

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ISSN 2286-8860

ACADEMIC JOURNAL OF NORTH BANGKOK UNIVERSITY

▶ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2561
▶ Vol.7 No.2 July – December 2018

www.northbkk.ac.th

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ACADEMIC JOURNAL OF NORTH BANGKOK UNIVERSITY

ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2561

Vol.7 No.2 July – December 2018

ISSN 2286-8860

วัตถุประสงค์

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

- เพื่อเป็นเวทีเผยแพร่งานวิจัย และบทความทางวิชาการของนักศึกษา คณาจารย์ และนักวิจัย
- เพื่อกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักศึกษา อาจารย์ และนักวิจัย พัฒนางานความรู้ในสาขาต่างๆ
- เพื่อเป็นสื่อกลางในการศึกษา ค้นคว้า และเป็นแหล่งวิทยาการความรู้ด้านต่างๆ

เจ้าของ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ที่ปรึกษาบรรณาธิการ

ดร.สิทธิพร ประวัตรุ่งเรือง

ศ.ดร.จรินทร์ ธานีรัตน์

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ที่ปรึกษาอาวุโส มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บรรณาธิการ

รศ.ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

ศ.ดร.สายหยุด จำปาทอง

ศาสตราจารย์ ระดับ 11

ศ.ดร.จรรยา สุวรรณทัต

ศาสตราจารย์ ระดับ 11

รศ.ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รศ.ดร.วิชัย แหวนเพชร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผศ.ดร.ฤทธิชัย อ่อนมิ่ง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผศ.ดร.ธนวรรธ ศรีธรรมย์

วิทยาลัยนครราชสีมา

ผศ.ดร.วันชัย ปานจันทร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผศ.ดร.สิทธิชัย ธรรมเสนห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผศ.ดร.ปัญญา ธีระวิทยเลิศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ผศ.ดร.สมยศ อวเกียรติ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ผศ.สุรเดช บุญลือ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ดร.เฉลิมชัย วิโรจน์วรรณ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ดร.สุพร เข้มเฮง

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

กำหนดตีพิมพ์เผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม

ผลงานที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์เฉพาะส่วนบุคคลของผู้เขียน

ซึ่งต้องรับผิดชอบต่อผลทางกฎหมายที่อาจเกิดขึ้นได้

และไม่มีผลต่อบรรณาธิการและกองบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ACADEMIC JOURNAL OF NORTH BANGKOK UNIVERSITY

ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2561

Vol.7 No.2 July – December 2018

ISSN 2286-8860

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ (Peer Review) ประจำฉบับ

ศ.ดร.จรรยา สุวรรณทัต	ศาสตราจารย์ ระดับ 11
รศ.ดร.กัญจนา ลินทรัตนศิริกุล	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รศ.ดร.ทิวดี มณีโชติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รศ.ดร.ธาวุฒิ ปลื้มสำราญ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รศ.ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รศ.ดร.พงศ์ หรดาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รศ.ดร.มนสิข สิริสมบุญ	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รศ.ดร.วิชัย แหวนเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รศ.ดร.วิชิต อุอ้าน	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
รศ.ดร.วิภาส ทองสุทธิ	วิทยาลัยนครราชสีมา
รศ.ดร.สุปราณี ขวัญบุญจันทร์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รศ.ดร.สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
รศ.ดร.สุรพล บุญลือ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
ผศ.ดร.กาญจนา มีศิลป์วิทย์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผศ.ดร.ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผศ.ดร.ชัชณะ เตชะคณา	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ผศ.ดร.ญาลิสาร์ ตันสอน	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร.ณัฐพันธ์ เขจรนันท์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร.ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผศ.ดร.ธนวรรธ ศรีระมย์	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผศ.ดร.นิพนธ์ ทาบุราญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ผศ.ดร.ประเสริฐ สิทธิจิรพัฒน์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผศ.ดร.ปัญญา ธีระวิทยเลิศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
ผศ.ดร.พรพรรณ นันทแพทย์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผศ.ดร.มนตา ตูลย์เมธการ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผศ.ดร.เมษา นวลศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ดร.พรชูลี ลังกา	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ฉบับนี้ เป็นวารสารปีที่ 7 ฉบับที่ 2 ยังคงมุ่งเน้นการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์ นักการศึกษา นักวิจัย นักวิชาการ นิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ในรูปแบบของบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทปริทัศน์หนังสือ ซึ่งนับว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัย แนวคิด ข้อมูล ข้อคิดเห็นทางวิชาการ องค์ความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ อันจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น นับเป็นแหล่งการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมที่สำคัญแหล่งหนึ่ง

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อท่านผู้อ่าน อีกทั้งยังสามารถเป็นสื่อทางความคิดระหว่างท่านกับสังคมได้อีกทางหนึ่งด้วย

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต)

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิชาการ

1	การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	รศ.ดร.มนสิข สิทธิสมบุรณ์
9	สถิติที่ใช้ในการวิจัยทางการศึกษาที่มีตัวอย่างจำนวนน้อย	ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร
และ ผศ.ดร.สุนันท์ ศลโกสม

บทความวิจัย

18	Structural Equation Modelling of Effective Management of The Phrapariyattidhamma Schools In Thailand	Dr.Songyasin Chonpatathip
30	ความสามารถที่เป็นแก่นของมวกเหล็ก สเต็คแฮร์ส ในประเทศไทย	กัตัญญ หิรัญสมบุรณ์
และ อติลล ปงศ์ยี่หล้า
40	การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์	ดร.กนกพิชญ์ วิชญวรนนท์
ผศ.ชัชสรณ์ รอดยิ้ม
และ ดร.นัชส์ณภัทร์ เจียมวิจิตร
54	ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพและปริมณฑล	เกตุม สระบุรินทร์
ผศ.ดร.บุญรอด บุญเกิด
และ ศ.ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม
64	ปัจจัยของอินสตาแกรมบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชน	ชยพล เลิศพุทธิพงศ์พร
76	ปัญหาทบทวนพฤติกรรมการลงโทษจำคุก บิดามารดา หรือ ผู้ปกครองในกรณีเด็กและผู้เยาว์ กระทำความผิดตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558	ผศ.ญาณวัฒน์ พลอยเทศ
และ ดร.สฤษดิ์ผล ชมไพศาล
88	การพัฒนาและหาดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อเสมือนจริง	ดร.ดวงกมล แก้วแดง
99	ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียน และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	ดร.ทรงยศ แก้วมงคล

สารบัญ (ต่อ)

107	การสร้างแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี	ประภัสสร เสาร์ท้าว
116	รูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศ ไทย 4.0	ปราการ อนุศาสนนันท์ และ ดร.สุพร เข้มเฮง
126	รูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัด สมุทรปราการ	ปราณิสรา แพหมอ ดร.สิทธิพร ประวัตรุ่งเรือง และ ดร.สุพร เข้มเฮง
135	การประเมินโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทรเกษม	ปราณี พุ่มพวง ดร.พิกุล เอกวรารังกูร และ ดร.วราณี ลัภนโชคดี
142	ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของเซฟโรงแรมในประเทศไทย	ภคพร กระจาดทอง ผศ.ดร.อดิสร่า พงศ์ยี่หล้า และ ดร.ศิริเดช คำสุพรหม
153	สมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล	วรุณศิริ ปราณิธรรม
163	แนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จังหวัด นครราชสีมา: กรณีศึกษาอำเภอโนนแดง	ดร.วิวัฒน์ ตู่จำนง
170	การบริหารจัดการวัด สู่องค์กรมาตรฐาน	พระครูปลัดสุภกร เพชรศรีชาติ และ ผศ.ดร.สุกัญญา ศรีโพธิ์
180	การตรวจสอบโครงสร้างขององค์ประกอบในแบบวัดการรู้เรื่องการประเมิน ด้วยแบบวัดฉบับสั้นและฉบับยาว	ศุภมาส ชุมแก้ว
189	การพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางสังคม สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกีฬา	สาคร เพ็ชรสีม่วง ดร.ณัฐกฤตา งามมีฤทธิ์ และ ดร.สมพงษ์ ปันหุ่น

สารบัญ (ต่อ)

198	รูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล	สาธิตี ผ่องอักษร
รศ.ดร.เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต
และ ดร.พีระพงษ์ สิทธิอมร
213	รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี	สุทัศน์ เดชบุญชร
รศ.ดร.เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต
และ ดร.พีระพงษ์ สิทธิอมร
227	ความได้เปรียบแข่งขันของมวกเหล็ก สเต็คเฮ้าส์ ในประเทศไทย	อดิสร่า พงศ์ยี่หล้า
และ กตัญญู หิรัญสมบุญ
236	ความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การจัดการกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย	อุไรจันท พันธ์ารีย์
จริญญา ปานเจริญ
และ อดิสร่า พงศ์ยี่หล้า

การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)

มนสิข สิทธิสมบุญ*^{*}

บทคัดย่อ

การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ของครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง สู่การปฏิบัติการสอนของครู บนพื้นฐานความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร กระบวนการสำคัญจะต้องมีการรวมกลุ่มของสมาชิก (Share) โดยกลุ่มต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (Collective) และอาศัยความร่วมมือรวมพลังกันของครู (Collaboration) และการเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติงานจากผู้รู้และกูรูทั้งหลาย (Experts) รวมทั้งการสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflection) โดยความร่วมมือกันตั้งแต่การวางแผนการสอน (Plan) การปฏิบัติการสอน (Do) และการสะท้อนผลการสอน (See) เพื่อทำให้กลุ่มมีการพัฒนาการปฏิบัติการการสอนอย่างต่อเนื่อง และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นได้

Abstract

Professional Learning Community means share together between teacher and stakeholder for teaching development base on good relationship. The process consists of Shared values and norm, Collective responsibility for students learning, Collaboration, Expert advice and Reflection dialogue. Collaboration with be done step by step through Plan, Do and See. Most purposes for group teachers continue teaching development and more achievement of learners.

Keyword: Professional Learning Community, Share, collective, collaboration, Expert, Reflection.

บทนำ

จากประสบการณ์การร่วมเป็นคณะทำงานส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา แบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ของคุรุสภา พบว่ายังมีหลายประเด็นที่คนยังมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน และจะนำ PLC ไปใช้ในการปฏิบัติจริงได้อย่างไร ผู้เขียนจึงมีความตั้งใจเสนอเป็นบทความขนาดกะทัดรัดชัดเจน เฉพาะในเรื่องแนวคิดหลักของ PLC คืออะไร และนำไปสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียนได้อย่างไร โดยมีจุดเน้นอยู่ที่การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติการสอน เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการศึกษาเอกสาร พบว่า คำว่าการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) นั้น ยังไม่มีการให้คำนิยามและคำจำกัดความที่เป็นสากล และอาจมีการตีความในบริบทที่แตกต่างกัน แต่จากการศึกษาคำนิยาม PLC ของนักการศึกษาหลายท่าน พบว่า มีหลายประเด็นที่ตรงกัน คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกัน การร่วมมือรวมพลัง การมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการดำเนินการอย่างเป็นองค์รวม ประเด็นสำคัญของ PLC คือ การเน้นความร่วมมือกัน การสร้างวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้ของทุกฝ่ายร่วมกัน การคิดแก้ปัญหา และหาวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดร่วมกัน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เน้นการลงมือทำร่วมกัน และมุ่งการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจริงจัง

ผู้เขียนจึงได้สรุปนิยามใหม่ในบริบทการจัดการเรียนการสอนว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา สู่การปฏิบัติการ

* อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

สอนของครู บนพื้นฐานความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นของผู้เรียน โดยความร่วมมือกันตั้งแต่การวางแผนการสอน การปฏิบัติการสอน และการสะท้อนผลการสอน โดยผ่านการวิพากษ์วิจารณ์ การอภิปราย การร่วมแสดงความคิดเห็นรวมทั้งการร่วมคิดค้นการแก้ปัญหาการสอน การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการสอน การร่วมทำสื่อการสอน รวมทั้งการสร้างกลุ่มงานของครูเองให้เป็นกลุ่มเครื่องมืออาชีพเช่นเดียวกัน

สมาชิกของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

สมาชิกในสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนนั้น ประกอบด้วย (1) ครูต้นคิด (Model Teacher) (2) ครูผู้ร่วมทีม (Buddy Teacher) (3) หัวหน้าฝ่ายวิชาการ (Mentor) (4) ผู้รู้ (Expert) และ (5) ผู้บริหาร (Administrator) สำหรับสมาชิกที่เป็นบุคคลสำคัญที่จะก่อให้เกิดการรวมตัวของกลุ่มได้ ก็คือครูต้นคิดหรือครูต้นเรื่อง ที่จะเป็นผู้นำกลุ่มและผู้ประสานงานการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จได้ และสำหรับสมาชิกทั้งครูต้นคิดและครูผู้ร่วมทีม อาจเป็นกลุ่มของครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน หรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้กันก็ได้ หรือครูในระดับชั้นเดียวกัน หรือต่างระดับชั้นกันก็ได้ และสมาชิกส่วนที่เป็นผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ อาจรวมถึงนักการศึกษา ศึกษานิเทศก์ อาจารย์ในมหาวิทยาลัย อาจารย์รุ่นพี่ที่เกษียณอายุราชการไปแล้ว ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งด้านหลักสูตร ด้านการปฏิบัติการสอน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการนิเทศ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดได้

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า จำนวนสมาชิกในกลุ่มไม่ได้จำกัดจำนวน เพียงแต่สมาชิกในกลุ่มจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ตรงกัน เข้าใจซึ่งกันและกัน ร่วมมือร่วมพลังกันได้ตลอด จะต้องมีกัลยาณมิตรธรรม สามารถประสานความเข้าใจกันได้ทุกเรื่อง และสามารถร่วมทำงานกันได้ตลอดไป

กระบวนการสำคัญของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นอกจากจะต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลดังที่กล่าวไปแล้วนั้น การรวมตัวกันของสมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ยังต้องประกอบด้วยกระบวนการสำคัญที่ 5 ประการ (Martin. 2011, Stoll; & Louis. 2007, Murphy; & Dale. 2005, DuFour. 2007) คือ

1. การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (Shared values and norm) สมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต้องมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญ เนื่องจากการมีพันธกิจร่วมกัน และจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการ พัฒนาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ หรือ Learning Community ในโรงเรียน ดังนั้นครูผู้สอนที่เป็นสมาชิก ใน PLC จึงต้องมีบรรทัดฐาน ค่านิยม และความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

2. การร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน (Collective responsibility for students learning) ผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนนั้น ย่อมต้องอาศัยแนวทางและกลยุทธ์ที่หลากหลาย โดยสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้จากความคาดหวังที่ครูผู้สอนมีต่อนักเรียนในระดับสูง และอยู่บนฐานความเชื่อที่ว่านักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ซึ่งเป็นการวางเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยเป็นการวางเป้าหมายร่วมกันของครูที่เป็นสมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทุกคน

3. การร่วมมือรวมพลัง (Collaboration) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้ความสำคัญกับการร่วมมือรวมพลัง โดยการร่วมมือรวมพลังนี้จะต้องเป็นการร่วมมือรวมพลังของครูใน โรงเรียน และสิ่งสำคัญของการร่วมมือรวมพลังในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ การดำเนินกิจกรรมเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จภายใต้เป้าหมายเดียวกัน ทั้งนี้การร่วมมือรวมพลังจะให้ความสำคัญกับความรู้สึกพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของสมาชิกในชุมชน ระหว่างการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เช่น เกิดการแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอน สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และแนวทางการจัดการเรียนรู้ต่าง

4. การเปิดรับการชี้แนะผู้รู้ และการเยี่ยมชมชั้นเรียน (Expert advice and study visit) การพูดคุยสนทนากันระหว่างสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างครูผู้สอน กับผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ นักการศึกษา ศิษยานุศิษย์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานสอนและการจัดการเรียนรู้เพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติการสอน รวมทั้งร่วมกันเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติที่ช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนเกิดได้ดีขึ้น จะเป็นเครื่องมือหรือกลไกในการทบทวนประเด็นพื้นฐานสำคัญที่จะก่อให้เกิดผลทางบวกต่อการเรียนการสอน และคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน หรือ ช่วยพัฒนาการจัดการเรียนรู้และส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

5. การสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflection dialogue) เป็นการเตรียมพร้อมในด้านการสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสสังเกตการสอน วิพากษ์วิจารณ์ และสะท้อนการปฏิบัติงาน รวมทั้งการสอนของเพื่อนร่วมงาน เพื่อมุ่งเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ที่จะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียน และจะช่วยสนับสนุนให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้อย่างสมบูรณ์

โดยสรุป กระบวนการสำคัญของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนั้น จะต้องมีการรวมกลุ่มของสมาชิก (Share) โดยกลุ่มต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (Collective) และอาศัยความร่วมมือรวมพลังกันของครู (Collaboration) และการเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติงาน จากผู้รู้ และครูทั้งหลาย (Expert) รวมทั้งการสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflection) อย่างที่เรียกกันสั้นๆ ว่า กระบวนการสำคัญของ PLC คือ SCCER

ขั้นตอนการปฏิบัติการสอนเพื่อการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ในกระบวนการขั้นตอนการปฏิบัติการสอนของครูที่เป็นสมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ระยะ คือ

1. ขั้นวางแผนการสอน (Plan) หมายถึง สมาชิกของกลุ่มจะต้องร่วมกันเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวิธีการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน ร่วมกันถกเถียงการอภิปราย ก่อนจะนำไปใช้จริง รวมทั้งการเชิญผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญมาร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะและการปรับเปลี่ยนแผน ก่อนนำไปปฏิบัติการสอนจริง

2. ขั้นการปฏิบัติการสอน (Do) หมายถึง สมาชิกแต่ละคนนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนของตนเอง แล้วสมาชิกแต่ละคนแลกเปลี่ยนการเข้าสังเกตการสอนในชั้นเรียนซึ่งกันและกัน รวมทั้งเชิญผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ มาร่วมสังเกตการณ์การสอนในชั้นเรียนด้วย เพื่อร่วมสังเกตวิธีการจัดการเรียนรู้ พฤติกรรมการเรียนรู้ ผลที่เกิดขึ้นและอื่นๆ เพื่อจดบันทึกจุดเด่นจุดด้อย ประเด็นปัญหาต่างๆ ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อการประเมินผล และการสะท้อนผลในลำดับต่อไป

3. ขั้นการประเมินผลสะท้อนผลการสอน

(See) หมายถึง การนำข้อสังเกตต่างๆ ของสมาชิกมารวบรวมอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์การสอน รวมทั้งนำข้อคิด ข้อสะท้อนผลต่างๆ ของสมาชิก เพื่อนำไปปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ และการแก้ไขปรับปรุงในการสอนรอบต่อไป

โดยสรุป ขั้นตอนการปฏิบัติการสอนเพื่อการเรียนรู้ทางวิชาชีพในทุกเทอมก่อนการสอน จะต้องเริ่มต้นโดยการวางแผนการสอน (Plan) การนำแผนไปปฏิบัติการสอนจริง (Do) และมีการประเมินผลสะท้อนผล (See) โดยสมาชิกกลุ่มทุกคนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน โดยในทุกๆ ระยะ ควรเชิญผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำปรึกษา ซึ่งแนะในประเด็นต่างๆ เพื่อประโยชน์ของสมาชิกโดยตรง เพื่อการปรับปรุงแก้ไข ทั้งแผนการจัดการเรียนรู้ และวิธีการจัดการเรียนรู้ของตนเองในทุกๆ ระยะได้

เทคนิคกระบวนการทำงานของสมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

จากการศึกษาเอกสาร พบว่า เทคนิคกระบวนการทำงานของสมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ภายในชุมชนเป็นอย่างดี มีหลากหลายเทคนิควิธี ดังเช่น

1. สมาชิกในกลุ่มต้องร่วมกันระบุเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ชัดเจน ตามตัวชี้วัดในแต่ละระดับชั้นที่กำหนด

2. สมาชิกในกลุ่มต้องร่วมกันพิจารณาและตัดสินใจเลือกแนวทางที่ควรจัดให้กับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

3. กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและสัมพันธ์กับความต้องการของผู้เรียน และใช้แนวทางวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. ยอมรับเทคนิค วิธีการสอน รวมทั้งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ เพื่อสมาชิกได้นำไปประยุกต์ใช้ได้

5. สมาชิกใน PLC ต้องพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง และส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตลอด

6. วางแผนการทำงานร่วมกัน เพื่อทดลองใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้ ที่ร่วมกันพัฒนาขึ้น

7. ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไข โดยอาจให้ผู้สอนท่านอื่น นำแผนดังกล่าวไปใช้ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกลุ่มอื่นๆ

8. ปรับปรุงและแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้จนได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทมากที่สุด

9. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันสะท้อนผลการปฏิบัติการสอน การจัดการเรียนรู้และสิ่งที่มีผลกระทบกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

10. สมาชิกต้องเปิดใจกับทุกข้อคิดเห็นและข้อสะท้อนของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม และต้องประสานทุกความขัดแย้งของสมาชิกในกลุ่มได้

โดยสรุป ในกระบวนการทำงานของสมาชิกในกลุ่มเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีสมาชิกในกลุ่ม จะต้องกำหนดเป้าหมายให้ตรงกันอย่างชัดเจน และร่วมมือประสานใจในแบบที่เป็นกัลยาณมิตรธรรม สามารถประสานกลุ่มได้ทุกความขัดแย้ง ทำให้กลุ่มการ

ปฏิบัติการการสอนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเห็นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างประจักษ์ชัด

แนวทางการเขียนโครงการการสร้างชุมชนแห่งเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติการสอน

1. ชื่อโครงการ เช่น

การใช้กระบวนการ PLC เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน

กลุ่มสาระ.....

ของโรงเรียน.....

จังหวัด

การใช้กระบวนการ PLC เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน

วิชา.....

ของโรงเรียน.....

จังหวัด

การใช้กระบวนการ PLC เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน

หน่วย/เรื่อง.....

ของโรงเรียน.....

จังหวัด

2. กระบวนการพัฒนาวิชาชีพ

เป็นกระบวนการรวมกลุ่มทางวิชาชีพที่มีเป้าหมาย เพื่อพัฒนาการปฏิบัติการการสอน และการพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษา ให้มีความเป็นมืออาชีพ และเพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงยิ่งขึ้น โดยใช้กระบวนการ SCCER ใน PLC ดังนี้ คือ (1) การสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (Shared values and norms) (2) การปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกันคือการเรียนรู้ของผู้เรียน (Collective focus on student learning) (3) การร่วมมือร่วมพลัง (Collaboration) (4) การเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติงาน (Expert advice and study visit) และ (5) การสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflection dialogue) เป็นการรวมกลุ่มศึกษาบทเรียนในลักษณะ Lesson study เป็นนวัตกรรมการศึกษาที่มีลักษณะของการรวมกันเพื่อใช้กระบวนการปฏิบัติ มาร่วมกันสะท้อนคิด และปรับปรุงงาน

3. หลักการและเหตุผล (อธิบายโดยใช้ 4 คำสำคัญ ตามที่กำหนด เขียนอธิบายให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน)

1. ตระหนักในความสำคัญ
2. ระเบิดจากข้างใน
3. การมีส่วนร่วม
4. ประโยชน์ส่วนรวม

.....

4. วัตถุประสงค์ เช่น

การใช้กระบวนการ PLC เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน

กลุ่มสาระ.....

การใช้กระบวนการ PLC เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน

วิชา.....

การใช้กระบวนการ PLC เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน

หน่วย/เรื่อง.....

5. ระยะเวลาการดำเนินโครงการ

เริ่มต้น วันที่.....เดือน..... ปี.....

สิ้นสุด วันที่.....เดือน..... ปี.....

6. แผนการดำเนินงาน

การดำเนินงานต้องแสดงการจัดกิจกรรมเป็นระยะอย่างน้อยกลุ่มละ 3 ระยะ/วงรอบทางการปฏิบัติการเรียนรู้กลุ่มวิชาชีพร่วมกัน

กิจกรรม	ช่วงระยะเวลาการดำเนินการ	การดำเนินกิจกรรม
วางแผน (Plan)	12	รวมกลุ่ม ร่วมเขียนแผน เชิญผู้ร่วมให้ข้อคิดเห็น และ ข้อเสนอ ปรับเปลี่ยนแผน
ปฏิบัติการสอน (Do)	30	ปฏิบัติการสอน เชิญร่วมสังเกตการณ์สอน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอน
สะท้อนผล/ ประเมินผล (See)	8	ร่วมสะท้อนผล บันทึกผล Log Book

7. สถานที่ศึกษาที่ใช้เป็นพื้นที่ปฏิบัติการ
โรงเรียน.....

8. กลุ่มเป้าหมายการพัฒนาวิชาชีพ

จำนวน.....คน ประกอบด้วย

- ☐ ครู จำนวน.....คน
- ☐ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน.....คน
- ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน.....คน
- ☐ ศึกษานิเทศก์ จำนวน.....คน
- ☐ อื่นๆ จำนวน.....คน

ได้แก่ ระบุ.....จำนวน.....คน

9. เป้าหมายเชิงปริมาณ/คุณภาพ

เป้าหมายเชิงปริมาณ

1. จำนวนครู คน ได้รวมกลุ่มพัฒนาวิชาชีพในกลุ่มสาระ.....หรือในรายวิชา.....หรือในหน่วย

2. นักเรียนได้รับการพัฒนามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

1. ครูและนักเรียนมีความพึงพอใจในกระบวนการ PLC อยู่ในระดับมาก

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครู ได้รวมกลุ่มพัฒนาวิชาชีพในกลุ่มสาระฯ วิชาของตนเอง

2. นักเรียนได้รับการพัฒนามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

3. ครูและนักเรียนมีความพึงพอใจในกระบวนการ PLC

11. ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ต่อผู้เรียน

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระ/ในรายวิชาสูงขึ้น

2. ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) สูงขึ้น

ต่อคุณภาพการศึกษา

1. ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้มากขึ้น

2. ทำให้คุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนสูงมากยิ่งขึ้น/ดีมากยิ่งขึ้น

ต่อวิชาชีพ

1. ครูมีการพัฒนาวิชาชีพการสอนของตนเองดีขึ้น

2. ทำให้มีกระบวนการใช้ PLC แพร่หลายมากยิ่งขึ้น

12. รายชื่อสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 8.....
- 9.....
- 10.....

13. ชื่อผู้รับผิดชอบ.....

บทสรุป

การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมตัว รวมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ของ (1) ครูต้นคิด (Model Teacher) (2) ครูผู้ร่วมทีม (Buddy Teacher) (3) หัวหน้าฝ่ายวิชาการ (Mentor) (4) ผู้รู้ (Expert) และ (5) ผู้บริหาร (Administrator) สู่การปฏิบัติการสอนของครู บนพื้นฐานความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นของผู้เรียน โดยกระบวนการสำคัญของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนั้น จำต้องมีการรวมกลุ่มของสมาชิก (Share) การร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (Collective) การร่วมมือรวมพลังกันของครู (Collaboration) และการเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติงานจากผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ (Expert) รวมทั้งการสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflection) สมาชิกในกลุ่มจักต้องอาศัยความร่วมมือกันตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนการ

สอน (Plan) การนำแผนไปปฏิบัติการสอนจริง (Do) และมีการประเมินผลสะท้อนผล (See) โดยสมาชิกกลุ่มทุกคนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน โดยผ่านการวิพากษ์วิจารณ์ การอภิปราย การร่วมแสดงความคิดเห็น รวมทั้งการร่วมคิดค้นการแก้ปัญหาการสอน การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการสอน ทำให้กลุ่มการปฏิบัติการการสอนพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเห็นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างประจักษ์ชัด มั่นใจได้ว่า PLC เป็นกระบวนการและวิธีการที่สำคัญ เพื่อช่วยพัฒนาทั้งการเรียนรู้ของนักเรียนและพัฒนาวิชาชีพของครูได้

เอกสารอ้างอิง

- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: ตลาดาพัลลิเคชั่น จำกัด.
- วิมลศรี ศุภิลวรรณ. (2555). **การเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21: เพลินพัฒนาโมเดล: ทั้งนักเรียนและครูพัฒนา ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์ โรงเรียนเพลินพัฒนา.
- Bulkley, K. E.; & Flicks, J. (2005). Managing Community: Professional Community in Charter Schools Operated by Educational Management Organizations. **Educational Administration Quarterly**. 41(2): 306-348.
- DuFour, R. (2007). Professional Learning Communities: A Bandwagon, an Idea Worth Considering, or Our Best Flope for High Levels of Learning. **Middle School Journal (JI)**. 39(1): 4-8.

Martin M. (2011). **Professional Learning Communities. Contemporary Issues in Learning and Teaching.** 142-152. London: SAGE Publications, Ltd.

Murphy, C. U.; & Dale, W. L. (2005). **Whole-Faculty Study Groups: Creating Professional Learning Communities that Target Student Learning.** 3rd ed., California: Corwin Press.

Stoll, L.; & Louis, K. L. (2007). Professional Learning Communities: Elaborating New Approaches. **Professional learning communities: Divergence, depth and dilemmas.** 1-13.

<https://www.youtube.com/watch?v=cwwclqnDvF8>

https://www.youtube.com/watch?v=aQzyUmQnn_Q

<https://www.youtube.com/watch?v=PQRPOBlnwYQ>

สถิติที่ใช้ในการวิจัยทางการศึกษาที่มีตัวอย่างจำนวนน้อย

Statistics Practice in Small Samples Size Education Research

ไพฑูรย์ โพธิ์สาร¹ และ สุนันท์ ศลโกสุม²

บทคัดย่อ

การใช้สถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยที่มีกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อย ($n < 15$) ซึ่งไม่มั่นใจว่าการแจกแจงของข้อมูลเป็นปกติ (non-normalized distribution) จึงควรใช้สถิตินอนพาราเมตริก (Non-parametric Statistics) ซึ่งไม่คำนึงถึงลักษณะการแจกแจงของข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติพื้นฐาน จำนวน ร้อยละ ค่ามัธยฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ บรรยายค่ากลางและการกระจายของข้อมูลตามลำดับ สถิติอ้างอิง Sign Test for Median: One sample, Wilcoxon Matched-pairs Signed-ranks Test และ Mann-Whitney U-Test เปรียบเทียบค่ามัธยฐานกับเกณฑ์ เปรียบเทียบค่ามัธยฐานระหว่างสองกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ (Correlated) กัน และเป็นอิสระ (Uncorrelated) จากกันตามลำดับ

คำสำคัญ: สถิติในการวิจัย, กลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อย

Abstract

Statistics practice in small samples size research ($n < 15$), in which data may be non-normalized distribution, non-parametric statistics is suitable for analyzing those data. Basic statistics: Counts, Percent, Median, and Inter-quartile range use to describe central tendency and diversity of the data, respectively. Inference statistics: the Sign Test for Median: One sample, the Wilcoxon Matched-pairs Signed-ranks Test, and the Mann-Whitney U-Test use to compare median (s) differences to criterion, between two correlated groups and uncorrelated groups, respectively.

Keywords: Statistics practice in research, Small samples size

บทนำ

การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom action research) การวิจัยในสารนิพนธ์/การศึกษานิพนธ์ (Independence study) และการวิจัยทางการศึกษาพิเศษ (Special education research) จะดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างเฉพาะที่มีจำนวนน้อย อาจเป็น 1 ตัวอย่าง ไปจนถึงไม่เกิน 14 ตัวอย่าง เพื่อเป็นตัวแทนของประชากร การนำสถิติพาราเมตริก (Parametric statistics) ซึ่งเหมาะกับกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ (Large samples: 30 ตัวอย่าง ขึ้นไป) กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่นี้ประมาณว่าการแจกแจงปกติ (Normal distribution) มาใช้อาจเป็นการไม่เหมาะสม เพราะขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นขนาดจิ๋วและขนาดเล็ก (Quite small samples: น้อยกว่า 15 ตัวอย่าง และ Small samples: 15–29 ตัวอย่าง) ซึ่งอาจมีการแจกแจงไม่ปกติ สถิตินอนพาราเมตริก (Nonparametric statistics) ซึ่งไม่คำนึงถึงแบบการแจกแจงของชุดข้อมูล (Distribution free) จึงมีความเหมาะสมกว่าในการนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย และเนื่องจากงานวิจัยเหล่านี้มักใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว มีบ้างเป็นแบบสองกลุ่มที่ไม่ซับซ้อน สถิตินอนพาราเมตริกที่เหมาะสมควรนำมาใช้ คือ (1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ จำนวน (Count) ร้อยละ (Percent) มัธยฐาน (Median) พิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter-quartile range) และ (2) สถิติทดสอบ ได้แก่ The Sign Test for Median: One sample, The Wilcoxon Matched-Pairs Signed-Ranks Test, และ The Mann-Whitney U-Test

บทความนี้จะนำเสนอสถิติที่ใช้ในการวิจัยแยกเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวิจัย (2) สถิติพื้นฐานที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย และ (3) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ทดสอบสมมุติฐานการวิจัย แต่ละสถิติจะระบุชื่อ สูตรคำนวณ/วิธีการคำนวณหากเป็นสถิติทดสอบจะเพิ่มตัวอย่างการคำนวณค่าสถิติ และตัวอย่างการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนท้ายสุดของบทความจะเป็นรายชื่อ

^{1, 2} อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

เอกสารที่ใช้อ้างอิงในการเขียนบทความนี้เพื่อเป็น
ประโยชน์ในการค้นคว้าเพิ่มเติม

สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

1. ค่าดัชนีความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง
เนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คำนวณจาก
สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่าง
ข้อรายการ/ข้อสอบกับ
จุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความ
คิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การพิจารณา

1. ค่า IOC พิจารณาเป็นรายข้อ (item)
2. ค่า IOC ที่คำนวณ $\geq .50$ เป็นเกณฑ์
ตัดสินว่ามีความเที่ยงตรงที่เหมาะสม

2. ค่าความยากของข้อสอบ (Item difficulty)
ค่าความเที่ยงตรงของข้อสอบ (Item discrimination)
และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ
โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ SPSS for Windows คำนวณค่า
Item mean, Item-Total correlation, และ Alpha reliability
ตามลำดับ

เกณฑ์การพิจารณา

1. ค่าความยากของข้อสอบที่เหมาะสม คือ
 $.20 \geq p \leq .80$
2. ค่าความเที่ยงตรงของข้อสอบที่ใช้ได้ คือ r
 $\geq .20$
3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบที่ดี คือ r
 $\geq .70$

สถิติพื้นฐานที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

1. ค่าคะแนนมัธยฐาน (Median) และค่าพิสัย
ระหว่างควอไทล์ (Inter-quartile range)

1.1 การคำนวณแบบง่าย (Neter, et al. 1993:
435-439)

1.1.1 ค่าคะแนนมัธยฐาน (Median) การ
อ้างอิงสรุปมัธยฐานประชากร (η -eta) เมื่อค่า
ประชากรเป็นค่าต่อเนื่อง (อาจไม่จำเป็นก็ได้) และ
ตัวอย่างได้มาจากการสุ่ม

η เป็น population median

Md เป็น sample median ที่เป็นค่า
ประมาณของ η

Md เป็น ค่าสังเกตตรงตำแหน่งกลางใน
แถว (array) ของข้อมูล (ตำแหน่งที่แบ่งข้อมูลออกเป็น
50% ซ้ายและขวา/บนและล่าง) จากตัวอย่าง หาก
จำนวนตัวอย่างเป็นจำนวนคู่ Md จะเป็นค่าเฉลี่ยของค่า
สังเกต 2 ค่าตรงตำแหน่งกลางของแถว

ตาราง 1 ตัวอย่างการประมาณค่า (แบบ Point
estimation) η จาก Md (Neter, et al. 1993: 436)

ตัวอย่าง ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ค่า	4.5	5.8	2.6	4.3	2.7	10.5	5.6	1.9	4.1
สังเกต									

วิธีประมาณค่า η โดยเรียงลำดับค่าสังเกตจาก
น้อยไปมาก ดังนี้

ค่า	1.9	2.6	2.7	4.1	4.3	4.5	5.6	5.8	10.5
สังเกต									
ลำดับ									
ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9
(rank)									

จากตาราง 1 จะได้ค่า Md = 4.3 หากตัดค่า
สังเกตลำดับที่ 9 คือ 10.5 ออก จะได้ Md = 4.2

Confidence interval for population median:
ให้ r เป็นลำดับที่ของค่าสังเกต ดังนั้น L_r จะเป็นลำดับ
ที่ของค่าสังเกตที่น้อยที่สุด และ U_r เป็นลำดับที่ของค่า
สังเกตที่มากที่สุด

(1) เมื่อ $n \leq 15$ จากตาราง Confident
coefficient 1- α จะกำหนดค่า r เมื่อ $n \leq 15$ ดังตัวอย่าง
Confident coefficient .998

$n = 10$ ใช้ $r = 1$; Confident coefficient .988

$n = 11$ ใช้ $r = 2$; Confident coefficient .988

$n = 15$ ใช้ $r = 4$; Confident coefficient .965

(2) เมื่อ $n > 15$ จะคำนวณค่า r จากสูตร $r = 0.5 [n + 1 - z (1 - \alpha/2) \sqrt{n}]$

จากตัวอย่างข้างต้นต้องการ confidence coefficient เป็น 95% หรือ $1 - \alpha = .95$ จากตารางที่ confidence coefficient 96.1% ซึ่งใกล้เคียงที่กำหนดไว้ (95%) จะได้ว่า $r = 2$ นั่นคือ $L2 = 2.6$ และ $U2 = 5.8$ จะได้ confidence interval เป็น $2.6 \leq \eta \leq 5.8$ ที่ $1 - \alpha = .95$

1.1.2 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

$$IQR = Q_3 - Q_1$$

เมื่อ Q_3 เป็น ค่าสังเกต ณ ตำแหน่ง ที่ 75% จากขวา/บนของแถว

Q_1 เป็น ค่าสังเกต ณ ตำแหน่ง ที่ 25% จากซ้าย/ล่างของแถว

จากตัวอย่างข้างต้น $Q_3 = 5.6$ และ $Q_1 = 2.7$ หากตัดค่าสังเกตลำดับที่ 9 คือ 10.5 ออก จำนวนค่าสังเกตจะเป็นคู่ซึ่ง Q_3 จะเป็นค่าเฉลี่ยของค่าสังเกต 2 ค่าตรงกลางของแถวครึ่งบน/ขวา และ Q_1 จะเป็นค่าเฉลี่ยของค่าสังเกต 2 ค่าตรงกลางของแถวครึ่งล่าง/ซ้ายซึ่งจะได้ $Q_3 = 5.05$ และ $Q_1 = 2.65$

1.2 การคำนวณโดยใช้สูตร

1.2.1 ค่าคะแนนมัธยฐาน (ไพทอร์ย โพรธสาร. 2553: 9) โดยใช้สูตร

$$Mdn = lrl + \left[\frac{.5N - \sum fb}{fw} \right] i$$

เมื่อ Mdn แทน ค่ามัธยฐาน

lrl แทน ขีดจำกัดล่างของชั้นข้อมูล ที่มีมัธยฐาน

N แทน ความถี่รวมของชุดข้อมูล

$\sum fb$ แทน ผลรวมความถี่ล่างก่อนชั้นข้อมูลที่มีมัธยฐาน

fw แทน ความถี่ชั้นข้อมูลที่มีมัธยฐาน

i แทน ความกว้างของช่วงมัธยฐาน

ตาราง 2 ตัวอย่างการคำนวณค่า (Wynne. 1982: 49)

X	F	คำนวณ
10	1	$Mdn = lrl + \left[\frac{.5N - \sum fb}{fw} \right] i$
9	2	
→ 8	4	
7	3	$Mdn = 7.5 + \left[\frac{.5(13) - 6}{4} \right] 1$
6	2	
5	1	$Mdn = 7.5 + \left[\frac{6.5 - 6}{4} \right] 1$
		Mdn = 7.625
$N = 13$		

1.2.2 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (ไพทอร์ย โพรธสาร. 2553: 14) โดยใช้สูตร

$$IQR = Q_3 - Q_1$$

เมื่อ IQR แทน ค่าพิสัยระหว่าง

ควอไทล์

Q_3 แทน ค่าที่ตำแหน่ง 75%

ของจำนวนข้อมูล

$$\text{สูตร } lrl + \left[\frac{.75N - \sum fb}{fw} \right] i$$

เมื่อ Q_1 แทน ค่าที่ตำแหน่ง 25%

ของจำนวนข้อมูล

$$\text{สูตร } lrl + \left[\frac{.25N - \sum fb}{fw} \right] i$$

เกณฑ์การพิจารณา

ค่า IQR ที่ดี คือ $IQR \leq 40\%$ ของคะแนน
มาตรการวัด (scale)

ตาราง 3 ตัวอย่างการคำนวณค่า (Wynne. 1982: 71)

X	f	คำนวณ
7	1	$Q_3 = lrl + \left[\frac{.75N - \sum fb}{fw} \right] i;$
6	2	
$Q_3 \rightarrow 5$	6	
$Q_2 \rightarrow 4$	6	$Q_1 = lrl + \left[\frac{.25N - \sum fb}{fw} \right] i;$
$Q_1 \rightarrow 3$	4	
2	3	
1	1	$Q_3 = 4.5 + \left[\frac{17.25 - 14}{6} \right] 1$
$Q_1 = 2.5 + \left[\frac{5.75 - 4}{4} \right] 1$		
$Q_3 = 4.5 + .542 \quad Q_1 = 2.5 + .438$		
$Q_3 = 5.042 \quad Q_1 = 2.938$		
$IQR = 5.042 - 2.938 = 2.104$		
$N = 23$		

จากตาราง 3 การคำนวณค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR) ตัวอย่างการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล (ตารณี ศักดิ์ศิริผล. 2558: 77)

ตาราง 4 จำนวน ค่ามัธยฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ คะแนนความสามารถในการอ่านคำของนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ก่อนและหลังการสอนโดยใช้วิธีสอนอ่านเป็นคำ

นักเรียน คนที่	คะแนน ก่อนเรียน (คะแนน เต็ม 15 คะแนน)	ระดับ	คะแนน หลังเรียน (คะแนน เต็ม 15 คะแนน)	ระดับ	ผลต่าง ของ คะแนน
1	0	ควร ปรับปรุง	11	ดี	11
2	6	พอใช้	15	ดีมาก	9
3	9	ปาน กลาง	15	ดีมาก	6
4	6	พอใช้	14	ดีมาก	8
5	2	ควร ปรับปรุง	6	พอใช้	4
6	2	ควร ปรับปรุง	9	ปาน กลาง	7
Mdn	4	พอใช้	12.5	ดีมาก	
IQR	4		6		

จากตาราง 4 แสดงว่า ความสามารถในการอ่านคำ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้าน

การอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยใช้วิธีการสอนอ่านเป็นคำ ก่อนสอนมีคะแนนระหว่าง 0-9 คะแนน ค่ามัธยฐานคะแนนเท่ากับ 4 คะแนน มีความสามารถในการอ่านคำอยู่ในระดับพอใช้ และหลังสอนมีคะแนนระหว่าง 6-15 คะแนน ค่ามัธยฐานคะแนนเท่ากับ 12.5 คะแนน มีความสามารถในการอ่านคำอยู่ในระดับดีมาก

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ทดสอบสมมติฐานการวิจัย

1. เปรียบเทียบค่ามัธยฐานกับเกณฑ์ โดยใช้

The Sign Test for Median: One Sample คำนวณได้จากสูตร (ไพฑูรย์ โพธิ์สาร. 2554: 57-58)

$$P\text{-value} = P[Q_+ \leq t \mid P = \frac{1}{2}] \dots\dots\dots (1)$$

$$\text{หรือ } P\text{-value} = P[Q_- \leq t \mid P = \frac{1}{2}] \dots\dots (2)$$

$$\text{เมื่อ } P[X \leq M_0] = P[X \geq M_0] = \frac{1}{2}$$

$$H_0: M \geq M_0; H_0: M \leq M_0; H_0: M = M_0$$

$$H_a: M < M_0; H_a: M > M_0; H_a: M \neq M_0$$

P-value แทน ค่าความน่าจะเป็นซึ่งคำนวณได้ที่จะปฏิเสธ $H_0: M = M_0$ เมื่อมีค่าน้อยกว่าค่า ∞ ที่กำหนดไว้

M แทน ค่ามัธยฐานที่คำนวณได้

M_0 แทน ค่ามัธยฐานที่เป็นเกณฑ์ที่กำหนดไว้

X แทน ค่าสังเกตที่วัด/นับมาได้จากชุดข้อมูล

T แทน จำนวนของค่าสังเกต (X) ที่มีค่ามากกว่า หรือน้อยกว่า M_0 เมื่อ

(1) $H_a: M < M_0$; จะใช้ค่า t ซึ่งนับจากที่

X มากกว่า M_0 (Q_+) และหาก $X - M_0 = 0$ จะให้เป็น +

(2) $H_a: M > M_0$; จะใช้ค่า t ซึ่งนับจากที่

X น้อยกว่า M_0 (Q_-) และหาก $X - M_0 = 0$ จะให้เป็น -

(3) $H_a: M \neq M_0$; จะใช้ค่า t ซึ่งนับจาก

ที่ X น้อยกว่า M_0 (Q_-) โดยคิด P-value x 2 และหาก $X - M_0 = 0$ จะให้เป็น -

N แทน จำนวนค่าสังเกตในชุดข้อมูล

เกณฑ์การพิจารณา

นำค่า t, n ไปพิจารณาค่า P-value จากตาราง Cumulative binomial probabilities ที่ $p = .50$

การตัดสินใจ - Reject H_0 เมื่อ

(1) ค่า P-value < .05

(2) ค่า P-value < .01

ตาราง 5 ตัวอย่างการคำนวณค่าสถิติทดสอบ t (ไพฑูรย์ โพรสิลา. 2554: 58)

คนที่	คะแนน ได้ (เต็ม 20 คะแนน)	คำมัย ฐานที่ เป็น เกณฑ์ ระดับดี	เครื่องหมาย		t	P-value
			Q ₊	Q ₋		
1	15	14 - 16	+		4	.6367
2	12		-			
3	14		+			
4	13		-			
5	16		+			
6	11		-			
7	15		+			
8	12		-			
Mdn.	14	≥ 14	4	4	$H_0: M \geq 14$	
IQR	3				$H_a: M < 14$	

ตัวอย่างการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและ
แปลผล (ตารางนี้ คัดลอกจากผล. 2558: 83)

ตาราง 6 การเปรียบเทียบคำมัยฐานคะแนน
ความสามารถในการอ่านคำ ของนักเรียนที่มีความ
บกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4-6 หลังการสอนโดยใช้วิธีการ
สอนอ่านเป็นคำร่วมกับรหัสสองมิติสำหรับการ
จัดเก็บสารสนเทศภาษาไทยเพื่อช่วยการอ่าน กับ
เกณฑ์ระดับดี (10-12 คะแนน)

คนที่	คะแนน หลังการ สอน (คะแนน เต็ม 15 คะแนน)	คำ คะแนน มัยฐาน ที่เป็น เกณฑ์ ระดับดี	เครื่องหมาย		t	P - Value
			Q ₊	Q ₋		
1	12	10 - 12	+		6	1.0000
2	13		+			
3	15		+			
4	12		+			
5	15		+			
6	15		+			
Mdn	14	≥ 10	6	0	$H_0: M \geq 10$	
IQR	3				$H_a: M < 10$	

จากตาราง 6 แสดงว่า คำมัยฐานคะแนน
ความสามารถในการอ่านคำ ของนักเรียนที่มีความ

บกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่
4-6 หลังการสอนโดยใช้วิธีการสอนอ่านเป็นคำ
ร่วมกับรหัสสองมิติสำหรับการจัดเก็บสารสนเทศ
ภาษาไทยเพื่อช่วยการอ่าน น้อยกว่าเกณฑ์ระดับดี
(10-12 คะแนน) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า
ความสามารถในการอ่านคำ ของนักเรียนที่มีความ
บกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่
4-6 หลังการสอนโดยใช้วิธีการสอนอ่านเป็นคำ
ร่วมกับรหัสสองมิติสำหรับการจัดเก็บสารสนเทศ
ภาษาไทยเพื่อช่วยการอ่าน อยู่ในระดับดี

2. เปรียบเทียบคำมัยฐาน 2 ชุดที่มี
ความสัมพันธ์กัน โดยใช้ The Wilcoxon Matched-
Pairs Signed-Ranks Test (Kohler. 2002: 1026-1029;
Elifson; et al. 1990: 436-438)

$$M_0 = 0$$

เมื่อ M_0 แทน คำมัยฐานของประชากร
ของผลต่างคู่ค่าสังเกต (Matched-Pairs)

M_{X-Y} แทน คำมัยฐานของผลต่างของ
คู่ค่าสังเกตชุด X กับชุด Y

$$H_0: M_{X-Y} \geq 0 \quad H_0: M_{X-Y} \leq 0 \quad H_0: M_{X-Y} = 0$$

$$H_a: M_{X-Y} < 0; \quad H_a: M_{X-Y} > 0; \quad H_a: M_{X-Y} \neq 0$$

N แทน จำนวนคู่ค่าสังเกต

วิธีคำนวณค่าสถิติทดสอบ T

1. คำนวณผลต่างระหว่างคู่ค่าสังเกต (คู่ค่า
สังเกตที่ผลต่างเป็น 0 จะไม่นำมาใช้)

2. จัดอันดับค่าผลต่างโดยไม่คิดเครื่องหมาย
(+ หรือ -) จากค่าที่ต่ำสุดเป็นอันดับ 1 ไปจนถึงค่าที่
สูงสุด

3. ใส่เครื่องหมาย +/- หน้าอันดับ ตามค่า
ผลต่างที่เป็น + (มากขึ้น) หรือที่เป็น - (ลดลง)

4. รวมค่าของอันดับที่เป็น + และรวมค่าของ
อันดับที่เป็น - ให้เป็นค่า T_+ และ T_- ตามลำดับ

5. $T =$ ผลรวมของค่าอันดับตามเครื่องหมาย
ที่น้อยกว่า คือ $T = T_+$ เมื่อ $T_+ < T_-$

$$T = T_- \text{ เมื่อ } T_- < T_+$$

เกณฑ์การพิจารณา

นำค่า N ไปหาค่า T ในตาราง Critical Value of T ที่ $p\text{-value} < .05$ หรือ $< .01$

การตัดสินใจ Reject H_0 เมื่อค่า $T_{\text{คำนวณ}} \leq T_{\text{ในตาราง}}$

ตาราง 7 ตัวอย่างการคำนวณค่าสถิติทดสอบ T (Elifson. 1990: 437)

Matched Pair	Leadership Score		Difference	Rank of Difference	Ranks with Smaller Sum
	Experiment	Control			
A	47	40	+7	9	-7
B	43	38	+5	5	
C	36	42	-6	(-)7	
D	38	25	+13	12	
E	30	29	+1	1	-4
F	22	26	-4	(-)4	
G	25	16	+9	11	
H	21	18	+3	3	
I	14	8	+6	7	-2
J	12	4	+8	10	
K	5	7	-2	(-)2	
L	9	3	+6	7	
M	5	5	(0)		
					T= 13

ตัวอย่างการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล (ดารณี ศักดิ์ศิริผล. 2558: 87)

ตาราง 8 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านคำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ก่อนและหลังการสอนโดยใช้วิธีการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับรหัสทั้งสองมิติสำหรับการจัดเก็บสารสนเทศภาษาไทยเพื่อช่วยการอ่าน

นักเรียนคนที่	คะแนน		ผลต่างของคะแนน $D = Y - X$	ลำดับที่ของความแตกต่าง	ลำดับเครื่องหมาย		T
	X (ก่อน)	Y (หลัง)			บวก	ลบ	
1	3	12	9	4	+4	-	0*
2	2	13	11	5.5	+5.5	-	
3	4	15	11	5.5	+5.5	-	
4	4	12	8	3	+3	-	
5	12	15	3	1	+1	-	
6	8	15	7	2	+2	-	
รวม					T+ = 21	T- = 0	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับรหัสทั้งสองมิติสำหรับการจัดเก็บสารสนเทศภาษาไทยเพื่อช่วยการอ่าน มีความสามารถในการอ่านคำสูงกว่าก่อนสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ว่า ความสามารถในการอ่านคำ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 หลังการสอนโดยใช้วิธีการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับรหัสทั้งสองมิติ สำหรับการจัดเก็บสารสนเทศภาษาไทยเพื่อช่วยการอ่านสูงขึ้น

3. เปรียบเทียบค่ามัธยฐาน 2 ชุดที่เป็นอิสระจากกัน โดยใช้ The Mann-Whitney U- Test (Elifson; et al. 1990: 436-438)

$$M_0 = 0$$

เมื่อ M_0 แทน ค่ามัธยฐานของประชากรของค่าสังเกตทั้ง 2 ชุด

M_{X-Y} แทน ค่ามัธยฐานของผลต่างของค่าสังเกตชุด X กับชุด Y

$$H_0: M_{X-Y} \geq 0 \quad H_0: M_{X-Y} \leq 0 \quad H_0: M_{X-Y} = 0$$

$$H_a: M_{X-Y} < 0; H_a: M_{X-Y} > 0; H_a: M_{X-Y} \neq 0$$

วิธีคำนวณค่าสถิติทดสอบ U

1. การคำนวณแบบง่าย ใช้ในกรณีที่มีจำนวนค่าสังเกตทั้ง 2 ชุดรวมกันไม่เกิน 20 ค่า มีขั้นตอนดังนี้

1.1 นำค่าสังเกตของทั้ง 2 ชุดมารวมเรียงลำดับตั้งแต่ค่าต่ำสุดไปจนถึงค่าที่มากที่สุด แล้วกำหนดอันดับ (rank) ให้ค่าสังเกตที่ต่ำสุดเป็น 1 และเพิ่มขึ้นไปตามลำดับจนถึงอันดับสูงสุด

1.2 ให้นับจำนวนค่าสังเกตของชุดที่ 2 ที่มีอันดับอยู่ก่อนหน้าค่าสังเกตแต่ละค่าของชุดที่ 1 แล้วนำมารวมกัน และ แล้วนับจำนวนค่าสังเกตของชุดที่ 1 ที่มีอันดับอยู่ก่อนหน้าค่าสังเกตแต่ละค่าของชุดที่ 2 แล้วนำมารวมกัน ผลรวมจำนวนค่าสังเกตของชุดใดน้อยกว่าให้ใช้เป็นค่าสถิติ U

ตาราง 9 ตัวอย่างการคำนวณค่าสถิติ U แบบง่าย (Siegel. 1956: 119)

ค่าสังเกต ชุด ก :	76	64	75	45	62
ค่าสังเกต ชุด ข :	110	70	53	51	

เรียงลำดับค่าสังเกตทั้งสองชุดรวมกันจากน้อยไปมาก ได้ดังนี้

อันดับ	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ค่าสังเกต	45	51	53	64	70	75	78	82	110
ชุด	ก	ข	ข	ก	ข	ก	ก	ก	ข

จากภาพประกอบ 6 คำนวณค่า U ดังนี้

1) นับจำนวนค่าสังเกตชุด ข ที่อยู่ก่อนหน้าแต่ละค่าสังเกตชุด ก แล้วรวมกันได้เป็น $0 + 2 + 3 + 3 + 3 = 11$

2) นับจำนวนค่าสังเกตชุด ก ที่อยู่ก่อนหน้าแต่ละค่าสังเกตชุด ข แล้วรวมกันได้เป็น $1 + 1 + 2 + 5 = 9$

3) ให้จำนวนค่าสังเกตชุดที่มากกว่าเป็น n_2 และจำนวนค่าสังเกตชุดที่น้อยกว่าเป็น n_1

4) สรุปค่า $U = 9$ นำค่า U , n_2 , n_1 นี้ไปหาค่า p-value ในตาราง Table of Probabilities associated with values as small as observed values of U in the Mann-Whitney test

2. การคำนวณใช้สูตร

$$\text{สูตร } U = N_1 N_2 + \frac{N_1(N_1 + 1)}{2} - R_1 \quad (1)$$

$$U = N_1 N_2 + \frac{N_2(N_2 + 1)}{2} - R_2 \quad (2)$$

เมื่อ N_1, N_2 แทน จำนวนตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

R_1 แทน ผลรวมอันดับในกลุ่มตัวอย่างขนาด N_1

R_2 แทน ผลรวมอันดับในกลุ่มตัวอย่างขนาด N_2

ทำการคำนวณค่า U ในสูตรที่ (1) และ (2) เลือกใช้ค่า U ที่น้อยกว่า

เกณฑ์การพิจารณา

1) นำค่า U ที่คำนวณได้ ค่า N_1 , N_2 ไปพิจารณาค่า p-value ในตาราง Probabilities Associated with values as Small as Critical values of U

การตัดสินใจ Reject H_0 เมื่อ ค่า p-value ในตาราง $< .05$ หรือ $< .01$

2) นำค่า N_1 , N_2 ไปพิจารณาจากตาราง Critical values of U สำหรับ $\alpha = .05$ หรือ $\alpha = .01$ จะได้ค่า U ที่เป็นเกณฑ์

การตัดสินใจ Reject H_0 เมื่อ ค่า $U_{\text{คำนวณ}} \leq U_{\text{ในตาราง}}$

ตาราง 10 การคำนวณค่า U โดยใช้สูตร (Elifson; et al. 1990: 430)

Experimental		Control	
Time	Rank	Time	Rank
140	4	130	1
147	6	135	2
153	8	138	3
160	10	144	5
165	11	148	7
170	13	155	9
171	14	168	12
193	15		
$R_1 = 81$		$R_2 = 39$	
$N_1 = 8$		$N_2 = 7$	

Computation:

$$U = N_1 N_2 + \frac{N_1(N_1 + 1)}{2} - 81$$

$$= 56 + \frac{8(9)}{2} - 81$$

$$= 56 + 36 - 81 = 11$$

$$U = N_1 N_2 + \frac{N_2(N_2 + 1)}{2} - 39$$

$$= 56 + \frac{7(8)}{2} - 39$$

$$= 56 + 28 - 39 = 45$$

$$U = 11$$

ตัวอย่างการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล (ดาร์ณี ศักดิ์ศิริผล. 2558: 89)

ตาราง 11 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านคำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 หลังการสอนโดยใช้วิธีการสอนอ่านเป็นคำและวิธีการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับรหัสแท่งสองมิติสำหรับการจัดเก็บสารสนเทศภาษาไทยเพื่อช่วยการอ่าน

นักเรียน คนที่	สอนอ่านเป็นคำ		สอนอ่านเป็นคำร่วมกับรหัสแท่งสองมิติ		U	p-value
	คะแนน หลังสอน	อันดับ ที่	คะแนน หลังสอน	อันดับที่		
1	11	3	12	4.5	12	.197
2	15	10	13	6		
3	15	10	15	10		
4	14	7	12	4.5		
5	6	1	15	10		
6	9	2	15	10		
	N1 = 6	ΣR1 =33	N2 = 6	ΣR2 =45		

จากตาราง 11 แสดงว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนอ่านเป็นคำ กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับรหัสแท่งสองมิติสำหรับการจัดเก็บสารสนเทศภาษาไทยเพื่อช่วยการอ่าน หลังได้รับการสอนมีความสามารถในการอ่านคำ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ตั้งไว้ว่า ความสามารถในการอ่านคำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 หลังการสอนโดยใช้วิธีการสอนอ่านเป็นคำและวิธีการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับรหัสแท่งสองมิติสำหรับการจัดเก็บสารสนเทศภาษาไทยเพื่อช่วยการอ่านแตกต่างกัน

สรุป

การวิจัยทางการศึกษาที่ดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างเฉพาะที่มีจำนวนน้อย อาจเป็น 1 ตัวอย่างไปจนถึงไม่เกิน 14 ตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากร สถิตินอนพาราเมตริก (Nonparametric statistics) ซึ่ง

ไม่คำนึงถึงแบบการแจกแจงของชุดข้อมูล(Distribution free) จึงมีความเหมาะสมกว่าในการนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยทางการศึกษาเหล่านี้ และเนื่องจากงานวิจัยเหล่านี้มักใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว มีบ้างเป็นแบบสองกลุ่มที่ไม่ซับซ้อน สถิตินอนพาราเมตริกที่ควรเลือกนำมาใช้ คือ (1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ จำนวน (Count) ร้อยละ (Percent) มัธยฐาน (Median) พิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter-quartile range) (2) สถิติทดสอบกลุ่มเดียว ได้แก่ The Sign Test for Median: One sample (3) สถิติทดสอบสองกลุ่มที่เกี่ยวข้องกัน ได้แก่ The Wilcoxon Matched-Pairs Signed-Rank Test และ (4) สถิติทดสอบสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน ได้แก่ The Mann-Whitney U –Test

เอกสารอ้างอิง

- ดาร์ณี ศักดิ์ศิริผล. (2558). การศึกษาความสามารถในการอ่านคำและเข้าใจความหมายคำของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จากการสอนโดยใช้วิธีการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับรหัสแท่งสองมิติสำหรับการจัดเก็บสารสนเทศภาษาไทยเพื่อช่วยการอ่าน. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพฑูรย์ โพธิ์สาร. (2553). เอกสารประกอบการบรรยายสถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา (Statistics for Educational Research). นครราชสีมา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- _____. (2554). "การใช้สถิตินอนพาราเมตริกทดสอบค่ามัธยฐานกับเกณฑ์ (The Sign Test for Median: One Sample)". วารสารครูสาร. 3(1): 57-60.

Elifson, Kirk W., Richard P. Runyon; & Audrey Haber. (1990). **Fundamentals of Social Statistics**. 2nd ed., Singapore: McGraw-Hill.

Kohler, Heinz. (2002). **Statistics for business and economics**. United States of America: Thomson Learning.

Neter, John.; Wasserman, William & Whitmore, G. A. (1993). **Applied Statistics**. 4th ed., Boston and Bacon.

Siegel, Sidney. (1956). **Nonparametric Statistics for the Behavioral Sciences**. International Student Edition. Tokyo: McGraw-Hill Kogakusha.

Wynne, J. D. (1982). **Learning Statistics a Common-sense Approach**. New York: MacMillan.

ประวัติย่อผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล ไพบูลย์ โพธิ์สาร
ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์
อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
6/999 ซอยพหลโยธิน 52
เขตสายไหม กรุงเทพฯ 10220

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2518 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง
สาขาการประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
- พ.ศ. 2521 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาชีววิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
- พ.ศ. 2529 ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

ชื่อ-นามสกุล
ตำแหน่งปัจจุบัน

สถานที่ทำงาน

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2510

สุนันท์ สลโกสม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์
อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
6/999 ซอยพหลโยธิน 52
เขตสายไหม กรุงเทพฯ 10220

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาการมัธยมศึกษา
(คณิตศาสตร์ – ฟิสิกส์)
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน
ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ
สถิติประยุกต์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
พ.ศ. 2516
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาการวัดผลการศึกษา
วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร

พ.ศ. 2530

ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

STRUCTURAL EQUATION MODELLING OF EFFECTIVE MANAGEMENT OF THE PHRAPARIYATTIDHAMMA SCHOOLS IN THAILAND

DR.SONGYASIN CHONPATATHIP *

Effective management is a key indicator of the success or failure of international public and private organisations, and as such has become very important for organisational leaders and policy makers. The purpose of this research study is to identify a causal relationship between the change management, strategic planning, visionary leadership and effective management of the Phrapariyattidhamma schools in Thailand. It also investigates model fit with the empirical data. The data was collected through survey research, and the hypotheses were posited on the basis of applying structural equation modelling (SEM). It was found that all variables have both a direct and an indirect causal relationship. The study also found that the model fits with the empirical data.

INTRODUCTION

Buddhism as an institution and education in Thailand have had a strong relationship throughout history. In Thailand, temples (called "Wat") have long been educational centres for people of all walks of life (Phrarajavaramini. 1978). Previously, monks ran schools as teachers. Prior to the reign of King Chulalongkorn, all Buddhist monks and novices in all monasteries could only study the Phrapariyattidhamma.

Phrapariyattidhamma sometimes called "Pariyatti Dhamma" can refer to Pali (a Buddhist script) or to Buddhism as a subject. The

Phrapariyattidhamma Schools or Pariyatti Dhamma Schools can be defined as high schools for Buddhist monks and novices. A major problem in the past has been what happens if Buddhist monks and novices resign from their monastic status. It is hard for them to find a job in labour market, since the Pariyatti Dhamma is best suited to monastic life and work.

King Chulalongkorn the Great, the fifth king of the Chakri Dynasty, ruled Siam from 1868 to 1910. He recognised that human development was critical to a nation's economic success and prosperity, and that education needed to have an important moral dimension. He also recognised that there was an important element of creativity and aesthetics in education.

Education was seen as important in training individuals to staff the various ministries associated with the creation of Siam's modern administrative system. Over century ago, there was already awareness of Siam's centrality in Asia and Southeast Asia in terms of trade and commerce. There was thus the need for individuals with skills in both commerce and English.

King Chulalongkorn realised this significant problem, but the problem could not easily be solved because suddenly changing in Siam was not an easy task. After the King returned from the United Kingdom with doctoral degrees from the Universities of Oxford and Cambridge, he changed his mind and reformed the educational system in all monasteries step by step. He instigated new monastic educational policies and allowed Buddhist monks and novices to learn both the Pariyatti Dhamma and various other academic

* Lecturer of PhD Program in Buddhist Educational
Administration, Faculty of Education,
Mahachulalongkorn Rajavidyalaya University,
Ayudhya, Thailand.

subjects such as mathematics, English, chemistry, arts, science, physics and astronomy. Thereafter, the Phrapariyattidhamma schools now survived as the high school, although only for Buddhist monks and novices. They also became part of the Sangha educational system recognised by the Thai Sangha organisation, approved and accredited by the Thai Ministry of Education (Janakoom; & Meemak. 2011).

However, no empirical research in English has yet been conducted into the educational institution competency of the Phrapariyattidhamma schools. Therefore, this study is pioneering research in this field. The various local research studies we found can be categorised into four major types of study: (a) change management; (b) strategic planning; (c) visionary leadership and (d) effective management.

Kam Ai and Asavisanu (2016) explained that the system of monastic education is usually limited to monks and novices, because it focuses on the study of Buddhist scriptural text recorded in the Pali language. Administration and management of the Phrapariyattidhamma schools is under the responsibility of the Sangha Educational Council, which consists of the Supreme Patriarch (Sangharaja), the President of the Board of Pali Education (Mae Kong Pali), the President of the Board of Dhamma Education (Mae Kong Dham), the President of the University Council of the Mahachulalongkorn Rajavidyalaya University, the President of the Mahamakut Rajavidyalaya University, and other senior monks appointed by the Supreme Patriarch. At most of the Phrapariyattidhamma schools, the administration is under the sole authority of the abbot, who heads the Sangha within the individual monasteries. The schools usually select a learned monk as the head teacher to oversee the program.

In the past, Buddhist monastic education served two purposes: to educate and produce qualified Buddhist monks and novices to serve in Buddhist affairs, and as a path towards upward mobility for the less fortunate. Nonetheless, according to Janakoom and Meemak (2011) several problems plague the monastic education system, resulting in the need for effective management: educational inequality, inconsistency in teaching and learning, and lack of funding. All these problems lead us to conduct structural equation modelling to investigate the causal relationship between the need for effective management and other observed variables through the examination of empirical data.

LITERATURE REVIEW

The term “change” implies “disruption of the present conditions prevailing in the external and internal environment” (Alhazemi, Rees; & Hossain. 2013). This change can be strategic and have a strong impact across the Phrapariyattidhamma Schools, or it can be operational with less impact. Several key aspects relevant to change management significantly affect the success or failure of an initiative: leadership, governance, management, organisational culture and the approach to learning and training relevant to the organisation (Andrade. 2016; Blaschke; Frost; & Hattke. 2014). Managing change as part of a deliberate process has its own set of challenges. It may involve directing, navigating, caretaking, coaching, interpreting and nurturing (Palmer; & Dunford. 2002). A formal change-management framework may be useful as a reference point for organisations preparing to undergo change, whether major or minor (Hashim. 2013; Heckmann; Steger; & Dowling. 2016).

Several studies have been conducted on change management. Some are theoretical studies, and others are studies on change and leadership in educational institutions, the management of

organisational change, change in education systems, effective schools in the process of change, organisational culture in the process of change, the roles of school administrators and teachers in change and innovation, and resistance to change (Ada; & Akan 2007; Beycioğlu; & Aslan. 2010; Çalık. 2003; Çolakoğlu. 2005; Gizir. 2008; Güçlü; & Şehitoğlu. 2006; Şahin. 2007; Tunçer. 2013). There are also various quantitative studies on school administrators' competencies for managing change, the role of leadership in change, the readiness of administrators to accept change, strategic planning and organisational change (Akkoç; & Ergen. 2015; Argon; & Özçelik, 2007; Kondakçı, Zayim; & Çalışkan. 2010).

Many Phrapariyattidhamma schools have begun searching for alternative ways of surviving. Fidler (1996) mentioned that one of the solutions successful organizations use to cope effectively with the challenge of our competitive world is "strategic planning". In the management literature, this concept may also be found in terms such as "business strategy process", "strategic management" or "corporate strategy". For the purpose of this research article, the term "strategic planning" will be used, incorporating ideas from other terms as well. A useful model developed by Johnson and Scholes (1993) is used widely. It consists of three main interlinked elements: strategic analysis; strategic choice and strategy implementation.

The past decade of leadership theory and research has provided considerable support for the effectiveness of transformational and charismatic leadership in organizations. The focus of such leadership models centers on the leader's creation, communication and implementation of a vision, defined here as a highly desirable and vivid future organizational state that motivates followers (Larwood; & Falbe. 1995; Strange; & Mumford, 2002). Indeed, most current leadership scholars

argue that exemplary leaders are described by their followers as visionary and inspirational (Rafferty; & Griffin. 2004; Bass; & Avolio. 1994; Conger. 1999), while recent empirical studies and meta-analytic reviews demonstrate the powerful effects of visionary leadership at the individual, group, and organisation-levels of analysis. For example, research has shown that visionary leadership positively affects net profit margins (Waldman et al. 2001), stock value (Agle. 1993), and follower perceptions of leadership effectiveness (Dumdum et al. 2002). Given convincing empirical support for the impact of visionary leadership on positive organisational outcomes, many scholars have turned their attention to the interpersonal skills and competencies that are necessary for demonstrating visionary leadership behaviors.

Comprehensive meta-analyses by Lowe et al. (1996) and Dumdum et al. (2002) conclude that visionary leadership is strongly associated with job satisfaction and perceptions of leadership effectiveness. Phrakhrukittiyanavisit (2016) has conducted research on the Phrapariyattidhamma schools, and found five elements of effective management: (1) competency of their organisation management; (2) competency of personnel support and development; (3) competency of the leadership quality; (4) competency of operation according to Buddhism; and (5) competency of operation according to Buddhist teachings. The study also found that related research had explored the effective management of school administrators and teachers in the Phrapariyattidhamma Schools (Apipanyo. 2017; Sanpa. 2017; Taweek. 2017).

According to Armstrong (2000), effective management is a way of getting better results from the whole organization or teams or individuals within it, by understanding and managing effectively within an agreed framework of

planned goals, standards and competence requirements. Effective management could be validated and tested in an emerging country's context of growth and development for a developing country like Thailand. An alternative definition is provided by Walters (1995), who holds that effective management is about directing and supporting employees to work as effectively and efficiently as possible in line with the needs of the organization (Walters. 1995). This requires adoption of information and communication technology. Wolf's (1999) study of the service sector in Uganda, Kenya and Tanzania found that higher levels of computerization, (the office, computing and accounting equipment made available to employees) leads to lower productivity. This finding could be explained by the high reliance of the service sector on the quality of the labour input (Aickelin et al. 2008). For the Phrapariyattidhamma schools in Thailand, attracting and retaining competent employees is difficult and challenge facing schools leaders.

RESEARCH METHODOLOGY

Population and Sampling Size

This is a survey-based research study. The population is a group of teachers and staff who work for the Phrapariyattidhamma schools division of general education, Group 1, located in the Bangkok metropolitan area. A convenience sampling using 550 respondents was selected from the above population.

Data Analysis

The study was conducted based on structural equation modelling (SEM). The reason for the selection of SEM in the study is to pair the available data with the propositions of the conceptual world in the mind of the researchers, to determine the extent to which they are compatible. The purpose of SEM is to investigate the set of

relations between one or more independent variables and one or more dependent variables. SEM is an extensive statistics approach utilized to test models, in which there are causal and correlational relations together between observable and latent variables (Hoyle. 1995).

In this study, effective management, change management, strategic planning and visionary leadership were analyzed to determine whether there was a causal relationship between them?

In the process of estimating the parameters and determining the significance of the model under the scope of the study: 1) a model was developed theoretically in line with the conducted literature review; 2) the dimensions of suitable questions for the questionnaire given to the respondents were determined; 3) the latent variables were assessed through confirmatory factor analysis; and 4) the fit indexes of the proposed model were assessed respectively.

The confirmatory factor analysis (CFM) was conducted to determine the dimensions of suitable questions taken from the questionnaire and factors were determined according to factor loads. The accuracy of the model constructed with the determined factors was checked with the SEM.

RESEARCH FINDINGS

Table 1. Fit criteria (before revised model)

Fit Measures	Perfect	Acceptable	Result
	Fit	Fit	
χ^2/df (1,845.69/489)	< 2.00	3.77	rejected
CFI	≥ 0.95	0.95	accepted
GFI	≥ 0.95	0.83	rejected
AGFI	≥ 0.90	0.81	rejected
RMSEA	< 0.05	0.07	rejected
SRMR	< 0.05	0.05	accepted

As seen in Table 1, it was found that the structural equation modelling of the effective management of the Phrapariyattidhamma schools in Thailand did not fit with the empirical data: $\chi^2 = 3.77$, CFI = 0.95, GFI = 0.83, AGFI = 0.81, RMSEA = 0.07 and SRMR = 0.05 since some empirical data was rejected (Hooper, Coughlan and Mullen, 2008; Joreskog; & Sorbom. 1996). Result are revealed in Figure 1 below.

Figure 1. Structural equation modelling of the effective management of the Phrapariyattidhamma schools in Thailand (before adjusted model)

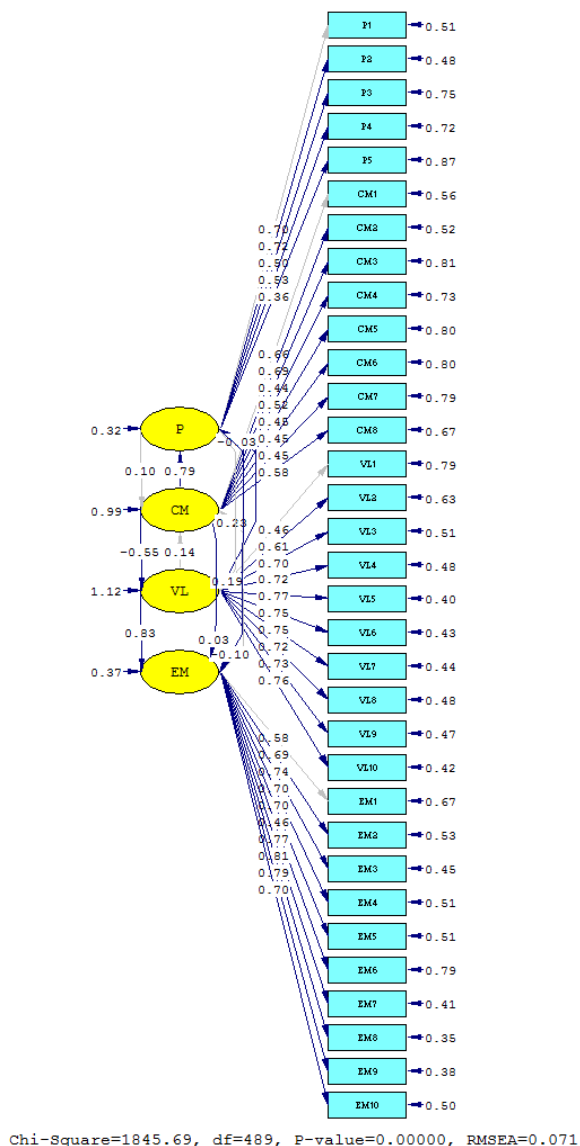
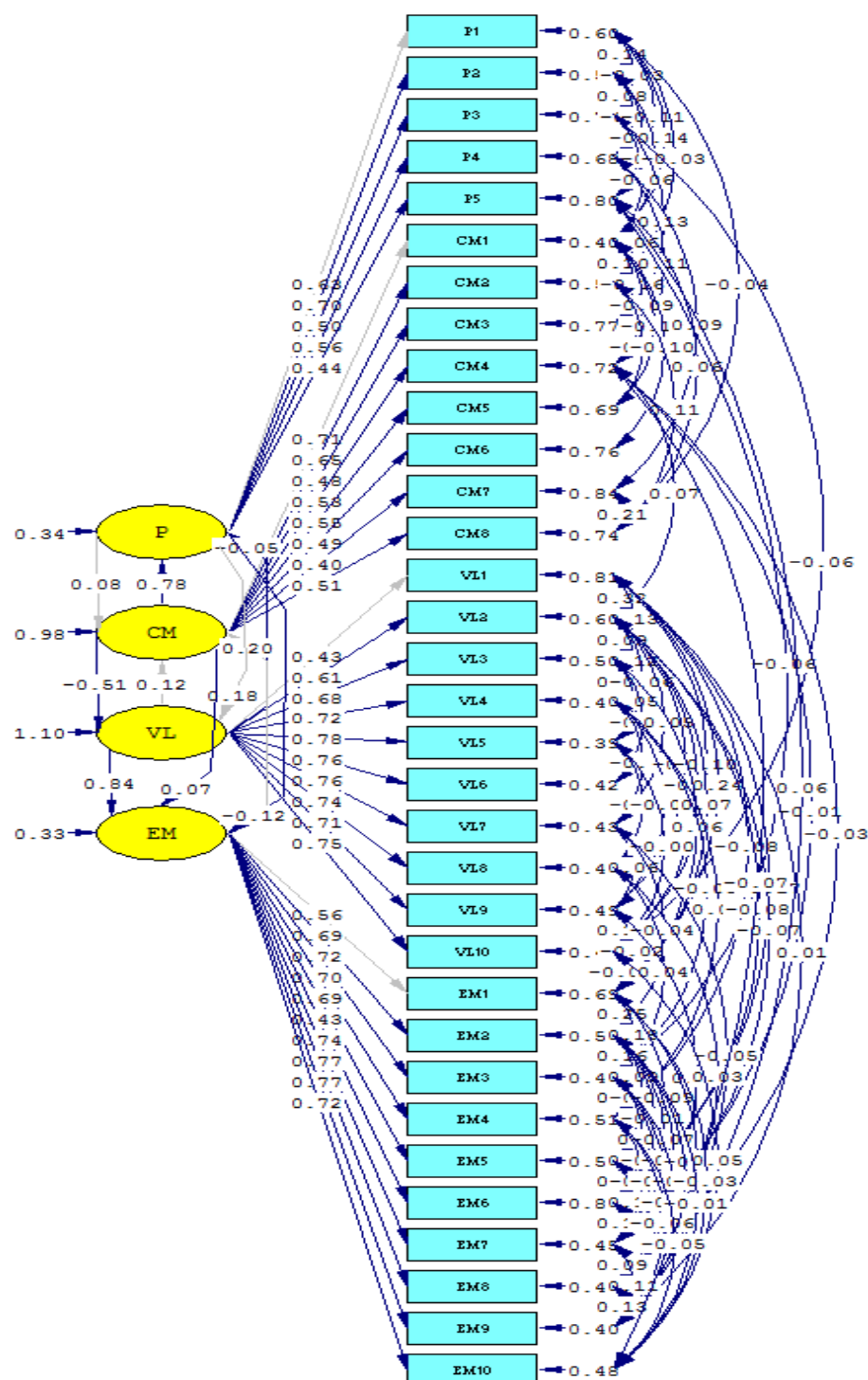

Table 2. Fit criteria (after revised model)

Fit Measures	Perfect Fit	Acceptable	Result
	Fit		
χ^2 /df (402.51/394)	< 2.00	1.02	pass
CFI	≥ 0.95	1.00	pass
GFI	≥ 0.95	0.96	pass
AGFI	≥ 0.90	0.94	pass
RMSEA	< 0.05	0.01	pass
SRMR	< 0.05	0.03	pass

As seen in Table 2, the structural equation modelling of the effective management of the Phrapariyattidhamma schools in Thailand fits with the empirical data: $\chi^2 / df = 1.02$, CFI = 1.0, GFI = 0.96, AGFI = 0.94, RMSEA = 0.01 and SRMR = 0.03. This confirmed that the revised model fits with the empirical data. See Figure 2 below.

Figure 2. Structural equation modelling of the effective management of the Phrapariyattidhamma schools in Thailand (after adjusted)

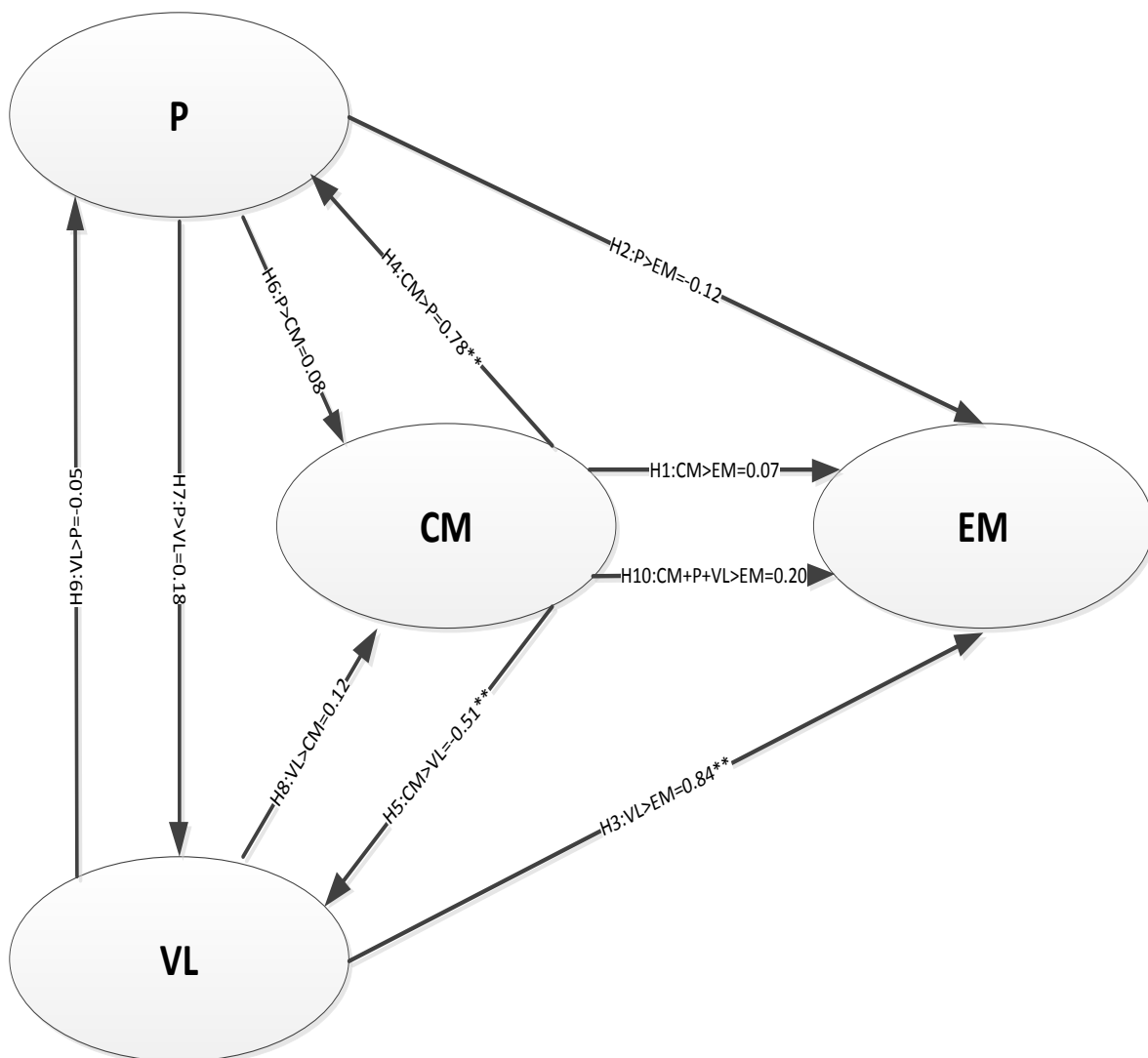

Chi-Square=402.51, df=394, P-value=0.37265, RMSEA=0.006

Table 3. Hypothesis Testing Results

No.	Hypothesis	β	SE	t statistic	Result
H1	Change Management has a positive relationship with Effective or Effective Management (CM>EM)	0.07	0.14	0.81	Rejected
H2	Strategic Planning or Planning has a positive relationship with Effective Management (P>EM)	-0.12	0.17	-1.39	Rejected
H3	Visionary leadership has a positive relationship with Effective Management (VL>EM)	0.84**	0.16	9.65	Accepted
H4	Change Management has a positive relationship with Strategic Planning (CM>P)	0.78**	0.07	9.37	Accepted
H5	Change Management has a positive relationship with Visionary leadership (CM>VL)	-0.51**	0.09	-5.39	Accepted
H6	Strategic Planning has a positive relationship with Change Management (P>CM)	0.08	-	-	Accepted
H7	Strategic Planning has a positive relationship with Visionary leadership (P>VL)	0.18	-	-	Accepted
H8	Visionary leadership has a positive relationship with Change Management (VL>CM)	0.12	-	-	Accepted
H9	Visionary leadership has a positive relationship with Strategic Planning (VL>P)	-0.05	0.04	-1.09	Rejected
H10	Change Management, Strategic Planning and Visionary leadership have a positive relationship with Effective Management (CM+P+VL>EM)	0.20	-	-	Accepted

Figure 3. Summary of relationship of four variables and hypothesis testing 1-10

As seen in Table 3, for Hypothesis 1, it was found that change management has no positive relationship with effective management ($\beta=0.07$, $SE=0.14$, $t=0.81$), while in Hypothesis 2, strategic planning also has no positive relationship with effective management ($\beta=-0.12$, $SE=0.17$, $t=-1.39$). However, as found in Hypothesis 3, only visionary leadership has a positive relationship with the effective management ($\beta=0.84^{**}$, $SE=0.16$, $t=9.65$). Summarized results shown in Table 3 and Figure 3.

DISCUSSION AND CONCLUSION

Change Management: As seen in Figure 3, it was found that change management has no positive relationship with effective management ($H1: CM > EM = 0.07$). Conversely, there was a significant positive effect on strategic planning ($H4: CM > P = 0.78^{**}$) and visionary leadership ($H5: CM > VL = -0.51^{**}$). Evidence supported the previous studies done by key researchers (Ada; & Akan. 2007; Beycioğlu; & Aslan. 2010; Çalık. 2003; Çolakoğlu. 2005; Gizir. 2008; Güçlü; & Şehitoğlu. 2006; Şahin. 2007; Tunçer. 2013). As these studies stated that change management required roles of school administrators and teachers to manage efficiently and effectively with innovation and new management styles. These also mentioned that school leaders always face resistance from their staffs who love secured jobs.

Strategic Planning: It was found that strategic planning has a negative impact on effective management ($H2: P > EM = -0.12$). In contrast, it has a positive impact on change management ($H6: P > CM = 0.08$) and visionary leadership ($H7: P > VL = 0.18$). The most difficult part of strategic planning is to make the transition from vision to action. According to Johnson and Scholes (1993), school leaders should focus on three main interlinked elements: strategic analysis; strategic choice; and strategy implementation.

Visionary Leadership: Empirical data confirmed that visionary leaders have a positive impact on effective management ($H3: VL > EM = 0.84^{**}$). They also have a positive relationship with change management ($H8: VL > CM = 0.12$). However, they have a negative impact on strategic planning ($H9: VL > P = -0.05$). It can be inferred that the resistance to change is due to government staff are being afraid of abandoning a secure position, as they appreciate job security and the culture of safety. This

empirical data supports previous work conducted by Tunçer (2013).

Effective Management: It was found that change management, strategic planning, visionary leadership and effective management of the Phrapariyattidhamma schools all have a positive relationship ($H10: CM + P + VL > EM = 0.20$). This strongly supports previous studies by Phrakhrukittiyavisit (2016), who found that the organisational management, personnel support and development, visionary leadership, and operation according to Buddhism and Buddhist management principles. Our study also supports previous studies by key researchers (Apipanyo. 2017; Sanpa. 2017; Taweasuk. 2017).

IMPLICATION

As indicated by the literature, few models have been developed specifically for the Phrapariyattidhamma schools in Thailand. Study of Pali and Nakdham have not yet been developed. It is imperative for researchers and practitioners alike to gain more of an understanding about the effective management of Phrapariyattidhamma Schools systems in Thailand.

RECOMMENDATION

To implement effective management, certain ideas and decisions must be followed. Firstly, visionary leaders should be appointed as the director of the Phrapariyattidhamma schools. Secondly, more innovation, faster management practice, and better solutions for schools administrators should be provided. Thirdly, school administrators should pay attention to global change and advanced communication technology. In the near future, the rate of high schools attendances will gradually drop because of strong competition. Smarter thinking, easier communication and faster action are all critical success factors in

the Phrapariyattidhamma schools in Thailand. This is implied by our findings regarding effective management and the positively related variables found in our structural equation modelling.

REFERENCES

- Ada, Ş.; & Akan, D. (2007). Değişim sürecinde etkili okullar [Effective schools in the change process]. **KKEFD/JOKKEF**. 16: 343–373.
- Agle, B. R. (1993). **Charismatic Chief Executive Officers: Are They More Effective? An Empirical Test of Charismatic Leadership Theory**. Doctoral Dissertation. University of Washington.
- Aickelin, P., Battisti, G., Celia, H., Clegg, C., Fu, X., DeHoyos, R., Iona, A., Petrescu, A.; & Peixoto, A. (2008, February). Enhancing Productivity: The Role of Management Practices. **AIM Working Paper Series 062**, The University of Nottingham, Nottingham.
- Akkoç, I., & Ergen, I. (2015). Stratejik planlama ile değişim arasındaki ilişkinin araştırılması: Eğitim sektöründe bir uygulama [Examining of Relationship between Strategic Planning and Organizational Change: A Case Study on Education Sector]. **Uluslararası İİBF Dergisi**. 2(1): 55–84.
- Alhazemi, A., Rees, C.; & Hossain, F. (2013). Implementation of Strategic Organizational Change: The Case of King Abdul Aziz University in Saudi Arabia. **International Journal of Public Administration**. 36: 972–979.
- Apipanyo, Phrarajmethee, Vicha. (2017). **Competency Development of District Administrative Monks in Sangha Administrative Region 8**. Doctor of Philosophy in Buddhist Educational Administration Dissertation. Mahachulalongkorn Rajavidyalaya University. [In Thai]
- Armstrong, M. (2000). **Effective Management: Key Strategies and Practical Guidelines**. London: Kogan Page.
- Andrade, M. S. (2016). **Effective Organizational Structures and Processes: Addressing Issues of Change in Issues**. New Jersey, Jossey-Bass.
- Argon, T.; & Özçelik, N. (2007). İlköğretim okulu yöneticilerinin değişimi yönetme yeterlikleri. [The Primary School Administrators' Competencies within the Framework of Adminstrating Change]. **Mehmet Akif Ersoy üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 16: 70–89.
- Bass, B. M.; & Avolio, B. J. (1994). **Improving Organizational Effectiveness through Transformational Leadership**. CA: Sage Thousand Oaks.
- Beycioğlu, K.; & Aslan, M. (2010). Okul gelişiminde temel dinamik olarak değişim ve yenileşme: Okul yöneticileri ve öğretmenlerin rolleri [Change and Innovation as Main Dynamics in School Development: Administrators and Teachers' Roles]. **Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 5(1): 153–173.
- Blaschke, S., Frost, J.; & Hattke, F. (2014). Towards A Micro Foundation of Leadership, Governance, and Management in Universities. **Higher Education**. 68: 711–732.
- Çalık, T. (2003). Eğitimde değişimin yönetimi: Kavramsal bir çözümleme [Management of Change in Education: A Conceptual Analysis]. **Educational Administration in Theory and Practice**. 36: 536–557.

- Çolakoğlu, M. (2005). Eğitim örgütlerinde değişim ve liderlik [Changes in Educational Organization and Leadership]. **Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi**. (1): 63–77.
- Conger, J. A. (1999). Charismatic and Transformational Leadership in Organizations: An Insider's Perspective on Developing Streams of Research. **Leadership Quarterly**. (10): 145-79.
- Dumdum, U. R., Lowe, K. B.; & Avolio, B. J. (2002). A Meta-Analysis of Transformational and Transactional Leadership Correlates of Effectiveness and Satisfaction: an Update and Extension, **Transformational and Charismatic Leadership**. (2): 35-66.
- Fidler, B. (1996). **Strategic Planning for School Improvement**. London: Pitman.
- Gizir, S. (2008). Örgütsel değişim sürecinde örgüt kültürü ve örgütsel öğrenme [Organizational Change Process of Organizational Culture and Organizational Learning]. **Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 4(2): 182–196.
- Güçlü, N.; & Şehitoğlu, E. T. (2006). Örgütsel değişim yönetimi [Organizational Change Management]. **Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi**, 13: 240–254.
- Hashim, M. (2013). Change Management. **International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences**. 3(7): 685-694.
- Heckmann, N., Steger, T.; & Dowling, M. (2016). Organizational Capacity for Change, Change Experience, and Change Project Effective. **Journal of Business Research**. 69: 777-784.
- Hooper, Daire, Coughlan, Joseph; & Mullen, Michael. (2008). Structural Equation Modelling: Guidelines for Determining Model Fit. **Electronic Journal of Business Research Methods**. 6(1): 53-60.
- Hoyle, R. H. (1995). The Structural Equation Modelling Approach: Basic Concepts and Fundamental Issues. In: R. H. Hoyle (Editor) **Structural Equation Modelling: Concepts, Issues, and Applications**. 1-15. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.
- Janakoom, Bhitjawan; & Meemak, Worapit. (2011, May-August). The Educational Evaluation of the Buddhist Pariyattidharma High School in Bangkok Metropolis. **Graduate Journal of Valaialongkorn in Royal Patronage**. 5(2): 107-116.
- Johnson, G.; & Scholes, K. (1993). **Exploring Corporate Strategy - Text and Cases**. Hemel Hempstead: Prentice-Hall.
- Jöreskog, K.; & Sörbom, D. (1996). **LISREL 8: User's Reference Guide**. Chicago, IL: Scientific Software International.
- Kham Ai, Phramaha Panya; & Asavisanu, Poonpilana. (2016). Learning-Centered Leadership for Buddhist Monastic Education in Thailand. **Prajna Vihara**. 17 (1): 99-106.
- Kondakçı, Y., Zayim, M.; & Çalışkan, Ö. (2010). Okul yöneticilerinin değişime hazır olma tutumlarının okulun öğretim düzeyi, yöneticilerin deneyimi ve okul büyüklüğü bağlamında incelenmesi [Investigating School Administrators' Readiness to Change in Relation to Teaching Level of the School, Experiences of The Administrators, and the Size of The School]. **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 11(2): 155–175.

- Larwood, L.; & Falbe, C. M. (1995). Structure and Meaning of Organizational Vision. **Academy Of Management Journal**. 38 (3): 740-69.
- Lowe, K.B., Kroeck, K.G.; & Sivasubramaniam, N. (1996). Effectiveness Correlates of Transformational and Transactional Leadership: A Meta-Analytic Review. **Leadership Quarterly**. (7): 385-425.
- Palmer, I.; & Dunford, R. (2002). Who Says Change Can Be Managed? Positions, Perspectives and Problematic. **Strategic Change**, 11(5): 243-251.
- Phrakhrukittiyanaavit. (2016). **The Competency of Administrators, of Phrapariyattidhamma Schools, Dhamma Section, According to the Buddha's Teachings**. Doctor of Philosophy in Buddhist Educational Administration Dissertation. Mahachulalongkornrajavidyalaya University. [In Thai].
- Phrarajavaramini. (1978). **Current Education of the Thai Sangkha Organization**. Bangkok, Mahachulalongkornrajavidyalaya Printing. [In Thai].
- Şahin, İ. (2007). Türkiye eğitim sisteminde değişim [Changes in the Education System in Turkey]. **Eğitim Bilim Toplum Dergisi**. 5(20): 30–54.
- Sanpa, P. Chawanaphipu. (2017). **A Mode Personnel Core Competency Development of Buddhaddhamma of Pariyatti Dhamma Schools General Education Section**. Doctor of Philosophy in Buddhist Educational Administration Dissertation. Mahachulalongkornrajavidyalaya University. [In Thai].
- Strange, J. M.; & Mumford, M. D. (2002). The Origins of Vision: Charismatic versus Ideological Leadership. **Leadership Quarterly**. (13): 343-77.
- Rafferty, A. E.; & Griffin, M. A. (2004). Dimensions of Transformational Leadership: Conceptual and Empirical Extensions. **Leadership Quarterly**. (15): 329-54.
- Taweasuk, Kanokratsiri. (2017). **A Model of Motivation Establishment in Religious Studies of Sub-District Sangha Administrators**. Doctor of Philosophy in Buddhist Educational Administration Dissertation. Mahachulalongkornrajavidyalaya University. [In Thai].
- Tunçer, P. (2013). Değişim yönetimi sürecinde değişime direnme [Change Resistance in The Process of Change Management]. **OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi**, 32(1): 373–406.
- Waldman, D. A., Ramirez, G. G., House, R.J.; & Puranam, P. (2001). Does Leadership Matter? CEO Leadership Attributes and Profitability under Conditions of Perceived Environmental Uncertainty. **Academy of Management Journal**. (44): 134-43.
- Walters, M. (1995). **The Effective Management Handbook**. London: Institute of Personnel and Development.
- Wolf, K. (1999). Teaching Portfolios and Portfolios Conversations for Teacher Educators and Teachers. **Action in Teacher Education**. 17(1): 30-39.

ความสามารถที่เป็นแก่นของมวกเหล็กสเตคเฮาส์ในประเทศไทย

The Core Competency of Muaklek Steakhouse in Thailand

กตัญญู หิรัญสมบุรณ์¹ และ อติลล่ำ พงศ์ยี่หล้า²

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ คือ (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคของมวกเหล็กสเตคเฮาส์ในประเทศไทย (2) เพื่อศึกษาความสามารถที่เป็นแก่น (Core Competence) ของมวกเหล็กสเตคเฮาส์ จากความคิดเห็นของผู้บริโภค ประชากร คือ ผู้บริโภคที่เป็นนักท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่งเข้าไปรับประทานในมวกเหล็กสเตคเฮาส์ ขนาดของตัวอย่าง คือ ผู้บริโภคซึ่งเข้าไปรับประทานในมวกเหล็กสเตคเฮาส์ 400 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ความถี่ ค่าร้อยละ ตัวกลางเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการทดสอบสมมติฐานใช้ t-test, F test ตามด้วย LSD เมื่อพบความแตกต่าง.

ผลการวิจัยพบว่า

1. ส่วนใหญ่ของผู้บริโภคที่เป็นนักท่องเที่ยวมีเหตุผลสำคัญของการรับประทานสเตคที่มวกเหล็กสเตคเฮาส์ เนื่องจากมีเมนูอาหารที่หลากหลาย และมีการแนะนำอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว ผู้บริโภคซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวนิยมชมชอบ/ชอบสเตคเนื้อหมู เนื้อวัว อาหารทะเล และเนื้อไก่ตามลำดับ ไม่ได้รับประทานบ่อยมากนัก ราคาในการรับประทานคือ 301-500 บาท ต่อครั้ง เวลาของการรับประทานสเตคนั้นไม่แน่นอน ผู้บริโภคชอบทำเลที่ตั้งที่สะดวกสบาย และรับประทานสเตคพร้อมกับครอบครัวเป็นส่วนใหญ่

2. ความสามารถที่เป็นแก่นของมวกเหล็กสเตคเฮาส์ คือ 1) ความสามารถทางด้านหน้าที่ ได้แก่ ความสามารถทางด้านการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทของอาหารที่หลากหลาย การตอบสนองต่อคำสั่งซื้อที่รวดเร็ว ถัดไป คือ 2) ความสามารถในการคงรักษาไว้ซึ่งคุณภาพและการบริการ ซึ่งมุ่งเน้นไปยังความสดใหม่ และ 3) ความสามารถทางด้านตลาด ซึ่ง

เป็นอาหารที่ได้รับความนิยมในตลาด (ตามลำดับ) ผลของการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้บริโภคมีภูมิหลังทางด้านประชากรศาสตร์แตกต่างกัน เช่น เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ และระดับการศึกษาไม่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับความสามารถที่เป็นแก่นของมวกเหล็กสเตคเฮาส์ ยกเว้นระดับรายได้

คำสำคัญ: มวกเหล็กสเตคเฮาส์, ความสามารถที่เป็นแก่น, พฤติกรรมผู้บริโภค, ความสามารถทางด้านหน้าที่, ความสามารถทางด้านตลาด

Abstract

The objectives of this research are to (1) study the consumer behaviors of Muaklek Steakhouse in Thailand, (2) study the core competency of Muaklek Steakhouse from the opinions of consumers. The samples included 400 was Muaklek Steakhouse tourist consumers in Thailand. The questionnaire was used as a research instrument. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, S.D., and testing hypothesis by using t-test, F-test following by LSD. In order to serve the objectives of the study, it was found that;

Most of the tourist consumers had main reason of eating steak at Muaklek Steakhouse because of having various menus and it was recommending food for the tourist, they preferred pork, beef, seafood, and chicken steaks respectively, had eaten not very often, price per time of eating was 301 to 500 baht, timing of eating steak was uncertainty, had preferred convenient location, had eaten together with family.

¹ อาจารย์ประจำสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

² อาจารย์ประจำ CIBA มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

The core competencies of Muaklek Steakhouse were 1) functional competency: there were accommodation management ability, various items of food, responded to order, followed by 2) quality and service maintaining competency which focused on freshness, and 3) market competency respectively. The results of hypothesis testing found that the consumers those had different demographic background such gender, age, status, occupation, and educational level had no significant different opinions about core competency of Muaklek Steakhouse except income level.

Keywords: Muaklek Steakhouse, Core Competency, Consumer Behavior, Functional Competency, Market competency.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แม้ว่าประชาชนคนไทย จะมีความสุขกับการรับประทานอาหารไทยในชีวิตประจำวันก็ตาม แต่คนไทยก็ยังยินดีที่จะยอมรับอาหารต่างประเทศ เพื่อการมีประสบการณ์กับรสชาติใหม่ๆ อาทิ อาหารญี่ปุ่น อาหารจีน และอาหารตะวันตก สเต็ก เป็นหนึ่งในบรรดาอาหารต่างประเทศที่ได้รับความนิยมรับประทานกันในประเทศไทย ไม่เพียงแต่สำหรับมือพิเศษเท่านั้น แต่ยังมีความนิยมให้รับประทานในราคาที่ต่ำกว่า (ไม่เกิน 100 บาท หรือน้อยกว่า 2.5 ยูโร) ซึ่งทุกๆ คน สามารถซื้อรับประทานได้ มีร้านสเต็กเสิร์ฟมากมายในประเทศไทย โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผู้บริโภคชอบรับประทานเนื้อวัวมากกว่าเนื้อหมู นอกจากนี้ฟาร์มโคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีอยู่มากมายเป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบที่มีคุณภาพ เพื่อปรุงเป็นสเต็กที่สมบูรณ์แบบได้เป็นอย่างดี

มวกเหล็ก คือ อำเภอหนึ่งของจังหวัดสระบุรี ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอปากช่อง ของจังหวัดนครราชสีมา นักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากมาท่องเที่ยวพักผ่อนและมีฟาร์มโคมากมาย สำหรับสนับสนุนธุรกิจสเต็กเสิร์ฟ และภัตตาคารสเต็กได้กลายเป็น

อาหารประจำท้องถิ่น ซึ่งมีชื่อเสียงจึงเรียกกันว่า “มวกเหล็กสเต็กเสิร์ฟ” หรือ “สระบุรีสเต็ก” บางครั้งก็เรียกกันว่า “โคราชสเต็ก” เนื่องจากโคราชเป็นชื่ออีกชื่อหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมา จากการวัตถุดิบที่สดใหม่ การปรุงในสไตล์ไทยๆ และตั้งอยู่ในทำเลที่ตั้งที่สะดวกสบายใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยว จึงช่วยในการเพิ่มนักท่องเที่ยวให้รับประทานสเต็กระหว่างการเดินทาง เนื่องจากมีอุปสงค์เพิ่มขึ้นของสเต็กที่อร่อย ธุรกิจมวกเหล็กสเต็กเสิร์ฟ จึงเจริญเติบโตและมีการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น ธุรกิจมีความพยายามเสนอบริการที่ดีที่สุด เพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจสูงสุด

มวกเหล็กสเต็กเสิร์ฟ ที่สามารถคงรักษาความได้เปรียบแข่งขันได้นั้น ต้องอาศัยความสามารถที่เป็นแก่น เพื่อยุทธและเจริญเติบโตต่อไป จากแรงหนุนของลูกค้าที่ สเต็กเสิร์ฟ ซึ่งนำเสนอบริการที่ดี และการปรุงที่มีความเชี่ยวชาญ/มีทักษะเท่านั้นที่สามารถเป็นผู้นำในตลาดและคงรักษาไว้ ซึ่งผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพ รวมทั้งดำเนินหน้าที่ทั้งหมดอย่างถูกต้องเหมาะสม ถ้ามวกเหล็กสเต็กเสิร์ฟ มีความสามารถที่ถูกต้องเหมาะสม มวกเหล็กสเต็กเสิร์ฟ สามารถกลายเป็นองค์ความรู้แห่งท้องถิ่น ซึ่งจะกลายเป็นจุดขายอีกประการหนึ่งของการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับประทานของนักท่องเที่ยวที่มวกเหล็กสเต็กเสิร์ฟ
2. เพื่อศึกษาระดับของความสามารถที่เป็นแก่นของมวกเหล็กสเต็กเสิร์ฟ
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับความสามารถที่เป็นแก่นของมวกเหล็กสเต็กเสิร์ฟ โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษาของลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. วิธีการเก็บข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ ข้อมูลปฐมภูมิจากลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยวของมวกเหล็กสเต็กเสิร์ฟ ในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี และอำเภอปากช่อง

จังหวัดนครราชสีมา เก็บข้อมูลลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยวจำนวน 400 ท่าน

2. เครื่องมือสำหรับการเก็บข้อมูล

ใช้แบบสอบถามสำหรับการออกสำรวจ ซึ่งแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1: ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2: พฤติกรรมของการรับประทานของลูกค้านักท่องเที่ยวที่มวกเหล็กสแต็คแฮสส์

ส่วนที่ 3: ระดับความสามารถที่เป็นแก่นของมวกเหล็กสแต็คแฮสส์ ซึ่งประกอบด้วย ความเป็นผู้นำตลาด / การครอบงำตลาด / ความมีอำนาจ / ความเด่นในตลาด

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยนี้ คือ ลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยวของมวกเหล็กสแต็คแฮสส์ ในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี และอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มตามสะดวก ตัวอย่างทั้งหมด คือ ลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยว 400 ท่าน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศส่วนบุคคลของผู้ตอบ และพฤติกรรมรับประทานที่มวกเหล็กสแต็คแฮสส์ ใช้ตัวกลางเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ ระดับความสามารถที่เป็นแก่นของมวกเหล็กสแต็คแฮสส์

ใช้ t-test ในการเปรียบเทียบระดับของความสามารถที่เป็นแก่นระหว่าง 2 เพศ ใช้ F-test สำหรับการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการเปรียบเทียบระดับของความสามารถที่เป็นแก่นของมวกเหล็กสแต็คแฮสส์ ซึ่งจำแนกโดย อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษาของลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยว

การทบทวนวรรณกรรม

พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior) หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลแต่ละบุคคลในการค้นหา การเลือกซื้อ การใช้ การประเมินผล หรือจัดการกับสินค้าและบริการซึ่งผู้บริโภคคาดว่าจะ

สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้ ซึ่งเหตุผลที่คุณจำเป็นต้องศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภค เพราะพฤติกรรมของผู้บริโภคมี ผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ ดังนั้น การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคจะทำให้สามารถสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดที่สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภค และความสามารถในการค้นหาทางแก้ไขพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคในสังคม ได้ถูกต้องและสอดคล้องกับความสามารถในการตอบสนองของธุรกิจมากยิ่งขึ้น ที่สำคัญจะช่วยในการพัฒนาตลาด และพัฒนาผลิตภัณฑ์ของคุณให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปกติแล้วเมื่อเรากล่าวถึง “ผู้บริโภค” จะหมายถึงบุคคลที่มีความสามารถในการซื้อสินค้าและบริการมาใช้ในการอุปโภค บริโภคเอง หรือเพื่อการใช้ประโยชน์ส่วนตัวไม่ได้ซื้อมาเพื่อขายต่อ หรือซื้อมาเพื่อใช้ในการผลิตหรือการดำเนินการแต่อย่างใด และการซื้อของผู้บริโภคยังคงอยู่บนพื้นฐานของความเต็มใจที่จะซื้อสินค้านั้นๆ การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคเพื่อทราบถึงลักษณะความต้องการของผู้บริโภคทางด้านต่างๆ และเพื่อที่จะจัดตั้งกระบวนทางการตลาดให้เหมาะสม เมื่อผู้ซื้อได้รับสิ่งกระตุ้นทางการตลาดหรือสิ่งกระตุ้นอื่นๆ ผ่านเข้าไปในความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อซึ่งเปรียบเสมือนกล่องดำที่ผู้ขายไม่สามารถคาดคะเนได้ งานของผู้ขายและนักการตลาด คือ ค้นหาว่าลักษณะของผู้ซื้อและความรู้สึกนึกคิดได้รับอิทธิพลสิ่งใดในทางการศึกษา ลักษณะของผู้ซื้อที่เป็นเป้าหมายจะมีประโยชน์สำหรับนักการตลาด คือ ทราบความต้องการและลักษณะของลูกค้า เพื่อจะจัดส่วนประสม ทางการตลาดต่างๆ กระตุ้นและสนองความต้องการของผู้ซื้อเป้าหมายได้ถูกต้องลักษณะของผู้ซื้อได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางด้านจิตวิทยา (รัชนีภรณ์ คลองแคลว. 2560: 317)

จิรวรรณ จุ้ยวัดเลา, สันติ แพงเม้า, ชาตรี ประทุม และสมคิด พรหมมา (2556) ได้ดำเนินการศึกษาโดยทดสอบความพึงพอใจของผู้บริโภคที่รับประทานสเต็คของร้านเชียงใหม่ Brown Bull Meat Steak ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากผู้บริโภคจำนวน 148 คน ซึ่งเข้าร่วมงานนิทรรศการ “นวัตกรรมของการวิจัยสายพันธุ์สัตว์จากแผนกการพัฒนา ปศุสัตว์สำหรับผู้บริโภค” สวนราชพฤษฯ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยแสดงว่า

ความนุ่ม กลิ่น รส และความพึงพอใจ ต่อ T-Bone ส่วนท้องและส่วนด้านบนของเนื้ออยู่ในระดับพึงพอใจอย่างมาก และรสชาติของส่วนสะโพกและส่วนข้อเท้าอยู่ในระดับพึงพอใจ อายุที่พอเหมาะ ซึ่งก็คือ 8-10 เดือน และมีน้ำหนักประมาณ 200 กิโลกรัม การตัดส่วนที่พิเศษของเชียงใหม่ Brown Bull นั้น ผู้บริโภคมีความพึงพอใจ

กัตัญญ หิรัญญสมบุรณ์ (2013) ศึกษาส่วนประสมการตลาดที่มีผลกระทบต่อการคัดเลือกการบริการของภัตตาคารพิเศษในกรุงเทพมหานคร เก็บรวบรวมข้อมูลจากลูกค้าของภัตตาคารพิเศษ จำนวน 300 ท่าน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยมีดังนี้ ลูกค้าที่ตอบส่วนใหญ่ของภัตตาคารพิเศษ คือ ผู้หญิง อายุระหว่าง 21-30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี โส เป็นพนักงานบริษัท มีรายได้มากกว่า 30,001 บาทต่อเดือน ลูกค้ากลุ่มดังกล่าวเข้าไปรับประทานอาหารในภัตตาคารพิเศษ เนื่องจากมีความสุขกับรสชาติของอาหาร รับประทานอาหารที่ภัตตาคารพร้อมกับเพื่อนๆ ความถี่ของการใช้บริการคือ มากกว่า 1 เดือนในแต่ละครั้ง และใช้จำนวนมากกว่า 200 บาทสำหรับลูกค้าแต่ละราย ลำดับของระดับของความสำคัญของส่วนประสมการตลาดมีดังนี้ (1) ลักษณะทางกายภาพ (2) บุคลากรทางด้านการบริการ (3) กระบวนการบริการ (4) อาหาร (5) ช่องทางการบริการ (6) การกำหนดราคา และ (7) การส่งเสริมการตลาด ลูกค้าที่มีอายุแตกต่างกันให้ความสำคัญต่อช่องทางการบริการ และมีต่อการส่งเสริมการตลาดแตกต่างกัน ลูกค้าที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีการกำหนดราคา ช่องทางการบริการ การส่งเสริมการตลาด และด้านกายภาพที่แตกต่างกัน ผู้ที่มีสถานภาพการสมรสที่แตกต่างกันให้ความสำคัญทางด้านกายภาพแตกต่างกัน รวมทั้งลูกค้าที่มีอาชีพที่ต่างกันให้ความสำคัญต่อราคา กระบวนการบริการ และบุคลากรทางด้านบริการแตกต่างกัน

เทพยศ (Thepyos. 2008) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของภัตตาคารอาหารต่างประเทศในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ตัวอย่างจำนวน 34 ร้าน ได้รับการคัดเลือกจากภัตตาคารอาหารต่างประเทศในตัวเมืองเชียงใหม่ ทำการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม เป็นภัตตาคารขนาดกลาง และลงทุนโดยคนไทย ช่วงเวลาการดำเนินการ 5-10 ปี เปิดทุกวันระหว่างเวลา 10.00 น. –

14.00 น. และ 10.00 น. – 22.00 น. ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความชำนาญในการปรุง เช่าสถานที่เพื่อสร้างภัตตาคารและทำเลอยู่ใกล้โซนธุรกิจ เจ้าของมีความรับผิดชอบในการจัดการธุรกิจและมีพนักงานน้อยกว่า 20 คน ซึ่งมีบุคลากรอย่างน้อย 5 คน เป็นฝ่ายจัดการ หรือปฏิบัติงานในห้องครัว ส่วนใหญ่จะซื้อวัตถุดิบจากตลาด นอกจากนี้ยังมีการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ เป็นจำนวน 31.15% และใช้ส่วนผสมที่ไม่มีสารพิษ / ที่ถูกสุขอนามัย จำนวน 32.31% ส่วนใหญ่ของภัตตาคารอาหารต่างประเทศลงทุนด้วยเงินลงทุน 300,000 – 500,000 บาท โดยการใช้เงินทุนส่วนตัว เงินทุนหมุนเวียนน้อยกว่า 200,000 บาทต่อเดือน ซึ่งเงินทุนหมุนเวียนมาจากรายได้ของธุรกิจ ต้นทุนซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัตถุดิบคิดเป็นจำนวน 53% ของต้นทุนทั้งหมด ยอดขายทั้งหมดจำนวน 1,000,000 – 2,000,000 บาท/ต่อปี พร้อมด้วยกำไรสุทธิระหว่าง 500,00 – 1,000,000 บาทต่อปี ลูกค้า คือ คนไทยและคนต่างชาติ จำนวนเฉลี่ยของลูกค้า คือ ระหว่าง 6190 คนต่อวัน ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดตั้งภัตตาคารอาหารต่างประเทศ ที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) บุคลากร คือ ปัจจัยที่สำคัญมากที่สุด และ 2) ปัจจัยทางการเงิน สำหรับส่วนประสมการตลาดนั้น ปัจจัยทางด้านทำเลที่ตั้งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดและการส่งเสริมการตลาดเป็นสิ่งที่สำคัญน้อยที่สุด ปัจจัยสำคัญอื่นที่พบ คือ การแข่งขันที่สูงในระหว่างภัตตาคารอาหารต่างประเทศ และปัญหาที่มีความสำคัญน้อยที่สุดคือ ประเด็นทางด้านกฎหมาย

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลูกค้าของร้านสเต็กแฮร์ส ส่วนมากคือ ผู้หญิง อายุระหว่าง 21-30 ปี มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท/เดือน (ประมาณ 751 ยูโร) เป็นผู้ประกอบการ และมีระดับการศึกษาปริญญาตรี

ตาราง 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้ามวกเหล็กสเต็ค
เฮ้าส์

ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า มวกเหล็กสเต็คเฮ้าส์		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	192	48.00
	หญิง	208	52.00
รวม		400	100
อายุ	ไม่เกิน 20 ปี	26	6.50
	21-30 ปี	133	33.25
	31-40 ปี	100	25.00
	41-50 ปี	80	20.00
	51-60 ปี	50	12.50
	มากกว่า 60 ปี	11	2.75
รวม		400	100
สถานภาพ	โสด	175	43.75
	แต่งงาน	198	49.50
	หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	27	6.75
รวม		400	100
รายได้ต่อเดือน		65	16.25
	15,000 บาท หรือต่ำกว่า (375 ยูโรหรือต่ำกว่า)		
	15,001–20,000 บาท (376– 500 ยูโร)	83	20.75
	20,001–25,000 บาท (501– 625 ยูโร)	62	15.50
	25,001–30,000 บาท (626– 750 ยูโร)	76	19.00
	มากกว่า 30,000 บาท (มากกว่า 751 ยูโร)	114	28.50
รวม		400	100
อาชีพ	พนักงานบริษัท	107	26.75
	ข้าราชการ	100	25.00
	ผู้ประกอบการ / อิสระ	122	30.50
	นักศึกษา	41	10.25
	เกษียณ/แม่บ้าน	25	6.25
	ว่างงาน	5	1.25
รวม		400	100
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	77	19.25
	ปริญญาตรี	256	64.00
	สูงกว่าปริญญาตรี	67	16.75
รวม		400	100

2. พฤติกรรมผู้บริโภคของมวกเหล็กสเต็ค เฮ้าส์

เหตุผลสำคัญของการเลือก มวกเหล็กสเต็คเฮ้าส์ คือการได้รับเรียกขานตามเมนูท้องถิ่นที่ได้รับการนำเสนอว่า มวกเหล็ก คือ ความมีชื่อเสียงในการดำเนินธุรกิจฟาร์มโคมาหลายปีและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสำหรับการปรุงสเต็ค อย่างไรก็ตาม ลูกค้าชอบ สเต็คเนื้อหมูมากกว่า เนื่องจากมีคนไทยจำนวนมากปฏิเสธการรับประทานเนื้อวัว สืบเนื่องจากความเชื่อทางศาสนา ดังนั้น สเต็คเนื้อวัวจึงอยู่ในลำดับที่ 2 ราคาของสเต็คค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับอาหารท้องถิ่นอื่นๆ ดังนั้นจึงมีผู้บริโภคไม่บ่อยมากนัก แต่ลูกค้าที่สามารถจ่ายได้ จะรับประทานหนึ่งครั้งต่อการเดินทาง 1 ครั้ง เป็นการรับประทานที่เป็นครั้งคราว ดังนั้น ลูกค้าจึงต้องการสเต็คคุณภาพสูง ซึ่งมีราคาค่อนข้างสูง กล่าวได้ว่า สเต็คที่มีราคาสูงเป็นที่ต้องการมากกว่า สเต็คที่มีราคาต่ำ บ่อยครั้งที่ลูกค้ารับประทานสเต็คเป็นอาหารกลางวันและอาหารเย็น ไม่ใช่เป็นอาหารเช้า สเต็คซึ่งเป็นอาหารสำหรับมื้อกลางวันนั้นใช้เวลาในการย่อยยาวนานกว่า แต่สเต็คพร้อมไวน์ในงานเลี้ยง/ปาร์ตี้ นั้นปกติจะสำหรับอาหารมื้อเย็น มีหลายๆ สเต็คเฮ้าส์ดำเนินธุรกิจอยู่ในอำเภอมวกเหล็ก ดังนั้นลูกค้าสามารถเลือกร้านใดก็ได้เพื่อทดลองประสบการณ์ใหม่ๆ แม้จะเป็นร้านสเต็คเฮ้าส์ที่ธรรมดาแต่ลูกค้าอาจมีความสุขกับรสชาติที่ดี การรับประทานสเต็คกับครอบครัว หรือคู่รัก โดยปกติแล้วมักจะเกิดขึ้นในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว สำหรับการเดินทางไปทำธุรกิจหรือท่องเที่ยวทัศนศึกษานั้น ลูกค้าประเภทนี้มักจะไปรับประทานที่สเต็คเฮ้าส์กับเพื่อนๆ

ตาราง 2 พฤติกรรมการบริโภคสด

เหตุผลในการเลือก มวกเหล็กสเต็คแฮร์ส	จำนวน	ร้อยละ
มวกเหล็กสเต็คแฮร์สเป็นหนึ่งในเมนู ท้องถิ่นที่ได้รับการแนะนำ	201	35.45
มวกเหล็กสเต็คแฮร์ส คือ อาหารจาน โปรดของข้าพเจ้า	124	21.87
มวกเหล็กสเต็คแฮร์ส อร่อย	94	16.58
มวกเหล็กสเต็คแฮร์ส ให้บริการที่ ประทับใจ	22	3.88
มวกเหล็กสเต็คแฮร์ส มีอาหาร หลากหลายสำหรับทุกๆ คน	126	22.22
รวม	567	100
ชนิด/ประเภทของสเต็ค	จำนวน	ร้อยละ
สเต็คเนื้อวัว	147	20.16
สเต็คเนื้อหมู	233	30.59
สเต็คเนื้อไก่	77	10.56
สเต็คเนื้อปลา	140	19.20
สเต็คอาหารทะเล	87	11.93
สเต็คเนื้อนกกระจอกเทศ	34	4.66
สเต็คเนื้อแกะ	21	2.88
รวม	729	100
ความถี่ของการบริโภคมวกเหล็ก สเต็คแฮร์ส	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 1 ครั้ง ต่อ 1 การเดินทาง	41	10.25
1 ครั้งต่อ 1 การเดินทาง	111	27.75
บ่อยครั้งแต่ไม่ใช่ทุกครั้ง	108	27.00
ไม่บ่อย	121	30.25
ครั้งแรก	19	4.75
รวม	400	100
ค่าใช้จ่ายต่อคนต่อครั้ง	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 300 บาท	75	18.75
301 – 500 บาท	204	51.00
มากกว่า 500 บาท	121	30.25
รวม	400	100
เวลาในการรับประทาน	จำนวน	ร้อยละ
มือเที่ยง	174	43.50
มือเย็น	43	10.75
ไม่แน่นอน	183	45.75
รวม	400	100

ตาราง 2 (ต่อ)

เหตุผลในการเลือก มวกเหล็กสเต็คแฮร์ส	จำนวน	ร้อยละ
สถานที่สำหรับการรับประทาน		
สเต็คแฮร์สปกติ	114	28.50
สเต็คแฮร์สซึ่งสะดวกในการไป รับประทาน	187	46.75
ขึ้นอยู่กับผู้ที่ร่วมเดินทางด้วย	90	24.75
รวม	400	100
ผู้ที่ร่วมเดินทางด้วย	จำนวน	ร้อยละ
ครอบครัว หรือคนรัก/คู่รัก	203	50.75
ญาติ	82	20.50
เพื่อนๆ	115	28.75
รวม	400	100

3. ระดับความสามารถที่เป็นแก่นของ มวกเหล็กสเต็คแฮร์ส

ในการวิจัยครั้งนี้ ความสามารถที่เป็นแก่นของมวกเหล็กสเต็คแฮร์สได้รับการแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ คือ 1) ความสามารถทางด้านหน้าที่ เป็นการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ถูกต้องเหมาะสม 2) ความสามารถทางด้านตลาด ที่จะทำให้เป็นผู้นำที่โดดเด่นในตลาดสเต็ค และ 3) ความสามารถในการคงรักษาไว้ซึ่งคุณภาพและบริการ

ลำดับที่ 1 ความสามารถทางด้านหน้าที่อยู่ในระดับที่สูงที่สุด ลูกค้านส่วนมากสามารถมองเห็นมวกเหล็กสเต็คแฮร์ส เตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ในการรับประทานที่ถูกต้อง เหมาะสม ใช้สำหรับรับประทานได้อย่างง่าย เช่น เครื่องปรุง มีด ส้อม ฯลฯ ลักษณะทางกายภาพของธุรกิจบริการโดยปกติแล้ว จะเป็นการแสดงให้เห็นว่าลูกค้าจะได้รับการบริการอย่างที่ดีได้ระดับใด แต่คนไทยส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเครื่องเคียง เนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปสู่คุณภาพของสเต็คยิ่งไปกว่านั้น สเต็คแฮร์สส่วนมากแล้วไม่มีความแตกต่างในด้านเครื่องเคียง สเต็คแฮร์สมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการปรุงสเต็ค

ลำดับที่ 2 คือ ความสามารถทางด้านตลาดและความสามารถในการคงรักษาไว้ซึ่งคุณภาพของผลิตภัณฑ์และบริการ

ในฐานะที่เป็นอาหารท้องถิ่นที่มีชื่อเสียง มวกเหล็กสแต็คแฮร์ส เป็นที่ชื่นชอบสำหรับลูกค้าทุกราย การรับประทานสเต็คในบริเวณดังกล่าวนี้ เป็นอีกวิถีทางที่จะมีความสุขกับการเดินทางท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ลูกค้าหลายรายมีความยินดีที่จะรับประทานเพียง 1 ครั้งต่อการเดินทาง 1 เที่ยว เนื่องจากสเต็คเนื้อหมู และสเต็คเนื้อวัว มีราคาที่สูงและย่อยยาก ทุกวันนี้ชาวไทยจึงมีความระมัดระวังมากขึ้นเกี่ยวกับสุขภาพ โดยเฝ้าระวังน้ำหนักตัวอย่างระมัดระวังโดยการหลีกเลี่ยงอาหารหนักๆ

ความสามารถในการคงรักษาไว้ซึ่งคุณภาพของผลิตภัณฑ์และบริการยังเป็นลำดับที่ 2 เช่นกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับความสามารถทางด้านตลาด ลูกค้ามีความรู้สึกว่าคุณภาพของมวกเหล็กสแต็คแฮร์ส มีคุณภาพดีและใหม่สดเสมอ ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพของสเต็คโดยตรง ฟาร์มโคหลายแห่งในอำเภอมวกเหล็กได้โน้มน้าวให้ผู้คนเชื่อว่า เนื้อวัวของมวกเหล็กสดใหม่เสมอ แต่มวกเหล็กสแต็คแฮร์สส่วนมากค่อนข้างจะแออัดในช่วงที่มียอดขายสูง (ช่วงฤดูหนาว) ดังนั้น ลูกค้าบางรายไม่คิดว่าเป็นสถานที่ที่น่าสนใจ (ตาราง 3)

ตาราง 3 ระดับของความสามารถที่เป็นแก่นของมวกเหล็กสแต็คแฮร์ส

ระดับความสามารถที่เป็นแก่นของมวกเหล็กสแต็คแฮร์ส	Mean	S.D.
ความสามารถทางด้านหน้าที่	3.88	0.59
ความสามารถปรุงสเต็คได้อร่อย	3.77	0.72
ความสามารถปรุงเครื่องเคียงได้อร่อย เช่น สลัด มันฝรั่งอบ/ทอด	3.74	0.76
ความสามารถปรุงอาหารได้ตามที่ลูกค้าสั่ง	3.90	0.72
ความสามารถเตรียมเครื่องมือ/เครื่องใช้ในการรับประทานสเต็คได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม เช่น เครื่องปรุง มีด ส้อม ฯลฯ	4.04	0.79
ความสามารถในการจัดบรรยากาศภายในร้านให้เข้ากับอาหาร	3.85	0.85
ความสามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพขณะที่ลูกค้าแออัด/คับคั่ง	3.85	0.84

ตาราง 3 (ต่อ)

ระดับความสามารถที่เป็นแก่นของมวกเหล็กสแต็คแฮร์ส	Mean	S.D.
ความสามารถในการเสนออาหารหลายชนิดให้เลือกและมีวัตถุดิบเพียงพอสำหรับการปรุง	4.02	0.73
ความสามารถทางด้านการตลาด	3.74	0.58
ผู้มาเยือนไม่สามารถพลาดมวกเหล็กสแต็คแฮร์ส ได้	3.76	0.78
มวกเหล็กสแต็คแฮร์ส อร่อยมากกว่าสเต็คอื่นๆ	3.73	0.76
มวกเหล็กสแต็คแฮร์ส คุ่มค่าในการบริโภคซ้ำ	3.51	0.81
ชื่อของมวกเหล็กสแต็คแฮร์ส เป็นที่ไว้วางใจได้มากกว่าสเต็คแฮร์สอื่นๆ	3.89	0.79
มวกเหล็กสแต็คแฮร์ส เป็นที่ชื่นชอบสำหรับผู้มาเยือนทุกท่าน	4.01	0.75
มวกเหล็กสแต็คแฮร์ส สามารถเปิดสาขาได้มากขึ้น หรือสามารถอยู่ในระบบแฟรนไชส์	3.55	0.89
ความสามารถทางด้านการคงรักษาไว้ซึ่งคุณภาพและการบริการ	3.74	0.60
รสชาติของสเต็คของมวกเหล็กนั้นคงเส้นคงวา (คงที่)	3.83	0.71
วัตถุดิบของสเต็คมวกเหล็กดีและสดใหม่ตลอดเวลา	3.94	0.71
พนักงานของสเต็คมวกเหล็กมีการตอบสนองต่อการร้องขอของลูกค้า	3.75	0.75
พนักงานของสเต็คมวกเหล็กให้บริการพร้อมด้วยการเอาใจเขามาใส่ใจเรา	3.67	0.79
มวกเหล็กสแต็คแฮร์ส ให้บริการที่รวดเร็ว	3.64	0.80
มวกเหล็กสแต็คแฮร์ส เป็นสถานที่ที่พิเศษสำหรับลูกค้า	3.61	0.78

4. การเปรียบเทียบระดับความสามารถที่เป็นแก่นของมวกเหล็กสแต็คแฮร์ส

4.1 การเปรียบเทียบจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของลูกค้า

ลูกค้าที่มีรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ในด้านความสามารถในการคงรักษาไว้ซึ่งคุณภาพและบริการ รวมทั้งแตกต่างกันในด้านความสามารถทางด้านหน้าที่ ณ ระดับนัยสำคัญ .05 เนื่องจากลูกค้าที่มีรายได้สูง โดย

ปกติแล้วจะเลือกสเต็กแฮร์รี่ที่ดี ซึ่งเสนอสเต็กคุณภาพสูง ลูกค้ายี่สิบรายได้สูงยินดีที่จะจ่ายมากขึ้นสำหรับมือพิเศษและคาดหวังคุณภาพที่คงเส้นคงวาทุกครั้งที่ได้เข้าไปรับประทานอาหาร (ตาราง 4)

ตาราง 4 การเปรียบเทียบระดับของความสามารถที่เป็นแก่นของมวกเหล็กสเต็กแฮร์รี่จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของลูกค้า

ความสามารถที่เป็นแก่นของมวกเหล็กสเต็กแฮร์รี่	< 10,000 บาท	20,001-30,000 บาท	> 30,000 บาท	F	F-Prob
ความสามารถทางด้านตลาด	3.76	3.76	3.69	0.55	.578
ความสามารถทางการครองรักษาไว้ซึ่งคุณภาพและการบริการ	3.80	3.81	3.58	5.66	.004*
ความสามารถทางด้านหน้าที่	3.94	3.93	3.75	4.25	.015*

* ที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้บริโภค

ลูกค้าที่มีความถี่ของการบริโภคสเต็กที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างในด้านความสามารถทางด้านตลาด และความสามารถในการครองรักษาไว้ซึ่งคุณภาพและการบริการ เนื่องจากลูกค้าผู้มาเยือนสเต็กแฮร์รี่ที่บ่อยหรือถี่มากขึ้น สามารถเปรียบเทียบองค์ประกอบต่างๆ ของการบริการในแต่ละสเต็กแฮร์รี่ได้อย่างถูกต้องแม่นยำขึ้น

ลูกค้าที่มีค่าใช้จ่ายต่อบุคคลที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านความสามารถทางด้านตลาด เนื่องจากลูกค้าต้องการสเต็กที่มีคุณภาพจากสเต็กแฮร์รี่ที่มีชื่อเสียง ซึ่งจำหน่ายในราคาสูง และเหมาะสมกับมืออาหารพิเศษในโอกาสที่พิเศษ ลูกค้าดังกล่าวให้ความสนใจน้อยต่อค่าใช้จ่าย เพียงเพื่อต้องการมีความสุขกับสเต็กที่มีรสชาติเยี่ยม แต่ลูกค้าบางรายก็คัดเลือกสเต็กแบบประหยัด ซึ่งมีคุณภาพด้อยกว่า

ลูกค้าที่เลือกสถานที่ของการรับประทานอาหารที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้าน

ความสามารถทางด้านตลาด ความสามารถทางการครองรักษาไว้ซึ่งคุณภาพและการบริการ และความสามารถทางด้านหน้าที่ ลูกค้าบางรายซึ่งไม่ได้เลือกสเต็กแฮร์รี่ด้วยตนเอง (ขึ้นอยู่กับบุคคลที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยกัน) ไม่สามารถคาดหวังระดับของความสามารถของ สเต็กแฮร์รี่ได้ แต่ลูกค้าผู้ที่คัดเลือกสเต็กแฮร์รี่เป็นประจำมักจะทราบถึงระดับของความสามารถของสเต็กแฮร์รี่ที่พวกเขาจะได้รับการบริการค่อนข้างแน่นอน

ลูกค้าที่เดินทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับบุคคลที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านความสามารถทางด้านหน้าที่ ซึ่งลูกค้าดังกล่าวเข้าไปรับประทานอาหารที่ สเต็กแฮร์รี่พร้อมกับคนรัก/คู่รัก พวกเขาจะเลือกบรรยากาศที่ดีๆ และสเต็กแฮร์รี่ที่ตกแต่งอย่างดี ส่วนครอบครัวที่มีสมาชิกจำนวนมากโดยปกติแล้วจะชอบสเต็กแฮร์รี่ที่มีการเสนอความหลากหลายของอาหาร เพื่อตอบสนองความพึงพอใจแก่ทุกคน (ตาราง 5)

ตาราง 5 การเปรียบเทียบระดับของความสามารถที่เป็นแก่นของมวกเหล็กสเต็กแฮร์รี่จำแนกตามพฤติกรรมของผู้บริโภคที่แตกต่างกัน

ความสามารถที่เป็นแก่นของมวกเหล็กสเต็กแฮร์รี่	F-Prob			
	ความถี่	ค่าใช้จ่ายต่อบุคคล	สถานที่รับประทานอาหาร	บุคคลที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยว
ความสามารถทางด้านตลาด	.025*	.008*	.002*	.116
ความสามารถทางการครองรักษาไว้ซึ่งคุณภาพและการบริการ	.011*	.800	.004*	.094
ความสามารถทางด้านหน้าที่	.057	.058	.050*	.011*

* ที่ระดับนัยสำคัญ .05

สรุปผลการวิจัย

ตลาดของมวกเหล็กสเต็กแฮสส์ ได้รับการแบ่งส่วนโดยคุณภาพและราคาของสเต็ก ดังนั้น จึงมีผลกระทบต่อวัตถุดิบและการจัดซื้อองค์ประกอบต่างๆ สเต็กที่มีคุณภาพสูงต้องการส่วนประกอบ/ส่วนผสมวัตถุดิบที่มีคุณภาพพร้อมด้วยต้นทุนที่สูงกว่า ลูกค้านั้นส่วนมากชื่นชอบ สเต็กที่มีคุณภาพสูง เนื่องจากสเต็กเป็นอาหารมื้อพิเศษบริโภคครั้งคราว ดังนั้นลูกค้าจึงคาดหวังที่จะได้รับประสบการณ์ที่คุ้มค่า โดยที่ลูกค้าประจำจะเลือกสเต็กที่มีคุณภาพสูงและมีความสุขกับอาหารที่โปรดปราน

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาพบว่าชื่อเสียงท้องถิ่นด้านการเลี้ยงปศุสัตว์ของมวกเหล็กส่งเสริมให้สเต็กมวกเหล็กเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว จึงควรมีการพัฒนาสูตรอาหารที่เป็นเอกลักษณ์สำหรับมวกเหล็กสเต็กแฮสส์ ควรใช้ส่วนประกอบที่มาจากท้องถิ่น เช่น สมุนไพรไทยสามารถนำมาใช้ในการประดิษฐ์คิดค้นและสร้างสรรค์รสชาติที่พิเศษของ “มวกเหล็กสเต็กแฮสส์” ซึ่งแตกต่างไปจากสเต็ก สไตล์ตะวันตก ซอสของมวกเหล็กสเต็กแฮสส์สามารถเป็นเอกลักษณ์ที่จำเพาะเจาะจงของอาหารท้องถิ่นนี้ และสามารถได้รับการส่งเสริมเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. มวกเหล็กสเต็กแฮสส์ ถูกทำให้มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย ดังนั้นจึงควรได้รับการแผ่ขยายแนวทางสำหรับอาหารอย่างอื่นให้เป็นที่รู้จักในบรรดานักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศด้วยอาหารที่มีชื่อเสียงอื่น เช่น ข้าวมันไก่ประตูน้ำ มีโอกาสไปเปิดภัตตาคารในประเทศญี่ปุ่น มวกเหล็กสเต็กแฮสส์ ก็ควรเป็นอาหารจานเด็ดที่สมควรได้รับการส่งออกหรือไปตั้งภัตตาคารในต่างประเทศในอนาคต ถ้าสูตรอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นมีความอร่อยแตกต่างไปจากสเต็กสไตล์ตะวันตก

3. หน่วยงานของรัฐบาลหรือฝ่ายปกครองส่วนท้องถิ่น ควรสนับสนุนธุรกิจมวกเหล็กสเต็กแฮสส์ โดยการเพิ่มคุณค่าห่วงโซ่อุปทานของสเต็กทั้งหมด ควรมีการสนับสนุนการผลิตโคเนื้อ เพื่อให้ได้วัตถุดิบที่เพิ่มมากขึ้นต่อสเต็กแฮสส์ แทนที่จะเป็นการจัดซื้อจากจังหวัดอื่น มีการเสนอแนะสายพันธุ์ของโคเนื้อที่

เหมาะสมแก่ผู้เลี้ยงโคเนื้อ เพื่อให้ได้เนื้อวัวที่มีคุณภาพสูง เนื่องจากพบว่าเนื้อวัวที่มีคุณภาพสูงเป็นที่ต้องการสำหรับสเต็กระดับพรีเมียม ต้องมีการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ทางด้านการส่งเสริมการตลาดอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เช่น การจดทะเบียนเป็นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่ได้รับการแนะนำอย่างเป็นทางการ การแข่งขันการเป็นแชมป์แห่งสเต็ก การสนับสนุนส่งเสริมการปรุงสเต็กในเชิงนวัตกรรมและการตกแต่งสเต็ก ฯลฯ

4. สเต็กแฮสส์ ควรเสนอเมนูอาหารอื่นๆ เพื่อการครอบคลุมตลาดการรับประทานอาหารในภัตตาคาร การศึกษานี้พบว่านักท่องเที่ยวส่วนมากมากับครอบครัวหรือมากับเพื่อน ดังนั้น ทุกคนสามารถมีความสุขกับเมนูที่โปรดปรานได้อย่างปัจเจกชน นอกจากนี้ ราคาของสเต็กที่ค่อนข้างสูง ดังนั้น จึงควรมีการเสนอเมนูที่เป็นทางเลือกบ้าง สำหรับเมนูอาหารอื่นๆ นั้น ไม่ควรมีความหลากหลายมากเกินไป เพื่อประหยัดต้นทุนในการเก็บรักษาวัตถุดิบ

เอกสารอ้างอิง

- กตัญญู หิรัญญสมบุรณ์. (2013). **การจัดการธุรกิจขนาดย่อม = Small Business Management**. กรุงเทพฯ: ทิกซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น.
- จิรวรรณ จุ้ยวัดเลา สันติ แฝงเม้า ชาตรี ประทุม และสมคิด พรหมมา. (2556, 6 กุมภาพันธ์). ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อสเต็กเนื้อโคเลี้ยงใหม่บราวน์เพคผู้. **วารสารวิชาการออนไลน์สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์**. 55(2): 1-7.
- รัชนิภา คล่องแคล่ว. (2560, 24 มีนาคม). **การศึกษากิจกรรมการบริโภคกาแฟสดของพนักงานสำนักงานทัศนียการบัญชี**. การประชุมวิชาการระดับชาติ “การบูรณาการความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ: 317.
- Bateson, J. E. G.; & Hoffman, K. D. (2011). **Services Marketing**. 4th ed., Australia: Southwestern CEng Age Learning.

- Fitzsimmons, J. A.; & Fitzsimmons, M.J. (2011). **Service Management: Operations, Strategy, Information Technology**. 7th ed., Boston: McGraw-Hill.
- Hiransomboon, K. (2013). Marketing Mix affecting Specialty Restaurant Service Selection in Bangkok, Thailand, **Endpapers**. 27(3): 145-159.
- Hoffman, K. D.; & Bateson, J. E. G. (2002). **Essentials of Services Marketing: Concepts, Strategies, & Cases**. 2nd ed., Fort Worth: Harcourt College Publishers.
- Irons, K. (1994). **Managing Service Companies: Strategies for Success**. Wokingham: Addison-Wesley Publishing.
- Juiwatlao, J. (2013). **Consumer Satisfaction of Chiang Mai Brown (Sahiwal Friesian, SW 50%: HF 45-50%) Bull Meat Steak**. Retrieved 17/10/14 from <http://ejournal.dld.go.th/?p=1620>
- Metters, R., Metters, K.K., Pullman, M.; & Walton, S. (2006). **Success Service Operations Management**. 2nd ed., Australia: Thompson South-Western.
- Saloner, G., Shepard, A.; & Podolny, J. (2001). **Strategic Management**. New York: John Wiley & Sons.
- Thepyos, M. (2008). **Factors Affecting Business Operation of Foreign Food Restaurants in Chiang Mai Municipality**. (Independent Study). Graduate School of Chiang Mai University. Retrieved 17/10/14 from http://archive.lib.cmu.ac.th/full/T/2551/econ0951mt_tpg.pdf
- Zeithami, V. A., Bitner, M. J.; & Gremler, D. D. (2009). **Service Marketing: Integrating Customer Focus across the Firm**. 5th ed., Boston: McGraw-Hill

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์

A Development of Sustainable Cultural Heritage Tourism in the Buriram Province

กนกพิชญ์ วิษณุวรนนท์¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัชสรัญ รอดยิ้ม² และ ดร.นัชนันท์ เจียมวิจิตร³

บทคัดย่อ

การวิจัย การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยว ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์ 3) เพื่อประเมินประสิทธิภาพแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดบุรีรัมย์ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น .91 ใช้การวิจัยเชิงสำรวจกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จำนวน 400 คน วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น .93 ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของรูปแบบด้วยการประเมินความถูกต้องและความเหมาะสม โดยบุคลากรสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 10 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิภาพด้วยการ Focus Group กับนักวิชาการด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และคณะกรรมการสมาคมท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 20 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า

1. สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยรวมของจังหวัดบุรีรัมย์ ในปี พ.ศ. 2560 ที่ผ่านมา พบว่า มียอด

นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ มากกว่า 1,200,000 คน เดินทางเข้ามาเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในจังหวัด อาทิเช่น ปราสาทพนมรุ้ง ปราสาทเมืองต่ำ วนอุทยานภูเขาไฟกระโดง อุทยานไม้ดอกเพลาเพลิน สนามฟุตบอลบุรีรัมย์ยูไนเต็ด และสนามแข่งรถช้างอินเตอร์เนชั่นแนล เซอร์กิต ทำให้ส่งผลดีต่อธุรกิจการท่องเที่ยว ที่พัก โรงแรม ร้านอาหาร รวมถึงร้านจำหน่ายของฝากของที่ระลึกในเขตพื้นที่จังหวัด

2. สภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์ 3 ลำดับแรก คือ 1) ปัญหาการท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ คือ โครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ถนน น้ำประปา ที่ยังไม่ทั่วถึงในพื้นที่ 2) สิ่งที่มาพร้อมกับการท่องเที่ยวที่เติบโต คือ ขยะที่ตกค้าง และ 3) ควรมีการจัดทำป้ายคำบรรยายเป็นภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนในแหล่งท่องเที่ยวให้เพียงพอ

4. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า มีองค์ประกอบ 10 องค์ประกอบหลัก

5. การประเมินประสิทธิภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยการ Focus Group พบว่า มีความเป็นไปได้และมีความเหมาะสม

คำสำคัญ: การพัฒนา, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

^{1,2,3} อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Abstract

A Development “Intergrated Sustainable Management of Cultural Tourism in Buriram Province.” was a mixed methods research. The objectives of this research were 1) to study problems, constraints, and recommendations of an “Intergrated Sustainable Management of Cultural Tourism in Buriram Province development”, 2) to develop the pattern of “Intergrated Sustainable Management of Cultural Tourism in Buriram Province development”, and 3) to evaluate the effectiveness of the development. Based on the research objectives, the research process was divided into 3 steps, first, in order to study problems, constraints, and recommendations of a development, the researchers used questionnaires that had 0.91 confidence to process a samples of 400 tourists and analyze the data with the statistic tools such as, percentage, mean, and Standard Deviation, second, in order to develop the pattern of the development, the researchers used a questionnaire that had 0.93 confidence to evaluate rightness and appropriate of 10 staffs working for Buriram’s Department of Sport and Tourism Organization and to analyze the data with mean and Standard Deviation, and last, in order to evaluate the effectiveness of a development , the researchers used Focus Group Interview with 20 experts in tourism management and members of Buriram’s Board of Directors in Tourism who were purposive sampling and conduct a content analysis.

The findings were shown that

First, based on government tourist data in 2017, it was shown that the total of 1,200,000 tourists including both domestic and international tourists interested in tourist attraction points in Buriram such as Phanom Rung Historic Park, Prasat Mueang Tam Sanctuary, Khao Kradong Forest Park, Buriram United Football field, and

Chang International Circuit and created income to local.

Second, the overall view of Integrated Sustainable Management of Cultural Tourism in Buriram Province was at a high level.

Third, the recommendations were on 3 areas: infrastructure in the tourist area as road, water, etc., garbage management in the tourist area, and direction signs in English and Asian languages in the tourist area.

Fourth, A development of “Intergrated Sustainable Management of Cultural Tourism in Buriram Province.” consisted 10 components.

Fifth, based on the evaluation of effectiveness of a development of “Integrated Sustainable Management of Cultural Tourism in Buriram Province.” by conducting focus group interview, it was found that there was a possibility and an appropriate.

Keywords: Development, Sustainable Management of Cultural Tourism

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวหรืออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นับเป็นกิจกรรมที่ประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภท มีทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น ธุรกิจด้านการขนส่ง ที่พักอาศัย แหล่งท่องเที่ยว ธุรกิจด้านอาหาร และธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม คือ การผลิตสินค้าต่างๆ ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. 2561) สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญต่อการท่องเที่ยว ทำให้การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) มีความเห็นว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากสามารถช่วยกระตุ้นให้เกิดการลงทุน การผลิต สินค้าและบริการต่างๆ อันเป็นการช่วยสร้างงานและกระจายรายได้ไปสู่ทุกระดับอาชีพ และนิศา ชัชกุล (2557) ยังเห็นว่า ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุน

กิจกรรมทางการท่องเที่ยว เพื่อนำรายได้เข้าสู่ประเทศ และสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดประโยชน์ แต่อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาก็ทำให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนในท้องถิ่นด้วยเช่นกันทั้งวิถีชีวิตและวัฒนธรรม รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย จากการขยายตัวของการท่องเที่ยวโดยที่เน้นปริมาณนักท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียวในขณะที่การรองรับขยายไปไม่ทันขนาดการเตรียมความพร้อม ขาดการจัดการที่ดีทำให้แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งเกิดความเสื่อมโทรมได้ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2554: 16)

“ภาคอีสาน” เป็นภูมิภาคที่มีจำนวนคนจนมากที่สุดประมาณ 5.2 ล้านคน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2558) จึงถูกเลือกเป็นเป้าหมายหลักที่หลายหน่วยงานในระดับต่างๆ ใช้เป็นพื้นที่สำคัญในการกำหนดยุทธวิธีในการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยเน้นพลังการขับเคลื่อนในการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการที่ชุมชนเจ้าของแหล่งทรัพยากร โดยเฉพาะ “การจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเองให้มีความยั่งยืน” “นครชัยบุรินทร์” หรือกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ อันมีนครราชสีมาเป็นศูนย์กลางปฏิบัติการของกลุ่ม มีวิสัยทัศน์ (Vision) คือ “ประตูอีสานสู่สากล” (Northeast gateway to Global communities) (ณัฐกิตติ์ อินทร์สวรรค์. 2561) โดยเฉพาะจังหวัดบุรีรัมย์ที่พบว่า มีอัตลักษณ์อันโดดเด่นของกลุ่มจังหวัด เพราะมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายซึ่งสามารถดึงดูดผู้มาเยือนให้เข้ามาใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในจังหวัดบุรีรัมย์และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมากมาย (สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์. 2560) แม้ว่าบุรีรัมย์จะมีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวของภูมิภาค แต่ยังคงมีปัญหาเกิดขึ้นที่ส่งผลกระทบต่อท่องเที่ยวของจังหวัดหลายประการ ทั้งในเรื่องของความพร้อมของสถานที่ท่องเที่ยวและสถานบริการ ซึ่งจุดนี้เองที่เป็นตัวจุดไม่ให้นักท่องเที่ยวเจริญเติบโตด้านการท่องเที่ยวได้เต็มศักยภาพ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยว

เชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องนำองค์ประกอบที่สำคัญที่ได้จากการพัฒนารูปแบบฯ ไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายแบบบูรณาการ และใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดบุรีรัมย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยว ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืนแบบบูรณาการในจังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. การศึกษาข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Documentary research) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบการวิจัยเพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดตัวแปร
2. การศึกษาข้อมูลจากการวิจัยภาคสนาม (Field research) โดยทำการสอบถามจากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยใช้สูตรการคำนวณของ โคชแรน (Cochran. 1977) โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 จะได้ทั้งสิ้น 400 คน และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการสร้างเครื่องมือวิจัย

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป จำนวน 7 ข้อ มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ Check List

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

การหาคุณภาพของแบบสอบถาม ดำเนินการหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความน่าเชื่อถือ จากการนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดำเนินการสังเคราะห์สภาพทั่วไป ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและสถานการณ์การท่องเที่ยว โดยสรุปสาระสำคัญเชิงพรรณนา ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะใช้การเรียงลำดับความถี่ และคำร้อยละ

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 นำผลการวิจัยตามขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์สังเคราะห์ร่วมกับหลักการ แนวคิด และทฤษฎี

ส่วนที่ 2 ประเมินด้วยแบบสอบถามโดยบุคลากรสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 10 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการสร้างแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบร่างรูปแบบมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และดำเนินการหาความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความน่าเชื่อถือ จากการนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขออนุญาตเก็บข้อมูลกับบุคลากรสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ และรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิภาพ ดังนี้

1. นำรูปแบบดังกล่าวประชุมระดมสมองเพื่อรับฟังความคิดเห็นแบบ Focus Group กับผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ นักวิชาการสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวและสาขาที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการสมาคมท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 20 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้ 1) แบบสัมภาษณ์การสนทนากลุ่ม และ 2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ นักวิชาการสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวและสาขาที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการสมาคมท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 20 คน และจัดประชุมเพื่อการอภิปรายกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) และนำมาการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ดังนี้

1. สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยรวมของจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ในปี พ.ศ. 2560 ที่ผ่านมามีจากข้อมูลสถิติ พบว่า มียอดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ มากกว่า 1,200,000 คน เดินทางเข้ามาเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในจังหวัด อาทิเช่น ปราสาทพนมรุ้ง ปราสาทเมืองต่ำ วนอุทยานภูเขาไฟกระโดง อุทยานไม้ดอกเพลาเพลิน สนามฟุตบอลบุรีรัมย์ยูไนเต็ด และสนามแข่งรถช้างอินเตอร์เนชั่นแนล เซอร์กิต ทำให้ส่งผลดีต่อธุรกิจการท่องเที่ยว ที่พัก โรงแรม ร้านอาหาร รวมถึงร้านค้าจำหน่ายของฝากของที่ระลึกในเขตพื้นที่จังหวัด

2. สภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ตาราง 1 แสดงภาพรวมของสภาพการบริหารจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนแบบบูรณาการ
จังหวัดบุรีรัมย์

ที่	ตัวแปร	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า	อันดับ
1	ด้านการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี	400	4.11	.99	มาก	2
2	ด้านการจัดการทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	400	4.16	1.00	มาก	1
3	ด้านการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่ของสังคมและวัฒนธรรม	400	4.00	.94	มาก	6
4	ด้านการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	400	4.03	.90	มาก	5
5	ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม	400	4.06	.88	มาก	4
6	ด้านการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว	400	3.97	.95	มาก	7
7	ด้านการคำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่	400	3.88	1.05	มาก	8
8	ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	400	4.07	.95	มาก	3
รวม		400	4.03	.95	มาก	

3. ปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดบุรีรัมย์ของกลุ่มตัวอย่าง 3 ลำดับแรกคือ 1) ปัญหาการท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์คือ โครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ถนน น้ำประปา ที่ยังไม่ทั่วถึงในพื้นที่ 2) สิ่งที่มาพร้อมกับการท่องเที่ยวที่เติบโตคือขยะที่ตกค้าง 3) ควรมีการจัดทำป้ายคำบรรยายเป็นภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนในแหล่งท่องเที่ยวที่มีไม่เพียงพอ

ตาราง 2 สรุปปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะในการ
พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดบุรีรัมย์

ปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดบุรีรัมย์	ความถี่ (f)	ร้อยละ (%)	ลำดับ
- ควรมีการจัดทำป้ายคำบรรยายเป็นภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนในแหล่งท่องเที่ยวที่มีไม่เพียงพอ	53	13.25	3
- ควรมีการพัฒนาบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ในแหล่งท่องเที่ยวและผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวให้มีความรู้	21	5.25	8
- คนบุรีรัมย์ควรสื่อถึงอัตลักษณ์สะท้อนวิถีชีวิต ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน	32	8.00	6
- การเผยแพร่การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดบุรีรัมย์ และสร้างความพึงใจให้กับนักท่องเที่ยวต้องทำให้มากกว่าที่เป็นอยู่	30	7.50	7
- อยากให้คนในท้องถิ่นนี้มีหน้าที่เสริมสร้าง พื้นฟู และการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมที่เป็นสมบัติของชาติ	52	13.00	4
- ผู้นำ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการในท้องถิ่นควรมีบทบาทในการส่งเสริม และสนับสนุนงานด้านวัฒนธรรมให้มากกว่าที่เป็นอยู่	34	8.50	5
- ควรศึกษา ค้นคว้าวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่ยังไม่ได้ศึกษาเพื่อให้นักท่องเที่ยวเห็นคุณค่า และให้คนในท้องถิ่น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดการยอมรับ และนำไปใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมต่อไป	19	4.75	9
- ขาดการปรับปรุงพัฒนาระบบการให้บริการ พื้นที่บริเวณรอบแหล่งท่องเที่ยวขาดการดูแลรักษา ไม่มี การนำเอาเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ ควรติดตั้ง WIFI ในแหล่งท่องเที่ยว	42	10.50	4
- ปัญหาการท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์คือ โครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ถนน น้ำประปา ที่ยังไม่ทั่วถึงในพื้นที่	61	15.25	1
- สิ่งที่มาพร้อมกับการท่องเที่ยวที่เติบโตคือขยะที่ตกค้าง	56	14.00	2
รวม	400	100	

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ดังนี้

4. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่ามีองค์ประกอบ 10 องค์ประกอบหลัก

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ดังนี้

5. การประเมินประสิทธิภาพด้วยการ Focus Group พบว่ามีความเป็นไปได้และมีความเหมาะสม

อภิปรายผล

ประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยรวมของจังหวัดบุรีรัมย์ มียอดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ มากกว่า 1,200,000 คน เดินทางเข้ามาเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จำนวนมากที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่าว่าการท่องเที่ยวเป็นกลยุทธ์สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาประเทศเป็นต้นว่า การพัฒนาด้านการบริการเพื่อสร้างรายได้และเพิ่มการจ้างแรงงานสร้างอาชีพ ให้มีระบบเศรษฐกิจที่เข้มแข็งมีเสถียรภาพมีความชัดเจนในการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้จังหวัดบุรีรัมย์ที่เคยเป็นเมืองเล็กเมืองทางผ่าน แต่ไม่นานมานี้ได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก สอดคล้องกับสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ (2560) ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ อันประกอบด้วย พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืน พัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว พัฒนาระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนและเผยแพร่ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว สอดคล้องกับธีรภัทร เจริญสุข (2560) ที่กล่าวถึงเมืองบุรีรัมย์ในคอลัมน์อนาคตอยู่นอกกรุงเทพว่าเมื่อพูดถึงเมืองที่เติบโตด้วยตัวเองอย่างรวดเร็วในไม่กี่ปีมานี้ คงจะไม่มีที่ไหนเกินหน้าจังหวัดบุรีรัมย์ไปได้ จากการเกิดขึ้นและความสำเร็จของสโมสรบุรีรัมย์ ยูไนเต็ดและสนามแข่งระดับโลกทำให้บุรีรัมย์กลายเป็นทั้งจุดหมายปลายทางและแหล่งดึงดูดการลงทุนในสายตาของนักท่องเที่ยว นักธุรกิจ รวมทั้งนักกีฬา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวันทนี ศรีนวล (2560) ที่พบว่า การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ด้านอารยธรรมขอมและด้านกีฬาอยู่ในระดับมากที่สุด

2. สภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอีกอุตสาหกรรมหนึ่งที่ต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากเดิมโดยปรับระบบการจัดการท่องเที่ยวแบบเดิมไปสู่การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนประเทศไทยรวมทั้งในจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นพื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ กำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจำเป็นต้องส่งเสริมรักษาวัฒนธรรม ประเพณี คุณค่า วิถีชีวิตท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนและยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของภคินิศา อภิศุภกรกุล และคณะ (2550) ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวเพื่อชมสิ่งที่แสดงความเป็นวัฒนธรรม เช่น โบราณสถาน วัด ปราสาท พระราชวัง โบราณวัตถุ ประเพณีวิถีการดำเนินชีวิต ศิลปะ ทุกแขนง และรวมถึงสิ่งต่างๆ ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองที่มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุคสมัย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฑาภรณ์ ทองเพ็ง (2554) ที่พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดฉะเชิงเทรา นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์มีระดับความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง

3. ปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดบุรีรัมย์ของกลุ่มตัวอย่าง 3 ลำดับแรกคือ 1) โครงสร้างพื้นฐาน อาทิ ถนน น้ำประปา ที่ยังไม่ทั่วถึงในพื้นที่ 2) ขยะที่ตกค้าง 3) ควรมีการจัดทำป้ายคำบรรยายเป็นภาษาอังกฤษและภาษาอีสานในแหล่งท่องเที่ยวให้เพียงพอ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า การแก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน และเป็นที่ยอมรับกันว่าโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายและมีความสุข ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้อง

รออกแบบจัดทำและติดตั้งป้ายทุกประเภทในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้การบริการด้านข้อมูลและสื่อความหมายที่จำเป็นกับนักท่องเที่ยวซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม (2561) ที่ได้เสนอโครงการเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยการให้หลักการและเหตุผลว่าเนื่องจากจังหวัดสมุทรสงครามมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก จึงมีความจำเป็นต้องมีป้ายบอกทางและป้ายประชาสัมพันธ์เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว และสอดคล้องกับผลการวิจัยของทัศนียา บริพิศ (2558) ที่ได้ศึกษา พบว่าการจัดโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวมีความจำเป็นยิ่งหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบจะต้องจัดโครงสร้างพื้นฐาน และโครงสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยว

2. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่ามืองค์ประกอบ 10 องค์ประกอบหลัก นำมาอภิปรายผล ดังนี้

องค์ประกอบหลักที่ 1 ชุมชนและท้องถิ่นสามารถคงอัตลักษณ์ ความเป็นอยู่ได้เป็นอย่างดี สามารถพัฒนาและใช้ประโยชน์ชุมชนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องรักษาอัตลักษณ์ร่วมของสมาชิกในชุมชน ด้วยการนำภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของจังหวัดมาเป็นจุดนำเสนอสอดคล้องกับแนวคิดของสุรเชษฐ์ เชษฐมาศ (2546) ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวมีความสำคัญมาก ก่อให้เกิดรายได้การไหลเวียนของเศรษฐกิจและการจ้างงานทั้งในระดับท้องถิ่นภูมิภาคและประเทศโดยรวม สอดคล้องกับผลการวิจัยของนิตติยา ทองเสนอ (2558) ที่พบว่าการกำหนดกิจกรรมทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาให้เป็นจุดท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาจะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

องค์ประกอบหลักที่ 2 คำนี้ถึงขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

จำเป็นต้องมีการติดตามผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จำเป็นต้องมีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ท้องถิ่น (อบจ. เทศบาล และ อบต.) รวมทั้งชุมชนจำเป็นต้องจัดระบบบริหารจัดการไม่ให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่เกินจำนวนที่กำหนดจึงต้องมีการติดตามผลกระทบเพื่อนำมาประเมินระดับขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยวนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของชุกกลิ่น อุ่นวิจิตร และคณะ (2554) ที่ทำการศึกษาวิจัย พบว่า ผลกระทบจากการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านถ้ำปลา ทางลบได้แก่ปัญหาน้ำเสีย น้ำขุ่นและปลาในธารน้ำตาย ถ้าถูกทำลาย ปัญหาสิ่งขยะและทำร้ายนักท่องเที่ยว ผลกระทบทางบวกคือประชาชนและวัดมีรายได้จากการท่องเที่ยว

องค์ประกอบหลักที่ 3 นักท่องเที่ยว มีความพึงพอใจ ไม่อึดอัดรำคาญหรือลำบากในการมาเที่ยว ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าปัจจุบันประเทศไทย ได้ชื่อว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีความสำคัญทั้งในด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ที่ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเองให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งยังเป็นรายได้หลักให้แก่ประเทศอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งไม่ว่าการเดินทางของนักท่องเที่ยวจะไปไหนสักแห่งใดและไปในที่แห่งไหนก็ย่อมสนับสนุนให้เกิดสินค้า บริการ และการจัดการต่างตามมารวมทั้งนักท่องเที่ยวก็ต้องเรียนรู้ประสบการณ์ความแปลกใหม่ตลอดเวลาการเดินทาง เพื่อดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวอีก และเกิดความพึงพอใจในการท่องเที่ยวในที่นั้นๆ ขณะที่รัฐก็ต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ ด้วยการเพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัยและป้องกันการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว รวมทั้งเร่งรัดการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของนักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง ตัวอย่างเช่น มีการนำเสนอข่าวแชร์ข้อมูลผ่านโซเชียลว่ามาเที่ยวงานกาชาดบุรีรัมย์ อาหารไม่สะอาด ขนมจีนมีราคาแพง ภาชนะใส่อาหาร แก้วน้ำ ไม่สะอาด ซึ่งภาครัฐต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเร่งด่วน ดังที่นายดำรงชัย เนรมิตตกพงศ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ (2560) ได้เชิญคณะกรรมการอาหารปลอดภัยจังหวัดบุรีรัมย์ ร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไข พร้อมกับนำเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดพาณิชย์จังหวัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสื่อมวลชนลง

พื้นที่ตรวจสอบร้านค้าต่างๆ ภายในงานมหกรรมไหม จังหวัดบุรีรัมย์ และทางร้านยินดีลดราคาเพื่อให้เหมาะสม พร้อมกันนี้ได้กำชับให้พาณิชย์จังหวัดตรวจสอบการบิดเบือนแสดงราคาของผู้ประกอบการตลอดช่วงการจัดงาน และกำชับผู้ประกอบการร้านอาหารจำหน่ายในราคาที่เป็นธรรม เหมาะสมระหว่างปริมาณกับราคา ไม่จำหน่ายแพงเกินกว่าปกติ นอกจากนี้กิจกรรมการท่องเที่ยวก็ควรให้มีความแปลกใหม่ หลากหลายซึ่งจะมีผลต่อความพึงพอใจและเดินทางกับมาอย่างแหล่งท่องเที่ยวเดิมซึ่งสอดคล้องกับ Puad Mat Som; & Ader Badameh (2011) ที่ได้อธิบายว่านักท่องเที่ยวต้องการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวจีนถึงแม้ว่าจะมีความภักดีต่อสถานที่ท่องเที่ยวจึงเลือกเดินทางกับมาอย่างแหล่งท่องเที่ยวเดิมหลายครั้ง แต่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่มองหากิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ๆ เมื่อเดินทางกลับมาถึงสถานที่ท่องเที่ยวเดิม สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของณัฐินี ทองดี และกนก บุญศักดิ์ (2550) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการตลาดการท่องเที่ยว โดยชุมชนของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง ชี มูล เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยว ประเทศไทย ลาว และ เวียดนาม ผลการวิจัย พบว่า โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวต้องการความเป็นมิตรไมตรีและการให้บริการของคนท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาพ ประภาสวัสดี (2554) ที่ทำการศึกษา พบว่า ทศนคติของนักท่องเที่ยวเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี คิดว่ามีความโดดเด่นและดึงดูดใจในเรื่อง สะดวกสบายในการเดินทางมากที่สุด และคิดว่า พัฒนาการของหาดบางแสนมีการพัฒนาเพียงบางด้าน มีช่องทางการสื่อสารที่ชัดเจนในเรื่องความมีชื่อเสียงมายาวนาน กิจกรรมพิเศษต่างๆ ที่หาดบางแสนจัดขึ้นมีความน่าสนใจเมื่อได้มาเที่ยว ณ หาดบางแสนรู้สึกผ่อนคลายและเกิดความสนุกสนาน ควรปรับปรุงในเรื่องของความสะอาดมากที่สุดและสุดท้ายนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คิดว่าจะกลับมาเที่ยวอีกแน่นอน ส่วนของความพึงพอใจในทุกปัจจัยการตลาด 7 Ps นั่นคือ ด้านผลิตภัณฑ์ และการบริการ ด้านราคา ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ด้านสถานที่ ด้านกระบวนการ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพและด้านบุคลากรโดยรวมมีระดับความพอใจอยู่ในระดับมาก และในแต่ละด้านมีระดับความพึงพอใจ

อยู่ในระดับมากเช่นกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของปราโมทย์ เลิศจิตรการุณ (2550) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และด้านสถานที่ อีกทั้งยัง สอดคล้องกับผลการวิจัยของขวัญฤดี ศรีไพโรจน์ และละอียด ศิลาน้อย (2558) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวตลาดย้อนยุค: กรณีศึกษาตลาดเกาะกลอย อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความพึงพอใจในปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านที่มากที่สุด คือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านราคา ด้านองค์ประกอบทางกายภาพ และด้านสินค้าและบริการ

องค์ประกอบหลักที่ 4 การพัฒนาคุณภาพสินค้าผลิตภัณฑ์ บริการในแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการท่องเที่ยวนอกจากนักท่องเที่ยวจะพิจารณาเลือกสถานที่ท่องเที่ยวจากความงดงามและมีความเป็นเอกลักษณ์ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นๆ แล้ว นักท่องเที่ยวมักแสวงหาสิ่งที่สะท้อนความเป็นพื้นที่ถิ่นหรืออัตลักษณ์ของสถานที่ที่ไปเยือน เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความทรงจำให้แก่นักท่องเที่ยวและเพิ่มมูลค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยวของตนเอง การพัฒนาสินค้าของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวก็เป็นเรื่องจำเป็น โดยเน้นการนำเสนอให้ความเป็นไทยรวมถึงอัตลักษณ์ของท้องถิ่น มาปรับใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้าของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวของท้องถิ่นนั้นโดยเฉพาะ เพื่อให้ชุมชนสามารถดำเนินการผลิต บริหารจัดการ และจัดจำหน่ายโดยใช้ทรัพยากรและบุคลากรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาสินค้าต้นแบบของที่ระลึกของชุมชน (กรุงเทพฯ-ธุรกิจ. 2560) โดยนางสาววรรณศิริ โมรากุล อธิบดี กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้จัดทำ “โครงการ

พัฒนาสินค้าต้นแบบของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยว” เพื่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายและคลัสเตอร์การพัฒนาธุรกิจสินค้าที่ระลึกในพื้นที่ มีแนวทางการออกแบบที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายในแต่ละท้องถิ่นและความหลากหลายของนักท่องเที่ยว เกิดการรวมกลุ่มกันดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว ควบคู่ไปกับการพัฒนาสินค้าของที่ระลึกและเป็นการสร้างแนวคิด“เสน่ห์เที่ยว-เสน่ห์ไทย” ให้เกิดขึ้นในพื้นที่อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับประภาพรรณ ศรีตรัย (กรุงเทพฯธุรกิจ. 2560) ที่กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการพัฒนาสินค้าต้นแบบของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวว่า บ้านทุ่งโฮ้งเป็นชุมชนที่มีจุดเด่นเรื่องการผลิตผ้าหม้อห้อม เป็นภูมิปัญญาไทพวน ซึ่งเป็นบรรพบุรุษของคนบ้านทุ่งโฮ้ง จุดเด่นดังกล่าวทำให้การย้อมผ้าหม้อห้อมกลายเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีคณะผู้มาศึกษาดูงาน ต่อมาในระยะหลังมีนักท่องเที่ยวต่างชาติจากยุโรปและญี่ปุ่นเข้ามาเยี่ยมชมเป็นจำนวนมากจึงต้องปรับปรุงแบบสินค้าที่ระลึกให้เหมาะสมสำหรับการเข้าร่วมโครงการพัฒนาสินค้าต้นแบบของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยว นั้น ทางทีมวิทยากรออกแบบได้ใช้จุดเด่นจากวิถีชีวิตของการย้อมผ้าหม้อห้อม ผสมผสานกับเทคนิคการย้อมแบบใหม่ และการออกแบบลายใหม่ที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบ ซึ่งทางกลุ่มฯ หวังว่าจะมีโอกาสนำต้นแบบเหล่านี้ไปผลิตเพื่อจำหน่ายได้จริง และสอดคล้องกับนางสุรตนา ภูมิมาโนช (กรุงเทพฯธุรกิจ. 2560) ประธานชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลน้ำเขียว จังหวัดตราด กล่าวว่า การที่กรมการท่องเที่ยวเลือกพื้นที่บ้านน้ำเขียวเข้าโครงการพัฒนาสินค้าต้นแบบของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวจะก่อให้เกิดการพัฒนาต่อยอดและขยายผล ทำให้ทางชมรมฯ ได้นำตราสัญลักษณ์ชุมชนบ้านน้ำเขียวมาพัฒนาเป็นสินค้าของที่ระลึกได้อย่างเป็นรูปธรรม

องค์ประกอบหลักที่ 5 การพัฒนาความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด ระหว่างจังหวัดที่เหมาะสม ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าจากข้อมูลสภาพทั่วไปของการท่องเที่ยวในจังหวัดบุรีรัมย์ ชี้ให้เห็นว่าการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ สามารถมองได้หลากหลายมิติ โดยมุ่งเน้นส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน เนื่องจากบุรีรัมย์มีจุดเด่นที่สำคัญคือ ความหลากหลายทาง

ชีวภาพ ระบบนิเวศ ความหลากหลายทางธรรมชาติ ความหลากหลายทางศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ วิถีชีวิตชุมชน และศาสนา ทุกสถานที่ล้วนมีเอกลักษณ์เฉพาะตนและที่สำคัญคือแต่ละสถานที่ไม่ได้มีความสำคัญเพียงจุดใดจุดหนึ่งเท่านั้น แต่มีความหลากหลายในตัวสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านั้น ๆ ปัจจุบันกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ ได้มีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดอย่างเข้ามาเป็นตัวช่วยในการดึงดูดและอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวมากขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความมั่นใจในการใช้เส้นทางคมนาคมเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดอย่างต่อเนื่อง เส้นทางเชื่อมโยงจึงได้รับการพัฒนาเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงการคมนาคมระหว่างจังหวัดที่อยู่ในกลุ่ม สอดคล้องกับผลการวิจัยของชมภูนุช หุ่นาค (2558) ที่ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัย พบว่า 1) จังหวัดสมุทรสงครามถือเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวสูงมาก เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย 2) ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยว มี 4 มิติ คือ (1) มิติด้านวิถีชีวิตชุมชน (2) มิติด้านวัฒนธรรม และศาสนา (3) มิติด้านประวัติศาสตร์ และ (4) มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติ 3) แนวทางการพัฒนาความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม คือ “เมืองแห่งการท่องเที่ยวที่หลากหลายและเต็มไปด้วยคุณค่าทางทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตชุมชนแห่งสายน้ำ” สอดคล้องกับผลการวิจัยของวสิน ปัญญาวุธตระกูล (2550) ที่พบว่า อุปสงค์ของนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีจำนวนการเดินทางกลับเข้ามาเป็นครั้งที่ 2 และ 3 เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะการเข้ามาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งรูปแบบที่เกิดขึ้นก็คือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ต่างๆ

องค์ประกอบหลักที่ 6 การพัฒนาบุคลากรทางด้านการท่องเที่ยว โดยให้การอบรมแก่คนในชุมชน บุคลากรท้องถิ่นทุกระดับ ผู้ประกอบการ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรทางการ

ท่องเที่ยวให้มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น เพื่อให้มีความเข้าใจปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่จะพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์ รวมทั้งจะต้องยกระดับบุคลากรทางการท่องเที่ยวของจังหวัดให้สามารถแข่งขันกับจังหวัดอื่นได้ โดยบุคลากรทางการท่องเที่ยวจะต้องมีความสามารถสร้างเครือข่าย สร้างอัตลักษณ์ และการเชื่อมโยงภายในจังหวัดบุรีรัมย์ รวมทั้งมีการส่งเสริมให้ชุมชนทุกภาคส่วนแสดงบทบาทมีส่วนร่วมในการจัดการและได้รับผลประโยชน์จากท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ให้แก่ชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม โดยการกำหนดให้ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ประชาชนและเยาวชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เข้ารับการอบรม ได้แก่ ฝึกอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและภาษาเพื่อการท่องเที่ยว ฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ฝึกอบรมหลักสูตรการให้บริการด้านการท่องเที่ยวอย่างมืออาชีพเพื่อสร้างความประทับใจ ฝึกอบรมและการศึกษาดูงาน จัดการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อร่วมวิเคราะห์และจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยว จัดฝึกอบรมหลักสูตร มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน การศึกษาดูงานชุมชนท่องเที่ยวตัวอย่างที่ได้รับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ GLOBE' 90 (1990) ที่กล่าวว่าหลักการเบื้องต้นและแนวทางปฏิบัติของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้จะต้องมุ่งพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น อันจะช่วยยกระดับการบริการท่องเที่ยวให้สูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของอุษาวดี พูลพิพัฒน์ (2545) ที่ได้อธิบายหลักการของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่าจะต้องมีการฝึกอบรมบุคลากร (Training Staff) โดยสอดคล้องกับแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืนแก่บุคลากรท้องถิ่นทุกๆ ระดับ สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพังงา (2559) ที่จัดโครงการส่งเสริมบทบาทผู้นำท้องถิ่นและชุมชน ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพังงาให้มีความรู้ ความสามารถ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และให้สามารถพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้และกระจายสู่ชุมชนได้อย่างยั่งยืน

องค์ประกอบหลักที่ 7 ผู้นำชุมชนส่งเสริมความสามัคคี มีจุดยืนของตนเองและกระตุ้นให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการทำงานในชุมชน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการท่องเที่ยวนั้นถือว่าเป็นเรื่องที่จะพัฒนาเป็นอย่างมาก ในด้านการจัดการด้านการท่องเที่ยวนั้น ประกอบไปด้วยการดูแลรักษาทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว การดูแลบ้านเรือนในบริเวณรอบๆ การรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (2557) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชนและชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน สอดคล้องกับสอดคล้องกับณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ (2561) ที่ได้เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ชุมชนในตลาดเก่าปากบาง (หมื่นหาญ 150 ปี) เช่น การตั้งกลุ่มหรือองค์กรชุมชน การร่วมแรง ร่วมใจภายในชุมชน เกิดความตระหนัก เห็นถึงความสำคัญให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นกลุ่มอนุรักษ์ชุมชน โดยชาวบ้านมองว่าหากเกิดการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มการอนุรักษ์ขึ้น จะทำให้สามารถอนุรักษ์และสร้างความมั่นคงให้กับชุมชนได้ดี การสร้างความร่วมมือจากภาครัฐ เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) โรงเรียนและสถาบันทางศาสนา (วัด) กับชุมชนและท้องถิ่น ในการร่วมกับอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวบ้านในทุกๆ ด้าน

องค์ประกอบหลักที่ 8 การดำเนินการจัดการอย่างมีกระบวนการ ได้แก่ การวางแผน การจัดการพื้นที่ การจัดการสิ่งแวดล้อม จัดการด้านรายได้ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวและชุมชน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนจำเป็นจะต้องสร้างความสมดุลระหว่างการใช้อยู่อาศัยทางธุรกิจกับการอนุรักษ์ทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยว จะต้องมีการบริหารจัดการที่ดี การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ลดมลพิษที่แหล่งกำเนิดและสามารถเพิ่มศักยภาพการผลิตพร้อม

การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว (2560) ที่เสนอแนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยกำหนดแนวทางให้มืองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้นำชุมชนในพื้นที่เป็นเจ้าภาพหลักในการจัดตั้งคณะบริหารแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (DMO) และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดทำหน้าที่เป็น ผู้ประสานงานกับหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ นำไปปฏิบัติ

องค์ประกอบหลักที่ 9 ส่งเสริมความร่วมมือ ความเข้าใจระหว่างสมาชิกในชุมชนรวมทั้งภาครัฐ (ท้องถิ่น) และเอกชนในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่เป็น เช่นนี้เพราะว่าการบูรณาการธุรกิจท่องเที่ยวเป็นการ สร้างการท่องเที่ยวในมิติที่ควบคู่กันไปทั้งมิติด้าน สิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้าน วัฒนธรรม ตลอดจนมิติจิตใจและการบูรณาการ แนวความคิดของ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ ภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคเอกชนและนักท่องเที่ยว แล้วนำผลลัพธ์ที่ได้ ประมวลผลร่วมกันเพื่อการเกื้อกูลสนับสนุนซึ่งกันและ กัน สอดคล้องกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2561) โดยนายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาที่ว่า อุตสาหกรรม ท่องเที่ยวมีความเกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วน หากมีการ ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้การ ท่องเที่ยวขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนโยบายของรัฐบาล มุ่งเน้นให้ประชาชนทุกกลุ่มได้รับประโยชน์จากการ ขยายตัวจากการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของสภาพร มอญโพพานและคณะ (2548) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ศักยภาพของจังหวัดราชบุรีในการ จัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า วิธีการ เสริมสร้างศักยภาพของจังหวัดราชบุรี ได้แก่ การ ประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน และภาคประชาชนอย่างเข้มแข็งและจริงจังจะทำให้ บรรลุเป้าประสงค์ได้

องค์ประกอบหลักที่ 10 ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผล การจัดการท่องเที่ยว ทั้งนี้ผู้รับผิดชอบในการบริหาร

จัดการหรือผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้ กระบวนการในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการ บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมสำหรับ รองรับนักท่องเที่ยวเพื่อก่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของอุษาวดี พูลพิพัฒน์ (2545) ที่ได้อธิบายหลักการของการท่องเที่ยวแบบ ยั่งยืนว่าจะต้องมีการวิจัยและติดตามผล (Undertaking Research) เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่แนว ทางการแก้ไขที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3. การประเมินประสิทธิภาพในการพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยการ Focus Group พบว่าแนวทางในการพัฒนาที่ ได้ก่อนที่จะนำไปใช้จริงได้รับการประเมิน ทดสอบ ความเหมาะสม ความชัดเจน ถูกต้อง ตามหลักการ สร้างรูปแบบก่อนนำไปใช้จริงสอดคล้องกับแนวคิดของ มาดัส สไครเวน และสตัฟเฟิลบีม (Madaus, Scriven; & Stufflebeam 1983: 399-402) ที่ได้แนะนำหลักการ ประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมตรวจสอบ รูปแบบ ได้แก่ ความเป็นไปได้ ความประโยชน์ ความ เหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์

1. ควรนำเสนอแนวคิดตามแนวการพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อกระตุ้นจูงใจให้บุคลากรในสำนักงานการท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ รวมทั้งข้าราชการผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เกิดเจตคติเชิงบวกต่อการเปลี่ยนแปลงตามรูปแบบที่ เสนอ

2. ควรนำแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์นี้ไปใช้การ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิ- ภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น

3. ควรศึกษาระดับความคิดเห็นของชุมชนใน แหล่งท่องเที่ยวต่อการนำรูปแบบไปใช้ เพื่อนำผล การศึกษาไปปรับใช้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมต่อไป

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืนและประสบความสำเร็จได้จะต้องจัดในรูปแบบของกิจกรรมชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของรัฐ (ท้องถิ่น) ผู้ประกอบการ วัด โรงเรียน สถานศึกษา ตลอดจนตัวแทนจากกลุ่มต่างๆ ในชุมชนมาร่วมในการระดมความคิดเพื่อการวางแผนดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลจากการท่องเที่ยว นอกจากนี้ควรมาตรการที่จะกระจายรายได้และผลประโยชน์ให้สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง เช่น การแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งจัดเป็นกองทุนส่วนกลางเพื่อพัฒนาชุมชน ทุนการศึกษา ทุนในการพัฒนาวัดและแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนว่ามีปัจจัยใดบ้าง

2. ควรศึกษาวิจัยแนวทางการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อสร้างเครือข่ายพื้นที่การท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559**. กรุงเทพฯ: กระทรวง.
- _____. (2561). **สานพลังประชารัฐท่องเที่ยว เปิดแผนการปฏิรูป เน้นกระจายรายได้ เพิ่มขีดความสามารถ สู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: กระทรวง.
- กรุงเทพธุรกิจ. (2560). **กรมการท่องเที่ยวโชว์โปรเจกต์พัฒนาสินค้าต้นแบบของที่ระลึก**. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2560, จาก <http://www.bangkokbiznews.com/pr/detail/22393>

ขวัญฤดี ศรีไพโรจน์ และละอียด ศิลาน้อย. (2558).

“ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวตลาดย้อนยุค: กรณีศึกษาตลาดเกาะกลอย อำเภอเมือง จังหวัดระยอง.” **กระแสวัฒนธรรม**. 16(30): 3-14.

จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ. (2554). **ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา**. ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชมภูษ หุ่นาค. (2558, กรกฎาคม-ธันวาคม). “การศึกษาความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม.” **วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์**. 5(2): 113-114.

ชุกกลิ่น อุ่นวิจิตร และคณะ. (2554). **ขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านถ้าปลาจังหวัดเชียงราย**. กรุงเทพฯ: ทุนสนับสนุน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ณัฐินี ทองดี และกนก บุญศักดิ์. (2550, มีนาคม-เมษายน). “การจัดการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขงชี มูล เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยว ประเทศไทยลาว และเวียดนาม.” **วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่**. 9(2): 122.

ณัฐกิตต์ อินทร์สวรรค์. (2561). **การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม “พิพิธภัณฑ์เมืองนครราชสีมา” เพื่อยกระดับการท่องเที่ยว “กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์” สู่การสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน**. นครราชสีมา: สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ. (2561, มกราคม-มิถุนายน). “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ตลาดเก่าปากบาง (หมื่นหาญ 150 ปี) จังหวัดสิงห์บุรี.” **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ**. 7(1): 129.

- ดำรงชัย เนรมิตตกพงศ์. (2560). รองผู้ว่าฯ บุรีรัมย์ พร้อมสาธารณสุขและพาณิชย์จังหวัดลงตรวจร้านจำหน่ายอาหารในงานมหกรรมไหมบุรีรัมย์ ประจำปี 2559 หลังมีผู้ร้องเรียนว่าอาหารมีราคาแพงและไม่สะอาด. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2560, จาก <http://buriramguru.com/bun28-01-2016/#>
- ทัศนียา บริพิศ. (2558, ตุลาคม 2557 - มีนาคม 2558). “มิติใหม่การบริหารจัดการการท่องเที่ยวท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเขาคราม อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่.” สารอาศรมวัฒนธรรมวลัยลักษณ์. 15(1): 88-89.
- ธีรภัทร เจริญสุข. (2560). เมืองขยาย กระจายความ รวยแบบบุรีรัมย์ ในคอลัมน์อนาคตอยู่นอก กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2561, จาก <https://voicetv.co.th/read/BJPMR4iQz>
- นิตติยา ทองเสนอ. (2558, เมษายน-กันยายน). “การจัดการวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง.” วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. 10(1): 187-188.
- นิศา ชัชกุล. (2557). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- ปราโมทย์ เลิศจิตรการุณ. (2550). “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี.” วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี. 4(1): 82-93.
- ภคินษา อภิศุภกรกุล และคณะ. (2550). โครงการการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชื่อมโยงกับเทศกาลการท่องเที่ยวประจำปีในกลุ่มจังหวัดภาคอีสานใต้. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย.
- วดิน ปัญญาอุตรตระกูล. (2550). การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในพื้นที่ระเบียงวัฒนธรรม (กำแพงเพชร สุโขทัย พิษณุโลก เพชรบูรณ์). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการ รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วันทนี ศรีนวล. (2560, มกราคม - มิถุนายน). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย.” วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 9(1): 175-176.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2561). การท่องเที่ยวในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2561, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/สถานประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชน>.
- สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน. (2557). ฐานข้อมูลชุมชนที่มีการดำเนินการท่องเที่ยว ณ ปี 2557. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- สถาพร มอญโพนาน และคณะ. (2548). ศักยภาพของจังหวัดราชบุรีในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์. (2560). ข้อมูลสารสนเทศ. บุรีรัมย์: สำนักงาน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). สืบค้นเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2558, จาก www.nesdb.go.th
- สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์. (2560). แผนพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์ (พ.ศ.2557 – พ.ศ.2560). สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2560, จาก www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER2/DRAWER077/.../00000072.PDF
- สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพังงา. (2559). โครงการส่งเสริมบทบาทผู้นำท้องถิ่นและชุมชน ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. พังงา: สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพังงา.

สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม.

(2561). โครงการเสนอขอรับการสนับสนุน

งบประมาณด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

จังหวัดสมุทรสงคราม. สมุทรสงคราม: สำนักงานฯ.

สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว.

(2560). แนวทางการบริหารจัดการแหล่ง

ท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

สุรเชษฐ์ เชนฐมาส. (2546). อุทยานแห่งชาติกับการ

อนุรักษ์. กรุงเทพฯ: สำนักอุทยานแห่งชาติ

กรมป่าไม้.

สุภาพ ประภาสวัสดิ์. (2554). ทศนคติและความพึง

พอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยว

แบบวันเดียว ณ หาดบางแสน จังหวัดชลบุรี

ของประชากรเขตกรุงเทพมหานคร.

การศึกษาเฉพาะบุคคลปริญญาบริหารธุรกิจ

มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

อุษาวดี พูลพิพัฒน์. (2545, ตุลาคม- ธันวาคม). “การ

ท่องเที่ยวแบบยั่งยืน กรณีศึกษาการท่องเที่ยว

เชิงนิเวศโดยชุมชนในประเทศไทย.” จุลสาร

การท่องเที่ยว. 21(4): 38-48.

Cochran, W.G. (1977). **Sampling Techniques**. 3rd

ed., New York: John Wiley and Sons, Inc.

GLOBE' 90. (1990). **An Action Strategy for**

Sustainable Tourism. Ottawa: Tourism

Canada.

Madaus, G. F., Scriven, M.S.; & Stufflebeam, D.L.

(1983). **Evaluation Models Viewpoints on**

Educational and Human Services

Evaluation. 8th ed., Boston: Kluwer-Nijhoff

Publishing.

Puad Mat Som, A.; & Ader Badarneh, M. (2011).

“Tourist Satisfaction and Repeat Visitation:

Toward a New Comprehensive Model.”

International Journal of Human and

Social Sciences. 6(1): 38-45.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล กนกพิชญ์ วิชญวรนนท์

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์

สถานที่ทำงาน คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต

ปริญญาโท Master Business of

Management

ปริญญาเอก Doctor of Management

ชื่อ – นามสกุล ผศ.ดร.ชัชสรัญ รอดยิ้ม

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์

สถานที่ทำงาน คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี บัญชีบัณฑิต

ปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

ปริญญาเอก บริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต

ชื่อ – นามสกุล นัสนันท์ งามวิจิตร

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์

สถานที่ทำงาน คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต

ปริญญาโท การจัดการมหาบัณฑิต

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพและปริมณฑล

Causal Factors Effecting the Honest Behavior of Students in Lower Secondary School Students in Bangkok and Metropolitan Areas

เกตุม สรรพรินทร์¹ ผศ.ดร.บุญรอด บุญเกิด² และ รศ.ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 2,160 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน วิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพและปริมณฑลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล มีค่าเท่ากับ 0.844

คำสำคัญ: พฤติกรรมความซื่อสัตย์, ปัจจัยเชิงสาเหตุ

Abstract

The purposes of this research were to examine the consistency of the model with the empirical data. Participants of this research were 2,160 high school students, they were selected by using multi-stage random sampling technique. The instrument used for collecting data was a 7-rating

scale questionnaire developed by the researcher. Data were analyzed by confirmatory factor analysis and causal factor analysis.

Results were that the factors fit to the empirical data and the model factors these effected the honest behavior of students in lower secondary schools, Bangkok and metropolitan areas well fit to the empirical data. The model was able to account for 84.4% of variance in the honest behavior of students in lower secondary schools.

Keywords: honest behavior, causal factor analysis

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลต่อสังคมไทย โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนเกิดความสับสน ขาดจิตสำนึกที่ดี มีความหย่อนยานในคุณธรรมจริยธรรม และมักแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อันส่งผลให้เกิดวิกฤติทางจริยธรรมและศีลธรรม ตลอดจนค่านิยมไม่สร้างสรรค์ นับว่าความรุนแรงขึ้น และมีแนวโน้มทำให้สังคมเสื่อมลงก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติ (สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. 2559) โดยสถานการณ์คุณธรรมของสังคมไทยในปัจจุบัน ที่มีปัญหาในด้านความ ซื่อสัตย์สุจริต การคอร์รัปชัน มากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ/จิตสำนึก สาธารณะ/เสียสละเพื่อส่วนรวม/การละเมิดสิทธิ ด้านความพอเพียง ด้านความแตกแยก/ความสามัคคี และด้านความเป็นธรรมตามลำดับ (อริศรา เล็กสรรเสริญ. 2558) ซึ่งสอดคล้องค่าดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index: CPI) ของประเทศไทยยังอยู่ในเกณฑ์ที่น่าเป็นห่วงตั้งแต่ปี ค.ศ. 1995-ค.ศ. 2016

¹ นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิจัย วัฒนและสถิตติการศึกษ มหาวิทยาลัยบูรพา

^{2,3} อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยบูรพา

(Transparency International. 2016) ซึ่งเป็นการสะท้อนค่านิยมของสังคมไทย ในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าความซื่อสัตย์สุจริต สะท้อนได้จากทัศนคติของประชาชนที่ยอมรับได้ หากรัฐบาลทุจริตคอร์รัปชันแต่ขอให้ตนเองได้ประโยชน์ด้วย ซึ่งกลุ่มที่ยอมรับให้รัฐบาลคอร์รัปชันเนื่องจากเห็นว่า คนที่ต่อต้านทุจริตจะไม่ได้รับการคุ้มครองแต่กลับถูกกลั่นแกล้งและข่มขู่หมายเอาชีวิต อย่างปราศจากการได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานใดๆ ประชาชนจึงไม่กล้าต่อต้านด้วยเกรงอิทธิพล ส่งผลถึงการขาดบุคคลต้นแบบที่สังคมยอมรับและเชื่อถือส่วนในเด็กเยาวชนส่วนใหญ่มีการทุจริตโดยให้เพื่อนลอกข้อสอบ/ลอกข้อสอบเพื่อน และเห็นว่าการกระทำดังกล่าวไม่ผิดมากหรือไม่ผิดเลย (ศูนย์คุณธรรม. 2558) เช่นเดียวกับผลการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551: 81-87) พบว่า ช่องว่างในเรื่องของกลุ่มจิต (Mindset) ที่เป็นจุดอ่อนที่สุดของคนไทยในปัจจุบัน อันดับแรก คือ จิตจริยธรรม การรู้ผิดชอบชั่วดี ความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเอง

การศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการแก้ปัญหาสังคมและการพัฒนาประเทศ จึงควรมีกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนของประเทศ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนาจิตใจ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปในทางที่เหมาะสม (ทิศนา ชวนมณี. 2543: 226) จากความสำคัญข้างต้นจึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อตรวจสอบค่าอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพและปริมณฑลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตของการวิจัย

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพและปริมณฑล มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ประชากร คือ นักเรียนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประกอบด้วย จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดสมุทรสาครที่กำลังศึกษาหรือปฏิบัติงานสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของหน่วยงานต่อไปนี้ 1) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ 2) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการ 3) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) กระทรวงศึกษาธิการ 4) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) กระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วย สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (กทม.) และ สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น (สน.ปศ.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และ 5) โรงเรียนสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ แผนกสามัญศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม

2. กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในโรงเรียน 3 สังกัด ได้แก่ 1) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ 2) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) กระทรวงศึกษาธิการ 3) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) กระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วย สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (กทม.) และสำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น (สน.ปศ.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในการวิเคราะห์ทุกกลุ่มจะใช้ 20 เท่า ของผลรวมของจำนวนตัวแปรต้น (Linderman, Merenda; & Gold. 1980 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542) ซึ่งเครฟท์ (Kreft. 1996 อ้างถึงใน รัชก บัญญู. 2547) ได้กล่าวว่า ขนาดของจำนวนนักเรียนในแต่ละสังกัดควรมากกว่า 600 คน จึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ในแต่ละสังกัด สังกัดละ 720 คน รวมเป็น 2,160 คน ด้วยวิธีการสุ่ม

หลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) โดยสุ่มโรงเรียนแยกตามจังหวัดสังกัดละ 2 โรงเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น โดยนำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมาเป็นกรอบในการประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิด ประกอบด้วย 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภูมิหลังของนักเรียน ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ร่วมกับ แบบมาตราวัดประมาณค่า (rating scale) 7 ระดับ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการปฏิบัติตนของนักเรียน ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราวัดประมาณค่า (rating scale) 7 ระดับ จากคำคุณศัพท์ที่ 2 ขั้ว ปลายมาตราว่า ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ-ไม่เคยปฏิบัติเลย มาก มีค่าคะแนนจาก 1 ถึง 7

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความเชื่อในการปฏิบัติตนของนักเรียน ประกอบด้วย 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบวัดเจตนาเชิงในการมีพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียน ความเชื่อเกี่ยวกับผลของปฏิบัติตนให้มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์ และการประเมินผลของการปฏิบัติตนให้มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์

ส่วนที่ 2 แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการปฏิบัติตนให้มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์ ความเชื่อเกี่ยวกับทักษะของกลุ่มอ้างอิงต่อการปฏิบัติตนให้มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของผู้เรียน และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการปฏิบัติตนให้มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของผู้เรียน

ส่วนที่ 3 แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของผู้เรียน ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมให้มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของผู้เรียน และการควบคุมให้มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของผู้เรียน

ส่วนที่ 4 แบบวัดความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมความซื่อสัตย์ มีลักษณะของคำถามของตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 7 ระดับ จากคำคุณศัพท์ที่ 2 ขั้ว ลักษณะเชิงบวกและเชิงลบ ในปลายมาตราวัด เช่น เป็นไปได้-เป็นไปไม่ได้, ให้ประโยชน์-ให้โทษ, จำเป็น-ไม่จำเป็น, ดี-เลว, ควรทำ-ไม่ควรทำ, ง่าย-ยาก, มาก-น้อย, ส่งเสริม-ขัดขวาง และ ควบคุมได้-ควบคุมไม่ได้ ตาม

ลักษณะของข้อคำถาม โดยในแต่ละช่วงมีคำถามกับว่า มาก-ปานกลาง-น้อย-2 ข้างพอๆ กัน-น้อย-ปานกลาง-มาก มีค่าคะแนนจาก 1 ถึง 7

4. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยสถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องแบบจำลอง ที่ได้พัฒนามาจากทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลายตัว ซึ่งงานวิจัยนี้ได้คัดเลือกดัชนีที่ใช้ในการพิจารณาความสอดคล้อง ได้แก่ χ^2 , χ^2/df , GFI, AGFI, CFI และ RMSEA ซึ่ง Schermelleh-Engel, Moosbrugger, & Müller (2003); Joreskog, & Sorbom (1989); Kwan, & Walker (2003); Bollen (1989); Hansen, Rosen, & Gustafsson (2004); Schumacker, & Lomax (2004) ได้เสนอแนวทางในการตัดสินค่าดัชนีเป็น 2 ลักษณะ คือ ค่าที่แสดงค่าความสอดคล้องและค่าที่ยอมรับได้ว่ามีความสอดคล้อง โดยกำหนดเป็นช่วงของค่าดัชนีความสอดคล้อง ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง

ดัชนีความสอดคล้อง	ค่าที่แสดงความสอดคล้อง	ค่าที่ยอมรับได้ว่ามีความสอดคล้อง
χ^2	$.05 < p \leq 1.00$	$.01 < p \leq .05$
χ^2/df	$0 < \chi^2/df \leq 2.00$	$2 < \chi^2/df \leq 5$
GFI	$.95 < GFI \leq 1.00$	$.90 < GFI \leq .95$
AGFI	$.95 < AGFI \leq 1.00$	$.85 < AGFI \leq .90$
CFI	$.95 < CFI \leq 1.00$	$.90 < CFI \leq .97$
NFI	$.95 < NFI \leq 1.00$	$.90 < NFI \leq .95$
RMSEA	$.00 < RESEA \leq .05$	$.05 < RESEA \leq .08$

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานการดำเนินงานของโรงเรียนในเรื่องการวางแผนและส่งเสริมสนับสนุนพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนโดยนำปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์มาเป็นส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดเป็นมาตรการและแผนงานในการรณรงค์ให้นักเรียนมีพฤติกรรมความซื่อสัตย์

2. เป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อปรับเปลี่ยนความเชื่อ เจตคติให้นักเรียนมีพฤติกรรมความซื่อสัตย์ รวมทั้งให้ความรู้กับบุคคลอ้างอิงหรือบุคคลที่นักเรียน

เชื่อถือของนักเรียนให้เห็นถึงความสำคัญของพฤติกรรม
ความซื่อสัตย์ของนักเรียน

ผลการวิจัย

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของตัวแปรสังเกตที่ใช้ในงานวิจัย มีค่าอยู่ระหว่าง 3.15-5.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสังเกต มีค่าอยู่ระหว่าง 1.04-2.15 ค่าความเบ้ของตัวแปรสังเกต มีค่าอยู่ระหว่าง -0.77-0.78 และความโด่งของตัวแปรสังเกต มีค่าอยู่ระหว่าง -1.19-9.61 ตามลำดับ ดังตาราง 2 และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยเชิงเหตุและผล พฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 1582.575; p มีค่าเท่ากับ .000 ที่องศาอิสระเท่ากับ 337 ค่า χ^2/df มีค่าเท่ากับ 4.696 ค่า CFI มีค่าเท่ากับ .989 ค่า GFI มีค่าเท่ากับ .962 ค่า AGFI มีค่าเท่ากับ .920 และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ .042 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์มากนั้นแสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบของปัจจัยเชิงเหตุและผลพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้ง 10 ด้าน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน ระหว่าง .750 ถึง 1.000 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ค่าความเบ้ (Skewness: SK) และค่าความโด่ง
(Kurtosis: KU) ของตัวแปรสังเกต

ปัจจัย	i	$\bar{x}$	S	SK	KU
BACKGR					
PARST	7	5.48	1.26	0.78	9.61
FAMRE	7	5.47	1.20	-0.47	-0.60
SOCHO	5	5.43	1.04	-0.25	-0.51
PROPA	6	5.42	1.23	-0.53	-0.49
CONBES					
CON1	3	5.26	1.44	-0.40	-0.59
CON2	3	4.82	2.15	-0.38	-1.18
CON3	7	4.52	1.41	0.01	-0.34

ตาราง 2 (ต่อ)

ปัจจัย	i	$\bar{x}$	S	SK	KU
BELCO					
BEL1	3	4.17	1.87	-0.11	-0.94
BEL2	3	3.79	1.94	0.04	-1.07
BEL3	3	3.76	2.05	0.02	-1.19
BEL4	3	3.85	1.95	0.01	-1.04
ATTSE					
ATT1	3	5.76	1.13	-0.73	-0.20
ATT2	3	5.76	1.21	-0.72	-0.22
ATT3	3	5.85	1.15	-0.66	-0.63
ATT4	5	5.85	1.19	-0.71	-0.70
ATT5	3	5.88	1.20	-0.77	-0.40
BELRE					
BER1	3	4.07	1.96	-0.19	-1.06
BER2	3	3.80	1.99	-0.06	-1.13
BER3	3	3.75	1.98	-0.04	-1.15
BER4	5	3.71	1.99	-0.03	-1.17
BER5	3	3.65	1.91	-0.04	-1.07
REFGR					
REF1	3	4.88	1.41	-0.15	-0.35
REF2	3	5.03	1.32	-0.14	-0.34
REF3	3	5.10	1.35	-0.16	-0.65
PEREF					
PER1	3	3.90	1.84	-0.07	-0.85
PER2	3	5.15	1.51	-0.31	-0.60
PER3	3	5.24	1.47	-0.32	-0.66
INTPR					
INT1	3	5.43	1.23	-0.50	-0.54
INT2	3	5.42	1.22	-0.50	-0.33
INT3	3	5.40	1.26	-0.54	-0.43
ABIBE					
ABI1	3	5.53	1.39	-0.53	-0.57
ABI2	3	5.44	1.44	-0.44	-0.75
ABI3	3	5.50	1.42	-0.54	-0.60
ABI4	3	5.48	1.40	-0.44	-0.79
HOMSTS					
HOM1	7	3.15	1.82	0.65	-0.84
HOM2	5	5.27	1.19	-0.36	-0.64
HOM3	5	4.85	1.57	-0.18	-1.12

i = จำนวนข้อคำถาม, $\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ย,
S = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยัน
ของปัจจัยเชิงเหตุและผลพฤติกรรมความซื่อสัตย์
ของนักเรียนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล

ตัวแปร	(β)	SE	t	R ²
BACKGR				
SOCHO	.919	-	-	.844
FAMRE	.922	.022	73.150*	.851
PARST	.870	.027	60.633*	.758
PROPA	.907	.020	69.228*	.823
BELCO				
BEL1	.903	-	-	.815
BEL2	.928	.014	77.081*	.861
BEL3	.948	.015	76.402*	.899
BEL4	.943	.014	75.644*	.889
BELRE				
BER1	.946	-	-	.896
BER2	.943	.011	88.106*	.889
BER3	.940	.012	83.458*	.884
BER4	.938	.012	85.195*	.879
BER5	.939	.012	78.459*	.882
CONBES				
CONB1	.854	-	-	.730
CONB2	.785	.036	38.061*	.616
CONB3	.788	.162	38.561*	.622
ATTSE				
ATT1	.933	-	-	.871
ATT2	.946	.012	90.107*	.894
ATT3	.950	.013	79.835*	.903
ATT4	.941	.013	79.322*	.886
ATT5	.917	.014	75.307*	.841
REFGR				
REF1	.866	-	-	.750
REF2	.870	.015	63.755*	.758
REF3	.905	.018	55.824*	.819
PEREF				
PER1	.750	-	-	.563
PER2	.879	.026	38.262*	.773
PER3	.891	.024	40.084*	.794
INTPR				
INT1	.915	-	-	.837
INT2	.917	.014	71.638*	.842
INT3	.940	.014	76.407*	.883
ABIBE				
ABI1	.933	-	-	.822

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร	(β)	SE	t	R ²
ABI2	.913	.014	69.222*	.834
ABI3	.907	.014	68.426*	.870
ABI4	.909	.014	70.926*	.827
HOMSTS				
HOM1	.758	-	-	.575
HOM2	.932	.010	48.078*	.868
HOM3	.938	.013	48.362*	.880

* p < .05

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์แยกค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ระหว่างตัวแปรและค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดล
ปัจจัยเชิงเหตุและผลพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของ
นักเรียนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล

ตัวแปร สาเหตุ	BACKGR			BELCO		
ตัวแปรผล	TE	IE	DE	TE	IE	DE
BELCO	.767*	-	.767*	-	-	-
BELRE	.703*	-	.703*	-	-	-
CONBES	.732*	-	.732*	-	-	-
ABIBE	.828*	-	.828*	-	-	-
ATTSE	.842*	.842*	-	1.098*	-	1.098*
REFGR	.836*	.836*	-	-	-	-
PEREF	.710*	.710*	-	-	-	-
INTPR	.879*	.879*	-	.618*	.618*	-
HOMSTS	.917*	.076*	.841*	-	-	-
BELCO	-	-	-	-	-	-
BELRE	-	-	-	-	-	-
CONBES	-	-	-	-	-	-
ABIBE	-	-	-	-	-	-
ATTSE	-	-	-	-	-	-
REFGR	1.190*	-	1.190*	-	-	-
PEREF	-	-	-	.970*	-	.970*
INTPR	.925*	.925*	-	-.335*	-.335*	-
HOMSTS	-	-	-	-	-	-
BELCO	-	-	-	-	-	-
BELRE	-	-	-	-	-	-
CONBES	-	-	-	-	-	-
ABIBE	-	-	-	-	-	-
ATTSE	-	-	-	-	-	-
REFGR	-	-	-	-	-	-
PEREF	-	-	-	-	-	-
INTPR	-	-	-	.563*	-	.563*
HOMSTS	.092*	-	.092*	-	-	-
BELCO	-	-	-	-	-	-
BELRE	-	-	-	-	-	-
CONBES	-	-	-	-	-	-
ABIBE	-	-	-	-	-	-
ATTSE	-	-	-	-	-	-

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปรสาเหตุ	BACKGR			BELCO		
ตัวแปรผล	TE	IE	DE	TE	IE	DE
REFGR	-	-	-	-	-	-
PEREF	-	-	-	-	-	-
INTPR	.777*	-	.777*	-.346*	-	-.346*
HOMSTS	-	-	-	-	-	-
ตัวแปรแฝง	BELC O	BELR E	CON BES	ABIB E	ATTSE	
R^2	.588	.494	.536	.686	.081	
ตัวแปรแฝง	REF GR	PER EF	INTP R	HOM STS		
R^2	.406	.476	.659	.844		

Chi-square = 1582.575; p-value = 0.000; df = 337;
 $\chi^2 / df = 4.696$; CFI=.989; GFI=.962; AGFI=.920;
 RMSEA= 0.042; R-SAUARE ของพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียน
 ในเขตกรุงเทพและปริมณฑลเท่ากับ 0.844

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงเหตุและผลพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล โมเดลประหยัด พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการทดสอบไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 1582.575 ค่า p-value เท่ากับ 0.000 ที่องศาอิสระเท่ากับ 337 ค่า $\chi^2 / df = 4.696$ ค่า CFI เท่ากับ .989 ค่า GFI เท่ากับ .962 ค่า AGFI เท่ากับ .920 และ ค่า RMSEA เท่ากับ 0.042 ค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล มีค่าเท่ากับ 0.844 แสดงว่า ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ได้ร้อยละ 84.4

เมื่อพิจารณาเส้นทางอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อตัวแปรแฝงพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล พบว่า ตัวแปรแฝงพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรแฝงปัจจัยภูมิหลัง และปัจจัยความสามารถในการควบคุมการปฏิบัติตน มีขนาดอิทธิพลเชิงบวกเท่ากับ .841 และ .092 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเส้นทางอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อตัวแปรแฝงพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขต

กรุงเทพและปริมณฑล พบว่า ตัวแปรแฝงพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรแฝงปัจจัยภูมิหลัง ส่งผ่านตัวแปรแฝงปัจจัยความสามารถในการควบคุมการปฏิบัติตน มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกเท่ากับ .076 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเส้นทางอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อตัวแปรแฝงปัจจัยเจตนาในการปฏิบัติตน พบว่า ตัวแปรแฝงปัจจัยเจตนาในการปฏิบัติตนได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรแฝง ปัจจัยเจตคติต่อการปฏิบัติตน ปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การปฏิบัติตน มีขนาดอิทธิพลเชิงบวกเท่ากับ .563, และ .777 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยการรับรู้ความสามารถในการควบคุม มีขนาดอิทธิพลเชิงลบเท่ากับ -.364 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเส้นทางอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อตัวแปรแฝงปัจจัยเจตนาในการปฏิบัติตน พบว่า ตัวแปรแฝงปัจจัยเจตนาในการปฏิบัติตน ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรแฝง ปัจจัยภูมิหลัง ปัจจัยที่ส่งผ่านปัจจัยความเชื่อเกี่ยวกับผลของการปฏิบัติตน ปัจจัยความเชื่อเกี่ยวกับทักษะของกลุ่มอ้างอิง ปัจจัยความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม ปัจจัยเจตคติต่อการปฏิบัติตน ปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และปัจจัยการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการปฏิบัติตน มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกเท่ากับ .879 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรแฝงความเชื่อเกี่ยวกับผลของการปฏิบัติตน ที่ส่งผ่านปัจจัยเจตคติต่อการปฏิบัติตนมีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกเท่ากับ .618 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรแฝงปัจจัยความเชื่อเกี่ยวกับทักษะของกลุ่มอ้างอิงที่ส่งผ่าน ปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกเท่ากับ .925 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรแฝงปัจจัยความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมที่ส่งผ่าน ปัจจัยการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการปฏิบัติตน มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเชิงลบเท่ากับ -.335 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้ร้อยละ 84.40 เมื่อพิจารณาเส้นทางอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อตัวแปรแฝงพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ตัวแปรแฝงพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรแฝงปัจจัยภูมิหลัง และปัจจัยความสามารถในการควบคุมการปฏิบัติตน มีขนาดอิทธิพลเชิงบวกเท่ากับ .841 และ .092 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ภูมิหลังจะทำให้พฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการได้รับการส่งเสริมพฤติกรรมความซื่อสัตย์จากเครือข่ายสังคม ร่วมกับการมีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดี โดยใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ร่วมกับการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ยาใจ เดชจันทร์ (2557) ที่ศึกษาปัจจัยพุทธระดับที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยระดับนักเรียน 5 ปัจจัย โดยลักษณะมุ่งอนาคต การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียน โดยมีข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน ได้แก่ การพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตและสัมพันธภาพที่ดี ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูลูกแบบประชาธิปไตย และมีการส่งเสริมการเรียนรู้แก่นักเรียน และส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม เช่นเดียวกับอำภา แสงระวี (2556) ที่ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านอัตมโนทัศน์ สัมพันธภาพในครอบครัว ความเชื่อมั่นในตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความซื่อสัตย์ของนักเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพในครอบครัว ส่งผลทางบวกต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับปัจจัยความเชื่อมั่นในตนเอง และอัตมโนทัศน์ ส่งผลทางบวกต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สัมพันธภาพในครอบครัว ส่งผลทางบวกต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับปฏิม่า โพธิ์วงษ์ (2555) ที่ศึกษาการทำหน้าที่ของเครือข่ายทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเองและความซื่อสัตย์ของเยาวชนในตำบลหินตั้ง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ระดับการทำหน้าที่ของเครือข่ายทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนอยู่ในระดับสูง และความซื่อสัตย์อยู่ในระดับปานกลาง เยาวชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพสมรส แตกต่างกันมีความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การทำหน้าที่ของเครือข่ายทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความซื่อสัตย์ของเยาวชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การเห็นคุณค่าในตนเองด้านความรู้สึกว่าตนมีความสำคัญ การทำหน้าที่ของเครือข่ายทางสังคมด้านการสนับสนุนทางวัตถุ การทำหน้าที่ของเครือข่ายทางสังคมด้านการเข้าถึงข่าวสาร และการเห็นคุณค่าในตนเองด้านความรู้สึกว่าตนมีอำนาจสามารถร่วมกัน ทำนายความซื่อสัตย์ของเยาวชน

อิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อตัวแปรแฝงพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ตัวแปรแฝงพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรแฝงปัจจัยภูมิหลังส่งผ่านตัวแปรแฝงปัจจัยความสามารถในการควบคุมการปฏิบัติตน มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกเท่ากับ .076 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ภูมิหลังส่งผลทางตรงต่อความสามารถในการควบคุมการปฏิบัติตนให้มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์ โดยความสามารถในการควบคุมการปฏิบัติตนส่งเสริมพฤติกรรมความซื่อสัตย์ให้เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุขชน ประวดีดี (2553) ที่ศึกษาปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงคุณธรรมของเด็กในครอบครัวชาวพุทธ ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงคุณธรรมของเด็กในครอบครัวชาว

พุทธ ได้แก่ พ่อแม่รวมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการอบรมเลี้ยงดูลูก เปิดโอกาสให้ลูกได้แสดงความคิดเห็นร่วมตัดสินใจในการวางแผนชีวิตครอบครัวตามสมควร แบ่งปันความรับผิดชอบในความเป็นอยู่ของครอบครัว พ่อแม่สอนให้พูดความจริง สอนให้รู้จักตั้งกฎเกณฑ์คุณคน ชมเชยให้กำลังใจแก่เด็กเมื่อเด็กทำดีหรือตั้งใจเรียนหรือทำงานตามความรู้ความสามารถ พ่อแม่จะให้ความรัก ความอบอุ่นและตามใจลูกมาก แสดงว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัว แสดงให้เห็นว่าการให้ความอบอุ่นจากบิดามารดาจะทำให้เชื่อฟังคำสั่งสอนมากขึ้นเมื่อบิดามารดาให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็ก เด็กจะมีความรู้สึกที่ตนเองได้รับความรักและข้อเรียกร้องของบิดามารดาจะได้รับการปฏิบัติตาม ในนามของความรัก กล่าวอีกนัยหนึ่ง เด็กจะมีความเข้าใจดีว่า ความผูกพัน คำสั่งสอนและกฎระเบียบของบิดามารดา กระทำไปเพื่อประโยชน์ของตัวเด็กเอง และสอดคล้องกับ อรุมา เจริญสุข (2552) ที่พัฒนาโมเดลตัวแปรกำกับที่มีการส่งผ่านสมรรถนะการตัดสินใจทางจริยธรรมและจิตลักษณะ ตามสถานการณ์ของพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียน: การประยุกต์ใช้รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม และทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม พบว่า โมเดลแสดงอิทธิพลปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม กับปัจจัยด้านสถานการณ์ที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรม ผ่านปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์และสมรรถนะการตัดสินใจทางจริยธรรม มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีค่าตัวแปรสาเหตุร่วมกันอธิบายความแปรปรวนในพฤติกรรมจริยธรรม จิตลักษณะตามสถานการณ์ และสมรรถนะการตัดสินใจทางจริยธรรมได้ ตามลำดับ ผลการศึกษาแสดงว่า โมเดลมีลักษณะอิทธิพลของตัวแปรกำกับที่มีการส่งผ่านและทอมนปฏิสัมพันธ์ มีความสำคัญอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงขนาดอิทธิพลหลักที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุ อิทธิพลของปัจจัยด้านสถานการณ์ต่อพฤติกรรมจริยธรรม ซึ่งสูงกว่าอิทธิพลของปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม และอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยเชิงสาเหตุมีค่าสูงกว่าขนาดอิทธิพลทางอ้อม ผ่านสมรรถนะการตัดสินใจทางจริยธรรมอยู่มาก และขนาดอิทธิพลของระดับสมรรถนะการตัดสินใจทางจริยธรรมที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ในโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนในเขตกรุงเทพ และปริมณฑลนั้น พบว่า ปัจจัยภูมิหลังและปัจจัยความสามารถในการควบคุมการปฏิบัติตน ดังนั้น โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรวางแผนเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียน ดังนี้

1.1 โรงเรียนควรส่งเสริมพฤติกรรมความซื่อสัตย์ โดยนำเครือข่ายสังคมที่ส่งเสริมพฤติกรรมความซื่อสัตย์เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และสานสัมพันธ์เป็นเครือข่าย มีการตรวจสอบและติดตามพฤติกรรมความซื่อสัตย์เป็นรายบุคคล เพื่อจะส่งเสริมพฤติกรรมความซื่อสัตย์ได้ตรงบุคคลที่มีความอ่อนในพฤติกรรมความซื่อสัตย์

1.2 โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมสัมพันธภาพในครอบครัว ให้มีความอบอุ่นซึ่งสอดคล้องกับหลักการที่โรงเรียนจะได้รับการพัฒนานักเรียนเพียงอย่างเดียวไม่ได้ ต้องมีพื้นฐานจากครอบครัว ผู้ปกครอง และชุมชน ตามหลักการ บวร โดยเน้นใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยภายในครอบครัว ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยทางอ้อมอีกด้วย

1.3 โรงเรียนควรมีการติดตามการส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้ปกครอง อย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับการส่งเสริมสัมพันธภาพในครอบครัว เนื่องจากนักเรียนอยู่ที่บ้านมากกว่าโรงเรียน ต้นแบบที่ใกล้ตัวที่สุดของนักเรียน คือพ่อ แม่ และผู้ปกครอง

เอกสารอ้างอิง

- โชดก ปัญญาวรานันท์ และปองสิน วิเศษศิริ. (2558). การพัฒนานโยบายการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 5(2): 76-86.
- ทิศนา แคมมณี. (2543). วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ที่มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพแห่งประเทศไทย,
หนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. การ
จัดการศึกษาท้องถิ่น ตอนที่ 7: คุณภาพ
การศึกษา. ปีที่ 64 ฉบับที่ 44 วันศุกร์ที่ 14- วัน
พฤหัสบดีที่ 20 กรกฎาคม 2560, หน้า 66.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสเรส: สถิติ
วิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
วิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปฐวิมา โพธิ์วังษ์. (2555). การทำหน้าที่ของเครือข่าย
ทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเองและ
ความซื่อสัตย์ของเยาวชนในตำบลหินตั้ง
อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
จิตวิทยาชุมชน. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ยาใจ เดชจันทร์. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพล
ต่อคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถม
ศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. คุษฎี-
นิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
วิจัยหลักสูตรและการสอน. สกลนคร: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร.

รัชก บัญญู. (2547). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการ
เรียนรู้ตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐานในโรงเรียนนาร่องหลักสูตร
สถานศึกษา: การวิเคราะห์พระระดับ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาคุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยการศึกษา. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศูนย์คุณธรรม. (2558). ยกระดับความโปร่งใสร่วมกัน
ด้านวิกฤตคอร์รัปชัน. จดหมายข่าวศูนย์
คุณธรรม. 4(4): 4 - 7.

สนิท จรอนันต์. (2552). การจัดการศึกษาในท้องถิ่น.
จาก <http://www.fpps.or.th/news.php?detail=n1254857455.news>

สำนักงานป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
(2559). โครงการรักษาดีคุณทางสร้างเสริม
ความซื่อสัตย์สุจริต ประจำปี 2559. จาก
https://www.nacc.go.th/download/article/article_article_20160331103553.pdf.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ. (2551). รายงานการวิจัย
ประเมินผลคุณธรรม 8 ประการ ของผู้เรียน:
เจตคติและพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

สุชน ประวิติดี. (2553). ปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อ
พฤติกรรมเชิงคุณธรรมของเด็กในครอบครัว
ชาวพุทธ. รายงานการวิจัย คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อรอุมา เจริญสุข. (2552). การพัฒนาโมเดลตัวแปร
กำกับที่มีการส่งผ่านสมรรถนะการตัดสินใจ
ทางจริยธรรม และจิตลักษณะ ตาม
สถานการณ์ของพฤติกรรมจริยธรรมของ
นักเรียน: การประยุกต์ใช้รูปแบบทฤษฎี
ปฏิสัมพันธ์นิยม ทฤษฎีต้นไมจริยธรรม และ
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม. วิทยานิพนธ์
ปริญญาคุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิธี
วิทยาการวิจัยการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิต-
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อริศรา เล็กสรรเสริญ. (2558). การศึกษาสถานการณ์
คุณธรรมของสังคมไทย ศูนย์คุณธรรม
(องค์การมหาชน) ปีงบประมาณ 2558. จาก
<http://www.bmnhos.com/images/article/moral/document>.

อัมภา แสงระวี. (2556). ปัจจัยบางประการที่ส่งผล
ต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาตอนต้นในจังหวัดนครนายก. ปริญญานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การวิจัยและสถิติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒ.

Bollen, K. A. (1989). *Structural Equations with Latent Variables*. New York: John Wiley & Sons.

Hansen, K. Y., Rosen, M.; & Gustafsson, J. E. (2004). *Effects of Socio-economic Status on Reading Achievement at Class and Individual Level in Sweden in 1991 and 2001*. Lekosia: Cyprus.

Joreskog, K. G.; & Sorbom, D. (1989). **LISREL 7: User Reference Guide**. Chicago: Scientific Software.

Kwan, P.; & Walker, A. (2003). Positing Organizational as a Second Order in Hong Kong Higher Education Institutions. **Research in Higher Education**. 44(6): 120-130.

Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H.; & Müller, H. (2003). Evaluating the Fit of Structural Equation Models: Tests of Significance and Descriptive Goodness-of-Fit Measures. **Methods of Psychological Research**. 8(2): 23-74.

Schumacker, R. E.; & Lomax, R. G. (2004). **A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling**. 2nd ed., New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Transparency International. (2016). Corruption Perception Index: CPI. Retrieved on 14th June 2016 from: <http://www.transparency.org/research/cpi/overview>

Thorndike, E. L. (1920, January). Intelligence and Its Uses. **Harper's Monthly Magazine**. 227-235.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นายเกตุม์ สระบุรินทร์
สถานที่อยู่ 149/1 ซอยสาทร 11 แยก 4
ถนนสาทรใต้ แขวงยานนาวา
เขตสาทร กรุงเทพมหานคร
10120

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2547 วิทยาศาสตร์บัณฑิต
สาขาวิชาสถิติ
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
พ.ศ. 2551 วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการจัดการทรัพยากร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ. 2561 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิจัย วัดผลและสถิติ
การศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา (กำลังศึกษา)

ปัจจัยการใช้ Instagram ของบุคคลที่มีชื่อเสียง ที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชน

Factors of Celebrities' Instagram Affecting Imitation of Youth

ชยพล เลิศพุทธิพงศ์พร *

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยการใช้อินสตาแกรมของบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชน 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้อินสตาแกรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชน 3) เพื่อศึกษาปัจจัยของอินสตาแกรมในการติดตามบุคคลที่มีชื่อเสียง 4) เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชน เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ใช้บริการอินสตาแกรมติดต่อสื่อสารในสังคมออนไลน์ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครของกลุ่มเยาวชนทั้งเพศชายและเพศหญิง จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test, One-way Analysis of Variance และ Chi-Square ผลการวิจัย พบว่า

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 23-25 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยรัฐบาลและมีรายได้รอบครว. 10,000 - 20,000 บาท

2. พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรมส่วนใหญ่อยู่ที่บ้าน ใช้โทรศัพท์มือถือ/สมาร์ทโฟน มีความถี่ มากกว่า 4 ครั้ง/วัน ในช่วงเวลา 16.01 น.-22.00 น. เพื่อติดตามบุคคลที่ชื่นชอบที่เป็นดารา-นักแสดง และส่วนใหญ่ใช้การโต้ตอบบนกระดานสนทนา แต่ไม่เคยซื้อของจากร้านค้าในอินสตาแกรมเคยได้มีการ save รูปภาพที่ถูกใจ ไม่เคยใช้ตอบคำถามเพื่อชิงรางวัล เคยใช้ในการแบ่งปันรูปภาพ เคยใช้ในการดูวิดีโอ เคยใช้ในการค้นหาเพื่อนเก่า/คนที่เคยรู้จัก เคยใช้อินสตา-

แกรม Story เคยแสดงความคิดเห็นในกลุ่มข่าวสารต่างๆ และมีการกดชื่นชอบ /ถูกใจ (Like) โพสต์ที่ชอบ

3. ปัจจัยของอินสตาแกรมบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4. พฤติกรรมการเลียนแบบอินสตาแกรมบุคคลที่มีชื่อเสียงของเยาวชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

การทดสอบสมมติฐาน

- ลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกัน พฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรมที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- ปัจจัยของอินสตาแกรมในการติดตามบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ต่างกันพฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- ลักษณะทางประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม และปัจจัยของอินสตาแกรม มีความสัมพันธ์ต่อการเลียนแบบของเยาวชน

คำสำคัญ: อินสตาแกรมบุคคลที่มีชื่อเสียง, พฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชน, กรุงเทพมหานคร

Abstract

The purposes of research on "Factors of Celebrities' Instagram Affecting Imitation of Youth" were to: 1) study demographic characteristics affecting imitation of youth; 2) study Instagram usage behaviors affecting imitation of youth; 3) study factors of Instagram on following celebrities;

* นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีปทุม

and 4) study imitation behaviors of youth. This research is a quantitative research. The sample group consisted 400 cases of Instagram users both male and female youths in Bangkok. The questionnaire was used for gathering data, and percentage, Standard Deviation, t-test, One-way Analysis of Variance and Chi-Square were used for data analysis. The findings revealed that:

1. The majority of respondents are female; aged between 23 and 25 years old; undergraduate students in public university; and family income between 10,000 - 20,000 Baht.

2. For Instagram usage behaviors, most of them used Instagram at home through mobile phone/ smartphone. Frequency was 4 times/day between 16:01 - 22:00 pm. The purpose was following celebrities and mostly used message board for chatting. They've never bought goods from Instagram shops. The saved photos they loved, but never answer questions for gifts. They shared photos, watched videos, find old friends/acquainted persons. Also, they used Instagram story, expressed their opinions in news group and liked posts.

3. The overall factors of celebrities' Instagram affected imitation of youth was at a high level.

4. The overall imitation behavior of youth to celebrities' Instagram was at a moderate level.

The hypothesis test:

- The different demographic characteristics affected the imitation behavior of youth was significant different at .05 level.

- The different Instagram usage behaviors affected different imitation behavior of youth at .05 level of significance.

- The different factors of Instagram in following celebrities affected different imitation behavior of youth at .05 level of significance.

- Demographic characteristics, Instagram usage behaviors and Instagram factors had correlations with imitation of youth.

Keywords: Celebrities' Instagram, Imitation Behavior of Youth, Bangkok

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกยุคดิจิทัลที่ผู้คนไม่อาจปฏิเสธได้ว่าเทคโนโลยี มีบทบาทและมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต จากความก้าวหน้าของเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและการสื่อสารโทรคมนาคม เป็นปัจจัยสำคัญที่บุคคลสามารถถ่ายทอดเรื่องราวของตัวเองผ่านพื้นที่สาธารณะเพื่อสื่อสารกับบุคคลอื่นในอีกสังคมหนึ่ง ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างตัวตนขึ้นมาบนโลกเสมือนจริง (Virtual World) เพื่อแสดงถึงความเป็นตัวตนว่า “ฉันคือใคร” และ “ฉันคือใครในสายตาของผู้อื่น” โดยต้องการให้มีคนสนใจเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับ (acceptance) จากผู้อื่นผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (สภาร์ักษ์ จูตระกูล. 2560: 10) ดังนั้นสื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตอย่างมาก “เครือข่ายสังคมออนไลน์” กลายเป็นสังคมที่มีขนาดใหญ่มากขึ้นและมีความหลากหลายทั้งในแง่คุณลักษณะทางเพศและอายุ ตลอดจนวัตถุประสงค์การใช้งาน ที่นับวันภาพของ “สังคมออนไลน์” ก็จะมีสะท้อนภาพของคนใน “สังคมไทย” เข้าไปทุกที่ (สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน (สรอ.). 2560) ศิลปินนักแสดงส่วนใหญ่จะใช้สื่อออนไลน์คืออินสตาแกรมเพื่อเป็นการลงรูปภาพในการใช้ชีวิตประจำวันหรือภาพเพื่อโปรโมทธุรกิจของตนเองให้ผู้ที่ติดตามได้มากกด Like หรือมาแสดงความคิดเห็นหรือแม้กระทั่งปัจจุบันดารามักโดนเจ้าของสินค้าจ้างให้ถ่ายรูปสินค้าลงในอินสตาแกรมของตนเองเพื่อเป็นการขายของ (รีวิวสินค้า) แต่ก็มักมีบุคคลจำพวกหนึ่งที่ใช้ สื่อออนไลน์ในทางที่ผิด เพื่อที่จะสร้างตัวตนให้คนอื่นได้รู้จักได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง และประเพณีไทยหรือความเหมาะสมอย่างเห็นกันสมัยนี้มีกลุ่มวัยรุ่นออกมาแต่งตัวล้อแหลมโพสรูปภาพที่ค่อนข้างจะโป๊เพื่อเรียกยอด like และได้การรีวิวขายของ เพื่อสร้างตัวเองในสังคม มีการถ่ายทอดสด

ในขณะที่ตัวเองอยู่ในสภาพไปเปลี่ยนเพื่อให้คนดูเข้าไปมีส่วนร่วมในการกด like กด share เพจต่างๆ ที่ตนได้ถูกว่าจ้างมา ทำให้เกิดคำว่า netidol ในทางที่ผิดขึ้นมา

ปัจจุบันผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลกมีจำนวนผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตทั่วโลก ตอนนี้ทะลุ 3.7 พันล้านคนแล้ว (แบรนดบุฟเฟต์ดอตคอม. 2560ก) อินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นแหล่งแห่งการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ใหญ่ที่สุดในโลก ทำให้เกิดการเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารจากยุคการสื่อสารแบบดั้งเดิม ในโลกแห่งความเป็นมาสู่การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในยุคดิจิทัลแห่งโลกเสมือนจริง (Virtual World) ก่อให้เกิดยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน ทำให้คนจำนวนมากทั่วโลกมีการดำเนินชีวิตทั้งในสังคมของโลกแห่งความเป็นจริงและสังคมแห่งโลกเสมือนจริง ผลจากความก้าวหน้าของระบบอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสารก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ทางสังคม คือ เครือข่ายสังคมใหม่ที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายว่า “สังคมออนไลน์” (Online Community) หรือ “สังคมเสมือน” (Virtual Community) หรือ “เครือข่ายสังคมออนไลน์” (Social Network) ปัจจุบันการสื่อสารบนโลกออนไลน์ได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาของเทคโนโลยี Web 2.0 และการเกิดขึ้นของสังคมเครือข่ายที่อินเทอร์เน็ตได้เข้ามากำหนดและปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของผู้รับสารและผู้บริโภคเกือบสิ้นเชิง ทำให้เกิดช่องทางการสื่อสารรูปแบบใหม่ๆ เป็นจำนวนมากมีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อบอกเล่าเรื่องราวประสบการณ์ รูปภาพและวิดีโอ ที่ผู้ใช้จัดทำขึ้นเองหรือพบเจอจากสื่อต่างๆ แล้วนำมาแบ่งปันให้ กับเพื่อนและผู้คนที่อยู่ในเครือข่ายของตนได้ทราบผ่านทางเว็บไซต์ของเครือข่ายสังคมออนไลน์

ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนในทุกๆ ระดับ ทุกเพศและทุกวัย นอกจากนั้นการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ยังมีผลกระทบในหลายๆ ด้าน เช่น ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และผลกระทบจากการใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนในสังคมปัจจุบัน เห็นได้ชัดว่าปัจจุบันการใช้โทรศัพท์ Smartphone เป็นที่นิยมอย่างมากในทุกวัย ไม่ว่าจะทำอะไรเราก็เพียงแค่หยิบโทรศัพท์มือถือขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นการอัปเดตข่าวสาร พุดคุยผ่าน

โปรแกรมต่างๆ ใน Smartphone เพราะว่ามันสะดวกและรวดเร็ว มีช่องทางในการสื่อสารให้เลือกมากมาย และลูกเล่นที่แตกต่างกันออกไป คนไทยในปัจจุบันนิยมใช้ Line เพื่อเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสาร Facebook ไลฟ์สดรูปภาพหรือตั้งสเตตัสต่างๆ ให้ผู้คนได้เข้ามาแสดงความคิดเห็นต่างๆ และอินสตาแกรมบุคคลเหล่านี้จึงใช้อินสตาแกรมเพื่อประโยชน์ต่างๆ การที่ปัจจุบันคนนิยมเล่นอินสตาแกรมมากขึ้นเรื่อยๆ ไม่ใช่แค่ลงรูปภาพเพื่อให้คนที่ติดตามมากกด like หรือแสดงความคิดเห็นแล้ว ยังมีพวกเจ้าของสินค้าที่ได้ว่าจ้างบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือบุคคลที่มีผู้ติดตามเยอะๆ ให้ทำการรีวิวสินค้าผ่านอินสตาแกรมส่วนตัวของแต่ละบุคคลเพื่อเป็นช่องทางในการโฆษณาสินค้า ผลจากการสำรวจล่าสุด Instagram แชนหน้า Facebook, Youtube และโซเชียลมีเดียอื่นๆ ขึ้นมาเป็นอันดับหนึ่งในฐานะของโซเชียลมีเดียที่ส่งผลเลวร้ายกับสุขภาพจิตของกลุ่มวัยรุ่นมากที่สุดจากสถาบัน The Royal Society for Public Health (RSPH) กับกลุ่มตัวอย่าง 1,479 คน อายุระหว่าง 14-24 ปี ในหัวข้อที่ว่าคิดว่าโซเชียลมีเดียใด ที่ส่งผลในแง่ลบกับสุขภาพจิตมากที่สุด ในแง่ที่ก่อให้เกิดความกังวล ความกดดัน ความเหงา การกลั่นแกล้ง และลักษณะทางกายภาพ และผลสำรวจพบว่า Youtube รังทำย เพราะส่งผลลบน้อยที่สุด หรืออาจกล่าวได้ว่าส่งผลในเชิงบวกมากที่สุดนั่นเอง ตามมาด้วย Twitter และ Facebook ปิดด้วย Snapchat และ Instagram โดย RSPH หวังว่าผลสำรวจนี้จะช่วยกระตุ้นสังคมให้รู้ถึงข้อเสียของโซเชียลมีเดียที่มีต่อสุขภาพจิต Shirley Cramer, Chief executive ของ RSRH กล่าวว่า “ผลสำรวจออกมาน่าสนใจมากที่ได้เห็นว่า Instagram และ Snapchat ติดอันดับโซเชียลมีเดียที่ทำให้สุขภาพจิตแย่ ซึ่งทั้งสองแพลตฟอร์มเน้นไปที่การโพสต์รูป ซึ่งนั่นอาจทำให้เกิดความรู้สึกไม่เพียงพอในตัวเองและสร้างความกังวลในหมู่วัยรุ่นได้มากที่สุด” ประมาณ 90% ของวัยรุ่นทั่วโลกใช้โซเชียลมีเดีย ซึ่งเป็นวัยที่เรียกได้ว่าหัวเลี้ยวหัวต่อ และอ่อนไหวต่อสิ่งเร้าที่มีอิทธิพล สามารถสร้างความกดดันให้รู้สึกอยากได้ อยากมี ก่อให้เกิดภาวะที่ไม่ดีต่อสุขภาพจิตได้ไม่ยาก ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านสาธารณสุขแนะนำให้ มี 3 ช่องทางที่จะช่วยลดปัญหานี้ได้ คือการขึ้นป๊อปอัพเตือนเมื่อใช้โซเชียลมีเดียมากเกินไป ต่อมาคือการเข้า

ไปแก้ปัญหาโดยตรงให้กับผู้ที่มีปัญหาดังกล่าว และช่วยกันเป็นหูเป็นตา แนะนำบอกกล่าวเมื่อเห็นความไม่เหมาะสม (แบรนดี้บุฟเฟต์ดอตคอม. 2560ก) จะเห็นได้ว่าการใช้อินสตาแกรมของคนไทยปัจจุบันนี้มีอิทธิพลต่อเยาวชนอย่างมาก จึงทำให้สมัยนี้เยาวชนมักจะก้มหน้าก้มตาเล่นแต่โทรศัพท์สื่อสารกับบุคคลที่ไม่ได้อยู่ข้างๆ ตัวเอง มักจะให้ความสำคัญกับบุคคลที่อยู่ในสื่อออนไลน์เป็นส่วนใหญ่บางครั้งทำให้เกิดการเลียนแบบทำตัวเหมือนบุคคลที่ตนเองชื่นชอบ บางครั้งอาจจะเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมก็ตาม ทั้งนี้จึงมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเลียนแบบบุคคลที่มีชื่อเสียง โดยจะเจาะเฉพาะเยาวชนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร เพื่อมาเป็นกรณีศึกษาและนำวิจัยชิ้นนี้ไปก่อให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเลียนแบบของเยาวชน
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้อินสตาแกรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเลียนแบบของเยาวชน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยของอินสตาแกรมในการติดตามบุคคลที่มีชื่อเสียง
4. เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมกรรมการเลียนแบบของเยาวชน

สมมติฐานในการวิจัย

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกันพฤติกรรมเลียนแบบของเยาวชนแตกต่างกัน
2. พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรมต่างกันพฤติกรรมกรรมการเลียนแบบของเยาวชนแตกต่างกัน
3. ปัจจัยของอินสตาแกรมในการติดตามบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ต่างกันพฤติกรรมกรรมการเลียนแบบของเยาวชนแตกต่างกัน
4. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรมและปัจจัยของอินสตาแกรมมีความสัมพันธ์ต่อการเลียนแบบของเยาวชน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ใช้บริการอินสตาแกรมติดต่อสื่อสารในสังคมออนไลน์ ในเขต

พื้นที่กรุงเทพมหานคร ของกลุ่มเยาวชนทั้งเพศชายและเพศหญิง ช่วงอายุระหว่าง 18–25 ปี จำนวนทั้งสิ้น 729,275 คน 47%) จากจำนวนคนที่ใช้อินสตาแกรมในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,551,649 คน (Paemika Amarit. 2560)

โดยกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้สูตรยามาเน (Yamane. 1973 อ้างถึงใน ธาณินทร์ ศิลปจารุ. 2557: 45) กรณีทราบจำนวนประชากร การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าความน่าเชื่อถือโดยกำหนดความเชื่อมั่น 95% ถือว่ามีความผิดพลาดมาตรฐานไม่เกิน 5% หรือที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานประกอบการ เอกชนหรือรัฐบาล เป็นคำถามปลายปิดแบบให้เลือกตอบหลายข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการใช้อินสตาแกรมของเยาวชนเป็นคำถามปลายปิดแบบให้เลือกตอบหลายข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยของอินสตาแกรมที่ส่งผลต่อการเลียนแบบของเยาวชน ซึ่งเป็นระดับการวัดข้อมูลแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยของอินสตาแกรมบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมกรรมการเลียนแบบของเยาวชน

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

โดยที่แต่ละคำถามแบ่งระดับที่มีผลออกเป็น 5 ระดับ เกณฑ์เฉลี่ยของระดับปัจจัยของอินสตาแกรมที่ส่งผลต่อการเลียนแบบของเยาวชน ดังนั้นเกณฑ์เฉลี่ยในการแปลค่าของคะแนนดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึงมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึงมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึงปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง
น้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง
น้อยที่สุด

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ทำการวิจัย

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาจากนั้นนำแบบสอบถามมาพิจารณาโครงสร้างแบบสอบถาม (Construct Validity) เนื้อหาและภาษาที่ใช้ (Content Validity) ซึ่งมีการปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมในบางข้อทั้งนี้เพื่อให้แบบสอบถามสามารถตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยได้อย่างแท้จริง

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยจะได้นำแบบสอบถามที่ทดสอบความเที่ยงตรงและทดสอบก่อน (Pre-test) 30 ชุด แล้วนั้นมาพิจารณาเพื่อหาค่าของความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีแบบสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.901 ซึ่งค่า Cronbach's Alpha ทั้งชุดมีค่ามากกว่า 0.70 ถือว่าแบบสอบถามชุดดังกล่าวมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลจากเอกสาร ศึกษาทฤษฎีหลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากตำรา เอกสาร บทความ

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามให้กับผู้ตอบแบบสอบถามตามจำนวนในแต่ละเขตที่ได้เป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งชี้แจงข้อมูลและรอเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองตามพื้นที่ในการวิจัย

3. เมื่อผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมดแล้ว ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไป

สถิติที่ใช้วิเคราะห์มีดังนี้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, One-way Analysis of Variance และ Chi-Square

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 23-25 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยรัฐบาล และมีรายได้ครอบครัว 10,000 - 20,000 บาท

2. พฤติกรรมการใช้อินستاแกรมส่วนใหญ่อยู่ที่บ้าน ใช้โทรศัพท์มือถือ/สมาร์ทโฟน มีความถี่มากกว่า 4 ครั้ง/วัน ในช่วงเวลา 16:01-22:00 น. เพื่อไว้ติดตามบุคคลที่ชื่นชอบที่เป็นดารา-นักแสดง และส่วนใหญ่ใช้การโต้ตอบบนกระดานสนทนา แต่ไม่เคยซื้อของจากร้านค้าในอินستاแกรม เคยได้มีการ save รูปภาพที่ถูกใจ ไม่เคยใช้ตอบคำถามเพื่อชิงรางวัล เคยใช้ในการแบ่งปันรูปภาพ เคยใช้ในการดูวิดีโอ เคยใช้ในการค้นหาเพื่อนเก่า/คนที่เคยรู้จัก เคยใช้อินستاแกรม Story เคยแสดงความคิดเห็นในกลุ่มข่าวสารต่างๆ และมีการกดชื่นชอบ /ถูกใจ (Like) โพสต์ที่ชอบ

3. ปัจจัยของอินستاแกรมบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4. พฤติกรรมการเลียนแบบอินستاแกรมบุคคลที่มีชื่อเสียงของเยาวชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

การทดสอบสมมติฐาน

- ลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- พฤติกรรมการใช้อินستاแกรมที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- ปัจจัยของอินستاแกรมในการติดตามบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ต่างกันพฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- ลักษณะทางประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการใช้อินستاแกรมและปัจจัยของอินستاแกรมมีความสัมพันธ์ต่อการเลียนแบบของเยาวชน

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาเรื่อง อิทธิพลของอินสตาแกรม บุคคลที่มีชื่อเสียงที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรม การเลียนแบบของเยาวชน มีประเด็นที่น่าสนใจ ขอนำมา อภิปรายผล ดังนี้

ส่วนที่ 1 อภิปรายผลข้อมูลของผู้ตอบ แบบสอบถาม

1.1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 23-25 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยรัฐบาล และมีรายได้ครอบครัว 10,000-20,000 บาท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณ อินทรสกุล (2558) ที่ได้ทำการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ 18-34 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพนักเรียนนักศึกษาเป็น ส่วนมาก และรายได้อยู่ที่ 10,001-20,000 บาท เช่นเดียวกับงานวิจัยของภัทรานิษฐ์ ฉายสุวรรณศิริ (2559) ที่ได้ทำการศึกษาในเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าจากร้านค้าในเครือข่ายเฟซบุ๊ก และอินสตาแกรม โดยผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือต่ำกว่า อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นพนักงานเอกชนและมีรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท และมีสถานภาพโสด แต่ในงานวิจัยนี้จะเห็นได้ว่าอิทธิพลของอินสตาแกรมบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรม การเลียนแบบของเยาวชนนั้นจะมีผลต่อการเลียนแบบของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง โดยที่ผลงานวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 23-25 ปี ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี โดยเฉพาะในมหาวิทยาลัยของรัฐบาล ซึ่งส่วนมากจะเป็นเพศหรือวัยที่กำลังเปิดรับสื่อและเรื่องราวข่าวสาร ง่ายกว่าปกติอยู่แล้ว สอดคล้องกับแคลเพอร์ (Klapper. 1960: 19-25 อ้างถึงในเสรี วงษ์มณฑา (2542: 17) ที่ได้กล่าวไว้ว่ากระบวนการเลือกรับข่าวสารหรือเปิดรับข่าวสารเปรียบเสมือนเครื่องกรองข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์ซึ่งประกอบด้วย การกลั่นกรอง 4 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย 1) การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) เป็นขั้นแรกในการเลือกช่องทางการสื่อสารบุคคลจะ

เลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งสารที่มีอยู่ด้วยกันหลายแหล่ง ตามความสนใจและความต้องการของตน 2) การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) ผู้เปิดรับข่าวสารมีแนวโน้มที่จะเลือกสนใจข่าวจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งโดยมักเลือกตามความคิดเห็นความสนใจของตนเพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่และหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจหรือทัศนคติเดิมที่มีอยู่แล้วเพื่อไม่ให้เกิดภาวะทางจิตใจที่ไม่สมดุลหรือมีความไม่สบายใจที่เรียกว่าความไม่สอดคล้องทางด้านความเข้าใจ (Cognitive Dissonance) 3) การเลือกรับรู้และตีความหมาย (Selective Perception and Interpretation) เมื่อบุคคลเปิดรับข้อมูลข่าวสารแล้วก็เชื่อว่าจจะรับรู้ข่าวสารทั้งหมดตามเจตนารมณ์ของผู้ส่งสารเสมอไป เพราะคนเรามักเลือกรับรู้และตีความหมายสารแตกต่างกันไปตามความสนใจ เจตคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการความคาดหวัง แรงจูงใจ สภาวะทางร่างกาย หรือสภาวะทางอารมณ์ และจิตใจ ฉะนั้นแต่ละคนอาจตีความเฉพาะข่าวสารที่สอดคล้องกับลักษณะส่วนบุคคลดังกล่าว นอกจากจะทำให้ข่าวสารบางส่วนถูกตัดทิ้งไปยังมีการบิดเบือนข่าวสารให้มีทิศทางเป็นที่น่าสนใจของแต่ละบุคคลด้วย และ 4) การเลือกจดจำ (Selective Retention) บุคคลจะเลือกจดจำข่าวสารในส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ เจตคติ ฯลฯ ของตนเองและมักจะลืมหรือไม่นำไปถ่ายทอดต่อในส่วนที่ตนเองไม่สนใจ ไม่เห็นด้วย หรือเรื่องที่ขัดแย้งกับความคิดของตนเอง ข่าวสารที่คนเราเลือกจดจำไว้นั้นมักมีเนื้อหาที่จะช่วยส่งเสริมหรือสนับสนุนความรู้สึกนึกคิด เจตคติ ค่านิยม หรือความเชื่อของแต่ละคนที่มีอยู่เดิมให้มีความมั่นคงชัดเจนยิ่งขึ้นและเปลี่ยนแปลงยากขึ้นเพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในโอกาสต่อไป ส่วนหนึ่งอาจนำไปใช้เมื่อเกิดความรู้สึกขัดแย้งและมีสิ่งที่ไม่สบายใจ

1.2 จากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านพฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม พบว่า พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรมส่วนใหญ่อยู่ที่บ้าน ใช้โทรศัพท์มือถือ/สมาร์ทโฟน มีความถี่ มากกว่า 4 ครั้ง/วัน ในช่วงเวลา 16:01-22:00 น. เพื่อไว้ติดตามบุคคลที่ชื่นชอบที่เป็นดารา-นักแสดง และส่วนใหญ่ใช้การโต้ตอบบนกระดานสนทนา แต่ไม่เคยซื้อของจากร้านค้าในอินสตาแกรมเคยได้มีการ save รูปภาพที่

ถูกใจ ไม่เคยใช้ตอบคำถามเพื่อชิงรางวัล เคยใช้ในการแบ่งปันรูปภาพ เคยใช้ในการดูวิดีโอ เคยใช้ในด้านการค้าหาเพื่อนเก่า/คนที่เคยรู้จัก เคยใช้อินสตาแกรม Story เคยแสดงความคิดเห็นในกลุ่มข่าวสารต่างๆ และมีการกดชื่นชอบ/ถูกใจ (Like) โพสต์ที่ชอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมณูชวีร์ชัย จารุงศ์วาทิ (2556) ที่ได้ศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ของการใช้อินสตาแกรมอยู่ในช่วง 1 – 5 ครั้ง/วัน คิดเป็นร้อยละ 41.8 ช่วงระยะเวลาที่กลุ่มตัวอย่างใช้มากที่สุด คือ ช่วงระยะเวลา 1-5 นาที ร้อยละ 39.5 ช่วงเวลาที่กลุ่มตัวอย่างเข้าใช้อินสตาแกรมมากที่สุด คือ ช่วงเวลา 20:01-23:00 น. ร้อยละ 27.5 สถานที่ที่กลุ่มตัวอย่างเข้าใช้อินสตาแกรมมากที่สุด คือบ้านคิดเป็นร้อยละ 68.0 เครื่องมือในอินสตาแกรมที่กลุ่มตัวอย่างใช้บ่อยครั้งที่สุด คือรูปภาพทั่วไป (Home) โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ที่ 4.50 เช่นเดียวกับงานวิจัยของดวงรัตน์ โกยกิจเจริญ (2560) ที่ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดภูเก็ต โดยผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดภูเก็ต พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดภูเก็ต ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าวันละ 3 ชั่วโมง และใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มาแล้ว 3-5 ปี ส่วนใหญ่มีเพื่อนแนะนำให้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และนิยมใช้ Facebook เหตุผลของการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อคุยกับเพื่อนปัจจุบันและเพื่อนเก่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ทุกวัน ใช้มากกว่า 4 ชั่วโมงต่อวัน ถ้าเป็นวันจันทร์-วันศุกร์ จะใช้ช่วงเวลา 18:01-22:00 น. ถ้าเป็นวันเสาร์-วันอาทิตย์ส่วนใหญ่จะใช้ในช่วงเวลา 10:01-14:00 น. และจะใช้โทรศัพท์มือถือเป็นอุปกรณ์ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ช่วงเวลาที่นิยมใช้ คือก่อนเข้านอน และใช้สถานที่ที่ทำงาน เครือข่ายสังคม ออนไลน์ ส่วนใหญ่เป็นที่บ้าน

1.3 จากการวิเคราะห์ปัจจัยของอินสตาแกรมบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรม การเลียนแบบของเยาวชน พบว่า ปัจจัยของอินสตาแกรมบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรม การเลียนแบบของเยาวชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42) เมื่อพิจารณาปัจจัยของอินสตา-

แกรมบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรม การเลียนแบบของเยาวชนเป็นรายด้าน พบว่า ด้านองค์ประกอบด้านจิตใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเลียนแบบของเยาวชนมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44) ในขณะที่องค์ประกอบด้านสังคม เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเลียนแบบของเยาวชน รองลงมา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรพันธ์ หุ่นรักวิทย์ (2560) ได้ทำการศึกษาในเรื่อง ลักษณะบุคลิกภาพหา องค์ประกอบกับพฤติกรรม การเลียนแบบเน็ตไอดอล ของวัยรุ่น โดยผลการศึกษพบว่ากลุ่มตัวอย่างเคยเลียนแบบเน็ตไอดอลที่ติดตาม เช่น การซื้อผลิตภัณฑ์ ตามที่เน็ตไอดอลใช้หรือแนะนำและมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามเน็ตไอดอล เช่น การแต่งหน้า การถ่ายภาพ การท่องเที่ยว โดยผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ ห้วนใจมีการซื้อผลิตภัณฑ์ต่างๆ ตามเน็ตไอดอลที่ตนสนใจและเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพตามเน็ตไอดอลที่ตนชื่นชอบ ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีการนำทัศนคติ ความคิด และพฤติกรรมของเน็ตไอดอลเข้ามาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความคิดของตนเอง ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ได้น่ามุ่มมองในการเลือกเสื้อผ้าของเน็ตไอดอลมาปรับใช้กับตนเอง ซึ่งพบว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ไม่ได้เลียนแบบหรือทำตามทั้งหมด แต่จะเลือกในสิ่งที่เหมาะสมกับตน มาประยุกต์ และดัดแปลงให้มีความเหมาะสม ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบประนีประนอมมีพฤติกรรมเลียนแบบ เน็ตไอดอล เช่น การซื้อเสื้อผ้า การแต่งกาย การแต่งหน้า ทำผม รวมทั้งการเอามุ่มมองของเน็ตไอดอลในการถ่ายภาพมาใช้กับตนเอง ทำให้มีมุ่มมองแปลกใหม่และ ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบจิตสำนึกมีความชื่นชมในความสามารถของเน็ตไอดอลที่ตนเอง สนใจจึงนำส่วนที่ดีของพวกเขามาปรับใช้กับตนเอง เช่น การแต่งหน้า การถ่ายภาพ รวมไปถึงเจตคติที่ดี เช่นเดียวกับงานวิจัยของมทนา วิบูลยเดช (2556) ที่ทำการศึกษาในเรื่อง พฤติกรรมของผู้หญิงในอำเภอเมืองเชียงใหม่ต่อการเปิดรับการสื่อสารการตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกวันและมีค่าเฉลี่ยต่อครั้งมากกว่า 60 นาที ใช้เพื่อติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่างๆ เป็นระยะเวลามากกว่า 2 ปี โดย สื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ Social

Network ได้แก่ Facebook Media Sharing ได้แก่ YouTube และ Online Forum และยังสอดคล้องกับผลการสำรวจของ We Are Social ซึ่งสำรวจและจัดทำรายงานชื่อ Digital in 2016 พบว่า คนไทยใช้อินเทอร์เน็ตทุกวันถึง 86% และ ใช้สัปดาห์ละครั้งถึง 11% (TANA. 2016) ซึ่งการติดตามเน็ตไอดอลอย่างต่อเนื่องทำให้วัยรุ่นเกิดเจตคติที่ดีรู้สึกชื่นชอบ และเริ่มมีการเลียนแบบพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงเจตคติเป็นการเปลี่ยนแปลงความคิดและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางอย่าง ซึ่งจะพบว่า วัยรุ่นที่ติดตามเน็ตไอดอลในฐานะของผู้มีอิทธิพล (Influencer) หากชื่นชอบลักษณะนิสัย บุคลิกภาพและการใช้ชีวิต จะมีการรับความเป็นเน็ตไอดอลคนนั้นๆ มาปรับกลายเป็นลักษณะนิสัยของตนเอง

1.4 จากการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการเลียนแบบอินสตาแกรมบุคคลที่มีชื่อเสียงของเยาวชนพบว่า ปัจจัยของอินสตาแกรมบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบของเยาวชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการเลียนแบบบุคคลที่มีชื่อเสียงในด้านการถ่ายรูปในมุมต่างๆ เป็นปัจจัยของอินสตาแกรมบุคคลที่มีชื่อเสียงทำให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46) รองลงมาคือ ด้านมีการเลียนแบบการไปเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวที่บุคคลที่มีชื่อเสียงไปเที่ยวแล้วลงรูปภาพ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34) มีการเลียนแบบการตกแต่งรูปภาพตามบุคคลที่มีชื่อเสียง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33) มีการเลียนแบบการแต่งกายบุคคลที่มีชื่อเสียงต้นแบบที่เห็นในรูปภาพสื่อ Instagram 3.28 มีการเลียนแบบการตั้งข้อความได้รูปภาพตามบุคคลที่มีชื่อเสียง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22) มีการเลียนแบบลักษณะตามบุคคลที่มีชื่อเสียงต้นแบบที่เห็นรูปภาพในสื่ออินสตาแกรม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15) มีการเลียนแบบบุคคลที่มีชื่อเสียงต้นแบบที่ใช้ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าใด จะซื้อสินค้าชนิดนั้นมาใช้ตามทันที (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17) และ มีการเลียนแบบการซื้อของใช้ตามบุคคลที่มีชื่อเสียงที่มีราคาแพงและใช้ของฟุ่มเฟือย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมฤทัย กล่อมน้อย (2547) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรม的开รับชมและการเลียนแบบสื่อ ละคร

โทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำช่อง 7 สี ของกลุ่มวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า ด้านพฤติกรรมจะเลือกรับชมละครโทรทัศน์เพื่อพักผ่อนและคลายเครียดโดยเลือกรับชมละครโทรทัศน์ที่ดารานำแสดงของแต่ละเรื่อง ชอบละครประเภทชีวิตรักโรแมนติก ด้านค่านิยมจะเลียนแบบด้าน ความกตัญญูรู้คุณ ศักดิ์ศรีชายหญิง โดยภาพรวมแล้วการเลียนแบบด้านพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับงานวิจัยของปัทมกร ปรีดาชัชวาล (2556) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การยอมรับและพฤติกรรมการเลียนแบบทางวัฒนธรรม จากสื่อบันเทิงเกาหลีของวัยรุ่นไทย โดยผลการวิจัย พบว่า วัยรุ่นไทยมีพฤติกรรมเลียนแบบทางวัฒนธรรมจากสื่อบันเทิงเกาหลีอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 2 อภิปรายผลการทดสอบสมมติฐาน

2.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกัน

พฤติกรรมเลียนแบบของเยาวชนแตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า เพศ สถานศึกษา รายได้ ครอบครัว แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมเลียนแบบของเยาวชนที่มีต่อบุคคลที่มีชื่อเสียง ในเรื่องการเลียนแบบลักษณะตามบุคคล การเลียนแบบการแต่งกายตามบุคคล การเลียนแบบการซื้อของใช้ที่มีราคาแพง และการเลียนแบบการใช้ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ยกเว้น การเลียนแบบการตกแต่งรูปภาพ การเลียนแบบการตั้งข้อความได้รูปภาพ การเลียนแบบการท่องเที่ยวและการเลียนแบบการถ่ายรูปมุมต่างๆ ที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับภานุมาศ ภมรบุตร (2558) ที่ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของเพลงเพื่อชีวิตที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมเลียนแบบของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตหัวหมาก โดยผลการศึกษพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างทางด้านเพศ รหัสนักศึกษา และรายได้ แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเลียนแบบต่อเพลงเพื่อชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สังกัดคณะแตกต่างกันและอายุแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเลียนแบบต่อเพลงเพื่อชีวิต ไม่แตกต่างกัน

2.2 พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรมที่แตกต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมเลียนแบบของเยาวชนแตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า สถานที่ที่เข้าใช้อินสตาแกรม อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นอินสตาแกรม ช่วงเวลาที่เข้าใช้อินสตาแกรม บุคคลที่มีชื่อเสียงที่เลือกติดตามที่แตกต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการเล่นแบบของเยาวชนที่มีต่อบุคคลที่มีชื่อเสียงไม่แตกต่างกัน นอกจากนั้นความถี่ที่เข้าถึงอินสตาแกรม วัตถุประสงค์ที่เล่นอินสตาแกรมที่แตกต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการเล่นแบบของเยาวชนที่มีต่อบุคคลที่มีชื่อเสียงโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ เทอดธนาภาญจน์ (2546) ที่ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของบุคคลต้นแบบที่มีต่อพฤติกรรมการเลียนแบบและความตั้งใจซื้อสินค้าที่มีความเกี่ยวพันสูงและต่ำกับวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการเลียนแบบและความตั้งใจซื้อสินค้าที่มีความเกี่ยวพันสูงและต่ำจากบุคคลต้นแบบโดยตรงและบุคคลต้นแบบโดยอ้อมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับงานวิจัยของภัทราพันธ์ หุ่่นรักรวิทย์ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องลักษณะบุคลิกภาพห้วงค์ประกอบกับพฤติกรรมการเลียนแบบเน็ตไอดอลของวัยรุ่น โดยผลการวิจัย พบว่า วัยรุ่นที่มีลักษณะบุคลิกภาพที่แตกต่างกันมีการเปิดรับและรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเน็ตไอดอลไม่แตกต่างกัน แต่มีเจตคติและพฤติกรรมการเลียนแบบเน็ตไอดอลแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ .05 ส่วนการเปิดรับข้อมูลเกี่ยวกับเน็ตไอดอลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ข้อมูลโดยมีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ และเจตคติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเลียนแบบเน็ตไอดอลโดย มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ

2.3 ปัจจัยของอินสตาแกรมในการติดตามบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ต่างกัน พฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชนแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัจจัยของอินสตาแกรมในการติดตามบุคคลที่มีชื่อเสียงที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชน พบว่า ปัจจัยของอินสตาแกรมในการติดตามบุคคลที่มีชื่อเสียงที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ บูนและโลมอร์ (Boon; & Lomore. 2002) ที่ศึกษาอิทธิพลจากความชื่นชอบบุคคลที่มีชื่อเสียงที่มีต่อวัยรุ่น พบว่า กลุ่ม

วัยรุ่นส่วนมากมักเลียนแบบการแต่งกาย และพฤติกรรมของบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ตนชื่นชอบ เช่น การแสดง การเล่นกีฬา การรับประทานอาหารมังสวิรัตหรือการเสพยาเสพติด แต่การเลียนแบบดังกล่าวไม่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตอย่างถาวร ซึ่งอิทธิพลของบุคคลที่มีชื่อเสียงมีผลต่อเจตคติ ค่านิยม รวมถึงศีลธรรมและจริยธรรมในการประกอบอาชีพจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับพัฒนาการในการสร้างเอกลักษณ์ความเป็นตัวเองเป็นสำคัญ โดยบุคคลที่มีชื่อเสียงชายมักได้รับความนิยมชมชอบมากกว่าบุคคลที่มีชื่อเสียงหญิง วัยรุ่นชายจะชื่นชมบุคคลที่มีชื่อเสียงชายในการเป็นบุคคลต้นแบบ ในขณะที่วัยรุ่นหญิงจะชื่นชมในภาพลักษณ์ที่ดึงดูดใจของบุคคลที่มีชื่อเสียงชาย เช่นเดียวกับที่เบิร์ค (Berk. 2006) กล่าวว่า การเลียนแบบการแต่งกายของวัยรุ่น ทั้งการเลียนแบบบุคคลที่ตนชื่นชอบและกลุ่มเพื่อน เพื่อแสดงถึงสิ่งที่ตนมุ่งหวังให้กับบุคคลทั่วไปรับรู้ในการเป็นสมาชิกจากรูปแบบการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์เหมือนกันการเลียนแบบเป็นกระบวนการขัดเกลาสมาชิกในสังคมให้มีการประพฤติปฏิบัติตนตามรูปแบบที่สังคมคาดหวังกระบวนการหนึ่ง บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการบวนการเลียนแบบ ได้แก่ บุคคลต้นแบบและผู้เลียนแบบซึ่งบุคคลจะเลียนแบบจากบุคคลต้นแบบนั้น มีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ แรงขับในการเลียนแบบ (Drive) พฤติกรรมของบุคคลต้นแบบซึ่งเป็นสิ่งเร้าให้เกิดการเลียนแบบ (Cue) การตอบสนองหรือการแสดงพฤติกรรมเลียนแบบ (Response) และรางวัลที่ผู้เลียนแบบได้รับจากการเลียนแบบนั้น (Reward) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันโดยบุคคลจะได้รับการขัดเกลาการเป็นสมาชิกในสังคมผ่านกลไกในการเลียนแบบ 3 รูปแบบ ด้วยกันได้แก่ การมีพฤติกรรมอย่างเดียวกัน (Same Behavior) การมีพฤติกรรมเทียบเคียงกัน (Match Dependent Behavior) และการลอกเลียนแบบ (Copying)

2.4 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ พฤติกรรมใช้อินสตาแกรมและปัจจัยของอินสตาแกรมมีความสัมพันธ์ต่อการเลียนแบบของเยาวชน ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับการเลียนแบบของเยาวชน โดยภาพรวมพบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ไม่มี

ความสัมพันธ์กับการเลียนแบบของเยาวชน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา สถานศึกษา รายได้ ของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับการเลียนแบบของ เยาวชน ยกเว้นลักษณะทางประชากรศาสตร์จำแนกตามเพศ มีความสัมพันธ์กับการเลียนแบบของเยาวชน สอดคล้องกับงานวิจัยของธนวุฒิ เศรษฐฤทธิ์ (2554) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมกรรมการเลียนแบบคิลปิน ต้นแบบละครโทรทัศน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ โดยการศึกษาพบว่า ลักษณะประชากรที่ แตกต่างกันทางด้านเพศและการรับชมโทรทัศน์มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมกรรมการเลียนแบบคิลปินต้นแบบ ละครโทรทัศน์บทบาทคิลปินต้นแบบละครโทรทัศน์ ทางด้านกระบวนการเรียนรู้จากตัวแบบมี อิทธิพลต่อ พฤติกรรมการเลียนแบบคิลปินต้นแบบละครโทรทัศน์ ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับการศึกษาของเนตรนภา อินทโชติ (2551) ที่ศึกษาเรื่อง ละครเกาหลีทางโทรทัศน์กับทัศนคติและพฤติกรรมของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขต กรุงเทพมหานคร พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการดำเนินชีวิตด้านการแต่งกาย การสื่อสาร ในชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่าง อย่างมีนัยสำคัญสถิติ ที่ระดับ .05

ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างพฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม กับการเลียนแบบของเยาวชน โดยภาพรวมพบว่า พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรมไม่มีความสัมพันธ์กับการ เลียนแบบของเยาวชน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรมจำแนกตาม สถานที่ที่ใช้อินสตาแกรม อุปกรณ์ที่ใช้เล่นอินสตาแกรม ความถี่ที่เข้าถึงอินสตาแกรม เวลาที่ใช้งานอินสตา-แกรม บุคคลที่มีชื่อเสียงที่เลือกกดติดตามไม่มีความสัมพันธ์กับการเลียนแบบของเยาวชน ยกเว้น พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรมจำแนกตามวัตถุประสงค์ ในการเล่นอินสตาแกรมมีความสัมพันธ์กับการ เลียนแบบของเยาวชน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของเนตรนภา อินทโชติ (2551) ที่ศึกษาเรื่อง ละครเกาหลีทางโทรทัศน์กับทัศนคติและ พฤติกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใน เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความถี่การเปิดรับชม

มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตด้านการ แต่งกาย การสื่อสารในชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่าง อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 และความถี่การเปิด รับชม มีความสัมพันธ์กับผลการรับชมละครเกาหลี เกี่ยวกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตด้านการแต่งกาย การสื่อสารในชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่างอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับงานวิจัย ของปัทมกร ปรีดาชัชวาล (2556) ที่ศึกษาการยอมรับ และพฤติกรรมการเลียนแบบทางวัฒนธรรมจากสื่อ บันเทิงเกาหลีจากการศึกษาการเปิดรับสื่อบันเทิง เกาหลี พบว่าการเปิดรับสื่อบันเทิงเกาหลีของวัยรุ่น ไทยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลียนแบบทาง วัฒนธรรมจากสื่อบันเทิงเกาหลี แสดงให้เห็นว่าไม่ว่า วัยรุ่นไทยจะเปิดรับสื่อบันเทิงเกาหลี

ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างปัจจัยของอินสตาแกรมกับการ เลียนแบบของเยาวชน โดยภาพรวมพบว่า ปัจจัยของ อินสตาแกรมมีความสัมพันธ์กับการเลียนแบบของ เยาวชนอยู่ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยของอินสตาแกรมกับ การเลียนแบบของเยาวชน ด้านองค์ประกอบทางด้าน สังคม มีความสัมพันธ์กับการเลียนแบบของเยาวชน ที่ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มากที่สุด และ รองลงมาคือ ปัจจัยของอินสตาแกรมกับการเลียนแบบ ของเยาวชน ด้านองค์ประกอบทางด้านจิตใจที่มี ความสัมพันธ์กับการเลียนแบบของเยาวชน ที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ยังพบอีกว่า ค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เป็นบวกทั้งหมด มีค่าเข้า ไกล่และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยของอินสตาแกรมใน การติดตามบุคคลที่มีชื่อเสียงในมุมมองด้านอื่นๆ เช่น มุมมองในเรื่องของการเปิดรับสื่อของเยาวชน การเปิดรับ ประสบการณ์ของเยาวชนต่อการใช้งานอินสตาแกรมที่จะ ส่งผลต่อการเลียนแบบของเยาวชนต่อบุคคลที่มีชื่อเสียง ที่ได้มีการเปิดใช้งานอินสตาแกรม
2. ควรมีการศึกษาอิทธิพลของอินสตาแกรม ในการกดติดตามบุคคลที่มีชื่อเสียงว่าจะมีผลต่อ

พฤติกรรมการเล่นแบบของเยาวชนที่มีต่อบุคคลที่มีชื่อเสียงนั้นอย่างไรบ้าง

3. ควรมีการวิจัยศึกษาในวงกว้างอาจจะขยายผลไปดูพฤติกรรมการเล่นแบบที่ไม่ใช่แค่เยาวชน โดยอาจขยายผลไปดูกลุ่มคนในทุกระดับ อย่างเช่นบุคคลในวัยทำงานหรือในระดับชุมชนต่อไป เพราะปัญหาที่เกิดจากการเลียนแบบอาจจะไม่ใช่เกิดมาจากเยาวชนเท่านั้นก็เป็นได้

4. ควรพิจารณาถึงระยะเวลาในการดำเนินงาน เก็บรวบรวมข้อมูลและงบประมาณในการทำวิจัยเพื่อการดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานและบรรลุวัตถุประสงค์ การวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้นไป

เอกสารอ้างอิง

ดวงรัตน์ โกยกิจเจริญ. (2560, กรกฎาคม – ธันวาคม).

“พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดภูเก็ต”. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ. 7(13): 1.

ทัศนีย์ เทิดธนาภรณ์. (2546). อิทธิพลของบุคคลต้นแบบที่มีต่อพฤติกรรมการเล่นแบบและความตั้งใจซื้อสินค้าที่มีความเกี่ยวข้องกันสูงและต่ำกับวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนวุฒิ เศรษฐฤทธิ์. (2554). การศึกษาพฤติกรรมการเล่นแบบศิลปินต้นแบบละครโทรทัศน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ. การศึกษาเฉพาะบุคคลปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. กรุงเทพฯ: พรินติ้ง แมสโปรดักส์.

เนตรนภา อินทโชติ. (2551). ละครเกาหลีทางโทรทัศน์กับทัศนคติและพฤติกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา

นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

แบรนด์บัฟเฟต์ดอตคอม. (2560ก). สถิติ*หน้ารู้ Digital Movement* ทั่วโลก ปี 2017. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2560, จาก <https://www.brandbuffet.in.th/2017/02/digital-overview-global-stat-2017/>

_____. (2560ข). *Instagram* ขึ้นแท่นโซเชียลมีเดียที่ส่งผลร้ายต่อสุขภาพจิตวัยรุ่นมากที่สุด ก่อปัญหาวัยรุ่นไม่พอใจในตัวเอง. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2560, จาก <https://www.brandbuffet.in.th/2017/02/instagram-mental-health-crisis-teenager/>

ปัทมกร ปรีดาชัชวาล. (2556). “การยอมรับและพฤติกรรมการเล่นแบบทางวัฒนธรรมจากสื่อบันเทิงเกาหลีของวัยรุ่นไทย”. วารสารปัญญาภิวัฒน์. 5(1): 17-30.

ภัทราณัฐ ฉายสุวรรณศิริ. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าจากร้านค้าในเครือข่ายเฟซบุ๊กและอินสตาแกรม. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภัทราพันธ์ หุ่นรักวิทย. (2560, พฤษภาคม-สิงหาคม). “ลักษณะบุคลิกภาพห้วงค์ประกอบกับพฤติกรรมการเล่นแบบเน็ตไอดอลของวัยรุ่น.” *Veridian-E-Journal ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 10(2): 157.

ภาณุมาศ ภมรบุตร. (2558). “อิทธิพลของเพลงเพื่อชีวิตที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมเลียนแบบของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตหัวหมาก”. วารสารวิชาการและวิจัย มทร. พระนครฉบับพิเศษ การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 5. 213.

มณฐ์วัชรชัย จารุงศ์วาท. (2556). ความคาดหวังพฤติกรรมการใช้และความพึงพอใจของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่ออินสตาแกรม. การค้นคว้าอิสระปริญญา

- วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริการ
สื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: คณะวารสารศาสตร์
และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มทนา วิบูลยเสข. (2556). พฤติกรรมของผู้หญิงใน
อำเภอเมืองเชียงใหม่ต่อการเปิดรับการ
สื่อสารการตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์.
สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการตลาด. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรรณมน อินทรสกุล. (2558). อิทธิพลของอินสตาแกรม
บุคคลที่มีชื่อเสียงต่อพฤติกรรมการ
บริโภคสินค้าแฟชั่นออนไลน์. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศ
ศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ. กรุงเทพฯ:
คณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมฤทัย กล่อมน้อย. (2547). พฤติกรรมการเปิด
รับชมและเลียนแบบสื่อโทรทัศน์หลังข่าว
ภาคค่ำช่อง 7 ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพ-
มหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตร์
และสื่อสารมวลชนมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
(สรอ.). (2560). สื่อออนไลน์ ประโยชน์เยอะ
ภัยร้ายแยะ. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน
2560, จาก <https://www.ega.or.th/th/content/890/1904/>
- เสรี วงษ์มณฑา. (2542). กลยุทธ์การตลาด การ
วางแผนการตลาด. กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์ม.
- Berk, L. E. (2006). **Child Development**. 7th ed.,
Boston, MA: Pearson Education.
- Boon, S.; & Lomore, C. (2002, January–February).
“Fan Club Confessions: Teens Underestimate
Influence of Celebrity Idols.” **Psychology
Today**. 18.
- Elliott, Richard M.; et al. (1967). **Theories of
Attitude Change**. New York: Meredith
Publishing Company.
- Paemika Amarit. (2560). เผยข้อมูลสถิติ
อินเทอร์เน็ตและพฤติกรรมการใช้
อินเทอร์เน็ตของผู้บริโภคออนไลน์ใน
ประเทศไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน
2560, จาก <http://www.daat.in.th/index.php/daat>.
- TANA. (2016). สถิติการใช้ Internet และ Social
Media ล่าสุด: ประเทศไทยไม่น้อยหน้าชาติ
ใดในโลก. สืบค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2560, จาก
www.9tana.com/node/thailand-social.
- สุภารักษ์ จูตระกูล. (2560, มกราคม-มิถุนายน).
“อัตลักษณ์ของดิจิทัลเน็ตฟีในโลกออนไลน์”
วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ท-
กรุงเทพ. 6(1): 10.

**ปัญหาทบัญญัติการลงโทษจำคุกบิดามารดาหรือผู้ปกครอง
ในกรณีเด็กและผู้เยาว์กระทำความผิดตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
ที่ 22/2558**

**Problem, Imprisonment, Parent or Guardian
in the Case of cChildren and Minors Committing an Offense
under the Order of the National Security Council No. 22/2558**

ผศ.ญาณวัฒน์ พลอยเทศ¹ และ ดร.สุษดีผล ชมไพศาล²

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎี หลักการลงโทษตามกฎหมายอาญา เพื่อศึกษาผลกระทบต่อการลงโทษทางอาญาสำหรับผู้ที่มีได้กระทำความผิดและเพื่อศึกษา แนวทางการปรับปรุงกฎหมายพิเศษ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหา การแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ของเด็กและเยาวชน คำสั่งฯ ฉบับดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปราม เมื่อเด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำในการแข่งขันรถจักรยานยนต์ โดยบิดามารดาหรือผู้ปกครอง อาจต้องระวางโทษจำคุกเพราะการกระทำความผิดของบุตร ตามข้อ 2 ของคำสั่ง คสช. ฉบับดังกล่าว โดยบทบัญญัติเช่นนี้ ย่อมเป็นการขัดต่อหลักกฎหมายอาญา กล่าวคือหลักการใช้กฎหมายอาญาต้องตีความโดยเคร่งครัดและต้องใช้สำหรับลงโทษผู้กระทำความผิดเท่านั้น อันเป็นไปตามหลักสากลเป็นหลักการคุ้มครองสังคมโดยมุ่งเน้นผู้กระทำความผิด ดังนั้นเมื่อบิดา มารดา หรือผู้ปกครองมิได้เป็นผู้กระทำความผิด การบังคับใช้ให้มีการลงโทษจำคุก ย่อมขัดต่อหลักกฎหมายอาญา และไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายในการป้องกัน การกระทำความผิดอย่างต่อเนื่องของเด็กและเยาวชน โดยผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) อันเป็นการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจาก

หลักกฎหมายอาญาของประเทศไทย หลักอาญาของประเทศเยอรมัน และการวิจัยภาคสนาม (Field Research) ประกอบด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus group) และการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured Interview) เพื่อรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลนำไปสู่การสังเคราะห์ต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า หลักกฎหมายอาญา คือ การลงโทษผู้กระทำความผิด ผู้กระทำนั้นต้องมีส่วนในการกระทำความผิดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม กรณีที่ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติไว้ประกอบด้วย ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน ตัวการร่วมในการกระทำความผิด และ การลงโทษบุคคลนั้นต้องเป็นผู้ที่มีเจตนาตามหลักกฎหมายอาญา แต่กฎหมายที่มีโทษทางอาญาเกือบทุกฉบับการลงโทษทางอาญาต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองสังคมในการลงโทษจำคุกบิดามารดา ที่เกิดจากการกระทำความผิดของเยาวชนกรณีแข่งขันรถจักรยานยนต์นั้น บิดามารดาไม่มีส่วนในการกระทำความผิด จึงเป็นการขัดต่อหลักกฎหมายอาญา ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้เชี่ยวชาญ ด้านกฎหมายอาญา เห็นว่า การแก้ไขปัญหาโดยการลงโทษจำคุกบิดามารดา ขัดต่อหลักการลงโทษในกฎหมายอาญาอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ในมุมมองของนักกฎหมายอาญา และสอดคล้องกับการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus group) จากบุคคลทั่วไปมีความเห็นว่า กฎหมายดังกล่าวน่าจะไม่มีถูกต้องตามหลักการ แต่ก็อาจได้ผลในทางปฏิบัติ

¹ คณบดีคณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์บางกอก

² อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์บางกอก

คำสำคัญ: การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน เจตนาทาง อาญา หลักกฎหมายอาญา หลักการลงโทษทางอาญา

Abstract

The objective of this research paper is to study the thought, principle and the theory of criminal punishment and the impact of criminal punishment on the person who did not commit the crime. It also intends to improve special legislation. The order of NCPO number 22/2555 on Protective measure and solution to the problem of car or motorcycle race among minors and youth. This executive order is aimed to prevent and stop the youth on repeated offenses in car or motorcycle race by punishing parent with the jail sentence because of the criminal act of their children. This executive order contradicts to the rule of criminal law. The principle of criminal law is subject to rigid interpretation and punishment only applies to those who commit criminal offence. This is to protect society by focusing on the wrongdoers. Parents who did not commit crimes and are subject to imprisonment is against the principle of criminal law. It also will not achieve the prevented of repeated offence of the youth.

The researcher applied qualitative research by studying the rule of Thai and German criminal law through documentary research. Field research with in-depth interview, focus group, and non-structured interview in order to collect and record the data for analysis.

The result of the research indicates that the punishment of those who commit crimes in such person must be involved either directly or indirectly. The criminal law states the user, supporter and the principal with the intention to commit offence. The criminal law rule in most criminal code set forth the punishment is to protect society. Punishing parents as a result of the motorcycle racing of the youth in an absence of parent's participation is against the principle of criminal law. The result conforms with in depth interview. The criminal law expert is of the opinion that criminal punishment

on parent contradicts to the rule of punishment under criminal law. It is a violation of human rights in the eye of criminal lawyers. It also conforms with the focus group interview. General public are of the opinion that such law may not be proper, but may give the end result.

Keywords: Child offense, criminal intent, Rule of criminal law, criminal punishment

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา ปัญหาสำคัญของสังคมไทยที่มีอยู่เป็นจำนวนมากโดยปัญหาหนึ่งคือ ปัญหาเด็กและเยาวชนในการกระทำความผิด ที่เกิดจากการแข่งรถจักรยานยนต์ในที่สาธารณะ หรือเรียกว่า กลุ่มเด็กแว้น ปัญหาดังกล่าวได้สร้างความเดือดร้อน ต่อการดำรงวิถีชีวิตที่สงบของผู้คนในสังคม มีผลทำให้ประชาชนโดยทั่วไปรู้สึกไม่ปลอดภัยในการดำเนินชีวิตโดยปกติ อีกทั้งนำมาซึ่งการสูญเสียทรัพย์สินที่เป็นเด็ก และทรัพย์สินจำนวนมาก ซึ่งปัญหาดังกล่าวยังมีความเชื่อมโยงไปถึงพฤติกรรมด้านอื่นๆ เช่น การเสพยาเสพติด การล้วงละเมิดทางเพศ การข่มขืน การชิงทรัพย์ ลักทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย ฯลฯ ทั้งที่มีกฎหมายจารีตที่มีโทษจำคุกและโทษปรับ แต่การกระทำเหล่านี้ก็มิได้ลดลงกับทวีความรุนแรงมากขึ้น ปรากฏจากข้อมูลสถิติการจับกุมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 ถึง 2557 มีจำนวนรวม 3,039 คดี มีผู้ต้องหา รวม 2,758 คน และสถิติรายปีมีแนวโน้มลดลงสูงสุดในปี พ.ศ.2550 มี 648 คดี และปี 2557 มี 188 คดี (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ระบบประมวล Business Intelligence: BI 23 ก.ค. 2558) โดยสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนมีปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน หมายถึง กลุ่มวัยรุ่นจากชนบทที่ถูกส่งมารับการศึกษาและใช้ชีวิตแบบคนเมือง แต่ไม่สามารถปรับวิถีชีวิตของตนให้เข้ากับชนชั้นกลางในเมืองได้ จึงสร้างมาตรฐานทางวัฒนธรรมขึ้นมาเป็นของตนเอง และปัจจัยภายนอก หมายถึง ความต้องการยอมรับ ความต้องการทางสถานภาพ เกิดจากวัฒนธรรมย่อยการแข่งขันรถซึ่งสามารถตอบสนองสิ่งที่เด็กขาดไปและต้องการสร้าง

ความภาคภูมิใจให้ตนเอง (มนวิธน์ พรหมรัตน์. 2560) รัฐบาลที่ผ่านมาทุกสมัยมีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวแต่ไม่ประสบความสำเร็จ ต่อมาเมื่อมีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ (ข้อ 2 เล่ม 132 ตอนพิเศษ 171ง ราชกิจจานุเบกษา 23 กรกฎาคม 2558) คำสั่งฉบับดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะการกระทำความผิดในการแข่งรถจักรยานยนต์ที่ผิดกฎหมายจราจร แต่เนื่องจากคำสั่งดังกล่าวถือเป็นกฎหมายที่มีโทษทางอาญาประเภทหนึ่ง ซึ่งมีการลงโทษทางอาญากับบิดามารดาซึ่งถือเป็นนโยบายในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

จากบทบัญญัติของคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าว จะเห็นได้ว่า เมื่อเด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำในกรณีการแข่งขันรถจักรยานยนต์ บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน อาจชดเชยหลักกฎหมายอาญา ทั้งนี้ เพราะหลักกฎหมายอาญาที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การใช้กฎหมายอาญาต้องตีความโดยเคร่งครัดและต้องใช้สำหรับลงโทษผู้กระทำความผิดหรือมีส่วนสัมพันธ์อันใกล้ชิดต่อการกระทำความผิด เช่น ตัวการร่วม ผู้ใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิด ผู้สนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำความผิด เหล่านี้กฎหมายอาญาถือว่าเป็นผู้กระทำความผิด แต่กรณีบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง มิได้เป็นผู้กระทำความผิด การบังคับใช้ให้มีการลงโทษจำคุก อาจส่งผลกระทบหลายด้าน อีกทั้งไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายในการป้องกันการกระทำความผิดอย่างต่อเนื่องของเด็กและเยาวชนได้ รวมถึงอาจขัดต่อหลักนิติธรรม และไม่สอดคล้องกับหลักทฤษฎีกฎหมายอาญา แม้เจตนาลักษณะของการใช้มาตรการลงโทษตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2528 เพื่อเป็นการกดดันบิดามารดาหรือผู้ปกครองร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ก็ตาม (วันชัย เวชพาณิชย์กิจกุล. 2555)

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษา แนวคิด หลักการ และทฤษฎีหลักการลงโทษตามกฎหมายอาญา
2. เพื่อศึกษา ผลกระทบต่อการลงโทษทางอาญาสำหรับผู้ที่มีได้กระทำความผิด
3. เพื่อศึกษา แนวทางการปรับปรุงกฎหมายพิเศษ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีของกฎหมายอาญา
2. ศึกษาจากกฎหมายอาญาของต่างประเทศ อาทิเช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และ ญี่ปุ่น
3. ศึกษาจากเอกสาร บทความทางวิชาการ คำพิพากษาศาลฎีกา และข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษตามกฎหมายอาญา

สมมติฐานในการวิจัย

การลงโทษจำคุกถือเป็นโทษทางอาญาที่มีความรุนแรงต้องเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดโดยตรง หรือ ลงโทษผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด การลงโทษจำคุกสำหรับผู้ที่มีได้เกี่ยวข้องย่อมเป็นการขัดต่อหลักกฎหมายอาญา จึงต้องมีการแก้ไขหรือยกเลิก คำสั่ง คสช.ฉบับดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องต่อหลักกฎหมายอาญาต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัย

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) ที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารสำคัญประกอบด้วย หลักการ แนวคิด และทฤษฎีของกฎหมายอาญาของประเทศเยอรมัน ซึ่งเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ของประเทศไทย ทฤษฎีการลงโทษทางอาญา และความรับผิดชอบทางอาญา รวมถึงบทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ และคำพิพากษาศาลฎีกาของไทย

2. การวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดย การสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

- แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กลุ่มตัวอย่าง นักกฎหมาย นักวิชาการ จำนวน 5 คน
- แบบกลุ่ม (Focus Group) กลุ่มตัวอย่าง จากประชาชนทั่วไป จำนวน 5 คน
- แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured interview) กลุ่มตัวอย่าง จากบุคคลทั่วไป จำนวน 5 คน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เอกสาร โดยการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งอาศัยแนวคิด ทฤษฎี หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหางานวิจัยเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (Comparative Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ภาคสนาม เมื่อได้ดำเนินการสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยได้นำคำให้สัมภาษณ์ของบุคคลที่ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ตามประเด็นคำถามจัดทำเป็นรายงานการสรุปผลการให้สัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาดำเนินการวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับประเด็นงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การสังเคราะห์ข้อมูลทั้งส่วนงานวิจัยเอกสารและงานวิจัยภาคสนาม โดยประมวลผลการศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์ ตลอดจนการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมาย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. แบบสอบถาม แบบมีโครงสร้าง
2. แบบสอบถาม แบบไม่มีโครงสร้าง

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

1. แนวความคิดการใช้อำนาจอธิปไตย ถือเป็นความสำคัญของผู้ปกครอง เพราะอำนาจในการปกครองจะนำไปสู่การพัฒนาสังคม ระบบการเมืองที่ดีจึงต้องเป็นระบบที่สามารถควบคุมไม่ให้อำนาจอธิปไตยใช้ในทางที่ผิด หรือถูกใช้โดยอำเภอใจ ของผู้ใช้อำนาจโดยอาศัยหลักจริยธรรม หลักแห่งความยุติธรรม ซึ่งในการปกครองแบบประชาธิปไตย ประชาชนเป็นผู้เลือกผู้ปกครอง จึงเป็นการกล่าวถึงหลักสิทธิเสรีภาพ หลักความเสมอภาค และหลักนิติรัฐ ความชอบธรรมแห่งอำนาจ เพราะอำนาจที่ได้รับมาเป็นอำนาจของประชาชน

เป็นผลให้ผู้ใช้อำนาจต้องคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาค การกระทำใดๆ ต้องเป็นการกระทำโดยกฎหมาย อำนาจตามกฎหมายที่มาจากหลักการดังกล่าว ย่อมมีความเป็นธรรม รวมถึงกระบวนการตามกฎหมาย หากขาดความชอบธรรมย่อมส่งผลต่อการยอมรับของประชาชน ดังนั้นการใช้อำนาจอธิปไตยในยุคนั้น ประชาธิปไตย จะประกอบด้วย ต้องเป็นอำนาจที่ถูกต้องตามกฎหมาย (Legality) หรือไม่ขัดต่อประเพณีอันดีงาม จะต้องเป็นการใช้อำนาจที่มีความชอบธรรม (Legitimacy) ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป เป็นที่ยอมรับของประชาชน และ อำนาจจะต้องอยู่ในกรอบของศีลธรรม จริยธรรม (Moral authority) (ชาญชัย แสวงศักดิ์. 2555: 43)

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจอธิปไตย มีหลายทฤษฎีที่เกี่ยวข้องคือ

1) ทฤษฎีทางสังคมวิทยา Max Weber อธิบายว่า รัฐเช่นเดียวกับกลุ่มอื่นๆ มีลักษณะสำคัญอยู่ที่การใช้ความรุนแรงทางกายภาพ แต่สิ่งที่รัฐสมัยใหม่แตกต่างจากรูปแบบอื่นของสังคม คือ รัฐสามารถเรียกร้องอำนาจอผูกขาดในการใช้ความรุนแรงทางกายภาพมาเป็นของรัฐได้โดยชอบธรรม ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญคือมุ่งเน้นการวิเคราะห์ให้กว้างไปกว่าตัวบทกฎหมายและต้องการแสดงให้เห็นถึงแนวคิดของการใช้กำลังและการบังคับซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของปรากฏการณ์รัฐอันเกิดจากความจริงทางสังคม (ชาญชัย แสวงศักดิ์. 2553: 222)

2) ทฤษฎีกฎเกณฑ์ทางกฎหมาย ของ Hans Kelsen อธิบายว่า ทฤษฎีนี้พิจารณาว่า รัฐเป็นนิติบุคคล จึงเป็นสิ่งสร้างมาจากตรรกะในฐานะที่รัฐเป็นนิติบุคคล รัฐไม่ได้เป็นเพียงการรวบรวมกฎเกณฑ์ทางกฎหมายเท่านั้น แต่ยังเป็นการจัดลำดับชั้นของกฎเกณฑ์ทางกฎหมาย การมีอยู่และอำนาจบังคับของลำดับชั้นของกฎเกณฑ์ทางกฎหมายซึ่งจะต้องมีกฎหมายสูงสุดในการให้อำนาจไว้และมีกฎหมายในลำดับรองลงไปตามลำดับชั้น (สมยศ เชื้อไทย. 2559: 149)

3) ทฤษฎีว่าด้วยสถาบัน Maurice Hauriou อธิบายว่ารัฐเป็นปรากฏของความสมัครใจ ซึ่งเห็นว่ารัฐมิได้เริ่มมีมาแต่แรกเริ่มแต่รัฐเริ่มปรากฏตัว ในระหว่างกระบวนการทางประวัติศาสตร์เป็นสองระยะ

โดยในระบอบที่สำคัญคือระยะที่สองเมื่อผู้อยู่ใต้อำนาจปกครองตระหนักถึงบทบาทของผู้ปกครองจึงเป็นความจำเป็นในการกำหนดโครงสร้างของรัฐ (ชาวยุชย แสงศักดิ์. 2550: 22)

3. แนวคิดกฎหมายอาญาประเทศเยอรมนี

กฎหมายอาญาเยอรมัน เป็นส่วนหนึ่งของกฎเกณฑ์ทางกฎหมายซึ่งระบุถึงเงื่อนไขของการกระทำความผิดและบทลงโทษหรือมาตรการเพื่อการฟื้นฟูและการป้องกัน การกระทำความผิดอาญา (Straftat/Criminal Act) เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และเป็นการละเมิดต่อกฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกันในสังคม อันส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในการใช้ชีวิตร่วมกันของคนในสังคม และต่อคุณธรรมทางกฎหมาย การกระทำความผิดอาญาจึงมีโทษทางอาญากำหนดไว้โดยเฉพาะและมีความแตกต่างจากการกระทำที่ฝ่าฝืนระเบียบ (Ordnungswidrigkeiten [OWiG]/ Administrative Offences) ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์การปกครองทั่วไปของการอยู่ร่วมกันในสังคมแต่ไม่ถึงขั้นขัดต่อศีลธรรมอันดีของสังคม ไม่ใช่การกระทำ ความผิดอาญาและผู้กระทำไม่ต้องรับโทษทางอาญา มีเพียงแต่มาตรการบังคับในทางปกครอง เช่น การให้ชำระเป็นเงินค่าปรับเพื่อให้ผู้กระทำความผิดที่ผิดฝ่าฝืนระเบียบกลับมาเคารพกฎ เช่น การแจ้งข้อเท็จ (§111 OWiG) การใช้เครื่องเสียงโดยมิได้รับอนุญาต (§ 117 OWiG) ด้วยเหตุที่กฎหมายอาญาเยอรมัน เน้นความสำคัญของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เป็นหลักตามแนวทางการใช้นิติวิธีของระบบประมวลกฎหมาย ประกอบกับ มีแนวความคิดที่มุ่งเน้นในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ดังนั้น จากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา บุคคลสามารถรู้ได้ว่าการกระทำเช่นใดเป็นเรื่องผิดกฎหมาย และการปฏิบัติ กฎหมายอาญาเยอรมัน มีที่มาจากทัศนคติในเชิงคุณค่าทางจริยศาสตร์สังคมโดยที่ทัศนคติเป็นตัวกำหนดสิ่งที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะคุ้มครอง (Rechtsguter) บรรทัดฐานของกฎหมาย (Rechtsnormen) และ องค์ประกอบความผิดอาญา การทำหน้าที่บางอย่างเป็นสิ่งจำเป็นแก่การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมให้เป็นไปได้โดยปกติสุข ข้อห้ามไม่ให้กระทำการบางอย่างและข้อบังคับให้กระทำการบางอย่างของกฎหมายอาญานั้น ทั้งนี้โครงสร้างความ

รับผิดชอบทางอาญาตามกฎหมายซีวิลส์ลอร์ เห็นว่ากฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการลงโทษการกระทำผิดของบุคคลในสังคม จึงต้องพิจารณาถึงตัวผู้กระทำและการกระทำของบุคคลนั้น โดยมีลำดับขั้นตอนการพิจารณา 3 ขั้นตอน คือ พิจารณาว่าการกระทำของบุคคลนั้นครบตามองค์ประกอบความผิดของความผิดฐานนั้นหรือไม่ พิจารณาว่าการกระทำนั้นผิดกฎหมายหรือไม่ หรือเป็นความผิดกฎหมาย หรือพิจารณาถึงความรู้ผิดชอบชั่วดีของบุคคลผู้กระทำ เรียกว่าเป็นการพิจารณาถึงส่วนที่เรียกว่า “ความชั่ว” (Schuld) ของผู้กระทำ (สุพิศ ประณีตพลกรัง. 2560: 14)

4. ทฤษฎีกฎหมายอาญาและแนวคิดการจำกัดอำนาจการตรากฎหมายอาญา

1) ทฤษฎีกฎหมายอาญา ความผิดอาญาเกิดจากทฤษฎีสัญญาประชาคมที่ประชาชนมอบอำนาจให้รัฐออกกฎหมายเพื่อควบคุมและป้องกันสังคมให้พ้นจากการกระทำที่เป็น “ภัยอันตรายต่อผู้อื่น” (harm to others) โดยการออกกฎหมายเพื่อควบคุมความประพฤติของบุคคลในสังคม และมีการกำหนดข้อห้ามมิให้ปฏิบัติเนื่องมาจาก “ทฤษฎีสัญญาประชาคม” (Social Contract) เกิดจากประชาชนยินยอมพร้อมกันในการยกอำนาจของตนให้กับรัฐ เพื่อให้รัฐเป็นตัวแทนของตนในการทำหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยประชาชนจึงต้องยินยอมที่จะจำกัดเสรีภาพของตนเองบางประการ โดยให้สัญญาว่าจะไม่กระทำการบางอย่างหรืออาจต้องกระทำการบางอย่างที่เป็นต่อการรักษาความสงบของสังคมส่วนรวม เสรีภาพที่ประชาชนยอมเสียสละนี้รัฐได้บัญญัติออกมา เป็นสิ่งที่เรียกว่า “กฎหมาย” เพื่อกำหนดสิ่งที่ห้ามกระทำและสิ่งที่บังคับให้กระทำ หากฝ่าฝืนจะมีบทลงโทษ ความผิดอาญาในแง่ของกฎหมาย แบ่งออกเป็นสองประเภท คือ ประเภทความผิดในตัวเอง (mala in se) และประเภทความผิดเพราะกฎหมายห้าม (mala prohibita) ส่วนความผิดอาญาในแง่ของการกระทำแบ่งออกเป็น (1) ความผิดโดยการเคลื่อนไหวร่างกายและความผิดโดยการไม่เคลื่อนไหวร่างกาย (2) ความผิดที่ต้องมีผลปรากฏและความผิดที่ไม่ต้องมีผลปรากฏ และ (3) ความผิดธรรมดาและความผิดซับซ้อน สำหรับความผิดอาญาในแง่ของการดำเนินคดีแบ่งออกเป็นสองประเภท ได้แก่

ประเภทหนึ่งคือความผิดอาญาแผ่นดิน และอีกประเภทคือ ความผิดอันยอมความได้ ทฤษฎีการพิจารณาว่าการกระทำใดควรจะเป็นความผิดอาญาหรือไม่ ศาสตราจารย์ Herbert L. Packer วางหลักการไว้ 6 ประการ ได้แก่ (1) การกระทำนั้นเป็นที่เห็นได้ชัดในหมู่มชนส่วนมากกว่าเป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสังคม และหมู่มชนส่วนมากมิได้ให้อภัยในการกระทำเช่นนั้น (2) ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดอาญาแล้ว จะไม่ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษประการต่างๆ (3) การปราบปรามการกระทำเช่นนั้น กล่าวคือ การถือว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดทางอาญา จะไม่มีผลเป็นการลดการกระทำที่สังคมเห็นว่าถูกต้องให้น้อยลงไป (4) หากเป็นความผิดอาญาแล้ว จะมีการใช้บังคับกฎหมายอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน (5) การใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับการกระทำดังกล่าวจะไม่ทำให้เกิดการใช้กระบวนการนั้นอย่างเกินขีดความสามารถทั้งทางด้านคุณภาพและปริมาณ และ (6) ไม่มีมาตรการควบคุมอย่างสมเหตุสมผลอื่นๆ แล้ว นอกจากการใช้กฎหมายอาญากับกรณีที่เกิดขึ้น ทั้งนี้กฎหมายอาญาเป็นความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน โดยบัญญัติว่าการกระทำใด ๆ เป็นความผิดและกำหนดโทษที่จะลงแก่ความผิดนั้นมีความมุ่งหมายที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม กฎหมายที่มีโทษทางอาญาต้องอาศัยหลักการกฎหมายอาญา ประกอบด้วย กฎหมายอาญาต้องแน่นอนชัดเจน ต้องไม่มีผลย้อนหลัง ต้องตีความโดยเคร่งครัดและต้องมีบทกำหนดการลงโทษสำหรับผู้กระทำผิด ส่วนดุลยพินิจในการลงโทษที่ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดหนักเบาเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับทฤษฎีซึ่งเกี่ยวกับจุดประสงค์ในการลงโทษ (คณิต ณ นคร. 2552: 37-39)

2) แนวคิดการจำกัดอำนาจการตรากฎหมายอาญา ซีซาร์ เบ็คคาร์เรีย (Cesare Beccaria) นักปราชญ์ด้านกฎหมายอาญา อธิบายกรอบการจำกัดของรัฐในการออกกฎหมายว่า รัฐมีอำนาจและขอบเขตคือ รัฐได้รับข้อสัญญาประชาชนแต่ละคน ประชาชนได้จัดตั้งรัฐของพวกเขา เพื่อที่จะปกป้องข้อสัญญาร่วมกันของประชาชน โดยกฎหมายและการลงโทษ รัฐจึงมีความชอบธรรมโดยความยินยอมของประชาชน แม้รัฐจะมีความชอบธรรม แต่รัฐบาลไม่อาจใช้อำนาจกระทำทุกอย่างตามอำเภอใจ อำนาจนี้ถูกจำกัดโดย “สัญญา

ประชาคม” (social contract) เบ็คคาร์เรีย อ้างว่า ประชาชนต้องการเสรีภาพมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และยินยอมที่จะจำกัดเสรีภาพของตนเพียงเพื่อความมั่นคง ความปลอดภัยของประชาชนเท่านั้น ดังนั้นรัฐซึ่งมีหน้าที่ป้องกันความมั่นคงความปลอดภัยของประชาชน จะสามารถละเมิดล่วงเสรีภาพของประชาชนได้แต่เพียงเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ประเภทความจำเป็นของรัฐมีขอบเขตเพียงใด รัฐต้องสร้างสิ่งที่สามารถสนองการสืบเสาะแสวงหารายบุคคลเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยและความสุข จุดมุ่งหมายของรัฐจึงควรเป็นการดูแล “ประโยชน์ส่วนรวม” (common utility) เท่านั้น โดยมีจุดหมายปลายทางเพื่อ “ความสุขอันยิ่งใหญ่ที่สุดที่จะแบ่งปันกันในกลุ่มคนจำนวนมากที่สุด” (ณัฐรัฐวิวัฒน์ สุทธิโยธิน. 2555: 15)

สรุปแนวคิดดังกล่าวได้ว่า รัฐได้ใช้อำนาจตามฉันทามติที่ได้รับจากประชาชนนำมาออกกฎหมายเพื่อควบคุมความประพฤติของคนในสังคม เพื่อคุ้มครอง ป้องกันภัยอันตรายที่เกิดขึ้นแก่สังคม เพื่อให้สังคมโดยรวมเกิดความสงบสุข สำหรับการควบคุมความประพฤติของคนในสังคมโดยการออกข้อกำหนดที่เป็นข้อห้ามมิให้ปฏิบัติ หากผู้ใดฝ่าฝืนข้อห้ามนั้น จะถูกลงโทษ เรียกว่า เป็นการกำหนดกฎหมายอาญา ซึ่งจะมีการกำหนดไว้ว่าการกระทำอย่างไรบ้างที่จะเป็นความผิดอาญา

5. หลักความรับผิดชอบทางอาญา

หลักเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญา แบ่งออกได้เป็นความรับผิดชอบทางอาญาแบบคอมมอนลอว์ (Common Law) และความรับผิดชอบทางอาญาแบบซีวิลลอว์ (Civil Law system)

1) แบบคอมมอนลอว์ (Common Law)

ต้องพิจารณาว่าการกระทำนั้นครบองค์ประกอบความผิดหรือไม่ (Element of Crime) โดยพิจารณาไปที่ละส่วน คือ พิจารณาจากส่วนที่อยู่ภายนอก แล้วไปพิจารณาส่วนที่อยู่ภายในของผู้กระทำผิด ซึ่งประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายนี้ เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ได้วางโครงสร้างความรับผิดชอบทางอาญาออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่เป็นการกระทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย หรือ Actus Reus และส่วนที่เป็นเจตนาร้าย หรือจิตใจที่ชั่วร้าย หรือ Mens Rea ซึ่งอยู่ภายในจิตใจของผู้กระทำส่วนที่เป็นการกระทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย (Actus Reus)

หมายถึง การกระทำในสิ่งที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิด จุดเริ่มต้นของการพิจารณาความรับผิด คือ จะต้องมีการกระทำเพราะกฎหมายอาญามุ่งลงโทษสิ่งที่เป็น การกระทำ จะไม่ลงโทษสิ่งที่เป็นความคิด ส่วนที่เป็น การกระทำ (Actus) ตรงกับคำว่า Act หมายถึง การกระทำ ส่วน Reus ตรงกับคำว่า Wrong หมายถึง ความผิด การกระทำ ประกอบด้วย อิริยาบถ พฤติการณ์ ประกอบอิริยาบถ และผลของอิริยาบถและพฤติการณ์ ประกอบอิริยาบถนั้น ส่วนการพิจารณาที่เรียกว่า ความผิด (Reus) เป็นการพิจารณาว่าการกระทำนั้น มีกฎหมายบัญญัติว่าเป็น “ความผิด” หรือไม่ ซึ่งในที่นี้ จะต้องพิจารณาตามบทบัญญัติของกฎหมาย ถ้าหากไม่มีกฎหมายกำหนดว่าเป็นความผิด ก็ถือว่าขาด องค์ประกอบของความผิด อีกส่วนที่สำคัญคือ เจตนา ร้าย (Mens Rea) คือ สิ่งที่ยบ่งบอกสภาวะที่แท้จริงของ จิตใจอันเกี่ยวกับจิตใจที่ชั่วร้าย (evil mind) ของผู้กระทำ นอกจากนี้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ คำว่า เจตนา ร้าย หมายความว่าความครอบคลุมทั้งส่วนที่เป็น การกระทำโดย เจตนา (intention) และส่วนที่เป็น การกระทำโดย ประมาทโดยรู้ตัว (Recklessness) ด้วย สำหรับความเห็น ของนักกฎหมายที่เป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบันเห็นว่า เจตนา ร้าย (mens rea) มีอยู่ในส่วนของการกระทำโดย เจตนาและการกระทำประมาทโดยรู้ตัว (recklessness) ส่วนกรณีการประมาทธรรมดา (negligence) ยังมีข้อโต้เถียงกันว่า จะถือว่าผู้กระทำมีเจตนา ร้าย (mens rea) หรือไม่

ในส่วนของการสร้างความรับผิดทางอาญา ตามกฎหมายคอมมอนลอว์ ได้วางโครงสร้างความรับผิดทางอาญาออกเป็นสองส่วนคือ ส่วนที่เป็น การกระทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย (Actus Reus) และส่วนที่เป็นเจตนา ร้ายหรือจิตใจที่ชั่วร้าย (Mens Rea)

ประเด็นเรื่อง หลักเกณฑ์ในการกำหนด ความผิด ของ Herbert L. Packer Herbert L. Packer นักทฤษฎีกฎหมายอาญา เห็นว่า โทษอาญานั้นเป็น โทษที่มีค่าใช้จ่ายสูงและรุนแรงจนสมควรสงวนไว้ใช้ เฉพาะความผิดที่ร้ายแรงจริงๆ เท่านั้น ดังนั้น จึงมี เหตุผลสองประการที่บุคคลควรถูกลงโทษด้วย มาตรการทางอาญา คือ การลงโทษเพื่อให้สมควรแก่ ผู้กระทำความผิดอย่างชั่วร้าย และเพื่อป้องกัน อาชญากรรม ซึ่ง Herbert L. Packer เห็นว่า ในสังคม

ปัจจุบัน รัฐควรมีอำนาจที่จะบังคับประชาชนเพียงเท่าที่ เขาได้กระทำ ไม่ใช่บังคับให้เป็นดังที่รัฐต้องการ และใน การที่รัฐจะลงโทษบุคคลจะต้องพิจารณาถึงสภาวะจิตใจ ของผู้กระทำความผิดด้วย ซึ่งการที่รัฐได้คำนึงถึง สภาวะทางจิตใจของผู้กระทำความผิดนั้นจะป้องกันมิ ให้กฎหมายอาญาตกเป็นเครื่องมือของแนวคิดเรื่องการ ป้องกัน ซึ่งเป็นแนวคิดในเชิงอรรถประโยชน์นิยมอย่าง ไม่มีขีดจำกัด และยังเห็นว่า ไม่ควรลงโทษบุคคลที่ การ กระทำของเขาไม่อาจถูกตำหนิได้อย่างเหมาะสม และ ไม่ควรลงโทษบุคคลโดยเหตุผลทางศีลธรรมเท่านั้น เพราะการลงโทษด้วยเหตุผลทางศีลธรรมนั้นแค่ให้ หรือเพียงใจที่สมควรต้องได้รับโทษทางอาญา เป็นไป ไม่ได้ที่จะใช้กฎหมายอาญากับทุกการกระทำที่ผิด ศีลธรรม ไม่มีอะไรพิสูจน์ได้ว่ากฎหมายอาญาจะ สามารถทำให้บุคคลมีศีลธรรมที่ดีขึ้นหรือเลวลง (Herbert L. Packer. 1968. อ้างถึงใน วิชาพร เนติจิรัชติ. 2548).

2) แบบซีวิลลอว์ (Civil Law system) เป็น

ระบบกฎหมายที่ใช้กันในกลุ่มประเทศภาคพื้นยุโรป อาทิ เช่น ประเทศเยอรมัน ฝรั่งเศส อิตาลี ซึ่งมีพื้นฐาน ทางกฎหมายมาจากกฎหมายในยุคอาณาจักรโรมันที่มี อิทธิพลในยุโรป หลังอาณาจักรโรมันล่มสลาย กฎหมายของโรมันก็ถูกนำมาใช้ในประเทศต่างๆ ที่แยก เป็นอิสระ โดยการจัดทำประมวลกฎหมายเป็นของ ตนเอง ซึ่งเรียกกลุ่มประเทศที่ใช้กฎหมายนี้ว่า กลุ่ม ประเทศระบบกฎหมายแบบซีวิลลอว์ แนวความคิดของ สำนักกฎหมายอาญาแบบซีวิลลอว์ เห็นว่ากฎหมาย อาญาเป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการลงโทษการกระทำผิด ของบุคคลในสังคม จึงต้องพิจารณาถึงตัวผู้กระทำและ การกระทำของบุคคลนั้นว่าเป็นการกระทำความผิดและ สมควรถูกลงโทษตามกฎหมายหรือไม่ ซึ่งลำดับหรือ โครงสร้างในการพิจารณาความรับผิดทางอาญาของ กฎหมายอาญา ซีวิลลอว์ ต้องพิจารณาตามขั้นตอน

6. โครงสร้างความรับผิดทางอาญา หรือ Structure of Crime

โครงสร้างความรับผิดทางอาญา มีความสำคัญ ในการวินิจฉัยความรับผิดทางอาญาของบุคคล ซึ่งต้อง พิจารณาความรับผิดของบุคคลนั้นอย่างเป็นขั้นตอน เมื่อศึกษาพิจารณาไปตามโครงสร้างนี้แล้ว จะสามารถ วินิจฉัยได้ว่าบุคคลนั้นๆ จะมีความผิดทางอาญาหรือไม่

และต้องรับโทษทางอาญาหรือไม่ ผู้ที่จะรับผิดชอบทางอาญา ต้องเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำผิด ประกอบด้วย ตัวการคือ บุคคลที่มีการกระทำความผิด โดยอาจร่วมกับบุคคลอื่นเรียกว่าตัวการร่วม ในการกระทำความผิดอาญาหรือเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำ หรือร่วมอยู่ในที่เกิดเหตุในลักษณะที่สามารถเข้าช่วยเหลือผู้กระทำผิดคนอื่นทันทีซึ่งได้มีเจตนาร่วมกัน ผู้ใช้ คือ บุคคลที่ก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด บุคคลอื่นซึ่งยังไม่มีเจตนาที่จะกระทำความผิด ตกลงใจที่จะกระทำความผิดนั้น ผู้ใช้จะต้องมีเจตนาก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดด้วย ลำพังผู้กระทำผิดตัดสินใจกระทำความผิดเพราะคำพูดของผู้ใช้โดยผู้ใช้มิได้มีเจตนา ผู้ใช้ไม่ต้องรับผิดชอบ ความรับผิดชอบของผู้ใช้ขึ้นอยู่กับกระทำการของผู้ถูกใช้ ถ้า ผู้ถูกใช้มิได้กระทำความผิด ผู้ใช้ต้องระวางโทษหนึ่งในสามของความผิด ถ้าผู้ถูกใช้กระทำความผิด ผู้ใช้ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ส่วนผู้สนับสนุนเป็นผู้ที่ให้ความช่วยเหลือหรือความสะดวกแก่ผู้กระทำผิดก่อน หรือในขณะที่กระทำความผิด ในส่วนของการลงโทษ ตัวการร่วม ผู้ใช้ และ ผู้สนับสนุนไม่ต้องรับผิดชอบเขตแห่งการใช้หรือสนับสนุนของตน เว้นแต่ตนจะเล็งเห็นได้เช่นนั้น ถ้าผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนกลับใจเข้าขัดขวางการกระทำความผิดทำให้ความผิดไม่สำเร็จ ผู้ใช้จะรับผิดชอบความผิดนั้นมิได้ทำลง ส่วนผู้สนับสนุนไม่ต้องรับผิดชอบ

7. ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายและทฤษฎีการลงโทษ

ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย กฎหมายเป็น ที่ควบคุมการกระทำของประชาชนมิให้สังคมเกิดความเดือดร้อน และหลักกฎหมายยังต้องมีสภาพบังคับใช้ให้เกิดการปฏิบัติตาม กฎหมายมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ การบัญญัติกฎหมายอย่างเหมาะสม การปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด และการลงโทษ ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว จะเห็นได้ว่าการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพต้องเป็น ลักษณะกฎหมายที่เหมาะสมกับกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพได้หลักนิติธรรม (The Rule of Law) (สโรจน์ คุ่มทรัพย์. 2539: 12)

ส่วนทฤษฎีการลงโทษ หลักทั่วไปของการลงโทษทางกฎหมายของการพยายามกระทำความผิดนั้น สิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาคือ การพิจารณาว่าการ

กระทำนั้นเข้าขั้นเป็นความผิดหรือไม่ หลังจากนั้นจึงมาพิจารณาเรื่องของการลงโทษ การกระทำความผิดอาญา มีขั้นตอนการกระทำย้อนหลังคือ การคิดทบทวนที่จะกระทำความผิด (Conception) การตกลงใจที่จะกระทำความผิด (Resolution) การเตรียมการกระทำความผิด (Preparation) และการลงมือกระทำความผิด (Commencement) ซึ่งเมื่อได้ลงมือกระทำความผิดแล้ว ผลที่เกิดจะต้องรับโทษอย่างไร ต้องพิจารณาผลที่เกิดจากการกระทำ อาจเป็นความผิดฐานพยายาม หรือความผิดสำเร็จ (Consummation) การลงโทษทางอาญามีสองทฤษฎี ที่สำคัญคือ ทฤษฎีเด็ดขาด การลงโทษ คือ การตอบแทนแก่แค้นการกระทำความผิดลงโทษหนักเบาย่อมเป็นไปตามความร้ายแรงของความผิด และทฤษฎีสัมพันธ์ การลงโทษมีประโยชน์คือ เพื่อให้สังคมปลอดภัย (คณิต ณ นคร. 2552: 17) โทษจึงทำหน้าที่ห้ามไม่ให้คนกระทำความผิด และในการกระทำความผิดไปแล้ว โทษมีความจำเป็นเพื่อปรับปรุงให้ผู้กระทำความผิดนั้นกลับตัวกลับใจแก้ไขการกระทำผิดที่เคยเกิดขึ้นและสามารถกลับเข้าสู่สังคมอย่างเดิม แนวความคิดในการลงโทษทางอาญาต้องมีความสัมพันธ์ต่อการกระทำความผิด ซึ่งความผิดที่มีการกระทำอาจมาจาก ความผิดที่ปรากฏอย่างชัดเจน อันเป็นความสงบของสังคม กับลักษณะความผิดที่เกิดจากการบัญญัติกฎหมายเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสังคม เช่น กฎหมายคอมพิวเตอร์ กฎหมายจราจร เป็นต้น ความรับผิดชอบทางอาญาในการกระทำของบุคคลอื่น หลักทั่วไปของกฎหมายอาญาบุคคลจะต้องรับผิดชอบต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ ความผิดที่บุคคลหนึ่งกระทำย่อมไม่เป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งต้องมีความผิดอาญาไปด้วย (สุจิตตา มโหรร. 2555: 27-28) อย่างไรก็ตาม ความผิดในการกระทำของบุคคลอื่นเป็นข้อยกเว้นของหลักดังกล่าวโดยแม้บุคคลจะไม่มีกระทำความผิดทางอาญา ก็มีความผิดได้หากมีความสัมพันธ์กันตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากมี สถานะ (status) หรือสถานการณ์ (state of affairs) ความรับผิดชอบทางอาญาในการกระทำของบุคคลอื่นมีหลักการแตกต่างจากความรับผิดชอบในทางแพ่ง ในทางอาญาตัวแทนจะต้องร่วมรับผิดชอบหรือไม่ก็โดยอาศัยหลักตัวการและผู้สนับสนุน การที่กฎหมายอาญายกเว้นโทษให้ตัวการรับผิดชอบทางอาญา ในการกระทำ

ของตัวแทน เนื่องจากถ้อยคำในมาตรานั้นๆ สร้างความรับผิดชอบขึ้นมา ทั้งนี้โดยอาศัยการตีความ แต่หลักทั่วไปของกฎหมายอาญานั้น ตัวการไม่อาจรับผิดชอบอาญาในการกระทำของตัวแทน เหตุที่ต้องรับผิดชอบอาญาสืบเนื่องมาจากเขามีสถานะ (status) หรือ สถานการณ์ (state of affairs)

ผลการวิจัย

1. ประเด็นเรื่อง หลักการลงโทษตามกฎหมายอาญา

คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558 ผลการวิจัยพบว่า คำสั่งของคณะรักษาความสงบถือเป็นกฎหมายที่มีโทษทางอาญา โดยการตรากฎหมายเป็นไปในช่วงเวลาที่ประเทศอยู่ในการปกครองแบบเผด็จการทางทหาร ซึ่งการตรากฎหมายเป็นลักษณะของการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น แต่กระบวนการมีความเกี่ยวข้องกับหลักการทางกฎหมายที่มีผลกระทบต่อเสรีภาพของประชาชน กล่าวคือ บทบัญญัติของคำสั่งมีโทษจำคุกสำหรับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ทั้งการใช้อำนาจรัฐไม่ชอบด้วยหลักการตามกฎหมายอาญา ซึ่งรัฐได้นำแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐ มาแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้ ประชาชนจึงไม่สามารถโต้แย้งการตรากฎหมายของรัฐได้ ไม่เป็นไปตามหลักนิติรัฐ ซึ่งหมายถึง การกระทำอย่างใด ๆ ต้องเป็นการกระทำโดยกฎหมาย อำนาจตามกฎหมายที่มาจากหลักการดังกล่าว ย่อมมีความเป็นธรรม แต่ถ้ากระบวนการตรากฎหมายของคำสั่งคณะรักษาความสงบขัดต่อหลักการพื้นฐานจึงไม่สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว ผลการวิจัยเอกสารยังพบอีกว่า คำสั่งคณะรักษาความสงบไม่สอดคล้องกับทฤษฎีกฎหมายอาญา ที่กล่าวถึง การให้รัฐออกกฎหมายเพื่อควบคุมและป้องกันสังคมให้พ้นจากการกระทำที่เป็น“ภัยอันตรายต่อ ผู้อื่น” (harm to others) โดยการออกกฎหมายเพื่อควบคุมความประพฤติของบุคคลในสังคม และมีการกำหนดข้อห้ามมิให้ปฏิบัติในฐานะที่รัฐ เป็นตัวแทนของตนในการทำหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย ประชาชนจึงต้องยินยอมที่จะจำกัดเสรีภาพของตนเองบางประการ และการที่กฎหมายให้อำนาจในการลงโทษบิดามารดา ย่อมไม่เป็นไปตามหลักความรับผิดชอบทางอาญา และแนวคิด

กฎหมายอาญาของเยอรมัน ประกอบกับหลักกฎหมายแบบซีวิลลอว์

ประเด็นที่ 2 เรื่อง ผลกระทบต่อการลงโทษทางอาญาสำหรับผู้ที่มีได้กระทำความผิด

ผลกระทบต่อการลงโทษทางอาญา เป็นไปตามทฤษฎีทางสังคมวิทยา กล่าวคือ รัฐสามารถเรียกร้องอำนาจผูกขาดในการใช้ความรุนแรงทางกายภาพมาเป็นของรัฐได้โดยชอบธรรม กรณีการที่คณะรักษาความสงบออกคำสั่งดังกล่าว ซึ่งมีลักษณะที่มุ่งเน้นการวิเคราะห้ให้กว้างไปกว่าตัวบทกฎหมายและต้องการแสดงให้เห็นถึงแนวคิดของการใช้กำลังและการบังคับซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของปรากฏการณ์รัฐ อันเกิดจากความจริงทางสังคม ดังกรณีการใช้อำนาจในการตรากฎหมายเพื่อลงโทษจำคุกบิดา มารดาของเยาวชน การลงโทษบุคคลที่มีได้กระทำซึ่งแบบซีวิลลอว์ (Civil Law system) เป็นระบบกฎหมายที่ใช้กันในกลุ่มประเทศภาคพื้นยุโรป เช่น ประเทศเยอรมัน และประเทศไทย แนวความคิดของสำนักกฎหมายอาญาแบบซีวิลลอว์ เห็นว่ากฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการลงโทษการกระทำผิดของบุคคลในสังคม จึงต้องพิจารณาถึงตัวผู้กระทำและการกระทำของบุคคลนั้นว่าเป็น การกระทำความผิดและสมควรถูกลงโทษตามกฎหมายหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า คำสั่งดังกล่าว เป็นส่วนที่การกระทำในสิ่งกฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิด จุดเริ่มต้นของการพิจารณาความรับผิด คือ จะต้องมีการกระทำเพราะกฎหมายอาญามุ่งลงโทษสิ่งที่เป็นการกระทำจะไม่ลงโทษสิ่งที่เป็นความคิด ส่วนที่เป็นการกระทำ (Actus) ตรงกับคำว่า Act หมายถึง การกระทำ ส่วน Reus ตรงกับคำว่า Wrong หมายถึง ความผิดการกระทำ และประการสำคัญ เจตนาร้าย (Mens Rea) คือ สิ่งที่บ่งบอกสภาวะที่แท้จริงของจิตใจอันเกี่ยวกับจิตใจที่ชั่วร้าย (evil mind) ของผู้กระทำ จากผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ที่แสดงว่า การกำหนดโทษจำคุกสำหรับบิดามารดาไม่อาจแก้ไขปัญหาคิด

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

1) เพื่อศึกษา แนวคิด หลักการ และทฤษฎี หลักการลงโทษตามกฎหมายอาญา ผลการวิจัยพบว่า คำสั่ง คชส.ที่ 22 /2558 ไม่สอดคล้องกับ ทฤษฎี

กฎหมายอาญาล่าช้าคือ ความผิดอาญา เกิดจากทฤษฎีสัญญาประชาคมที่ประชาชนมอบอำนาจให้รัฐออกกฎหมายต้องมีไว้เพื่อควบคุมและป้องกันสังคมให้พ้นจากการกระทำที่เป็น“ภัยอันตรายต่อผู้อื่น” (harm to others) โดยการออก คำสั่ง คสช. ซึ่งถือเป็นกฎหมายต้องกระทำเพื่อควบคุมความประพฤติของบุคคลในสังคม และมีการกำหนดข้อห้ามมิให้ปฏิบัติเนื่องมาจาก “ทฤษฎีสัญญาประชาคม” (Social Contract) อันเกิดจากความยินยอมของประชาชน เพื่อให้รัฐเป็นตัวแทนของตนในการทำหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย อีกทั้ง คำสั่ง คสช. ที่ 22/2558 ขัดต่อหลักการของโครงสร้างความรับผิดชอบทางอาญา หรือ Structure of Crime ในการวินิจฉัยความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคล ซึ่งต้องพิจารณาความรับผิดชอบของบุคคลนั้นอย่างเป็นขั้นตอน และต้องรับโทษทางอาญาหรือไม่ ผู้ที่จะรับผิดชอบทางอาญาต้องเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำผิด

2) เพื่อศึกษาผลกระทบต่อการลงโทษทางอาญาสำหรับผู้ที่มีได้กระทำความผิด ผลการวิจัยพบว่าผลกระทบต่อการลงโทษผู้ที่มีได้กระทำความผิดตามหลักกฎหมายอาญา ที่ได้นำมาใช้ลงโทษบิดามารดาของเด็กและเยาวชน มีหลักการเกี่ยวกับกฎหมายในแบบซีวิลลอว์ (Civil Law system) ซึ่งเป็นระบบกฎหมายที่ใช้กันในกลุ่มประเทศภาคพื้นยุโรป เช่น ประเทศเยอรมัน ฝรั่งเศส อิตาลี รวมถึงประเทศไทย ซึ่งมีพื้นฐานที่สำคัญ การใช้กฎหมายหรือคำสั่ง คสช ฉบับดังกล่าว ย่อมส่งผลกระทบอย่างมีอาชญากรรมได้ ซึ่งแนวความคิดของสำนักกฎหมายอาญาแบบซีวิลลอว์เห็นว่ากฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการลงโทษการกระทำผิดของบุคคลในสังคม จึงต้องพิจารณาถึงตัวผู้กระทำและการกระทำของบุคคลนั้นว่าเป็นการกระทำความผิดและสมควรถูกลงโทษตามกฎหมายหรือไม่ ซึ่งลำดับหรือโครงสร้างในการพิจารณาความรับผิดชอบทางอาญาของกฎหมายอาญา ซีวิลลอว์ ต้องพิจารณาตามขั้นตอน แต่การลงโทษจำคุกต่อบิดามารดา ผู้ปกครองเป็นมาตรการที่ไม่สอดคล้อง จึงไม่เป็นไปตามหลักการที่ให้การคุ้มครองสังคม อีกทั้งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 26(3) ก็มีบทลงโทษตามมาตรา 78 จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นหลักหนึ่งของการบังคับ

ใช้มาตรการลงโทษอยู่แล้ว (ซึ่งเป็นการขัดต่อหลักการเช่นกัน) อันเป็นการสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ที่ปรากฏว่า ข้อเท็จจริงคงไม่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองท่านใดส่งเสริมหรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควร แต่บิดามารดา ไม่เคยรู้เห็นว่าบุตรของตนมีความประพฤติที่ไม่ดี ซึ่งบิดามารดาได้ใช้ความระมัดระวังดูแลตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลแล้ว จะถือว่าเป็นความผิดยอมไม่ใช่แนวคิดที่ถูกต้อง และสิ่งสำคัญของความผิดจากการไม่ดูแลบุตรมิได้เป็นการกระทำความผิดในตัวเองอันมีความชั่วร้ายหรือผู้กระทำความผิดลักษณะเป็นอาชญากร อีกทั้งผลข้างเคียงของการลงโทษจำคุกบิดามารดา ผู้ปกครองย่อมเกิดขึ้นอย่างแน่นอนต่อเด็ก เยาวชนที่กระทำผิดและบุตรหลานคนอื่นที่ไม่มีส่วนรู้เห็น ที่ต้องคอยรับการเลี้ยงดูไม่ทั่วทางด้านการเงิน การดูแลการใช้ชีวิตประจำวันจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หากถูกลงโทษตามมาตรการดังกล่าว

3) เพื่อศึกษา แนวทางการปรับปรุงกฎหมายพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า รัฐต้องคำนึงถึงแนวความคิดการใช้อำนาจรัฐ ถือเป็นความสำคัญของผู้ปกครองเพราะอำนาจในการปกครองจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมโดยอาศัยหลักจริยธรรม หลักแห่งความยุติธรรม ซึ่งในการปกครองแบบประชาธิปไตย หลักสิทธิเสรีภาพหลักความเสมอภาค และหลักนิติรัฐ ความชอบธรรมแห่งอำนาจเพราะอำนาจที่ได้รับมาเป็นอำนาจของประชาชนเป็น ผลให้ผู้ใช้อำนาจต้องคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาค การกระทำอย่างใดๆ ต้องเป็นการกระทำโดยกฎหมายที่มีความชอบธรรม เมื่อกระบวนการตรากฎหมายขาดความชอบธรรมย่อมส่งผลต่อการยอมรับของประชาชน ดังนั้นการใช้อำนาจรัฐแม้จะเป็นช่วงเวลาของการปกครองแบบเผด็จการทางทหาร แต่ก็ต้องเป็นอำนาจที่ถูกต้องตามกฎหมาย (Legality) หรือไม่ขัดต่อประเพณีอันดีงาม จะต้องเป็นการใช้อำนาจที่มีความชอบธรรม (Legitimacy) ทั้งนี้งานวิจัยพบว่า รัฐได้นำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจรัฐ เช่น ทฤษฎีทางสังคมวิทยา โดยรัฐมีอำนาจผูกขาดในการใช้ความรุนแรงทางกายภาพมาเป็นของรัฐบาลได้โดยชอบธรรมและทฤษฎีกฎเกณฑ์ทางกฎหมายในฐานะรัฐเป็นนิติบุคคล จึงเป็นสิ่งที่สร้างมาจากตรรกะในฐานะที่รัฐเป็นนิติบุคคล รัฐไม่ได้เป็นเพียงการ

รวบรวมกฎเกณฑ์ทางกฎหมายเท่านั้น แต่ยังเป็นการจัดลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรแก้ไขคำสั่งคำสั่ง คสช. ที่ 22/2558 โดยเปลี่ยนแปลง ยกเลิกโทษจำคุกทางอาญา ซึ่งถือว่าไม่เหมาะสมต่อการลงโทษผู้กระทำความผิด แม้กฎหมายจะบัญญัติว่า “ศาลอาจะลงโทษจำคุกบิดามารดา” ก็ตาม ซึ่งเป็นการใช้ดุลยพินิจที่ศาลอาจะลงโทษได้เนื่องจากกฎหมายเปิดช่องให้สามารถกระทำได้ ผู้วิจัยเห็นว่า ควรนำมาตรการอื่นมาใช้แทนการลงโทษจำคุกอาจเป็นลักษณะของโทษปรับ สำหรับผู้ปกครอง (สมพร พรหมพิตร. 2559 อ้างในวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ) และสร้างมาตรการเชิงป้องกันก่อนที่เด็กเยาวชน จะกระทำความผิด เช่น การให้การอบรมความรู้แก่ผู้ปกครอง แทนการลงโทษจำคุกทางอาญาที่เหมาะสมกว่า ส่วนเด็กเยาวชนในการลงโทษสำหรับกระทำความผิด ควรเพิ่มความเข้มข้นในมาตรการในเชิงแก้ไขฟื้นฟูเด็กผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ การคุมประพฤติ การแก้ไขทางจิตใจ การบำบัดรักษา หรือการฝึกอบรมซึ่งสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายในการป้องกันการกระทำความผิดอย่างต่อเนื่องของเด็กและเยาวชน

2. ควรมีการเพิ่มมาตรการป้องกันมากกว่าการลงโทษ สำหรับเด็กและเยาวชนให้มากขึ้นในกรณีกระทำความผิดหลายครั้งในเชิงรุก จัดตั้งสถานอบรมที่เข้มงวดกว่าสถานพินิจ ซึ่งอาจนำรูปแบบมาจากของทหาร เพื่อให้ตัวเด็ก เยาวชน ตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ดำเนินการบนพื้นฐานความเข้าใจและดำเนินการแก้ไขในระดับจิตใจและทัศนคติของวัยรุ่นอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- คณิต ณ นคร. (2552). **ปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 22/2555
ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2555). **กฎหมายรัฐธรรมนูญแนวคิดและประสบการณ์ของต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- ณรงค์ใจหาญ. (2556). **หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ณัฐวัฒน์ สุทธิโยธิน. (2555). **ทฤษฎีกฎหมายอาญา เอกสารประกอบการสอน**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
- ภูริชญา วัฒนรุ่ง. (2554). **หลักกฎหมายมหาชน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รามคำแหง.
- มนวิธน์ พรหมรัตน์. ผลการศึกษาวิจัย “ปรากฏการณ์เด็กแว้น สก๊อยและแซ็บในสังคมไทย การก่อตัวปัญหาและทางออก สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2560 จาก <http://www.m-society.go.th/ewt>
- วันชัย เวชพาณิชย์กิจกุล. (2555). ผลกระทบในการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 26(3) ผลงานส่วนบุคคลของการอบรม หลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น รุ่นที่ 10 สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการและศาลยุติธรรม.
- วิภาพร เนติจิโรติ. (2548). “การบัญญัติความผิดลหุโทษให้เป็นความผิดอาญาทั่วไป: ศึกษาเฉพาะ ความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายอาญา”.
- สมพร พรหมพิตร. (2559). โทษปรับ. อัยการนิเทศ, 31, 4, (2512) **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ**. 5 (2) กรกฎาคม-ธันวาคม
- สมยศ เชื้อไทย. (2559). **หลักกฎหมายมหาชนเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- สาโรจน์ คุ่มทรัพย์. (2539). **การบังคับกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศูนย์สารสนเทศกลาง ระบบ

ประมวล **Business Intelligence: BI** ณ วันที่

23 กรกฎาคม 2558

สุจิตตา มโหรร. (2555). ความรับผิดชอบทางอาญาของ

บิดามารดาที่เกิดจากการละเว้นหน้าที่ใน

การปกครองดูแลผู้เยาว์. วิทยานิพนธ์สาขา

กฎหมายอาญากรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุพิศ ประณีตพลกรัง. (2560). **หลักและทฤษฎี**

กฎหมายอาญา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม.

อภิวัฒน์ เพ็ชรศิริ. (2552). **ทฤษฎีอาญา**. พิมพ์ครั้งที่

2. กรุงเทพฯ: สำนักกฎหมาย.

อุดมศักดิ์ สนธิพงษ์. (2552). **สิทธิมนุษยชน**. พิมพ์

ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักกฎหมาย.

Beccaria, Cesare. (1764). On Crimes and

Punishments, with Notes and Introduction

by David Young Indianapolis, IN: Hackett,

1985.

Hart L.A., (1965). **Law, Liberty and Morality**.

California: Stanford University Press.

การพัฒนาและหาดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบประชาสัมพันธ์ โดยใช้สื่อเสมือนจริง

Developing and Finding the Consistency Index of the Public Relations Model Using Virtual Media

ดร.ดวงกมล แก้วแดง *

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง 2) เพื่อประเมินความพึงพอใจการใช้รูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ จำนวน 28 คน เป็นนักศึกษาสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จากกลุ่มประชากรทั้งหมด 125 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ รูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง ประกอบไปด้วย Table, Smart Phone, Zappar Application, Photo Album, Video, Sound, Facebook Web Link, Instagram, Linked in ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง จำนวน 10 ท่าน แบบประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง แบบประเมินความพึงพอใจสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง

ผลการวิจัยโดยสรุปมีดังนี้

1. รูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง ประกอบไปด้วย Table, Smart Phone, Zappar Application, Photo Album, Video, Sound, Facebook Web Link, Instagram, Linked in มีความเหมาะสมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.26)
2. ผลการศึกษาความพึงพอใจการใช้รูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง โดย

กลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวม มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย = 4.38

คำสำคัญ: รูปแบบการประชาสัมพันธ์ เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง

Abstract

This developmental research aims to: 1) develop a Public Relations Model using virtual media technology, and 2) evaluate students' satisfaction at the Public Relations Model using virtual media technology. The samples in the study comprised 28 higher vocational diploma students who are studying Business Computer at Siam Business Administration Technological College and want to further study for their Bachelor's degree in the same field. The instruments used in this research are: a Public Relations Model using virtual media which compose of tables, smart phones, Zappar application, photo album, video, sound, Facebook, Web link, Instagram, Linked in, an evaluation form for 10 virtual media experts to evaluate the appropriateness of the Public Relations Model using virtual media technology, and a questionnaire for the sample to assess their satisfaction at the Public Relations Model using virtual media technology

The result of the study revealed that:

1. The appropriateness of the Public Relations Model evaluated by ten virtual media technology experts was at a good level ($\bar{X} = 4.26$).

* อาจารย์ประจำ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

2. The overall satisfaction with the Public Relations Model using virtual media technology was at a high level ($\bar{X} = 4.38$).

Keywords: public relations model, virtual media

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเทคโนโลยีมีความสำคัญมากในการดำเนินธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ที่จะทำให้กลุ่มตัวอย่างหันมาสนใจธุรกิจของผู้ประกอบการ การลงทุนในการทำธุรกิจการโฆษณาประชาสัมพันธ์จึงเป็นสิ่งสำคัญ และในปัจจุบันมีการพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์มากมายหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการติดตั้ง โตรักส์ วงจรปิด วิดีทัศน์ตามชุมชน หรือตามจุดที่กลุ่มประชากรอยู่กันอย่างหนาแน่น และเป็นการพัฒนารูปแบบประชาสัมพันธ์ที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและก้าวไกล โดยเฉพาะการสื่อสารข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ภาพ เสียง วิดีโอ ภาพเคลื่อนไหวต่าง ๆ ซึ่งเป็นการกระตุ้นความสนใจให้ผู้บริโภคได้มากขึ้น การประชาสัมพันธ์ที่เป็นสื่อมีชีวิตจะเป็นการประชาสัมพันธ์ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย อีกทั้งการนำเสนอที่สามารถทำให้เห็นภาพ ของสิ่งของที่จะประชาสัมพันธ์ ที่ทำให้เกิดการตัดสินใจได้เร็วขึ้นของผู้ที่สนใจหรือกลุ่มเป้าหมาย

เทคโนโลยีสนามความจริงเสมือน หรือ AR เป็นปรากฏการณ์สำคัญของการสื่อสารสมัยใหม่ รูปแบบหนึ่งที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกิจการต่างๆ ของสังคมทั้งการสื่อสาร การแพทย์การอุตสาหกรรม การบันเทิงและการศึกษา เพราะระบบการทำงานของคอมพิวเตอร์กับซอฟต์แวร์ที่สามารถทำให้การผสมระหว่างโลกแห่งความเป็นจริงและโลกเสมือนให้ได้อย่างกลมกลืนบนจอที่หลากหลายอย่างน่าอัศจรรย์ด้วยการออกแบบ AR จะต้องเป็นเทคโนโลยีที่สำคัญในอนาคตต่อไป (ประหยัด จิระวรพงศ์. 2553: 194) เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง (Augmented reality) เป็นเทคโนโลยีที่มีศักยภาพในการพัฒนางานหลายๆ ด้าน ซึ่งความสามารถของเทคโนโลยีสามารถนำมาปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ให้เกิดประสบการณ์เรียนรู้ใหม่ๆ และส่งเสริมการเรียนรู้ให้ประสบผลสัมฤทธิ์เมื่อเทียบกับ

การเรียนการสอนแบบไม่ใช่สื่อ สื่อเทคโนโลยีเสมือนจริงเป็นรูปแบบของสื่อที่สามารถทำให้เกิดเป็นความรู้แบบรูปธรรมจากการโต้ตอบมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อโดยตรงในรูปแบบเสมือนจริง ซึ่งจากกระบวนการรูปแบบ Dynamic ทำให้เกิดเป็นการเคลื่อนไหวซึ่งทำให้เกิดความสะดวกในการโต้ตอบกับเนื้อหาดิจิทัล (Billinghamst; & Dunser. 2012: 56) ดังนั้นการนำเทคโนโลยีเสมือนจริงมาใช้ในการเรียนการสอน การทำธุรกิจต่าง ๆ การจัดเก็บข้อมูลจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำแอปพลิเคชันมาใช้ และอาศัยระบบการติดต่อสื่อสารแบบออนไลน์ หรือการใช้ระบบเครือข่ายการประมวลผลต่าง ๆ จึงต้องมีการตอบสนองที่รวดเร็ว การนำเทคโนโลยีเสมือนจริงมารวมอยู่ในเทคโนโลยีการประมวลผลแบบก้อนเมฆ (cloud computing) จึงเป็นที่นิยมเพราะช่วยให้เกิดความสะดวกรวดเร็วมีประสิทธิภาพในการใช้งานข้อมูลหรือแอปพลิเคชัน เมื่อนำเทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง มาใช้การเรียนการสอนด้วยวิธีการประมวลผลแบบก้อนเมฆ (cloud computing) ก็จะทำให้การจัดระบบการเรียนรู้ด้วยสื่อเสมือนจริงมีประสิทธิภาพและยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง (Augmented reality) มีความสัมพันธ์ในวัตถุและสภาพแวดล้อมที่แตกต่าง จากเทคโนโลยีต่างๆ ที่เข้ามา ดังนั้นการนำเทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง (Augmented reality) มาปรับใช้ในการเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้จุดเด่นของเทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงซึ่งลักษณะของเทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงเป็นวัตถุเสมือนจริงในรูปแบบ 3 มิติที่รวมอยู่ในสภาพแวดล้อมจริง 3D ซึ่งการใช้องค์ประกอบเสมือนจริงร่วมกับสิ่งแวดล้อมจริง จะเป็นประโยชน์ให้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงเป็นโลกเสมือนจริงที่ต่อเนื่อง โดยเทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงเป็นนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่มีมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2004 จัดเป็นแขนงหนึ่งของงานวิจัยด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ ด้วยเทคนิคทางด้านคอมพิวเตอร์กราฟิก ในการผนวกเทคโนโลยีความจริงเสมือนเข้ากับเทคโนโลยีภาพผ่านซอฟต์แวร์และอุปกรณ์เชื่อมต่อต่างๆ เช่น เว็บแคมคอมพิวเตอร์ และแสดงผลผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ หรือหน้าจอโทรศัพท์มือถือในรูปแบบภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว หรืออาจจะเป็นสื่อที่มีเสียงประกอบทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับผู้ใช้งานได้ทันทีใน

มุมมอง 360 องศา ซึ่งเป็นการแสดงผลแบบ Real time แนวคิดในการประดิษฐ์เทคโนโลยีเสมือนจริงเกิดขึ้นโดย Thomas Caudill ซึ่งเทคโนโลยีเสมือนจริงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆ อาทิเช่น ด้านอุตสาหกรรม ด้านการแพทย์ ด้านธุรกิจ ด้านการโฆษณา ด้านการท่องเที่ยว รวมไปถึงด้านการศึกษา (พนิดา ตันศิริ. 2553: 169-171)

กระบวนการทำงานของเทคโนโลยีเสมือนจริง

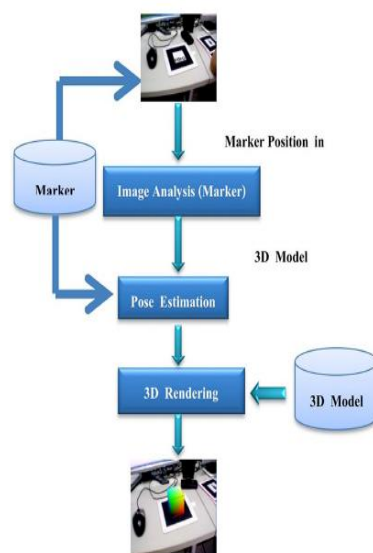
1. การวิเคราะห์ภาพ (Image analysis) เป็นขั้นตอนการค้นหามาร์คเกอร์ (Marker) จากภาพที่ได้จากกล้องวิดีโอ สืบค้นจากฐานข้อมูลมาร์คเกอร์ (Marker database) ที่มีการเก็บข้อมูลขนาดและรูปแบบของมาร์คเกอร์ที่ออกแบบไว้ซึ่งเทคโนโลยีเสมือนจริงสามารถแบ่งประเภทตามส่วนการวิเคราะห์ภาพ (Image analysis) ได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) Marker based AR เป็นการวิเคราะห์ภาพโดยอาศัยมาร์คเกอร์ (วัตถุสัญลักษณ์) เป็นหลักในการทำงาน

2) Marker-less Based AR เป็นการวิเคราะห์ภาพที่ใช้คุณลักษณะต่างๆ ที่อยู่ในภาพ (Natural Features) มาทำการวิเคราะห์เพื่อคำนวณหาตำแหน่ง 3 มิติ เพื่อนำไปใช้งาน

2. การคำนวณตำแหน่งเชิง 3 มิติ (Pose Estimation) ของมาร์คเกอร์เมื่อเทียบกับกล้องวิดีโอซึ่งจะแสดงในรูปแบบเมตริกซ์ที่ระบุความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของกล้องและตำแหน่งของมาร์คเกอร์

3. กระบวนการสร้างภาพโมเดล 3 มิติ (3D rendering) เป็นการเพิ่มข้อมูล (โมเดล 3 มิติ) เข้าไปในภาพที่ได้จากกล้อง ณ ตำแหน่งที่ตรวจพบจากขั้นตอนที่ (1) โดยใช้ค่าตำแหน่งจากขั้นตอนที่ (2) (วสันต์ เกียรติแสงทอง, พรชพล พรหมมาศ และอนุวัตร เฉลิมสกุลกิจ. 2552: 7-15)

ภาพประกอบ 2 แผนภาพแสดงการทำงานของเทคโนโลยีเสมือนจริง
(วสันต์ เกียรติแสงทอง, พรชพล พรหมมาศ และ อนุวัตร เฉลิมสกุลกิจ. 2552: 8)

อนาคตการนำเทคโนโลยีเสมือนจริงไปใช้ประกอบเป็นสื่อการเรียนการสอนและใช้ในด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้นเพราะจากแนวโน้มการใช้เทคโนโลยีเสมือนจริง โดยอ้างอิงงานวิจัยเรื่อง “The Future of Internet III” ของ Pew Internet ที่ทำการสำรวจเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสังคมการเมืองและเศรษฐกิจของมนุษย์ในอนาคต ปี ค.ศ.2020 จากจำนวนทั้งหมด 1,196 คน แบ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ 578 คน ที่ตอบแบบสอบถามผ่านทาง Facebook และผู้เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตที่ได้รับการคัดเลือกจากโครงการ 618 คน ที่ตอบแบบสอบถามผ่านทางอีเมล ได้สรุปผลวิจัยไว้ดังนี้ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการใช้โทรศัพท์มือถือและการใช้เทคโนโลยีเสมือนจริง พบว่ามีผู้เห็นด้วยในประเด็นของการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นเครื่องมือพื้นฐานของประชากรโลก ในปี ค.ศ. 2020 ร้อยละ 81 มีผู้เห็นด้วยว่าในปี ค.ศ.2020 โลกเสมือนจริงจะเป็นรูปแบบเครือข่ายสังคมที่ได้รับความนิยมร้อยละ 56 ซึ่งจากผลการวิจัย 2 บริบท แสดงให้เห็นถึงการนำเทคโนโลยีเสมือนจริงไปใช้ในอนาคตผ่านอินเทอร์เน็ตหรือโทรศัพท์มือถือ ซึ่งจะทำให้การนำมา

ประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆ นั้นเกิดประโยชน์และต้นทุนต่ำ (Rainie ;& Anderson. 2008)

ความเป็นจริงเสมือนเป็นระบบความเป็นจริงเสมือนที่นำมาใช้เป็นการใช้ผ่านหน้าจอ (Non Immersive VR หรือ Desktop VR) เรียกว่าระบบเสมือนจริงแบบเทียม (Artificial Reality) ซึ่งเป็นการพัฒนาทางด้านซอฟต์แวร์แทนเพื่อลดการใช้อุปกรณ์เสริมลงให้เหลือเพียงการทำงานบนจอคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลทั่วไปเท่านั้นซึ่งเป็นการสร้างภาพด้วยคอมพิวเตอร์กราฟิก ระบบสื่อประสม ประมวลผลด้วย ภาษาคอมพิวเตอร์ และแสดงที่หน้าจอโมนิเตอร์ มีหลักการทำงานโดยให้ผู้ใช้ที่นั่งอยู่ที่หน้าจอโมนิเตอร์ปัจจุบันได้มีการประยุกต์บนระบบ Smart Phone เป็นการติดตั้ง Application คือ Zappar Application เพื่อช่วยให้รูปแบบประชาสัมพันธ์ที่ผสมผสานด้วยสื่อประสมทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

Zappar Application เป็นแอปพลิเคชันที่สร้างโดยผู้สร้างประเทศอังกฤษใช้เวลาสร้างและพัฒนาเป็นเวลา 4 ปี Dr Simon Taylor และ Connell Gauld เป็นผู้ก่อตั้งขึ้นในปี.ศ. 2007 เมื่อสร้างสำเร็จและได้ทำการเผยแพร่แอปพลิเคชันโดยใช้สัญลักษณ์

คุณสมบัติของ Zappar ผู้สร้างสามารถอัปโหลดไฟล์วิดีโอ YouTube และ Vimeo สร้างอัลบั้มรูปภาพสไตล์แกลเลอรี นามบัตรในลักษณะความจริงเสริม AR (Augmented Reality) และสามารถเชื่อมโยงเว็บไซต์ Social Network และนำ Zapcode ไปบูรณาการกับผลิตภัณฑ์ต่างๆ ในส่วนรูปแบบไฟล์เสียงที่รองรับได้แก่ MP3, OGG, M4A รูปแบบไฟล์ภาพที่รองรับได้แก่ PNG, JPEG, ขนาดของไฟล์ไม่เกิน 10 MG/ภาพ รูปแบบไฟล์วิดีโอที่รองรับได้แก่ AVI, MP4, MOV, 3GP FLV วิดีโอมีขนาดไม่เกิน 500 MB/ ไฟล์ ความยาวไม่ควรเกิน 10 นาที/ไฟล์ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ

การประชาสัมพันธ์หน่วยงานธุรกิจเพื่อให้เข้าถึงผู้บริโภคอย่างเห็นได้ชัด การใช้กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เป็นวิธีการดำเนินการที่จะสร้างความร่วมมือในการทำกิจกรรมอย่างหนึ่ง เพื่อนำไปสู่การยอมรับวิธีการปฏิบัติให้แพร่กระจายออกไปอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง โดยวิธีการ ดังกล่าวต้องอาศัยการใช้สื่อต่างๆ อย่างหลากหลาย โดยมีวัตถุประสงค์ที่

แน่นอนว่าต้องการให้กลุ่มเป้าหมาย ยอมรับในสินค้าและบริการของธุรกิจที่นำเสนอ และจะต้องมีแผนการสื่อสารที่เป็นขั้นตอน และมีกลวิธีที่เหมาะสมจึงจะเกิดประสิทธิผล โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลในสังคม การเลือกใช้กิจกรรมและสื่อต่างๆ การประชาสัมพันธ์เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ปลุกจิตสำนึก โน้มน้าวให้เห็นด้วย คล้อยตามเกิดความร่วมมือร่วมใจกันปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ความท้าทายของงานนี้อยู่ที่การคิดค้นกลวิธี โดยจะสร้างสารอย่างไรให้ดึงดูดและกระแทกใจ จะใช้กิจกรรมอะไรที่แปลกใหม่แต่อยู่ในวิสัยที่กลุ่มเป้าหมายสามารถรับได้ จะใช้สื่ออะไรให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย และจะวางแผนการสื่อสารอย่างไร (จินตวิริ์ เกษมสุข. 2550: 2)

การพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ นำมาใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์สาขาวิชาเพื่อต้องการกระตุ้นความสนใจให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาและบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายของผู้เรียนที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือเทียบเท่า เพื่อศึกษาในสาขาวิชาที่ตนสนใจจะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี การใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงที่นำมาช่วยการประชาสัมพันธ์เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายมองเห็นภาพลักษณ์ของสาขาวิชา และคณะที่สนใจและกล้าที่จะตัดสินใจเลือกเรียน อีกทั้งเทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงยังสามารถถ่ายทอดความรู้สึก ให้เห็นสภาพจริง การเรียนการสอนที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจากเดิมสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ประชาสัมพันธ์โดยใช้เอกสารประกอบ เช่น โบปปลิว แผ่นพับ Rollup ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์สาขาแบบดั้งเดิม และในการประชาสัมพันธ์แต่ละครั้งที่มีการออกประชาสัมพันธ์ตามสถานศึกษาต่างๆ จะต้องมีการบรรยายและให้ความรู้ประกอบ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้เห็นภาพ ทำให้การประชาสัมพันธ์สาขาวิชาเป็นการประชาสัมพันธ์ที่ยั่งยืนและในบางครั้งการบรรยายภาพลักษณ์ของสาขาถ้าอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรไม่สะดวกไปประชาสัมพันธ์สาขา จะทำให้การประชาสัมพันธ์เป็นเพียงกระดาษแผ่นหนึ่ง

ที่วางไว้ให้กลุ่มเป้าหมาย โดยกลุ่มเป้าหมายจะศึกษารายละเอียดจากเอกสารแผ่นพับ และในบางครั้งกลุ่มเป้าหมายก็เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ได้อ่านหรือศึกษารายละเอียดของสาขาวิชามากนักเพียงมองผ่านเท่านั้นทำให้การประชาสัมพันธ์ในสาขาเกิดปัญหาและทำให้เป้าหมายหรือการเพิ่มยอดของสาขาไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้

รูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาในเรื่องของการให้ความรู้และในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ที่มีมองเห็นภาพลักษณ์กิจกรรมของสาขาและมีสื่อที่กระตุ้นทำให้กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบข้อมูลเสมือนจริงทุกประการ เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง ประกอบไปด้วย วิดีโอ เสียง อัลบั้มภาพประกอบ โซเชียล ซึ่งสื่อเหล่านี้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อเสมือนจริงจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยในการแก้ปัญหาให้กับสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ได้โดยกลุ่มเป้าหมายได้เห็นภาพกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ จาก Zappar Application

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนา รูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงในการประชาสัมพันธ์สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ โดยมุ่งเน้นให้นักศึกษากลุ่มเป้าหมายสามารถมองเห็นภาพกิจกรรมต่าง ๆ ของสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน หลักสูตรรายวิชาที่เปิดการเรียนการสอน การเทียบโอนต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจการเลือกเรียนได้ในอนาคตของกลุ่มเป้าหมายได้อีกหนึ่งทางเลือก

วัตถุประสงค์เพื่อการวิจัย

1. พัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจการใช้รูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ จำนวน 125 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 28 คน เลือกแบบเจาะจงที่เข้ารับฟังการประชาสัมพันธ์การศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้ศึกษากรอบแนวคิดจากการประชาสัมพันธ์แบบดั้งเดิม ศึกษาแนวคิดการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่ที่ใช้สื่อเสมือนจริงมาช่วยในการประชาสัมพันธ์ ศึกษาการใช้รูปแบบ Application ที่ใช้ได้บน Smart Phone หรือ Tablet

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มีรูปแบบประชาสัมพันธ์ที่ใช้สื่อเสมือนจริงไว้ใช้ในการออกประชาสัมพันธ์ในปีการศึกษาต่อไป
2. ใช้เป็นข้อมูลในการประชาสัมพันธ์ให้กับสาขา และคณะอื่นๆ ที่สนใจ นำไปพัฒนาใช้ในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 พัฒนารูปแบบประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อเสมือนจริง มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาปัญหาหารูปแบบการประชาสัมพันธ์แบบดั้งเดิม ซึ่งประกอบด้วย
 - 1.1 การแจกแผ่นพับ การแจกใบปลิว หรือ การแจกโบรชัวร์ (Brochure)
 - 1.2. ติดตั้งโรลอัพ
 - 1.3 การบรรยายในหอประชุม
 - 1.4 การออกบูท
2. ศึกษาวิธีการประชาสัมพันธ์แบบใหม่และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับรูปแบบการประชาสัมพันธ์

3. ออกแบบรูปแบบประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย เทคโนโลยีแบบดั้งเดิมผสมผสานกับ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ประกอบด้วย

3.1 Application ที่ใช้บน Smart Phone หรือ Tablet, Social Network, Face book, Instagram, Linked in, Web Link

3.2 VIDEO, ภาพนิ่ง, อัลบั้มภาพ

4. นำรูปแบบประชาสัมพันธ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อหาความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์ และหาความเหมาะสมของรูปแบบประชาสัมพันธ์ ทำการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำรูปแบบที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไป Try-out กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน นำข้อคิดเห็นจากการ Try-out มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

6. นำรูปแบบประชาสัมพันธ์ที่ผ่านการปรับปรุง แก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

7. สรุปผลการทดลองจากกลุ่มตัวอย่าง

8. นำรูปแบบไปใช้แนะแนวการศึกษาต่อในปีการศึกษาต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อเสมือนจริง

การดำเนินการวิจัยเพื่อหาดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อเสมือนจริง มีขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

1. นำรูปแบบประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อเสมือนจริงมาทดลองใช้กับตัวอย่าง จำนวน 3 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2560

2. นำข้อบกพร่องและข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่างมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไข

3. นำรูปแบบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 28 คน เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2561

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มที่มีต่อรูปแบบประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อเสมือนจริง มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นด้านความพึงพอใจ

2. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจเพื่อนำไปใช้กับนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง

3. นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผ่านการตรวจสอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้สอบถามความพึงพอใจกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ที่วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม บริหารธุรกิจ

4. นำแบบสอบถามความพึงพอใจมาวิเคราะห์ผล

5. ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้แบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัย

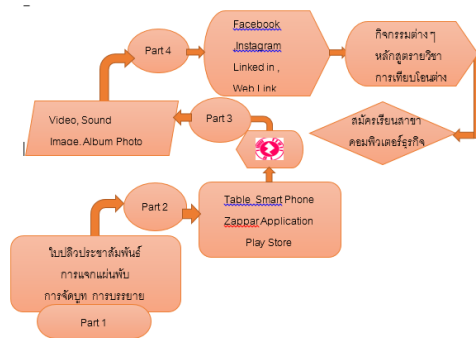
1. รูปแบบประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อเสมือนจริงที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าประกอบไปด้วย

1.1 เทคโนโลยี Application บน Smart Phone หรือ Tablet โดยใช้ Application Zapper

1.2 การแสดงผลบน Social Network ได้แก่ Face book, Instagram, Linked in, Web Link

1.3 การใช้สื่อประเภท VIDEO, ภาพนิ่ง, อัลบั้มภาพ

ผลที่ได้จากการพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์ โดยใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง โดยเริ่มจากการประชาสัมพันธ์แบบดั้งเดิมโดยการแจกใบปลิว การจัดบูทแนะนำสาขา การบรรยายในห้องประชุม ศึกษาเทคโนโลยีโดยทำการติดตั้ง Zappar Application บนมือถือ แท็บเล็ต ทำการสแกนสัญลักษณ์ Zappar ปรากฏวิดีโอ อัลบั้มภาพกิจกรรม วิดีโอแนะนำคณะหลักสูตรการเรียน การเทียบโอน เข้าถึงเฟสบุ๊ค ทวิตเตอร์ เว็บไซต์ สื่อกระบวนการตัดสินใจในการเลือกศึกษาต่อ ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีเสมือนจริง

เมื่อนำรูปแบบไปใช้ประชาสัมพันธ์การศึกษาต่อ ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจเนื่องจากได้เห็นกิจกรรมที่มีชีวิตชีวาเหมือนได้เข้าร่วมกิจกรรมจริง ๆ กับรุ่นพี่ กลุ่มตัวอย่างได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางตรงได้มากกว่าการฟังการบรรยายเพียงอย่างเดียว กลุ่มตัวอย่างมีความตื่นตัวกับสื่อประชาสัมพันธ์เสมือนจริง และได้รับความรู้มากกว่าแผ่นพับ หรือโบว์ชัวร์ที่นำมาใช้ประชาสัมพันธ์การศึกษาต่อ ทำให้การประชาสัมพันธ์สาขาคอมพิวเตอร์สามารถกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างมีทางเลือกการศึกษาต่อในสาขาคอมพิวเตอร์อีกหนึ่งช่องทาง

2. การประเมินรูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีเสมือนจริง

ผู้วิจัยนำรูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญผลการประเมินพบว่า รูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อเทคโนโลยีเสมือนจริงมีค่าความเหมาะสม ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการประเมินรูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีเสมือนจริงโดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.
1	การนำเสนอเนื้อหา มีความน่าสนใจ	4.30	0.675
2	การนำเสนอเนื้อหา มีความเหมาะสม	4.30	0.675
3	เนื้อหาสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้	4.40	0.699
4	ระยะเวลาของการนำเสนอมีความเหมาะสม	4.50	0.527
5	ความเหมาะสมของ การออกแบบรูปแบบการประชาสัมพันธ์มีความทันสมัย	4.10	0.568
6	ความเหมาะสมของการใช้สื่อวิดีโอ	4.10	0.316
7	ความเหมาะสมการใช้ภาพประกอบ	4.30	0.483
8	ความเหมาะสมการใช้สื่อผสม	4.40	0.516
9	เสียงเพลงบรรเลงมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.40	0.516
10	เสียงบรรยายมีความชัดเจนเข้าใจเนื้อหา	4.20	0.422
11	การออกแบบขนาดและสัดส่วนมีความเหมาะสมตามแบบประชาสัมพันธ์	3.80	0.632
12	ความเหมาะสมของการของรูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีเสมือนจริง	4.40	0.516
13	รูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีเสมือนจริงช่วยการตัดสินใจเลือกเรียนต่อได้ดี	4.20	0.632
โดยภาพรวมทั้งหมด		4.26	0.111

จากตาราง 1 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.26 ผู้เชี่ยวชาญสรุปว่าสามารถนำรูปแบบการประชาสัมพันธ์ไปใช้ประชาสัมพันธ์ได้

3. ศึกษาความพึงพอใจของรูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง

การศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง

ข้อ ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D	ระดับ คุณภาพ
1	การนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ	4.54	0.508	มากที่สุด
2	การนำเสนอเนื้อหาที่เหมาะสม	4.43	0.504	มาก
3	เนื้อหาสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้	4.54	0.576	มากที่สุด
4	ระยะเวลาของการนำเสนอมีความเหมาะสม	4.36	0.621	มาก
5	ความเหมาะสมของการออกแบบรูปแบบประชาสัมพันธ์มีความทันสมัย	4.61	0.497	มากที่สุด
6	ความเหมาะสมของการใช้สื่อวิดีโอ	4.25	0.645	มาก
7	ความเหมาะสมของการใช้รูปภาพประกอบ	4.43	0.573	มาก
8	ความเหมาะสมของการใช้สื่อผสมผสานแต่ละประเภทมีความสอดคล้อง	4.68	0.476	มากที่สุด
9	ความเหมาะสมเสียงเพลงบรรเลงมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.61	0.629	มากที่สุด
10	เสียงการบรรยายมีความชัดเจนเข้าใจเนื้อหาได้	4.46	0.637	มาก
11	การออกแบบขนาดและสัดส่วนมีความเหมาะสมตามแบบประชาสัมพันธ์	4.39	0.567	มาก
12	ความเหมาะสมของการของรูปแบบประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อเสมือนจริง	4.32	0.548	มาก
13	รูปแบบประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อเสมือนจริงช่วยในการตัดสินใจเลือกเรียน	4.32	0.612	มาก
โดยภาพรวม		4.46	0.058	มาก

จากตาราง 2 พบว่าภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อเทคโนโลยีเสมือนจริงอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.38

จากการพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง สรุปได้ว่ารูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงมีความเหมาะสมกับเทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงที่นำมาใช้ มีเนื้อหาน่าสนใจระดับดี ถึง ดีมาก สามารถนำรูปแบบการประชาสัมพันธ์ไปใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์ศึกษาต่อให้กับนักเรียน นักศึกษาและผู้ที่สนใจจะศึกษาต่อในสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจได้

อภิปรายผล

การพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาเมื่อนำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจรูปแบบการประชาสัมพันธ์ และกลุ่มตัวอย่างสามารถเห็นหลักสูตรการเรียนการสอนภายในสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ การจัดกิจกรรมด้านการเรียนการสอนของสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ประหนึ่งว่ากลุ่มตัวอย่างได้ร่วมทำกิจกรรมกับทางสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ กลุ่มตัวอย่างได้เห็นรุ่นพี่และได้ยินรุ่นพี่ที่กล่าวความรู้สึกให้เห็นว่าการเข้ามาเรียนในสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพแล้ว มีความอบอุ่น ประทับใจกับรุ่นพี่ กลุ่มตัวอย่างยังได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางตรงได้มากกว่าการฟังการบรรยายเพียงอย่างเดียวมีความตื่นเต้นกับสื่อประชาสัมพันธ์เสมือนจริงและได้รับรู้มากกว่าแผ่นพับ หรือโบว์ชัวร์ที่นำมาใช้ ทำให้การประชาสัมพันธ์สาขาคอมพิวเตอร์ รูปแบบการประชาสัมพันธ์สามารถกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างที่สนใจศึกษาต่อในสาขาคอมพิวเตอร์มากขึ้นสอดคล้องกับประหยัด จิระวรพงศ์ (2553) ที่ว่า AR หรือเทคโนโลยีผสมผสานความจริงเสมือนเป็นปรากฏการณ์สำคัญของการสื่อสารสมัยใหม่ เป็นรูปแบบหนึ่งที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกิจการต่างๆ ของสังคมอีกทั้งการสื่อสารการประชาสัมพันธ์ การแพทย์ การอุตสาหกรรม การบันเทิงและการศึกษา เพราะระบบการทำงานของคอมพิวเตอร์กับซอฟต์แวร์ที่สามารถทำให้การผสม

ระหว่างโลกแห่งความเป็นจริงและโลกเสมือนให้เห็นอย่างกลมกลืนบนจอที่หลากหลายนานาทัศรรย์ ด้วยการออกแบบ AR จะต้องประกอบด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลาย สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้สนใจได้ดี สามารถสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้รับรู้ในสิ่งต่างๆ ได้ดี

ด้านการหาค่าความเหมาะสมของรูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงผู้วิจัยได้นำรูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญประเมินพบว่า รูปแบบประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงมีความเหมาะสมของการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.26 มีระดับความเหมาะสมมาก มีค่า S.D. เท่ากับ 0.111 เป็นรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่ดี สามารถนำไปใช้ประชาสัมพันธ์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ อังราวุฒิ ศรีประไพ และพจน์ ศิริรินทร์ลิมปพันธ์ (2560) ที่กล่าวว่า การพัฒนาเทคโนโลยีเสมือนจริงส่งเสริมการท่องเที่ยววัดมหาธาตุสุโขทัยสำเร็จสมบูรณ์และได้รับผลการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด และมีผลความพึงพอใจจากกลุ่มเป้าหมายที่ทำการทดลองอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เกิดจากในกระบวนการพัฒนา ที่ผู้ศึกษาได้แบ่งการทำงานเป็นขั้นตอนที่ชัดเจน โดยแบ่งขั้นตอนการทำงานออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการออกแบบ Marker ขั้นตอนการเป็นโมเดลและขั้นตอนการเขียนโปรแกรม โดยในแต่ละขั้นตอนผู้ศึกษาได้ให้ที่ปรึกษาเป็นผู้ตรวจสอบและให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้ศึกษาพบว่าได้ผลลัพธ์หลัก 3 อย่าง คือ

1) Marker วัดมหาธาตุสุโขทัย จำนวน 8 แบบ คือเจดีย์ประธาน พระวิหารหลวง พระวิหารสูง พระอุโบสถ มณฑปพระอิฎฐารศ เจดีย์ทรงระฆัง เจดีย์หายอด และพระเจดีย์อื่นๆ

2) โมเดลวัดมหาธาตุสุโขทัย จำนวน 8 โมเดล เจดีย์ประธาน พระวิหารหลวง พระวิหารสูง พระอุโบสถ มณฑปพระอิฎฐารศ เจดีย์ทรงระฆัง เจดีย์หายอด และพระเจดีย์อื่นๆ

3) แอปพลิเคชัน AR Sukhothai สามารถมองเห็นโมเดลวัดมหาธาตุสุโขทัย ทั้ง 8 โมเดล จาก Marker วัดมหาธาตุสุโขทัยในรูปแบบโมเดล 3 มิติ เทคโนโลยีเสมือนจริงส่งเสริมการท่องเที่ยววัดมหาธาตุ

สุโขทัย สามารถนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวให้ออกมาในรูปแบบหนังสือที่มี โมเดล 3 มิติ ออกมาจากหนังสือ ให้ภาพเสมือนเห็นสถานที่นั้นจริงๆ มีการพัฒนาโดยผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากที่ปรึกษาและให้คำแนะนำด้วยเทคนิควิธีการแล้วนำเสนอที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ จากนั้นทำการปรับปรุงตามที่ได้รับคำแนะนำ Marker วัดมหาธาตุสุโขทัยมีความสวยงามและเหมาะสมกับงาน โมเดล 3 มิติ มีความน่าสนใจ สื่อความหมายตาม Marker

การพัฒนาในรูปแบบประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อเสมือนจริงช่วยส่งเสริมการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจเพื่อให้นักศึกษาได้มีทางเลือกในการศึกษาต่อทำให้กลุ่มตัวอย่างที่มีความสนใจได้เห็นกิจกรรมที่มีชีวิตชีวาเหมือนได้เข้าร่วมกิจกรรมจริงๆ กับรุ่นพี่ กลุ่มตัวอย่างได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางตรงได้มากกว่าการฟังการบรรยายเพียงอย่างเดียว มีความตื่นตากับสื่อประชาสัมพันธ์เสมือนจริงและได้รู้มากกว่าแผ่นพับ หรือโบรชัวร์ที่นำมาใช้ ทำให้การประชาสัมพันธ์สาขาคอมพิวเตอร์สามารถกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างสนใจการศึกษาต่อในสาขาคอมพิวเตอร์มากขึ้น มีความสอดคล้องกับ สุจิตา บุญรวม และดวงกมล โพธิ์นาค (2558: 38-44) ที่ว่าการเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับการเรียนรู้อาจจะส่งผลให้ผู้เรียนประสบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นโดยการนำเทคโนโลยีที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ร่วมกับอุปกรณ์ที่ทันสมัย เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต เครื่องคอมพิวเตอร์ กล้องเว็บแคม หรืออื่นๆ เพราะเทคโนโลยีแต่ละอย่างจะมีความสามารถและความโดดเด่นที่แตกต่างกัน จึงทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นรอบตัวได้โดยง่าย อาทิเช่น การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงร่วมกับเทคโนโลยีการประมวลผลแบบก้อนเมฆ เป็นการนำจุดเด่นของเทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงที่มีลักษณะโดดเด่นในส่วนของการสร้างสื่อที่สามารถสัมผัสได้จริงจากโลกเสมือน เพราะการนำเทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนจะทำให้เกิดการทำงานระหว่างเทคโนโลยีและการศึกษาซึ่งการทำงานร่วมกันนี้เพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอน ทำให้เกิดเป็นบทเรียนแบบโต้ตอบกับผู้เรียน ช่วยเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมของผู้เรียนช่วยลดรอยต่อของ

การปฏิสัมพันธ์ระหว่างโลกจริงกับโลกเสมือนทำให้การเรียนรู้เข้าใจได้ง่ายเกิดความสนุกสนานในการเรียน ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เพิ่มจินตนาการของผู้เรียนอีกด้วย สื่อที่สามารถสัมผัสได้จริงจากโลกเสมือนเพราะการนำเทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนจะทำให้เกิดการทำงานระหว่างเทคโนโลยีและการศึกษา ซึ่งการทำงานร่วมกันนี้เพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอน ทำให้เกิดเป็นบทเรียนแบบโต้ตอบกับผู้เรียน ช่วยเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมของผู้เรียน ช่วยลดรอยต่อของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างโลกจริงกับโลกเสมือนทำให้การเรียนรู้เข้าใจได้ง่ายเกิดความสนุกสนานในการเรียน ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เพิ่มจินตนาการของผู้เรียนอีกด้วย เทคโนโลยีการประมวลผลแบบก้อนเมฆมีจุดเด่นในการให้บริการการประมวลผลแอปพลิเคชันสนับสนุนเว็บแอปพลิเคชันเข้ามาร่วมด้วยเป็นการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานมีประโยชน์ในการประมวลผลทรัพยากรจำนวนมาก มีระบบการจัดเก็บข้อมูลขนาดใหญ่และทำหน้าที่รวมโปรแกรมประยุกต์จากจุดเด่นที่ได้กล่าวมาทำให้การนำสื่อที่เป็นรูปแบบเทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงมาจัดเก็บในเทคโนโลยี การประมวลผลแบบก้อนเมฆสามารถเพิ่มความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น โดยที่ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องมีความรู้ทางด้านเทคนิคในการใช้เทคโนโลยีการประมวลผล แบบก้อนเมฆมากนักก็สามารถใช้งานในรูปแบบออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้

ดังนั้นการใช้การเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อนำมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้จึงมีความสำคัญ เพราะถ้าเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมก็จะสามารถดึงดูดความสนใจในการเรียนรู้จากผู้เรียนได้ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการในการเรียนรู้นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีสื่อเสมือนจริงกับทุกคณะ ทุกสาขาวิชา เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ทราบกิจกรรมและเข้าถึงมหาวิทยาลัยได้มากขึ้น

2. ควรเพิ่มเติมในส่วนของเนื้อหาหลักสูตรในสื่อประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น และเพิ่มปริมาณของ Zappar Application ให้มีจำนวนการรับข้อมูลเพิ่มขึ้น

3. มหาวิทยาลัยควรให้มีการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบสื่อเสมือนจริงเพิ่มมากขึ้นรวมทั้งด้านการเรียนการสอนอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- จินตวีร์ เกษมสุข. (2550). **หลักการและกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.**
- ประหยัด จิระวรพงศ์. (2553, กันยายน – ธันวาคม). บทความเชิงวิชาการ: เทคโนโลยีสารสนเทศเสมือน. (online). **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.** 12(3).
- พนิดา ต้นศิริ. (2553). “โลกเสมือนผสมผสานโลกจริง Augmented Reality”. **Executive Journal.** (online). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. หน้า 169-173.
- วสันต์ เกียรติแสงทอง, พรชพล พรหมมาศ และอนุวัตร เฉลิมสกุลกิจ. (2552). **การศึกษาเทคโนโลยีออกเมนต์เตดเรียลลิตี: กรณีศึกษาพัฒนาเกมส์ “เมมการ์ด”.** โครงการ สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. http://facstaff.swu.ac.th/praditm/CP499_2552_AR.pdf
- สุจิตา บุญร่วม, ดวงกมล โพธิ์นาค. (2558, เมษายน - ธันวาคม). การนำเทคโนโลยีสื่อเสมือนจริง มาใช้ประกอบสื่อการเรียนรู้บนเทคโนโลยีการประมวลผลแบบก้อนเมฆ. (online) **วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.** 38 – 44.
- อรรจุณี ศรีประไหม และ พจนศิริพันธ์ ลิ้มปิ่นนันทน์. (2560). **การพัฒนาเทคโนโลยีเสมือนจริงส่งเสริมการท่องเที่ยววัดมหาธาตุ.** Proceeding in the 5th ASEAN Undergraduate Conference in Computing (AUC2) 2017: 44-47.

- Billinghurst, Mark; & Dunser, A. (July, 2012),
“Augmented Reality in the Classroom”.
IEEE Computer Society. (Online). Item: 56.
- Ericson Marc, Santos. C.; & Chenand M. A. T.
Taketomi. (2014, January-March).
**Augmented Reality Learning
Experiences: Survey of Prototype Design
and Evaluation**. IEEE Transactions on
learning technologies. (Online). Item: 39.
- Rainie L.; & Anderson, J. (2008). **The Future of the
Internet III**. จาก Pew Internet: [http://www.pewinternet.org/\[11 กันยายน 2257\] 2008/12/14/the-future-of-the-internet-iii/](http://www.pewinternet.org/[11%20ก้านยายน%202257%202008/12/14/the-future-of-the-internet-iii/)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียน และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

Leadership of School Administrators, School Climate and Professional Learning Community Influencing Effectiveness of Internal Quality Assurance: Schools under a Jurisdiction of Bangkok Metropolitan Administration

ดร.ทรงยศ แก้วมงคล *

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและเพื่อศึกษาความสอดคล้องของโมเดลภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางการกำหนดขนาดตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน จากประชากรจำนวน 437 โรงเรียน ได้ตัวอย่างจำนวน 205 โรงเรียน ทำการกำหนดจำนวนผู้บริหารและครู ซึ่งต้องอยู่ในโรงเรียนเดียวกันได้จำนวน 1,230 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อบรรยากาศโรงเรียน และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดย

ส่งผ่านบรรยากาศโรงเรียน และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 4) โมเดลสมการโครงสร้างของภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=154.48$, $df=179$, $\chi^2/df=0.86$, $P\text{-value}=0.90740$, $GFI=0.93$, $AGFI=0.91$, $\text{standardized RMR}=0.066$, $\text{RMSEA}=0.00$) โดยโมเดลนี้อธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในได้ร้อยละ 90

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน, บรรยากาศโรงเรียน, ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, ประสิทธิภาพ

Abstract

This research aims to study leadership of school administrators. School climate and professional learning communities have influenced the effectiveness of quality assurance in school education and to study the consistency of the leadership models of school administrators. School climate and professional learning communities have influenced the effectiveness of school education insurance. The samples used in this study were 1,230 school administrators and teachers from 205 schools in Bangkok, by specifying the sample size using the Krejcie; & Morgan's table. The instrument used to collect data was a 5-rating scale

* อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

questionnaire. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, Standard Deviation, and structural equation analysis.

The results of the study were as follows: 1) Leadership of school administrators positively direct influenced school climate. 2) The professional learning community has a positive direct influence on the effectiveness of internal quality assurance. 3) The leadership of school administrators has indirect influence on the effectiveness of internal quality assurance, passed through the school atmosphere, and 4) The model of structural equation of leadership of school administrators, school climate and professional learning communities have influenced the effectiveness of quality assurance ($\chi^2=154.48$, $df=179$, $\chi^2/df=0.86$, $P\text{-value}=0.90740$, $GFI=0.93$, $AGFI=0.91$, $standardized\ RMR=0.066$, $RMSEA=0.00$). This modifier describes the variance. The effectiveness of internal quality assurance in education was 90%.

Keyword: Leadership of School Administrators, School climate, Professional Learning Community, Effectiveness

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย และหลักการของการจัดการศึกษา ที่มุ่งเน้นในเรื่องคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย 1) การประกันคุณภาพภายใน (Internal Quality Assurance) มาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงาน

ประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก 2) การประกันคุณภาพภายนอก (External Quality Assurance) มาตรา 49 กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

การประกันคุณภาพภายใน เป็นการตรวจสอบการควบคุม การติดตาม ประเมินผลคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถาบันศึกษานั้นทั้งหมด หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถาบันศึกษานั้น ผลจากการตรวจสอบคุณภาพภายใน คือ มีการวางระบบงานที่มีระบบและกลไกที่ชัดเจน มีการดำเนินงานรวมทั้งมีการพัฒนาฐานข้อมูลในด้านต่างๆ ส่วนการประกันคุณภาพภายนอกเป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษา ซึ่งกระทำโดยหน่วยงานภายนอก หรือผู้ประเมินภายนอก เพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น การประกันคุณภาพภายใน จะเน้นการตรวจสอบและประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาด้านต่างๆ ของปัจจัยนำเข้า (Input) และกระบวนการ (Process) ส่วนการประกันคุณภาพภายนอก จะเน้นการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในด้านต่างๆ ของผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ดังนั้น การประเมินคุณภาพภายในย่อมส่งผลถึงการประกันคุณภาพภายนอกโดยตรง การประกันคุณภาพภายนอก จะใช้ตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานต่างๆ ในการประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันการศึกษา รวมทั้งการตรวจเยี่ยมสถาบัน ซึ่งในการ

ประเมินต้องคำนึงถึงปรัชญา พันธกิจ และลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแต่ละสถาบันการศึกษา โดยสถาบันการศึกษาจะต้องจัดทำรายงานประจำปี เตรียมเอกสารข้อมูลในด้านต่างๆ รวมถึงข้อมูลตามตัวบ่งชี้ และรายงานการประเมินตนเองอย่างน้อย 3 ปีการศึกษา โดยสามารถจัดทำในรูปแบบ CD-Rom หรือ E-SAR เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือ สมศ. ต่อไป

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครทุกโรงเรียนได้ถูกประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก จาก สมศ. ในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกรอบที่สามมาแล้วพบว่า ยังมีโรงเรียนในสังกัดอีกร้อยละ 33 ที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ด้านผู้เรียน และจากผลการประเมินคุณภาพภายในการศึกษาภายในสถานศึกษาจากต้นสังกัด พบว่า คุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียนยังมีโรงเรียนอีกร้อยละ 39 ไม่ผ่านเกณฑ์ จากความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาและปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร จึงได้ศึกษาค้นคว้าถึงปัจจัยต่างๆ ที่จะทำให้คุณภาพของผู้เรียนสูงขึ้น พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร บรรยาภาครโรงเรียน และ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานในหลายด้าน จึงได้ตัดสินใจทำวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยาภาครโรงเรียน และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้มาเสนอต่อผู้บริหาร และผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นต้นสังกัดไปใช้ในการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การวางแผนในการพัฒนาคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน คาดว่าการวิจัยครั้งนี้จะมีผลการวิจัยที่น่าเชื่อถือสูง เพราะผู้วิจัยได้เลือกเทคนิควิจัยที่เป็นการวิเคราะห์เชิงสาเหตุด้วยการวิเคราะห์เส้นทาง (path analysis) เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทางเป็นวิธีการทางสถิติที่สอดคล้องเหมาะสมกับข้อมูลทางการศึกษา ซึ่งปัจจัยที่เป็นอิทธิพลหรือส่งผลต่อตัวแปรตาม ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยจากแนวคิด ทฤษฎี และหลักการ โดยใช้การวิเคราะห์เส้นทางของ เทตตี้

และเรย์โนลด์ (Teddle; & Reynold. 2000) พฤติกรรมการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์การของฮอย และมิสเกล (Hoy; & Miskel. 2001) ประสิทธิผลองค์การของ สเตียร์ส (Steers. 1977) พฤติกรรมภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของ แบสส์ (Bass. 1985) พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อินทพร จันเอยม (2558) เรื่อง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนและบรรยาภาครโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และงานวิจัยของ สมนึก การ์เวช (2558) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ที่เสนอแนะให้มีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในด้านอื่นๆ ในรูปแบบของการวิเคราะห์เส้นทาง จากแนวคิด ทฤษฎี หลักการ กรอบแนวคิด และงานวิจัยดังกล่าวมาข้างต้นที่ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยาภาครโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาความสอดคล้องของโมเดลภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยาภาครโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

สมมติฐานในการวิจัย

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยส่งผ่านตัวแปรบรรยาภาครโรงเรียน
3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยส่งผ่านตัวแปรชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

4. ตัวแปรบรรยากาศโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

5. ตัวแปรชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

6. โมเดลสมการโครงสร้างของภาวะผู้นำและตัวแปรส่งผ่านที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน และครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 437 โรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 437 คน และครูจำนวน 14,740 คน และรวมประชากรทั้งสิ้น 15,177 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นการกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครูจำนวน 5 คน (ใช้เกณฑ์โรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนครูน้อย คือ 8-10 คน เป็นเกณฑ์และสุ่มมาได้ครูโรงเรียนละ 5 คน) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเขต	กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้อำนวยการ	ครู	รวม
กรุงเทพเหนือ 21 โรงเรียน	21	105	126
กรุงเทพใต้ 28 โรงเรียน	28	140	168
กรุงเทพกลาง 19 โรงเรียน	19	95	194
กรุงเทพตะวันออก 62 โรงเรียน	62	310	372
กรุงเทพเหนือ 43 โรงเรียน	43	215	258
กรุงเทพใต้ 32 โรงเรียน	32	160	192
รวม	205	1,025	1,230

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้ และดัดแปลงปรับปรุงจากแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ และแบบเลือกตอบ (check list) มี 5 ตอน

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) ได้ค่าเท่ากับ 1 แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้อำนวยการโรงเรียนและครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน นำแบบสอบถามรวม 98 ข้อ มาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.666-0.937 และหาคุณภาพด้านความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.996

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,230 ชุด เพื่อให้ผู้อำนวยการโรงเรียน และครู เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม และให้โรงเรียนส่งคืนทางไปรษณีย์ และเก็บรวบรวมด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด 1,230 ฉบับ แล้วทำการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละตอนเพื่อนำคะแนนไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ตามลำดับดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

4.2 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามแต่ละด้าน โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha) การแปลค่าพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยโดยกำหนดเกณฑ์ของ เบสท์ (Best, 1978)

4.3 การวิเคราะห์ความสอดคล้องโมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น (structural equation model: SEM) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL (LISREL) ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบที่กำหนดกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (assessment of model fit) พิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ (chi-square) ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (chi-square/df) ค่าดัชนี GFI (goodness of fit index), ค่าดัชนี AGFI (adjust goodness of fit index), ค่าดัชนี RMR (rootmean squared residual), ค่า standardized RMR และค่า RMSEA

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนบรรยากาศโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนบรรยากาศโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ตัวแปรตาม	อิทธิพล	ตัวแปรแฝงภายนอก และตัวแฝงภายใน		
		LEA	CLI	PLC
CLI	DE	0.73*	-	-
	IE	-	-	-
	TE	0.73*	-	-
PLC	DE	0.74*	-	-
	IE	-	-	-
	TE	0.74*	-	-
IQA	DE	0.15	0.05	0.75*
	IE	0.51*	-	-
	TE	0.66*	0.05	0.75*

หมายเหตุ: DE = อิทธิพลทางตรง (direct effect)

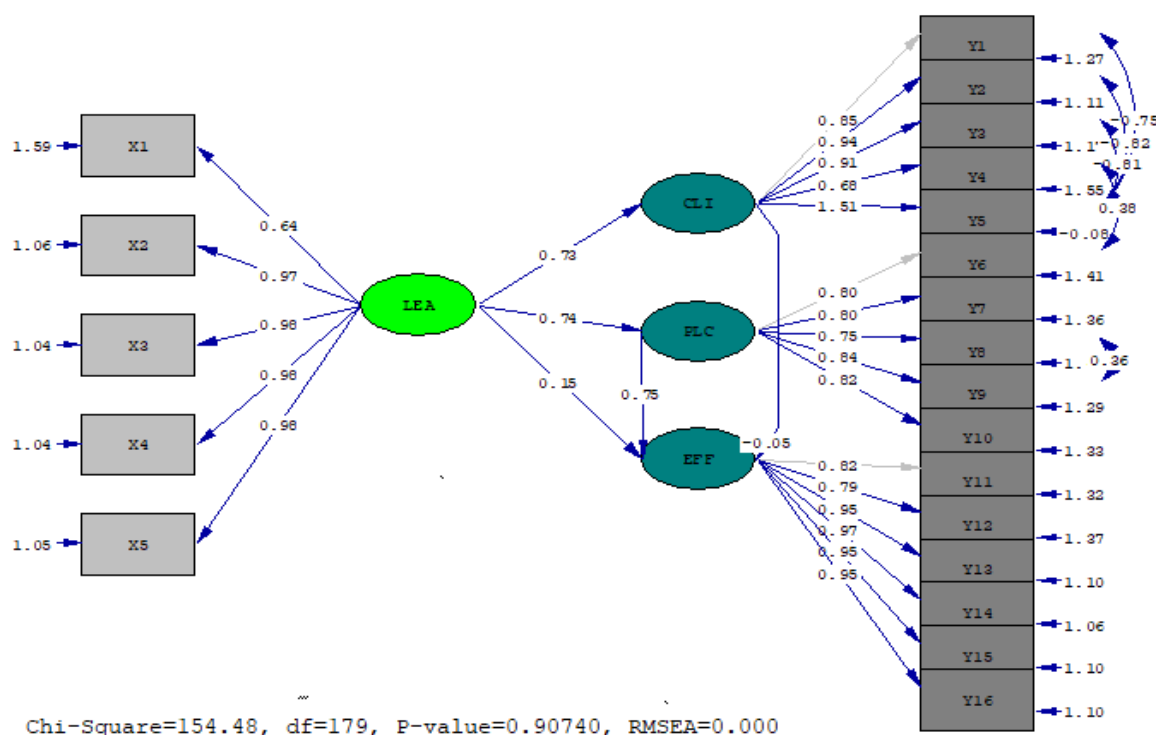
IE = อิทธิพลทางอ้อม (indirect effect)

TE = อิทธิพลรวม (total effect)

จากตาราง 2 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน (LEA) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อ

บรรยากาศโรงเรียน (CLI) และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.73 และ 0.74 ตามลำดับ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน (LEA) มีอิทธิพลโดยอ้อมต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (IQA) มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.66 โดยที่ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (IQA) แต่บรรยากาศโรงเรียน (CLI) ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (IQA)

2. ผลการศึกษาความสอดคล้องของโมเดลภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ปรากฏดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 โมเดลภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยายภาคโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาหลังการปรับโมเดล

ภาพประกอบ 1 การวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุครั้งนี้ วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม LISREL ประมาณค่าพารามิเตอร์ ด้วยวิธีไลค์ลิฮูดสูงสุด (maximum likelihood = ML) ผลการวิเคราะห์ครั้งแรก พบว่า ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนของรูปแบบหลายค่า แสดงให้เห็นว่า รูปแบบยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น ค่าไค-สแควร์ (chi-square) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ที่พัฒนาขึ้นนั้น ไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงทำการปรับโมเดลโดยพิจารณาปรับตามคำแนะนำการปรับโมเดลของโปรแกรม โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในทางทฤษฎี เพื่อให้โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุด ภายหลังการปรับโมเดลตามคำแนะนำของโปรแกรมและตามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในทางทฤษฎีแล้ว ได้โมเดล ดังภาพประกอบ 1 ซึ่งเป็นโมเดลที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่าไค-สแควร์ (chi-square) เท่ากับ 154.48 ค่าความน่าจะเป็น (P) เท่ากับ 0.90740 ที่องศาอิสระเท่ากับ 179 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (chi-square/df) เท่ากับ 0.86 ค่า

ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.93 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.91 ค่าดัชนีรากค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (standardized RMR) เท่ากับ 0.066 และค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน (RMSEA) เท่ากับ 0.000

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยายภาคโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา พบว่า

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน (LEA) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อบรรยากาศโรงเรียน (CLI) และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.73 และ 0.74 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการโรงเรียนมีภาวะผู้นำในการบริหารบรรยากาศโรงเรียนที่มีบรรยากาศที่มีการคาดหวังในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่เกิดผลลัพธ์ได้จริง มุ่งเน้นจัดการศึกษาด้านวิชาการสู่

ความสำเร็จ บรรยากาศเชิงบวกที่สร้างบรรยากาศให้ครูและบุคลากรพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมนึก การิเวท (2558) ที่ศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ภาวะผู้นำ บรรยากาศโรงเรียน และการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยมี 2 ปัจจัยที่ส่งผลทางตรงและทางอ้อม คือ ภาวะผู้นำ และบรรยากาศโรงเรียน ส่วนปัจจัยที่ส่งผลทางตรง คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงตามระดับค่าที่ส่งผลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำ และบรรยากาศโรงเรียน ปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมผ่านปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ภาวะผู้นำและบรรยากาศโรงเรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน (LEA) มีอิทธิพลโดยอ้อมต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (IQA) มีค่าอิทธิพล เท่ากับ 0.66 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้อำนวยการโรงเรียนมีภาวะผู้นำในการบริหารทั้งบรรยากาศโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยที่จัดบรรยากาศโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีการสร้างค่านิยมร่วมกัน ร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลของคณะครู นำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติเป็นภารกิจของโรงเรียน บริหารงานโรงเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม นำแนวคิดหลักการทางวิชาชีพครู และสมรรถนะทางวิชาการมาใช้ในการพัฒนาตนเองและทีม ยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการสะท้อนผลทางวิชาชีพ การสนับสนุนความสัมพันธ์ของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอินทพร จันเอี่ยม (2558) ที่ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนและบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน และบรรยากาศโรงเรียน ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงตามขนาดค่าอิทธิพลจากมาก

ไปน้อย คือ พฤติกรรมการบริหารโรงเรียน และบรรยากาศโรงเรียน

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (IQA) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการที่สถานศึกษามีการสร้างค่านิยมร่วมกันโดยร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลของคณะครู นำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติเป็นภารกิจของโรงเรียน บริหารงานโรงเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม แนวคิดหลักการทางวิชาชีพครู และสมรรถนะทางวิชาการมาใช้ในการพัฒนาตนเองและทีม ยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยกำหนดเป้าหมายของนักเรียนไว้ชัดเจน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้เอง พัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยกิจกรรมที่นักเรียนสนใจ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จัดการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนา นักเรียนตามสภาพจริง มีการสะท้อนผลทางวิชาชีพ โดยครูทำงานเป็นทีมครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิคการสอน ครูนำเสนอสื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ ร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างความสำเร็จที่มีเป้าหมายเดียวกัน สถานศึกษายังมีการสนับสนุนความสัมพันธ์ของบุคลากรโดยร่วมกันวางแผนการนิเทศการสอน นิเทศการสอนแบบกัลยาณมิตร ร่วมวิพากษ์การสอนจากการนิเทศการสอน ร่วมมือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการร่วมมือกัน สร้างเครื่องมือวัดที่มีคุณภาพ การปฏิบัติดังกล่าวจะนำไปสู่ประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้อย่างยั่งยืน

2. ผลการศึกษาความสอดคล้องของโมเดลภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=154.48$, $df=179$ $\chi^2/df=0.86$, $P\text{-value}=0.90740$, $GFI=0.93$, $AGFI=0.91$, $standardized\ RMR=0.066$, $RMSEA=0.00$) โดยโมเดลนี้อธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในได้ร้อยละ 90 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมนึก การิเวท (2558) ที่ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบ

ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ($\chi^2 = 392.893$, $\chi^2 / df = 186$, $GFI = 0.904$, $AGFI = 0.881$, $RMSEA = 0.076$) โดยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุนี้ อธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการจัดการศึกษาได้ร้อยละ 61 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอินทพร จันเอี่ยม (2558) ที่ศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนและบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พบว่า ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน และบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยค่าไค-สแควร์ (chi-square) ไม่มีนัยสำคัญ ($P > .05$) ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (chi-square/df) เท่ากับ 1.19 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.016 ค่า standardized RMR เท่ากับ 0.013 ค่า GFI และ AGFI เท่ากับ 0.99 และ 0.98 ค่า NFI, NNFI และ CFI เท่ากับ 1.00 เท่ากัน โดยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุนี้อธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลโรงเรียนได้ร้อยละ 68

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อบรรยากาศโรงเรียน และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรสร้างบรรยากาศโรงเรียนในลักษณะที่ให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหา และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งจะเป็นการนำไปสู่คุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรด้านอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เช่น ภาวะผู้เฉพาะด้านการมีส่วนร่วมของครู นโยบายใน

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น

2. ควรมีการวิจัยในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพหุระดับ ซึ่งจะทำให้ผลการวิเคราะห์มีความเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2442). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 25242 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สมนึก การ์เวช. (2558). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อินทพร จันเอี่ยม. (2558). **พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนและบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Bass, B. M. (1985). **Leadership and Performance beyond Expectations**. New York: The Free Press.
- Best, J. W. (1978). **Research in Education**. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice-Hall.
- Hoy, Wayne K.; & Miskel, Cecil G. (2001). **Education Administration: Theory Research and Practice**. 6th ed., New York: McGraw-Hill.
- Steers, R.M. (1977). **Organization Effectiveness**. California: Goodyear Publishers, Inc.
- Teddlie, Charles.; & Reynolds, Davis. (2000). **The International Handbook of School Effectiveness Research**. London: Falmer Press.

**การสร้างแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี**

**Construction of Analytical Thinking Ability Test in Mathematics
for Matthayamsuksa I Students, the Saraburi Secondary Educational
Service Area Office 4**

ประภัสสร เสาร์ท้าว¹ รองศาสตราจารย์ ดร.ชานนท์ จันทรา² และ ดร.พิกุล เอกวรารังกูร³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อสร้างแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ 4 ประการ คือ 1) เพื่อสร้างแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ 2) เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ 3) เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับแปลความหมายคะแนนที่ได้ของแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ และ 4) เพื่อสร้างคู่มือการใช้แบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จำนวน 653 คน จำแนกเป็น กลุ่มที่ใช้หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และประสิทธิภาพของตัวลองของข้อคำถาม จำนวน 145 คน กลุ่มที่ใช้ในการหาค่าความเที่ยงของแบบวัด จำนวน 138 คน และกลุ่มที่ใช้ในการพัฒนาเกณฑ์ปกติของแบบวัด จำนวน 370 คน โดยแบบวัดที่พัฒนาขึ้นม่วัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจำแนก ด้านการจัดหมวดหมู่ ด้านการเชื่อมโยง ด้านการสรุปความ และด้านการประยุกต์ ลักษณะเป็นข้อคำถามแบบ

เลือกตอบ 4 ตัวเลือก แต่ละด้านประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งหมด 25 ข้อ

ผลการวิจัย พบว่า แบบวัดที่สร้างขึ้นมีคุณภาพสามารถนำไปใช้วัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยที่สำคัญมีดังต่อไปนี้ 1) ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์จากการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามของการคิดวิเคราะห์ พบว่า ข้อคำถามในแบบวัดมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60-1 2) ค่าความยากง่ายของข้อคำถามมีค่าตั้งแต่ 0.23-0.69 3) ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามมีค่าตั้งแต่ 0.22-0.56 4) ค่าความเที่ยงของแบบวัด พบว่า แบบวัดมีค่าความเที่ยงรายด้าน ได้แก่ ด้านการจำแนก ด้านการจัดหมวดหมู่ ด้านการเชื่อมโยง ด้านการสรุปความ และด้านการประยุกต์ เท่ากับ 0.82 0.77 0.81 0.79 และ 0.78 ตามลำดับ ส่วนค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้งหมดมีค่าเท่ากับ 0.89 5) เกณฑ์ปกติสำหรับแปลความหมายคะแนนของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ ในรูปของคะแนนมาตรฐานที่ปกติมีค่าตั้งแต่ T8-T86 และ 6) คู่มือการใช้แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ มีความเหมาะสม มีส่วนประกอบสำคัญครบถ้วน อ่านเข้าใจง่าย และสะดวกในการนำไปใช้งาน

คำสำคัญ: แบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัย

และประเมินทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมสารนิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Abstract

The purposes of this research were to construction the mathematics analytical ability test for Matthayomsuksa 1 students under the jurisdiction of Saraburi Secondary Educational Service Area Office 4. The four specific objectives of this study were 1) to construct the mathematics analytical ability test; 2) to validate the quality of the mathematics analytical ability test; 3) to construct norms of the mathematics analytical ability test; and 4) to construct the manual of the mathematics analytical ability test. The samples consisted Matthayomsuksa 1 students who studied at school under a jurisdiction of Saraburi Secondary Educational Service Area Office 4 in the second semester of the 2018 academic year, by multi-stage sampling for test validation and norms construction consisted 653 students. Classification is a group that determines difficulty (p, r) and the efficiency of the questionnaire of 145 students. The group used to measure the reliability of the 138 samples. And the groups used to develop the norms of the 370 measurement models, aimed to assess 5 analytical ability composition; classification, categorization, connection, conclusion, and application. Each questionnaire composed of 5 questions, which are questions, 4 multiple-choice with one corrected answer item.

The research results showed that the construction test was the quality test that could be efficiently used to the mathematics analytical ability test for Matthayomsuksa 1 students under the jurisdiction of Saraburi Secondary Educational Service Area Office 4. The major research results were as follows: 1) The content validity of the mathematics analytical ability test, investigated by calculating the item objective congruence index (IOC), were in the range of 0.60-1. 2) The item difficulty index were in the range of 0.23-0.69. 3) The item discrimination index were in the range of

0.22-0.56. 4) The reliability of the test showed that the reliability various tests such as the classification, categorization, connection, conclusion, and application were 0.82 0.77 0.81 0.79 and 0.78 respectively, and for the whole test was 0.89. 5) The local norms for the mathematics analytical ability test score interpretation presented in the form of normalized T-score in the range of T8–T86. 6) The manual of the mathematics analytical ability test was suitable and fully important composition, easy to understand and convenient for usability.

Keywords: Analytical Thinking ability test in Mathematics

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีความสำคัญและจำเป็นมากในปัจจุบัน เนื่องจากการคิดวิเคราะห์ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และสามารถดำรงชีวิต ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกัน การคิดวิเคราะห์ก็เป็นเครื่องมือที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของคนด้วย ทั้งนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2553 มาตรา 24 วรรค 2 ได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา และวรรค 3 เรื่องการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2553)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ข้อที่ 2 ได้กำหนดให้ผู้เรียนมีความรู้ อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสารการคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและทักษะชีวิต รวมทั้งยังได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ในข้อที่ 2 ว่าให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด เน้นความสามารถ

ในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดที่เป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งเกณฑ์การผ่านช่วงชั้นและการจบหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้ว่า ผู้เรียนจะต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551)

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ยังเป็นตัวชี้วัดสำคัญในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพราะคณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบระเบียบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ทำให้สามารถคาดการณ์ วางแผนตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และคณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้นไป (สำนักทดสอบทางการศึกษา. 2546: 5) อีกทั้งวิชาคณิตศาสตร์ ยังเป็นวิชาพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เพราะเป็นวิชาที่ช่วยพัฒนาด้านการคิด การมีเหตุผล ความมีระเบียบ รู้จักแก้ปัญหา ดังนั้นการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สถานศึกษาต้องเร่งดำเนินการปลูกฝังให้เกิดกับผู้เรียนเพราะเป็นความสามารถอย่างหนึ่งที่มนุษย์จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินชีวิต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัด โดยการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการประเมินผลนักเรียนตามแนวของ PISA ซึ่งเน้นการคิดวิเคราะห์และนำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์จริง ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนผู้สอนควรให้ความสำคัญและฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์มีทักษะกระบวนการคิดการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 ซึ่งมีอายุ 11-13 ปี ตามทฤษฎีพัฒนาการสติปัญญาของ Piaget จะมีพัฒนาการอยู่ในขั้นที่ 3-4 ซึ่งอยู่ในขั้นการคิดอย่างเป็นรูปธรรมสู่ขั้นการคิดอย่างเป็นนามธรรม

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ เป็นความสามารถในการใช้ปัญญาหรือความคิดซึ่งเป็นความสามารถด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ของผู้เรียน จำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่มีความเฉพาะและมีคุณภาพ สามารถสะท้อนความสามารถดังกล่าวได้ เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อยู่ระดับใด ด้วยเหตุนี้การวัดการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน จึงมักใช้วิธีการทดสอบโดยใช้แบบสอบหรือแบบวัดเป็นเครื่องมือในการวัด แต่ปัจจุบันสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดส่วนใหญ่ยังขาดเครื่องมือที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานและให้ผลการวัดที่ถูกต้องในการทดสอบเพื่อวัดการคิดวิเคราะห์ เช่นเดียวกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี ที่ยังขาดเครื่องมือในการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีคุณภาพและให้ผลการวัดที่ถูกต้อง สำหรับนำมาใช้ร่วมกัน และสามารถเปรียบเทียบได้ว่านักเรียนแต่ละโรงเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์เป็นอย่างไร

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูสังกัดกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จึงสนใจที่จะสร้างแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พร้อมทั้งสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับแปลความหมายผลที่ได้จากแบบวัด เพื่อนำผลที่ได้ไปวัดระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องได้ทราบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนว่า มีมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้นำผลการวัดไปใช้ในการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนให้เพิ่มขึ้น ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมในโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี

2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความสามารถ การคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี

3. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ สำหรับแปลความหมาย คะแนนที่ได้ของแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี

4. เพื่อสร้างคู่มือการใช้แบบวัดความสามารถ การคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนที่กำลัง ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2560 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี จำนวน 4,832 คน ประกอบด้วยโรงเรียนทั้งหมด 21 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. กลุ่มตัวอย่างทดลองใช้เครื่องมือครั้งที่ 1 (Try-out) เพื่อศึกษาถึงความเข้าใจในคำชี้แจงในการทำ แบบวัด ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ และระยะเวลาที่ใช้ ในการทำแบบวัด ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนประเทียวิทยาทาน จำนวน 15 คน เนื่องจากผู้วิจัยสอนที่โรงเรียนดังกล่าว นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังสามารถคัดเลือกนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ที่แตกต่างกันได้ครอบคลุมทั้งนักเรียนที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กลาง ต่ำ

2. กลุ่มตัวอย่างทดลองใช้เครื่องมือครั้งที่ 2 เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของแบบวัด โดยหาค่าความยาก ง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และประสิทธิภาพของตัว ล่วงของข้อคำถามผู้วิจัยใช้การสุ่มอย่างง่ายตามขนาด ของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียน ขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย จากนั้นสุ่มห้องเรียนมาโรงเรียน ละ 1 ห้องเรียน และให้นักเรียนทุกคนในห้องเรียนเป็น กลุ่มตัวอย่าง ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนในการ ทดลองใช้ แบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทาง คณิตศาสตร์ครั้งที่ 2 รวม 145 คน เป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2560 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คือ โรงเรียนเสนาให้"วิมลวิทยานุกูล" จำนวน 50 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนประเทียวิทยาทาน จำนวน 46 คน โรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียน เติร์มมอุดมศึกษาพัฒนาการสระบุรี จำนวน 34 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนหนองโดนวิทยา จำนวน 15 คน

3. กลุ่มตัวอย่างทดลองใช้เครื่องมือครั้งที่ 3 เพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงของแบบวัด ผู้วิจัยใช้การสุ่ม อย่างง่ายตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาด ใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย และใช้ นักเรียนทุกคนในห้องเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง ทำให้ได้ กลุ่มตัวอย่างนักเรียนในการทดลองใช้ แบบวัด ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ครั้งที่ 3 รวม 138 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลัง ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียน ขนาดใหญ่พิเศษ คือ โรงเรียนเสนาให้"วิมลวิทยานุกูล" จำนวน 50 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียน ประเทียวิทยาทาน จำนวน 42 คน โรงเรียนขนาด กลาง คือโรงเรียนหนองแซงวิทยา จำนวน 31 คน และ โรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนหินกองวิทยาคม จำนวน 15 คน

4. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสร้างเกณฑ์ปกติ สำหรับแปลความหมายคะแนนที่ได้จากแบบวัด ผู้วิจัย ดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดย คำนวณจากสูตรยามาเน (Yamane, 1973) ที่ระดับ ความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ และความคลาดเคลื่อนได้ ร้อยละ 5 ในการวิจัยครั้งนี้ต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง เพื่อ สร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดความสามารถการคิด วิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ อย่างน้อย 370 คน

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยแบ่งโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 4 จังหวัด

สระบุรี ตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้เกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549)

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยคำนวณสัดส่วนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยทำให้ได้สัดส่วนการสุ่มคือ 370/4,832 เท่ากับ 0.08

ขั้นที่ 4 ผู้วิจัยสุ่มโรงเรียนในแต่ละขนาดโดยมีสัดส่วนการสุ่มเท่ากับ 0.2 ทำให้ได้จำนวนโรงเรียนในแต่ละขนาดตามที่ต้องการ โดยโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มมีทั้งสิ้น 4 โรงเรียน

ขั้นที่ 5 ผู้วิจัยสุ่มห้องเรียนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีสัดส่วนเท่ากับ 0.4 เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามที่ต้องการ โดยห้องเรียนที่ได้รับการสุ่มมีทั้งสิ้น 10 ห้อง และมีจำนวนนักเรียน 370 คน

การสร้างแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์

1. การดำเนินการสร้างแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดในการสร้างแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามแนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano, 2001) ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมความคิดวิเคราะห์ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจำแนก ด้านการจัดหมวดหมู่ ด้านการเชื่อมโยง ด้านการสรุปความ และด้านการประยุกต์ โดยผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักขององค์ประกอบการคิดวิเคราะห์ทั้ง 5 ด้าน ให้มีน้ำหนักเท่ากัน จากนั้นเลือกรูปแบบข้อคำถาม โดยผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีลักษณะให้นักเรียนอ่านทำความเข้าใจกับภาพ กราฟ ข้อความ อนุกรมหรือสถานการณ์ต่างๆ ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple-choice) 4 ตัวเลือก โดยมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว การให้คะแนนเป็นแบบ 0 และ 1 โดยให้ 1 คะแนนจากการตอบข้อคำถามถูกต้อง หากตอบข้อคำถามผิดจะให้ 0 คะแนน โดยกำหนดให้มีข้อคำถามเพื่อวัดการคิดวิเคราะห์ด้านละ 5 ข้อ เท่ากันในทุกด้าน รวม 25 ข้อ ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามให้มีจำนวนมากกว่าจำนวนที่ต้องการจริงคือสร้างข้อคำถาม จำนวน 50 ข้อ จากนั้นนำแบบวัดที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา

วิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามของการคิดวิเคราะห์ ความเหมาะสมของข้อคำถามและตัวเลือก ความชัดเจนของภาษาที่ใช้เวลาที่ใช้ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับแก้

2. การดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพในด้านความตรงตามเนื้อหา โดยนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามของการคิดวิเคราะห์แต่ละด้าน (IOC) จากนั้นนำแบบวัดที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพดังนี้

2.1 การทดลองครั้งที่ 1 ใช้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนประเทียบวิทยาทาน จำนวน 15 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา และเวลาที่ใช้

2.2 การทดลองครั้งที่ 2 ใช้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 145 เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของข้อคำถามเป็นรายข้อในด้านความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และประสิทธิภาพตัวลอง โดยผู้วิจัยคัดเลือกให้ได้ข้อคำถามที่มีคุณภาพจำนวน 25 ข้อ โดยผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักขององค์ประกอบการคิดวิเคราะห์ทั้ง 5 ด้าน ให้มีน้ำหนักเท่ากัน

2.3 การทดลองครั้งที่ 3 ใช้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 138 คน เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดในด้านความเที่ยงของแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ รายด้านและทั้งฉบับโดยนำคะแนนจากการตอบแบบวัดมาคำนวณหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson จากนั้นผู้วิจัยจึงจัดทำแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ต่อไป

จากนั้นผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ ฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ในภาคการเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี จำนวน 370 คน เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับแปลความหมายคะแนนที่ได้จากแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์

3. การดำเนินการสร้างเกณฑ์ปกติระดับท้องถิ่น (Local Norms) ของแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วยเกณฑ์ปกติของแบบวัดการคิดวิเคราะห์ด้านการจำแนกเกณฑ์ปกติของแบบวัดการคิดวิเคราะห์ด้านการจัดหมวดหมู่ เกณฑ์ปกติของแบบวัดการคิดวิเคราะห์ด้านการเชื่อมโยง เกณฑ์ปกติของแบบวัดการคิดวิเคราะห์ด้านการสรุปความ เกณฑ์ปกติของแบบวัดการคิดวิเคราะห์ด้านการประยุกต์ และเกณฑ์ปกติของแบบวัดการคิดวิเคราะห์ ทั้งฉบับ

4. การดำเนินการสร้างคู่มือการใช้แบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือการใช้แบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ ฉบับร่าง แล้วนำไปทดลองเพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคู่มือ โดยนำคู่มือไปให้ครูที่สอนใช้ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 ท่าน เพื่อศึกษาและทดลองบริหารการสอบ ตามคู่มือการใช้แบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 20 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้แบบวัดครั้งที่ 1 เพื่อทดลองบริหารการสอบตามคู่มือการใช้แบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ และปรับแก้คู่มือการใช้แบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ตามความคิดเห็นของครูที่ทดลองใช้คู่มือฉบับร่าง เป็นคู่มือฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พร้อมแนบสรุปโครงการวิทยานิพนธ์และแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี ที่พัฒนาขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามในแบบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ และแนวคิดทฤษฎีของมาร์ซาโน (Marzano.2001)

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ไปติดต่อกับผู้บริหารโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างนัดหมาย เวลา เพื่อนำแบบวัดไปทำการทดสอบกับนักเรียน

2.2 จัดเตรียมข้อสอบให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอบแต่ละโรงเรียน

2.3 อธิบายให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่ได้จากการทำแบบทดสอบ และวิธีการทำแบบทดสอบ การเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน

3. นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญและผลการตอบแบบวัดของนักเรียนไปวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบคุณภาพในด้านความยากง่าย อำนาจจำแนกความตรงตามเนื้อหา ความเที่ยง และสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับแปลความหมายคะแนนต่อไป

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

1. การดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ จำนวน 50 ข้อ มีค่าตั้งแต่ 0.60-1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อคำถามทุกข้อมีความตรงตามเนื้อหา กล่าวคือ มีความสอดคล้องกับนิยามของการคิดวิเคราะห์ที่มุ่งวัดตามเกณฑ์การพิจารณาที่กำหนดว่าข้อคำถามที่มีค่า IOC

ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อคำถามที่มีความตรงตามเนื้อหา

จากการนำแบบวัดที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพ พบว่า

1. การทดลองครั้งที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจข้อคำถามและตัวเลือกเป็นอย่างดีและใช้เวลาในการทำแบบวัดประมาณ 60 นาที

2. การทดลองครั้งที่ 2 โดยมีข้อคำถาม 50 ข้อ พบว่า ข้อคำถามมีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.04-0.85 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ -0.90 – 0.56 โดยข้อคำถามที่มีคุณภาพ คือ มีความยากง่ายตั้งแต่ 0.23-0.75 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.22-0.56 ตามเกณฑ์ที่กำหนดมีจำนวน 37 ข้อ และข้อคำถามที่ไม่มีคุณภาพตามเกณฑ์กำหนดมีจำนวน 13 ข้อ เนื่องจากมีค่าความยากง่ายสูงกว่า 0.80 จำนวน 1 ข้อ และค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า จำนวน 12 ข้อ นอกจากนั้นข้อคำถามที่มีคุณภาพยังมีตัวลวงที่มีประสิทธิภาพ คือ มีสัดส่วนคนเลือก 0.05 - 0.31 และมีค่าอำนาจจำแนกติดลบตั้งแต่ -0.9 ถึง -0.05

3. การทดลองครั้งที่ 3 พบว่า ได้ค่าความเที่ยงของแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจำแนก ด้านการจัดหมวดหมู่ ด้านการเชื่อมโยง ด้านการสรุปความ และด้านการประยุกต์ มีค่าเท่ากับ 0.82, 0.77, 0.81, 0.79 และ 0.78 ตามลำดับ โดยแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ ทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.89 ซึ่งแสดงว่าแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ มีค่าความเที่ยงอยู่ในระดับสูง

ตาราง 1 ความเที่ยงของแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์รายด้านและทั้งฉบับ

แบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์	ค่าความเที่ยง
การจำแนก	0.82
การจัดหมวดหมู่	0.77
การเชื่อมโยง	0.81
การสรุปความ	0.79
การประยุกต์	0.78
รวมทั้งฉบับ	0.89

ผลการตรวจสอบคุณภาพรายข้อของแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ พบว่า

ข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ มีค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.23-0.69 ค่าอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ 0.22 - 0.56 และตัวลวงของข้อคำถามทุกข้อยังมีประสิทธิภาพตัวลวงโดยมีสัดส่วนคนเลือกตั้งแต่ 0.10-0.31 และมีค่าอำนาจจำแนกติดลบตั้งแต่ -0.23 ถึง -0.05 ซึ่งแสดงให้ข้อคำถามทั้ง 25 ข้อ มีคุณภาพด้านค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก คือ มีค่าความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.20-0.80 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป นอกจากนั้นตัวลวงยังมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้นตัวลวงที่มีประสิทธิภาพต้องมีสัดส่วนของจำนวนคนเลือกตัวลวงตั้งแต่ 0.05 ขึ้นไป และมีค่าอำนาจจำแนกติดลบตั้งแต่ -0.05 ลงไป

2. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากการใช้แบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ พบว่า แบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ ฉบับสมบูรณ์ จำนวน 25 ข้อ ที่วัดการคิดวิเคราะห์ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจำแนก ด้านการจัดหมวดหมู่ ด้านการเชื่อมโยง ด้านการสรุปความ และด้านการประยุกต์ จำนวนด้านละ 5 ข้อ ไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตรวจสอบคุณภาพและสร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดฉบับสมบูรณ์ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานที่ประกอบด้วยค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากการใช้แบบวัดผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตาราง 2 ผลการวัดการคิดวิเคราะห์ 5 ด้าน

องค์ประกอบ	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ร้อยละของค่าเฉลี่ย
การจำแนก (5 คะแนน)	0	5	3.07	2.80	61.40
การจัดหมวดหมู่ (5 คะแนน)	0	5	3.41	3.09	68.20
การเชื่อมโยง (5 คะแนน)	0	5	3.63	2.79	72.60
การสรุปความ (5 คะแนน)	0	5	2.21	2.90	44.20
การประยุกต์ (5 คะแนน)	0	5	3.47	2.83	69.40
รวมทั้งฉบับ (25 คะแนน)	5	22	19.35	12.10	77.40

3. การดำเนินการสร้างเกณฑ์ปกติระดับท้องถิ่น (Local Norms) ของแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ พบว่า เกณฑ์ปกติของแบบวัดการคิดวิเคราะห์ด้านการจำแนก มีช่วงคะแนนดิบตั้งแต่ 0-5 และคะแนนมาตรฐานที่ปกติระหว่าง T8-T83 เกณฑ์ปกติของแบบวัดการคิดวิเคราะห์ด้านการจัดหมวดหมู่ มีช่วงคะแนนดิบตั้งแต่ 0-5 และคะแนนมาตรฐานที่ปกติระหว่าง T9-T82 เกณฑ์ปกติของแบบวัดการคิดวิเคราะห์ด้านการเชื่อมโยง มีช่วงคะแนนดิบตั้งแต่ 0-5 และคะแนนมาตรฐานที่ปกติระหว่าง T7-T81 เกณฑ์ปกติของแบบวัดการคิดวิเคราะห์ ด้านการสรุปความ มีช่วงคะแนนดิบตั้งแต่ 0-5 และคะแนนมาตรฐานที่ปกติระหว่าง T9-T80 และเกณฑ์ปกติของแบบวัดการคิดวิเคราะห์ด้านการประยุกต์ มีช่วงคะแนนดิบตั้งแต่ 0-5 และคะแนนมาตรฐานที่ปกติระหว่าง T7-T73 ในส่วนของเกณฑ์ปกติของแบบวัดการคิดวิเคราะห์ ทั้งฉบับ พบว่า แบบวัดการคิดวิเคราะห์มีช่วงคะแนนดิบตั้งแต่ 1-25 และคะแนนมาตรฐานที่ปกติระหว่าง T8-T86

4. การดำเนินการสร้างคู่มือการใช้แบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ พบว่า ครูผู้สอนทุกท่านมีความเข้าใจคู่มือการใช้แบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ ได้ถูกต้องตรงกัน สามารถดำเนินการสอบได้ถูกต้องครบถ้วนตามขั้นตอน สามารถตรวจให้คะแนนและแปลความหมายคะแนนได้ถูกต้องตามเกณฑ์การให้คะแนน และเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปใช้

1.1 ครูผู้สอน ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และคณะบริหารงานวิชาการ ควรนำแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้ทราบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนแต่ละคนว่าอยู่ในระดับใด มีจุดเด่นและจุดด้อย และแนวทางพัฒนาอย่างไร และนำผลการวัดที่ได้ไปใช้

ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนต่อไป

1.2 การนำแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปใช้ ผู้ใช้ควรศึกษารายละเอียดการใช้และปฏิบัติตามคู่มือการใช้แบบวัดอย่างเคร่งครัด เพื่อให้สามารถดำเนินการวัดและแปลความหมายผลที่ได้จากการวัดได้อย่างถูกต้อง

1.3 ควรนำแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปใช้ร่วมกับการวัดการคิดวิเคราะห์ด้วยวิธีการอื่นๆ เพื่อให้การวัดการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น

1.4 ควรมีการนำแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการวัดนักเรียน และนำผลไปพัฒนาต่อยอดนวัตกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสร้างแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ ที่อิงเนื้อหาสาระตัวชี้วัดสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวัดการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนให้มีความสมบูรณ์ครอบคลุมยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการนำแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการวัดนักเรียน และนำผลไปพัฒนาต่อยอดนวัตกรรม เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียน

2.3 ควรมีการสร้างแบบวัดความสามารถทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนในด้านอื่นๆ เช่น ความสามารถในการเชื่อมโยง ความสามารถในการสื่อสาร และความสามารถการสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2546). **การประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โครงการประกันคุณภาพการศึกษา.
- Marzano, R. J. (2001). **Designing a New Taxonomy of Educational Objectives**. California: Corwin Press.
- Yamane, Taro. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. Third Editio. New York: Harper and Row Publication.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นางประภัสสร เสาร์ท้าว
สถานที่อยู่	260/1 หมู่ 1 ตำบลหนองสรวง
อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครูชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนประเทียบวิทยาทาน
อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
18150
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2533	ครุศาสตรบัณฑิต
เอกการวัดผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

**รูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษา
ประถมศึกษาเขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0**
**A Management Model of Early Childhood School under the Office of Rayong
Primary Education Region 1 for Enhancing Learning in the Context of Thailand 4.0**

ปราการ อนุศาสนะนันท์¹ และ ดร.สุพร เข้มแข็ง²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทของประเทศไทย 4.0 ดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนเพื่อศึกษาข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทของประเทศไทย 4.0 โดยการวิเคราะห์เอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้แบบสอบถาม และศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนระดับปฐมวัยในบริบทของประเทศไทย 4.0 โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและ/หรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัย ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทของประเทศไทย 4.0 และตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย และขั้นตอนที่ 3 เป็นการประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสมในการนำรูปแบบไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทของประเทศไทย 4.0 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเป็นผู้บริหารและครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเขต

เขต 1 จำนวน 244 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น มีอำเภอและขนาดโรงเรียนเป็นชั้น และโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยจำนวน 15 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ค่าเฉลี่ย และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทของประเทศไทย 4.0 มีองค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาบุคลากรและแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ และการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และ 2) การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย การพัฒนาทักษะ Executive Function และการเรียนรู้โดยการโค้ชเพื่อการรู้คิด โดยมีสารสนเทศสำคัญในการบริหารจัดการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การนำ และการควบคุม เป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงาน และผลการประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบในการนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทของประเทศไทย 4.0 โดยภาพรวมพบว่ามีความเป็นไปได้และความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัย, การพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทของประเทศไทย 4.0

Abstract

This research aimed to develop a management model of early childhood school under the Office of Rayong Primary Education Region 1 for enhancing learning in the context of Thailand 4.0. The study was divided into 3 phases to obtain quantitative data and qualitative data. Phase 1 was to investigate the present state and guidelines on managing early childhood school under the Office of Rayong Primary Education Region 1 for enhancing learning in the context of Thailand 4.0 by reviewing literature, conducting questionnaire survey and interviewing experts on early childhood learning and school management. Phase 2 was to create a model of early childhood school under the Office of Rayong Primary Education Region 1 for enhancing learning in the context of Thailand 4.0 and to verify the accuracy and suitability of the model by experts. Phase 3 was to evaluate the feasibility and suitability of applying the proposed model. The sample used for collecting quantitative data consisted of 244 administrators and early childhood teachers in schools under the Office of Rayong Primary Education Region 1 and qualitative data was obtained from 15 experts on early childhood learning and school management. A questionnaire, semi-structured interview form, and evaluation forms were used as tools for collecting data. Percentage, mean, and Standard Deviation were employed for analyzing quantitative data and content analysis was used for qualitative data.

Findings revealed that the a management model of early childhood school under the Office of Rayong Primary Education Region 1 for enhancing learning in the context of Thailand 4.0 comprised 2 main components: 1) Personnel and Learning Resource Development consisted of Learning organization construction, and Learning

media and technology development; and 2) Learning Skills Development consisted of Developing Executive Function skills, and Learning by cognitive coaching. Each component was operated by 4 managing processes; Planning, Organizing, Leading, and Controlling. The overall suitability and feasibility of applying the management model of early childhood school under the Office of Rayong Primary Education Region 1 for enhancing learning in the context of Thailand 4.0 was rated at a high level.

Keyword: Early childhood schools management, Enhancing learning in the context of Thailand 4.0

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี การเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารอย่างไร้ขีดจำกัด และการเคลื่อนไหลของทุน สินค้า และการบริการอย่างเสรีจนเป็นโลกที่เชื่อมต่อกันเป็นเครือข่าย เป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ การเมือง ก่อเกิดการแข่งขันและเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในมิติต่างๆ ได้แก่ วัฒนธรรมของการดำรงอยู่ วัฒนธรรมของการดำเนินธุรกิจ วัฒนธรรมของการทำงาน และวัฒนธรรมของการเรียนรู้ ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพของคนในสังคมให้เข้าใจถึงธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง มีความรู้และทักษะความสามารถที่จะปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีความสุข ในขณะเดียวกันก็ต้องสามารถร่วมมือแข่งขันในสังคมโลกได้ โดยยังดำรงเอกลักษณ์และคุณค่าของความเป็นไทยได้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงนี้ ภายใต้บริบทของประเทศไทย 4.0 โดยการขับเคลื่อนกำลังการพัฒนาชาติด้วยพลังของประชารัฐ ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่วมพัฒนาประเทศ การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น พัฒนาคุณภาพความเป็นอยู่ เพิ่มฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น สามารถทำงานเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มี

การนำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ของประชาชนที่เพิ่มสูงขึ้น (กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา. 2559)

ปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว คือคุณภาพของคน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็น การศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัว คนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีจิตคิด วิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ใน สังคมได้อย่างเป็นสุข และการจัดการศึกษานั้นต้อง เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ทางร่างกาย และจิตใจ สติปัญญา ความรู้ จริยธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต (อัญญา ศรี สมพร. 2552) การศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 จะต้อง เป็นการศึกษาที่สอนให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มี อยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลกนี้มาบูรณาการเชิง สร้างสรรค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่างๆ มาตอบสนอง ความต้องการของสังคม การเรียนการสอนของครูจึง เป็นการเรียนการสอนที่เน้นการคิดสร้างสรรค์ที่จะ นำไปสู่การผลิตนวัตกรรม (พรชัย เจดามาน, และ คณะ. 2559: 4)

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นจุดเริ่มต้นของ กระบวนการจัดการศึกษาของมนุษย์ซึ่งเป็นรากฐาน สำคัญในการเรียนรู้ การศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษา ระดับเริ่มแรกเพื่อพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี บริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตาม ศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัย อยู่ (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และ คุณภาพเยาวชน. 2557) แต่บทบาทของสถาบัน ครอบครัวในด้านการดูแลเด็กต้องเปลี่ยนแปลงไปตาม กระแสโลกาภิวัตน์ดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน จังหวัดระยองซึ่งเป็นจังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวสูงที่สุดใน

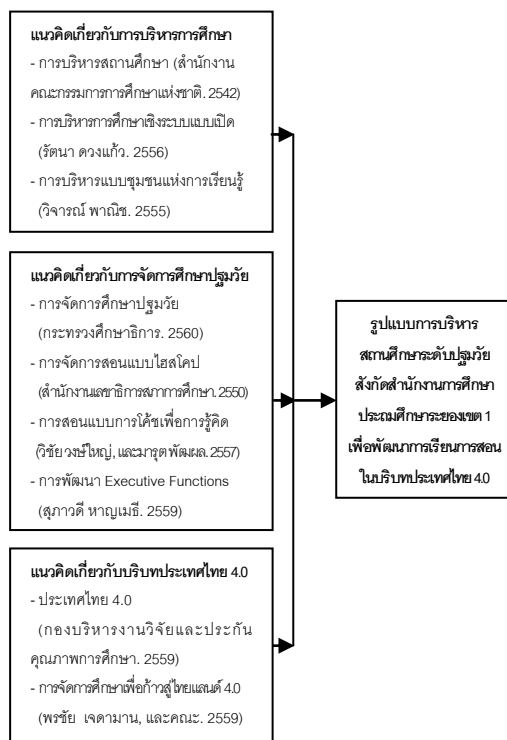
ประเทศไทย เป็นเมืองที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เป็นอย่างมากทั้งทางด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และการเกษตร จังหวัดระยองถูกกำหนดให้เป็นเมือง หลักของโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเล ตะวันออก เพื่อยกระดับการพัฒนาพื้นที่ที่ยอดสู่การ เป็นพื้นที่เศรษฐกิจชั้นนำของทวีปเอเชียที่เรียกว่า “ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก” (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2559) ทำให้สมาชิกในครอบครัวต่างทุ่มเทแรงกายและ เวลาไปกับการทำงานนอกบ้านจนกระทั่งไม่มีเวลาใน การดูแลครอบครัวและลูก จึงต้องนำไปฝากไว้กับสถาน ดูแลเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานศึกษาระดับ ปฐมวัย สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการดำรง สถานภาพการ “บ่มเพาะ” ดูแลเด็กปฐมวัยในทุกด้าน แทนครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญ กับการพัฒนาการในทุกด้านของช่วงอายุแรกเกิดจนถึง ห้าขวบ หรือวัยก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ที่มักเรียกกันว่า “เด็กปฐมวัย” ให้มีพัฒนาการอย่าง เหมาะสมตามหลักวิชาการเพื่อให้สามารถเติบโตเป็น คนดีมีคุณภาพ (สุริยา ช้องเสนาะ. 2558: 2)

การเตรียมการเพื่อเป็นการศึกษาประเทศไทย 4.0 ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดการ เรียนการสอนที่เปิดกระบวนการคิดให้แก่เด็ก เน้น ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กเพื่อให้เด็กเกิดการ กระบวนการแก้ไขปัญหาและพัฒนานวัตกรรมที่อาจ นำไปพัฒนาต่อไปได้ การบริหารจัดการที่เป็นระบบโดย การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาการเรียน การสอนให้มีความสอดคล้องและทันต่อการ เปลี่ยนแปลงในบริบทประเทศไทย 4.0 จึงเป็นแนวทาง หนึ่งในการพัฒนาและเตรียมความพร้อมของเด็กระดับ ปฐมวัย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหาร สถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดระยองเพื่อพัฒนาการ เรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0 เพื่อใช้เป็น แนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาระดับปฐมวัยให้จัด การศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดระยอง เขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดระยอง เขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0 ที่มีคุณภาพ
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดระยอง เขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0 ไปใช้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดระยอง เขต 1 เพื่อ

พัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0 ดำเนินการโดย

1. ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับปฐมวัย การจัดการเรียนการสอน การบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัย และบริบทของประเทศไทย 4.0 เพื่อนำมากำหนดกรอบการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยในบริบทประเทศไทย 4.0

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวคิดและหลักการการบริหารสถานศึกษาปฐมวัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0

2. ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ของสภาพการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดระยอง เขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0 โดยใช้แบบสอบถามเพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดทำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาปฐมวัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0 ที่เหมาะสม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดระยอง เขต 1 จำนวน 133 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดระยอง เขต 1 จำนวน 244 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีอำเภอ และขนาดโรงเรียนเป็นชั้น และโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดระยอง เขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0

3. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและ/หรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษาปฐมวัย จำนวน 15 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่มีความเชี่ยวชาญและได้รับรางวัลด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยและผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยงค์ เขต 1 จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ ครูระดับปฐมวัยและผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการสอนและการพัฒนาคุณภาพนักเรียนระดับปฐมวัย จำนวน 5 คน

ตัวแปรที่ศึกษา คือ แนวทางการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดระยอง เขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0 ดำเนินการโดย

1. ร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดระยอง เขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0 โดยวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 มาสังเคราะห์จัดทำร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดระยอง เขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0

2. ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นด้านความถูกต้องและเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและ/หรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา

จำนวน 3 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่มีความเชี่ยวชาญและได้รับรางวัลด้านการบริหารสถานศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 2 คน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพนักเรียนระดับปฐมวัย

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดระยอง เขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0

ระยะที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดระยอง เขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0 ไปใช้

ในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดระยอง เขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0 ไปใช้ ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำรูปแบบที่สร้างและตรวจสอบแล้วจากการดำเนินงานในระยะที่ 2 ไปให้ผู้บริหาร และครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 30 คน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดระยอง เขต 1 จำนวน 15 โรงเรียน เป็นผู้พิจารณาประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความเป็นไปได้และความเหมาะสมในการนำรูปแบบไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดระยอง เขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

1. แบบสอบถามสภาพการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษา

ประถมศึกษาระยะของเขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทของประเทศไทย 4.0 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC) เท่ากับ 0.80-1.00 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87

2. แบบสัมภาษณ์แนวทางในการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัย มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประเด็นในการสัมภาษณ์ ได้แก่ การปรับเปลี่ยนและการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัยในยุคประเทศไทย 4.0 และ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษาระดับปฐมวัย

3. แบบประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบที่สร้างขึ้น และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามปลายปิด วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ทำการวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จำแนกและจัดระบบข้อมูล นำข้อมูลที่ได้อาจำแนกและจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) วิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปร่วมกัน และนำเสนอข้อมูลเป็นข้อความแบบบรรยาย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทของประเทศไทย 4.0 จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบท

ของประเทศไทย 4.0 โดยภาพรวม มีการดำเนินการตามหลักการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านงานบุคคล ($\bar{X} = 3.98$) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.96$) ด้านงานงบประมาณ ($\bar{X} = 3.86$) และ ด้านงานทั่วไป ($\bar{X} = 3.94$) ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า ปัญหาและแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทของประเทศไทย 4.0 มีสองประเด็นหลักสรุปได้ดังนี้

ด้านความพร้อมของบุคลากร พบว่า ประเด็นที่เป็นปัญหาสำคัญคือ การปรับตัวของผู้บริหารในการเตรียมความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงแนวทางในการบริหารงาน และรูปแบบการบริหารงานที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ โดยผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ในการบริหาร ยอมรับแผนการปฏิบัติงาน มุ่งเน้นด้านวิชาการ เปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นและหาแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกันกับครูและบุคลากร ส่วนครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นกระบวนการคิด วิเคราะห์ เสริมทักษะทางความคิด นำเทคนิคและเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน และยอมรับเปลี่ยนแปลงตัวเองให้ทันตามยุคตามสมัย

ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา ควรนำแหล่งชุมชนและผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้ความช่วยเหลือด้านความรู้ความถนัดที่สถานศึกษาไม่สามารถจัดทำเองได้ โดยนำความรู้ ความสามารถเฉพาะทางจากแหล่งเรียนรู้ภายนอกเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน และนำผู้เรียนออกไปเรียนรู้ประสบการณ์จากภายนอกห้องเรียนโดยจัดหาแหล่งความรู้ชุมชนหรือแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นการลงมือปฏิบัติ รวมทั้งการจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ให้เหมาะสมทันสมัยพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มีสื่อเทคโนโลยีที่มีความพร้อมที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในการกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็ก มีห้องเรียนที่มีความเหมาะสมและพร้อมต่อการเรียนรู้ที่เน้นลงมือปฏิบัติให้เกิดกระบวนการเรียนแบบเป็นกลุ่ม

2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาของเขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0 มีองค์ประกอบสำคัญ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาบุคลากรและแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ และการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ และ 2) การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย การพัฒนาทักษะ Executive Function และการเรียนรู้โดยการโค้ชเพื่อการรู้จัก โดยมีสารสนเทศสำคัญในการบริหารจัดการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม เป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงาน ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาบุคลากรและแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ

1.1 การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะและทักษะความสามารถ 5 ประการ ได้แก่ การมีแบบแผนทางความคิด (Mental Model) มีการคิดอย่างเป็นระบบ (Systematic Thinking) เป็นบุคคลรอบรู้ (Personal Mastery) มีการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) และมีวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) โดยการวางแผนที่มีความเป็นเอกภาพในการปฏิบัติงาน จัดโครงสร้างองค์กรที่กะทัดรัดและสอดคล้องกับบุคลากรของโรงเรียนที่มีอยู่ จัดหาและประสานงานบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานที่เอื้อต่อการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ และจัดทำงบประมาณที่สอดคล้องกับแผนและภารกิจ ที่มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเพื่อการพัฒนา ปรับปรุง และประชาสัมพันธ์ที่เป็นระบบ

1.2 การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำสื่อและ

เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษาและเพื่อการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการเตรียมความพร้อมของบุคลากรและครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมกับงาน โดยการวิเคราะห์และวางแผนการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตที่สอดคล้องกับบริบทการใช้งาน จัดหาและจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษาและเพื่อการจัดการเรียนการสอน จัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร ครู และผู้บริหาร ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน และเพื่อการจัดการเรียนการสอน และดำเนินการติดตามและนิเทศภายในเพื่อสร้างความพร้อม ความสามารถ และความตระหนักของผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษาในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้

องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ การพัฒนาทักษะ Executive Function และการเรียนรู้โดยการโค้ชเพื่อการรู้จัก

2.1 การพัฒนาทักษะ Executive Function (EF) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการบริหารจัดการตนเอง คือคิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น แก้ปัญหาเป็น อยู่กับคนอื่นเป็น และมีความสุขเป็น ซึ่งประกอบด้วยทักษะ 3 กลุ่มคือ กลุ่มทักษะพื้นฐาน กลุ่มทักษะกำกับตนเอง และ กลุ่มทักษะปฏิบัติ โดยการวางแผนการจัดการเรียนรู้และบูรณาการการพัฒนา EF ของเด็กไว้ในแผนการจัดประสบการณ์อย่างชัดเจนเพื่อพัฒนา EF ของเด็กให้เหมาะสมกับวัย กำหนดตารางกิจวัตรประจำวันให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทั้ง 3 กลุ่ม ใช้สื่อ เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลาย ในการดำเนินการพัฒนา EF ของเด็ก จัดสภาพแวดล้อมในการทำกิจกรรมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การสำรวจ และการออกกำลังกาย รวมทั้งการสื่อสารกับทางบ้านเพื่อให้ช่วยฝึกฝนต่อเนื่องในการให้เด็กปฏิบัติกิจวัตรประจำวันหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง จัดทำรายงานความก้าวหน้า และประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงและแก้ไขปัญหา ประเมินผลและจัดทำรายงานผลการ

พัฒนา EF ของเด็กเพื่อนำไปวางแผนดำเนินการพัฒนาต่อไป

2.2 การเรียนรู้โดยการโค้ชเพื่อการรู้คิด มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการสอนของครูที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ และนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ โดยการวางแผน กำหนดบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอน ผู้ดูแลเด็ก รวมทั้งพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาการรู้คิดของเด็ก จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรและครู รวมทั้งให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาการรู้คิดของเด็ก จัดเตรียมเอกสาร ข้อมูลและแนวทางในการจัดประสบการณ์การพัฒนาการรู้คิดเพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กได้ถูกต้อง ประเมินผลการจัดกิจกรรมนำผลการประเมินไปปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการรู้คิดของเด็กให้มีประสิทธิภาพ จัดทำรายงานผลการประเมินการพัฒนาการรู้คิดของเด็กเพื่อนำไปวางแผนดำเนินการต่อไป

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบในการนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทของประเทศไทย 4.0 โดยภาพรวมพบว่ามีความเป็นไปได้และความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยจากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามพบว่าสภาพการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0 โดยภาพรวมมีการดำเนินการตามหลักการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาส่วนใหญ่นำหลักการและระเบียบวิธีการปฏิบัติตามขั้นตอนและกระบวนการการบริหารสถานศึกษาที่ดีมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษา อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อคำถามปลายเปิดพบว่ายังมีปัญหาที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทของประเทศไทย 4.0 ในด้านความพร้อมของ

ผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงแนวทางในการบริหารงาน และรูปแบบการบริหารงานที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นผลมาจากกระแสการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคประเทศไทย 4.0 ที่มุ่งเน้นให้เด็กเกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ สามารถสร้างสรรค์งานที่ออกมาจากความคิดได้ (พรชัย เจตมานัน, และคณะ. 2559: 3) จึงถือได้ว่าเป็นการทำทาบบริบทของผู้บริหารและครูที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนและเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ดังกล่าว รวมทั้งรู้จักการอยู่ร่วมกัน และเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขได้

2. จากการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0 มีองค์ประกอบสำคัญ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาบุคลากรและแหล่งเรียนรู้ และ 2) การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีสารสนเทศสำคัญในการบริหารจัดการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การนำ และการควบคุม เป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงาน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

องค์ประกอบด้านการพัฒนาบุคลากรและแหล่งเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ และการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งของรูปแบบเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนเข้าสู่บริบทของประเทศไทย 4.0 จำเป็นต้องนำความรู้ที่มีอยู่รอบๆ ตัว ในโลกนี้มาใช้ในการบูรณาการการเรียนการสอนได้อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนและผู้เรียนต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและวิธีที่ได้มาซึ่งความรู้สามารถใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศในการหาความรู้ และนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ และต่อยอดไปสู่การพัฒนาต่อไปได้ ผู้บริหาร

สถานศึกษาต้องสามารถบริหารจัดการองค์กรให้มีการขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (นิตยา หล้าทูนธีรกุล. 2560) สอดคล้องกับสมใจ มณีวงษ์ (2556) ที่ศึกษาการนำนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย พบว่า ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรในโรงเรียน และสร้างความเชื่อมั่นให้ครูและบุคลากรมั่นใจว่าจะใช้นวัตกรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง พร้อมทั้งจะแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้นวัตกรรมในโรงเรียน ครูต้องเปิดใจยอมรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการใช้นวัตกรรมใหม่ ต้องมีความเชื่อมั่นว่าการใช้นวัตกรรมจะช่วยให้ครูได้พัฒนาตนเอง ในการพัฒนาองค์กรให้สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่องและบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีมาตรฐาน จะต้องเป็นองค์กรแห่งเรียนรู้ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลในองค์กรในทุกระดับ บุคคลที่จะสามารถสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีคุณสมบัติแตกต่างจากบุคคลทั่วไป โดยมีคุณลักษณะทักษะความสามารถทั้ง 5 ประการ ได้แก่ การมีแบบแผนทางความคิด (Mental Model) , การคิดอย่างเป็นระบบ (Systematic Thinking) การเป็นบุคคลรอบรู้ (Personal Mastery) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) และ การมีวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) การพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคลากรแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ และการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ จึงมีความสำคัญในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้สามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในบริบทประเทศไทย 4.0

องค์ประกอบด้านการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาทักษะ Executive Function และ การเรียนรู้โดยการโค้ชเพื่อการรู้คิด เป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งของรูปแบบเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0 ทั้งนี้เนื่องจากการในบริบทของการขับเคลื่อนประเทศเพื่อเข้าสู่ประเทศไทย 4.0 มีวาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคือการเตรียมคนไทย 4.0 ก้าวสู่โลกที่หนึ่งที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ด้วยการสร้างความ

เข้มแข็งจากภายในควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงกับประชาคมโลกตามแนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยขับเคลื่อนผ่านกลไกประชารัฐ (กองบริหารงานวิจัย และประกันคุณภาพการศึกษา. 2559) การเรียนรู้ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน โดยการส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กมีทักษะ Executive Function หรือความสามารถในการบริหารจัดการตนเอง คือคิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น แก้ปัญหาเป็น อยู่กับคนอื่นเป็น และมีความสุขเป็น จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะทักษะ Executive Function เป็นชุดกระบวนการคิด (Mental Process) ที่ช่วยให้บุคคลวางแผนและจัดการกับงานได้อย่างมุ่งมั่นให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งประกอบด้วยทักษะ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทักษะพื้นฐาน คือ ความจำเพื่อใช้งาน การยืดหยุ่นทางความคิด และการยั้งคิดไตร่ตรอง กลุ่มทักษะปฏิบัติ คือ การวางแผนจัดระบบดำเนินการ การมุ่งเป้าหมาย และการริเริ่มลงมือทำ และกลุ่มทักษะการกำกับตนเอง คือ การจดจ่อใส่ใจ การควบคุมอารมณ์ และการติดตามประเมินตนเอง การมีทักษะดังกล่าวจะช่วยสร้างพฤติกรรมทางบวกและช่วยในการตัดสินใจในทางที่สร้างสรรค์ต่อตนเอง (สุภาวดี หาญเมธี. 2559: 3) บทบาทของผู้สอนในโลกแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่โดยใช้การโค้ชเพื่อการรู้คิดก็เป็นปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0 ทั้งนี้เนื่องจากการโค้ชเพื่อการรู้คิดเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนที่ได้รับการโค้ช ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความผูกพันอยู่กับการเรียนรู้ สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิด และหาคำตอบที่ถูกต้องเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน ให้มีความรู้ความสามารถ การคิด และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (วิชัย วงษ์ใหญ่, และมารุต พัฒนา. 2557: 6) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและการเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้สอนและผู้เรียนต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอน การค้นหาความรู้และการเข้าถึงแหล่งความรู้โดยใช้เทคโนโลยีที่สร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ (กองบริหารงานวิจัย และประกันคุณภาพการศึกษา. 2559)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0 ไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ ผู้บริหารและบุคลากร ในสถานศึกษาต้องร่วมกันจัดทำแผนงานการปฏิบัติงานจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับผู้เรียนในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหาร ครูและบุคลากรจะต้องตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน เรียนรู้ การเปลี่ยนแปลง และร่วมกันสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้การบริหารงานสถานศึกษาเกิดการพัฒนาดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาเขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0 ไปใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยในบริบทของข้อจำกัดทางการศึกษาด้านต่างๆ

2. ควรศึกษากลยุทธ์การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนในบริบทของขนาด สังกัด และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา. (2559). **โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน**. กรุงเทพมหานคร.
- นัตยา หล้าทูนธีรกุล. (2560). **Professional Learning Community กับพัฒนาครูเพื่อศิษย์ยุค Thailand 4.0**. กรุงเทพมหานคร.
- พรชัย เจตมานและคณะ. (2559,กรกฎาคม). ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อการบริหารจัดการสู่การเปลี่ยนผ่านศตวรรษที่ 21 ไทยแลนด์ 4.0. **วารสารหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์**. 2(1).

รัตนา ดวงแก้ว. (2556). **การพัฒนาคุณภาพการศึกษา**. เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หน่วยที่ 11. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.

วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ. ตัดดาพับลิเคชั่นจำกัด.

วิชัย วงษ์ใหญ่, และมารุต พัฒนาผล. (2557). **การโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching)**. กรุงเทพฯ. จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก 2560-2564**. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2557). **พัฒนาการเด็กปฐมวัยรากแก้วแห่งชีวิต**. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

สุภาวดี หาญเมธี. (2559). **ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ**. กรุงเทพฯ: สถาบันอาร์แอลจี รักรุก เลิร์นนิ่งกรุ๊ป.

สุริยา ช้องเสนาะ. (2558). **การศึกษาของเด็กปฐมวัย หัวใจสำคัญของการศึกษา**. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ.

อัญญา ศรีสมพร. (2552). **การศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ**. สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2552, จาก <http://www.kroobannok.com/11984>.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล:	นายปรการ อนุศาสนะนันท์
สถานที่ทำงาน:	ผู้จัดการโรงเรียนศิริพระยอง
วุฒิการศึกษา:	วุฒิมหาบัณฑิต
พ.ศ. 2556	เทคโนโลยีสารสนเทศ
	สาขามัลติมีเดียแอนิเมชัน
	มหาวิทยาลัยศรีปทุมชลบุรี
พ.ศ. 2557	ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
	สาขาวิชาบริหารการศึกษา
	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

รูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ

A Model of Early Childhood Educational Management in Private School, Samutprakarn Province

ปราณิสรา แพหมอ¹ ดร.สิทธิพร ประวัตรุ่งเรือง² และ ดร.สุวพร เข้มเฮง³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ ดำเนินการวิจัยโดยศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ 2) สร้างและตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน และ 3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนชั้นอนุบาลในสถานศึกษาเอกชนจังหวัดสมุทรปราการที่จัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 150 คน จาก 30 โรงเรียน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการศึกษาและการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ทั้งโครงสร้าง และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ มีองค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย

องค์ประกอบย่อย คือ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน และการสร้างการรับรู้ของบุคลากรในสถานศึกษา และ 2) การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย คือ การพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรม และการจัดการสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ แต่ละองค์ประกอบมีสารสนเทศในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบและประเมิน และการพัฒนาและปรับปรุง

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน

Abstract

This research aimed to develop a model of early childhood educational management in private schools of Samutprakarn province. The study consisted of 3 phases to obtain quantitative data and qualitative data, as follows: 1) to investigate the present state and guidelines on managing early childhood education in private schools of Samutprakarn province; 2) to create and verify the accuracy and suitability of the management model on early childhood education in private schools; and 3) to evaluate the suitability and possibility of applying the proposed model. Sample used for collecting quantitative data consisted of school administrators, school committee, and kindergarten teachers, totaling 150 individual from 30 schools in Samutprakarn province. Qualitative data were obtained by interviewing 9 experts on kindergarten school management and early childhood education. A

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

^{2,3} อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

questionnaire, semi-structured interview forms, and an evaluation form were used as tools for collecting data. Mean and Standard Deviation were used for analyzing quantitative data and content analysis was used for qualitative data.

The finding revealed that the model of early childhood educational management in private school in Samutprakarn province comprised two main factors: 1) Participation in learner development consisted of components on Local cooperation networking, and Creation of personnel awareness; 2) Promotion of early childhood development consisted of components on curriculum and activity development, and Environment and learning resources management. Each factor was operated by the process of planning, doing, checking, and acting.

Keywords: Model, The early childhood educational management in private school

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคน ให้เต็มตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ในการจัดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยจึงมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยถือว่าการเล่นของเด็กเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ภายใต้การจัดสภาพแวดล้อมที่

เอื้อต่อการทำงานของสมอง ผ่านสื่อที่ต้องเอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่นประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยมีนโยบายในการพัฒนาด้านต่างๆ 5 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาเด็ก การพัฒนาของเล่นของเด็ก การพัฒนาการทำงานของสมอง การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 2, 10, 15-18)

ปัจจุบันสถานการณ์ทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันอย่างรอบด้านทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี รวมทั้งวัฒนธรรมที่มีทั้งความแตกต่างและกลมกลืนในสังคม การศึกษาจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยในการพัฒนาเด็กให้สามารถเติบโตและเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมตามวัย จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย พบว่า ปัญหาสำคัญของการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทยในอดีตถึงปัจจุบัน ประกอบด้วย 1) ผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการที่สำคัญตามช่วงวัยของเด็ก จึงคาดหวังให้เด็กปฐมวัยต้องอ่านออกและเขียนได้ จึงส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีระบบการสอนแบบ “เร่งเรียน เขียนอ่าน” นอกจากนี้การใช้สื่อเทคโนโลยีในการเลี้ยงดูเด็กโดยขาดการรู้เท่าถึงการณ เช่น ไอแพด โทรศัพท์มือถือ ก็มีผลสำคัญที่ทำให้เด็กปฐมวัยมีความบกพร่องในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย จึงบริหารสถานศึกษาและสอนเด็กปฐมวัยเน้นให้เด็กอ่านและเขียนมากกว่าการปฏิบัติกิจกรรม ด้วยการเล่น และเน้นการสอนให้จำมากกว่าฝึกทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์ และตัดสินใจ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษา มุ่งบริหารเพื่อชื่อเสียงของโรงเรียน จึงเน้นการเตรียมพร้อมเด็กเพื่อการแข่งขันมากกว่าการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็ก รวมถึงปัญหาสถานศึกษา ไม่สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึง จึงทำให้เกิดการเรียน เพื่อสอบเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียงตั้งแต่ระดับอนุบาล 3) ระบบการผลิตครูปฐมวัย ยังเน้นการบรรยายความรู้ มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพน้อย

ทั้งนี้ อาจสืบเนื่องมาจากสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครูปฐมวัย มีอาจารย์ที่มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญด้านปฐมวัยน้อยและไม่สมดุลและ 4) การวัดผลและประเมินผลของการศึกษาระดับปฐมวัยให้ความสำคัญกับเนื้อหามากกว่าการวัดผลและประเมินผลพัฒนาการของเด็กอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์และจิตใจ จึงเป็นการวัดผลและประเมินผลเพื่อตัดสินมากกว่าวัดผลและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนปฐมวัย ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการของผู้เรียนปฐมวัยเป็นรายบุคคลได้อย่างแท้จริง (สุริยา ม้องเสนาะ. 2560: Online)

สถานศึกษาเอกชนมีบทบาทสำคัญในการช่วยลดภาระของรัฐในการจัดการศึกษาให้กับประชาชนภายใต้การกำกับ ควบคุม และดูแลของหน่วยงานของรัฐคือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ปัจจุบันสถานศึกษาเอกชนบางแห่งเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีคุณภาพสูงและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ขณะเดียวกันบางแห่งอยู่ในระดับที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพ จากผลการประเมินคุณภาพรอบสองโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2556: 13) พบว่า มีโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน จำนวน 2,240 แห่ง (ร้อยละ 88.05) และโรงเรียนที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน จำนวน 304 แห่ง (ร้อยละ 11.95) จากจำนวนทั้งหมด 2,544 แห่งที่จัดการศึกษาปฐมวัย ในจังหวัดสมุทรปราการซึ่งเป็นจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการจำนวนมาก มีผู้คนทั่วทุกภูมิภาคเข้ามาทำงานจึงเกิดเป็นชุมชนที่มีประชากรหนาแน่นมากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย ทำให้มีสถานศึกษาในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเป็นจำนวนมากเพื่อรองรับบุตรหลานของประชาชนที่อยู่อาศัยในจังหวัดสมุทรปราการ ถึง 174 โรงเรียน เป็นสถานศึกษาภาครัฐ 93 โรงเรียน เป็นสถานศึกษาของเอกชน จำนวน 81 โรงเรียน จะเห็นได้ว่า สถานศึกษาภาคเอกชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาของจังหวัดสมุทรปราการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับปฐมวัยนั้นถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งต่อการศึกษารองรับของเด็กและเยาวชน แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้วการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนในแต่ละแห่งนั้น มีความแตกต่าง

กัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในและภายนอกของสถานศึกษา ที่สำคัญที่สุด คือ การบริหารและการจัดการศึกษาทั้งในด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ รวมทั้งบริบทของสังคมซึ่งเป็นสังคมเมือง สถาบันครอบครัวไม่มีเวลาในการดูแลอบรมบ่มนิสัย จึงต้องฝากให้เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาเป็นหลัก

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อสร้างรูปแบบที่เหมาะสมและนำผลการวิจัยไปใช้ในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ดำเนินการโดย

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการบริหาร และการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา เพื่อนำมากำหนดกรอบวิธีการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน

1.2 ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ของสภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการในปัจจุบัน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อนำมาประกอบการจัดทำกรอบรูปแบบการบริหาร

การจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการที่เหมาะสม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนชั้นอนุบาลในสถานศึกษาเอกชนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนที่เปิดสอนระดับปฐมวัย จำนวน 72 โรงเรียน (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) เป็นประเภทโรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะระดับปฐมวัย 32 โรงเรียน เปิดสอนระดับปฐมวัยและประถมศึกษา 26 โรงเรียน และเปิดสอนระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมีธยมศึกษา 14 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา (ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ) และครูผู้สอนชั้นอนุบาล โรงเรียนละ 5 คน จำนวน 30 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีประเภทโรงเรียนเป็นชั้นและโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม รวมจำนวนทั้งสิ้น 150 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ

1.3 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ความสามารถหรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จำนวน 9 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน 3 คน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยไม่น้อยกว่า 5 ปี 2) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์หรือผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาเอกชน และ 3) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 คน เป็นอาจารย์ผู้สอนในสาขาการศึกษาปฐมวัย หรือเป็นศึกษานิเทศก์การศึกษาปฐมวัยที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ดำเนินการโดย

2.1 จัดทำร่างรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ โดยนำผลการวิเคราะห์เอกสาร การสำรวจสภาพปัญหาการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจากขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นข้อมูล เพื่อการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ

2.2 ตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ด้วยการประเมินความเหมาะสมและความถูกต้อง โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถหรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จำนวน 5 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความเหมาะสมและความถูกต้องของรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการไปใช้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนชั้นอนุบาลในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนที่เปิดสอนระดับปฐมวัยจำนวน 72 โรงเรียน (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา (ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ) และครูผู้สอนชั้นอนุบาล โรงเรียนละ 5 คน จำนวน 30 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified

Random Sampling) โดยมีประเภทโรงเรียนเป็นชั้นและโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม รวมจำนวนทั้งสิ้น 150 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามและแบบประเมิน และข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยผู้วิจัยดำเนินการประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการดำเนินการสร้างโดย

1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

1.2 กำหนดกรอบโครงสร้างของแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 สอบถามสภาพการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ

1.3 จัดทำแบบสอบถามฉบับร่าง และนำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้ความเห็นชอบแล้วนำไปตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คนพิจารณาความสอดคล้อง ความครอบคลุมของข้อคำถามกับความมุ่งหมายของการวิจัย นิยามศัพท์ ความเหมาะสมทางด้านภาษา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.80-1.00

1.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของ Cronbach (1970: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

2. แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ดำเนินการสร้างโดยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และจัดทำประเด็นสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักการและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ความเห็นชอบแล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการรวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบที่มีการตอบครบทุกข้อ และวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจำแนกและจัดระบบข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาจำแนกและจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) วิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปร่วมกัน และนำเสนอข้อมูลเป็นข้อความแบบบรรยาย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการ การศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมมีการปฏิบัติตามหลักการ บริหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านระบบการบริหารจัดการ และด้านการประกันคุณภาพ ($\bar{X} = 4.02$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.96$) ด้านการ พัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านโครงสร้าง ($\bar{X} = 3.95$) ตามลำดับ

2. รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีส่วนร่วม ในการพัฒนาผู้เรียน และการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ปฐมวัย โดยมีสารสนเทศในการขับเคลื่อนการบริหาร จัดการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบและประเมิน และการพัฒนาและปรับปรุง ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 การมีส่วนร่วมในการพัฒนา ผู้เรียน ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ

1) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับ ชุมชน มีสาระสำคัญเกี่ยวกับ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ในการวิเคราะห์จัดตั้งกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ การ จัดทำแผนพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานต่างๆ และผู้ปกครองในการสนับสนุนและให้ ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียน การจัดปฐมนิเทศ ผู้ปกครองเพื่อให้เข้าใจแนวทางการจัดการศึกษา ปฐมวัย ระเบียบปฏิบัติต่างๆ ของสถานศึกษา การจัด กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายต่างๆ อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง การให้บริการทางวิชาการ แก่ชุมชน การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ปกครองในการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเด็ก การ ส่งเสริมให้เครือข่ายต่างๆ มีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาโดยร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมติดตามประเมินผล การส่งเสริมสนับสนุน เครือข่ายต่างๆ ในการช่วยเหลือกิจกรรมการศึกษา เช่น ระดมสรรพกำลัง วัสดุอุปกรณ์และทุนการศึกษา

เป็นต้น รวมทั้งการจัดตั้งเครือข่ายองค์กรสหวิชาชีพใน ชุมชน ประกอบด้วย บุคลากรผู้ชำนาญการในสาขา วิชาชีพ ในการร่วมมือกับบุคลากรในโรงเรียน เพื่อ ป้องกันแก้ไขปัญหา และช่วยเหลือเด็กปฐมวัยตาม ลักษณะความจำเป็นและเฉพาะกรณี

2) การสร้างการรับรู้ของบุคลากรภายใน สถานศึกษา มีสาระสำคัญเกี่ยวกับ การส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมดำเนิน โครงการ/กิจกรรมต่างๆ เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน (ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา) การ สร้างความรู้ความเข้าใจของบุคลากรภายในสถานศึกษา เกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ เด็กปฐมวัย การส่งเสริมครูผู้สอนให้เป็นบุคลากรมือ อาชีพโดยมุ่งพัฒนาตนเองและพัฒนางานในหน้าที่ การ จัดการเรียนการสอนสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อ อุปกรณ์ และ สวัสดิการแก่บุคลากรเพื่อสร้างแรงจูงใจ ขวัญกำลังใจ และความร่วมมืออย่างเข้มแข็ง การส่งเสริมให้ครูและ บุคลากรร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาองค์กร รวมทั้งการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง สัมพันธภาพและความร่วมมือของบุคลากรทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 2 การส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ปฐมวัย ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ

1) การพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรม มี สาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรและแผนการจัด ประสบการณ์ที่สอดคล้องเหมาะสมตามวัยของเด็ก การ จัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการต่างๆ ที่สนับสนุน การเรียนรู้และพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและให้ มีการใช้อย่างคุ้มค่า การจัดมาตรการในการดูแล ซ่อม บำรุงสื่อ อุปกรณ์และสถานที่ห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้ อยู่ในสภาพพร้อมใช้ การจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นให้ ผู้เรียนทำกิจกรรม เล่น อภิปรายและแสดงออกร่วมกัน รวมทั้งการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มี ประสบการณ์และทักษะในการใช้ชีวิตประจำวัน โดย การจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกิจกรรมต่อเนื่องระหว่าง การเรียนรู้ในห้องเรียน ในโรงเรียน และชุมชน โดย

อาศัยความร่วมมือของสถานศึกษา ครอบครัว และชุมชนที่เกี่ยวข้อง

2) การจัดการสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับ การจัดการสภาพแวดล้อมที่สนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความปลอดภัย รวมทั้งการจัดการสภาพบริเวณอาคารสถานที่ สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย มีบรรยากาศส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจและรักโรงเรียน การส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ส่งเสริมให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้หลากหลายและพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ และการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของผู้เรียน สอดคล้องกับบริบท สังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมผู้เรียน

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสมในการนำไปใช้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม พบว่า มีความเป็นไปได้และความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผล

1. สภาพการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมมีการปฏิบัติตามหลักการบริหารอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านระบบการบริหารจัดการ และด้านการประกันคุณภาพ ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ยึดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติตามขั้นตอนและกระบวนการ มีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการติดตามประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพ เพื่อให้สอดคล้องตามเกณฑ์และกระบวนการตรวจสอบจากหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลสถานศึกษาเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการตรวจเพื่อรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2556) พบว่า โรงเรียนที่ผ่านการรับรองส่วนใหญ่มีคุณภาพด้านการบริหารอยู่ในระดับดี

2. รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน และ การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยมีสารสนเทศในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบและประเมิน และการพัฒนาและปรับปรุง สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน และการสร้างการรับรู้ของบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการศึกษาในระดับใดก็ตามมิใช่ความรับผิดชอบของสถานศึกษาเพียงฝ่ายเดียว การดูแลอบรมบ่มนิสัยให้เด็กเป็นคนที่มีความดีในสังคมจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือทั้งจากทางบ้านและโรงเรียน ในบริบทของจังหวัดสมุทรปราการ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนยังซึ่งยังมีบริบทของสังคมกึ่งเมืองกึ่งชนบท การเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งการใช้ภูมิปัญญาในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา จะช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (รุ่งแก้วแดง, 2541: 227) และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ระบุว่า การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และหน่วยงานอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) และสอดคล้องกับการศึกษาของเปโตรนีโอ (Petronio, 1995) ที่ศึกษาการตอบสนองของผู้ปกครองในการควบคุมการวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียนปฐมวัยพบว่า โรงเรียนควรให้สมาคมครูและผู้ปกครอง (Parent-Teacher Association: PTA) เข้ามามีบทบาทโดยให้ความร่วมมือทางวิชาการ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการดูแลเด็กและการสอนของครู

องค์ประกอบที่ 2 การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรม และการจัดการสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัย ทั้งนี้เนื่องจากในการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพ สถานศึกษาต้องดำเนินการให้ครอบคลุมพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน คือ การพัฒนาด้านร่างกาย การพัฒนาด้านอารมณ์ การพัฒนาด้านสังคม และการพัฒนาด้านสติปัญญา การจัดหลักสูตรและกิจกรรม รวมทั้งการจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และการนำแหล่งเรียนรู้ในบริบทของจังหวัดสมุทรปราการซึ่งมีความหลากหลายมาใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตในชีวิตประจำวันของเด็ก โดยคำนึงถึงพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จะช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ในทุกๆ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเชาวรัตน์ โทณผิน และคณะ (2561: 117-118) ที่พบว่าการจัดการสภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ องค์ประกอบหนึ่งในรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพราะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภายใต้การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการทำงานของสมองโดยผ่านสื่อที่เอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่น โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าจะช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะและความสามารถด้านต่างๆ ที่เหมาะสมกับวัยได้ ในการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญในการดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ในบริบทและสิ่งแวดล้อมของผู้เรียนที่เหมาะสมอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน โดยอาศัยการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายร่วมกันในการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีทักษะชีวิต และมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542: 14-15)

3. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะในการจัดทำรูปแบบมีกระบวนการดำเนินงานพัฒนาตามหลักการสร้างรูปแบบที่ดี มีการอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ได้ศึกษาได้อย่างชัดเจน (Keeves. 1988: 561-565) โดยนำผลจากการศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินงานในบริบทของสถานศึกษาในจังหวัดมาวิเคราะห์เป็นแนวทางในการจัดทำรูปแบบทำให้ได้องค์ประกอบที่มีความสำคัญเพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบท มีสาระสำคัญโดยใช้หลักการบริหารเป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เป็นไปตามระบบและผ่านการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จากการดำเนินการดังกล่าวจึงทำให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการที่จะนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน และการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในการนำรูปแบบไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพจะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจและความตระหนักให้กับบุคลากรในการดำเนินงานโดยใช้สารสนเทศในการบริหารในแต่ละขั้นตอนในการจัดการศึกษาในแต่ละองค์ประกอบอย่างเป็นระบบ

2. ควรศึกษาและวิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่ใกล้เคียงกับสถานศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตในชุมชนนั้นๆ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากลยุทธ์การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียนเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2. ควรศึกษาอนาคตภาพของการจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อการพัฒนาเด็กไทยอย่างมีคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษา**

ปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

รุ่ง แก้วแดง. (2541). **การนำภูมิปัญญาไทยเข้าระบบสู่การศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2556). **สรุปผลการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

สุริยา ช้องเสนาะ. (2560: Online). **บทบาทของครูไทยในศตวรรษที่ 21**. Retrieved From: www.parliament.go.th

เชาวรัตน์ โทณผลีน, สุพร เข้มเฮง, และพรชูลี ลังกา. (2561, มกราคม-มิถุนายน). **รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร**. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 7(1): 110-120.

Keeves, P. J. (1988). **Educational Research Methodology and Measurement: An International Handbook**. Oxford: Pergamon Press.

Petronio, Maureen. (1995). **Kindergarten: Parent' response to controlled school choice plan**. Dissertation Abstracts International. 223-235.

การประเมินโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Evaluation of Education Loan Project Chandrakasem Rajbhat University

ปราณี พุ่มพวง¹ ดร.พิกุล เอกวางกูร² และ ดร.วารุณี ลัภนโชคดี³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความเหมาะสมและความเพียงพอของปัจจัยนำเข้าของโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา 2) ประเมินความเหมาะสมของกระบวนการในการดำเนินงานโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และ 3) ประเมินผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยคณะกรรมการ จำนวน 12 คน เจ้าหน้าที่ จำนวน 6 คน นักศึกษาที่กู้ยืมเงิน จำนวน 323 คน และผู้ปกครอง จำนวน 314 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการประเมินโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม พบว่า 1) ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการมีความเหมาะสมเพียงพอ เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินในทุกประเด็นทั้งในด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ งบประมาณ เกณฑ์การชำระหนี้ ยกเว้นเกณฑ์ในการคัดเลือกนักศึกษาเพื่อขอรับทุน พบว่า มี 1 ข้อ ที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์การประเมิน คือ นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลาง ที่ระบุให้นักศึกษามีการทำจิตอาสาไม่ต่ำกว่า 36 ชั่วโมง 2) ด้านกระบวนการ พบว่า มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินในขั้นตอนการขอกู้และการทำสัญญา ยกเว้นขั้นตอนของการรับเงินค่าเล่าเรียนและค่าครองชีพที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลาง เพราะมี

ความล่าช้าในการโอนเงิน 3) ด้านผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ พบว่า โครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาช่วยให้นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับโอกาสทางการศึกษา ช่วยแบ่งเบาภาระด้านการเงินของผู้ปกครอง เป็นโครงการที่มีประโยชน์ควรจัดให้อย่างต่อเนื่องต่อไป

คำสำคัญ: กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)
ปัจจัย การดำเนินงาน การบรรลุวัตถุประสงค์

Abstract

The purposes of this evaluation were: 1) to evaluate the appropriateness and the sufficiency of import factors of the Student Loan Fund Project; 2) to evaluate the appropriateness process of action in the Student Loan Fund Project; and 3) to evaluate the objective achievement of the Student Loan Fund Project. The data were collected from: 12 subcommittees, 6 officers, 323 students, and 314 guardians using questionnaire and interview. The data were statistically analyzed using the frequency, percentage, average, and standard deviation.

The results of the evaluation of the Student Loan Fund Project found that: 1) most of the import factors of the project were appropriate and sufficient such as officers, budget, and principle debt repayment factors except the regulations of student selection for the loan (The reasons why most of the students were disqualified because they were rated in the middle range of the volunteer - student. These students must do the volunteer work at least 36 hours); 2) most of the

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

processes of action were appropriate by following the regulations of the loan application and the loan agreement, except the process of requesting money due to the students delayed debt repayment; 3) the objective achievement found that the Student Loan Fund Project facilitated students who had insufficient financial support for their education, the project provided them to meet the opportunity to continue their study; also, helping their guardians' financial support for their children. The project is beneficial for the students, and this should be continued.

Keywords: Education Loan Fund operation factor, achieving objectives

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีมาตั้งแต่ปี 2538 โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ 3 หน่วยงาน คือ กระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กู้ยืมเงินแก่นักเรียน หรือนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญและสายอาชีพ) จนถึงระดับปริญญาตรี ในช่วงแรกจะดำเนินการกองทุนในลักษณะเงินทุนหมุนเวียนตามนัยมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 ต่อมารัฐบาลได้พิจารณาเห็นความสำคัญของโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อศึกษามากขึ้น จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 ปัจจุบันพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีผลให้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐมนตรี และมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมาย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และกฎหมายอื่น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการผลิต

กำลังคนและการพัฒนาประเทศและเพิ่มมาตรฐานในการบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กองทุนเงินให้กู้ยืมทางการ ศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนการขยายโอกาสและพัฒนาการศึกษาของประเทศเพื่อให้เยาวชนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานเท่าเทียมกัน (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. 2559)

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมเป็นสถาบันอุดมศึกษา ได้เข้าร่วมโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อสนองนโยบายรัฐและให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 จนถึงปัจจุบันปัจจุบันมีนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการนี้ จำนวน 1,680 คน การดำเนินงานโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มอบให้กองพัฒนานักศึกษาเป็นผู้ดูแลบริหารจัดการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา 2541 และประกาศระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ว่าด้วยการดำเนินงาน หลักเกณฑ์ และวิธีการกู้ยืมเงิน กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2546 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2555 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาประจำสถานศึกษา และคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกนักศึกษา มีการกำหนดขั้นตอนในการทำงานที่ชัดเจนตั้งแต่การประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อให้นักศึกษาที่มีความประสงค์จะขอกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาแต่ละปี การศึกษาทราบข่าว การกำหนดเกณฑ์ การทำสัญญา รวมทั้งการให้บริการต่างๆ เกี่ยวกับการกู้ยืม โดยมีการดำเนินงานผ่านระบบ e-student loan

การดำเนินงานโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม แม้ว่า จะดำเนินการต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลากว่า 20 ปี แล้ว แต่ยังพบปัญหาในการดำเนินงานของโครงการนี้ โดยจากการสัมภาษณ์นักศึกษาและผู้ปกครอง พบว่า ยังมีปัญหานักศึกษาไม่สามารถยื่นกู้ได้ทันเวลาที่กำหนด การทำสัญญามีความล่าช้า และการโอนเงินในส่วน ค่าเล่าเรียนนักศึกษาผู้กู้และค่าครองชีพมีความล่าช้า สาเหตุสำคัญประการหนึ่ง พบว่า โครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ยังไม่เคยมีการประเมินโครงการที่ผ่านมา ส่งผลให้ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมและผู้รับผิดชอบโครงการ ขาดสารสนเทศที่สำคัญสำหรับนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการในการดำเนินงานโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่กำหนดไว้

การประเมินโครงการเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารโครงการ การประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่ให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทำให้ทราบข้อบกพร่อง จุดเด่น จุดด้อยของโครงการ และทราบว่าโครงการได้บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายเพียงใด และช่วยให้สารสนเทศที่จำเป็นสำหรับการนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการได้ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ดังที่ สมคิด พรหมจรรย์ (2550: 37) กล่าวว่า การประเมินโครงการที่ดีจะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องได้สารสนเทศและสะท้อนผลการประเมินและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกแนวทางในการดำเนินงานโครงการที่เหมาะสม ช่วยให้โครงการประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยรูปแบบการประเมินโครงการที่เหมาะสมกับบริบทของโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา คือ รูปแบบการประเมินโดยใช้แนวคิดเชิงระบบ (Systematic Approach) ที่ครอบคลุมทั้งด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต จะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ในโครงการที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการดำเนินงานโครงการ ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และศึกษาในสาขาวิชาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา จึงสนใจนำรูปแบบการประเมินโดยใช้แนวคิดโมเดล (IPO) ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่เกิดขึ้น กับการดำเนินงานโครงการเพื่อให้ผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้เกี่ยวข้องได้สารสนเทศสำหรับนำไปใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเพียงพอของปัจจัยนำเข้าของโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
2. เพื่อประเมินความเหมาะสมของกระบวนการในการดำเนินงานโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
3. เพื่อประเมินผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

ขอบเขตของการประเมิน

1. การประเมินโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมจะครอบคลุมด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.1 ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ความเหมาะสมและเพียงพอของบุคลากร งบประมาณ การประชาสัมพันธ์ เกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษาผู้ขอรับทุน เกณฑ์การชำระหนี้ จากโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

1.2 ด้านกระบวนการ ได้แก่ ขั้นตอนต่างๆ ของการดำเนินงานตั้งแต่ขั้นตอนการขอกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจนแล้วเสร็จถึงขั้นตอนการรับโอนเงินค่าครองชีพและค่าเล่าเรียน การดำเนินงานได้ตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

1.3 ด้านผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานโครงการช่วยให้นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับโอกาสทางการศึกษา ช่วยแบ่งเบาภาระด้านการเงินของผู้ปกครองและการชำระหนี้ ตลอดจนประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

คำถามการวิจัย

1. ปัจจัยนำเข้าของโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ การประชาสัมพันธ์โครงการ เกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษาผู้กู้ยืมเงิน และเกณฑ์การชำระหนี้ของโครงการกองทุน

เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มีความเหมาะสมเพียงพอหรือไม่อย่างไร

2. กระบวนการในการดำเนินงานโครงการ ประกอบด้วย ขั้นตอนต่างๆ ของการดำเนินงานตั้งแต่ ขั้นตอนการขอกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จนแล้วเสร็จถึงขั้นตอนการรับโอนเงินค่าครองชีพและค่าเล่าเรียน ดำเนินการได้ตามแผนที่วางไว้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม หรือไม่ อย่างไร

3. ผลการดำเนินงานโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ประสบผลสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. คณะอนุกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา และรองคณบดีฝ่ายกิจการ จำนวน 12 คน

2. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ งานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาประจำสถานศึกษา จำนวน 6 คน

3. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมที่อยู่ในโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จำนวน 1,680 คน สุ่มตัวอย่างโดยวิธีการคำนวณ โดยใช้สูตรของ ยามาเน (Yamane, 1973) ได้จำนวน 323 คน

4. ผู้ปกครองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมที่อยู่ในโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ในปีการศึกษา 2560 ที่ได้รับการสุ่มให้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการประเมิน จำนวน 323 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม 2 และแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ดังนี้

1. แบบสอบถาม นักศึกษาที่กู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ปีการศึกษา 2560 ข้อคำถาม จำนวน 45 ข้อ

2. แบบสอบถาม ผู้ปกครองนักศึกษาที่กู้ยืมเงินจากโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จำนวน 314 คน ข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ

3. แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างอนุกรรมการสัมภาษณ์และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 18 คน ซึ่งประกอบไปด้วย รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา จำนวน 1 คน รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะ จำนวน 4 คณะ 1 วิทยาลัย ได้แก่ รองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคม รองคณบดีคณะเกษตรและชีวภาพ รองคณบดีคณะวิทยาการจัดการ รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ และวิทยาลัยการแพทย์ คณะอนุกรรมการสัมภาษณ์ จำนวน 6 คน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 6 คน

3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างแบบสอบถาม คือ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ทั้งในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการ

3.2 กำหนดรายละเอียดในประเด็นการประเมิน ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย

1) ความเหมาะสมและเพียงพอของบุคลากร ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรต่อโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา การให้บริการ ความเพียงพอของบุคลากรในการปฏิบัติ 2) ความเหมาะสมและเพียงพอของงบประมาณ ได้แก่ ความเหมาะสมและความเพียงพอของค่าเล่าเรียนและค่าครองชีพ 3) ความเหมาะสมของช่องทางในการประชาสัมพันธ์โครงการ 4) ความเหมาะสมของเกณฑ์ในการคัดเลือก และ 5) ความเหมาะสมของเกณฑ์การชำระหนี้

3.2.2 ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย

1) ความเหมาะสมและการดำเนินงานได้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในโครงการ ได้แก่ ขั้นตอนในการประชาสัมพันธ์โครงการ ขั้นตอนการยื่นกู้ ขั้นตอนการคัดเลือกนักศึกษาผู้รับทุน ขั้นตอนในการประกาศและทำสัญญากู้ยืมเงิน ขั้นตอนการลงนามค่าเล่าเรียนและค่าครองชีพ จนถึงขั้นตอนการโอนเงินค่าเล่าเรียนและค่าครองชีพ 2) ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการ

3.2.3 ด้านผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการ ได้แก่ การดำเนินงานโครงการช่วยให้นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับโอกาสทางการศึกษา ช่วยแบ่งเบาภาระด้านการเงินของผู้ปกครอง และการชำระหนี้ ตลอดจนประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

3.3 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง ความครอบคลุมกับนิยามที่กำหนดไว้ และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอให้มีการจัดลำดับข้อคำถามในด้านของกระบวนการในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับขั้นตอนการดำเนินงานจริง เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาในด้านการบวนการได้อย่างชัดเจน

3.4 นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผลจำนวน 4 คน ได้แก่ 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ 2) ศาสตราจารย์ ดร.พรณี บัวเล็ก 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธี กิตติพงศ์ไพศาล และ 4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเดช ฉายไสย และผู้เชี่ยวชาญด้านโครงการกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา จำนวน 1 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนพรรณ พลเดช ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ในประเด็นความสอดคล้อง และครอบคลุมกรอบแนวทางการประเมินและนิยามศัพท์ ตลอดจนความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1 โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้ ด้านเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษาผู้ขอรับทุน จำนวนพี่น้องที่กำลังศึกษาควรเพิ่มเติมว่าจำนวนพี่น้องที่กำลังศึกษาอยู่ที่คนละบุจำนวนแก้ไขเป็นเพิ่มเติมจำนวนพี่น้องที่กำลังศึกษาอยู่จำนวน 2 คน ขึ้นไป และด้านเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษาผู้ขอรับทุน อาชีพบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ข้อเสนอแนะอาชีพของบิดา มารดาหรือผู้ปกครองไม่สามารถนำมาประเมินได้แก้ไขเป็นควรปรับเป็นในด้านการประกอบอาชีพของบิดา มารดา เป็นข้อมูลพื้นฐาน

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่กู้ยืมเงินจากโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจำนวน 50 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษาที่ใช้พบว่า นักศึกษาเข้าใจภาษาที่ใช้และตอบคำถามได้ตรงประเด็นที่ต้องการ จากนั้นหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ .98 และฉบับผู้ปกครองนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับผู้ปกครองจำนวน 35 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษาที่ใช้ พบว่า นักศึกษาเข้าใจภาษาที่ใช้และตอบคำถามได้ตรงประเด็นที่ต้องการ จากนั้นหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ .96

3.6 จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาผู้กู้ยืมเงินจากโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมจำนวน 323 คน และผู้ปกครองนักศึกษาที่กู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจำนวน 314 คน ข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้แบบสอบถามมาแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูล เพื่อความถูกต้องของการตอบแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำแบบสอบถาม มาทำการลงรหัส (Coding) และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยสามารถนำเสนอได้ดังนี้

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive method) เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลที่เกิดขึ้นมาได้ด้วยค่าสถิติ

พื้นฐาน การแจกแจง หรือ อธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูลหรือตัวแปร สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย

ผลการประเมินพบว่า โครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เป็นโครงการที่มีคุณภาพ ประสบผลสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินโดยเมื่อพิจารณาผลสำเร็จที่เกิดขึ้นพบว่า โครงการมีความเหมาะสมและเพียงพอทั้งในด้านปัจจัยนำเข้า และกระบวนการในการดำเนินงานโครงการ ดังนี้

ด้านความเหมาะสมของด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ความเหมาะสมและเพียงพอของ บุคลากรงบประมาณ การประชาสัมพันธ์ เกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษาผู้ขอรับทุน เกณฑ์การชำระหนี้ จากโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม พบว่า มีความเหมาะสมและเพียงพออยู่ในระดับมากเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินในทุกประเด็น

ด้านความเหมาะสมของด้านกระบวนการ ประกอบด้วย ขั้นตอนต่างๆ ของการดำเนินงานตั้งแต่ขั้นตอนการขอกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจนแล้วเสร็จถึงขั้นตอนการรับโอนเงินค่าครองชีพและค่าเล่าเรียน การดำเนินงานได้ตามแผนที่วางไว้ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินในทุกประเด็น

ด้านผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย การดำเนินงานโครงการช่วยให้นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับโอกาสทางการศึกษา ช่วยแบ่งเบาภาระด้านการเงินของผู้ปกครองและการชำระหนี้ ตลอดจนประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พบว่า ประสบผลสำเร็จอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินในทุกประเด็น

อภิปรายผล

1. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ผลการประเมินด้านความเหมาะสมและความเพียงพอด้านบุคลากร นักศึกษามีความคิดเห็นว่าเจ้าหน้าที่มีจำนวนเพียงพอในการให้บริการแก่นักศึกษา พบค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.79 แต่พบประเด็นปัญหาด้านการจ่ายเงินค่าครองชีพ มี

ความล่าช้าเนื่องจากการโอนเงินค่าครองชีพให้นักศึกษามหาวิทยาลัยต้องดำเนินการตรวจสอบสัญญาและแบบยืนยันค่าเล่าเรียนในระบบ e-studentloan ในระบบที่ www.studentloan.or.th สำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา หลังจากนั้นสำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจะนำรายงานการตรวจสอบสัญญาและแบบยืนยันค่าเล่าเรียนและค่าครองชีพส่งฐานข้อมูลให้กับ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ส่วนบริหารโครงการภาครัฐและ ธนาคาร อิสลาม แห่งประเทศไทย ส่วนบริหารโครงการภาครัฐเพื่อดำเนินการโอนเงินค่าครองชีพให้กับนักศึกษาผู้กู้ในงวดแรก เดือนถัดไป ธนาคาร จะตรวจสอบสัญญาและแบบยืนยันค่าเล่าเรียนกับค่าครองชีพกับหลักฐานฉบับจริงหากหลักฐานแนบครบถ้วนตรงกับฐานข้อมูลธนาคารจะโอนค่าครองชีพในเดือนถัดไปให้กับนักศึกษาผู้กู้ ผู้ประเมินมีข้อวิจารณ์ว่าหากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา รับผิดชอบการในขั้นตอนการทำสัญญาและการลงนามค่าเรียนจะลดปัญหาการโอนเงินค่าครองชีพให้กับนักศึกษาได้รวดเร็วขึ้นลดปัญหาการโอนเงินล่าช้า

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ผลการประเมินโครงการด้านเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษาผู้ขอรับทุนด้านการทำจิตอาสาไม่น้อยกว่า 36 ชั่วโมง พบผลประเมินว่านักศึกษามีความคิดเห็นไม่แน่ใจค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.39 นักศึกษาไม่แน่ใจ ผู้ประเมินมีข้อวิจารณ์ว่านักศึกษาผู้กู้ยืมเงินจากโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ยังไม่มีความเข้าใจและตระหนักในด้านจิตอาสาในการที่จะทำประโยชน์เพื่อสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมต้องส่งเสริมให้นักศึกษาได้ทำจิตอาสาเพื่ออนาคตเมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาออกไป นักศึกษาจะได้มีส่วนในการรับผิดชอบต่อสังคมและการส่งคืนเงินกับโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาให้กับรัฐเพื่อการส่งต่อโอกาสทางการศึกษาให้กับรุ่นน้องต่อไป

3. ด้านกระบวนการ พบว่า ผลการประเมินโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในด้านการกระบวนการทำสัญญาและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการตั้งแต่ขั้นตอนการขอกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจนแล้วเสร็จถึงขั้นตอนการโอนเงินค่าเล่าเรียนและค่าครองชีพผู้ประเมินมีข้อวิจารณ์และ

ข้อสังเกตพบว่าผ่านเกณฑ์การประเมินทุกด้านยกเว้นด้านการโอนเงินค่าเล่าเรียนและค่าครองชีพมีความล่าช้า มีข้อวิจารณ์ว่าการโอนเงินมีความล่าช้าอาจจะไม่ได้เกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาด้านเดียว อาจเกี่ยวข้องถึงการดำเนินงานกระบวนการต่างๆ ของการรับและตรวจสอบสัญญาของธนาคารเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

4. ด้านผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พบว่า ผลการประเมินนักศึกษาและผู้ปกครองด้านการเห็นคุณค่าและประโยชน์ของโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเห็นด้วยทุกด้านและเห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 2 ด้าน ด้านโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นการสร้างโอกาสให้กับครอบครัวที่มีรายได้น้อยและพบว่าด้านโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นโครงการที่มีประโยชน์และควรมีต่อเนื่องตลอดไป โดยผู้ประเมินมีข้อวิจารณ์ว่าโดยส่วนรวมแล้วนักศึกษาและผู้ปกครองจำนวนมากยังมีความต้องการที่จะให้โครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อศึกษามีต่อเนื่องตลอดไป

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารควรมีการกำหนดนโยบายและแนวทางในการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้นักศึกษามีความเข้าใจและตระหนักในการมีส่วนร่วมใน การทำประโยชน์ให้กับสังคม ในฐานะผู้ได้ออกสจากโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยควรมีการทํากิจกรรมจิตอาสาเพื่อเป็นการตอบแทนสังคมในลำดับต่อไป

2. ผู้รับผิดชอบโครงการได้แนวทางในการประเมินโครงการโดยใช้แนวคิดเชิงระบบ (IPO) ที่จะช่วยให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับโครงการที่ครอบคลุมทั้งในด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้นำไปใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มบัณฑิตผู้ขอกู้ยืมเงินที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วเพื่อดูผลกระทบที่เกิดขึ้นกับโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. (2559). คู่มือผู้ปฏิบัติงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมคิด พรหมจ้อย. (2550). เทคนิคการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี: จตุพรดีไซด์.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และ เขียวดี รามชัยกุล. (2549). การประเมินโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Yamane, Taro. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rd ed., New York: Harper and Row Publication.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวปราณี พุ่มพวง
สถานที่อยู่	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม 39/1 ถนนรัชดาภิเษก แขวงจันทรเกษม เขตลาดพร้าว กรุงเทพฯ 10900
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักวิชาการศึกษา
สถานที่ทำงาน	กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม 39/1 ถนนรัชดาภิเษก แขวงจันทรเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2541 ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จากสถาบันราชภัฏจันทรเกษม

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของเชฟโรงแรมในประเทศไทย

Causal Factors Influencing the Persistence of Hotel's Chef in Thailand

ภคพร กระจาดทอง¹ ผศ.ดร.อดิสร พงศ์ยี่หล้า² และ ดร.ศิริเดช คำสุพรหม³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรและความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพที่มีความสัมพันธ์กับการคงอยู่ของเชฟโรงแรมในประเทศไทย และเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของเชฟโรงแรมในประเทศไทย ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ เชฟโรงแรมในประเทศไทย จำนวน 853 แห่ง ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (สสปน.) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลกับเชฟตัวอย่าง จำนวน 460 ราย จากการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามโรงแรมระดับ 3 ดาว โรงแรมระดับ 4 ดาว และโรงแรมระดับ 5 ดาว โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.814-0.969 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) และ Path Analysis ผลการวิจัย พบว่า 1) ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรด้านความยึดมั่นผูกพันด้านจิตใจ ความยึดมั่นผูกพันด้านความต่อเนื่อง และด้านความยึดมั่นผูกพันด้านบรรทัดฐานมีความสัมพันธ์กับการคงอยู่ของเชฟโรงแรมในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพในด้านพลังการทำงาน ด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และด้านการอุทิศตนมีความสัมพันธ์กับการคงอยู่ของเชฟโรงแรมในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของเชฟโรงแรม ได้แก่ ขนาดโรงแรม ปัจจัยด้านลักษณะงาน และประสบการณ์ในการทำงานมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการคงอยู่ของเชฟโรงแรมผ่านความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร และความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ นั่นคือ การคงอยู่ของเชฟโรงแรม

ขึ้นอยู่กับขนาดโรงแรม ปัจจัยด้านลักษณะงาน และประสบการณ์ในการทำงานของเชฟ นอกจากนี้ยังพบว่าระดับอิทธิพลรวมของการคงอยู่ของเชฟโรงแรมลดลงเมื่อผ่านปัจจัยความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ในขณะที่ระดับอิทธิพลรวมของการคงอยู่ของเชฟโรงแรมเพิ่มขึ้นเมื่อผ่านปัจจัยความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ ซึ่งความผันแปรของการคงอยู่ของเชฟเกิดจากความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรร้อยละ 55.5

คำสำคัญ: ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ การคงอยู่ของเชฟโรงแรม ปัจจัยเชิงสาเหตุ

Abstract

This research aims to study the organization commitment and professional commitment, which are associated with the persistence of a hotel's chef in Thailand. In additional, purpose of research is also to study the causal factors that influence the persistence of hotel's chef in Thailand. In this study, the population is hotel's chef in Thailand, who work in 853 hotels of which are registered with the Thailand Convention and Exhibition Bureau (TCEB). The data were collected from 460 chefs, which were selected by stratified random sampling, in 3-star, 4-star and 5-star hotel. The tools used for data collection was a questionnaire with reliability between 0.814 - 0.969. Data were analyzed by using Pearson's product-moment correlation coefficient and Path analysis. The findings were as follows: 1) The organization commitment in affective commitment, continuance commitment, and its normative commitment were associated with persistence of hotel's chef in

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

Thailand, at .01 level of significance. Furthermore, professional commitment in the work force aspect and its unity aspect were associated with the persistence of a hotel's chef at .01 level of significance. 2) The factors that influence the persistence of hotel's chef in Thailand include hotel business size, job descriptions, and hotel's chef experience with indirect influence the persistence of the hotel chefs through the organization commitment and professional commitment. Therefore, the persistence of hotel's chef depends on the size of the hotel, job descriptions, and hotel's chef experience. Moreover, the level of influence of the existence of the hotel's chef fell through on the organization commitment, while the influence of the persistence of hotel's chef rises up through the professional commitment. The variability of the persistence of the chef's professional commitment and organization commitment, with the percentage of 55.5.

Keywords: Organization commitment, Professional commitment, Persistence of Hotel's Chef, Causal factor

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 และฉบับที่ 12 ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ธุรกิจโรงแรมจัดเป็นธุรกิจที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่งสามารถแสวงเงินตราจากต่างประเทศ ลดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด และดุลการชำระเงิน รวมถึงสร้างการจ้างงานและกระจายรายได้สู่บุคลากรระดับปฏิบัติการ (Deloitte-Travel Tourism; & Leisure. 2004; Dessler. 2006) และยังส่งผลให้เกิดการขยายตัวในธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น การก่อสร้าง การขนส่ง ภัตตาคาร สินค้าหัตถกรรมและบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (Getz; & Petersen. 2005) ข้อมูลการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พบว่าในปี พ.ศ. 2560 ทั่วประเทศมีโรงแรม จำนวน 17,203 แห่ง มี

ห้องพัก จำนวน 690,019 ห้อง จากการเติบโตของธุรกิจโรงแรมทำให้ความต้องการบุคลากรที่มีพื้นฐานความรู้ ความชำนาญเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่แรงงานที่มีประสบการณ์ก็มีทางเลือกที่จะทำงานในโรงแรมที่ให้ผลตอบแทนทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินที่ดีกว่า ส่งผลให้เกิดการหมุนเวียนแรงงานในธุรกิจโรงแรมอย่างมาก (ปกรณ์ ลิ้มโยธิน. 2555: 2) แผนกอาหารและเครื่องดื่ม เป็นส่วนงานอีกส่วนงานหนึ่งที่สร้างรายได้ อย่างมากให้กับโรงแรม จึงถือเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่าการบริการด้านห้องพัก ทั้งนี้ รายได้ของแผนกอาหารและเครื่องดื่มไม่ได้มาจากแขกที่พักในโรงแรมเพียงเท่านั้น แต่ยังมาจากบุคคลภายนอกที่เข้ามาใช้บริการห้องอาหารต่างๆ ในโรงแรม (สุพัตรา สร้อยเพชร. 2553: 139) ตำแหน่งงานของพนักงานในแผนกอาหารและเครื่องดื่ม ประกอบด้วย ผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม พนักงานฝ่ายบริการอาหาร พนักงานฝ่ายบริการเครื่องดื่ม พนักงานฝ่ายประกอบอาหาร ผู้จัดการห้องจัดเลี้ยง และผู้จัดการห้องอาหารต่าง ๆ (ชลธิชา บุญนาค. 2553: 15-24) จากตำแหน่งงานที่กล่าวมาทั้งหมดของแผนกอาหารและเครื่องดื่มนั้น จะเห็นได้ว่า พนักงานฝ่ายประกอบอาหารเป็นหัวใจหลักของแผนกอาหารและเครื่องดื่ม เพราะพวกเขาต้องรับผิดชอบภาระงานในเรื่องของการจัดเตรียมวัตถุดิบประกอบอาหาร (Pre-Preparation) และนำไปประกอบอาหารโดยกรรมวิธีต่างๆ (Preparation) เมื่ออาหารถูกปรุงสำเร็จแล้วจะถูกนำไปเตรียมไว้เพื่อรอให้พนักงานในส่วนหน้า นำออกไปบริการกับแขก (Finishing) การทำงานของพนักงานในกลุ่มนี้จะเน้นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาหาร เป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องพิถีพิถันเรื่องรสชาติและปริมาณ เพื่อให้แขกได้รับประทานอาหารที่รสชาติคงที่และในปริมาณที่เท่ากันทุกครั้งที่มาใช้บริการ พนักงานในกลุ่มนี้ไม่มีโอกาสได้บริการแขกโดยตรงจึงถูกจัดให้เป็นกลุ่มหลังบ้าน หรือ Back of the House แต่เนื่องจากอาหารเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความประทับใจให้กับแขก บางโรงแรมจึงเรียกพนักงานในกลุ่มนี้ว่าเป็น Heart of the House เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้พนักงานที่ทำงานอยู่ด้านหลัง โดยชี้ให้เห็นว่าพวกเขาเปรียบเสมือนหัวใจของห้องอาหารซึ่งจะขาดเสียมิได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อครัวหรือเชฟ (Chef) ที่มี

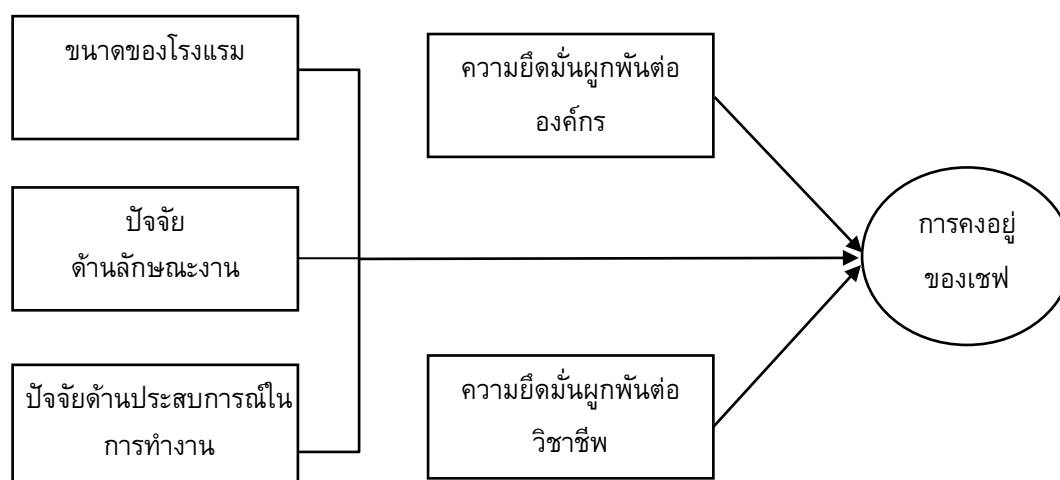
ฝีมือและมีการพัฒนาตัวเองจนมาถึงระดับสูงสุดของสายงาน คือ ตำแหน่ง Executive Chef แต่บันไดการก้าวสู่จุดสูงสุดของวิชาชีพย่อมไม่ได้มาแบบง่าย ๆ เชฟที่ประสบความสำเร็จทุกคนล้วนผ่านการฝึกฝนเคี่ยวกรำ และเรียนรู้ด้วยตัวเองตลอดชีวิตการทำงาน (สมาคมพ่อครัวไทย, 2559) ซึ่งต้องอุทิศตน พลังงาน และพลังใจในการทำงานในวิชาชีพแห่งนี้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เป็นเชฟฝีมือดีเป็นที่ยอมรับ และมีโอกาสก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน ด้วยเหตุนี้ในปัจจุบันจึงพบว่าสภาพการขาดแคลนเชฟ ที่ทำงานในครัวโรงแรมเป็นปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นกับโรงแรมที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจ การก้าวไปข้างหน้าของเชฟเพื่อตำแหน่งและรายได้ที่สูงขึ้น ทำให้โรงแรมมักจะขาดเชฟฝีมือดี (จิราพร ทัดพินิจ และคณะ, 2555: 51) สิ่งเหล่านี้เป็นผลกระทบโดยตรงกับการบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่โรงแรมหลายๆ แห่งต่างพยายามที่จะค้นหาเชฟที่มีฝีมือมาร่วมงานด้วย ในขณะที่เดียวกันก็มีการธำรงรักษาเชฟที่มีศักยภาพของตนด้วยสิ่งจูงใจทั้งที่เป็นตัวเงินและสิ่งจูงใจประเภทอื่นที่สามารถก่อให้เกิดความผูกพันต่อองค์กรและต้องการทำงานเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรต่อไป ดังจะเห็นได้จากแนวคิดของภัทรลาลัมภกิตติศุภสิน (2557: 39) ที่ได้เสนอว่าการพัฒนาความผูกพันต่อองค์กรควรใช้สิ่งที่มีผลต่อการจูงใจในการทำงาน ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้าง สภาพแวดล้อมในการ

ทำงาน นโยบายและการบริหารองค์กรและโอกาสก้าวหน้าในงาน โดยส่งเสริมให้บุคลากรมีความมั่นคงก้าวหน้าในงาน การให้โอกาสได้รับการสนับสนุนให้เลื่อนระดับหรือในการปรับเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น รวมทั้งค่าตอบแทนและผลประโยชน์อื่น ๆ เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการจูงใจให้บุคลากรคงอยู่ในองค์กรได้นาน และส่งผลให้ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของเชฟโรงแรมในประเทศไทย เพื่อที่จะหาแนวทางแก้ไขปัญหามาปรับปรุงและหลีกเลี่ยงปัจจัยการสูญเสียเชฟ และการหาวิธีจูงใจให้เชฟมีความผูกพันต่อองค์กรอันจะนำไปสู่การคงอยู่ของเชฟในโรงแรมตลอดจนพัฒนาระบบทรัพยากรมนุษย์ส่วนบุคคล และนำข้อมูลที่ได้เสนอให้องค์กรไปประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร

วัตถุประสงค์เพื่อการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร และความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพที่มีความสัมพันธ์กับการคงอยู่ของเชฟโรงแรมในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของเชฟโรงแรมในประเทศไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้างนี้ คือ เซฟโรงแรมในประเทศไทย จำนวน 853 แห่ง ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (สสปน.) โดยมีรายชื่อบนฐานข้อมูลออนไลน์ (สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ. 2561) แยกขนาดโรงแรมเป็น 3 ระดับ ได้แก่ โรงแรมระดับ 3 ดาว โรงแรมระดับ 4 ดาว และโรงแรมระดับ 5 ดาว

ในการกำหนดขนาดตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ทำการพิจารณาถึงขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมกับการวิเคราะห์โดยใช้ Path Analysis ซึ่งขนาดตัวอย่างต้องมีขนาดใหญ่ ขนาดตัวอย่างไม่ต่ำกว่า 100 คน และอัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างกับตัวแปร ควรจะเป็น 20 ต่อ 1 (สุภมาศ อังสุโชติ และคณะ. 2554) โดยตัวแปรสังเกตได้ในแบบจำลอง จำนวน 23 ตัวแปร ขนาดตัวอย่างที่มีความเหมาะสมและเพียงพอ ควรจะเป็น 20 ต่อ 1 ซึ่งจะได้นขนาดตัวอย่างเท่ากับ $23 \times 20 = 460$ คน ซึ่งมีจำนวนเพียงพอและมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์อยู่ในเกณฑ์ดี (Good) สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค Path Analysis

ดังนั้น เพื่อให้ตัวอย่างประกอบด้วยโรงแรมจากทุกระดับ ผู้วิจัยจึงพิจารณาเลือกแผนการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งประชากรออกเป็นชั้นภูมิตามขนาดโรงแรม (ชั้นภูมิ) ดังกล่าวข้างต้น แล้วสุ่มโรงแรมมาจากทุกชั้นภูมิทั้ง 3 ระดับ กำหนดขนาดตัวอย่างในแต่ละขนาดโรงแรม (ชั้นภูมิ) ให้เป็นสัดส่วนกับขนาดประชากร (Proportional - to - size Allocation) และในการเลือกตัวอย่างจากแต่ละชั้นภูมิผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Characteristics) ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษารายได้ สถานภาพ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดองค์กร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตัวเลือก (Check list)

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านลักษณะงานที่ทำ (Job or Role-relates) ประกอบด้วย ความสำเร็จในการทำงาน ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ และการได้รับการยอมรับนับถือ มีลักษณะเป็นการให้คะแนน 5 ระดับ จากระดับ 1-5 เพื่อประเมินระดับความคิดเห็น โดยผู้วิจัยใช้การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยแบบแบ่งช่วง โดยแปลความหมายตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class Interval)

ส่วนที่ 3 ด้านประสบการณ์ในการทำงาน (Work Experiences) ประกอบด้วย ความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญต่อองค์กร ความรู้สึกพึงพอใจต่อองค์กร ความน่าเชื่อถือและชื่อเสียงขององค์กร และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีลักษณะเป็นการให้คะแนน 5 ระดับ จากระดับ 1-5 เพื่อประเมินระดับประสบการณ์ในการทำงาน

ส่วนที่ 4 ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร (Organization Commitment) ประกอบด้วย ความยึดมั่นผูกพันด้านจิตใจ ความยึดมั่นผูกพันด้านความต่อเนื่อง และความยึดมั่นผูกพันด้านบรรทัดฐาน มีลักษณะเป็นการให้คะแนน 5 ระดับ จากระดับ 1-5 เพื่อประเมินระดับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร

ส่วนที่ 5 ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ (Professional Commitment) ประกอบด้วย ด้านพลังการทำงาน (Vigor) ด้านการอุทิศตน (Dedication) และด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Absorption) มีลักษณะเป็นการให้คะแนน 5 ระดับ จากระดับ 1-5 เพื่อประเมินระดับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร

ส่วนที่ 6 การคงอยู่ คือ ระยะเวลาที่อยู่กับองค์กร มีลักษณะเป็นการให้คะแนน 5 ระดับ จากระดับ 1-5 เพื่อประเมินระดับการคงอยู่

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60-1 และมีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.814-0.969 ซึ่งนับเป็นค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามยอมรับได้ (มีค่ามากกว่า 0.70) (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ธานีประศาสน์. 2545) นั่นคือ แบบสอบถามฉบับนี้อยู่ในเกณฑ์ที่มีความเชื่อถือได้

3. การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ (Mailing) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบมักไม่ให้ความร่วมมือมากนักหรือหมายถึงสัดส่วนที่ผู้ตอบจะส่งแบบสอบถามคืน (Response Rate) ก่อนข้างต่ำ ผู้วิจัยจึงได้ทำการประมาณอัตราการตอบกลับเป็น $460 + (460 \times 0.4) = 644$ (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2549) เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการเก็บข้อมูลเพื่อเป็นการสำรองหรือลดความคลาดเคลื่อนจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง กรณีที่มีการส่งแบบสอบถามคืนก่อนข้างต่ำ และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน น่าเชื่อถือมากขึ้นจากกรณีความผิดพลาดจากการตอบแบบสอบถามอย่างไม่สมบูรณ์ โดยให้ส่งแบบสอบถามคืนใช้ระยะเวลา 1 เดือน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงหรือไม่ (Linear Relationship) ทิศทาง (Direction) ของความสัมพันธ์เป็นบวกหรือลบ ขนาด (Strength) ของความสัมพันธ์มีค่าอยู่ในระดับใด สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) คือ $r > 0.8$ มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก, $0.6 < r < 0.8$ มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง, $0.4 < r < 0.6$ มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง, $0.2 < r < 0.4$ มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และ $r < 0.2$ มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของเซฟโรงแรมในประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องมือทางเทคนิคสถิติ Path Analysis เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทำการวิเคราะห์อิทธิพลทั้งทางตรงอิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของตัวแปรสาเหตุ ซึ่งใช้การประมาณค่าพารามิเตอร์ ด้วยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimates: ML) เพื่อวิเคราะห์โมเดลตามสมมติฐานที่กำหนด

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพัน และความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพต่อองค์กรกับการคงอยู่ของเซฟโรงแรมในประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรกับการคงอยู่ของเซฟโรงแรมในประเทศไทย ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรกับการคงอยู่ของเซฟโรงแรมในประเทศไทย

ความยึดมั่นผูกพันต่อ องค์กร	การคงอยู่ของเซฟโรงแรม	
	r (Sig.)	ระดับ ความสัมพันธ์
ความยึดมั่นผูกพัน ด้านจิตใจ	0.431 ^{**} (.000)	สัมพันธ์ ปานกลาง
ความยึดมั่นผูกพัน ด้านความต่อเนื่อง	0.516 ^{**} (.000)	สัมพันธ์ ปานกลาง
ความยึดมั่นผูกพัน ด้านบรรทัดฐาน	0.635 ^{**} (.000)	สัมพันธ์สูง
ภาพรวม	0.619 ^{**} (.000)	สัมพันธ์สูง

^{**} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรด้านความยึดมั่นผูกพันด้านจิตใจ และความยึดมั่นผูกพันด้านความต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์กับการคงอยู่ของเซฟโรงแรมในประเทศไทยในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรในภาพรวม และด้านความยึดมั่นผูกพันด้านบรรทัดฐาน มีความสัมพันธ์กับการคงอยู่ของเซฟโรงแรมในประเทศไทยในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพกับการคงอยู่ของเซฟโรงแรมในประเทศไทย ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพกับการคงอยู่ของเชฟโรงแรมในประเทศไทย

ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ	การคงอยู่ของเชฟโรงแรม	
	r (Sig.)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านพลังการทำงาน	0.599 ^{**} (.000)	สัมพันธ์ปานกลาง
ด้านการอุทิศตน	0.623 ^{**} (.000)	สัมพันธ์สูง
ด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน	0.570 ^{**} (.000)	สัมพันธ์ปานกลาง
ภาพรวม	0.704 ^{**} (.000)	สัมพันธ์สูง

^{**} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพในด้านพลังการทำงาน และด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความสัมพันธ์กับการคงอยู่ของเชฟโรงแรมในประเทศไทยในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพในภาพรวม และด้านการอุทิศตน มีความสัมพันธ์กับการคงอยู่ของเชฟโรงแรมในประเทศไทยในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุภายในตัวแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของเชฟโรงแรม ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพกับการคงอยู่ของเชฟโรงแรม

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุภายในตัวแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของเชฟโรงแรม ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพกับการคงอยู่ของเชฟโรงแรม

ตัวแปร	ประสบการณ์ในการทำงาน			ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร			ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ			การคงอยู่ของเชฟโรงแรม		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ขนาดโรงแรม	-	-	-	0.045	-	0.045	-0.004	-	-0.004	0.017	0.008	0.024
ปัจจัยด้านลักษณะงาน	0.719	-	0.719	0.069	0.430	0.500	0.073	0.290	0.363	0.076	0.339	0.415
ประสบการณ์ในการทำงาน	-	-	-	0.598	-	0.598	0.404	-	0.404	0.063	0.336	0.399
ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.217	-	0.217
ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.510	-	0.510

หมายเหตุ: อิทธิพลรวม (TE) อิทธิพลทางตรง (DE) และอิทธิพลทางอ้อม (IE)

จากตาราง 3 จากการศึกษาอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม ภายในตัวแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของเชฟโรงแรม ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพกับการคงอยู่ของเชฟโรงแรม พบว่า ขนาดโรงแรมมีอิทธิพลทางตรงต่อความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร มีค่าเท่ากับ 0.045 แต่ไม่มีอิทธิพลทางอ้อม โดยอิทธิพลรวม มีค่าเท่ากับ 0.045 ขนาดโรงแรมมีอิทธิพลทางตรงต่อความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ มีค่าเท่ากับ -0.004 แต่ไม่มีอิทธิพลทางอ้อม โดยอิทธิพลรวม มีค่าเท่ากับ -0.004 ขนาดโรงแรมมีอิทธิพล

ทางตรงต่อการคงอยู่ของเชฟโรงแรม มีค่าเท่ากับ 0.017 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการคงอยู่ของเชฟโรงแรม มีค่าเท่ากับ 0.008 โดยอิทธิพลรวม มีค่าเท่ากับ 0.024

ปัจจัยด้านลักษณะงานมีอิทธิพลทางตรงต่อประสบการณ์ในการทำงาน มีค่าเท่ากับ 0.719 แต่ไม่มีอิทธิพลทางอ้อม โดยอิทธิพลรวม มีค่าเท่ากับ 0.719 มีอิทธิพลทางตรงต่อความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร มีค่าเท่ากับ 0.069 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร มีค่าเท่ากับ 0.430 โดยอิทธิพลรวม มีค่าเท่ากับ 0.500 มีอิทธิพลทางตรงต่อความยึดมั่นผูกพัน

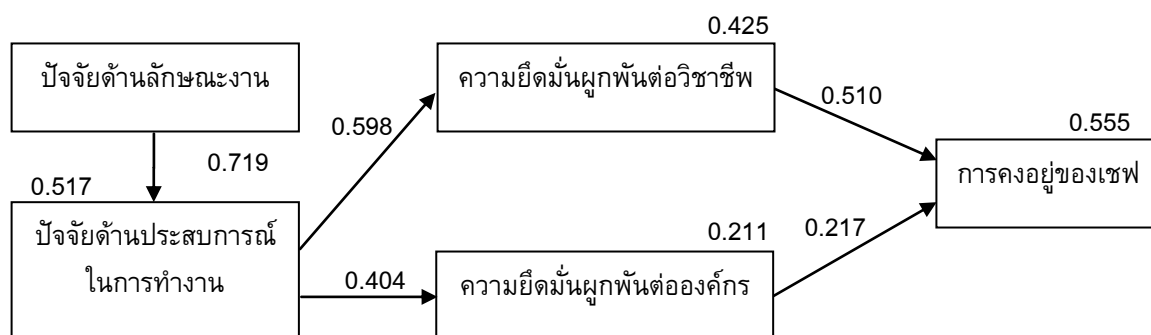
ต่อวิชาชีพ มีค่าเท่ากับ 0.073 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ มีค่าเท่ากับ 0.290 โดยอิทธิพลรวม มีค่าเท่ากับ 0.363 มีอิทธิพลทางตรงต่อการคงอยู่ของเซฟโรงแรม มีค่าเท่ากับ 0.076 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการคงอยู่ของเซฟโรงแรม มีค่าเท่ากับ 0.339 โดยอิทธิพลรวม มีค่าเท่ากับ 0.415

ประสบการณ์ในการทำงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร มีค่าเท่ากับ 0.598 แต่ไม่มีอิทธิพลทางอ้อม โดยอิทธิพลรวม มีค่าเท่ากับ 0.598 มีอิทธิพลทางตรงต่อความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ มีค่าเท่ากับ 0.404 แต่ไม่มีอิทธิพลทางอ้อม โดยอิทธิพลรวม มีค่าเท่ากับ 0.404 มีอิทธิพลทางตรงต่อการคงอยู่ของเซฟโรงแรม มีค่าเท่ากับ 0.063 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการคงอยู่ของเซฟโรงแรม มีค่าเท่ากับ 0.336 โดยอิทธิพลรวม มีค่าเท่ากับ 0.399

ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรมีอิทธิพลทางตรงต่อการคงอยู่ของเซฟโรงแรม มีค่าเท่ากับ 0.217 แต่ไม่มีอิทธิพลทางอ้อม โดยอิทธิพลรวม มีค่าเท่ากับ 0.217 มีอิทธิพลทางตรงต่อการคงอยู่ของเซฟโรงแรม มีค่าเท่ากับ

0.510 แต่ไม่มีอิทธิพลทางอ้อม โดยอิทธิพลรวม มีค่าเท่ากับ 0.510

จากข้อค้นพบสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของเซฟโรงแรม ได้แก่ ขนาดโรงแรม ปัจจัยด้านลักษณะงาน และประสบการณ์ในการทำงานมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการคงอยู่ของเซฟโรงแรมผ่านความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร และความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ นั่นคือ การคงอยู่ของเซฟโรงแรมขึ้นอยู่กับขนาดโรงแรม ปัจจัยด้านลักษณะงาน และประสบการณ์ในการทำงานของเซฟ นอกจากนี้ยังพบว่า ระดับอิทธิพลรวมของการคงอยู่ของเซฟโรงแรมลดลงเมื่อผ่านปัจจัยความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ในขณะที่ระดับอิทธิพลรวมของการคงอยู่ของเซฟโรงแรมเพิ่มขึ้นเมื่อผ่านปัจจัยความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ ซึ่งความผันแปรของการคงอยู่ของเซฟเกิดจากความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรร้อยละ 55.5 โดยสามารถสรุปรูปแบบของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของเซฟโรงแรมในประเทศไทย ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 รูปแบบของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของเซฟโรงแรมในประเทศไทย

อภิปรายผล

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร และความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพกับการคงอยู่ของเซฟโรงแรมในประเทศไทย

จากผลการศึกษาอิทธิพลของความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร และความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพที่มีผลต่อการคงอยู่ของเซฟโรงแรมในประเทศไทย พบว่าความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร และความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับการคงอยู่ของเซฟ โรงแรมในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความยึด

มั่นผูกพันต่อองค์กรด้านความยึดมั่นผูกพันด้านจิตใจ และความยึดมั่นผูกพันด้านความต่อเนื่องมีความสัมพันธ์กับการคงอยู่ของเซฟโรงแรมในประเทศไทยในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรในภาพรวม และด้านความยึดมั่นผูกพันด้านบรรทัดฐานมีความสัมพันธ์กับการคงอยู่ของเซฟโรงแรมในประเทศไทยในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะเซฟส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 16-20 ปี และมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 40,000 บาท ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนงาน

หรือสถานที่ทำงานมาหลายครั้งจนถึงโรงแรมที่ทำอยู่ในปัจจุบัน โดยในการเปลี่ยนงานของเชฟก็เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงานหรือรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น และโรงแรมที่ทำงานอยู่ในปัจจุบันอาจจะเป็นโรงแรมที่เห็นว่าเหมาะสมสำหรับตนเองแล้วจึงไม่เปลี่ยนงานอีก โดยความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของเชฟนั้นเป็นความรู้สึกของเชฟที่แสดงออกทางพฤติกรรมต่อองค์กรที่ปฏิบัติงานอยู่โดยการยอมรับนโยบายและ เป้าหมายขององค์กร เต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อความสำเร็จขององค์กรพร้อมที่จะอยู่กับองค์กรต่อไป ไม่คิดจะละทิ้งไปจากองค์กร ในขณะที่ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ เป็นสภาวะทางจิตใจในทางบวกของเชฟที่สัมพันธ์กับงานที่ปฏิบัติ ซึ่งพฤติกรรมและเจตคติทางบวกต่อโรงแรมที่ปฏิบัติงานอยู่นี้เองที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของเชฟในโรงแรม โดยการคงอยู่ของเชฟโรงแรมเป็นความคิดและความตั้งใจของเชฟในโรงแรมที่จะทำงานหรือวางแผนที่จะยังคงอยู่ทำงานกับโรงแรมที่ทำอยู่ไปจนกระทั่งเกษียณอายุ และไม่ลาออกหรือเปลี่ยนงานเมื่อพบว่าตนเองมีทางเลือกอื่นที่ดีกว่าซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ทำให้ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรและความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับการคงอยู่ของเชฟโรงแรมในประเทศไทย สอดคล้องกับผลการศึกษาของนิโคลสัน (Nicolson. 2015) ได้อธิบายว่าเจตคติของผู้ร่วมงานในองค์กรมีผลต่อความผูกพันต่อองค์กร เนื่องจากกลุ่มมีอิทธิพลต่อเจตคติของคนในองค์กร การพบปะสังสรรค์กับเพื่อนฝูงที่อยู่ในองค์กรเดียวกัน ทำให้ซึมซับถึงวัฒนธรรมและบรรยากาศขององค์กร นั่นคือถ้ากลุ่มมีเจตคติที่ดีต่อองค์กรก็จะทำให้สมาชิกมีเจตคติที่ดีต่อองค์กร และส่งผลต่อความผูกพันในองค์กรด้วย

ผลการศึกษาอิทธิพลเชิงสาเหตุภายในตัวแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของเชฟโรงแรม ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพกับการคงอยู่ของเชฟโรงแรม

ผลการศึกษา พบว่า ขนาดโรงแรม ปัจจัยด้านลักษณะงาน ปัจจัยด้านประสบการณ์ในการทำงาน ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร และความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพมีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของเชฟโรงแรมในประเทศไทย โดยปัจจัยความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพมีอิทธิพลในทางบวกต่อการคงอยู่ของเชฟมากกว่าปัจจัยความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร นั่นคือ เชฟโรงแรมที่มี

ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพสูงจะมีการคงอยู่ของเชฟสูงมากกว่าเชฟโรงแรมที่มีความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรด้วย อาจเป็นเพราะขนาดโรงแรม ปัจจัยด้านลักษณะงาน ปัจจัยด้านประสบการณ์ในการทำงาน ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร และความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพเป็นปัจจัยเสริมแรงที่สร้างแรงจูงใจให้เกิดความยึดมั่นผูกพัน และการคงอยู่ของเชฟโรงแรม สอดคล้องกับผลการศึกษาของไน และคณะ (Nie; et. al. 2015: 245-255) ที่อธิบายว่าลักษณะของงานประกอบด้วยการที่ผู้ปฏิบัติงานรับทราบว่างานที่ทำมีความท้าทาย มีลักษณะสร้างสรรคงานมีความน่าสนใจ โดยอาศัยความรับผิดชอบ และการได้รับการยอมรับนับถือ มีโอกาสที่จะได้เรียนรู้การได้รับผิดชอบงานที่สามารถควบคุมการทำงาน และงานนั้นมีโอกาสที่จะทำงานให้เสร็จจะทำให้พนักงานเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ลักษณะงานมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและเจตคติในการทำงาน โดยลักษณะงานที่เป็นสิ่งจูงใจจะมีผลให้พนักงานมีอารมณ์และความรู้สึกไปในทางบวกทำให้พนักงานปฏิบัติงานได้อย่างดี ในทางกลับกันถ้าหากว่าลักษณะงานไม่เป็นสิ่งจูงใจพนักงานจะรู้สึกไม่ชอบงานไม่พอใจในงานถ้าต้องทนทำงานในลักษณะนี้เป็นเวลานานพนักงานจะรู้สึกเบื่อหน่าย นอกจากนี้ยังพบว่า เชฟโรงแรมที่มีปัจจัยด้านลักษณะงานสูงจะมีปัจจัยด้านประสบการณ์ในการทำงานสูงด้วย สอดคล้องกับข้อค้นพบว่าเชฟโรงแรมที่มีปัจจัยด้านประสบการณ์ในการทำงานสูงจะมีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรสูงด้วย อาจเป็นเพราะความรู้สึกต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเชฟในด้านต่างๆ เช่น การได้รับมอบหมายให้ประกอบอาหารที่ตรงกับหน้าที่ความรับผิดชอบ การประกอบอาหารโดยตระหนักถึงคุณภาพและรสชาติที่ถูกต้อง ผู้รับประทานทุกครั้ง และการกระตือรือร้นทุกครั้งเมื่อได้รับมอบหมายให้ประกอบอาหารเมนูใหม่ๆ ที่แตกต่างไปจากเดิม ทำให้เชฟเห็นว่าปัจจัยด้านลักษณะงานที่ทำสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับประสบการณ์ในการทำงาน ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร นั่นคือ ปัจจัยด้านลักษณะงานที่ทำตรงกับลักษณะงานที่ทำอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านประสบการณ์ในการทำงานในโรงแรมตรงกับประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อปัจจัยด้านประสบการณ์

ในการทำงานในโรงแรมตรงกับประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในระดับ มาก จะทำให้ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของเซฟโรงแรมอยู่ในระดับมากเช่นกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของคานและราซิด (Khan; & Rashid. 2012) ที่พบว่า พนักงานที่มีความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรมีผลการปฏิบัติงานในระดับที่เหนือกว่าพนักงานที่ไม่มีความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรอย่างเห็นได้ชัด และสอดคล้องกับแวนและจาคอบส์ (Van; & Jacobs. 2012) ที่อธิบายว่า ความยึดมั่นผูกพันในองค์กรมีความสำคัญต่อความอยู่รอดขององค์กร และเป็นตัวชี้วัดที่ดี ถึงความมีประสิทธิภาพขององค์กร อีกทั้งความยึดมั่นผูกพันในองค์กรนั้นสามารถชี้ถึงแนวโน้มในความตั้งใจที่บุคคลจะคงอยู่หรือลาออกจากองค์กรได้ ถ้าหากบุคคลเกิดความยึดมั่นผูกพันในองค์กร เขาจะตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่และเกิดความต่อเนื่องในการทำงานแต่ในทางตรงข้าม หากบุคคลขาดความยึดมั่นผูกพันในองค์กรก็จะทำให้พนักงานมีความต้องการที่จะลาออกจากองค์กรในที่สุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ศรัณย์ พิมพ์ทอง (2557) ที่วิเคราะห์ปัจจัยเชิงเหตุที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในองค์กรของพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการในประเทศไทย พบว่า ตัวแปรความพึงพอใจในงานมีอิทธิพลทางตรงต่อความผูกพันต่อองค์กร และทั้งตัวแปรความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์กรมีอิทธิพลทางตรงต่อการคงอยู่ในองค์กรของพนักงาน การรับรู้และแนวทางการปฏิบัติการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์มหาวิทยาลัยสายวิชาการโดยความสัมพันธ์เป็นทิศทางเดียวกันคือการรับรู้ถึงการสนับสนุนจากองค์กรและแนวทางปฏิบัติในด้านทรัพยากรมนุษย์ โดยถ้าความผูกพันต่อองค์กรมากด้วย ส่งผลให้มีแนวโน้มที่จะคงอยู่ต่อในองค์กรในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาพบว่า ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรด้านความยึดมั่นผูกพันด้านบรรทัดฐานมีความสัมพันธ์กับการคงอยู่ของเซฟโรงแรมในประเทศไทยในระดับสูง ในขณะที่ด้านความยึดมั่นผูกพันด้านจิตใจ และความยึดมั่นผูกพันด้านความต่อเนื่องความสัมพันธ์กับการคงอยู่ของเซฟโรงแรมในประเทศ

ไทยในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมจึงควรกำหนดแผนการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ กำหนดกลยุทธ์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงานจากสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ การพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเซฟอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้โรงแรมประสบความสำเร็จอย่างมั่นคงและยั่งยืน และปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงาน (Working Environment) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงาน (Quality of Working Life) โดยแนวทางต่างๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยเครื่องยึดเหนี่ยวให้พนักงานคงอยู่กับองค์กรและขับเคลื่อนไปพร้อมกับองค์กร รวมถึงการสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีไปพร้อมๆ กันด้วย อีกทั้งยังเป็นการยกระดับมาตรฐานโรงแรมให้ดีขึ้น และทำให้ผู้ใช้บริการรู้สึกมั่นใจมากยิ่งขึ้น

2. จากการศึกษาพบว่า หากเซฟโรงแรมมีปัจจัยด้านลักษณะงานสูงจะมีปัจจัยด้านประสบการณ์ในการทำงานสูงด้วยเช่นกัน ดังนั้น เซฟโรงแรมจึงควรได้รับการพัฒนาความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ อาจเข้าร่วมการแข่งขันการทำอาหารเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ สร้างประสบการณ์ และเป็นเวทีพิสูจน์ฝีมือของตนเอง พัฒนาด้านภาษาอังกฤษ และความสามารถในการบริหารจัดการ และการวางระบบ การบริหารต้นทุนในขณะเดียวกันผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม หรือหัวหน้าเซฟควรให้โอกาสเซฟในการพัฒนาตนเอง และก้าวหน้าในอาชีพ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

จากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำเสนอข้อเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางในการทำวิจัยครั้งต่อไปโดยนักวิจัยหรือผู้ที่สนใจควรโดยอาจนาระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะของความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรจากเซฟโรงแรม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร หรือบุคลากรฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ว่าเพราะเหตุใดความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพจึงมีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของเซฟโรงแรมในประเทศไทยมากกว่าความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร และอาจศึกษาเพิ่มเติมถึงแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของโรงแรมในประเทศไทยที่มีการคงอยู่ของเซฟโรงแรม โดยอาจเปรียบเทียบกับโรงแรมที่มีการคงอยู่ของเซฟโรงแรมน้อยเพื่อหารูปแบบของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่

เหมาะสมสำหรับการคงอยู่ของเซฟโรงแรม และอาจพิจารณาเลือกโรงแรมระดับ 4 ดาวเป็นลำดับแรก เนื่องจากผลการศึกษา พบว่า เซฟโรงแรมระดับ 4 ดาว มีความยืดหยุ่นผูกพันต่อองค์กรและความยืดหยุ่นผูกพันต่อวิชาชีพมากกว่าเซฟโรงแรมระดับอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วาณิชยปัญญา. (2549). สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์.
- จิราพร ทัดพินิจ และคณะ. (2555, กรกฎาคม-ธันวาคม). การวิเคราะห์สมรรถนะอาชีพของพ่อครัวในโรงแรม. วารสารการอาชีวและเทคนิคศึกษา. 2(4).
- ชลธิชา บุญนาค. (2553). งานบริการอาหารและเครื่องดื่ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ปกรณ ลัมโยธิน. (2555). ตัวแบบสมการโครงสร้างขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจจะลาออกจากงานของพนักงานโรงแรมในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต. สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ภัทรลภา ลัมกิตคุุณสิน. (2557, มกราคม-มิถุนายน). “ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์กรกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการบริการพยาบาล” วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 3(1): 39.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชานีประศาสน์. (2545). ระเบียบวิธีการวิจัย. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- ศรัณย์ พิมพ์ทอง. (2557). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในองค์กรของพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการในประเทศไทย. วารสารบริหารธุรกิจ. 37(142): 16-32.
- สมาคมพ่อครัวไทย. (2559). ค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2560, จาก <http://positioningmag.com/tag/สมาคมพ่อครัวไทย>.
- สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ. (2561). **Hotel & Accommodation**. ค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2561, จาก <https://www.businesseventsthailand.com/th/plan-your-events/hotel-and-accommodation/hotels/>.
- สุพัตรา สร้อยเพชร. (2553). การจัดการโรงแรม. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุภมาศ อังศุโชติ และคณะ. (2554). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- Deloitte-Travel Tourism; & Leisure. (2004). **Focus on Thailand/ Hotel Industry Continues to attract interest/ Deloitte Report**. Retrieved December 17. 2006: 8-23.
- Dessler, G. (2006). **A Framework for Human Resource Management**. Pearson Education Indochina, Ltd.
- Getz, D.; & Pertersen, T. (2005). Growth and Profit-Oriented Entrepreneurship among Family Business Owners in the Tourism Industry. **International Journal of Hospitality Management**. 24: 219-242.
- Khan, S. K.; & Rashid, M. Z. A. (2012). The Mediating Effect of Organizational Commitment in the Organizational Culture, Leadership, and Organizational Justice Relationship with Organizational Citizenship Behavior: A Study of Academicians in Private Higher Learning Institutions in Malaysia. **International Journal of Business and Social Science**. 3(8).
- Nicolson, P. (2015). **Gender, Power and Organization: a Psychological Perspective on Life at Work**. New York: Routledge.

- Nie, Y., Chua, B. L., Yeung, A. S., Ryan, R. M.; & Chan, W. Y. (2015). The Importance of Autonomy Support and the Mediating Role of Work Motivation for Well Being: Testing Self-Determination Theory in a Chinese Work Organization. **International Journal of Psychology**. 50(4): 245-255.
- Van Dierendonck, D.; & Jacobs, G. (2012). Survivors and Victims, a Meta Analytical Review of Fairness and Organizational Commitment after Downsizing. **British Journal of Management**. 23(1): 96-109.

สมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล

Cultural Competency of Nursing Students

วรุณศิริ ปราณีธรรม *

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์ การวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสมรรถนะทาง วัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลที่มีและไม่มี ประสบการณ์ตรงในการดูแลผู้ใช้บริการที่มีความต่าง ทางวัฒนธรรม รวมทั้งศึกษาและเปรียบเทียบสมรรถนะ ทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 วิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนสุนันทา สุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการแบ่งชั้นภูมิ แบ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ชั้นปีละ 55 คน รวมเป็นจำนวน 220 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วน คือ (1) แบบสอบถาม ข้อมูลส่วนบุคคล (2) แบบประเมินตนเองเกี่ยวกับ สมรรถนะทางวัฒนธรรมที่พัฒนามาจากแบบประเมิน สมรรถนะทางวัฒนธรรม IAPCC-R ของ Campinha-Bacote (1999) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า ระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรม ทางพยาบาลระหว่างนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรม โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับ วัฒนธรรม ด้านทักษะเกี่ยวกับวัฒนธรรม ด้านการมี ปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม และด้านความ ประารถนาที่จะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย โดยรวมเท่ากับ 3.47, 3.48, 3.42, 3.49, 3.51 ตามลำดับ

คำสำคัญ: สมรรถนะทางวัฒนธรรม, นักศึกษาพยาบาล

Abstract

This research aimed to study and compare the cultural competencies of nursing students with and without direct experience in caring for

culturally diverse users. To study and compare cultural performances of nursing students in the second, third and fourth year of nursing and health colleges. Suan Sunandha Rajabhat University. The total of 220 samples were collected by using questionnaires which including 2 parts: (1) personal data and (2) self-evaluation on cultural competency of delicate and faculty which developed from the Cultural Performance Assessment: IAPCC-R developed by Campinha-Bacote (1999). The data were analyzed by descriptive statistics.

The results showed that the level of nursing cultural competency among nursing students, year 1, 2, 3 and 4 was significant different at .05 level. The level of nursing cultural competency in each aspect had mean score as follows: Cultural awareness 3.47, Cultural skills, Interacting with multicultural clients, 3.48, and the desire to have cultural performances. 3.42, 3.49, 3.51, respectively.

Keywords: Cultural competency, Nursing students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งด้าน เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อมและความก้าวหน้า ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสาร และการเดินทางที่สะดวก ตลอดจนความก้าวหน้าทาง เศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งการเปิดเสรีประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2558 เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีการหลั่งไหลของคนต่างถิ่น เข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ทำให้ถิ่นที่อยู่ เดิมกลายเป็นถิ่นที่มีคนต่างถิ่น ต่างชาติพันธุ์ ต่าง วัฒนธรรมเข้ามาอยู่อาศัย ประกอบกับแผนยุทธศาสตร์ ของกระทรวงสาธารณสุขที่ต้องการพัฒนาให้ประเทศ

* อาจารย์ประจำ วิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพแห่งเอเชียในระหว่างปี พ.ศ. 2547-2551 มีชาวต่างชาติจำนวนมากที่นิยมมารับบริการรักษาพยาบาลในประเทศไทยโดยในปี พ.ศ. 2551 มีตัวเลขระบุว่าประเทศไทยมีรายรับจากการให้บริการผู้ป่วยต่างชาติ ประมาณ 46,000-52,000 ล้านบาท และมีรายรับด้านที่พักและการท่องเที่ยวของผู้ป่วยและผู้ติดตาม ประมาณ 12,000-13,000 ล้านบาท (กระทรวงสาธารณสุข. 2557) เมื่อบุคคลเหล่านี้เกิดความเจ็บป่วยขึ้น โรงพยาบาลต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนต่างก็ต้องรับภาระในการดูแลผู้รับบริการที่มีความแตกต่างกัน ทั้งด้านเชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ วัฒนธรรม ส่งผลให้พยาบาลและบุคลากรทางการแพทย์ต้องให้การดูแลผู้ป่วยที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากขึ้นโดยพยาบาลและบุคลากรทางการแพทย์ต้องเรียนรู้และคำนึงถึงประเด็นจริยธรรมทางด้านวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เพราะวัฒนธรรมมีผลโดยตรงต่อระบบสุขภาพ การที่พยาบาลขาดความเข้าใจและขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้บริการและพยาบาล อาจส่งผลกระทบต่อ การให้บริการกับประชาชนที่มีความหลากหลาย และอาจนำไปสู่ปัญหาด้านสุขภาพ รวมถึงประชาชนไม่ให้ความร่วมมือในการรักษาพยาบาล รู้สึกไม่ไว้วางใจและไม่สบายใจในการรับบริการ เนื่องจากรู้สึกขัดแย้งกับความเชื่อและวัฒนธรรมของตนเอง (ศิริพันธ์ุ ศิริพันธ์ุ, ดาริน โตะกานี, และมุสลิมห์ โตะกานี. 2552)

ความเจ็บป่วยเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับชีวิตมนุษย์ทุกสังคม ทุกยุค ทุกสมัย เป็นปัญหาพื้นฐานของมนุษย์ที่อาจนำมาซึ่งความทุกข์ทรมานและบ่อยครั้งนำมาซึ่งความตาย มนุษย์ทุกแห่งทุกหนทั่วโลกต่างพยายามแสวงหาความรู้ความเข้าใจในการป้องกันและแก้ปัญหาความเจ็บป่วยต่างๆ อย่างต่อเนื่อง วิธีการใดที่ได้ผลมักได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจนพัฒนาเป็นองค์ความรู้ ความเชื่อ และวิถีพฤติกรรมที่เป็นภูมิปัญญาด้านการดูแลสุขภาพในสังคมวัฒนธรรมแต่ละแห่งทั่วโลก มีการสั่งสม สืบทอด และพัฒนาจนกลายเป็นแบบแผน จารีตประเพณี และวิถีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไปมีผล ให้ระบบการดูแลสุขภาพ (Health care system) ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ มีรูปแบบที่แตกต่างหลากหลาย สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจและวิถีคิดของมนุษย์แต่ละกลุ่มที่

มีต่อความเจ็บป่วยในลักษณะที่แตกต่างกันโดยจะสัมพันธ์กับประสบการณ์และบริบทแวดล้อมทั้งด้านภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม และประวัติศาสตร์ของสังคมนั้น (ทักษิณาร์ ไกรราช. 2549)

กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความเจริญ มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการหลั่งไหลของแรงงานต่างถิ่นเข้ามาทำงานเป็นจำนวนมาก จากการที่มีประชากรจากหลายพื้นที่เข้ามารวมกันอยู่ในกรุงเทพมหานคร จึงทำให้มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมทั้งด้านครอบครัว ศาสนา ความเชื่อ ศิลปะ ภาษา พิธีกรรม ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีอิทธิพลต่อการดูแลสุขภาพของมนุษย์ พยาบาลจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะในการสื่อสารกับผู้มาใช้บริการที่ข้ามชาติ เพื่อประเมินภาวะสุขภาพ วินิจฉัย การพยาบาล วางแผนให้การช่วยเหลือดูแลฟื้นฟูสุขภาพ และเสริมสร้างสุขภาพ รวมทั้งช่วยในการบำบัดรักษาได้ตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้มาใช้บริการที่มีความหลากหลายด้านวัฒนธรรมให้ได้รับบริการที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของทั้งผู้มาใช้บริการและผู้ให้บริการ ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีสุขภาวะที่ดี และจะนำมาซึ่งความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ และความผาสุกด้านการเมืองด้วย

สมรรถนะทางวัฒนธรรมในระบบสุขภาพ คือความสามารถในการสร้างระบบบริการที่มีคุณภาพให้แก่ผู้รับบริการที่มีความหลากหลายของระบบคุณค่า ความเชื่อ และพฤติกรรม รวมทั้งการออกแบบการบริการ ที่สามารถไปถึงความต้องการทางสังคม วัฒนธรรม และภาษาของผู้รับบริการ สมรรถนะทางวัฒนธรรมในระบบสุขภาพ เป็นทั้งเครื่องมือที่จะเพิ่ม การเข้าถึงบริการที่เท่าเทียมกันของผู้รับบริการที่เป็นประชาชนทั่วไป ส่วนสมรรถนะทางวัฒนธรรมในการพยาบาลนั้นพบว่าเป็นสมรรถนะส่วนบุคคลทั้งในการสื่อสารการประเมินทางวัฒนธรรมและมีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพของบุคคลในวัฒนธรรมนั้นๆ นอกจากนี้ยังเป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะ เจตคติและการให้เหตุผลของพยาบาลเพื่อการดูแล และให้บริการที่เหมาะสมกับลักษณะทางวัฒนธรรม

ของผู้ให้บริการ ซึ่งประกอบด้วยการให้คุณค่าต่อความหลากหลายและการมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีของกลุ่มบุคคลมากพอที่จะนำไปสู่การมีความไวต่อสิ่งเหล่านี้ในขณะให้การดูแลแต่ละบุคคล (Canadian Nurses Association. 2004) ซึ่งต้องมีการพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรมอย่างเป็นขั้นตอน และผู้ให้บริการต้องมีการพัฒนาทางด้านพุทธิพิสัยจิตพิสัย และทักษะพิสัยเพื่อนำไปสู่การลดช่องว่างระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ (Campinha-Bacote. 2002) และอีกทั้งผู้บริหารควรให้พยาบาลและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการบริการพยาบาลมากยิ่งขึ้น เพราะการที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ปัญหาและวางแผนพัฒนาจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรพยาบาลมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การดำเนินงานอย่างเข้มแข็งและบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายขององค์กรได้ (ภัทรลภา ลิ้มกิตติคุณสิน. 2557: 40)

การศึกษาในสาขาพยาบาลศาสตร์มีเป้าหมายหลักคือการพัฒนาบุคลากรพยาบาลเพื่อให้บริการสุขภาพกับบุคคลครอบครัวชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่องและเป็นองค์รวมทั้งทางกายภาพ จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณตั้งแต่ก่อนเกิดจนตายโดยใช้กระบวนการพยาบาล ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในสาขาพยาบาล จึงมีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและศักดิ์ศรีความเป็นวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อให้ได้คุณลักษณะบัณฑิตที่มีความเป็นผู้นำมีความรู้ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบททางสังคม ดำรงส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมของชาติ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตชุมชน มีวิจรณ์ญาณในการเลือกรับวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ เป็นตัวอย่างที่ดีด้านสุขภาพ มีความสามารถในการสอนมีสมรรถนะในการสื่อสารและมีมนุษยสัมพันธ์ มีทักษะในการทำงานกับชุมชน มีจิตใจเน้นการให้บริการ มีคุณธรรมและจริยธรรม เข้าใจวัฒนธรรม ตนเอง และผู้อื่น เข้าใจสิทธิมนุษยชน (ศิริพันธ์ุ ศิริพันธ์ุ, ทวีศักดิ์ จินดาณู, ศรีนวล สติวิทยานันท์ และประณีต ส่งวัฒนา. 2555; อังคณา จิรโรจน์. 2558) คุณลักษณะดังกล่าวจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะทางวัฒนธรรมเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในวิถีชีวิตของ

ผู้รับบริการที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และบริบทความเป็นอยู่ รวมถึงต้องตระหนักถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม จะได้เกิดความเข้าใจกันทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

ในรายวิชาฝึกปฏิบัติการพยาบาลนั้น นักศึกษาพยาบาลต้องมีการฝึกปฏิบัติในแหล่งฝึกที่เป็นโรงพยาบาลระดับตติยภูมิที่มีผู้รับบริการที่มีความแตกต่างจากหลายวัฒนธรรม จึงอาจมีนักศึกษาบางส่วนที่อาจไม่เข้าใจถึงวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆของผู้รับบริการ ทำให้ขาดทักษะในการจัดการกับความขัดแย้งจากวัฒนธรรมที่แตกต่างเกี่ยวกับการวินิจฉัยโรคหรือการรักษา ขาดทักษะในการจัดการกับปัญหา การยึดติดกับวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน (Brennan; & Cotter. 2008) ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่นักศึกษาจะต้องมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมเพื่อให้การปฏิบัติการพยาบาลเป็นไปอย่างสมบูรณ์สอดคล้องกับความต้องการของผู้ป่วยและสอดคล้องกับลักษณะทางวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย

แม้ว่าสถาบันการศึกษาพยาบาลได้มีการจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการเนื้อหาทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยสอดแทรกให้เห็นถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้รับบริการอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยให้นักศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม (cultural knowledge) และเกิดการตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม (cultural awareness) ที่หลากหลายของผู้ใช้บริการและช่วยให้นักศึกษาได้มีทักษะเกี่ยวกับวัฒนธรรม (cultural skill) สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ให้บริการต่างวัฒนธรรม (cultural encounter) รวมถึงการสื่อสารที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมระหว่างนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาที่สำคัญจะมุ่งเน้นในประเด็นเกี่ยวกับสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพทั้ง 4

ชั้นปี นอกจากนี้ยังจะวิเคราะห์ครอบคลุมถึงสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาแต่ละด้านด้วย

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยนี้จะทำการรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาอยู่ ณ วิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในปีการศึกษา 2559 ทั้ง 4 ชั้นปี

3. ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้านี้จะทำการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาพยาบาลตั้งแต่เดือน มกราคม – เมษายน 2560 จำนวนทั้งหมด 280 คน

สมมติฐานในการวิจัย

ระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปีมีความแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาสมรรถนะทางวัฒนธรรมทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 480 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณจากสูตรของยามาเน (Yamane. 1970: 725)

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2} \text{ โดยใช้ระดับนัยสำคัญ .05}$$

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 218 คน แต่เนื่องจากอาจมีความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับกลับคืน ผู้วิจัยจึงปรับขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 220 คน

2. เลือกจำนวนตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยแยกนักศึกษาแต่ละชั้นปีแล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายได้จำนวนนักศึกษาชั้นปีละ 55 คน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประกอบด้วย อายุ เพศ ศาสนา ระดับชั้นปี รวมถึงการคบเพื่อนต่างวัฒนธรรม ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน กลุ่มผู้รับบริการที่เคยฝึกการปฏิบัติการดูแล การมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม การมีประเด็นข้อขัดแย้งด้านการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามแบบประเมินสมรรถนะด้านวัฒนธรรมดัดแปลงจากแคมพินฮา-บาโคเท (IAPCC-R ของ Campinha-Bacote. 1999)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยเข้าพบนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย การพิทักษ์สิทธิ์และขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 สัปดาห์

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนไปตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ข้อมูล หลังจากผู้ร่วมวิจัยตอบข้อคำถามครบทุกข้อ ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลอีกครั้งทุกราย หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป การพิทักษ์สิทธิ์และขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างและรับแบบสอบถามนั้นด้วยตนเอง ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 สัปดาห์

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนไปตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ข้อมูล จึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง โดยทำหนังสือการพิทักษ์สิทธิ์ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4

วิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่เข้าร่วมงานวิจัยแนบกับแบบสอบถามหนังสือพิทักษ์สิทธิ์ได้ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้วิจัย หัวข้อในการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย และประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย ผลการวิจัยจะนำเสนอเป็นภาพรวม ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจะเก็บเป็นความลับ กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิ์จะตอบรับหรือปฏิเสธการตอบแบบสอบถามได้โดยไม่มีผลใดๆ ต่อกลุ่มตัวอย่างและได้ขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรก่อนเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่และประมวลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์โดยการแจกแจงหาความถี่ร้อยละ
2. ข้อมูลระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละด้านและโดยรวม
3. ข้อมูลเปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของคะแนนสมรรถนะทางวัฒนธรรมระหว่างนักศึกษาพยาบาลระดับชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 และเปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของคะแนนสมรรถนะทางวัฒนธรรมระหว่างนักศึกษาพยาบาลที่มีประสบการณ์ตรงในการดูแลผู้รับบริการกับนักศึกษาที่ไม่เคยมีประสบการณ์ตรงในการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรมโดยใช้สถิติ One-way ANOVA

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (n=195) คิดเป็นร้อยละ 88.6 เป็นเพศชาย 25 คน คิดเป็นร้อยละ 11.4 ส่วนใหญ่มีอายุ 22 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมา คือ อายุ 19, 20, 21 และ 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.9, 16.8, 10.8 และ 1.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ อายุ 23 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.1 ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 96.3 รองลงมา คือ ศาสนาคริสต์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 น้อยที่สุด คือ ศาสนาอิสลาม จำนวน 1 คน

คิดเป็นร้อยละ 0.5 มีเพื่อนต่างวัฒนธรรม จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 66.8 ไม่มีเพื่อนต่างวัฒนธรรม จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 33.2 ส่วนใหญ่เป็นเพื่อนต่างศาสนา จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 56.4 รองลงมา คือ ต่างภูมิภาค (118 คน) ต่างความเชื่อ (16 คน) และต่างเชื้อชาติ (14 คน) คิดเป็นร้อยละ 53.6, 7.3 และ 6.4 ตามลำดับ

ส่วนภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน นักศึกษาทั้งหมดใช้ภาษากลางในการสื่อสารคิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาอีสาน ภาษาเหนือ จะใช้เป็นภาษาที่สองในการสื่อสารกับเพื่อนหรือผู้ปกครองเท่านั้น นอกจากนั้น กลุ่มผู้รับบริการที่เคยดูแลขณะฝึกภาคปฏิบัติส่วนใหญ่เป็นชาวไทย (165 คน) คิดเป็นร้อยละ 77.0 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ตรงในการดูแลผู้ป่วยต่างวัฒนธรรมที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง (142 คน) คิดเป็นร้อยละ 64.5 และไม่เคยมีประเด็นขัดแย้งด้านการดูแลผู้ป่วยต่างวัฒนธรรม (219 คน) คิดเป็นร้อยละ 99.5 ซึ่งนักศึกษาที่เคยมีประเด็นขัดแย้งด้านการดูแลผู้ป่วยต่างวัฒนธรรมนั้นมีเพียง 1 คน ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแผนการรักษาของผู้ป่วย

ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะทางวัฒนธรรมทางการพยาบาล

สมรรถนะทางวัฒนธรรมทางการพยาบาลด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ความเข้าใจในเรื่องความเท่าเทียมกันในสังคมและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในทุกเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.53 ด้านความสามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างคนที่มีความเชื่อ ศาสนา ภูมิหลัง ความคิด ความเชื่อ ที่แตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.50 ด้านความเชื่อว่าการพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.45 สามารถบอกถึงความเชื่อเกี่ยวกับสุขภาพที่แตกต่างไปจากเพื่อนร่วมงานหรือผู้ป่วยที่นักศึกษาได้ดูแล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.35 นักศึกษาสามารถให้การดูแลผู้รับบริการด้วยความยุติธรรมและเท่าเทียมกันในทุกเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.54 นักศึกษาตระหนักดีว่า ไม่มีเจตคติในการมองผู้อื่นแบบเหมารวม คิดหรือรู้สึกไปเองก่อนล่วงหน้า

โดยเฉพาะผู้ที่มีชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมต่างจากฉัน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.50 นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่พบจากการสอบถาม การตรวจร่างกาย หรือการประเมินอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ กับภูมิหลังทางวัฒนธรรมของผู้ใช้บริการที่ดูแลได้ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.37 นักศึกษารับฟังผู้อื่นโดยเฉพาะผู้รับบริการที่ได้ดูแลด้วยความตั้งใจเสมอว่าไม่ว่าผู้รับบริการจะเป็นใคร มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.47 นักศึกษาสอบถามเพื่อประเมินผู้รับบริการที่มีภูมิหลังชาติพันธุ์ที่หลากหลายหรือแตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่ได้ครอบคลุม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.44 นักศึกษาสามารถสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวกับภูมิหลัง ความคิด ความเชื่อ ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมของผู้รับบริการได้โดยไม่รู้สึกยากลำบาก มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.44 นักศึกษาสามารถทำความเข้าใจในสิ่งที่ผู้รับบริการหรือเพื่อน/เพื่อนร่วมงานที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมแตกต่างไป พูดหรือบอกโดยไม่ตีความว่าดีหรือไม่ดี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.44 นักศึกษาสามารถประเมินความคิด ความเชื่อ และการให้คุณค่าต่อสิ่งต่างๆ ของผู้อื่น โดยเฉพาะผู้รับบริการที่ดูแล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.46 นักศึกษารู้สึกสบายใจเวลาที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน/เพื่อนร่วมงานและ/หรือ ผู้รับบริการที่มีความคิด ความเชื่อ หรือการให้คุณค่ากับสิ่งต่างๆ แตกต่างไป มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.49 นักศึกษาสามารถสื่อสารกับผู้รับบริการที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยใช้ภาษาพูด ภาษาเขียนและภาษาท่าทาง มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.48 นักศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับผู้ที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันได้ดีพอๆ กับผู้ที่มาจากต่างวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.48 นักศึกษาอาสาเข้าไปดูแลให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการที่มีความรู้สึกรู้สึก ความคิด ความเชื่อแตกต่างไปโดยไม่รังเกียจ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.52 นักศึกษามีความเต็มใจอย่างยิ่งที่จะดูแลผู้รับบริการที่มีวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.53 นักศึกษาทราบว่าอะไรคือจุดอ่อนของฉันในการดูแลผู้รับบริการที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและฉันมีความพร้อมที่จะพัฒนา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.48 นักศึกษาเชื่อว่าคนเราต้องการที่จะพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรมอย่างแน่นอน ถ้าคนๆ นั้นรู้ว่สมรรถนะทางวัฒนธรรมเป็นคุณสมบัติที่

พึงประสงค์ที่ต้องทำให้เกิดให้ได้ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.49 นักศึกษาพร้อมที่จะเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมและนำมาบูรณาการความรู้ทางการแพทย์พยาบาล เพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวัฒนธรรมทางการแพทย์พยาบาลให้สูงขึ้น มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.47 นักศึกษามีความปรารถนาที่จะพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวัฒนธรรมให้เส้นทางวิชาชีพการพยาบาลไทยมีคุณภาพ ไม่ล่าหลังก้าวสู่ความเป็นสากล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.54

ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะทางการแพทย์พยาบาล จำแนกตามรายด้าน

ระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าสมรรถนะทางวัฒนธรรมทางการแพทย์พยาบาลด้านการตระหนักถึงเกี่ยวกับวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.48 ด้านทักษะเกี่ยวกับวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.42 ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการต่างวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.49 ด้านความปรารถนาที่จะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.51

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (n=195) คิดเป็นร้อยละ 88.6 เพศชาย 25 คน คิดเป็นร้อยละ 11.4 ส่วนใหญ่อายุ 22 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมาคือ อายุ 19. 20. 21 และ 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.9, 16.8, 10.8 และ 1.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ อายุ 23 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.1 ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 96.3 รองลงมาคือ ศาสนาคริสต์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 น้อยที่สุดคือ ศาสนาอิสลาม จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 มีเพื่อนต่างวัฒนธรรม จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 66.8 ไม่มีเพื่อนต่างวัฒนธรรม จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 33.2 ส่วนใหญ่เป็นเพื่อนต่างศาสนา จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 56.4 รองลงมาคือ ต่างภูมิภาค (118 คน) ต่างความเชื่อ (16 คน) และต่างเชื้อชาติ (14 คน) คิดเป็นร้อยละ 53.6, 7.3 และ 6.4 ตามลำดับ

ส่วนภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน นักศึกษาทั้งหมดใช้ภาษากลางในการสื่อสารคิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาอีสาน ภาษา

เหนือ จะใช้เป็นภาษาที่สองในการสื่อสารกับเพื่อนหรือผู้ปกครองเท่านั้น นอกจากนั้น กลุ่มผู้รับบริการที่เคยดูแลขณะฝึกภาคปฏิบัติส่วนใหญ่เป็นชาวไทย (165 คน) คิดเป็นร้อยละ 77.0 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ตรงในการดูแลผู้ป่วยต่างวัฒนธรรมที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง (142 คน) คิดเป็นร้อยละ 64.5 และไม่เคยมีประเด็นขัดแย้งด้านการดูแลผู้ป่วยต่างวัฒนธรรม (219 คน) คิดเป็นร้อยละ 99.5 ซึ่งนักศึกษาที่เคยมีประเด็นขัดแย้งด้านการดูแลผู้ป่วยต่างวัฒนธรรมนั้นมีเพียง 1 คน ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแผนการรักษาของผู้ป่วย

อภิปรายผล

ผลการศึกษาเรื่อง “สมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล” มีผลการวิจัยที่สำคัญและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. การประเมินระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ทักษะเกี่ยวกับวัฒนธรรม การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นต่างวัฒนธรรมและความปรารถนาที่จะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรม พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48, 3.42, 3.49, และ 3.51 ตามลำดับ ส่วนสมรรถนะทางวัฒนธรรมโดยรวมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เท่ากับ 3.47 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ได้มีการจัดการเนื้อหาหลักสูตรที่เน้นหนักทางด้านวัฒนธรรม โดยพบว่าในชั้นปีที่ 1 มีการจัดการเรียนการสอนวิชาวัฒนธรรมอาเซียน และในชั้นปีที่ 2 นักศึกษาได้เรียนวิชานโยบายและทฤษฎีทางการพยาบาล ซึ่งในรายวิชาดังกล่าวมีการจัดการเรียนการสอนในหัวข้อทฤษฎีทางการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของโลนิงเจอร์ สอดคล้องกับการศึกษาของศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์ และคณะ (2552) ที่พบว่า สถาบันการผลิตพยาบาลส่วนใหญ่มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรม โดยเฉพาะเมื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จะพบว่าสถานศึกษาได้ให้ความสนใจและตระหนักในการส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่แตกต่างของบุคคล และมีการกำหนดให้มีการเรียนวิชาการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมเป็นอีก 1 รายวิชา ที่

นักศึกษาพยาบาลต้องเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้คำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้รับบริการ และถึงแม้ว่าบางสถาบันการศึกษาพยาบาลไม่ได้จัดรายวิชาการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมแยกออกมาโดยเฉพาะ แต่ก็ได้มีการจัดสอดแทรกให้นักศึกษาให้การพยาบาลผู้รับบริการแบบองค์รวม ให้คำนึงถึงความ เป็นปัจเจกบุคคล อีกทั้งยังมีการกำหนดให้เป็นหนึ่งในสมรรถนะหลักที่ต้องประเมินนักศึกษาในขณะขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล เพราะในขณะฝึกปฏิบัติการพยาบาลนั้น นักศึกษาได้มีโอกาสให้การดูแลผู้รับบริการที่มาจากหลายเชื้อชาติ ศาสนา ซึ่งส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรมทั้งสิ้น

2. การเปรียบเทียบข้อมูลระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมทางการพยาบาลระหว่างนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ด้านทักษะเกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการต่างวัฒนธรรมและด้านความปรารถนาที่จะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.47, 3.48, 3.42, 3.49, 3.51 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นปีพบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08, 3.07, 3.02, 3.05 และ 3.20 ตามลำดับ ส่วนชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22, 3.23, 3.13, 3.26 และ 3.22 ตามลำดับ ชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80, 3.87, 3.76, 3.82 และ 3.76 และ ตามลำดับชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยโดยเท่ากับ 3.78, 3.73, 3.78, 3.83 และ 3.79 ตามลำดับ ซึ่งพบว่าระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ ชั้นปีที่ 4 สูงกว่าชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ได้มีประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทั้งในหอผู้ป่วยซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่มีผู้รับบริการที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมมากกว่า ทำให้สมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีค่าสูงกว่าชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 สอดคล้องกับการศึกษาของศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์ และสุทธิพร มุลศาสตร์ (2552) ที่ทำการศึกษาระดับปริญญาโทนายสมรรถนะทางวัฒนธรรมทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า สมรรถนะทาง

วัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและสมรรถนะของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สูงกว่าชั้นปีที่ 3 ทั้งรายด้านและภาพรวม ทั้งนี้เพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีโอกาสได้ดูแลผู้รับบริการที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมมากกว่าทำให้ระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมสูงกว่าและยังสอดคล้องกับการศึกษาของสุนีย์ แซ่สาร์กิจ และ สุทธิพร มุลศาสตร์ (2558) ที่ศึกษาสมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเอกชนระดับนานาชาติแห่งหนึ่งพบว่าระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลเอกชนที่ทำการรักษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะกลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอยู่ในแผนกผู้ป่วยใน ซึ่งต้องให้การดูแลและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการที่มีความหลากหลาย ทำให้มีความเข้าใจความแตกต่างของผู้รับบริการ

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยที่ได้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีเนื้อหาเน้นสมรรถนะทางด้านวัฒนธรรมเพื่อให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน นอกจากนี้ ยังสามารถกำหนดขอบเขตการปฏิบัติการพยาบาล โดยให้เน้นการประเมินสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลด้วย

2. ด้านการวิจัย ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรมสำหรับพยาบาลและนักศึกษาพยาบาลเพิ่มขึ้น เช่น ความต้องการพัฒนาทักษะทางด้านวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กนกพร พรหมสะอาด. (2553). สมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลในการให้บริการสุขภาพในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม: สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

กนกวรรณ โภคา และวาสนี วิเศษฤทธิ์. (2552). การปฏิบัติเชิงวัฒนธรรมในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลระดับตติยภูมิ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตร สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กระทรวงสาธารณสุข. (2557). ประเทศไทยบนถนนสู่ศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ. ใน การค้าระหว่างประเทศและสุขภาพ *International Trade and Health Series* ชุดการบริการสุขภาพเล่มที่ 2 ประเทศไทยบนถนนสู่ศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ. กรุงเทพฯ: เดอะ กราฟฟิโก ซิสเต็มส์ จำกัด.

จรัสศรี สะหวด. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). ตัวบ่งชี้สถานศึกษาสมรรถนะสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 6(2): 21-22.

จิตศิริ ปรีญาณิชย์, เฟลินพิศ ฐานิวัฒนานนท์ และ วิภาวี คงอินทร์. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจของผู้ดูแลที่นับถือศาสนาอิสลามเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดและการรับรู้ในความต้องการด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วยชาวมุสลิมที่กำลังใช้เครื่องช่วยหายใจกับการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลด้านจิตวิญญาณของผู้ป่วย. *สงขลานครินทร์เวชสาร*. 25(6): 32-40.

ทักษิณาร์ ไกรราช. (2549). มิติทางวัฒนธรรมการดูแลสุขภาพแบบพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ในภาคอีสาน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุศยรินทร์ อารยะธนิตกุล. (2557, กันยายน-ธันวาคม). แนวคิดการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารพยาบาลทหารบก*. 15(3).

- ประณีต ส่งวัฒนา. (2557). การวิจัยทางการพยาบาล
ข้ามวัฒนธรรม: แนวคิดและประเด็นวิจัย.
วารสารสภาการพยาบาล. 29(4): 5-21.
- ประณีต ส่งวัฒนา, วงจันทร์ เพชรพิเชฐเชียร, อุมพร
บุญญโสพรรณ, วรวิทย์ บารู และนิมิตตราแว.
(2550). รูปแบบหลักสูตรและความร่วมมือใน
การผลิตและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร
ทางการพยาบาลในพื้นที่สามจังหวัดชายแดน
ภาคใต้: วิเคราะห์ความเป็นไปได้. วารสารสภา
การพยาบาล. 22(1): 56-65.
- ภัทรลภา ลิ้มกิตติคุณสิน. (2557). “ความสัมพันธ์ระหว่าง
ความผูกพันต่อองค์กรกับการมีส่วนร่วมในการ
พัฒนาคุณภาพการบริการพยาบาล.” วารสาร
วิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 3(1): 40.
- ลดาวลัย แวสแลม. (2552). อุปนิสัยการรวมพลัง
อย่างสร้างสรรค์ของหัวหน้าหอผู้ป่วยและ
พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชนใน
สถานการณ์ความไม่สงบ 3 จังหวัดชายแดน
ภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่. สงขลา:
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วีรวัฒน์ ทางธรรมสุนทร กลัมพากรและสุนีย์ ลำก้าปัน.
(2557, พฤษภาคม – สิงหาคม). ปัจจัยทำนาย
ความเครียดจากการทำงานของพยาบาลชายใน
ประเทศไทย. วารสารกองการพยาบาล. 41(2).
- ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์ และศศิณารณ์ ชูดำ. (มปป). การ
พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริม
สมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล
ในการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ในพื้นที่สาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารพยาบาล
กระทรวงสาธารณสุข.
- ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์, ดาริน โต๊ะกานี, และมุสลิมห์ โต๊ะกานี.
(2552, มกราคม-เมษายน). สมรรถนะทาง
วัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลในพื้นที่ 3
จังหวัดชายแดนภาคใต้. Princess of Naradhiwas
University Journal.1 (ฉบับปฐมฤกษ์).
- ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์, ทวีศักดิ์ จินตานุ ศรีนวล สติติวิทยานันท์
และประณีต ส่งวัฒนา. (2555, กรกฎาคม-
กันยายน). การพัฒนาและประเมินผลรูปแบบ
การเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทาง
วัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล. พยาบาล
สาร. 39(3).
- สุดศิริ หิรัญชุนหะ, หทัยรัตน์ แสงจันทร์, ประณีต ส่ง
วัฒนาและวงจันทร์ เพชรพิเชฐเชียร. (2550).
สมรรถนะทางวัฒนธรรมทางการพยาบาล: องค์
ความรู้สู่การปฏิบัติ. วารสารสภาการ
พยาบาล. 22(1): 9-27.
- สุนีย์ แข็งสาริกิจ และสุทธิพร มูลศาสตร์. (2558).
ปัจจัยทำนายสมรรถนะทางวัฒนธรรมของ
พยาบาลวิชาชีพกรณีศึกษาในโรงพยาบาล
เอกชนระดับนานาชาติแห่งหนึ่ง .
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์น
เอเชีย. 9(2): 99-110.
- อรรณ จุลวงษ์. (2557). การดูแลข้ามวัฒนธรรมใน
ยุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. วารสาร
พยาบาลทหารบก, 15(1): 1-6.
- อังคณา จิโรจน์ (2558). การศึกษาสมรรถนะทาง
วัฒนธรรมของอาจารย์และนักศึกษาคณะ
พยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 23(6):
(ฉบับพิเศษ).
- Alligood, M. L. (2010). **Nursing Theory: Utilization &
Application**. Missouri: Mosby Elsevier.
- Brennan, A. M. W.; & Cotter, V. T. (2008). Student
Perceptions of Cultural Competence
Content in the Curriculum. **Journal of
Professional Nursing**. 24(3): 155-160.
- Campinha-Bacote, J. (1999). A Model and Instrument
for Addressing Cultural Competence in
Health Care. **Journal of Nursing Education**.
38(5): 203- 207.
- _____. (2002). The Process of Cultural Competence
in the Delivery of Healthcare Services: A
Model of Care. **Journal of Transcultural
Nursing**. Retrieved May 25, 2016 from
[http://coe.stanford.edu/
courses/ethmedreadings10/Process%20of%
20Cultural%20Competence.pdf](http://coe.stanford.edu/courses/ethmedreadings10/Process%20of%20Cultural%20Competence.pdf).

- Canadian Nurses Association. (2004). **Promoting Culturally Competent Care 2004** (cited 2006 Febuary). Retrieved on Febuary 16. 2006 from: <http://www.cna-aiic.ca>.
- Leininger, M. (2002). Culture Care Theory: a Major Contribution to Advance Transcultural Nursing Knowledge and Practices. **Journal of Transcultural Nursing**. 13(3): 189-192.
- _____. (2010). **Madeleine Feininger Cultural Diversity in Nursing Practice**. Retrieved August 16. 2011 from http://n207_groupf.blogspot.com/2010/07/trial-3_16.html.
- Leininger, M.; & McFarl M. R. (2006). **Culture Care Diversity and Universality**. 2nd ed., Ontario: Jones and Bartlett Publishers.
- Purnell, L. (2002). The Purnell Model for Cultural Competence. **Journal of Transcultural Nursing**. 13(3): 193-196.
- Yamane, Taro. (1970). **Statistics: An Introductory Analysis**. 2rd ed., ToKyo: John Weatherhil.

แนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

จังหวัดนครราชสีมา: กรณีศึกษาอำเภอโนนแดง

An Approach on Enhancement of Student Virtue and Ethics of Basic

Education Schools under Nakhon Ratchasima Primary Educational

Service Area Office 7, Nakhon Ratchasima: A Case Study of Non Dang District

วิวัฒน์ ตู่จำนงค์ *

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เพื่อสร้างแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนและเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษาอำเภอโนนแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโนนแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 118 คน ซึ่งได้มาจากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสนทนากลุ่มซึ่งแบบสอบถามมีความตรงเชิงเนื้อหาของค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80-1 และค่าความเชื่อมั่น 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอโนนแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมี

ลำดับค่าเฉลี่ยเรียงจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านปัจจัยส่งเสริมวินัย ด้านความขยันประหยัดซื่อสัตย์ ด้านความเชื่อมั่น ด้านความรับผิดชอบ และด้านการรักษาระเบียบวินัยข้อบังคับ ตามลำดับ

2. แนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอโนนแดง มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยส่งเสริมวินัย 2) ความรับผิดชอบ 3) การรักษาระเบียบข้อบังคับ 4) ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ และ 5) ความเชื่อมั่น

3. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ต่อแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอโนนแดง อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: คุณธรรมจริยธรรมนักเรียน แนวทางการเสริมสร้าง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

An Approach to Enhance Student virtue and ethics of Basic Education Schools under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 7: A Case Study of Non Dang District. This mixed-method research had the purposes to study the state on enhancement of student virtue and ethics, to create an approach of enhancement of student Virtue and ethics, and to evaluate the suitability and feasibility of the approach to enhance. The samples included 118 teachers and educational personnel, derived through Krejcie and

* อาจารย์ประจำ วิทยาลัยนครราชสีมา

Morgan's Sample-size table, by simple random sampling and 5 experts. The instruments used in this research were the questionnaire and the focus-group discussion form. The questionnaire had a validity of the index of congruence (IOC) between 0.80 – 1 and a reliability of 0.92. The statistics used in analyzing the data were frequency, percentage, mean, and Standard Deviation.

The research results reveal as follows:

1. The state of enhancement of student virtue and ethics in the basic schools, Non Daeng district, was at a high level in every aspect: discipline enhancement factors; industry, economy and honesty; confidence; accountability; and observing rules, discipline, and regulations, aspects, respectively.

2. The drafted approach to enhance student virtue and ethics in the basic education schools, comprises 5 components: 1) discipline enhancement factors, 2) accountability, 3) observing rules and regulations, 4) industry, economy and honesty, and 5) confidence.

3. The evaluative result of the suitability and feasibility of the approach to enhance student virtue and ethics of the basic education schools, was at a high level.

Keywords: Student Virtue and Ethics, Enhancement, Approach, and Basic Education Schools

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาของประเทศไทยตั้งแต่เริ่มจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบมาจนถึงปัจจุบัน การศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ทนต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็นและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขกล่าวคือให้มีความรู้คู่คุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543) ซึ่งกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะบรรลุมุ่งหมายดังกล่าว ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพของตนเอง

และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และจากสภาพของสถานการณ์ปัจจุบันในสังคมไทย ซึ่งให้เห็นประเด็นปัญหาวิกฤตอันน่าเป็นห่วงจากกระแสวัตถุนิยมซึ่งกระทบกระเทือนถึงคุณธรรมจริยธรรมของประชาชนโดยตรง เพราะขาดการทำหน้าที่พัฒนาคนอย่างสมบูรณ์ ขาดความสมดุลระหว่างการพัฒนาทางด้านวัตถุกับจิตใจ ที่จะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (รังสรรค์ ประเสริฐศรี. 2551)

การบริหารกิจการนักเรียน คือ งานส่งเสริมพัฒนา ควบคุม และแก้ไข ความประพฤติของนักเรียน ให้อยู่ในระเบียบวินัย ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกัน ปัจจุบันเด็กไทยบางคนขาดคุณธรรมจริยธรรม ไม่มีระเบียบวินัย/ประพฤติตัวไม่เหมาะสม ไม่ตั้งใจเรียน ไม่เคารพเชื่อฟังครู และไม่สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ไม่สามารถพัฒนาตนเองให้ทันกับยุคสมัยและเทคโนโลยีต่างๆ ได้ ขณะเรียนหนังสือชอบก่อวุ่นในชั้นเรียน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้มักจะเป็นที่รังเกียจของสังคม เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เรามักจะเรียกว่า เด็กเกเร (Delinquency) ด้วยสาเหตุดังกล่าวได้มีนักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ความสนใจ ทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม เพื่อหาทางป้องกันและแก้ไข

จากปัญหาความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เพราะนักเรียนบางส่วนขาดคุณธรรมจริยธรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบ การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนมีความประพฤติไม่เหมาะสม มีการทะเลาะวิวาท พูดจาไม่สุภาพ มีความขัดแย้ง รังแกเพื่อน ไม่เคารพครูอาจารย์และผู้อาวุโส เป็นต้น อีกทั้งโรงเรียนมีแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในแต่ละโรงเรียนไม่เหมือนกัน ยังไม่ครอบคลุมและสอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียนขั้นพื้นฐาน

คำถามการวิจัย

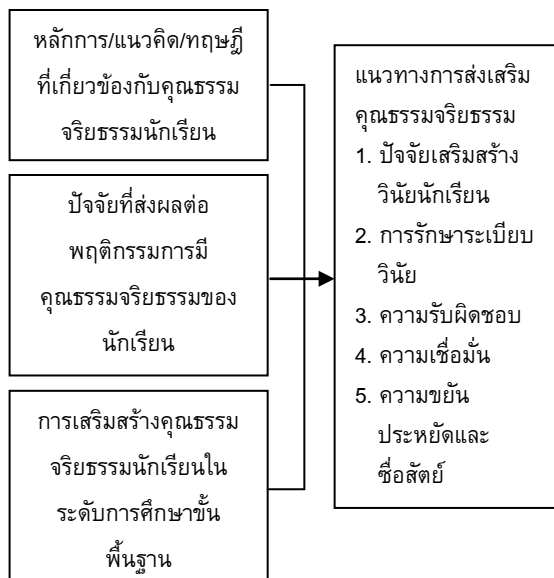
แนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed research) โดยเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวิธีดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน

การศึกษาสภาพการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์เอกสาร ศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา และศึกษาสภาพปัจจุบันของแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การสร้างเครื่องมือ การวิเคราะห์เอกสารจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Synthesis) ดำเนินการดังนี้

1. กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกเอกสาร
2. วางเค้าโครงการวิเคราะห์โดยคำนึงถึงการจำแนกความสอดคล้องกับปัญหาวัตถุประสงค์การวิจัยและจำแนกความครอบคลุม
3. จัดทำแบบวิเคราะห์เอกสารตามแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา และองค์ประกอบแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เอกสารใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 174 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. 2559)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 118 คน ซึ่งได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610) แล้วทำการสุ่มแบบง่าย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เพื่อสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา มีระดับดังนี้

ระดับค่าคะแนน 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด

ระดับค่าคะแนน 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก

ระดับค่าคะแนน 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง

ระดับค่าคะแนน 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย

ระดับค่าคะแนน 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุด

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. คุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คนพิจารณา ความสอดคล้อง ความครอบคลุมข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย นิยามศัพท์ ความเหมาะสมทางด้านภาษา

2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาค่า IOC (Item-Objective Congruence Index) ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.80 - 1

3. คุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสอบถาม โดยนำไปทดลองใช้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านกระบวนการดังกล่าวฉบับสมบูรณ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะแล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยประมวลและสังเคราะห์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาของงานวิจัยนี้ จากแหล่งข้อมูลทางวิชาการต่างๆ อาทิ การดาวน์โหลดแอปพลิเคชันจากแหล่งที่เชื่อถือได้ จากเอกสารวิชาการ งานวิจัย บทความ เป็นต้น

2. ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อขออนุญาตไปถึงผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เพื่อขอความร่วมมือแจกแบบสอบถามครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ระยะที่ 3 การสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา การสัมภาษณ์ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ตามเกณฑ์ดังนี้

1. เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 2 ปี เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เคยได้รับการประเมินสถานศึกษาหรือเป็นผู้ประเมินสถานศึกษาหรือเป็นวิทยากร หรือผ่านการอบรมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการประเมิน มาแล้ว และสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือเอก

การสร้างเครื่องมือ เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกข้อมูล ลักษณะแบบสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อประสานขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์และจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะถูกสัมภาษณ์ล่วงหน้า 5 วัน เพื่อศึกษารายละเอียดข้อมูล

2. นัดหมายวันเวลาและสถานที่ที่จะดำเนินการสัมภาษณ์ ตามที่ผู้บริหารแต่ละคนพร้อมให้สัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) สรุปสาระสำคัญ แจกแจงความถี่ของผู้สัมภาษณ์แต่ละรายการ

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

ระยะที่ 1 การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) รายละเอียดดังนี้

1. จัดทำเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

2. เลือกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน แบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนด 1) เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา

หรือศึกษานิเทศก์ ไม่น้อยกว่า 2 ปี 2) สำเร็จการศึกษา ไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือปริญญาเอก

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญ 5 คน นำไปด้วยตนเอง เพื่อเชิญเข้าร่วม สนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยประมวลผลและ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มโดยการ วิเคราะห์เนื้อหาตามองค์ประกอบ

ตัวแปรที่ศึกษา คือ แนวทางการเสริมสร้าง คุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้แล้วนำมาตรวจสอบ ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของ เครื่องมือ ได้แก่ หาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามโดย การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และหาค่าความ เชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) จากนั้น รวบรวมข้อมูลจากการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบ สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการร่วม สนทนากลุ่ม ของผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบ

ขั้นตอนนี้เป็น การประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7

การสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ เป็น แบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวม ข้อมูล เป็นแบบสอบถาม โดยทำหนังสือขอความ อนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้ แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทาง สถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติ พื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

สภาพการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากทุกด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหา น้อย ได้แก่ ด้านความขยันประหยัดซื่อสัตย์ ด้านปัจจัย ส่งเสริมวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านการรักษา ระเบียบวินัย และด้านความความเชื่อมั่น ตามลำดับ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. สภาพการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนให้ความสำคัญต่อคุณธรรมจริยธรรม ครูสามารถให้การ คำปรึกษาคำแนะนำ สร้างความมั่นใจ ให้ความรู้ความ เข้าใจกับนักเรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ พร้อมทั้ง ประสานกับผู้ปกครองโดยการเยี่ยมบ้าน เพื่อทราบ ความเป็นอยู่ของนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2553) ที่ได้กล่าวถึงการสร้าง คุณธรรมจริยธรรมนั้นว่าจำเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นสิ่ง ที่ จะต้องสร้างเสริมให้เกิดกับเด็กตั้งแต่เล็ก เพื่อจะได้ฝัง ลึกกลงไปในจิตใจจนเป็นนิสัยในการประพฤติปฏิบัติ ชอบและ มีเหตุผล

2. การสร้างแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังจะอภิปรายผล ดังนี้

ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับครู ครอบครัว ชุมชน สังคม หน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ให้เกิดจิตสำนึกที่ดีต่อการทำงาน ต่อหน่วยงาน ขยันเอาใจใส่ในงานที่รับผิดชอบ รู้จักใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า ซื่อสัตย์ต่อครู อาจารย์ เพื่อน นักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บิดา มารดา ญาติผู้ใหญ่ ปฏิบัติตน เป็นตัวอย่างที่ดี ซึ่งมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้กลยุทธ์แบบมีส่วนร่วม มีกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน การคัดเลือกนักเรียนตัวอย่าง ทำให้นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น จึงทำให้ผลการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมด้านนี้ ประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับเมาเรอร์ (Mowrer. 1939) ว่าผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและความสัมพันธ์กับบิดามารดา ผู้เลี้ยงดูจะเป็นแบบอย่างให้แก่เด็กตั้งแต่ทารก และเป็นต้นแบบการกระทำทั้งทางดีและไม่ดี

ด้านปัจจัยส่งเสริมวินัย นโยบายในการจัดการเรียนรู้ ที่จะช่วยเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนได้กำหนดนโยบาย และแผนให้ตรงกับความต้องการความสนใจของผู้เรียน มีความสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2545) ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดนโยบายจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยคำนึงถึงความถนัด ความสนใจ ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน

ความรับผิดชอบ การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาความมีวินัยนักเรียนในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อวางรากฐานตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ อัมฉลณี เวสาร (2558: ออนไลน์) เสนอการวางรากฐานของการเป็นคนดีในสังคมว่าในโรงเรียนผู้ที่มิบทบาทสำคัญ คือ ครูที่ต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะให้เด็กให้มีวินัยในตนเอง ในทุกๆ กิจกรรมการเรียนการสอน

การรักษาระเบียบวินัย การให้ประกาศเกียรติคุณ ผู้ทำคุณงามความดี มีคุณธรรมจริยธรรมแก่

นักเรียน และการยกย่องชมเชยจะช่วยให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการฝึกฝนคนนั้นจะต้องใช้ความเมตตา ความเข้าใจ หลักจิตวิทยา และการจูงใจด้วยวิธีที่เหมาะสมมากกว่า การใช้ความรุนแรงหรือการบังคับ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของเชเวียคอฟ และฟริทซ์ (Sheviakov; & Fritz. 1955) ที่ได้ศึกษาประเภทของคุณธรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝังให้แก่เด็กว่าควรจะเป็นการปลูกฝังให้เกิดขึ้นจากตัวเด็กเอง มากกว่าให้เกิดมาจากการปฏิบัติตามคำสั่ง แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความชื่นชมและความรัก

ความเชื่อมั่น เกิดจากครูเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดมีการนิเทศติดตามผลการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาดำเนินการเสริมสร้างการมีคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในตนเองของนักเรียน ด้วยการนิเทศ การติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวรจักรษ์ กาศลุน (2549) ที่ได้ทำการศึกษา การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในตนเองของนักเรียน โดยมีกิจกรรมเยี่ยมชั้นเรียน ให้คำปรึกษา กำกับ ติดตาม ช่วยเหลือสม่ำเสมอ

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ต่อแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่าองค์ประกอบของแนวทางหรือรูปแบบที่พัฒนามาจากปัจจัยต่างๆ ง่ายต่อการทำความเข้าใจ สามารถทำนายหรืออธิบายถึงผลลัพธ์ที่จะตามมาได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ ไอสนอร์ (Eisner. 1976: 192-193) ว่า การประเมินรูปแบบ ต้องเน้นการผสมผสานปัจจัยต่างๆ พิจารณาเข้าด้วยกันเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของรูปแบบการประเมิน

ข้อเสนอแนะ

การนำในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สามารถนำไปใช้ได้ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สนใจ โดยนำไปปรับประยุกต์ให้เข้ากับบริบท

ของสถานศึกษานั้นๆ ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

2. สถานศึกษาควรเผยแพร่แนวคิด ในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เพื่อกระตุ้นให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

2. ควรมีการศึกษาผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2545). **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2553). **สอนลูกให้มีวินัย**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: บีมี่เดีย.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2551). **ภาวะผู้นำ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เพชรจรัสแสงแห่งโลกธุรกิจ.

วรจักร กาศลุน. (2549). **การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนบ้านหมูนโพนสว่าง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดอุดรธานี**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. (2559). **งานพัฒนาบุคลากร**. นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **แนวทางในการประกันคุณภาพในสถานศึกษา: เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก**. กรุงเทพฯ: สกศ.

อัชมาลินี เวยสาร. (2558). **บทความเรื่อง “ตรงต่อเวลารักษาวินัย”** http://www.pichit.net/pichitthesis/icon_banner/Time_article.pdf

Cronbach, Lee Joseph. (1970). **Essentials of Psychological Testing**. 3rd ed., New York: Harper and Row.

Eisner, E. (1976). “Educational Connoisseurship and Criticism: Their Form and Functions in Education Evaluation.” **Journal of Aesthetic Education**. 192-193.

Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3): 607-610.

Mowrer, Ernest Russell. (1939). **Family Disorganization; an Introduction to a Sociological Analysis**. Chicago, Ill.: University of Chicago press, (xv, 356).

Sheviakov, G.V.; & Fritz, R. (1955). **Discipline for Today's Children and Youth**. Washington D.C.: National Education Association.

การบริหารจัดการวัด สู่องค์กรมาตรฐาน

Buddhist Temple Management towards Standard Organization

พระปลัดศุภกร เพชรศรีชาติ¹ และ ผศ.ดร.สุกัญญา ศรีโพธิ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาถึงระดับการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร และ 3) เพื่อศึกษาผลการบริหารจัดการวัดในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล วิจัยด้วยวิธีวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 164 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test (Independent Sample t-test) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่ม และใช้วิธีการวิเคราะห์ One way ANOVA เพื่อวิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 ตัวขึ้นไป และสถิติ LSD เพื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่

ผลการวิจัย พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในเขตคลองสามวา ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 50-59 ปี และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย

2. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในเขตคลองสามวา เห็นว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตคลองสามวาส่วนใหญ่มีความคิดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทั้งสองรายด้านอยู่ในระดับมาก (เรียงจากมากไปหาน้อย) ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และด้านการรับรู้นโยบายทางการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 กลุ่มตัวอย่าง

ส่วนใหญ่ในเขตคลองสามวา เห็นว่า การบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตคลองสามวา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีรายด้านอยู่ในระดับมาก (เรียงจากมากไปหาน้อย) ดังนี้ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ด้านศาสนศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ด้านสาธารณสงเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 ด้านสาธารณูปการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89

3) ผลการศึกษาเปรียบเทียบพบว่า ด้านการปกครอง ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม ด้านศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณูปการ และด้านสาธารณสงเคราะห์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตามในภาพรวมมีความคล้ายคลึงกัน และในแต่ละด้านการบริหารงานการเผยแผ่การสอนของพระพุทธศาสนา การศึกษาศาสนา การจัดสวัสดิการ การศึกษาการก่อสร้างและสวัสดิการสาธารณะ ไม่ได้มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการวัดอุโบสถของวัดเจ้าอาวาสเขตคลองสามวา ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหารจัดการวัด, องค์กรมาตรฐาน

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study factors affecting Buddhist temple management of abbots in Klong Sam Wa District, Bangkok Metropolis; 2) study level of Buddhist temple management of abbots in Klong Sam Wa District, Bangkok Metropolis; and 3) Study affecting of Buddhist temple management of abbots in Klong Sam Wa District, Bangkok Metropolis categorized by personal factors. The questionnaire was used as

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน

² อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

research tool. The sample group consisted of 164 cases. The computer programs were applied for data analysis. The statistics used in this research were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent Sample t-test). One way ANOVA was implemented for analysis of discrepancy of two groups of independent variables and LSD was employed for multiple comparisons.

The findings were as follows:

1) The majority of respondents aged between 50 and 59 years and educational attainments were lower secondary/ upper secondary.

2) The majority of respondents considered that the overall factor of Buddhist temple management of abbot in Khlong Sam Wa District was at a high level (mean = 3.79). For each aspect, it was found that two aspects were at a high level as follows: leadership of abbot (mean = 3.80) and perception of management policy (mean = 3.78), respectively. The overall management of abbots in Khlong Sam Wa District was at a high level (mean = 3.91). For each aspect, they were at a high level as follow: educational welfare (mean = 3.99), Buddha's teaching propagation (mean = 3.93), religious education (mean = 3.92), public welfare (mean = 3.91), constructions (mean = 3.89), and administration (mean = 3.84), respectively.

3) The study affecting of Buddhist temple management of abbots in Khlong Sam Wa District categorized by age, it was found that the overall was different and for each aspect the results revealed that religious education, constructions and public welfare were different with statistical significance at the level of .05. Moreover, the study affecting of Buddhist temple management of abbots in Khlong Sam Wa District categorized by education, it showed that the overall was similar and for each aspect: administration, Buddha's teaching propagation, religious education, educational welfare, constructions and public welfare were not

different with statistical significance at the level of .05.

Keywords: Buddhist Temple Management, Standard Organization

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยประกอบไปด้วยสถาบันทางสังคมหลายสถาบัน แต่สถาบันที่มีความใกล้ชิดกับคนในสังคมมากที่สุด และเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคม ก็คือ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและสถาบันพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะสถาบันพระพุทธศาสนานั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ประชาชนส่วนใหญ่ของสังคมไทยนั้นนับถือพระพุทธศาสนา ถือได้ว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ฉะนั้นพระพุทธศาสนาจึงมีความเกี่ยวพันกับวิถีชีวิตของคนในชาติและยังแสดงถึงสัญลักษณ์แห่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ เป็นที่มาของวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี และการขัดเกลาทางสังคมโดยมีวัดเป็นส่วนประกอบสำคัญของชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันวัดจึงเป็นศูนย์กลางแห่งกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน เป็นแหล่งการศึกษาของประชาชน และทำหน้าที่เป็นสถาบันหลักในการฝึกอบรมพระสงฆ์ที่จะสืบต่อ พระศาสนาและพลเมืองที่จะรับผิดชอบสังคม ที่สำคัญวัดยังมีฐานะเป็นโรงเรียนอีกด้วย แม้ปัจจุบันความเป็นศูนย์กลางในบางเรื่องจะลดลง แต่ความสำคัญก็ยังคงอยู่ บทบาทของวัดยังคงมีค่อนข้างมาก คือ เรื่องของการพัฒนาชุมชน การศึกษามีอยู่มีเสื่อมคลายแต่อย่างไร วัดจึงมีบทบาทอย่างยิ่งในสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 8) จากสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของวัด ทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาและหันหลังให้วัดเพิ่มมากขึ้น ถ้าหากพระสงฆ์ในประเทศซึ่งมีจำนวนมาก มีความรู้ความเข้าใจว่าการพัฒนาที่สำคัญที่สุดคือการพัฒนาคน ก็จะได้ช่วยกันชี้แจงให้ประชาชนและผู้ผู้นำในระดับต่างๆ เข้าใจ เพราะพระสงฆ์มีโอกาสพบปะสนทนากับคนทุกระดับ และวัดเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งของสังคม ทั้งที่ดิน สิ่งก่อสร้าง ศาสนสถาน บุคลากร เงิน ศรัทธา จะมีการบริหารจัดการอย่างไร จึงจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคม ตามอุดมการณ์

ทางพุทธศาสนา ดังนั้น เจ้าอาวาสจึงมีบทบาทและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการให้ประสิทธิภาพตามภารกิจของคณะสงฆ์ 6 ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาถึงการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในพื้นที่เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการศึกษามาปรับปรุงในส่วนของพฤติกรรมการบริหารจัดการตามภารกิจของคณะสงฆ์ที่ยังมีการดำเนินการน้อย และพัฒนาในส่วนที่มีการดำเนินการดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไป และถือเป็นต้นแบบแก่วัดต่างๆ ที่อยู่ในเขตคลองสามวา และใกล้เคียง และเพื่อเป็นรูปแบบในการบริหาร และการจัดการวัดในพระพุทธศาสนา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาผลการบริหารจัดการวัดในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ขอบเขตของปัญหา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยได้ศึกษาตามแนวคิดจากพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ซึ่งกำหนดขอบข่ายภารกิจของเจ้าอาวาส 6 ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์
2. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยดำเนินการศึกษา ในเรื่องการบริหารจัดการวัด สุ่มครั้งมาตรฐาน โดยรวบรวมข้อมูลงานเอกสารและงานวิจัยต่างๆ และจัดเก็บข้อมูลภาคสนามในเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2559 รวมระยะเวลา 2 เดือน

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เจ้าอาวาส พระภิกษุสามเณรและคณะกรรมการบริหารวัด ในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 279 ตัวอย่าง จาก 7 วัด โดยจำแนกเป็น เจ้าอาวาส พระภิกษุสามเณร และคณะกรรมการบริหารวัด (ที่มาจากการแต่งตั้งและมอบหมาย) จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 164 ตัวอย่าง ตารางจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

การรับรู้นโยบายทางการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการบริหาร ตามอายุ ตามระดับการศึกษาและภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร มีความแตกต่างกัน

รายชื่อวัด	ยอดรวมของเจ้าอาวาส พระภิกษุ สามเณรและ คณะกรรมการบริหารวัด	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง
1. วัดพระยาสุเรนทร์	72	42
2. วัดบ้านทองโสมาราม	31	18
3. วัดบัวแก้วศรัทธาธรรม	42	25
4. วัดลำกระดาน	40	24
5. วัดสุขใจ	34	20
6. วัดสุทธิสอาด	27	16
7. วัดศรีสุขสถาพร	33	19
รวม	279	164

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้ศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 164 รูป/คน ซึ่งผู้ศึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกิดความเข้าใจตรงกันและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องครบถ้วน
 2. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยเริ่มเก็บข้อมูลในเดือน กรกฎาคม-สิงหาคม 2560 รวมระยะเวลาเก็บข้อมูล 2 เดือน ซึ่งได้รับแบบสอบถามครบตามจำนวน
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งใช้วัดความคิดเห็นที่ผู้วิจัยได้ประยุกต์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุและระดับการศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Closed ended questions) มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple choice questions) และให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การรับรู้นโยบายการบริหารจัดการ และภาวะผู้นำ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีหลายคำตอบให้เลือก และให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว โดยเป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) เป็นการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert Scale)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับ การบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ในด้านการปกครอง การเผยแพร่วัฒนธรรม การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การสาธารณูปการและการสาธารณสงเคราะห์) ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีหลายคำตอบให้เลือก และให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว โดยเป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) โดยจะเป็นการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert Scale) (Best. 1978: 174)

การสร้างเครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือผู้ศึกษาได้สร้างเครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้ คือ

1. ศึกษาข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการศึกษา
2. กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดวัตถุประสงค์และองค์ประกอบที่ทำให้ทราบถึงหลักการบริหารจัดการวัดในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร
3. นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขและเสนอแนะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมและถูกต้องของแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้กำหนดขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. นำหนังสือจากทางมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาถึงเจ้าอาวาสวัดในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ประสานในเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้ศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 164 คน ซึ่งผู้ศึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามประโยชน์ที่จะได้รับการศึกษาเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกิดความเข้าใจตรงกันและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องครบถ้วน
3. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยเริ่มเก็บข้อมูลในเดือน สิงหาคม-กันยายน 2560 รวมระยะเวลาเก็บข้อมูล 2 เดือน ซึ่งได้รับแบบสอบถามครบตามจำนวน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) สำหรับข้อมูลด้านประชากร ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย สถานภาพ พรหม าระดับการศึกษา และอายุ
2. สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistic) เพื่อวิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบ สอบถามโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ทำการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตาราง

ส่วนที่ 2 ทำการวิเคราะห์การบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอในรูปแบบตาราง

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน การหาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยการบริหาร

จัดการกับการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ใช้สถิติ One-way ANOVA และการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยสถิติ LSD

ผลการวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยด้านการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามไปยังเจ้าอาวาส พระภิกษุสามเณร และคณะกรรมการบริหารวัดในเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำนวน 164 รูป/คน โดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามใน 2 ประเด็นหลัก คือ ด้านการรับรู้นโยบายทางการบริหารจัดการและด้านภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระภิกษุสามเณรและคณะกรรมการบริหารวัด เกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารจัดการวัดในเขตคลองสามวา

การบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตคลองสามวา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการรับรู้นโยบายทางการบริหารจัดการ	3.78	.807	มาก
ด้านภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส	3.80	.780	มาก
รวม	3.79	.794	มาก

จากตาราง 1 พบว่า เจ้าอาวาส พระภิกษุสามเณร และคณะกรรมการบริหารวัด ในเขตคลองสามวา เห็นว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตคลองสามวาส่วนใหญ่ มีความคิดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทั้งสองรายด้านอยู่ในระดับมาก (เรียงจากมากไปหาน้อย) ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และด้านการรับรู้นโยบายทางการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78

ตาราง 2 แสดงความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระภิกษุสามเณรและคณะกรรมการบริหารวัด เกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารจัดการวัดในเขตคลองสามวา ด้านการรับรู้นโยบายทางการบริหารจัดการ

ด้านการรับรู้นโยบาย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เจ้าอาวาสมีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่และสามารถจัดการปัญหาได้	3.84	.762	มาก
2. เจ้าอาวาสมีการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นและวางแผนการปฏิบัติงานต่างๆ ร่วมกันเสมอ	3.73	.786	มาก
3. เจ้าอาวาสมีการจัดประชุมพระสงฆ์สามเณรและชาวบ้าน เพื่อชี้แจงกิจกรรม/งานบุญของวัดก่อนและหลังกิจกรรมของวัดทุกครั้ง	3.86	.774	มาก
4. ท่านรับรู้ในการดำเนินกิจกรรมของวัดทุกครั้ง	3.73	.859	มาก
5. เจ้าอาวาสจะปรึกษาหารือพระและชาวบ้านทุกครั้งก่อนจะจัดงานบุญ ประเพณีต่างๆ ภายในวัด	3.74	.855	มาก
รวม	3.78	.807	มาก

จากตาราง 2 พบว่า เจ้าอาวาส พระภิกษุสามเณร และคณะกรรมการบริหารวัด ในเขตคลองสามวาเห็นว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการวัดในเขตคลองสามวา ด้านการรับรู้นโยบายทางการบริหารจัดการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รายข้อที่เจ้าอาวาส พระภิกษุสามเณร และคณะกรรมการบริหารวัดมีความคิดเห็นมากที่สุด คือ เจ้าอาวาสมีการจัดประชุมพระสงฆ์สามเณรและชาวบ้าน เพื่อชี้แจงกิจกรรม/งานบุญของวัดก่อนและหลังกิจกรรมของวัดทุกครั้งอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 รองลงมา คือ เจ้าอาวาสมีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่และสามารถจัดการปัญหาได้ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และมีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ เจ้าอาวาสมีการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นและวางแผนการปฏิบัติงานต่าง ๆ ร่วมกันเสมอและท่านรับรู้ในการดำเนินกิจกรรมของวัดทุกครั้งอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73

ตาราง 3 แสดงความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระภิกษุสามเณรและคณะกรรมการบริหารวัด เกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารจัดการวัดในเขตคลองสามวา ด้านภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส

ด้านภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เจ้าอาวาสเป็นผู้นำในการสร้างความร่วมมือและความสามัคคีระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการทำกิจกรรมต่างๆ ของวัด	3.79	.805	มาก
2. เจ้าอาวาสรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	3.80	.777	มาก
3. เจ้าอาวาสเป็นนักเสียสละและอุทิศตนเพื่อสังคม	3.98	.722	มาก
4. เจ้าอาวาสบริหารจัดการวัดโดยคำนึงถึงผลประโยชน์เป็นสำคัญ	3.65	.811	มาก
5. เจ้าอาวาสพร้อมรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับปรุงงานของวัดอยู่เสมอ	3.80	.785	มาก
รวม	3.80	.780	มาก

จากตาราง 3 พบว่า เจ้าอาวาส พระภิกษุสามเณรและคณะกรรมการบริหารวัด ในเขตคลองสามวาเห็นว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการวัดในเขตคลองสามวา ด้านภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า รายข้อที่เจ้าอาวาส พระภิกษุ สามเณร และคณะกรรมการบริหารวัดมีความคิดเห็นมากที่สุด คือ เจ้าอาวาสเป็นนักเสียสละและอุทิศตนเพื่อสังคมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 รองลงมา คือ เจ้าอาวาสรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะและเจ้าอาวาสพร้อมรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับปรุงงานของวัดอยู่เสมออยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และมีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ เจ้าอาวาสบริหารจัดการวัดโดยคำนึงถึงผลประโยชน์เป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ซึ่งเป็นค่าเชื่อมั่นต่ำสุด

ตาราง 4 แสดงความคิดเห็นของเจ้าอาวาส พระภิกษุสามเณรและคณะกรรมการบริหารวัด เกี่ยวกับการบริหารจัดการวัดในเขตคลองสามวา

การบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตคลองสามวา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการปกครอง	3.84	.709	มาก
ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม	3.93	.680	มาก
ด้านศาสนาศึกษา	3.92	.660	มาก
ด้านการศึกษาสงเคราะห์	3.99	.688	มาก
ด้านสาธารณูปการ	3.89	.651	มาก
ด้านสาธารณสงเคราะห์	3.91	.671	มาก
รวม	3.91	.676	มาก

จากตาราง 4 พบว่า เจ้าอาวาส พระภิกษุสามเณรและคณะกรรมการบริหารวัด ในเขตคลองสามวา เห็นว่า การบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตคลองสามวาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า แต่ละด้านอยู่ในระดับมาก (เรียงจากมากไปหาน้อย) ดังนี้ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ด้านศาสนศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ด้านสาธารณสงเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 ด้านสาธารณูปการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 และด้านการปกครอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยเพื่อตอบคำถามวัตถุประสงค์ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ในเขตคลองสามวาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 50-59 ปี และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ในเขตคลองสามวาเห็นว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการวัด ในเขตคลองสามวาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทั้งสองด้านอยู่ในระดับมาก (เรียงจากมากไปหาน้อย) ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และด้านการรับรู้นโยบายทางการบริหารจัดการวัดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ในเขตคลองสามวา เห็นว่า การบริหารจัดการวัด ในเขต คลองสามวา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แต่ละด้านอยู่ในระดับมาก (เรียงจากมากไปหาน้อย) ดังนี้ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ด้านศาสนศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ด้านสาธารณสงเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 ด้านสาธารณูปการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 และด้านการปกครอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84

การเปรียบเทียบการบริหารจัดการวัด ในเขตคลองสามวา จำแนกตามอายุ พบว่า การบริหารจัดการวัดในเขตคลองสามวา ในภาพรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านศาสนศึกษา ด้านสาธารณูปการ และด้านสาธารณสงเคราะห์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการปกครอง ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม และด้านการศึกษาสงเคราะห์ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบการบริหารจัดการวัด ในเขตคลองสามวาจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า การบริหารจัดการวัด ในเขตคลองสามวาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการปกครอง ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม ด้านศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณูปการ และด้านสาธารณสงเคราะห์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้น เจ้าอาวาสจึงมีบทบาทและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการให้ประสิทธิภาพตามภารกิจของคณะสงฆ์ 6 ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม ด้านการศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาถึงการบริหารจัดการวัด ของเจ้าอาวาสในพื้นที่เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการศึกษามาปรับปรุงในส่วนของพฤติกรรมการบริหารจัดการตามภารกิจของคณะสงฆ์ที่ยังมีการดำเนินการน้อย และพัฒนาในส่วนที่มีการดำเนินการอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไป และถือเป็นต้นแบบแก่วัดต่างๆ ที่

อยู่ในเขตคลองสามวาและใกล้เคียง เพื่อเป็นรูปแบบในการบริหารและการจัดการวัดในพระพุทธศาสนา

อภิปรายผล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ในเขตคลองสามวา เห็นว่า การบริหารจัดการวัด ในเขตคลองสามวา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการวัด ในเขตคลองสามวา ส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ระเบียบ โดยยึดถือตามกฎ ระเบียบต่างๆ ของวัดที่กำหนดไว้ มีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดไม่ว่าจะเป็นในด้านใด ทำให้วัดในเขตคลองสามวาเป็นที่ยอมรับของประชาชนที่เข้ามาทำบุญ และพระภิกษุสามเณร ประกอบกับวัดในเขตคลองสามวา ได้มีการพัฒนาวัดในรูปแบบต่างๆ จากแนวความคิดของเจ้าอาวาสและพระภิกษุสามเณรที่มีความคิดกว้างไกล มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาตามนโยบายของกรมศาสนา ที่ต้องการให้วัดเป็นศูนย์รวมของประชาชน เป็นแหล่งสรรพวิทยาการต่างๆ ที่ประชาชนเข้ามาแล้วรู้สึกสบายใจ สอดคล้องกับผลการวิจัยของพระครูพิศาลธีรธรรม (2553) ที่ทำการศึกษารื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของเจ้าอาวาสในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ในเขตคลองสามวา เห็นว่า การบริหารจัดการวัดด้านการปกครอง ในเขตคลองสามวาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการอยู่ร่วมกันในสังคมใดสังคมหนึ่งนั้นก็ย่อมที่จะต้องมีกฎ ระเบียบ วินัย เพื่อให้ทุกคนนั้นอยู่ร่วมกัน อย่างสงบสุขและเป็นไปตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้นั้น พระสงฆ์ก็เช่นเดียวกันย่อมที่จะต้องมีกฎ มีระเบียบที่ต้องใช้ในการอยู่ร่วมกัน นอกเหนือจากกฎ ระเบียบตามพระวินัยที่พระสงฆ์นั้นต้องปฏิบัติเพื่อให้การอยู่ร่วมกันอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระเทพรัตนสุธี (2553) ที่วิจัยเรื่อง “บทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ด้านการปกครองของจังหวัดปทุมธานี” จากผลการศึกษา พบว่า การบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองของจังหวัดปทุมธานี ที่พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารจัดการ

กิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองของจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยของพระชนดล นาคพิพัฒน์ (2550) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์ ที่พบว่าบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในด้านการปกครองอยู่ในระดับมากแต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของพรหมรินทร์ ขวัญอ่อน (2556) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางในการบริหารจัดการวัด ในจังหวัดอุดรธานี ที่พบว่าสภาพการบริหารจัดการ ด้านการปกครองอยู่ในระดับปานกลาง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ในเขตคลองสามวา เห็นว่า การบริหารจัดการวัดด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม ในเขตคลองสามวาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่างานด้านเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตคลองสามวายังควรต้องมีการปรับปรุงแก้ไขในบางประการ เช่น อบรมพระสงฆ์ สามเณรให้รู้จักวิธีการเผยแผ่ธรรมะ โดยการจัดให้การเทศน์บรรยายในวันสำคัญต่างๆ ทางพระพุทธศาสนา และมีการจัดตั้งห้องสมุดภายในวัดเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาธรรมบาลีแก่พระสงฆ์ สามเณรและประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระเทพรัตนสุธี (2553) ที่วิจัยเรื่อง “บทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ด้านการปกครองของจังหวัดปทุมธานี” ที่พบว่า การบริหารจัดการวัดด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรมอยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของพระธวัชชัย ชยาลงกาโร (เครือคา) (2555) ที่ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสตามภารกิจของคณะสงฆ์ในพื้นที่อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง พบว่า การบริหารจัดการด้านการเผยแผ่พระศาสนาอยู่ในระดับปานกลาง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ในเขตคลองสามวา เห็นว่า การบริหารจัดการวัดด้านศึกษาสงเคราะห์ ในเขตคลองสามวาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า วัดในเขตคลองสามวาเป็นผู้ที่ให้ความสำคัญและความตระหนักในด้านของการศึกษาสงเคราะห์ ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของวัดและคณะสงฆ์มาแต่ครั้งโบราณ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ด้วยความร่วมมือของบ้าน วัด และโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระครูพิศาลธีรธรรม (2553) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง

ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่พบว่าการบริหารจัดการวัดด้านศึกษาสงเคราะห์อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของพระสุพิศ วันทะวงษ์ (2551) ที่ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทในการบริหารจัดการวัดในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การบริหารจัดการวัดด้านศึกษาสงเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ในเขตคลองสามวา เห็นว่า การบริหารจัดการวัดด้านสาธารณูปการ วัดในเขตคลองสามวา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าเจ้าอาวาสวัดในเขตคลองสามวาได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการก่อสร้างถาวรวัตถุการบูรณะปฏิสังขรณ์ ซ่อมแซมเพื่อเป็นการอนุรักษ์ศาสนสถานและศาสนวัตถุ โดยถือว่าเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาไปสู่ชนรุ่นหลัง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระครูพิศาลธีรธรรม (2553) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่พบว่าการบริหารจัดการวัดด้านสาธารณูปการอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของพระชนดล นาคพิพัฒน์ (2550) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์ ที่พบว่าการบริหารจัดการวัดด้านสาธารณูปการอยู่ในระดับปานกลาง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ในเขตคลองสามวา เห็นว่า การบริหารจัดการวัดด้านสาธารณสงเคราะห์ วัดในเขตคลองสามวาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่างานด้านสาธารณสงเคราะห์ในเขตคลองสามวายังควรต้องมีการปรับปรุงแก้ไขในบางประการ เช่น การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ การจัดตั้งหน่วยอบรมพุทธศาสนิกชนบริเวณวัด และการดำเนินกิจการสาธารณสงเคราะห์ด้วยการพัฒนา สร้างถนน ขุดลอกคูคลอง เป็นต้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของพระเทพรัตนสุธี (2553) ที่วิจัยเรื่อง “บทบาทการบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์ ด้านการปกครองของจังหวัดปทุมธานี” ซึ่งได้พบว่า การบริหารจัดการวัด ด้านสาธารณสงเคราะห์อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของพระธวัชชัย ชยาลงกาโร (เครือคา) (2555) ที่ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสตามภารกิจของ

คณะสงฆ์ในพื้นที่อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ซึ่งพบว่า การบริหารจัดการวัดด้านสาธารณสงเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง

การศึกษาการบริหารจัดการวัด ในเขตคลองสามวาจำแนกตามอายุพบว่า การบริหารจัดการวัด ในเขตคลองสามวาในภาพรวมแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าอายุของพระสงฆ์ สามเณรและคณะกรรมการวัดที่แตกต่างกัน ย่อมมีมุมมองในการบริหารและพัฒนาวัดที่ไม่เหมือนกัน เจ้าอาวาสจึงควรนำข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของแต่ละข้อมารวบรวม แล้วทำการวิเคราะห์เพื่อหาจุดเด่นและนำมาพัฒนาวัดให้มีความเจริญทั้งด้านสถานที่วัดและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับกับความต้องการของผู้ที่มาทำบุญที่วัด อีกนัยหนึ่งวัดแต่ละวัดควรมีการสร้างความสัมพันธ์อันดี และช่วยกันพัฒนาวัดให้มีความแตกต่างระหว่างกันน้อยที่สุด เพื่อเป็นภาพลักษณ์สำหรับสำนักเขต ที่จะนำไปของบประมาณต่าง ๆ ในการบริหารจัดการได้อีกด้วย ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของพระชนดล นาคพิพัฒน์ (2550) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์ที่พบว่า พระสังฆาธิการที่มีอายุ ตำแหน่ง พระสังฆาธิการ จำนวนพรรษา วุฒิการศึกษาทางสามัญ การศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรมและประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการที่แตกต่างกันมีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ไม่แตกต่างกัน

การศึกษาการบริหารจัดการวัด ในเขตคลองสามวาจำแนกตาม ระดับการศึกษา พบว่า การบริหารจัดการวัดของ ในเขตคลองสามวาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าการศึกษาที่แตกต่างกันไม่สามารถนำมาวัดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการวัดได้ การบริหารจัดการวัด ต้องอาศัยความรู้ทางศาสนา ประสบการณ์ในพื้นที่และความคิดสร้างสรรค์ที่มีอยู่ในแต่ละบุคคล การศึกษาสามารถนำมาใช้ในแง่ของเพิ่มพูนทักษะทางด้านวิชาการ การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ในปัจจุบันพระภิกษุในวัดต่างได้รับการศึกษาในระดับสูงขึ้นจากเดิม โดยการศึกษาทางธรรมและการศึกษาทางโลก ซึ่งความรู้ต่างๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันและพัฒนาวัดได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของพระสุพิศ วันทะวงษ์ (2551) ที่ทำ

การวิจัยเรื่อง บทบาทในการบริหารจัดการวัดในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอนาหวาย จังหวัดศรีสะเกษ ที่พบว่า เจ้าอาวาส พระภิกษุ สามเณรและคณะกรรมการบริหารวัดมีความคิดเห็นต่อบทบาทเจ้าอาวาสในการบริหารจัดการวัดในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอนาหวายจังหวัดศรีสะเกษทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เจ้าอาวาสควรมีการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการวัด มีการวางแผนทั้งระยะสั้น ระยะยาว ในการบริหารจัดการและพัฒนาวัดอย่างเป็นรูปธรรม

เจ้าอาวาส คณะกรรมการวัด และชุมชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรมีการประชุมกัน เป็นประจำ เพื่อหาข้อผิดพลาด ปัญหา อุปสรรค จุดอ่อน จุดแข็งในการบริหารจัดการและพัฒนาวัด เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะและเป็นการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและพัฒนาวัด

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

เจ้าอาวาสควรจัดกิจกรรมเพื่อให้พุทธศาสนิกชนเข้าถึงหลักธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดให้มีการประชุมอบรมหรือสัมมนาให้แก่เจ้าอาวาส พระภิกษุ สามเณร และคณะกรรมการวัด เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการและการพัฒนาวัด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำวางแผนการบริหารจัดการวัด ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรทำการวิจัยข้อมูลขององค์กรในประเภทเดียวกัน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการวิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร

ควรทำการวิจัยกับพื้นที่อื่น ๆ เพื่อที่จะนำผลการวิจัยมาทำการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียและนำมาวางแผนการบริหารจัดการต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา. (2542ข). **คู่มือการบริหารและการจัดการวัดฉบับย่อ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

กรมการศาสนา. (2546). **วัดพัฒนา 46**. กรุงเทพฯ: กองพุทธศาสนสถาน โรงพิมพ์การศาสนา.

ทวี เขจรกุล. (2547). **บทบาทเจ้าอาวาสในการบริหารจัดการวัดในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

พรหมรินทร์ ขวัญอ่อน. (2556). **สภาพและแนวทางการบริหารจัดการวัดในจังหวัดอุดรดิตถ์**. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.

พระครูพิศาลธีรธรรม. (2553). **ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสใน เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารจัดการคณะสงฆ์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระครูไพโรจน์สารคุณ (สุเทพ งามละมัย). (2553). **ทักษะการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในอำเภอลาดหลุมแก้วจังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการคณะสงฆ์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระเทพรัตนสุธี. (2553). **บทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองของจังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระชนดล นาคพิพัฒน์. (2550). **การบริหารกิจการคณะสงฆ์ จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระวัชรชัย ชยาลงกาโร (เครือคา). (2555). **พุทธกรรมการบริหารจัดการของเจ้าอาวาสตามภารกิจของคณะสงฆ์ในพื้นที่อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง**. การศึกษาดัวยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.

พระสุพิศ วันทะวงษ์. (2551). **บทบาทเจ้าอาวาสในการบริหารจัดการวัดในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559**. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด

Best, J. W. (1978). **Research in Education**. 3rd ed., New Delhi: Prentice Hall.

Best, J. W.; & Kahn, James V. (1998). **Research in Education**. 7th ed., Boston, M.A.: Allyn and Bacon.

Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. Third editor. New York: Harper and Row Publication.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล พระปลัดศุภกร เพชรศรีชาติ
สถานที่อยู่ 195 วัดพระยาสุเรนทร์
ถนนพระยาสุเรนทร์
แขวงสามวาตะวันตก
เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งปัจจุบัน เลขานุการวัดพระยาสุเรนทร์
ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2537 บริหารธุรกิจบัณฑิต
ธุรกิจศึกษาดูงาน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลธัญบุรี

พ.ศ. 2560 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการจัดการภาครัฐและเอกชน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

การตรวจสอบโครงสร้างแบบสำรวจการรู้เรื่องการประเมิน ของครูฉบับยาวและฉบับสั้น

The Validation of Teachers' Assessment Literacy Construct in Long Form and Shot Form

ศุภมาส ชุ่มแก้ว *

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบสำรวจการรู้เรื่องการประเมินของครูของ เดวิดไฮเซอร์ (Davidheiser. 2013) ฉบับยาวและฉบับสั้น และ 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณสมบัติทางจิตมิติของแบบสำรวจการรู้เรื่องการประเมินของครูฉบับยาวและฉบับสั้น กลุ่มตัวอย่างเป็นครู จำนวน 94 คน ที่สอนนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่ตอบแบบสำรวจการรู้เรื่องการประเมินแบบออนไลน์และตอบแบบสำรวจจากการส่งไปรษณีย์ ผลการวิจัยสรุปว่า 1) แบบสำรวจการรู้เรื่องการประเมินฉบับยาวที่เป็นเครื่องมือต้นฉบับที่แปลมาจากเครื่องมือมาตรฐานของ เดวิดไฮเซอร์ (Davidheiser. 2013) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลการรู้เรื่องการประเมินของครู ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบเป็นโมเดลที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-Square = 15.920, df = 14, p -value = 0.318, TLI = 0.965, SRMR = 0.050, RMSEA = 0.038) 2) แบบสำรวจการรู้เรื่องการประเมินฉบับสั้นเป็นเครื่องมือที่ได้คัดเลือกข้อคำถามจากแบบสำรวจฉบับยาวมาจัดชุดใหม่ โดยพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามเข้าสู่ชุดจากความเที่ยงและเลือกข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดจากแต่ละองค์ประกอบมาอย่างละ 3 ข้อ แล้วจัดเข้าสู่ชุดเป็นแบบสำรวจฉบับสั้นมีจำนวน 21 ข้อ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลการรู้เรื่องการประเมินของครู ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบเป็นโมเดลที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-Square = 15.509, df = 14, p -value = 0.230, TLI = 0.593, SRMR = 0.068, RMSEA = 0.052) 3) แบบสำรวจการ

รู้เรื่องการประเมินฉบับสั้นมีค่าความเที่ยงใกล้เคียงกับฉบับยาว (ฉบับสั้นมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.640 และฉบับยาวมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.638)

คำสำคัญ: การรู้เรื่องการประเมิน, การประเมิน

Abstract

The purpose of this research were to 1) analyze confirmatory factor of Davidheiser's assessment literacy inventory (2013) in long form and short form, and 2) to compare psychometric properties of assessment literacy inventory in short form and long form. Samples were 94 primary and secondary teachers. They were required to do online and hard copy questionnaire. The finding was as follows. 1) assessment literacy inventory in long form that translated from Davidheiser's standard assessment literacy inventory (2013) it were found that assessment literacy model consists of 7 factors fitted to the empirical data (Chi-Square = 15.920, df = 14, p -value = 0.318, TLI = 0.965, SRMR = 0.050, RMSEA = 0.038) 2) assessment literacy inventory in short form was selected items from long form and sat in new form with focus on reliability and highly factor score in each factor with 3 items total short form consist of 21 items it was found that assessment literacy model consists of 7 factors fitted to the empirical data (Chi-Square = 15.509, df = 14, p -value = 0.230, TLI = 0.593, SRMR = 0.068, RMSEA = 0.052) 3) assessment literacy inventory in short form had a similar to long form (shot form

* นักวิจัยอิสระ

had reliability at 0.640 and long form had reliability at 0.638).

Keywords: Assessment Literacy, Assessment

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประเมิน (assessment) มีความสำคัญต่อครูในฐานะที่เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยให้ครูทราบถึงผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนทั้งที่เกิดจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน (Mertler. 2005; Scarino. 2013; Stiggins. 2002; Wang, Wang: & Huang. 2008) ครูจึงจำเป็นต้องมีความรู้ในการประเมินเพื่อจะได้นำไปวางแผนการจัดการเรียนการสอน การออกแบบสื่อหรือกิจกรรมในห้องเรียน ตลอดจนนำผลที่ได้จากการประเมินมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ดังที่ สติกกินส์ (Stiggins. 1999, cited in Stiggins. 2002) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินที่ครูใช้ในห้องเรียนเป็นตัวสะท้อนคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนที่เกิดขึ้น

ศุภมาส ชุมแก้ว (2558) ได้สังเคราะห์เกี่ยวกับการศึกษาการรู้เรื่องการประเมินของครูในห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 สืบเสาะตามแนวคิดของ สติกกินส์ (Stiggins. 2002) สรุปความได้ว่า สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูที่เกี่ยวข้องกับการประเมินประกอบไปด้วย 5 สมรรถนะ คือ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการประเมิน 2) การเข้าใจความสำคัญของการประเมินที่แตกต่างกัน 3) การเลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสมสำหรับรูปแบบต่างๆ ที่ต้องการ 4) ความเป็นตัวแทนของตัวอย่างและการรวบรวมผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานที่ และ 5) หลีกเลี่ยงอคติในการประเมิน

ในช่วงต่อมาสมาพันธ์ครูของอเมริกา (The American Federation of Teachers: AFT) สภาการวัดผลการศึกษาแห่งชาติ (National Council on Measurement in Education: NCME) และสมาคมการศึกษาแห่งชาติ (National Education Association: NEA) (American Federation of Teachers National Council on Measurement in Education & National Education Association. 1990) ได้ร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางการประเมินของครูโดยขยายความจาก

แนวคิดของ สติกกินส์ (Stiggins. 2002) ที่กำหนดไว้ 5 มาตรฐาน มาเป็น 7 มาตรฐานที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ 7 มาตรฐานสมรรถนะการประเมินของครู ประกอบด้วย มาตรฐานที่ 1 ครูควรได้รับการฝึกให้มีทักษะในการเลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน มาตรฐานที่ 2 ครูควรได้รับการฝึกให้มีทักษะในการพัฒนาวิธีการประเมินที่เหมาะสมสำหรับการตัดสินใจในการเรียนการสอน มาตรฐานที่ 3 ครูควรได้รับการฝึกให้มีทักษะในการบริหารการสอบ การให้คะแนน และการแปลความผลการประเมินทั้งกระบวนการภายนอก และวิธีการประเมินที่ครูสร้าง มาตรฐานที่ 4 ครูควรได้รับการฝึกให้มีทักษะในการใช้ผลการประเมินเมื่อต้องตัดสินใจเกี่ยวกับนักเรียนเป็นรายบุคคล วางแผนการสอน พัฒนาหลักสูตร และการปรับปรุงโรงเรียน มาตรฐานที่ 5 ครูควรได้รับการฝึกให้มีทักษะในการพัฒนากระบวนการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลนักเรียน มาตรฐานที่ 6 ครูควรได้รับการฝึกให้มีทักษะในการสื่อสาร ผลการประเมินให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง บุคคลทั่วไป และบุคลากรทางการศึกษา และมาตรฐานที่ 7 ครูควรได้รับการฝึกให้มีทักษะในการตระหนักถึงการบิดเบือนการกระทำผิดกฎหมาย และการกระทำอื่นๆ ที่ไม่เหมาะสม และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลการประเมิน

ด้วยความสำคัญของการประเมินที่เป็นหน้าที่สำคัญของครูและการขยายสมรรถนะการประเมินขององค์กรระดับนานาชาติ นักการศึกษาหลายท่านจึงได้สร้างเครื่องมือที่ใช้วัดการรู้เรื่องการประเมินซึ่งมีใช้กันอย่างแพร่หลาย ดังนี้ 1) Teacher Assessment Literacy Questionnaire (TALQ) พัฒนาโดย Plake; & Impara. (1993), 2) Classroom Assessment Literacy Inventory (CALI) พัฒนาโดย Mertler (2005) และ 3) Assessment Literacy Inventory (ALI) พัฒนาโดย Davidheiser (2013) รูปแบบของเครื่องมือทั้ง 3 นั้นเป็นคำถามปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ถามในสมรรถนะการประเมินทั้ง 7 มาตรฐาน มาตรฐานละ 5 ข้อ รวมทั้งฉบับ 35 ข้อ ซึ่งเครื่องมือทั้ง 3 ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวาง ลักษณะการนำมาใช้จะเป็นการแปลข้อคำถามจากเครื่องมือมาตรฐานต้นฉบับแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในประเทศต่างๆ เช่น ครูในประเทศจีน ครูในประเทศไทย ครูในประเทศอาหรับ

บริบทของการรู้เรื่องการประเมินของครูในประเทศไทยนั้นยังถูกนำมาใช้อย่างจำกัด ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้จึงได้นำเอาแนวคิดและเครื่องมือการสำรวจการรู้เรื่องการประเมิน (ALI) ของ เดวิดไฮเซอร์ (Davidheiser. 2013) มาแปลและตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมก่อนการนำเครื่องมือไปใช้ด้วยการแปลกลับ (back translate) เพื่อนำไปสำรวจการรู้เรื่องการประเมินของครูไทย แต่เนื่องจากเครื่องมือของ เดวิดไฮเซอร์ ประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 35 ข้อ และคำถามแต่ละข้อค่อนข้างยาว คนที่จะตอบได้คะแนนสูงจำเป็นต้องเรียนหรือผ่านการอบรมทางการประเมินมาพอสมควร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะลดจำนวนข้อคำถามในแบบสอบถามลงให้เป็นเครื่องมือรูปแบบที่เป็นฉบับยาวและฉบับสั้น โดยใช้วิธีวิทยาทางสถิติมาช่วยตรวจสอบโครงสร้างและเปรียบเทียบคุณลักษณะทางจิตมิติของเครื่องมือทั้งสองฉบับ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นนำไปสู่การวิจัยและการพัฒนาเครื่องมือการรู้เรื่องการประเมินต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบสำรวจการรู้เรื่องการประเมินของครู
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณสมบัติทางจิตมิติการรู้เรื่องการประเมินของครูฉบับยาวและฉบับสั้น

วิธีการศึกษา/ ระเบียบการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive statistic) มีขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความหมายของการรู้เรื่องการประเมินจากการสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดองค์ประกอบของการรู้เรื่องการประเมินตามมาตรฐานสมรรถนะของครูในการประเมินผลการศึกษา 7 ด้าน และเลือกใช้แบบสำรวจตามแนวคิดของ เดวิดไฮเซอร์ (Davidheiser. 2013) ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล และขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวอย่างในการวิจัย

ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่สอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ที่ได้ตอบแบบสำรวจ

ออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและตอบคำถามจากการส่งแบบสำรวจทางไปรษณีย์ จำนวน 94 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสำรวจการรู้เรื่องการประเมินของครู ที่ผู้วิจัยได้แปลเครื่องมือของ เดวิดไฮเซอร์ (Davidheiser. 2013) มาใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ แบบสำรวจการรู้เรื่องการประเมินของครูมีลักษณะเป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็นตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน โดยข้อคำถามจะเป็นการกำหนดสถานการณ์ที่ครูอาจพบเจอในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับงานการประเมินในโรงเรียน

แบบสำรวจการรู้เรื่องการประเมินของครูแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และแบบเติมคำมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการสอน ระดับการศึกษา การประเมินผลการเรียนรู้ ข้อมูลที่นำมาประกอบการตัดสินใจ และปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสำรวจเกี่ยวกับการรู้เรื่องการประเมินโดยใช้แบบสำรวจที่แปลมาจาก เดวิดไฮเซอร์ (Davidheiser. 2013) จำนวน 35 ข้อ ถามถึงการรู้เรื่องการประเมินของครูตามมาตรฐานสมรรถนะของครูในการประเมินผลการศึกษา 7 มาตรฐาน มาตรฐานละ 5 ข้อ

โดยในขั้นของการกำหนดเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของการรู้เรื่องการประเมินจากการสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้ศึกษาแบบสำรวจของ เดวิดไฮเซอร์ เพื่อกำหนดรูปแบบเครื่องมือ จากนั้นผู้วิจัยได้แปลเครื่องมือของเขาแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการวิจัยทางการศึกษาตรวจสอบความถูกต้องของการแปลเครื่องมือด้วยการตรวจสอบการแปลกลับ (back translate) ของข้อคำถามและภาษาที่ใช้ เพื่อให้เครื่องมือสามารถสื่อความได้ตรงตามเครื่องมือต้นฉบับของ เดวิดไฮเซอร์ (Davidheiser. 2013) แบบสำรวจการรู้เรื่องการประเมินของครูฉบับ

ยาว ประกอบด้วย ข้อคำถาม 35 ข้อ และแบบสำรวจฉบับสั้นประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 21 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสร้างแบบสำรวจออนไลน์ผ่านบริการของ survey can แล้วใช้การส่งลิงก์แบบสำรวจผ่านช่องทางการสื่อสารด้วยเฟสบุ๊คเพื่อให้ครูที่สอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอบแบบสำรวจผ่านทางช่องทางออนไลน์ และส่วนแบบสำรวจที่ตอบผ่านทางไปรษณีย์นั้นใช้วิธีการส่งแบบสำรวจไปยังครูที่สอนอยู่ในจังหวัดสตูล พังงา และสกลนคร

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสำรวจที่ได้รับการตอบกลับทั้งการตอบแบบออนไลน์และการตอบกลับด้วยการส่งไปรษณีย์ มีการมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสำรวจในส่วนของแบบสำรวจที่ตอบผ่านออนไลน์นั้นผู้ตอบแบบสำรวจได้ครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 45 คน แต่มีข้อมูลที่ใช้ได้จริงเพียง 33 คน และคัดออกไปจำนวน 12 คน เพราะผู้ตอบไม่ตั้งใจตอบและใช้เวลาในการตอบที่สั้นมากเพียงที่ 0.50-1.03 นาที ส่งผลให้คะแนนรวมที่ได้มีค่าต่ำกว่า 5 คะแนน ซึ่งสะท้อนถึงการเดาแบบสำรวจที่ได้รับการตอบกลับจากการส่งไปรษณีย์มีจำนวน 85 ฉบับ มีแบบสำรวจที่ไม่สมบูรณ์ถูกคัดออกไปจำนวน 24 ฉบับ รวมจำนวนแบบสำรวจที่ตอบมาอย่างสมบูรณ์รวมทั้งสิ้น 94 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวด้วยค่าความถี่และร้อยละ วิเคราะห์ความตรงตามทฤษฎี (construct validity) ของแบบสำรวจด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรม Mplus Version 7.4 Demo วิเคราะห์ความสอดคล้องภายในด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha) จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามเพื่อจัดชุดเป็นแบบสำรวจฉบับสั้น โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบของแต่ละข้อคำถามควบคู่กับค่าความเชื่อมั่น แล้ววิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบสำรวจฉบับสั้นเพื่อเปรียบเทียบคุณสมบัติทางจิตมิติของแบบสำรวจรูปแบบยาวและรูปแบบสั้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ด้วยการให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดการเรียนการสอนและการประเมินนักเรียน ช่วยตรวจสอบด้วยการแปลกลับ (back translate) พบว่า ใจความหลักของคำถามในแต่ละข้อยังคงครอบคลุมตามเครื่องมือมาตรฐานต้นฉบับภาษาอังกฤษ ทำให้ข้อคำถามในแต่ละข้อมีความยาวทั้งในแง่ของข้อคำถามและตัวเลือกตามต้นฉบับ

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นจากการทดลองใช้แบบสำรวจการรู้เรื่องการประเมินของครูฉบับที่แปลเป็นภาษาไทยด้วยการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายใน (internal consistency of reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสำรวจทั้งฉบับมีค่า 0.64 แต่ละองค์ประกอบมีค่าอยู่ระหว่าง 0.325-0.552 ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสำรวจฉบับยาวจำแนกตามองค์ประกอบ

องค์ประกอบสมรรถนะของครูในการประเมินผลการศึกษา	จำนวนข้อ	ค่าความเชื่อมั่น
การรู้เรื่องการประเมินของครู	35	0.640
1. การเลือกวิธีการประเมิน	5	0.490
2. การพัฒนาวิธีการประเมิน	5	0.336
3. การบริหารการสอบ การให้คะแนน และการแปลความหมายคะแนน	5	0.463
4. การใช้ผลการประเมิน	5	0.325
5. การพัฒนากระบวนการกำหนดเกรด	5	0.347
6. การสื่อสารผลการประเมิน	5	0.510
7. การตระหนักถึงการทำความผิด	5	0.552

ผลการเปรียบเทียบคุณสมบัติทางจิตมิติของแบบสำรวจการรู้เรื่องการประเมินของครูฉบับยาวและฉบับสั้น

องค์ประกอบเชิงยืนยันหรือความตรงเชิงโครงสร้างของแบบสำรวจฉบับยาวและฉบับสั้น

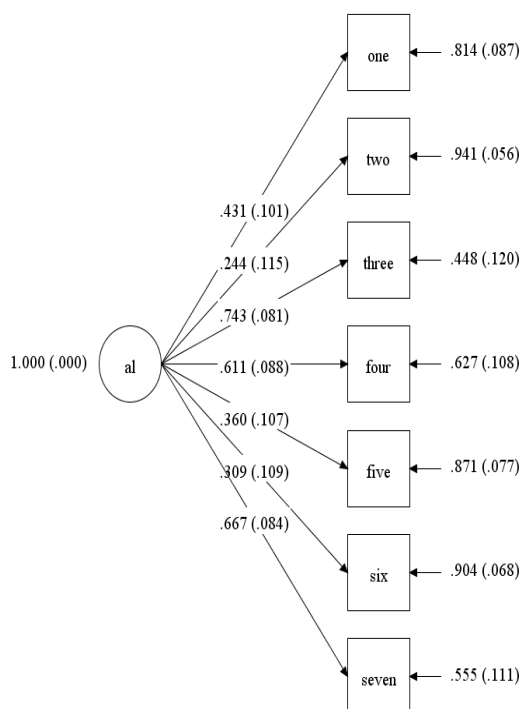
แบบสำรวจฉบับยาว เป็นเครื่องมือต้นฉบับที่แปลมาจากเครื่องมือมาตรฐานของ เดวิดไฮเซอร์ (Davidheiser. 2013) จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ

เชิงยืนยัน พบว่า โมเดลการรู้เรื่องการประเมินของครู ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ เป็นโมเดลที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล/ความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ได้แก่ χ^2 เท่ากับ 15.920 ที่องศาอิสระเท่ากับ 14, $p = 0.318$, RMSEA = 0.038, TLI = 0.965, SRMR = 0.050 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 2 โดยค่า p มีค่ามากพอ (0.318) ที่จะไม่ปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่า ผลการทดสอบแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ยอมรับว่าโมเดลการรู้เรื่องการประเมินฉบับยาวมีความตรงเชิงโครงสร้างและประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 3 การบริหารการสอบ การให้คะแนน และการแปลความหมายคะแนนมีน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 7 การตระหนักรู้ถึงการทำผิดจรรยาบรรณ ดังภาพประกอบ 1

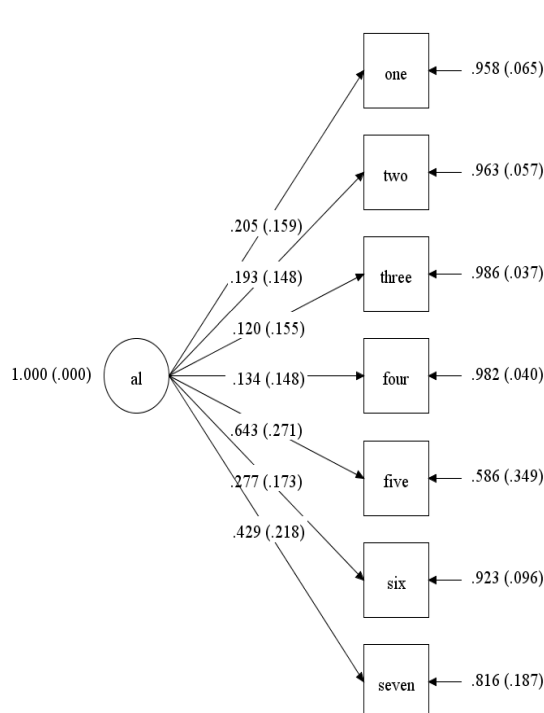
แบบสำรวจฉบับสั้น เป็นเครื่องมือที่ได้คัดเลือกข้อคำถามจากแบบสำรวจฉบับยาวมาจัดชุดใหม่ โดยพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามเข้าสู่ชุดจากค่า

ความเที่ยงและเลือกข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดจากแต่ละองค์ประกอบมาอย่างละ 3 ข้อแล้วจัดเข้าสู่ชุดเป็นแบบสำรวจฉบับสั้น มีจำนวน 21 ข้อ โดยยังคงวัดใน 7 องค์ประกอบ เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า พบว่า โมเดลการรู้เรื่องการประเมินของครูประกอบด้วย 7 องค์ประกอบเป็นโมเดลที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล/ความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ได้แก่ $\chi^2 = 17.509$ ที่องศาอิสระเท่ากับ 14, $p = 0.230$, RMSEA = 0.052, TLI = 0.593, SRMR = 0.068 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่า p มีค่ามากพอ (0.230) ที่จะไม่ปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่าผลการทดสอบแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ยอมรับว่าโมเดลการรู้เรื่องการประเมินฉบับสั้นมีความตรงเชิงโครงสร้างและประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 5 การพัฒนากระบวนการกำหนดเกรดที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 7 การตระหนักรู้ถึงการทำผิดจรรยาบรรณ ดังภาพประกอบ 1

โมเดลแบบสำรวจ ฉบับยาว

โมเดลแบบสำรวจ ฉบับสั้น

ภาพประกอบ 1 เปรียบเทียบโมเดลการรู้เรื่องการประเมินของครูด้วยแบบสำรวจฉบับยาวและฉบับสั้น

ตาราง 2 การเปรียบเทียบโมเดลการรู้เรื่องการประเมินของครูด้วยแบบสำรวจฉบับยาวและฉบับสั้น

แบบสำรวจการรู้เรื่องการประเมินฉบับยาว (35 ข้อ)				แบบสำรวจการรู้เรื่องการประเมินฉบับสั้น (21 ข้อ)			
Model	B	SE	t	Model	B	SE	t
Standard one	0.413	0.101	0.000	Standard one	0.205	0.159	0.019
Standard two	0.244	0.115	0.034	Standard two	0.193	0.148	0.012
Standard three	0.743	0.081	0.000	Standard three	0.120	0.155	0.003
Standard four	0.611	0.088	0.000	Standard four	0.134	0.148	0.002
Standard five	0.360	0.107	0.001	Standard five	0.643	0.271	0.018
Standard Six	0.309	0.109	0.005	Standard Six	0.277	0.173	0.001
Standard seven	0.667	0.084	0.000	Standard seven	0.429	0.218	0.004
$\chi^2 = 15.920$ $df = 14$ $\chi^2 / df = 1.137$				$\chi^2 = 17.509$ $df = 14$ $\chi^2 / df = 1.251$			
p-value = 0.318 RMSEA = 0.038				p-value = 0.230 RMSEA = 0.052			
TLI = 0.965 SRMR = 0.050				TLI = 0.593 SRMR = 0.068			

หมายเหตุ:

Standard one คือ การเลือกวิธีการประเมิน

Standard three คือ การบริหารการสอบ การให้คะแนน และการแปลความหมายคะแนน

Standard five คือ การพัฒนากระบวนการกำหนดเกรด

Standard Six คือ การสื่อสารผลการประเมิน

B คือ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบซึ่งแสดงในรูปคะแนนมาตรฐาน

Standard two คือ การพัฒนาวิธีการประเมิน

Standard four คือ การใช้ผลการประเมิน

Standard seven คือ การตระหนักถึงการทำความผิด

SE คือ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน t คือ สถิติทดสอบ

ค่าความเชื่อมั่นและค่าสถิติพื้นฐานของโมเดล

แบบสำรวจฉบับยาว ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 35 ข้อ มีค่าความเที่ยงอยู่รายฉบับเป็น 0.638 เมื่อพิจารณาค่าความเที่ยงรายองค์ประกอบ พบว่า ค่าความเที่ยงมีค่าอยู่ระหว่าง 0.325 – 0.552 องค์ประกอบที่มีค่าความเที่ยงสูงที่สุดคือ องค์ประกอบที่ 7 การตระหนักถึงการทำความผิดจรรยาบรรณ (0.552) รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 6 การสื่อสารผลการประเมิน (0.510) และองค์ประกอบที่ 1 การเลือกวิธีการประเมิน (0.490) ตามลำดับ ดังตาราง 3

แบบสำรวจฉบับสั้น ประกอบด้วยข้อคำถาม

จำนวน 21 ข้อ มีค่าความเที่ยงอยู่รายฉบับเป็น 0.640 เมื่อพิจารณาค่าความเที่ยงรายองค์ประกอบ พบว่า ค่าความเที่ยงมีค่าอยู่ระหว่าง 0.371 – 0.556 องค์ประกอบที่มีค่าความเที่ยงสูงที่สุดคือ องค์ประกอบที่ 7 การตระหนักถึงการทำความผิดจรรยาบรรณ ทำ (0.556) รองลงมาคือองค์ประกอบที่ 6 การสื่อสารผลการประเมิน (0.500) และองค์ประกอบที่ 1 การเลือกวิธีการประเมิน (0.479) ตามลำดับ ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าความเที่ยงและค่าสถิติพื้นฐานของโมเดลแบบสำรวจฉบับสั้นและฉบับยาว

แบบสำรวจการรู้เรื่องการประเมินฉบับยาว (35 ข้อ)				แบบสำรวจการรู้เรื่องการประเมินฉบับสั้น (21 ข้อ)			
Model	B	SE	t	Model	B	SE	t
Standard one	2.287	0.991	0.490	Standard one	1.075	0.930	0.479
Standard two	1.904	1.017	0.336	Standard two	1.479	0.924	0.321
Standard three	2.191	1.040	0.463	Standard three	1.702	0.902	0.464
Standard four	3.031	1.168	0.325	Standard four	1.787	0.949	0.388
Standard five	2.170	0.912	0.347	Standard five	1.106	0.695	0.371
Standard Six	1.777	1.049	0.510	Standard Six	0.989	0.874	0.500
Standard seven	3.170	1.441	0.552	Standard seven	1.947	1.030	0.556
Total 35 Items	16.531	4.445	0.638	Total 21 items	10.0851	3.549	0.640

อภิปรายผล

ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ เดวิดไฮเซอร์ (Davidheiser. 2013) ในการศึกษาการรู้เรื่องการประเมินกับครู โดยกำหนดองค์ประกอบความรู้เรื่องการประเมินของครูจากสมรรถนะในการประเมินผลการศึกษาที่ประกอบด้วยมาตรฐาน 7 ด้านคือ 1) การเลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน 2) มีทักษะในการพัฒนาวิธีการประเมินที่เหมาะสมสำหรับการตัดสินใจในการเรียนการสอน 3) มีทักษะในการบริหารการสอบ การให้คะแนน และการแปลความผลการประเมินทั้งกระบวนการภายนอกและวิธีการประเมินที่ครูสร้าง 4) มีทักษะในการใช้ผลการประเมินเมื่อต้องตัดสินใจเกี่ยวกับนักเรียนเป็นรายบุคคล วางแผน การสอน พัฒนาหลักสูตร และการปรับปรุงโรงเรียน 5) มีทักษะในการพัฒนากระบวนการกำหนดเกณฑ์ใช้ในการประเมินผลนักเรียน 6) ทักษะในการสื่อสารผลการประเมินให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง บุคคลทั่วไป และบุคลากรทางการศึกษา และ 7) มีทักษะในการตระหนักถึงการทำผิด จรรยาบรรณ ทำผิดกฎหมาย และการกระทำอื่นๆ ที่ไม่เหมาะสมในการประเมินและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลการประเมิน

เครื่องมือวัดการรู้เรื่องการประเมินของครูไทยที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการแปลเครื่องมือของ เดวิดไฮเซอร์ แล้วนำมาใช้สำรวจการรู้เรื่องการประเมินกับครูไทย พบว่า เครื่องมือที่แปลมาใช้ทั้งฉบับยาวมีความเที่ยง 0.638 และฉบับฉบับสั้นมีความเที่ยงรายฉบับ 0.640 ตามลำดับ ถือว่าค่าความเที่ยงอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับเครื่องมือมาตรฐานอื่นที่วัดการรู้เรื่องการประเมินของครูโดยมีลักษณะเป็นแบบสำรวจหรือแบบสอบถามปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก พบว่า เครื่องมือมาตรฐานในงานวิจัยของ เดวิดไฮเซอร์ มีค่าความเชื่อมั่นรายฉบับเป็น 0.824 หรือแบบสำรวจการรู้เรื่องการประเมินในชั้นเรียน (Classroom Assessment Literacy Inventory (CALI)) ที่พัฒนาโดย เฟลค และอิมพารา (Plake; & Impara. 1991) มีค่าความเที่ยงรายฉบับเป็น 0.74 ดังนั้นการทดลองใช้เครื่องมืองานวิจัยที่เป็นการแปลเครื่องมือต้นฉบับแล้วมีค่าความเชื่อมั่นค่อนข้างต่ำนั้นเป็นเพราะซึ่งข้อคำถามที่แปลมาใช้อาจไม่เหมาะสมกับบริบทครูที่

ต่างออกไป (Hailaya, Alagumalai; & Ben. 2014) ดังนั้นการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยให้ครอบคลุมในทุกประเด็นจึงเป็นสิ่งจำเป็น และต้องเพิ่มความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่งเมื่อนำเครื่องมือที่แปลโดยไม่มี การปรับข้อคำถามใดๆ ไปใช้กับอีกบริบท (Gotch; & French. 2014)

นอกจากนี้ ข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นสถานการณ์ และมีคำถามที่ค่อนข้างยาวในแต่ละข้อในการทดลองใช้เครื่องมือครั้งนี้ พบว่า ข้อคำถามจะมุ่งเน้นไปที่การวัดความรู้ซึ่งอิงกับเนื้อหาของการวัดและการประเมินผล การเรียนรู้มากกว่าการถามถึงการนำไปประยุกต์ใช้ซึ่งจะตรงกับกรู้เรื่องการประเมินจริงของครูไทยในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งที่กล่าวมานี้อาจมีผลต่อการตอบของครูที่ทำให้ค่าความเชื่อมั่นมีค่าต่ำ ดังนั้นจึงมีความน่าสนใจว่าควรมีการพัฒนาเครื่องมือวัดการรู้เรื่องการประเมินของครูไทยในรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของไทยและควรมีการออกแบบการวัดที่ใช้ข้อคำถามที่วัดถึงความเข้าใจ การประยุกต์ใช้มากกว่าการวัดความรู้ความจำในเนื้อหาการวัดและประเมินผลการศึกษา ซึ่งประเด็นนี้จึงมีความน่าสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับการรู้เรื่องการประเมินของครูไทยต่อไป

โครงสร้างของเครื่องมือในแบบสำรวจการรู้เรื่องการประเมินของครูฉบับยาว จำนวน 35 ข้อ และฉบับสั้น จำนวน 21 ข้อ มีความตรงเชิงโครงสร้างเป็นไปตามทฤษฎี ผลการวิจัยพบว่า แบบสำรวจฉบับยาวโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าไค-สแควร์ (Chi-square) เท่ากับ 15.920, df 14, $p = 0.318$, ค่า RMSEA = 0.038, TLI = 0.965, SRMR = 0.050

แบบสำรวจฉบับสั้นโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าไค-สแควร์ (Chi-square) เท่ากับ 17.509, df 14, $p = 0.230$, ค่า RMSEA = 0.052, TLI = 0.593, SRMR = 0.068 เมื่อเปรียบเทียบโมเดลทั้งสองโมเดลแล้ว พบว่า โมเดลของแบบสำรวจฉบับยาวเป็นโมเดลที่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่าโมเดลแบบสำรวจฉบับสั้น

เมื่อพิจารณาค่าความเชื่อมั่นรายฉบับของแบบสำรวจการรู้เรื่องการประเมินฉบับยาวและฉบับสั้น พบว่า เครื่องมือทั้งสองฉบับมีค่าความเชื่อมั่นที่ใกล้เคียงกัน โดยเครื่องมือฉบับสั้นมีค่าความเชื่อมั่น

0.640 สูงกว่าเครื่องมือฉบับยาวที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.638 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในเครื่องมือฉบับสั้นได้คัดเลือกเอาข้อที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงและตัดข้อที่ทำให้ค่าความเชื่อมั่นในรายด้านต่ำออกไป คุณภาพเครื่องมือฉบับสั้นจึงดีกว่าฉบับยาวเพียงเล็กน้อย

เมื่อพิจารณาในแง่ของการเลือกใช้เครื่องมือฉบับยาวหรือฉบับสั้น นักวิจัยต้องพิจารณาถึงคุณค่าในการเก็บข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการ ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งสองรูปแบบต้องมีค่าที่ใกล้เคียงกัน ตลอดจนสารสนเทศที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับบทความงานวิจัยเรื่อง Deciding Which Short Form Survey to Use ที่ตีพิมพ์ใน An excerpt from the User's Manual for the SF-36v2 Health Survey (3, 29-37) สามารถสรุปได้ว่าเครื่องมือฉบับยาวสามารถให้สารสนเทศมากกว่าเครื่องมือฉบับสั้น เหมาะสมที่จะใช้กับขนาดตัวอย่างจำนวนไม่มาก แต่ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลทีนาน ผู้ตอบอาจเกิดความเหนื่อยล้าและสิ้นเปลืองงบประมาณมากกว่า ในขณะที่เครื่องมือฉบับสั้นใช้เวลาในการเก็บข้อมูลที่น้อยกว่า เหมาะกับขนาดตัวอย่างที่มาก แต่ข้อมูลที่ได้อาจมีค่าที่ต่ำติดพื้น (floor effect) หรือค่าที่สูงติดเพดาน (ceiling effect) หากมีข้อคำถามเพียง 1 ข้อในแต่ละองค์ประกอบ

ข้อจำกัดในการวิจัย

โปรแกรม Mplus Version 7.4 Demo ที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ มีข้อจำกัดในเรื่องของจำนวนตัวแปรที่วิเคราะห์ ดังนั้นในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจึงมีการทำ parceling ค่ะแนรายข้อให้เป็นคะแนนรายองค์ประกอบแล้วนำคะแนนรวมรายองค์ประกอบมาวิเคราะห์ในโมเดล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การนำเครื่องมือมาตรฐานของต่างประเทศมาแปลเพื่อใช้ในบริบทที่ต่างออกไป ควรมีการปรับข้อคำถามให้ตรงกับบริบทของตัวอย่างที่จะนำไปใช้ และต้องคำนึงถึงการปรับภาษาที่ไม่ทำให้ใจความสำคัญของเครื่องมือเปลี่ยนไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้มีลักษณะของคำถามที่อิงกับความรู้ทางการวัดและประเมินผล ข้อคำถามใช้เป็นสถานการณ์ที่ยาว ตัวเลือกที่ยาว ทำให้

ผู้ตอบเกิดความเหนื่อยล้า และมีการเดาคำตอบทำให้ข้อมูลที่ได้คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง ดังนั้นในการศึกษาการรู้เรื่องการประเมินของครูจึงควรพัฒนาเครื่องมือโดยเน้นไปที่การใช้สถานการณ์หรือข้อคำถามที่กระชับนำไปสู่การปฏิบัติงานจริงด้านการประเมินของครู

เอกสารอ้างอิง

ศุภมาส ชุมแก้ว. (2558). อิทธิพลเชิงสาเหตุของการรู้เรื่องการประเมินของครู: การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพระดับที่มีสมรรถนะการประเมินของผู้บริหารเป็นตัวแปรปรับ. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

American Federation of Teachers National Council on Measurement in Education & National Education Association. (1990). National Education Association.

Brookhart, S. M. (1999). **The Art and Science of Classroom Assessment: The Missing Part of Pedagogy**. Washington D C ERIC Clearinghouse on Higher Education and Office of Education Research and Improvement.

_____. (2011: Spring). Educational Assessment Knowledge and Skills for Teachers. **Educational Measurement: Issues and Practice**. 30(1): 3–12.

Davidheiser, S. A. (2013). **Identifying Areas for High School Teacher Development: A Study of Assessment Literacy in the Central Bucks School District**. Retrieved from: http://idea.library.drexel.edu/bitstream/1860/4170/1/Davidheiser_Scott.pdf

Gotch, C. M.; & French, B. F. (2014). A Systematic Review of Assessment Literacy Measures. **Educational Measurement: Issues and Practice**. 33(2): 14-18.

- Hailaya, W., Alagumalai, S.; & Ben, F. (2014). Examining the Utility of Assessment Literacy Inventory and Its Portability to Education Systems in the Asia Pacific Region. **Australian Journal of Education**. 1(1): 1-12.
- Mertler, C. A. (2005). Secondary Teachers' Assessment Literacy: Does Classroom Experience Make a Difference?. **American Secondary Education**. 33(2): 76-92.
- Perry, M. L. (2013). **Teacher and Principal Assessment Literacy**. Retrieved from: http://etd.lib.umd.edu/theses/available/etd-07082013135530/unrestricted/Perry_umd_0136D_10243.pdf
- Plake, B. S.; & Impara, J. C. (1991). **Teacher Assessment Literacy: Development of Training Modules (ERIC Document Reproduction Service NO. ED358131)**.
- Scarino, A. (2013). Language Assessment Literacy as Self-awareness: Understanding the Role of Interpretation in Assessment and in Teacher Learning. **Language Testing**. 30(3): 309-327.
- Stiggins, R. (2002). Learning Team for Assessment Literacy. **Journal of Staff Development**. 30(4): 5-7.
- Wang, T. H., Wang, K. H.; & Huang, S. C. (2008). Desinging a Web-based Assessment Environment for Improving Pre-service Teacher Assessment Literacy. **Computers & Education**. 51: 448-462.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวศุภมาส ชุ่มแก้ว
สถานที่อยู่	29/448 ถนนประชาชื่น
ตำบลบางเขน อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2549	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์)
เกียรตินิยมอันดับ 1
(ประถมศึกษา)
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
พ.ศ. 2553	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(วิจัยและประเมินผลการศึกษา)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ. 2559	ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
(วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางสังคม สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกีฬา

THE DEVELOPMENT OF A SOCIAL INTELLIGENCE SCALE FOR THE LOWER SECONDARY STUDENTS IN SPORT SCHOOL

สาคร เพ็ชรสีม่วง¹ ดร.ณัฐกฤตา งามมีฤทธิ์² และ ดร.สมพงษ์ ปันหุ่น³

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความฉลาดทางสังคมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกีฬา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนกีฬา สังกัดสถาบัน การพลศึกษา จำนวน 1,022 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดความฉลาดทางสังคมมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ใช้การวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าอำนาจจำแนกความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ และความเชื่อมั่น การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการนำเครื่องมือไปทดสอบกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย พบว่า แบบวัดความฉลาดทางสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกีฬา จำนวน 80 ข้อ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60–1 มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 2.13–10.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 และคำถามทุกข้อมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้อที่เหลือ (CITC) มากกว่า 0.20 มีค่าระหว่าง 0.22-0.64 มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างคำนวณจากกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว (t) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความเที่ยงตรงเชิงสภาพ คำนวณจากการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ผลรวมของคะแนนที่ได้จากแบบวัดความฉลาดทางสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับผลรวมของ

คะแนนที่ได้จากแบบวัดความฉลาดทางสังคมของกาญจน์กมล สุวิทยารัตน์ (2557) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อคำถามโดยพิจารณาข้อคำถามที่มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้อที่เหลือ (CITC) มากกว่า 0.20 และในแต่ละองค์ประกอบต้องมีจำนวนข้อคำถามตั้งแต่ 3 ข้อขึ้นไปซึ่งมีความครอบคลุมนิยามปฏิบัติการความฉลาดทางสังคมในแต่ละองค์ประกอบตามที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้นมา จำนวน 50 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 9.31–20.12 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคำถามทุกข้อมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้อที่เหลือ (CITC) มากกว่า 0.20 มีค่าระหว่าง 0.30–0.58 มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ปรากฏว่าโมเดลกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 13.94$ df = 11 p = 0.24 GFI = 1.00 AGFI = 0.99 RMSEA = 0.02 RMR = 0.01) โดยในแต่ละด้านมีค่าความเชื่อมั่น (α) ระหว่าง 0.80-0.87

คำสำคัญ: ความฉลาดทางสังคม โรงเรียนกีฬา การวิเคราะห์องค์ประกอบ

Abstract

The objectives of this research were to develop a social intelligence scale for lower secondary students in sport school. The samples used in the study comprised 1,022 lower secondary students in sport school in institute of Physical Education, by cluster random sampling. The instrument used for collecting data was a social

¹ นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิจัย วัฒนและสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

^{2,3} อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยบูรพา

intelligence questionnaire with 5-rating scale. The quality of the test was examined by content validity, discriminating power, concurrent validity, construct validity and reliability.

The result of this research found that eighty items of the social intelligence scale had high content validity index (IOC = 0.60-1). The discriminating power of the social intelligence scale analyzed by t-test was statistically significant at .05 and .01 level, ranged from 2.13–10.30, the corrected item–total correlation were ranged from 0.22–0.64. The construct validity of social intelligence scale analyzed by Known–Group Technique and concurrent validity were analyzed by the Pearson Product Moment Correlation Coefficient. The efficiency difference is statistically significant at .01. The discriminating power of the social intelligence scale, fifty items, analyzed by t-test was statistically significant at .01, ranged from 9.31–20.12, the corrected item–total correlation ranged from 0.30–0.58. The confirmatory factor analysis that has been created fit the empirical data ($\chi^2 = 13.94$ df = 11 p = 0.24 GFI = 1.00 AGFI = 0.99 RMSEA = 0.02 RMR = 0.01). The reliability of social intelligence scale analyzed by Cronbach's coefficient alpha in each traits ranged from 0.80 - 0.87.

Keywords: Social Intelligence Sport School, Factor Analysis

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนกีฬาเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเปิดโอกาสให้กับนักเรียนที่มีความถนัดและความสามารถพิเศษทางกีฬาให้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถให้ถึงขีดสูงสุด มุ่งเน้นการพัฒนาให้นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรมและคุณภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 3) ที่กำหนดความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น

มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาของโรงเรียนกีฬาคงจัดในลักษณะเป็นโรงเรียนประจำ ดังนั้นนักเรียนทุกคนต้องอยู่หอพักของโรงเรียน การอยู่ประจำไม่ได้มีความหมายเฉพาะการอยู่โรงเรียนตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์เท่านั้น แต่ยังหมายถึงการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้กฎเกณฑ์ ระเบียบวินัยเดียวกัน เป็นโลกใบเล็กที่ทุกคนจะได้มาเรียนรู้ในทุกเรื่องทั้งเรื่องที่ถูกใจและไม่ถูกใจ รู้จักการบริหารจัดการเรื่องเวลา เรื่องส่วนตัวโดยไม่มีผู้ปกครองอยู่เคียงข้าง ซึ่งทำให้นักเรียนที่อยู่ประจำอาจจะยังขาดความรัก ความอบอุ่น อันอาจจะทำให้เด็กมีพัฒนาการเกี่ยวกับการรับรู้อารมณ์ ความคิด ความรู้สึก รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ใส่ใจผู้อื่น การปรับตัวทางสังคม ทักษะทางสังคม การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข ฯลฯ ที่ผิดปกติหรือต่ำกว่าปกติ

จากการศึกษาของลักษณะ จรรย์สโสฬส (2531) เรื่อง ความวิตกกังวลของนักเรียนหอพักและนักเรียนไปกลับของโรงเรียนสุนทรวิทยา พบว่า นักเรียนหอพักและนักเรียนไปกลับ มีคะแนนความวิตกกังวลด้านสังคมและด้านส่วนตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สาเหตุที่นักเรียนหอพักมีความวิตกกังวลด้านสังคมมากกว่านักเรียนไปกลับ อาจเป็นเพราะว่านักเรียนหอพักต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบของหอพักอย่างเคร่งครัด ไม่มีโอกาสได้ออกไปไหนอย่างอิสระ จึงขาดโอกาสพบบุคคลทั่วไป และขาดความอบอุ่น เนื่องจากไม่ได้อยู่กับบิดามารดา นอกจากคุณลักษณะทางสังคมแล้วคุณลักษณะอันพึงประสงค์อื่นๆ ยังเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนา เช่น การเสริมสร้างให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านทักษะทางสังคม ทักษะทางจิตใจ ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถในการปรับตัว ความเข้าใจสถานการณ์แวดล้อม ให้เพิ่มมากขึ้น ตามที่พัทธนันท์สินนาง (2557) ได้ทำการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ อุษณีย์ โพธิ์สุข และคณะ (2544) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาที่พบบ่อยในกลุ่มเด็กที่มีความสามารถพิเศษ คือ การขาดทักษะทางสังคม เนื่องจากภาวะโครงสร้างทางการรับรู้ การประมวลข้อมูลที่รับมา ตลอดจนโครงสร้างทางจิตใจที่ละเอียดอ่อนกว่าเด็กปกติทั่วไป

ทำให้เด็กกลุ่มนี้อ่อนไหวและมีความรู้สึกแปลกแยกง่ายกว่าเด็กอื่นๆ ซึ่งทำให้ขาดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม บางคนอาจถอยออกจากกลุ่ม บางคนมีพฤติกรรมที่ต่อต้านกลุ่ม บางคนแสดงอาการสับสนและขาดความสามารถในการแสดงออกให้เหมาะสมตามกาลเทศะ เป็นต้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการที่เด็กไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้ ขาดความตระหนักในการรู้และเข้าใจผู้อื่น ขาดทักษะในการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ขาดทักษะในการสื่อสารกับผู้อื่น ทักษะทางสังคม และการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่บุคคลมีวุฒิภาวะทางสังคมต่ำ หรือมีความฉลาดทางสังคมต่ำนั่นเอง

ความฉลาดทางสังคม มาจากคำว่า Social Intelligence เป็นทักษะเฉพาะตัวที่ทำให้คนเราประสบความสำเร็จทั้งในด้านการเรียน การงาน ครอบครัว และชีวิตส่วนตัว ธอร์นไดค์ (Thorndike, 1920) กล่าวว่า ความฉลาดทางสังคมเป็นความฉลาดด้านหนึ่งของบุคคล ความฉลาดทางสังคม (Social Intelligence) เป็นความสามารถของบุคคลในการเข้าใจผู้อื่น และการบริหารจัดการผู้คนเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลทั่วไปได้อย่างชาญฉลาด ส่วนธัญญา ผลอนันต์ และจุไรพร วิสุทธิกุลพาณิชย์ (2551) กล่าวว่า Gardner ผู้เขียนเรื่อง พหุปัญญา แบ่งความฉลาดของบุคคลออกเป็น 9 ด้าน ความฉลาดทางสังคมถือเป็นหนึ่งในพหุปัญญา โดยความฉลาดทางสังคม เป็นความฉลาดด้านที่สำคัญที่สุดเพราะความฉลาดทางสังคม รวมความสามารถในการใช้ความฉลาดด้านอื่น ๆ ทุกด้านในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อความอยู่รอดและความสำเร็จในชีวิต เช่นเดียวกับปฏิภาณ ที่งานนิเทศสารด้วย'ตูน ปี พศ.2559 ได้กล่าวว่า ความฉลาดทางสังคมตรงกับ "ปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์" (Interpersonal Intelligence) ซึ่งเป็นหนึ่งในความฉลาดทางพหุปัญญา (Multiple Intelligent) ตามทฤษฎีพหุปัญญาของ Gardner ซึ่งได้อธิบายไว้ว่า ปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นความสามารถที่จะสร้างความสัมพันธ์และเข้าใจผู้อื่น มองสิ่งต่าง ๆ ด้วยมุมมองของคนอื่นๆ รอบตัว เพื่อให้เข้าใจว่าคนอื่นคิดอย่างไรและรู้สึกอย่างไร มีทักษะในการเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก แรง

บันดาลใจ และแรงกระตุ้นของผู้คน เป็นนักจัดการ แม้บางครั้งอาจจะดูเจ้ากี้เจ้าการไปบ้าง แต่ก็เพื่อให้เกิดความสงบสันติในกลุ่ม และทำให้เกิดความร่วมมือกันโดยใช้ทั้งภาษาพูด และภาษากาย เช่น การสบตา การโน้มตัว ยิ้ม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ให้สื่อสารกันได้ มีทักษะในการฟังและเข้าใจคนอื่น ใช้ความเห็นอกเห็นใจและความเข้าใจถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นในการให้คำปรึกษาหรือประสานงานในกลุ่ม สร้างความเชื่อมั่นในกลุ่ม เป็นนักประสานและแก้ไขความขัดแย้ง ทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในระหว่างผู้คน ดังที่อัลเบรชท์ (Albrecht, 2006) กล่าวว่า บุคคลที่มีความฉลาดทางสังคมสูงจะมีพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลอื่นรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความสามารถ ได้รับความรัก ความชื่นชม และพสุ เตชะรินทร์ (2549) ได้กล่าวว่า ความฉลาดทางสังคมเป็นทักษะหนึ่งที่ต้องเร่งเสริมสร้างให้กับคนในสังคม เพราะสังคมไทยในปัจจุบันเป็นสังคมที่ต้องแข่งขัน ทำให้สนใจบุคคลรอบๆ ตัวน้อยลง แต่สนใจในตัวเองมากขึ้น มักจะพูดหรือแสดงออกอย่างไม่ถูกกาลเทศะ ก้าวร้าว ทำให้บุคคลอื่นเดือดร้อน ไม่สบายใจ ปัญหาเหล่านี้เกิดจากการที่บุคคลมีความฉลาดทางสังคมต่ำนั่นเอง แต่ถ้ามีความฉลาดทางสังคม เข้าใจความรู้สึกของบุคคลอื่น ยอมรับในกฎ กติกาของส่วนรวม ก็จะสามารถอยู่และทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างสันติสุข เช่นเดียวกับที่ บาบู (Babu, 2007) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางสังคมกับความก้าวร้าวของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศอินเดีย พบว่านักเรียนที่มีความฉลาดทางสังคมสูงจะมีความก้าวร้าวต่ำ ส่วนนักเรียนที่มีความฉลาดทางสังคมต่ำจะมีความก้าวร้าวสูง

ปัญหาและความสำคัญดังกล่าวจำเป็นต้องหาแนวทางที่จะพัฒนาความฉลาดทางสังคมให้นักเรียนโรงเรียนกีฬาที่เป็นนักเรียนประจำ และเด็กกลุ่มนี้เป็นเด็กที่มาจากหลากหลายบริบทซึ่งถ้าหากขาดการเอาใจใส่ดูแล อาจทำให้เกิดปัญหาการเข้าสังคมและประพฤติดนไม่เหมาะสมกับวัย สุดท้ายอาจจะสร้างปัญหาความเดือดร้อนให้กับสังคม ดังนั้นสิ่งที่จะช่วยให้อุทิศใจเด็กและสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่สมบูรณ์และสามารถอยู่กับสังคมได้อย่างมีความสุขก็คือ แบบวัดความฉลาดทางสังคม

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางสังคมสำหรับใช้กับนักเรียนโรงเรียนกีฬา สังกัดสถาบันการพลศึกษา ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางกีฬาเพื่อจะได้แบบวัดความฉลาดทางสังคมที่มีคุณภาพ เพื่อให้ครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาได้ทราบจุดเด่นจุดบกพร่องของนักเรียน นำไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนกีฬาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาความสามารถให้เต็มตามศักยภาพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความฉลาดทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกีฬา

ขอบเขตของการวิจัย

การพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางสังคมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนกีฬามีขอบเขตการวิจัยดังนี้

เนื้อหาการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความฉลาดทางสังคมด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าอำนาจจำแนก ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และความเชื่อมั่น

ประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3) ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนกีฬา สังกัดสถาบันการพลศึกษา จำนวน 2,187 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนกีฬา สังกัดสถาบันการพลศึกษา โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มและเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนทุกคนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,022 คน

เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แบบวัดความฉลาดทางสังคม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1) ผู้วิจัยขอหนังสือ

จากภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนกีฬาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ติดต่อโรงเรียนกีฬาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตจากผู้บริหาร กำหนดวัน และเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3) นำเครื่องมือไปทดสอบกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 4) ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดจากค่าดัชนีค่าความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกโดยทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้ t-test ค่าอำนาจจำแนกรายข้อหรือค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้อที่เหลือ (CITC) ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีคำนวณจากกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว (Known-Group technique) ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ (Concurrent validity) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) และค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แบบทดสอบวัดความฉลาดทางสังคมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกีฬา ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับภาษา สังคม และวัฒนธรรมไทย
2. ได้รูปแบบโมเดลความฉลาดทางสังคมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกีฬา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อครูอาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปพิจารณาประกอบการจัดการเรียนการสอน การแนะแนวการศึกษา การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับองค์ประกอบความฉลาดทางสังคม

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางสังคมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกีฬา สรุปได้ดังนี้

1. ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดด้านการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามเชิง

ปฏิบัติการของแบบวัดความฉลาดทางสังคม ได้ข้อคำถามที่สามารถวัดความฉลาดทางสังคมได้ตรงตามนิยามจำนวน 80 ข้อซึ่งทุกข้อมีค่าดัชนีค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60–1 มีค่าอำนาจจำแนก (r) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 และคำถามทุกข้อมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้อที่เหลือ (Corrected Item–Total Correlation: CITC) มากกว่า 0.20 มีค่าระหว่าง 0.22–0.64 มีความเที่ยงตรงตามโครงสร้างโดยคำนวณจากกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว (Known–Group technique) มีค่า t เท่ากับ 9.48 โดยคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มผู้รู้ตัวว่ามีความฉลาดทางสังคมกับกลุ่มผู้รู้ตัวว่าไม่มีหรือมีความฉลาดทางสังคมน้อยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความเที่ยงตรงเชิงสภาพ ค่า Cronbach's Alpha (2557) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อคำถามโดยพิจารณาข้อคำถามที่มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้อที่เหลือ (CITC) มากกว่า 0.20 และในแต่ละองค์ประกอบต้องมีจำนวนข้อคำถามตั้งแต่ 3 ข้อขึ้นไปซึ่งมีความครอบคลุมนิยามปฏิบัติการความฉลาดทางสังคมในแต่ละองค์ประกอบตามที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้นมา จำนวน 50 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 9.31–20.12 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคำถามทุกข้อมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้อที่เหลือ (CITC) มากกว่า 0.20 มีค่าระหว่าง 0.30–0.58

2. ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดความฉลาดทางสังคมด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลการวัดความฉลาดทางสังคมตามกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 13.94$ df = 11 p = 0.24 GFI = 1.00 AGFI = 0.99 RMSEA = 0.02 RMR = 0.01) มีค่าอำนาจจำแนกประกอบมาตรฐานตั้งแต่ 0.90 ถึง 1.04 ซึ่งด้านทักษะทางสังคมมีค่าอำนาจจำแนกประกอบมากที่สุด รองลงมาคือการ

ประมวลข้อมูลข่าวสารทางสังคม และการตระหนักรู้ทางสังคม ดังตาราง 1 และภาพประกอบ 1

ตาราง 1 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE) ค่าสถิติทดสอบ (t) ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (R^2) ของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบวัดความฉลาดทางสังคม

องค์ประกอบความฉลาดทางสังคม	β	SE	t	R^2
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง				
องค์ประกอบที่ 1 การตระหนักรู้ทางสังคม (AWARE)				
ความเห็นอกเห็นใจ (EMPAT)				
1. ฉันสามารถรับรู้ได้ว่าใครต้องการจะร่วมสนทนาพูดคุยกับฉัน	0.49	0.05	10.32	0.24
2. ฉันจะตั้งใจฟังคู่สนทนาพูดจนจบ ถึงแม้จะเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในความสนใจ	0.51	0.04	11.85	0.26
3. ฉันเห็นสายตาของคนที่มีมองมาก็รับรู้ได้ว่าเขาคิดหรือผิดหวังเรื่องอะไร	0.50	0.05	10.59	0.25
4. ฉันรู้สึกสงสารเพื่อนเมื่อเห็นเขาถูกกลั่นแกล้งทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาไม่ผิด	0.29	0.04	6.78	0.08
5. ฉันรู้สึกไม่สบายใจเมื่อเห็นผู้อื่นประสบปัญหาหรือมีความทุกข์	0.46	0.04	10.53	0.21
6. เมื่อเล่นกีฬาแล้วฝ่ายตรงข้ามได้รับบาดเจ็บ ฉันจะหยุดเล่นทันที	0.36	0.04	8.30	0.13
รู้สถานการณ์ (SITU)				
7. ฉันจะไม่พูดคุยหรือส่งเสียงดังเวลาอยู่ในสถานที่ที่ต้องการความสงบ เช่น วัด โรงพยาบาล ห้องสมุด เป็นต้น	0.48	0.05	10.31	0.23
8. เพื่อนๆ มักจะจับคู่กับฉันเวลาต้องไปแข่งขันกีฬาหรือทำกิจกรรมที่ต้องใช้สมาธิหรือความสงบ	0.48	0.04	11.99	0.23
9. เมื่อไม่พอใจ ฉันจะพยายามทำสีหน้าให้เป็นปกติเพื่อไม่ให้คนอื่นไม่สบายใจ	0.58	0.05	12.54	0.33
10. เมื่ออาจารย์หยุดพูดในขณะสอน ฉันจะตรวจสอบว่าตนเองเป็นสาเหตุหรือเปล่า	0.47	0.04	11.75	0.22
11. ฉันรู้สึกไม่ดีถ้าเพื่อนไม่ทันท้ายในระหว่างการทำกิจกรรมสำคัญหรือการกับตัวมีข้อผิดพลาดการปรับตัวทางสังคม	0.38	0.04	9.70	0.15
(ADAPT)				
12. ฉันยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ถึงแม้จะคิดแตกต่างกับฉัน	0.53	0.04	12.85	0.28

ตาราง 1 (ต่อ)

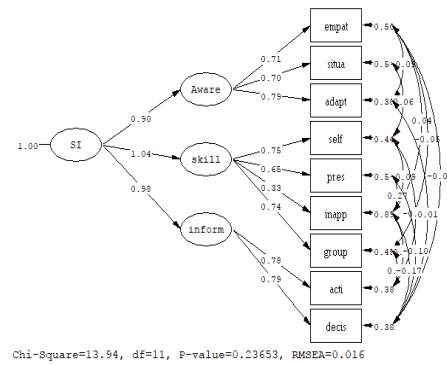
องค์ประกอบความฉลาดทางสังคม	β	SE	t	(R ²)
13. ฉันปรับตัวเข้ากับเพื่อนใหม่ได้ ไม่ยากเมื่อมีการปรับเปลี่ยนห้องเรียน	0.66	0.05	13.95	0.44
14. ในการแข่งขันกีฬา ถ้าฉันทำให้ฝ่ายตรงข้ามได้รับบาดเจ็บ ฉันจะขอโทษและปฏิบัติตามผลการตัดสินของกรรมการ	0.52	0.05	10.86	0.27
15. ฉันจะสนใจและตั้งใจฟังเมื่อเพื่อนออกไปพูดรบกวนหน้าชั้น	0.52	0.04	12.77	0.27
องค์ประกอบที่ 2 ทักษะทางสังคม (SKILL)				
การตระหนักรู้ตนเอง (SELF)				
16. ฉันจะแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลในการทำงานกลุ่ม	0.47	0.03	14.24	0.22
17. ฉันจะปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่ฉันได้รับคำติชมจากผู้อื่น	0.64	0.03	18.59	0.42
18. ฉันรู้สึกสบายใจเมื่อได้ทำทุกอย่างตามที่ได้วางแผนไว้	0.53	0.03	15.74	0.28
19. ในการเล่นกีฬาแต่ละครั้ง เมื่อสังเกตลักษณะความร่วมมือในการเล่นของแต่ละคนแล้ว ฉันมั่นใจว่ามีโอกาสชนะสูง	0.73	0.03	21.74	0.54
20. ฉันรู้สึกสบายใจเมื่อได้ทำทุกอย่างตามที่ได้วางแผนไว้	0.43	0.03	12.51	0.18
21. ฉันสามารถบอกความรู้สึกที่แท้จริงได้ว่าชอบหรือไม่ชอบอะไร	0.40	0.04	11.23	0.16
22. ฉันกล้ายืนยันที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้องเสมอ แม้จะไม่ตรงกับใครหลาย ๆ คน	0.59	0.04	14.83	0.34
23. ในเวลาทำงานกลุ่มหรือเล่นกีฬาประเภททีมแล้วเพื่อนบางคนไม่เห็นด้วยกับความคิดของฉัน ฉันก็ทำได้	0.47	0.03	14.14	0.22
การแสดงออก (PRES)				
24. ฉันไม่ค่อยแสดงความเห็นใด ๆ โดยมักปล่อยให้ผู้อื่นพูดเสมอ	0.38	0.04	9.39	0.14
25. เพื่อนๆ มักบอกว่าฉันเป็นคนตัดสินใจอย่างมีไหวพริบ	0.74	0.05	14.15	0.54
26. ฉันจะหาต้นแบบบุคคลที่ประสบความสำเร็จแล้วพยายามทำตามให้ได้	0.32	0.04	7.93	0.10
27. ฉันมักได้รับเลือกจากเพื่อนร่วมทีมให้เป็นหัวหน้าทีมหรือกับตันทีม	0.53	0.04	12.26	0.28
การแสดงพฤติกรรมในลักษณะที่ไม่เหมาะสม (INAPP)				
28. ฉันไม่สนใจที่จะปล่อยให้เพื่อนรู้ว่าเพื่อนเสียใจหรือผิดหวัง	0.71	0.03	24.02	0.51
29. ฉันไม่ยอมรับฟังคำวิจารณ์และไม่พร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น	0.75	0.03	25.52	0.56

ตาราง 1 (ต่อ)

องค์ประกอบความฉลาดทางสังคม	β	SE	t	(R ²)
การแสดงพฤติกรรมในลักษณะที่ไม่เหมาะสม (INAPP)				
28. ฉันไม่สนใจที่จะปล่อยให้เพื่อนรู้ว่าเพื่อนเสียใจหรือผิดหวัง	0.71	0.03	24.02	0.51
29. ฉันไม่ยอมรับฟังคำวิจารณ์และไม่พร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น	0.75	0.03	25.52	0.56
30. หากมีข้อขัดแย้งในการทำงานกลุ่ม ฉันมักจะทำให้ทุกคนยอมทำตามความคิดเห็นของฉัน	0.74	0.03	25.23	0.55
31. ถ้าเพื่อนเข้าใจฉันผิดในบางเรื่องและมาต่อว่าอย่างรุนแรง ฉันจะโต้ตอบแบบตอตา ฟันต่อฟัน	0.43	0.03	12.91	0.19
32. ถ้าฉันนัดไปเที่ยวกับเพื่อน แต่ถึงเวลาเพื่อนผิดธุระ ฉันจะกล่าวเพื่อนอย่างรุนแรง	0.69	0.03	22.90	0.48
33. ฉันพร้อมจะหยุดเล่น หากฉันไม่พอใจผลการตัดสินของกรรมการ	0.67	0.03	21.74	0.45
การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (GROUP)				
34. ฉันมีความกระตือรือร้นทุกครั้งที่จะได้เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	0.59	0.03	18.92	0.35
35. ฉันจะชักชวนเพื่อนๆ และผู้ปกครองให้มาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	0.63	0.03	20.53	0.40
36. ฉันให้ความสำคัญกับกิจกรรมของโรงเรียนทุกกิจกรรม	0.73	0.03	24.50	0.53
37. การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนทำให้ฉันรู้จักเพื่อนใหม่มากขึ้น	0.57	0.03	18.14	0.33
38. ฉันยินดีที่จะมีส่วนร่วมในการแสดงออกขณะร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	0.63	0.03	20.61	0.40
39. ฉันชอบให้โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้วยกัน	0.56	0.03	17.40	0.31
40. เมื่อโรงเรียนจัดกิจกรรม ฉันจะกระตือรือร้นไปเข้าร่วมกิจกรรมให้ตรงเวลาและแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ	0.67	0.03	21.98	0.45
องค์ประกอบที่ 3 การประมวลข้อมูลข่าวสารทางสังคม (INFOR)				
การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (ACTI)				
41. ฉันจะให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่มีทักษะด้านกีฬาอ่อนกว่าฉัน	0.46	0.04	11.03	0.21
42. เมื่อสมาชิกในกลุ่มมีความตึงเครียด ฉันมักจะเสนอความช่วยเหลือให้เสมอ	0.63	0.04	14.94	0.40
43. ฉันจะจับคู่เรียนกับเพื่อนที่มีผลการเรียนอ่อนกว่าฉัน	0.48	0.04	11.49	0.23

ตาราง 1 (ต่อ)

องค์ประกอบความฉลาดทางสังคม	β	SE	t	(R ²)
44. หากฉันรู้ว่าเพื่อนมีปัญหาฉันยินดีให้ความช่วยเหลือโดยไม่หวังผลตอบแทน	0.56	0.04	14.00	0.32
การตัดสินใจในการปฏิบัติตนต่อผู้อื่น (DECIS)				
45. เมื่อตกอยู่ในสถานการณ์เสี่ยงหรือไม่ปลอดภัย ฉันจะตัดสินใจ และ คิด หา ทาง ออก ที่ เหมาะสมที่สุด	0.55	0.04	15.43	0.30
46. ถ้าพบเจอผู้ประสบเหตุ ฉันจะให้ความช่วยเหลืออย่างถูกต้องและ เหมาะสม	0.54	0.04	13.84	0.29
47. เมื่อถูกอาจารย์ตักเตือนเกี่ยวกับการปฏิบัติตน ฉันจะพยายามปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทันที	0.60	0.03	17.70	0.36
48. ถ้าพบว่าเพื่อนกำลังมีธุระส่วนตัว ฉันจะ ไม่เข้าไปรบกวนเขาในขณะนั้น	0.57	0.03	16.28	0.32
49. เมื่ออยู่ในห้องเรียนหรือห้องประชุม ฉันจะปิดเสียงโทรศัพท์	0.48	0.04	13.28	0.23
50. ในขณะที่กำลังการแข่งขันกีฬาที่มีโอกาสทำให้เกิดการปะทะทั้งกีฬาประเภททีมและประเภทบุคคล ฉันจะปฏิบัติตามกฎกติกาอย่างเคร่งครัด	0.63	0.04	17.94	0.40
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง				
1. ด้านการตระหนักรู้ทางสังคม	0.90	0.04	21.06	0.81
- ความเห็นอกเห็นใจ	0.71	-	-	0.50
- รู้สถานการณ์	0.70	0.04	18.30	0.50
- การปรับตัวทางสังคม	0.79	0.04	19.92	0.62
2. ด้านทักษะทางสังคม	1.04	0.04	26.22	1.09
- การตระหนักรู้ตนเอง	0.75	-	-	0.56
- การแสดงออก	0.65	0.03	20.16	0.43
- การแสดงพฤติกรรมในลักษณะที่ไม่เหมาะสม	0.33	0.04	9.14	0.11
- การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	0.74	0.03	23.42	0.55
3. ด้านการประมวลข้อมูลข่าวสารทางสังคม	0.98	0.04	26.04	0.96
- การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	0.78	-	-	0.62
- การตัดสินใจในการปฏิบัติตน	0.79	0.04	22.37	0.62
$\chi^2 = 13.94$ df = 11 $\chi^2 / df = 1.27$ P-value = 0.24 GFI = 1.00 AGFI = 0.99 RMR = 0.01 RMSEA = 0.02				

Chi-Square=13.94, df=11, P-value=0.23653, RMSEA=0.016

ภาพประกอบ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบวัดความฉลาดทางสังคม

3. ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความฉลาดทางสังคม พบว่า แต่ละด้านมีค่าความเชื่อมั่น ระหว่าง 0.80 - 0.87 ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความฉลาดทางสังคม

องค์ประกอบความฉลาดทางสังคม	ค่าความเชื่อมั่น (α)
ด้านการตระหนักรู้ทางสังคม	0.80
ด้านทักษะทางสังคม	0.87
ด้านการประมวลข้อมูลข่าวสารทางสังคม	0.81

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า แบบวัดความฉลาดทางสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการตระหนักรู้ทางสังคม ได้แก่ ความเห็นอกเห็นใจ รู้สถานการณ์ การปรับตัวทางสังคม องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะทางสังคม ได้แก่ การตระหนักรู้ตนเอง การแสดงออก การแสดงพฤติกรรมในลักษณะที่ไม่เหมาะสม การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการประมวลข้อมูลข่าวสารทางสังคม ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การตัดสินใจในการปฏิบัติตนต่อผู้อื่น ซึ่งเป็นไปตามโมเดลที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับซิลเวรา มาร์ตินัสเซน และดาร์ล (Silvera, Martinussen; & Dahl. 2001:

313–319) ที่ได้สร้างแบบวัดความฉลาดทางสังคม ชื่อ The Tromso Social Intelligence Scale, a selfreport measure of social intelligence (TSIS) โดยแบบวัดความฉลาดทางสังคมประกอบด้วย องค์ประกอบการประมวลผลข่าวสารทางสังคม (Social Information Processing) ทักษะทางสังคม (Social Skills) และการตระหนักรู้ทางสังคม (Social Awareness) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์ (2557) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้ พบว่า องค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านการตระหนักรู้ทางสังคม ได้แก่ การรับรู้ผู้อื่น การเข้าใจผู้อื่น การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น องค์ประกอบด้านการรู้คิดทางสังคม ได้แก่ การรู้คิดในพฤติกรรม การมีข้อมูลทางสังคม การตัดสินใจ สถานการณ์ทางสังคม และองค์ประกอบด้านการมีทักษะทางสังคม ได้แก่ การแสดงออกทางอารมณ์ การแสดงออกทางสังคม การสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งการรู้คิดทางสังคมมีความหมายใกล้เคียงกับการประมวลผลข่าวสารทางสังคม (Social Information Processing) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า แบบวัดความฉลาดทางสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้สามารถนำไปใช้วัดความฉลาดทางสังคมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกีฬาได้อย่างเที่ยงตรง นอกจากนั้น แบบวัดความฉลาดทางสังคม ยังมีคุณภาพทั้งในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเที่ยงตรงเชิงสภาพความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ความเชื่อมั่น มีค่าอำนาจจำแนก (t) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าถามทุกข้อมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้อที่เหลือ (CITC) มากกว่า 0.20 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทุกขั้นตอนได้ผ่านกระบวนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้

1. แบบวัดฉลาดทางสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกีฬา ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพตามเกณฑ์ของแบบสอบวัดที่ดี โรงเรียนกีฬา สังกัดสถาบันการพลศึกษาสามารถนำไปสอบวัดกับนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อตรวจสอบผลการพัฒนาในช่วงที่ผ่านมาและสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการพัฒนานักเรียน เพื่อจะได้เป็นการพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอาจออกแบบการพัฒนาเป็นรายองค์ประกอบก่อน แล้วค่อยบูรณาการกับองค์ประกอบอื่นๆ มากขึ้น โดยใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นฐาน

2. ก่อนทำแบบวัดควรอธิบายคำแนะนำในการทำแบบวัดให้นักเรียนเข้าใจเพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่เที่ยงตรง

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำผลการวิจัยที่ได้ไปสร้างเป็นโมเดลการฝึกเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความฉลาดทางสังคมของนักเรียนต่อไป

2. ควรนำกระบวนการที่ใช้ในการพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางสังคมในการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่างๆ ที่สถานศึกษาชั้นพื้นฐานต้องการพัฒนาให้มีในนักเรียน เช่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์. (2557). การศึกษาความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ภาคใต้. ปรินญาณพนธ์การศึกษาดุชะฎิบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธัญญา ผลอนันต์ และจุไรพร วิสุทธิกุลพาณิชย์. (2551). ใช้หัวก่อน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ขวัญข้าว.

ปฏิภาณ ทิมงานนิตยสารด้วย'ตูน. (2559). **SQ: ความฉลาดทางสังคม** กุญแจสร้างเด็กไทยยุคใหม่. ไทยรัฐออนไลน์ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2559, สืบค้น 18 สิงหาคม พ.ศ. 2559, จาก <http://www.thairath.co.th/content/593148>

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. (2553, 22 กรกฎาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 127 (ตอนที่ 45 ก), หน้า 1-3.

พสุ เตชะรินทร์. (2549). **ความฉลาดทางสังคม** (ออนไลน์). กรุงเทพฯธุรกิจ 27 มกราคม 2558 สืบค้น 3 มิถุนายน 2559, จาก <http://www.bangkokbiznews.com>.

พัทธนันท์ สีนาง. (2557). **การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนกีฬา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. ปทุมธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์**

ลักษณี จรรย์สโฬส. (2531). **การศึกษาความวิตกกังวลของนักเรียนหอพักและนักเรียนไปกลับโรงเรียนสุนารีวิทยา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**

อุษณีย์ โพธิ์สุข และคณะ. (2544). **เก่ง ดี มีสุข: คู่มือการให้บริการแนะแนวและจิตวิทยาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานยกย่องเชิดชูเกียรติ.**

Albrecht Karl. (2006). Social Intelligence: The New Science of Success. **Journal of Applied Management and Entrepreneurship**. 11(3): 97–99.

Babu, M, Sameer. (2007). **Social Intelligence and Aggression among Senior Secondary School Students: A Comparative Sketch**. สืบค้น 9 กรกฎาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED500484>.

Cronbach, L. J. (1970). **Essentials of Psychological Test**. 5th ed., New York: Harper Collins.

Silvera, D.H., Martinussen, M.; & Dahl, T. (2001). The Tromso Social Intelligence Scale, a self-report measure of social intelligence. **Scandinavian Journal of Psychology**. 42: 313–319.

Thorndike, E. L. (1920, January). Intelligence and Its Uses. **Harper's Monthly Magazine**. 227–235.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางสาวสาคร เพ็ชรสีม่วง
สถานที่อยู่ 94 หมู่ 2 ตำบลหลักฟ้า อำเภอไชโย
จังหวัดอ่างทอง 14140

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2548 ครุศาสตรบัณฑิต เอกคณิตศาสตร์
วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2552 การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2561 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิจัย วัดผล และสถิติการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา (กำลังศึกษา)

รูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล

A Quality Management Model of Basic Education Institution

Management towards to International Standard

สารินี ผ่องอักษร¹ รศ.ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต² และ ดร.พีระพงษ์ สิทธิอมร³

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา รูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 สังเคราะห์ องค์ประกอบและสภาพการจัดการคุณภาพของการจัดการ การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ มาตรฐานสากล โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้การกำหนด ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan) แล้วสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้ จำนวน 379 แห่ง ภาคเหนือ 44 โรงเรียน ภาคกลาง 108 โรงเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 98 โรงเรียน ภาคใต้ 69 โรงเรียน ภาคตะวันออก 35 โรงเรียน และ ภาคตะวันตก 25 โรงเรียน และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล สำคัญ ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง ผู้บริหารระดับสูง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบ การจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล โดยการสนทนา กลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 21 คน ระยะที่ 3 ประเมิน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการ จัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล โดยเก็บข้อมูล จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 21 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง

เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความ คิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการคุณภาพของการจัด การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ มาตรฐานสากล อยู่ในระดับมาก

2. รูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัด การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ มาตรฐานสากล ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยองค์ประกอบ หลัก 7 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การสร้าง บรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาเป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้ องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์และ แผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล องค์ประกอบที่ 3 การ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ องค์ประกอบ ที่ 4 การบูรณาการสื่อ เทคโนโลยี และสินทรัพย์ทาง ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบที่ 5 การพัฒนา ขีดความสามารถของครู และบุคลากรทางการศึกษา องค์ประกอบที่ 6 การออกแบบและสร้างนวัตกรรมใน กระบวนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน และองค์ประกอบที่ 7 ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาขีดความสามารถ และ ทักษะได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. รูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัด การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ มาตรฐานสากล ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

คำสำคัญ: รูปแบบ, การจัดการคุณภาพ, การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล, การศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

This research aimed to develop a model of quality management for basic education provision towards international standards; this was a mixed method research. The methodology was divided into three phases, as follows: 1) synthesize components and state of quality management of basic education provision towards international standards. The sample group comprised of executives from 379 basic education institutions in 2016 academic year. The sample size was specified in accordance with Krejcie; & Morgan (1970: 608-609) and then adopted the multi-stage sampling. The schools categorized by provinces and regions, as follows: 1) Northern region, 44 schools; 2) Central region, 108 schools; 3) Northeastern region, 98 schools; 4) Southern region, 69 schools; 5) Eastern region, 35 schools; and 6) Western region, 25 schools. The questionnaire was used as a research tool. In addition, the interview was conducted in this phase. The statistics applied in data analysis included percentage, mean, and Standard Deviation. The content analysis was conducted for qualitative analysis. The informants comprising eight executives in the Office of Basic Education Committee were derived from purposive sampling; 2) develop a model of quality management for basic education provision towards international standards by conducting a focus group with 15 experts; and 3) evaluate appropriateness and feasibility of the model on quality management for basic education provision towards international standards by compiling data from 21 experts. They were derived from purposive sampling. And, the research tool was a

questionnaire and percentage, mean, and Standard Deviation were implemented for data analysis.

The findings indicated that;

1. The state of quality management of basic education provision towards international standards was at a high level.

2. The result of model development proved that the quality management of basic education provision towards international standards composes of seven main components, as follows: 1) create an environment suitable for learning organization; 2) determine strategies and action plans relevant to guidelines for quality development of international standard schools; 3) develop learners to become quality citizens; 4) integrate media, technology and knowledge assets efficiently; 5) enhance capacities of instructors and education officers; 6) design and create innovations in learning management process of schools; and 7) develop capacities and skills of instructors and education officers until they are able to work efficiently and effectively.

3. The evaluation of the model of quality management of basic education provision towards international standards found that it is appropriate and feasible at the highest level.

Keywords: Model, Quality Management, Education Provision towards International Standards, Basic Education

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนเป็นองค์กรทางการศึกษาหรือหน่วยงานหนึ่งของสังคมที่มีบทบาทที่สำคัญในการผลิตบุคลากรซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีมีความรู้ความสามารถจึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553ก: 13) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาหลายด้านรวมทั้งโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งโรงเรียนดังกล่าวเป็น

โรงเรียนในโครงการที่จัดหลักสูตรการเรียนการสอน เทียบเคียงมาตรฐานสากล โดยมีความมุ่งหวังไว้วว่า นักเรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก เป็นเลิศ วิชาการ สื่อสารสองภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก 2) ยกระดับการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากลโดยกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมที่มีความเป็นสากล ได้แก่ ทฤษฎีความรู้การเขียนความเรียงขั้นสูง กิจกรรมโครงงานเพื่อสาธารณประโยชน์และโลกศึกษา และ 3) ยกระดับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ อย่างไรก็ตามการพัฒนาและยกระดับโรงเรียนมาตรฐานสากลจะมุ่งพัฒนา 5 ด้าน คือ 1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเทียบเคียงมาตรฐานสากลโดยนำจุดเด่นจากหลักสูตรต่างๆ เช่น หลักสูตรภาษาอังกฤษ หลักสูตรสองภาษา หลักสูตรภาษาอังกฤษฉบับเร่งรัด หรือหลักสูตรความเป็นเลิศเฉพาะทางมาปรับหลักสูตรให้เข้มข้นเทียบเคียงกับมาตรฐานสากล 2) พัฒนาการเรียนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์โดยใช้ภาษาอังกฤษ 3) พัฒนาครูผู้สอนในสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่สองและครูผู้สอนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์เพื่อใช้ภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน 4) พัฒนาผู้บริหารโรงเรียนร่วมกับสำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 5) พัฒนาระบบการบริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียนมาตรฐานสากลการบริหารจัดการระบบคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553: 4-5)

ปัจจุบันสถานศึกษาใช้การบริหารงานแบบกระจายอำนาจ เป็นนิติบุคคลภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้ยุทธศาสตร์การบริหารการศึกษาตามรูปแบบใหม่ให้มีการจัดการคุณภาพทั้งระบบครบวงจรให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ระดับชาติ ในการพัฒนากระบวนการบริหารและการจัดการต่างๆ ตามข้อกำหนดของระเบียบปฏิบัติตามกฎหมายสภาพความต้องการและทรัพยากรที่สถานศึกษามีอยู่เพื่อให้บรรลุมาตรฐานการจัดการ

คุณภาพตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ แต่พบว่ายังไม่มีหน่วยงานใดหรือนักการศึกษา ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านใด ได้เสนอสาระสำคัญตลอดจนรูปแบบการจัดการคุณภาพโดยรวมว่าควรมีลักษณะอย่างไร มีขอบข่ายอย่างไรจึงจะเหมาะสมและมีคุณค่าในการนำไปใช้

โรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นเป้าหมายหนึ่งที่ต้องการยกระดับคุณภาพผู้เรียน การจัดตั้งมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลกโดยมุ่งหวังที่จะให้โรงเรียนได้พัฒนาต่อยอดคุณลักษณะของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาผู้เรียนมุ่งให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ มีสมรรถนะทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต การพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้ความสำคัญการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน การพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลมุ่งเน้นการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน บุคลากรหลักที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ดังนั้น ความรู้ ความสามารถ และการยอมรับความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง ลักษณะคุณภาพครูโรงเรียนมาตรฐานสากลต้องเป็นผู้นำและมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศ ใช้สื่อเทคโนโลยี มีความสามารถในการศึกษา พัฒนาตนเอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน กับนานาชาติ ใช้การวิจัยสื่อ นวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553: 13)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเพื่อให้ได้โมเดล สำหรับใช้เป็นแนวทางเพื่อวางแผนการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล และใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศสำคัญสำหรับพัฒนาโรงเรียนให้กับหน่วยงาน องค์กร บุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อการก้าวสู่ความมีคุณภาพและ

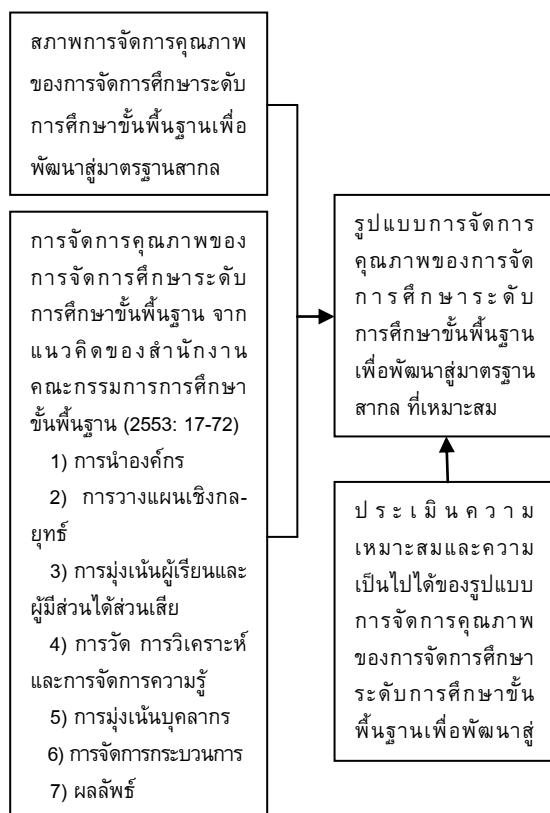
ได้มาตรฐานระดับสากลอันจะเกิดประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด/ทฤษฎี และ สภาพการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการคุณภาพของ การจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนา สู่มาตรฐานสากล
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไป ได้ของรูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล ที่พัฒนาขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการคุณภาพของ การจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนา สู่มาตรฐานสากล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 สังเคราะห์องค์ประกอบและสภาพ การจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคุณภาพ ของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ พัฒนาสู่มาตรฐานสากล

2. นำกรอบแนวคิดองค์ประกอบของการ จัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล ที่ได้จาก ข้อ 1 ไปสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูล สำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูง สำนักรงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี รายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30,816 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2560)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2559 กำหนด ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตารางการกำหนดขนาด ตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608-609) ได้กลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวน 379 แห่ง แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยการใช้การสุ่ม แบบเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่ ผู้บริหาร ระดับสูง สำนักรงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 คน โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็น ผู้บริหารระดับสูง สำนักรงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน 2) ยินดีให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ และ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการ

จัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล ประกอบด้วยแบบสอบถามเพื่อใช้ในการสำรวจ และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปหาคุณภาพ โดยการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

1. ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้อง และความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Object Congruence: IOC) ของข้อคำถามแต่ละข้อ ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.8 ขึ้นไป ใช้ในแบบสอบถาม

2. ความเชื่อมั่น (Reliability Test) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่น ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

3. ปรับปรุงแบบสอบถามให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้จริงต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล

1. ร่างรูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล จากผลการวิเคราะห์ ระยะที่ 1 ซึ่งเป็นผลจากกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการศึกษาลักษณะการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล มาวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปประเด็นของร่างรูปแบบการ

จัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล

2. นำร่างรูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากลที่จัดทำขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการดำเนินการวิพากษ์เพื่อกำหนดกรอบของรูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน เพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ตามองค์ประกอบที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา โดยผู้วิจัยนำผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์ร่วมกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการกรอกร่างรูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล เพื่อนำไปดำเนินการสนทนากลุ่ม

2. นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล

3. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ที่ผ่านกระบวนการดังกล่าวฉบับสมบูรณ์ นำไปดำเนินการสนทนากลุ่มต่อไป

ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล

โดยการประชุมอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ (Multi Attribute Consensus Reaching: MACR) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. จัดประชุมอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 21 คน ผู้วิจัยได้

กำหนดเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการคุณภาพระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีคุณสมบัติต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกในสาขาวิชาการบริหารการศึกษาหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 20 ปี จำนวน 7 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้บริหารการศึกษาด้านการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีคุณสมบัตินี้ต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกในสาขาวิชาการบริหารการศึกษาหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 7 คน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งมีคุณสมบัตินี้ต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกในสาขาวิชาการบริหารการศึกษาหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้เป็นแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล เพื่อให้ทราบการแจกแจงของตัวแปร โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล พบว่าอยู่ในระดับมาก

2. ผลการพัฒนา พบว่า รูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้น

พื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

1. กำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคลในโรงเรียน โดยมีการจัดการความรู้ เพื่อให้บุคลากรทุกระดับมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ มีวิธีคิดในการปฏิบัติงานอย่างหลากหลาย และมีความคิดสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วม และกระจายอำนาจ ให้ความไว้วางใจในการสร้างเสริมบรรยากาศที่เป็นมิตร มีการจัดสภาพและบรรยากาศการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายให้เกิดประสิทธิผล

2. การสร้างบรรยากาศเพื่อให้เกิดการปรับปรุงผลการดำเนินการ การบรรลุตามพันธกิจ และวัตถุประสงค์ของแผนกลยุทธ์ การสร้างนวัตกรรม การเป็นผู้นำในด้านผลการดำเนินการและความคล่องตัวของโรงเรียน

3. การสร้างวัฒนธรรมการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนไปสู่การพัฒนาประสบการณ์ของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการส่งเสริมให้มีความรัก ความผูกพันต่อโรงเรียน

4. ส่งเสริมและพัฒนาให้โรงเรียนมีวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ โดยครู และบุคลากรทางการศึกษามีความรู้อย่างกว้างขวาง มีความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

5. พัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้มีลักษณะที่ยืดหยุ่น สอดคล้องตามสถานการณ์ และส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

6. ดำเนินการพัฒนากระบวนการจัดการ โดยมีการจัดการเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และการจัดสภาพการเรียนรู้โดยมีการปรับปรุงยุทธศาสตร์การจัดการเรียนการสอน และการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล

1. กำหนดกลยุทธ์เพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล และเสนอแผนกลยุทธ์พร้อมทั้งจัดทำพันธสัญญา (กรอบ) ในการขับเคลื่อนโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล

2. การวางแผนการทำงานเพื่อกำหนดสมรรถนะหลัก ความท้าทายเชิงกลยุทธ์และความได้เปรียบกลยุทธ์ การวางกรอบระยะเวลาในการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว และวางแผนการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานตามโครงการทุกกิจกรรม

3. การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของโรงเรียนเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน โดยใช้ตัวแทนของนักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชน ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียน

4. การดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนกลยุทธ์ เพื่อกำหนดกลยุทธ์ โครงการ และกิจกรรม พร้อมกรอบเงินงบประมาณในการดำเนินงาน

5. การประสานงานกับทุกภาคส่วน เพื่อร่วมกันสนับสนุนและระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

6. ครูและบุคลากรทางการศึกษานำวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปีไปปฏิบัติ

7. ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการ กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้น โดยมีจุดเน้น คือ การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และให้ความสนใจกับการติดตามการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในแผนงาน

องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ

1. โรงเรียนกำหนดนโยบายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลเมืองโลก (World Citizen)

2. ดำเนินการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศด้านวิชาการ ได้แก่ การมีผลการประเมินระดับชาติอยู่ในระดับดี สำนักทดสอบและประเมินผลการศึกษาเป็นตัวชี้วัดและผลด้านวิชาการเป็นที่ยอมรับจากสถาบันนานาชาติ

3. การพัฒนาผู้เรียนให้สามารถสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา โดยเฉพาะภาษาที่เป็นภาษาสากล

ได้แก่ ภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศเพื่อนบ้านอีกอย่างน้อย 1 ภาษา

4. จัดการเรียนการสอนให้เทียบเคียงมาตรฐานสากล (World-Class Standard) เช่น ปรับหลักสูตรของโรงเรียนโดยจัดให้มีการเรียนการสอนใน 4 สาขาสากล ได้แก่ ทฤษฎีความรู้ (Theory of Knowledge: TOK) ความเรียงขั้นสูง (Extended Essay: EE) โลกศึกษา (Global Education: GE) และการสร้างโครงการ (Creative Project Work) หรือกิจกรรมสร้างสรรค์ (Creative Action Service: CAS) การจัดหลักสูตรส่งเสริมความเป็นเลิศตอบสนองความถนัดและศักยภาพของผู้เรียน เช่น ส่งเสริมความเลิศด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เป็นต้น รวมทั้งใช้ระบบการวัดและประเมินผลแบบมาตรฐานสากล ได้แก่ การประเมินด้วยการสอบข้อเขียน การสอบปากเปล่า การสอบสัมภาษณ์ และการสอบภาคปฏิบัติ เป็นต้น

5. พัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านวิชาการ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การเผยแพร่ผลงาน และมีการวิจัยสื่อและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

6. การพัฒนาผู้เรียนให้มีความกล้าหาญทางความคิด ให้นักเรียนมีทักษะการคิดในลักษณะต่าง ๆ มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ กล้าเผชิญความเสี่ยง มีทักษะการคิดขั้นสูง มีเหตุผล และมีทักษะการวางแผนจัดการไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และผู้อื่น สามารถนำแนวคิดมาคิดสร้างสรรค์เพื่อตนเองและสังคม มีทักษะการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ ออกแบบสร้างสรรค์งาน สื่อสาร นำเสนอ เผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงาน และผู้เรียนมีความตระหนักในภาวะการณ์ของโลก มีความรู้ความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขนบ-ธรรมเนียมประเพณีของนานาชาติ มีความรับผิดชอบต่อสังคม และเป็นพลเมืองที่ดี

องค์ประกอบที่ 4 การบูรณาการสื่อ เทคโนโลยี และสินทรัพย์ทางความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. โรงเรียนกำหนดแผนงานเพื่อปรับปรุงพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม และการบริการ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

2. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่รับผิดชอบด้านการดูแลรักษาระบบเครือข่าย ระบบข้อมูลสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ โดยสนับสนุนให้มีโครงการจัดอบรมบุคลากร หรือส่งบุคลากรเข้าร่วมอบรม เพื่อกลับมาพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

3. ดำเนินการพัฒนาบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำ น่าเชื่อถือและเป็นปัจจุบัน เพื่อใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารในโรงเรียน และเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในส่วนต่างๆ อย่างชัดเจนและเป็นระบบ

4. จัดให้มีเครื่องแม่ข่าย (Server) ที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถใช้ได้ทั้งระบบ Internet และ Intranet โดยมีครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถในการบำรุงรักษาให้สามารถใช้งานได้ตลอด รวมถึงจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญทางด้านเครือข่ายคอยให้คำแนะนำ ปรับปรุงให้ระบบดียิ่งขึ้น

5. ดำเนินการบริหารจัดการข้อมูลให้มีฐานข้อมูลที่ถูกต้อง สมบูรณ์ กำหนดให้มีข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ ข้อมูลด้านบุคลากร ได้แก่ นักเรียน และครูและบุคลากรทางการศึกษา ข้อมูลด้านทรัพยากร ได้แก่ การเงินและงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ข้อมูลด้านบริหารทั่วไป

6. การพัฒนาข้อมูลและสารสนเทศผ่านทางเว็บไซต์ เพื่อให้บุคลากร ผู้รับบริการ นักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถเข้าถึงหรือรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนที่มีการปรับปรุงแก้ไข (Update) อยู่เสมอ เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านป้ายประกาศ จดหมายเวียน เสียงตามสาย วารสารของโรงเรียน รวมทั้งการแจ้งข่าวสารผ่านทาง Social media: Face book เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 5 การพัฒนาขีดความสามารถของครูและบุคลากรทางการศึกษา

1. การพัฒนาสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้บุคลากรเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน โดยการพัฒนาความสามารถและอัตรากำลัง เช่น มีการวิเคราะห์ลักษณะการปฏิบัติงาน

ตามผังองค์กร และกำหนดอัตรากำลังตามภาระงานที่จำเป็นและปฏิบัติจริง การวิเคราะห์กำลังคน การวิเคราะห์แนวโน้มการเคลื่อนไหว เรื่องการย้าย การเกษียณอายุราชการ และการวิเคราะห์ขีดความสามารถ ความรู้ ทักษะ สมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา

2. การเตรียมการและเตรียมพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตรากำลังโดยการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ต่อยอดจากสิ่งที่มีอยู่แล้ว เพื่อสร้างโอกาสและความก้าวหน้าในการทำงาน ได้พัฒนาเพิ่มทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครู

3. การจัดให้ครูได้สอนตรงตามความถนัด/ความสามารถ พร้อมทั้งจัดสื่อและอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียน เช่น เครื่องโปรเจกเตอร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เป็นต้น

4. ส่งเสริมให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์ เกิดแนวคิดหรือนวัตกรรมใหม่ๆ สร้างความหลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ครูได้เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ได้รับความรู้ใหม่ๆ รวมทั้งสนับสนุนให้ครูได้ใช้ความสามารถในเชิงบวกอย่างเต็มที่ โดยคำนึงถึงการรักษาคนดี คนที่มีศักยภาพให้อยู่อย่างมีความสุข เช่น ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรม/ประชุม สัมมนาทางวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

องค์ประกอบที่ 6 การออกแบบและสร้างนวัตกรรมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน

1. วางแผนเพื่อการออกแบบและสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานสากล ด้วยเตรียมการโดยการสำรวจสภาพปัญหา บริบทต่างๆ ของโรงเรียน และกำหนดเป็นแนวทางของกระบวนการหลักและกระบวนการสนับสนุนในการดำเนินงานวางแผนการเตรียมการจัดกระบวนการเรียนรู้ เช่น ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้/กำหนดผลการเรียนที่คาดหวัง/กำหนดหน่วยการเรียนรู้ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับผู้เรียน การศึกษาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการผลิตสื่อนวัตกรรม

การศึกษาเนื้อหาจากหนังสือแบบเรียน ตำรา คู่มือและจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ การศึกษาวิธีวัดและประเมินผลที่เน้นการประเมินสภาพจริงและพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน การศึกษาการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและกำหนดเกณฑ์การผ่านและกำหนดการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง การนำเครื่องมือมาใช้ การชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้เรียน

2. การดำเนินการออกแบบและสร้างนวัตกรรมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เช่น

2.1 จัดทำแผนการเรียนรู้ คือ กำหนดผลการเรียนที่คาดหวัง กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ พัฒนาหรือสร้างสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมที่จัด

2.2 จัดสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2.3 เน้นผู้เรียน โดยการใช้รูปแบบวิธีการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิด ซึ่งมีลำดับกิจกรรมคือ ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นปฏิบัติกิจกรรม ขั้นฝึกทักษะหรือปฏิบัติ ขั้นนำไปใช้

2.4 การออกแบบการประเมินผลอิงมาตรฐานการเรียนรู้ ในการวางแผนการออกแบบการประเมินผลอิงมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 จัดทำคำอธิบายรายวิชา ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และประเมินผลรายวิชา (Course Design) ขั้นตอนที่ 3 กำหนดวิธีการบันทึกผล รายงานผล และออกแบบหลักฐานการรายงานผลการวัดและประเมินผล

2.5 การออกแบบวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ประเมินจากผลงานที่สะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน กำหนด Rubric ในการประเมินครอบคลุมในมิติที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาทักษะการคิด และการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะและความสามารถทางวิชาการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้วว่าบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

2.6 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้

3. การตรวจสอบการจัดการเรียนรู้ ด้วยการสังเกตพฤติกรรมขณะเรียน การวิเคราะห์สภาพปัญหาจากการบันทึกผลหลังการสอนแต่ละครั้งแล้วนำมา

ปรับปรุงแก้ไข โดยสร้างเครื่องมือหรือนวัตกรรมเพิ่มขึ้นอีกเพื่อแก้ปัญหา การประเมินผลการทำงานรายบุคคล/รายกลุ่ม ประเมินผลจากแบบฝึกหัด ใบงาน ชิ้นงาน แบบทดสอบ การตรวจสอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อ ด้วยการหาข้อเด่น ข้อด้อย ปัญหาและอุปสรรค การนำข้อมูลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือดังกล่าว และวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

4. การดำเนินการพัฒนาปรับปรุงศักยภาพการจัดการเรียนรู้ เช่น แก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมเพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การนำแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อนวัตกรรมที่ปรับปรุงแล้วไปจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มใหม่ต่อไป การนำผลการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมาศึกษาวิเคราะห์ และจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริม จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของตน

องค์ประกอบที่ 7 ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาขีดความสามารถ และทักษะได้อย่างมีคุณภาพ จนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษานำภาษาต่างประเทศมาใช้ในการสื่อสาร

2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้หนังสือ ตำราเรียนและสื่อที่เป็นภาษาต่างประเทศในการจัดการเรียนการสอน

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและดำเนินการเผยแพร่ผลงาน ทั้งระบบออนไลน์ (Online) และออฟไลน์ (offline)

4. ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้การวิจัย สื่อ นวัตกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

5. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านวิชาการ ผ่านการประเมินในระดับชาติ

6. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญด้านอาชีพ ผ่านการประเมินระดับชาติ

7. โรงเรียนสามารถบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพที่ได้รับการรับรองจากองค์กรมาตรฐานสากลระดับโลก รวมทั้งมีระบบการจัดการความรู้ (KM) และการสร้างนวัตกรรมเผยแพร่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

8. โรงเรียนสามารถปฏิบัติด้วยวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (best practices) มาใช้ในการบริหารจัดการครอบคลุมภารกิจทุกด้านของโรงเรียน และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนกับนานาชาติ

9. โรงเรียนสามารถบริหารด้านบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถกำหนดอัตรากำลัง สรรหาบรรจุ จัดจ้าง ส่งเสริมและพัฒนา

10. โรงเรียนสามารถแสวงหา ระดมทรัพยากรด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศในการจัดการศึกษา โดยสามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัวตามสภาพความต้องการและจำเป็น

11. โรงเรียนสามารถตรวจสอบกระบวนการและปรับปรุงคุณภาพในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานที่เป็นกระบวนการหลักและกระบวนการเสริมของโรงเรียน เพื่อการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

12. โรงเรียนสามารถสร้างหรือพัฒนาให้มีระบบการติดตามการพัฒนาและการปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง

3. การประเมินรูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. สภาพการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีแนวทางที่จะพัฒนาขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการองค์กร เพื่อให้ผลการดำเนินการอยู่ในระดับที่มีความเป็นสากล และเป็นที่ยอมรับ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำด้านวิชาการ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการจึงสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาให้แข่งขันได้ในระดับสากล รวมทั้งมีกลยุทธ์ในการพัฒนา มีการออกแบบระบบงานที่ครอบคลุม

ภารกิจทุกด้าน เช่น ด้านวิชาการ ด้านบุคคล งบประมาณ และบริหารทั่วไป โดยเน้นนักเรียนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ตามมาตรฐานสากล มีการมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน การให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติงาน มีระบบและกลไกในการบริหารทรัพยากรบุคคลที่เหมาะสมตรงความต้องการและความแตกต่างของกลุ่มบุคลากร เพื่อพัฒนาและธำรงไว้ให้บุคลากรมีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังสามารถสร้างบรรยากาศการทำงานด้วยการปรับปรุงสถานที่ทำงานที่มีสุขอนามัย มีความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ จนส่งผลให้สภาพการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากลอยู่ในระดับมากดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของยูคัล (Yukl, 2002) ที่กล่าวว่า การจัดการคุณภาพโดยรวมเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องของผู้บริหารระดับสูงในกิจกรรมทั้งหลายในกระบวนการ โดยองค์กรนำการจัดการคุณภาพโดยรวมมาใช้ได้อย่างสัมฤทธิ์ผลนั้น จะเห็นได้จากการที่บุคลากรได้รับการฝึกและกระตุ้นให้มีส่วนด้านคุณภาพ มีสภาพแวดล้อมการทำงานที่สร้างสรรค์ ริเริ่ม ใฝ่หาซึ่งกันและกัน และทุกคนทุ่มเทให้การแสวงหาคุณภาพที่ดีกว่า เพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุด คือ ผลสัมฤทธิ์และบริการที่น่าพอใจ

2. ผลการพัฒนาแบบ พบว่า รูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบ นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหนึ่งในการยกระดับโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล ทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่าโรงเรียนจะต้องสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในองค์กร เพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็งก็คือ การทำให้คนในองค์กรรู้จักเรียนรู้ การเรียนรู้ในองค์กรเป็นกระบวนการของการปรับปรุงการทำงานโดยผ่านความรู้ ความเข้าใจ โดยองค์กรจะเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีตหรือสิ่งที่ผ่านมาในการทำงานซึ่งถือเป็นเครื่องมือชั้นนำพฤติกรรมเป็นกระบวนการสืบค้นและคัดเลือกสิ่งที่ผิดพลาดและ

เรียนรู้จากความผิดพลาดในอดีต ทำให้เกิดการแบ่งปัน ความรู้ความเข้าใจและโลกทัศน์ร่วมกัน องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นองค์กรที่มีการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กร โดยมีการสร้าง การสรรหา การถ่ายโอน ตลอดจนการจัดเก็บ ความรู้ที่จะสามารถนำไปก่อให้เกิดประโยชน์ในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และลดข้อผิดพลาดในการ ปฏิบัติงาน สอดคล้องกับแนวคิดของลิทวิน และสติงเกอร์ (Litwin; & Stringer. 1968: 21) ที่ได้ศึกษา แรงจูงใจกับบรรยากาศองค์กร โดยมีจุดเน้นว่า บรรยากาศโดยรวมมีผลต่อสถานการณ์ของแรงจูงใจให้ บรรลุความสำเร็จ อำนาจ และความผูกพัน พบว่าการมี สภาพแวดล้อมที่ดีทางด้านโครงสร้างและกายภาพใน องค์กร และสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 17-72) ที่ กล่าวถึงการจัดระบบการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนา โรงเรียนไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยการสนับสนุน ทรัพยากรอย่างเหมาะสมเพียงพอ เช่น งบประมาณ บุคลากร โครงสร้างพื้นฐานและมีการสร้างบรรยากาศที่ เอื้อต่อการสร้างสรรค์และพัฒนาภูมิปัญญาด้วยการ ส่งเสริมให้มีความกล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าลงมือทำ โดยให้ทุกคนเรียนรู้ร่วมกันและเป็นที่พึ่งซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นเลิศขึ้นแก่องค์กรและผู้มีส่วน ร่วมทุกคน

องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์และ แผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ทั้งนี้ก็เพราะกลยุทธ์ เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพไปสู่ มาตรฐานสากล ถือเป็นสิ่งที่มีความท้าทายเป็นอย่างมาก กลยุทธ์และแผนปฏิบัติการจึงจะต้องมีความ ชัดเจนในการกำหนดทั้งเป้าหมาย กลยุทธ์ และ แผนงานต่างๆ ที่จะทำให้องค์กรไปสู่เป้าหมายนั้นได้ จริงๆ จะเห็นว่าการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ นั้นโรงเรียนต้องแสดงให้เห็นกระบวนการในการ วางแผนกลยุทธ์และนำแผนสู่การปฏิบัติ ดังนั้นการ วางแผนกลยุทธ์จึงเป็นสิ่งสำคัญและถือเป็นกิจกรรม แรกที่โรงเรียนจะต้องจัดทำ เพราะแผนกลยุทธ์เป็น แผนงานหลักที่แสดงถึงภาระงาน แนวโน้มของ ความสำเร็จของการจัดการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิด ของอนันต์ เกตุวงศ์ (2543: 8-10) ที่กล่าวว่า

วางแผนและแผนเป็นแนวปฏิบัติที่สำคัญ ผู้ปฏิบัติตาม แผนสามารถศึกษาเรียนรู้วิธีการขั้นตอนและ กระบวนการทำงานได้จากแผนก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ ดังนั้นจึงช่วยให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีความ เป็นไปได้มาก ทั้งเป็นที่เชื่อว่าจะทำให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานด้วย แผนจึงมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้ปฏิบัติงานและ โรงเรียน

องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาผู้เรียนให้เป็น พลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นแนวทางที่โรงเรียนจะต้อง นำไปปฏิบัติเพื่อยกระดับโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล ให้ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และ การเป็นพลเมืองที่ดีนั้นจะต้องได้รับการพัฒนา คุณสมบัติพื้นฐาน คือ คุณสมบัติทั่วไปของการเป็น พลเมืองดี เช่น รู้จักตนเอง ชยัน อดทน ซื่อสัตย์ ประหยัด รับผิดชอบ มีเหตุผล โอบอ้อมอารี มีเมตตา เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เห็นประโยชน์ส่วนรวมว่ามีความ สำคัญเสมอ การมีคุณสมบัติเฉพาะ คือ คุณสมบัติเฉพาะอย่างที่ต้องการให้บุคคลพึง ปฏิบัติ เช่น ต้องการบุคคลที่มีคุณธรรมนำความรู้ ต้องการให้คนในสังคมไทยหันมาสนใจพัฒนาวิจัยใน งานอาชีพ ส่วนการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของ ประเทศชาติและสังคมโลกนั้นจะต้องยอมรับความ แตกต่างทางวัฒนธรรมหรือเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม การเคารพกฎหมายและปฏิบัติตามกฎระเบียบ ขอบบังคับของสังคม พลเมืองโลกทุกคนควรปฏิบัติตาม กฎระเบียบ ขอบบังคับของสังคม และบทบัญญัติของ กฎหมาย เช่น ไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น หรือไม่ กระทำความผิดตามที่กฎหมาย ซึ่งจะทำให้สังคมมี ความเป็นระเบียบสงบสุข ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่าง สมานฉันท์ สอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวง- ศึกษาธิการ (2553: 3-17) ที่กล่าวถึงโรงเรียน มาตรฐานสากลว่า เป็นโรงเรียนที่จัดหลักสูตรโดยมี ความมุ่งหวังที่จะให้นักเรียนร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคม โลก (Global Citizenship) คือ มีความตระหนักรู้ต่อ สภาพการณ์โลก สามารถเรียนรู้และจัดการกับความ ซับซ้อนคลุมเครือ มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของไทยและของนานาชาติ โดยนักเรียนมี

ความตระหนักรู้สภาวะการณ์โลก สามารถเรียนรู้และจัดการกับความซับซ้อนคลุมเครือได้

องค์ประกอบที่ 4 การบูรณาการสื่อเทคโนโลยี และสินทรัพย์ทางความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งโรงเรียนจะต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการความรู้ จะเห็นได้ว่าการจัดการความรู้ เป็นวิธีการหรือกระบวนการที่จะช่วยให้มีการสร้าง รวบรวม จัดระบบ เผยแพร่ ถ่ายโอน แลกเปลี่ยนความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ทั้งต่อบุคคลและองค์กร โดยสามารถใช้ระบบสารสนเทศเป็นเครื่องมือช่วยให้การจัดการความรู้เกิดได้ง่ายและสะดวกขึ้น อันจะส่งผลให้การปฏิบัติงานของคนในองค์กรมีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งโรงเรียนจะต้องการใช้องค์ความรู้และนวัตกรรมให้เกิดกับหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนการสอนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และการบริการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล และการจัดการความรู้ได้ถูกนำมาใช้ในองค์กรทุกแห่งเพื่อให้สามารถพัฒนาและแข่งขัน ซึ่งปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาใช้ในการจัดการความรู้ในองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดการแข่งขันและถ่ายโอนความรู้ที่สะดวกรวดเร็ว เข้าถึงได้ง่าย ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรก็จะแพร่กระจายและไหลเวียนทั่วทั้งองค์กรอย่างสมดุลเพื่อเพิ่มความสามารถในการพัฒนาผลผลิตและองค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2548) ที่กล่าวถึงการจัดการความรู้ว่า องค์กรควรสร้างบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเข้มข้นในกลุ่มบุคลากร ดังนั้น การจัดการความรู้ในองค์กรจึงควรสร้างสภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดความรู้เปิดกว้างในการเรียนรู้โดยเฉพาะในกลุ่มของบุคลากร และเมื่อบุคลากรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศในด้านต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลทำให้การปฏิบัติของโรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

องค์ประกอบที่ 5 การพัฒนาขีดความสามารถของครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาขีดความสามารถของครูและบุคลากรก็เป็นแนวทางที่จะยกระดับโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลได้ ทั้งนี้ในการพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะ

ของครูจึงจำเป็นต้องการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้ 1) สร้างความตระหนักรู้ในการเตรียมความพร้อมและเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ เจตคติ บุคลิกในตนเอง 2) กระตุ้นให้ครูสามารถถ่ายทอด สื่อสารความรู้สู่ผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย 3) ส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้ตามคู่มือปฏิบัติงาน 4) จัดให้มีการฝึกอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง และให้ครูร่วมศึกษาดูงานกับหน่วยงานที่ปฏิบัติดี 5) จัดเวทีเสวนาให้ครูสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 6) ส่งเสริมให้ครูได้รับการศึกษาต่อ 7) ฝึกให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อใช้พัฒนาการเรียนการสอน และ 8) จัดให้มีการสุนทรียสนทนาเพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนของครู ฯลฯ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2549: 1) ที่ระบุว่าสมรรถนะเป็นมาตรฐานและเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การบริหารงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สมรรถนะจะเป็นตัวบ่งบอกว่าถ้าเราต้องการจัดการเรียนการสอน การบริหารหรือการนิเทศการศึกษาให้ประสบความสำเร็จและบรรลุผลตามเป้าหมายจะต้องใช้บุคคลที่มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะด้านใดบ้าง เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารและครูในโรงเรียนนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเกี่ยวพันโดยตรงกับการจัดการกระบวนการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนโดยตรง

องค์ประกอบที่ 6 การออกแบบและสร้างนวัตกรรมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ทั้งนี้ในการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งไปสู่มาตรฐานสากลนั้น โรงเรียนจะต้องพัฒนาครูให้มีความสามารถในการออกแบบและสร้างนวัตกรรม เช่น การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการออกแบบนวัตกรรมการศึกษาประเภทต่างๆ และมีกระบวนการในการปรับปรุงประสิทธิภาพ นวัตกรรม การศึกษา รวมถึงการนำนวัตกรรมการศึกษาไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้เกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวคิดของกาเย และคณะ (Gagné; et al. 2005: 1) ที่กล่าวถึงการ

ออกแบบการเรียนการสอน ว่าเป็นการนำหลักการ เรียนรู้ไปออกแบบเหตุการณ์ที่ประกอบด้วยกิจกรรม ต่างๆ ที่กำหนดขึ้นอย่างมีเป้าหมายชัดเจนหรือที่ เรียกว่าการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่คาดหวัง

องค์ประกอบที่ 7 ครูและบุคลากรทางการ ศึกษาได้รับการพัฒนาขีดความสามารถ และทักษะได้ อย่างมีคุณภาพ จนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางใน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เทียบเท่ากับสากล และ โรงเรียนก็ควรปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่าง ต่อเนื่องให้มีผลลัพธ์ที่ดี โดยจะต้องพัฒนาครูและ นักเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ และเพื่อใช้ในการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการเรียนการ สอนกับนานาชาติได้ อีกทั้งครูจะต้องจัดการเรียนรู้ด้วย ระบบสารสนเทศ โดยการเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ทั่ว โลกผ่านทางอินเทอร์เน็ต สามารถจัดการเรื่องเอกสาร ได้ทุกรูปแบบ เช่น word, Excel, File Multimedia ต่างๆ ผสมผสานกันระหว่างเทคโนโลยีการสื่อสารและ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ทำให้การเรียนการสอนมี ประสิทธิภาพ ครูสามารถจัดการเรียนการสอนโดยใช้ สื่อการสอนได้หลากหลาย สามารถเชื่อมโยงสื่อการ สอนจากห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ E-Classroom สามารถสืบค้น ใช้ซ้ำ ปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัย ตลอดเวลา เป็นแหล่งสืบค้นความรู้ของนักเรียน สามารถนำสื่อต่างๆ ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ยุคใหม่ Social Network เช่น YouTube wiki Facebook ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2553: 3-17) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียง มาตรฐานสากล (World-Class Standard) ว่าเป็น กระบวนการเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพทางการ ศึกษาให้เทียบเท่ากับสากล โดยเฉพาะในด้านคุณภาพ ครู ประกอบด้วย 1) ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านวิชาการผ่านการ ประเมินในระดับชาติ 2) ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญด้านอาชีพผ่านการประเมินใน ระดับชาติ 3) ครูสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการ สื่อสาร 4) ครูใช้หนังสือตำราเรียนและสื่อที่เป็น ภาษาต่างประเทศในการจัดการเรียนการสอน 5) ครูใช้

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและการเผยแพร่ผลงานทั้งระบบ ออนไลน์ (Online) และออฟไลน์ (Offline) 6) ครู สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการจัดการ เรียนการสอนกับนานาชาติ และ 7) ครูใช้การวิจัยสื่อนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

3. การประเมินรูปแบบการจัดการคุณภาพของ การจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนา สู่มาตรฐานสากล พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะว่ารูปแบบ การจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล ที่ สร้างขึ้นมานั้นได้ผ่านกระบวนการต่างๆ อย่าง เหมาะสม ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิทำให้มี ความสมบูรณ์ ครอบคลุมแนวทางในการจัดการ คุณภาพของสถานศึกษาที่จะพัฒนาโรงเรียนไปสู่ มาตรฐานสากล ประกอบกับรูปแบบที่ได้มีสารสนเทศ และขั้นตอนที่ชัดเจนครบถ้วนเพียงพอที่ผู้บริหาร สถานศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของไอส์เนอร์ (Eisner, 1976: 192-193) ที่เสนอแนวคิดการตรวจสอบ โดยการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิในบางเรื่องที่ต้องการความ ละเอียดย่อน และได้เสนอแนวคิดการประเมินโดย ผู้ทรงคุณวุฒิไว้ว่ารูปแบบที่ใช้บุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความเชื่อถือว่า ผู้ทรงคุณวุฒินั้นเที่ยงธรรมและมีดุลพินิจที่ดี ทั้งนี้ มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่างๆ นั้นเกิดขึ้นจาก ประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย รูปแบบการจัดการคุณภาพของ การจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนา สู่มาตรฐานสากล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานควรมุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนไปสู่ มาตรฐานสากล โดยพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพล โลก (Word Citizen) การยกระดับการจัดการเรียนการ สอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล และยกระดับการ บริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System

Management) เช่น ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนร่วมกันตามเกณฑ์มาตรฐานสากล และมีการดำเนินสำรวจความต้องการของนักเรียนผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน การจัดวางตำแหน่งด้านต่างๆ ตามความสามารถของครูและบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการวัดประเมินผลการดำเนินงานทุกๆ ด้านและทบทวนผลการดำเนินการของโรงเรียนทุกปี ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

2. ข้อเสนอแนะกรณีนำรูปแบบไปใช้

2.1 หน่วยงานต้นสังกัด ควรส่งเสริมให้นำรูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากลไปใช้อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุม กำกับ ติดตาม และประเมินผลการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีการประยุกต์ใช้รูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากลกับระดับหน่วยงานย่อยและระดับโครงการ/กิจกรรม เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิผล

2.3 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรทำการศึกษาคู่มือการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากลให้เข้าใจ โดยเฉพาะขั้นตอนและวิธีการดำเนินการก่อนนำรูปแบบฯ ไปใช้

2.4 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรนำรูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากลไปประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

3.1 ควรศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากลโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ซึ่งอาจได้ข้อค้นพบที่เจาะลึกถึงในแต่ละองค์ประกอบมากยิ่งขึ้น

3.2 ควรศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากลไปใช้จนประสบความสำเร็จ เช่น ความสามารถของผู้บริหารและครู วัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างกัน เป็นต้น

3.3 ควรศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากลให้มีความเหมาะสมกับบริบทที่แตกต่างกันของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- วิจารณ์ พานิช. (2548). **การจัดการความรู้กับการบริหารราชการไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **คู่มือการขับเคลื่อนกลยุทธ์การดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2549). **หลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้มีหรือเลื่อนเป็นวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ และวิทยฐานะเชี่ยวชาญ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2543). **หลักและเทคนิคของการวางแผนกลยุทธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Eisner, E. (1976). "Educational Connoisseurship and Criticism: Their Form and Functions in Education Evaluation." **Journal of Aesthetic Education**. 192-193.

- Gagne', R. M., Wager, W. W., Golas, K. C.; & Keller, J. M. (2005). **Principles of Instructional Design**. 5th ed., Connecticut: Thomson Wadsworth.
- Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3): 607-610.
- Litwin, G. H.; & Stringer, R. A. (1968). **Motivation and Organizational Climate**. Boston: Division of Research Harvard Business School.
- Yukl, G. (2002). **Leadership in Organizations**. 6th ed., New York: Pearson Prentice-Hall.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล นางสาวนีนี ผ่องอักษร
วันเดือนปีเกิด 16 กุมภาพันธ์ 2503
สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 377 หมู่ที่ 2 ต.สามเรือน
อ.บางปะอิน
จ.พระนครศรีอยุธยา
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ผู้รับใบอนุญาตและ
ผู้อำนวยการโรงเรียน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนเอกอโยธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2524 ระดับปริญญาตรี
อักษรศาสตรบัณฑิต
สาขาภาษาไทย
มหาวิทยาลัยศิลปากร
จังหวัดนครปฐม

พ.ศ. 2540 ระดับปริญญาโท
การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)
สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2561 ระดับปริญญาเอก
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.)
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
กรุงเทพมหานคร

รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

A Model of Management Model on Effective Educational Guidance for Basic Educational Institutes in Phathumthani Province

สุทัศน์ เดชกุญชร¹ รศ.ดร.เสาวณีย์ สีขาวบัณฑิต² และ ดร.พีระพงษ์ สิทธิอมร³

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี 2) พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี และ 3) ประเมินรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น ใช้วิธีการผสมผสาน (Mixed method research) โดยดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี โดยการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี จำนวน 340 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ครูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในตำแหน่งหัวหน้างานแนะแนว จำนวน 15 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ คู่มือการแนะแนวและให้คำปรึกษา แบบบันทึกการประชุม แบบบันทึกการสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการแปลผลข้อมูล

โดยอาศัยความสัมพันธ์ในมิติต่างๆ ภายใต้เทคนิคดังกล่าว คือ มิติด้านผู้วิจัยและมิติวิธีการค้นคว้า และเสนอผลการพัฒนารูปแบบ ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 16 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 5 งาน ได้แก่ งานด้านบริการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล งานด้านบริการสนเทศ งานด้านบริการให้คำปรึกษา งานด้านบริการจัดวางตัวบุคคล และงานด้านบริการติดตามผล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2. รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการพัฒนาตนเชิงจิตวิทยา 2) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางด้านคุณธรรมจริยธรรม 3) การสำรวจและช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถแก้ไขปัญหาทั้งทางด้านการเรียน การอาชีพ หรือปัญหาทางด้านส่วนตัวและสังคม 4) การจัดกิจกรรมค่าย/โครงการบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และ 5) การนิเทศกำกับ ติดตาม ประเมินผล รายงานผล และพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ที่พัฒนาขึ้น

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

พบว่า มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหารจัดการ, งานแนะแนวการศึกษา, ประสิทธิภาพ

Abstract

This research aimed to 1) study present situation on guidance counseling management of basic education schools in Pathumthani, 2) develop an effective educational management guidance counseling for basic education schools, and 3) verify the development model, by using mixed method research methodology. The research was divided into 3 stages. Stage1: study the current situation on educational management guidance counseling of basic education schools in Pathumthani. The samples consisted 340 guidance counselors, by using a multi-stage random sampling method. In the part of interview, the samples were 15 guidance counselors selected by purposive sampling. Data were analyzed by percentage, mean, Standard Deviation and content analysis. Stage 2; develop effective educational guidance counseling development model for basic education schools in Pathumthani by using operational research. The samples were 30 volunteers' teachers who worked in guidance counseling in the basic education schools. Research tools include guidance and counseling manual, meeting record and observation record. The data were analyzed by interpretation of data results in relational dimensions of researcher dimension, analyzing related documents and research papers, then proposing the results of the development model. Stage 3; verify the developed model in terms of appropriateness and possibility by collecting data from 16 stakeholders by using a specific random sampling method. The research tool was an

evaluation form and the data were analyzed by mean, percentage and Standard Deviation.

The findings show as follows:

1. Overall, current state on all 5 jobs of educational counseling management basic education schools: 1) Individually collected service, 2) Information services, 3) Consultancy Services, 4) Personnel placement services, and 5) Tracking service, was performed at a high level.

2. In developed management model on effective educational guidance for basic education schools in Pathumthani composes of 5 main components: 1) data collection using psychological development techniques; 2) extension activities to develop desirable characteristics in moral and ethics; 3) survey and support for students to be able to resolve problems in terms of learning, career or personal and social problems, 4) integrate camp/project activities to improve life skills, 5) supervision, monitoring, evaluation, reporting, and student welfare systems development.

3. The developed model as verified by the stakeholders found that the model is most appropriateness and possibility.

Keywords: model, management, educational guidance counseling, effectiveness

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การแนะแนวการศึกษา นับเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักยอมรับและเข้าใจตนเอง ตลอดจนรู้จักและเข้าใจผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้เขาค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม จริยธรรม มีทักษะการดำเนินชีวิต รู้จักคิด ตัดสินใจ เลือกวิธีที่จะเผชิญและแก้ปัญหาอย่างถูกต้องและเหมาะสม สามารถวางแผนชีวิต วางแผนการศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง เป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์ ดังนั้น

เพื่อตอบสนองต่อปรัชญาการแนะแนวดังกล่าว งานแนะแนว จึงเป็นงานที่มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับงานและบุคคลอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยมีเป้าหมายสำคัญในการป้องกัน ส่งเสริม แก้ไขและช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพสังคมในปัจจุบันท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การศึกษา และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต กระบวนการคิด และพฤติกรรมของนักเรียนเป็นอย่างมาก ครูแนะแนวจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการแนะแนวอย่างลึกซึ้งและชัดเจน ตลอดจนมีความสามารถในการประสานสัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งเรื่องงานและบุคคล หรือกล่าวได้ว่า ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงาน (สุภรณ์ แซ่ตระกูล. 2559)

ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การทำงานแนะแนวสามารถประสานเชื่อมโยงกับงานอื่นๆ ในโรงเรียนได้อย่างสอดคล้องกลมกลืน และช่วยให้การทำงานแนะแนวประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรม คือการกำหนดขอบข่ายงานแนะแนวให้ชัดเจนและทำความเข้าใจเนื้อหาในการทำงานตามขอบข่าย ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการงานแนะแนว ทำให้ครูแนะแนวมีทิศทางในการดำเนินงาน และสามารถประสานการทำงานแนะแนวเข้ากับงานและบุคคลต่างๆ ในโรงเรียนได้อย่างกลมกลืน โดยการกำหนดขอบข่ายของงานแนะแนวการศึกษาในปัจจุบันจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ศาสตร์ของการแนะแนว กรอบแนวคิดในการพัฒนานักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมถึงนโยบาย จุดเน้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นเมื่อพิจารณาแล้วขอบข่ายของงานแนะแนวการศึกษาในปัจจุบันที่มีการบูรณาการงานกับองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าว ควรครอบคลุมงาน 3 ด้าน คือ การจัดบริการแนะแนวตามศาสตร์ของการแนะแนว การจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และการประสานกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552: 7)

ดังนั้นกระบวนการแนะแนว จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่มุ่งส่งเสริมบุคคลในทุกช่วงวัยของชีวิต โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยเรียนให้รู้จักตนเอง ฟังตนเอง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีศีลธรรมจริยธรรม มีทักษะทางชีวิต สามารถพัฒนาตนเองและสังคมได้เต็มตามศักยภาพ การแนะแนวจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคนโดยองค์รวมทั้งในด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ ให้เป็นบุคคลที่สามารถบูรณาการความคิด ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม และเทคโนโลยีเข้าสู่วิถีชีวิตไทยได้อย่างเหมาะสม กระทรวงศึกษาธิการเห็นความจำเป็นและความสำคัญของการแนะแนวจึงได้จัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545–2549) ขึ้นเพื่อเป็นแผนแม่บทในการดำเนินงานแนะแนวให้กับสถานศึกษาโดยเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (กรมวิชาการ. 2545: 2) ปัญหาที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี คือ การที่นักเรียนส่วนใหญ่เรียนแบบไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน เรียนเพื่อสอบและเพื่อเรียนต่อเท่านั้น ซึ่งทำให้การเลือกเส้นทางการเรียนของนักเรียนส่วนมากเป็นไปตามคะแนนสอบ มากกว่าที่จะเรียนตามความถนัดและบุคลิกภาพของตนเอง ทำให้เกิดปัญหาที่ตามมา คือ การออกจากระบบการศึกษา การย้ายคณะในระดับอุดมศึกษา และถึงแม้จะเรียนจบก็จะเป็นบัณฑิตที่ว่างงานหรือไม่มีความสุขในการทำงานซึ่งเป็นการสูญเสียทั้งเวลาและโอกาสของประเทศโดยรวม การแนะแนวที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ถึงแม้ว่าโรงเรียนกำหนดให้มีครูแนะแนวและคาบแนะแนว โดยสภาพจริงแทบทุกโรงเรียนจะให้ความสำคัญต่อผลการเรียนในหลักสูตรมากกว่าเรื่องของการแนะแนวการศึกษา เนื่องจากการวัดประเมินผลของครูและผู้บริหาร โดยใช้ผลคะแนนสอบของเด็กเป็นตัววัดความสำเร็จ และผู้ปกครองส่วนมากก็จะให้ความสำคัญกับเกรดของเด็กมากกว่าเรื่องใดๆ งานแนะแนวในสถานศึกษาจึงได้รับการพัฒนาน้อยมาก นอกนั้นงานแนะแนวในสถานศึกษายังมีปัญหาในเรื่องต่างๆ คือ จำนวนครูแนะแนวต่อเด็กที่ต้องดูแล เป็นสัดส่วนที่ไม่สมดุล มีข้อจำกัดงบประมาณ ขาดเครื่องมือและวิธีการที่จะช่วยให้งานแนะแนวมีประสิทธิภาพ

รวมทั้งยังมีครูในสถานศึกษาจำนวนมากที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานแนะแนวโดยที่ไม่ได้เรียนจบมาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว ส่งผลให้ครูแนะแนวซึ่งมีจำนวนน้อยอยู่แล้ว ไม่สามารถช่วยให้เด็กค้นหาตนเองเป็นรายคนได้เลย

จากที่กล่าวมาในภาพรวม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างรูปแบบการแนะแนวการศึกษาเพื่อประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี โดยผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในการพัฒนาด้วยตัวเองอย่างดีที่สุดทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจิตใจ และช่วยให้ผู้เรียนช่วยเหลือตัวเองได้ในทุกเรื่อง เรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้

1. ศึกษาสภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี
2. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
3. ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ที่พัฒนาขึ้น

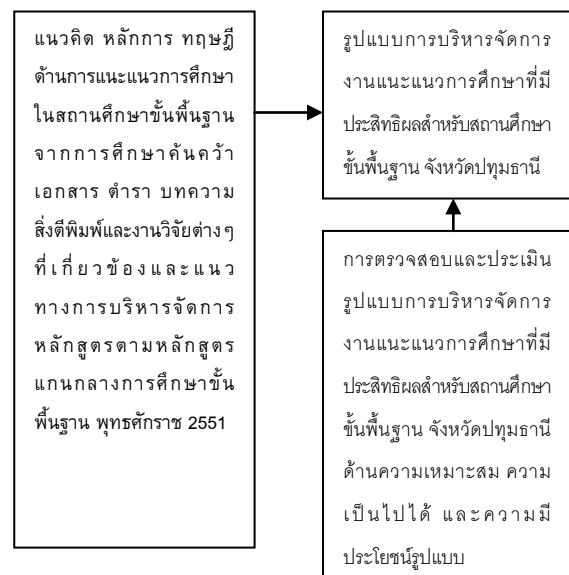
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ในการนำผลวิจัยไปใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ทั้งระยะสั้นระยะยาวและการกำหนดยุทธศาสตร์เป็นเชิงปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหาร คณะครู ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้เสียมากยิ่งขึ้น
2. ได้รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จังหวัดปทุมธานี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในการพัฒนาด้วยตัวเองอย่างดีที่สุดทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจิตใจ และช่วยให้ผู้เรียนช่วยเหลือตัวเองได้ในทุกเรื่องโดยเฉพาะการป้องกันส่งเสริม แก้ไขและช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวคิด หลักการทฤษฎีด้านการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนางานแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี จำนวน 2,786 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี จำนวน 338 คน (พิเศษให้เป็นจำนวนเต็ม) จำนวน 340 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610) ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยแบ่งตามเขตพื้นที่การศึกษา/อำเภอ/โรงเรียน

เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ สิ่งตีพิมพ์และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับทฤษฎี แนวความคิดด้านการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. กำหนดประเด็นหลักในการสอบถามโดยการระบุนายการข้อมูลที่ต้องการของแต่ละประเด็น

3. จัดทำร่างแบบสอบถามและรายการข้อคำถามแต่ละประเด็นตามองค์ประกอบโดยแบบสอบถามจัดทำเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

4. การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์ความสอดคล้องโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC) ตามความคิดเห็นของผู้ทรงวุฒิ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.8 - 1

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้สอบถามความคิดเห็นกับครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ที่ไม่ใช่กลุ่ม

ตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจต่อข้อคำถามว่ามีความเข้าใจตรงกันหรือไม่และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .902

6. นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจริง

7. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ไปยังหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองตามสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

8. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาเพื่อประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert)

สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในตำแหน่งหัวหน้างานแนะแนว จำนวน 15 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) มีวิธีการการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสัมภาษณ์
2. กำหนดโครงสร้างเพื่อวางแผนและกำหนดสิ่งที่ต้องการสัมภาษณ์

3. นำเครื่องมือที่สร้างเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

4. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

5. จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพปัญหาและความต้องการในการแนะแนวการศึกษาเพื่อประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มเป้าหมาย คือ 1) มีความรู้ด้านการจัดกิจกรรมแนะแนว เช่น รู้รายละเอียดเกี่ยวกับระบบการแนะแนวการศึกษา 2) มีจิตวิทยา รู้กลวิธีการแนะแนว และมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยและการทดสอบ และ 3) มีประสบการณ์และทำหน้าที่แนะแนวการศึกษามากกว่า 5 ปี

การใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการพัฒนารูปแบบ

เพื่อพัฒนาการแนะแนวการศึกษาเพื่อประสิทธิผล สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ของเคมมิสและแมกเทกการ์ท (Kemmis; & McTaggart, 1988) ตามขั้นตอนการพัฒนาระบบ 5 ขั้นตอน (Systems Development Life Cycle: SDLC) ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาระบบ (Systems Investigation) การวิเคราะห์ระบบ (Systems Analysis) การออกแบบระบบ (Systems Design) การใช้ระบบ (Systems Implementation) และการดูแลรักษาและตรวจสอบระบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประเภทของเครื่องมือ ประกอบด้วย
 - 1.1 คู่มือการแนะแนวและให้คำปรึกษา
 - 1.2 แบบบันทึก
2. ลักษณะของเครื่องมือ มีดังนี้
 - 2.1 แบบบันทึก จำนวน 2 ฉบับ
 - 2.1.1 แบบบันทึกการประชุม
 - 2.1.2 แบบบันทึกการสังเกต

โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสารด้วยการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสารและตำรา

3. จัดทำเครื่องมือการวิจัยตามข้อ 1.1, 1.2 และ 2.1

4. นำเครื่องมือตามข้อ 1.1, 1.2 และ 2.1 เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

5. ตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

6. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การบันทึกการประชุม ใช้บันทึกการประชุมของผู้วิจัยในการดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจร่วมกัน

2. การบันทึกการสังเกต โดยผู้วิจัยใช้การสังเกตการณ์การดำเนินการพัฒนาระบบแนะแนว หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ และสังเกตการปฏิบัติงานหลังการนิเทศภายใน ในแต่ละวงจร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ผลลัพธ์จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เอกสารด้วยการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ผลการวิจัยจากการศึกษาระยะที่ 1 สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนางานแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี โดยแบบสอบถาม และผลจากการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งจากผลการวิจัยในระยะที่ 2 เป็นผลการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ของเคมมิสและแมกเทกการ์ท (Kemmis; & McTaggart) ตามขั้นตอนการพัฒนาระบบ 5 ขั้นตอน (Systems Development Life Cycle: SDLC) เพื่อนำมาวิเคราะห์และสร้างรูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

3. ยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการงานและแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี เพื่อนำไปประเมินต่อไป

ตัวแปรตาม คือ รูปแบบการบริหารจัดการงานและแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของรูปแบบการบริหารจัดการงานและแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

ในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบและประเมิน โดยผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์ของรูปแบบ โดยเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 16 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

1. ศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ในการประเมินผลการบริหารจัดการงานและแนวการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 4 คน

2. ผู้อำนวยการที่มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการงานและแนวการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 15 ปี จำนวน 4 คน

3. หัวหน้างานและแนวที่มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการงานและแนวการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 15 ปี จำนวน 4 คน

4. ประธานสมาคมผู้ปกครองนักเรียนที่มีประสบการณ์ มีความสนใจและมีส่วนร่วมในงานและแนวการศึกษา จำนวน 4 คน

เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการงานและแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

1. จัดทำร่างแบบสอบถามและรายการข้อคำถามแต่ละประเด็นตามองค์ประกอบโดยแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการงานและแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

2. การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์ความสอดคล้อง โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC) ตามความคิดเห็นของผู้ทรงวุฒิ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.8 - 1

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้สอบถามความคิดเห็นกับหัวหน้างานและแนวในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจต่อข้อคำถามว่ามีความเข้าใจตรงกันหรือไม่และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .912

4. นำข้อมูลที่ได้มาแก้ไขและปรับปรุงให้สมบูรณ์เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจริง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ไปยังหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 16 คน โดยผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

6. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการงานและแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) โดยกำหนดเป็นค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการงานและแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ทั้ง 5 งาน ได้แก่ งานด้านบริการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล งานด้านบริการสนเทศ งานด้านบริการให้คำปรึกษา งานด้านบริการจัดวางตัวบุคคล งานด้านบริการติดตามผล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ผลการพัฒนาแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานีโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ของเคมมิสและแมกเทกการ์ท (Kemmis; & McTaggart) ตามขั้นตอนการพัฒนาแบบ 5 ขั้นตอน (Systems Development Life Cycle: SDLC) พบว่า

2.1 การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 (Action Research Spiral No.1)

1) การศึกษาและสำรวจระบบ (Systems Investigation) กลุ่มเป้าหมาย ได้กำหนดกลยุทธ์ในการศึกษาระบบ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการโดยกำหนดเป้าหมายเพื่อให้มีความเข้าใจสภาพปัญหาการพัฒนางานแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี

2) การวิเคราะห์ระบบ (Systems Analysis) จากผลการศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนางานแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี พบว่า มีปัญหามากมายหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือขาดระบบงานแนะแนวที่ดี

3) การออกแบบระบบ (Systems Design) การออกแบบระบบเป็นขั้นตอนการนำไปสู่การพัฒนาแบบแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ตามกรอบการวิจัยคือ งานด้านบริการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล งานด้านบริการสนเทศ งานด้านบริการให้คำปรึกษา งานด้านบริการจัดวางตัวบุคคล งานด้านบริการติดตามผล

4) การนำระบบไปใช้ (Systems Implementation) หลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการพบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลของงานด้านบริการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล งานด้านบริการสนเทศงานด้านบริการให้คำปรึกษา งาน

ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล งานด้านบริการติดตามผลได้อย่างเป็นระบบ ถูกต้อง สมบูรณ์ประมวลผลได้ถูกต้องตรงตามความต้องการ เป็นปัจจุบัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานแนะแนว และพร้อมที่จะทำงานในหน้าที่

5) การบำรุงรักษาและการตรวจสอบระบบ (Systems Maintenance and Review) ผลการพัฒนาแบบขั้นการดูแลรักษาและตรวจสอบ โดยการประเมินผลการปฏิบัติงานของการพัฒนาระบบแนะแนว ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในระบบงานแนะแนว สามารถดูแลรักษาระบบงานแนะแนวด้านการบริการ ทั้ง 5 งาน ไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาในแต่ละขั้นตอนในระดับหนึ่งที่ยังกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจและภาคภูมิใจที่ทำให้การบริหารงานแนะแนวมีระบบงาน ใช้เป็นข้อมูลในการบริหารงานได้อย่างรวดเร็ว

2.2 การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 (Action Research Spiral No. 2) โดยนำผลสะท้อนจากวงรอบที่ 1 มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาระบบงานแนะแนวให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ผลสะท้อนในการใช้ระบบ พบว่า ผลการดำเนินการนิเทศภายในของการพัฒนาระบบงานแนะแนว จากการสังเกต สัมภาษณ์ การปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูลและการเรียกใช้งานของข้อมูลทั้ง 5 งาน โดยการจัดเก็บแก้ไขข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน พบว่า สามารถประมวลผลข้อมูลได้ถูกต้องสมบูรณ์ เป็นหมวดหมู่ ข้อมูลไม่กระจัดกระจาย การติดตามและประเมินผลสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว มีความถูกต้อง ครบถ้วน สามารถติดตามผลให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน การแก้ปัญหานักเรียนได้ทันทั่วทั้งที่

2.3 รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ประกอบไปด้วย องค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 การรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการพัฒนาตนเชิงจิตวิทยา

องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

องค์ประกอบที่ 3 การสำรวจและช่วยเหลือ
นักเรียนให้สามารถแก้ไขปัญหาทั้งทางด้านการเรียน
การอาชีพ หรือปัญหาทางด้านส่วนตัวและสังคม

องค์ประกอบที่ 4 การจัดกิจกรรมค่าย/
โครงการบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม
ประเมินผล รายงานผล และพัฒนาระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

3. ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการ
งานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับ
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี พบว่า
รูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับ
มากที่สุด

อภิปรายผล

1. สภาพการบริหารจัดการงานแนะแนว
การศึกษาสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัด
ปทุมธานี ทั้ง 5 งาน ได้แก่ งานด้านบริการเก็บรวบรวม
ข้อมูลเป็นรายบุคคล งานด้านบริการสนเทศ งานด้าน
บริการให้คำปรึกษา งานด้านบริการจัดวางตัวบุคคล
งานด้านบริการติดตามผล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่
ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหาร ครู และบุคลากรทาง
การศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี
ส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับงานการแนะแนว โดย
มุ่งเน้นที่จะพัฒนาและช่วยเหลือนักเรียนให้มีความสามารถ
อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ด้วยการจัดกิจกรรม
ที่ผู้เรียนเลือกด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ
ตามความต้องการของผู้เรียนเรียน และเป็นกิจกรรมที่
มุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้ ความชำนาญและ
ประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อการ
ค้นพบความถนัดความสนใจของตนเอง และพัฒนา
ตนเองให้เต็มศักยภาพ ตลอดจนการพัฒนาทักษะของ
สังคม และปลูกฝังจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อ
สังคม จึงมีผลให้สภาพการบริหารจัดการงานแนะแนว
การศึกษาสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัด
ปทุมธานี ทั้ง 5 งาน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของครัมโบลท์ซ
(Kruboltz, 1970) ที่กล่าวว่า การแนะแนว คือ
กระบวนการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันระหว่างผู้ที่มี
ปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือและผู้แนะแนวที่ผ่าน

การฝึกอบรมมาอย่างดี รวมทั้งผ่านการศึกษาเกี่ยวกับ
การแนะแนวมาแล้ว มีจุดมุ่งหมายปลายทางที่จะ
ช่วยเหลือให้ผู้ประสบปัญหาได้มีโอกาสเรียนรู้ที่จะ
เผชิญกับสภาพความเป็นจริงและสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ
ปราณี ตันติตระกูล (2557: 505) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง
ปัจจัยการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนใน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 8-10 ผลการวิจัย พบว่า ระดับการ
ควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียน ทั้ง 5 บริการ
ในภาพรวมและแต่ละงานบริการอยู่ในระดับมาก โดย
สามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คืองานบริการ
ให้คำปรึกษางานบริการจัดวางตัวบุคคล และงาน
บริการติดตามผล งานบริการสารสนเทศ และงาน
บริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงาน
แนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ
(Action Research) ของเคมมิสและแมกเทกการ์ท
(Kemmis; & McTaggart) ตามขั้นตอนการพัฒนา
ระบบ 5 ขั้นตอน (Systems Development Life Cycle:
SDLC) พบว่า 1) การดำเนินการพัฒนาในวงจรที่ 1
กลุ่มเป้าหมายได้กำหนดกลยุทธ์ในการศึกษาระบบคือ
การประชุมเชิงปฏิบัติการโดยกำหนดเป้าหมาย เพื่อให้
มีความเข้าใจสภาพปัญหาการพัฒนางานแนะแนว
การศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี
2) การดำเนินการพัฒนาในวงจรที่ 2 โดยนำผล
สะท้อนจากวงจรที่ 1 มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนา
ระบบงานแนะแนวให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ด้วยการ
ดำเนินการนิเทศภายในของการพัฒนางานแนะแนว
จากการสังเกต สัมภาษณ์ การปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูล
และการเรียกใช้งานของข้อมูล ทั้ง 5 งาน โดยการ
จัดเก็บแก้ไขข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน พบว่า สามารถ
ประมวลผลข้อมูลได้ถูกต้องสมบูรณ์ เป็นหมวดหมู่
ข้อมูลไม่กระจัดกระจาย การติดตามและประเมินผล
สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว มีความถูกต้อง
ครบถ้วน สามารถติดตามผลให้ความช่วยเหลือ
สนับสนุน การแก้ปัญหาให้นักเรียนได้ทันทั่วถึง

ทั้งนี้ จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ได้
ปฏิบัติตามขั้นตอนของเคมมิสและแมกเทกการ์ท

(Kemmis; & McTaggart .1988) จึงช่วยให้สถานศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะกลุ่มเป้าหมายสามารถประมวลผลข้อมูลได้ถูกต้องสมบูรณ์ เป็นหมวดหมู่ เมื่อต้องการติดตามและประเมินผล สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว มีความถูกต้องครบถ้วน สามารถความช่วยเหลือสนับสนุน แก่ปัญหานักเรียนได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้หลังจากการดำเนินการพัฒนาตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ช่วยให้ครูแนะแนวในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ได้แนวทาง แนวคิด เกิดความถนัด เกิดความมั่นใจในการพัฒนางานแนะแนวมากขึ้น สามารถพัฒนางานแนะแนวให้บรรลุตามเป้าหมาย อีกทั้งกลุ่มเป้าหมาย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังมีความรู้สึกว่าตนเองส่วนหนึ่งของงานและหน่วยงาน จึงมีความพึงพอใจในความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเป็นอย่างมาก และผลจากการวิจัยปฏิบัติการยังช่วยให้ครูแนะแนวมีความรู้ความเข้าใจและความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการแนะแนวให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวคิดของสมบัติ บุญประคม (2545: 36) ที่กล่าวถึงการวิจัยเชิงปฏิบัติการว่าเป็นการวิจัยประเภทหนึ่งซึ่งใช้กระบวนการปฏิบัติอย่างมีระบบผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการและวิเคราะห์วิจารณ์ผลการปฏิบัติโดยใช้วงจร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การลงมือกระทำจริง การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติการดำเนินการจะต้องต่อเนื่องเพื่อจะนำไปสู่การปรับปรุงแผนเข้าสู่วงจรใหม่จนกว่าจะได้ข้อสรุปที่แก้ไขปัญหาได้จริง

3. รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ประกอบไปด้วย องค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการพัฒนาตนเชิงจิตวิทยา ทั้งนี้ก็เพราะการรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมเชิงจิตวิทยานั้นก็เพื่อทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวเด็ก มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้รู้จักเด็กทุกแง่มุมตามสภาพความเป็นจริง ได้แก่ ประวัติ การเรียน บุคลิกภาพ เชาวนปัญญา ความสนใจ ความถนัด เจตคติ ฯลฯ อันจะเป็นพื้นฐานให้ผู้แนะแนวช่วยเหลือให้นักเรียนได้ถูกต้องยิ่งขึ้น กลวิธีในการ

รวบรวมข้อมูลทำได้โดยการสัมภาษณ์ตัวเด็กเองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ใช้แบบสังเกต การสำรวจ การทดสอบ การให้เขียนอัตชีวประวัติ ไปเยี่ยมบ้าน ทำสังคมมิติ ศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น สมุดรายงาน ระเบียบต่างๆ การศึกษารายกรณี (Case study) ในรายที่จำเป็น การรวบรวมข้อมูลควรจัดระบบการเก็บให้ดี เพื่อสะดวกต่อการหยิบใช้งาน ดังนั้นเมื่อเด็กมีปัญหาจะเป็นการสะดวกสำหรับครูแนะแนวที่จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและช่วยเหลือได้ทันท่วงที สอดคล้องกับแนวคิดของมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (2551: 18) ที่ได้อธิบายว่าบริการศึกษารวบรวมข้อมูลรายบุคคลเพื่อให้ครูรู้จักเด็กและให้เด็กรู้จักตนเองในทุกด้าน เช่น ความสามารถ ความถนัดความสนใจ บุคลิกภาพ ฯลฯ โดยวิธีการที่เป็นแบบทดสอบและไม่ใช้แบบทดสอบ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ สอบถาม ทดสอบ อัตชีวประวัติระเบียบพฤติกรรมสังคมมิติ ระเบียบสะสม การศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล

องค์ประกอบที่ 2 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ทั้งนี้ก็เพราะว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการบริการสนเทศหรือบริการให้ข่าวสาร เป็นบริการที่ให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องต่างๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ การปรับตัวเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อนักเรียนจะได้มาอ่าน ฟัง เพื่อความรู้ มีวิธีการหลายอย่าง เช่น จัดกิจกรรมที่จัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ธรรมชาติของนักเรียนและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่ตอบสนองจุดมุ่งหมายหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยดำเนินการปฐมนิเทศ โฮมรูม การจัดปายนิเทศ นิทรรศการ การเชิญวิทยากรบรรยาย การอภิปรายในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนั้นการให้บริการสนเทศแก่นักเรียนในโรงเรียนจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญมากที่ครูแนะแนวจะต้องรับผิดชอบดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของพรพลย์ อริยะรัตน์มัทธพย์ (2554: 56) กล่าวว่าบริการสารสนเทศเป็นบริการที่จัดหารวบรวมข่าวสารทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว และสังคม โดยอาศัยเครื่องมือและวิธีการต่างๆ ในการ

ให้ข้อเสนอแนะแก่นักเรียนหรือผู้รับบริการด้วยเทคนิคและวิธีการต่างๆที่เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนและผู้รับบริการสามารถนำไปประกอบการตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ซึ่งกิจกรรมและบริการต่างๆ ในการนำเสนอข้อเสนอแนะที่สำคัญ เช่น การบรรยาย การอภิปราย การโต้วาที การสาธิต การเชิญวิทยากร การจัดป้ายนิเทศ การจัดนิทรรศการ การศึกษานอกสถานที่ การจัดกิจกรรมโฮมรูม การจัดกิจกรรมนักเรียน การจัดกิจกรรมแนะแนว การจัดงานวันอาชีพ การจัดปฐมนิเทศ การจัดปัจฉิมนิเทศ การใช้สื่อต่างๆ ทางเทคโนโลยี การใช้เทคนิคการจัดสถานการณ์เหมือนของจริงและการเล่นเกม

องค์ประกอบที่ 3 การสำรวจและช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถแก้ไขปัญหาทั้งทางด้านการเรียน การอาชีพ หรือปัญหาทางด้านส่วนตัวและสังคม ทั้งนี้ก็เพราะว่าการบริการให้คำปรึกษา (Counseling Service) เป็นหัวใจของการบริการแนะแนว เป็นบริการที่ช่วยให้นักเรียนหรือกลุ่มของบุคคลได้เข้าใจในปัญหาความสามารถ ความต้องการและมองเห็นช่องทางในการแก้ปัญหาของตนเองได้ การให้คำปรึกษา หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้มาขอคำปรึกษาเพื่อให้เขาได้ใช้ความสามารถที่เขาอยู่จัดการกับปัญหาของเขาได้ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้ การให้คำปรึกษาที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (Client Centered Counseling) เป็นการให้คำปรึกษาที่ถือว่าผู้มารับคำปรึกษาส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่สามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ ถ้าให้โอกาสแก่เขาหรือได้ปลดปล่อยความเครียดเนื่องจากมีอารมณ์มาบดบังสติปัญญาผู้ให้คำปรึกษาจะต้องใช้คำถามที่สะท้อนความรู้สึกทำให้เกิดความคิด กระจ่างแจ้ง และแก้ปัญหาของตนได้ในที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของอูษณีย์ เย็นสบาย (2548: 68) ที่กล่าวว่า บริการงานคำให้ปรึกษา (Counseling service) เป็นกระบวนการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนผู้มารับคำปรึกษา (Counselee) รู้จักเลือก สามารถในการตัดสินใจและวางแผนเกี่ยวกับตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เขากำลังประสบอยู่ การให้คำปรึกษามีขึ้นเน้นการให้บุคคลรู้จักเลือก สามารถในการตัดสินใจและวางแผนเกี่ยวกับตนได้เท่านั้น จุดประสงค์ที่สำคัญคือการส่งเสริมให้บุคคลมีการเพิ่มวุฒิภาวะในการเลือกและวางแผนในอนาคตด้วย

องค์ประกอบที่ 4 การจัดกิจกรรมค่าย/โครงการบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ทั้งนี้ก็เพราะว่าการจัดกิจกรรมค่าย/โครงการบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เป็นส่วนหนึ่งของการบริการจัดวางตัวบุคคลเป็นบริการที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในชีวิต การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเป็นบริการจัดวางตัวบุคคลจะเกี่ยวข้องกับคุณภาพในการปรับตัวของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน การจัดวางตัวบุคคลเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนตลอดชีวิต เพราะนักเรียนจะได้รับการจัดวางตัวบุคคลในประสบการณ์ต่างๆ และในสถานการณ์ต่างๆ ตลอดชีวิตของนักเรียน บริการจัดวางตัวบุคคล คือ บริการที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นมาเพื่อให้ความช่วยเหลือกระตุ้นให้เกิดกำลังใจในตัวนักเรียนแต่ละคนให้มีการวางโครงการชีวิตของตนทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ สังคมและส่วนตัว เป็นการช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้ปฏิบัติตามโครงการของตนอย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม ในการประกอบอาชีพ และในการดำรงชีวิตในสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (2551: 18) ที่อธิบายว่า บริการจัดวางตัวบุคคล (งานป้องกัน ส่งเสริม พัฒนาช่วยเหลือ) เพื่อช่วยให้เด็กได้รับการและประสบการณ์อันจะเป็นการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองตามความต้องการและความเหมาะสม โดยการจัดเด็กเข้าเรียนหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่เหมาะสมตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ การสอนซ่อมเสริม การฝึกทักษะการเรียนรู้ ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิต สังคม การจัดหางาน การฝึกงาน การหาทุนการศึกษา ฯลฯ

องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล รายงานผล และพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ก็เพราะว่าการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลเป็นการบริการติดตามผล คือ บริการที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อศึกษาติดตามผลการให้ความช่วยเหลือที่ทางโรงเรียนได้จัดให้กับนักเรียนของตน ไม่ว่าจะยังเรียนอยู่หรือออกจากโรงเรียนไปแล้วว่าได้มีการพัฒนาหรือมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่และมากน้อยเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง และยังช่วยให้

ทราบข้อดีและข้อบกพร่องของโครงการให้ความช่วยเหลือต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานต่อไปให้ถูกต้อง เหมาะสม และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้บริการติดตามผล อาจกล่าวได้ว่าเป็นบริการที่สำคัญมากเพราะจะช่วยให้ทางโรงเรียนและฝ่ายแนะแนวทราบว่าบริการและกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่แก่นักเรียนนั้นได้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเจริญงอกงาม และมีพัฒนาการตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรบ้างที่กีดกันไม่ให้นักเรียนได้เกิดความเจริญงอกงามและมีพัฒนาการได้สูงสุด เพื่อที่ทางโรงเรียนจะได้พิจารณาหาวิธีการให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ บริการติดตามผลยังช่วยให้ทางโรงเรียนและฝ่ายแนะแนวได้ทราบว่าบริการหรือกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นนั้น มีปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้างในการดำเนินงานโรงเรียนและฝ่ายแนะแนวจะได้นำปัญหาหรืออุปสรรคนั้นๆ มาพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขเพื่อช่วยให้สามารถดำเนินงานต่อไปได้อย่างราบรื่น ทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของอุษณีย์ เย็นสบาย (2548: 101) ที่กล่าวว่า บริการติดตามผลและประเมินผล (Follow-up service) เป็นบริการที่มีความเกี่ยวข้องควบคู่ไปโดยตลอดกับการให้บริการแนะแนว บริการจะช่วยให้แก่นักเรียนปรับตัวได้กับสภาพการณ์ต่างๆ หลังจากเรียนสำเร็จจากโรงเรียนแล้วอย่างมีประสิทธิภาพ บริการนี้ให้ผลดีหลายประการในการจัดโปรแกรมการแนะแนวที่สำคัญที่สุดจากการติดตามผลและวิจัยจะทำให้ได้ข้อมูลที่มีคุณค่ามากในการเห็นแนวทางของความต้องการในอนาคตสำหรับการจัดโปรแกรมการแนะแนว

4. ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี พบว่ารูปแบบความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยผู้ที่มีความน่าเชื่อถือ มีความรู้ความสามารถ ความเข้าใจในระดับของงานแนะแนวเป็นอย่างดี ดังปรากฏผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่ารูปแบบสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาให้

เกิดประสิทธิผลได้ นอกจากนี้รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลที่พัฒนาขึ้นนี้ยังสามารถจำลองวิธีการปฏิบัติอย่างง่ายหรือย่อส่วนเพื่ออธิบายแนวทางปฏิบัติงาน รูปแบบสามารถอธิบายวิธีการหรือแนวทางในปฏิบัติงานแนะแนวได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดไอส์เนอร์ (Eisner. 1976: 192-193) ที่เสนอแนวคิดการตรวจสอบโดยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิว่าเป็นรูปแบบที่ใช้บุคคลคือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรมและมีดุลพินิจที่ดี ทั้งนี้ การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิผู้หนึ่งที่สถานภาพทางวิชาชีพ ประสบการณ์ และการเป็นที่เชื่อถือ (High Credit) ของวิชาชีพนั้นเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณิ อึ้งปัญสัตวงศ์ และคณะ (2554: 58) ที่ทำการวิจัยรูปแบบประเมินการจัดการศึกษาผลการวิจัยพบว่าการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า รูปแบบที่พัฒนามีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. สถานศึกษาควรพัฒนาครูแนะแนว และพัฒนางานแนะแนวการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ครูมีการเยี่ยมบ้าน เพื่อเก็บข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนและครอบครัวให้ต่อเนื่องและครบถ้วน ควรมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อให้ครูได้พบนักเรียนของตนอย่างใกล้ชิด ควรมีการสนับสนุนให้ครูได้เข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา ควรส่งเสริมให้มีการจัดชมรมต่างๆ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมตามความสนใจของนักเรียน รวมทั้งมีการติดตามนักเรียนที่ขาดเรียนบ่อย/ออกกลางคันและให้ความช่วยเหลือนักเรียนจนบรรลุเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้

2. หลังการใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมระหว่างครูกับนักเรียนให้มากกว่าที่เป็นอยู่ และระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการควรมีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่

เป็นกันเอง การฝึกให้ครูแนะแนวได้มีโอกาสคิดอย่างอิสระ มีการติชมอย่างสร้างสรรค์ ผู้วิจัยจะต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ต้องให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางเพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนาระบบงานแนะแนวให้มีคุณภาพบรรลุผลตามเป้าหมายของสถานศึกษา

3. หลังการใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้บริหารควรมีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานแนะแนวอย่างสม่ำเสมอ

4. เมื่อจะนำใช้ควรเผยแพร่รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี ให้ครูและบุคลากรทุกฝ่ายทราบ เพื่อแสดงให้เห็นว่ารูปแบบมีความสำคัญต่องานแนะแนว และเพื่อความร่วมมือในการปฏิบัติตามรูปแบบ การนำรูปแบบไปใช้ต้องทำความเข้าใจให้กับบุคลากรทุกฝ่ายให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งก็จะสามารถนำรูปแบบไปใช้พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อรับทราบ หน้าที่ของผู้บริหารในการพัฒนางานแนะแนวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดเป้าหมายให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างความตระหนักให้กับครูและพัฒนาครูให้สามารถจัดระบบงานแนะแนวได้อย่างดี การสร้างความปรองดองมีความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจ มีเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกัน

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนากระบวนการดำเนินงานแนะแนว โดยการใช้ระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยในการพัฒนาระบบงานแนะแนว ด้านบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อช่วยบุคลากรในโรงเรียน สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). **คู่มือบริหารจัดการแนะแนว**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์.
- ปราณี ดันดีตระกูล. (2557). **ปัจจัยการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนในมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8-10**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรวลัย อริยะรัตน์ทรัพย์. (2554). **การศึกษาปัญหาและความต้องการบริการแนะแนวของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้. (2551). **หลักสูตรพัฒนาครูจิตวิทยาแนะแนว โมดูล 4 บริการแนะแนวและเครื่องมือทางจิตวิทยา**. กรุงเทพฯ: เจเอ็นที.
- สมบัติ บุญประคม. (2545, ตุลาคม). "ครูกับการวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ทางเลือกใหม่ที่น่าสนใจ" **วารสารวิชาการ**. 5(10): 35-39.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สุพรรณิ อึ้งปัญสัตวงศ์ และคณะ. (2554, เมษายน-มิถุนายน). “รูปแบบประเมินการจัดการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ โดยใช้บาลานซ์สกอร์การ์ด”. วารสารวิจัย มข. 1(1): 58-78.)

สุภรณ์ แวดระกุล. (2559). กลยุทธ์การทำงานแนะแนวให้ประสบความสำเร็จ: ขอบข่ายงานแนะแนวในโรงเรียน. สืบค้นเมื่อ 3 ธันวาคม 2559, จาก [www.thaiguideance.net/.../ขอบข่ายงานแนะแนว%20งาน%20สอนนท.%20อ.สุภรณ์%20%](http://www.thaiguideance.net/.../ขอบข่ายงานแนะแนว%20งาน%20สอนนท.%20อ.สุภรณ์%20%20)

สุวิมล ตีรกานันท์. (2548). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุษณีย์ เย็นสบาย. (2548). จิตวิทยาแนะแนว. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

Eisner, E. (1976). “Educational Connoisseurship and Criticism: Their Form and Functions in Education Evaluation.” **Journal of Aesthetic Education**. 192-193.

Kemmis, Stephen; & McTaggart, Robin. eds., (1988). **The Action Research Planner**. Victoria, Australia: Deakin University Press.

Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities”. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3): 607-610.

Krumboltz, J. D. (1970). **Guidance and Counseling**. New York: Holt, Reinhart, and Winston.

ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของมวกเหล็ก สเต็คแฮร์ส ในประเทศไทย

The Competitive Advantage of Muaklek Steakhouse in Thailand

อดิสร่า พงศ์ยี่หล้า¹ และ กตัญญู หิรัญสมบุญ²

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ คือ (1) เพื่อศึกษาจุดแข็งที่สร้างความได้เปรียบเชิงแข่งขันของมวกเหล็ก สเต็คแฮร์สในประเทศไทย (2) เพื่อศึกษาชนิดของความได้เปรียบเชิงแข่งขันของมวกเหล็ก สเต็คแฮร์ส ประชากร คือ ผู้ประกอบการมวกเหล็ก สเต็คแฮร์ส ในประเทศไทย ขนาดตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการมวกเหล็ก สเต็คแฮร์ส 50 ราย โดยใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบคุณภาพ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ตัวกลางเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test, F test ตามด้วย LSD. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นกิจการเจ้าของคนเดียว มีพนักงานไม่เกิน 5 คน ดำเนินธุรกิจไม่เกิน 5 ปี ทำเลของการดำเนินธุรกิจอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว และส่วนมากเป็นเพียงร้านสเต็คแฮร์สธรรมดา สเต็คซึ่งเป็นที่ยอมรับประทาน คือ เนื้อหมู เนื้อวัว และเนื้อไก่ ราคาที่ขายได้มากที่สุดอยู่ในช่วงระหว่าง 200-400 บาท ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาจากศาสตร์ทางด้านอาหารโดยตรง ผลการวิจัยมีดังนี้ (1) จุดแข็งของมวกเหล็ก สเต็คแฮร์ส ในประเทศไทยที่ก่อให้เกิดความได้เปรียบเชิงแข่งขัน คือ การสร้างสรรค์ห่วงโซ่แห่งคุณค่า (Value Chain) การทราบถึงแหล่งของวัตถุดิบ การเข้าสู่ตลาดเป็นรายแรกๆ การสร้างสิ่งนำเสนอที่เหนือกว่าคู่แข่ง และความประหยัดเนื่องจากขนาด (2) ชนิดของความได้เปรียบเชิงแข่งขันของมวกเหล็ก สเต็คแฮร์สที่ใช้มาก คือ การสร้างความแตกต่าง (Differentiation) โดยเฉพาะทางด้านคุณภาพและรสชาติ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กิจการซึ่งมีจำนวนพนักงานแตกต่างกันมีความแตกต่างในการสร้างสรรค์ห่วงโซ่แห่งคุณค่า กิจการที่มีจำนวนปีของ

การดำเนินการที่แตกต่างกันมีความแตกต่างในด้านความสามารถในการเข้าสู่ตลาดเป็นรายแรกๆ นอกจากนี้ ภูมิหลังทางการศึกษาของผู้ประกอบการที่แตกต่างกันเลือกชนิดของกลยุทธ์การสร้างควมได้เปรียบเชิงแข่งขันไม่ต่างกัน

คำสำคัญ: มวกเหล็ก สเต็คแฮร์ส, ผู้ประกอบการ, ความได้เปรียบเชิงแข่งขัน, กลยุทธ์การสร้างควมได้เปรียบเชิงแข่งขัน, การสร้างสรรค์ห่วงโซ่แห่งคุณค่า

Abstract

This research aims to (1) study the strengths of Muaklek Steakhouse in Thailand those bring to create competitive advantage, (2) study the type of competitive advantage of Muaklek Steakhouse. The population included 50 Muaklek Steakhouse entrepreneurs in Thailand. The questionnaire was used as a research instrument. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, S.D, t-test, F test, LSD. The result of this study shows that most of the entrepreneurs had one owner business, had not more than 5 employees, operated business not more than 5 years, had location near the tourist sight, there were just ordinary steakhouse. The popular steaks were pork, beef, and chicken. The most sellable prices were 200-400 Baht. Most of the entrepreneurs did not graduate in the direct field of food. In order to serve the objectives of the study, it was found that;

1. The strengths of Muaklek Steakhouse in Thailand those bring to create competitive advantage were the creation of value chain, knowing the source

¹ อาจารย์ประจำ CIBA มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

² อาจารย์ประจำ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

of raw materials, coming first to market, offering better than competitors, and economies of scales.

2. The type of competitive advantage of Muaklek Steakhouse was differentiation especially in quality and taste. The results of hypothesis testing found that the firms those have different number of employees had significant different level of creating value chain. The firms those have different number of years operating had significant different level of ability to come first to market. The decoration had positive superior than competitor. The background of the study of the entrepreneurs indicated no significant difference to the type of the advantage.

Keywords: Muaklek Steakhouse, Entrepreneur, Competitive advantage, Type of competitive advantage, Creation of value chain.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันผู้คนได้ให้ความสำคัญกับความสุขของตนเอง ส่วนใหญ่ก็คือ การบริโภคอาหารที่อร่อยในชีวิตประจำวัน มีชนิดอาหารที่แตกต่างหลากหลายมากมาย ซึ่งธุรกิจได้เสนอต่อตลาด มีการค้นพบอาหารหลายประเภทในประเทศหนึ่ง แต่ได้เป็นที่นิยมอย่างมากในหลายประเทศ สเต็ค เป็นหนึ่งในบรรดาตัวอย่างของอาหารที่มาจากตะวันตกเข้าสู่ตะวันออก และส่วนอื่นๆ ของโลก ในประเทศไทยสเต็คเป็นที่นิยมรับประทานกันมาก จึงดึงดูดผู้ประกอบการหลายรายให้ดำเนินธุรกิจซึ่งเรียกกันว่า สเต็คเฮ้าส์ ดังนั้นจึงมีการเปิดสเต็คเฮ้าส์ มากมายในหลายสไตล์/แบบ และหลากหลายราคา เพื่อบริการลูกค้าในประเทศ ซึ่งทำให้เกิดการแข่งขันสูงมากขึ้นในอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการสเต็คได้ใช้ความพยายามมากยิ่งขึ้นในการสร้างความได้เปรียบเชิงแข่งขัน เพื่อดึงดูดลูกค้าไว้ ในประเทศไทยสเต็คเฮ้าส์ ซึ่งเป็นที่นิยม คือ ตามสถานที่ซึ่งมีฟาร์มเลี้ยงโค สถานที่ซึ่งเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายคือ มวกเหล็ก ซึ่งเป็นเหตุผลว่าทำไมจึงเรียกว่า “มวกเหล็ก สเต็คเฮ้าส์” มวกเหล็ก สเต็คเฮ้าส์ ได้กลายเป็นชื่อที่ได้รับการเรียกขานกันทั่วไปของมวกเหล็ก สเต็คเฮ้าส์ ในประเทศไทย โดยมีการแข่งขัน

กันเอง มวกเหล็ก สเต็คเฮ้าส์ ใช้กลยุทธ์ต่างๆ เพื่อดึงดูดใจลูกค้าและได้รับรายได้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงเป็นเหตุที่วิจัยนี้ ดำเนินการศึกษาว่าธุรกิจมวกเหล็ก สเต็คเฮ้าส์ สามารถสร้างความได้เปรียบเชิงแข่งขันได้อย่างไร และใช้กลยุทธ์การแข่งขันชนิดใดในการดำเนินธุรกิจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาจุดแข็งของมวกเหล็ก สเต็คเฮ้าส์ ในประเทศไทย ที่ก่อให้เกิดการสร้างความได้เปรียบเชิงแข่งขัน
2. เพื่อศึกษาชนิดของความสามารถได้เปรียบเชิงแข่งขันของมวกเหล็ก สเต็คเฮ้าส์ที่ใช้เป็นกลยุทธ์เชิงแข่งขัน

การทบทวนวรรณกรรม

สเต็ค คือ ชิ้นส่วนของเนื้อที่ถูกตัดมา สำหรับการย่าง การปิ้ง หรือการทอด มีหลากหลายชนิดของสเต็คในตลาดจาก เนื้อวัว เนื้อหมู เนื้อไก่ เนื้อปลา เนื้อแกะ อาหารทะเลและผัก สเต็คเนื้อวัวเป็นที่นิยมรับประทานกันอย่างมาก โดยที่ราคาจะขึ้นอยู่กับคุณภาพของ สเต็ค ราคาที่สูงกว่าสำหรับคุณภาพที่สูงกว่า โดยทั่วไปแล้ว คุณภาพยิ่งสูง เนื้อวัวก็จะยิ่งมีความนุ่มมากขึ้น รวมทั้งเวลาที่ใช้น้อยกว่าในการปิ้ง/ย่าง ยกตัวอย่างเช่น เนื้อวัวโกเบ จากประเทศญี่ปุ่นเป็นที่รู้จักกันว่า มีคุณภาพสูงและมีราคาสูง บ่อยครั้งที่สเต็คจะได้รับการเสิร์ฟพร้อมกับมันฝรั่งทอด และผักที่หลากหลาย ซึ่งทำให้เกิดสไตล์ที่แตกต่างกันเพื่อเสนอตลาดในประเทศต่างๆ ความเชื่อทางศาสนามีผลกระทบต่อการบริโภคสเต็คและเนื้ออื่นๆ ชาวยิวและชาวมุสลิมไม่รับประทานสเต็คเนื้อหมู และสำหรับชาวฮินดู วัวเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์และไม่ควรฆ่าหรือรับประทาน ในประเทศไทยผู้คนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คนไทยส่วนใหญ่จึงรับประทานชนิดอาหารที่หลากหลาย ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการในประเทศไทยเสนอชนิดของสเต็คที่หลากหลายตามไปด้วย การตัดสเต็คค่อนข้างจะไม่เหมือนกันในประเทศต่างๆ ไม่เพียงแต่ในประเทศไทยเท่านั้น สเต็คเป็นอาหารที่ได้รับความนิยมในประเทศอื่นๆ ด้วย เมื่อสั่งสเต็คในร้านอาหาร/ภัตตาคารกับสิ่งที่ปฏิบัติทั่วไป ที่ต้องแจ้ง/บอกคนครัวหรือผู้รับคำสั่ง

อาหารว่าท่านต้องการจะปรุงสัปดาห์อย่างไร คำว่าดิบ ดิบปานกลาง ปานกลาง ปานกลางพอดี และสุกพอดี แสดงให้เห็นถึงความชอบพอส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน หลายภัตตาคารที่มีความเชี่ยวชาญในการนำเสนอและบริการสเต็ก จะกำหนด/ระบุ/อธิบายถึงร้านตนเองว่าเป็น “สเต็กเฮาส์” โดยแข่งขันกันเสนอชนิดของสเต็กของตนเอง เพื่อบริการตลาดเป้าหมาย เมื่อผู้ประกอบการหลายรายได้เข้าสู่ตลาด จึงทำให้อุตสาหกรรมมีการแข่งขันสูงมากขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้ผู้ประกอบการแต่ละรายพยายามที่จะสร้างสรรค์ความได้เปรียบเชิงแข่งขัน ความได้เปรียบเชิงแข่งขันคือ ความได้เปรียบในสิ่งที่ได้มาเหนือกว่าคู่แข่ง โดยการเสนอคุณค่าที่ยิ่งใหญ่มากกว่า/คุณค่าที่สูงกว่าให้กับลูกค้า หรือโดยการใช้ราคาต่ำกว่า และการเสนอการให้ผลประโยชน์และบริการเพิ่มเติม ความได้เปรียบซึ่งบริษัทหนึ่งมีเหนือกว่าคู่แข่งสามารถทำให้บริษัทสร้างยอดขายที่เพิ่มมากขึ้นและส่วนเกินกำไรที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งรักษาลูกค้าไว้ได้มากกว่าคู่แข่ง

ความได้เปรียบเชิงแข่งขันมี 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ความได้เปรียบทางด้านต้นทุน และความได้เปรียบทางด้านความแตกต่าง ความได้เปรียบทางด้านต้นทุนหมายถึง ความสามารถของกิจการในการผลิตผลิตภัณฑ์ด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่าคู่แข่ง ซึ่งทำให้กิจการสามารถที่จะขายผลิตภัณฑ์ที่ต่ำกว่าคู่แข่ง รวมทั้งสร้างกำไรส่วนเกินจากการขายได้มากกว่า ความได้เปรียบทางด้านความแตกต่างได้รับการสร้างสรรค์เมื่อผลิตภัณฑ์ของกิจการแตกต่างจากคู่แข่งและลูกค้ารับรู้ถึงความแตกต่างที่เหนือกว่าได้อย่างชัดเจนกว่า เคธี (Cathy. 2008) ได้ดำเนินการศึกษา/วิจัย การสร้างสรรค์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันโดยการสร้างความสามารถทางด้านทรัพยากร กรณีศึกษาของ Outback Steakhouse ในประเทศไทย ทำให้เกิดโครงร่าง ซึ่งเสนอแนะว่า กิจการธุรกิจต้องจัดการและผสมผสานทรัพยากรต่างๆ 5 ประเภท ดังนี้ (1) ทรัพยากรทางการเงิน (2) ทรัพยากรทางกายภาพ (3) ทรัพยากรมนุษย์ (4) ความรู้และการเรียนรู้ขององค์กร และ (5) ทรัพยากรขององค์กรโดยทั่วไป เช่น ชื่อ ตรา และความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

มุลเลอร์ (Muller. 1997) ชี้ให้เห็นเชิงประจักษ์ว่าหนึ่งในบรรดาการวิจัยเชิงชีวิตของอุตสาหกรรม

พบว่า บริษัทหนึ่งหรือสองบริษัท ซึ่งในที่สุดที่จะได้เป็นผู้นำอุตสาหกรรม มีแนวโน้มที่จะเป็นบริษัทแรกที่เข้าสู่อุตสาหกรรม การศึกษาของมุลเลอร์ (Muller.1997) แสดงให้ประจักษ์ว่า ความได้เปรียบของผู้เข้าอุตสาหกรรมเป็นรายแรก ซึ่งอาจมาจากการสร้างความแตกต่างที่มากมาย รวดเร็ว และคงทน ธุรกิจรายแรกๆ ที่เข้าสู่อุตสาหกรรมและสามารถรักษาความได้เปรียบไว้ได้ยาวนานต้องมีจุดแข็งต่างๆ มาก เพียงพอเนื่องจากมีปัจจัยมากมายที่มีผลต่อกระทบต่ออุตสาหกรรมอาหาร (ที่มาจากสัตว์) บุญเสริม ชีวอิสระกุล (2010) จากแผนกวิทยาศาสตร์ทางด้านสัตววิทยา คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชี้ว่าประเด็นต่างๆ ที่สำคัญที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมอาหารที่มาจากสัตว์ ได้แก่ เทคโนโลยีชีวภาพ ผู้บริโภค สภาพแวดล้อม นโยบายของรัฐบาล การตลาด และที่ดินสาธารณะ ดังนั้น บริษัทต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่ไม่แน่นอน โดยทั่วไปแล้ว ธุรกิจสามารถสร้างสรรค์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันได้หลายวิธี ซึ่งอติลล้า พงศ์ยี่หล้า (Pongyeela. 2010) ได้เสนอไว้ให้กับผลิตภัณฑ์และบริการ ดังนี้

1. การเข้าสู่ตลาดเป็นรายแรก – ผู้บุกเบิกในอุตสาหกรรม ซึ่งมีคู่แข่งน้อย และเป็นที่ยึดจำได้ง่าย
2. การแสดงผลิตภัณฑ์และบริการที่เหนือกว่าคู่แข่ง ลูกค้ามีความประทับใจและมีโอกาสในการรับรู้คุณค่า ซึ่งนำไปสู่ความภักดีต่อตราสินค้า
3. การสร้างสรรค์ห่วงโซ่แห่งคุณค่า ผู้ประกอบการทางด้านสเต็ก สามารถที่จะเพิ่มคุณค่าสู่ผลิตภัณฑ์ เช่น จากการสร้างสรรค์ตำหรับอาหาร สูตรอาหารของตนเอง
4. การรู้/การทราบถึงแหล่งของทรัพยากรทั้งแหล่งปฐมภูมิและแหล่งทุติยภูมิ ซึ่งช่วยให้ผู้ประกอบการสเต็กประหยัดต้นทุน มีวัตถุดิบที่มีคุณภาพสูง และสามารถที่จะควบคุมคุณภาพและปริมาณวัตถุดิบได้
5. มีพันธมิตรเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการมีประสิทธิภาพ ประหยัดเวลาและต้นทุนและมีเครือข่ายทางด้านสารสนเทศ วัตถุดิบ และบริการ ซึ่งสามารถลดจุดอ่อนและเสริมสร้างจุดแข็ง
6. ความประหยัดเนื่องจากขนาด (Economies of Scale) ซึ่งช่วยผู้ประกอบการในการประหยัดต้นทุน

โดยเฉพาะสามารถที่จะลดต้นทุนคงที่ต่อหน่วยได้ ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์ราคาที่สามารถแข่งขันได้

สำหรับชนิดของความได้เปรียบเชิงแข่งขันแบบหรือความผู้นำทางด้านต้นทุนนั้น จำเป็นต้องมีปัจจัยในการสนับสนุนดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน
2. ความมีประสิทธิภาพของโครงสร้างการผลิต
3. แรงงานที่มีทักษะในการผลิต
4. ต้นทุนการจัดจำหน่ายต่ำ
5. การควบคุมต้นทุนที่มีประสิทธิผล
6. ข้อมูลย้อนกลับของการควบคุม
7. การออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งสามารถทำให้

ผลิตได้อย่างรวดเร็วและง่าย

สำหรับชนิดของความได้เปรียบเชิงแข่งขันแบบการสร้างแตกต่างนั้น จำเป็นต้องมีปัจจัยในการสนับสนุนข้างต่อไป

1. ความสามารถในการเสนอคุณค่า
2. ความแตกต่างทางด้านผลิตภัณฑ์
3. การสร้างสรรค์
4. ความสามารถในการวิจัย และการพัฒนา
5. ความสามารถในการคงรักษาไว้ซึ่งชื่อเสียง และความสามารถในการดึงดูด บุคคลผู้มีชื่อเสียงในการดำเนินการประชาสัมพันธ์

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยนี้ คือ ผู้ประกอบการมวกเหล็ก สเต็คแฮร์ส ซึ่งดำเนินธุรกิจอยู่ในจังหวัดสระบุรี และจังหวัดนครราชสีมา ขนาดของตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการธุรกิจมวกเหล็ก สเต็คแฮร์ส จำนวน 50 ราย ซึ่งมากกว่า 50% ของประชากร โดยประมาณ วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก

วิธีการเก็บข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิมาจากผู้ประกอบการมวกเหล็ก สเต็คแฮร์ส ในจังหวัดสระบุรี และนครราชสีมา โดยพื้นที่ดังกล่าวได้รับความนิยมสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสัมภาษณ์ และการออกสำรวจ ผู้ประกอบการมวกเหล็ก สเต็คแฮร์ส 50 ราย ใน 2 จังหวัดดังกล่าวข้างต้น

เครื่องมือสำหรับการเก็บข้อมูล

ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยการออกสำรวจ ซึ่งแบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1: ข้อมูลทางด้านธุรกิจของมวกเหล็ก สเต็คแฮร์ส

ส่วนที่ 2: จุดแข็งของมวกเหล็ก สเต็คแฮร์สในประเทศไทย ซึ่งก่อให้เกิดความได้เปรียบเชิงแข่งขันซึ่งได้แก่ การสร้างสรรค์ห่วงโซ่แห่งคุณค่า การทราบถึงแหล่งของวัตถุดิบ การเข้าสู่ตลาดเป็นรายแรกๆ การเสนอที่เหนือกว่าคู่แข่ง และความประหยัดเนื่องจากขนาด

ส่วนที่ 3: ชนิดของกลยุทธ์เชิงแข่งขัน ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถได้เปรียบเชิงแข่งขันของมวกเหล็ก สเต็คแฮร์ส

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ค่าร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศทางธุรกิจของผู้ตอบ ใช้ตัวกลางเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นเกี่ยวกับความได้เปรียบเชิงแข่งขันของผู้ตอบ ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ t-test ในการเปรียบเทียบตัวกลางเลขคณิตระหว่าง 2 กลุ่ม ใช้ F test สำหรับการวิเคราะห์ความแปรปรวน 1 ทาง (One-Way ANOVA) ในการเปรียบเทียบตัวกลางเลขคณิต ซึ่งมากกว่า 2 กลุ่ม

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1: สารสนเทศทางด้านธุรกิจ

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของคุณลักษณะทางธุรกิจ

จำนวนของพนักงาน	N	%
ไม่เกิน 5 คน	20	40.00
6 -10 คน	16	32.00
มากกว่า 10 คน	14	28.00
รวม	50	100.
อายุของธุรกิจ	N	%
ไม่เกิน 5 ปี	21	42.00
6 -10 ปี	16	32.00
มากกว่า 10 ปี	13	26.00
รวม	50	100
ทำเลที่ตั้ง	N	%
ใกล้สถานที่ท่องเที่ยว	23	46.00
ใกล้ที่พักอาศัยของชุมชน	15	30.00
ใกล้เขตพื้นที่ธุรกิจ / ใกล้ห้างสรรพสินค้า	0	0.00
ใกล้โรงแรม / รีสอร์ท	12	24.00
รวม	50	100
ชนิดของสเต็กแฮร์ส	N	%
ตกแต่งภายในอย่างสวยงาม / มีสวนหย่อม / มีดนตรี	9	18.00
ตกแต่งภายในอย่างสวยงาม	20	40.00
สเต็กแฮร์สธรรมดา	21	42.00
รวม	50	100
ชนิดของสเต็ก	N	%
เนื้อวัว	46	23.71
เนื้อหมู	50	25.77
เนื้อไก่	36	18.56
ปลา	36	18.56
อาหารทะเล	10	5.15
เนื้อมนกระจอกเทศ	11	5.67
เนื้อแกะ	155	2.58
รวม	194	100
ราคาเฉลี่ยต่อคำสั่งซื้อ	N	%
ไม่เกิน 200 บาท	14	28.00
201 – 400 บาท	29	58.00
401 – 600 บาท	6	12.00
มากกว่า 600 บาท	1	2.00
รวม	50	100
ภูมิหลังการศึกษาของผู้ประกอบการ	N	%
สำเร็จการศึกษาทางด้านอาหารโดยตรง	12	24.00
ไม่ได้สำเร็จการศึกษาทางด้านอาหาร	38	76.00
รวม	50	100

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบประกอบไปด้วยผู้ประกอบการมวกเหล็ก สเต็กแฮร์ส 50 ราย ในประเทศไทย ดำเนินธุรกิจอยู่ในจังหวัดสระบุรี และนครราชสีมา สเต็กแฮร์สส่วนมากจ้างพนักงานไม่เกิน 5 คน อายุของการดำเนินการส่วนมากไม่เกิน 5 ปี ทำเลที่ตั้งซึ่งเป็นที่ยอมรับมากที่สุด คือ ใกล้สถานที่ท่องเที่ยว เป็นร้านสเต็กแฮร์สที่ธรรมดาซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกับร้านที่ตกแต่งภายในอย่างสวยงาม ร้านสเต็กแฮร์สเสนอสเต็กเนื้อหมู เนื้อวัว เนื้อไก่ เนื้อปลา และอาหารทะเล เนื้อมนกระจอกเทศ และเนื้อแกะตามลำดับ ราคาที่ขายได้มากที่สุดต่อคำสั่งซื้อ คือ ระหว่าง 201-400 บาท (ประมาณ 6.5-13 USD) และส่วนใหญ่ภูมิหลังทางการศึกษาของผู้ประกอบการร้านสเต็กแฮร์ส คือ ผู้ที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาทางด้านอาหารโดยตรง

ตาราง 2 ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อจุดแข็งของมวกเหล็ก สเต็กแฮร์ส ที่ก่อให้เกิดความได้เปรียบเชิงแข่งขัน

จุดแข็งของมวกเหล็ก สเต็กแฮร์สที่ช่วยสร้างความได้เปรียบเชิงแข่งขัน	ระดับความสำคัญ	อันดับที่	ความหมาย
การเข้าสู่ตลาดเป็นรายแรกๆ	3.82	3	สูง
การสร้างสิ่งนำเสนอที่เหนือกว่าคู่แข่ง	3.77	4	สูง
การสร้างสรรค์ห้วงโซ่แห่งคุณค่า	4.24	1	สูงที่สุด
การทราบถึงแหล่งของวัตถุดิบ	4.06	2	สูง
การมีพันธมิตรเชิงกลยุทธ์	3.16	6	ปานกลาง
ความประหยัดเนื่องจากขนาด	3.63	5	สูง
เฉลี่ย	3.79		สูง

ตาราง 2 ชี้ให้เห็นว่า จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ พบว่า จุดแข็งที่สูงที่สุด ซึ่งทำให้เกิดความได้เปรียบเชิงแข่งขัน คือ การสร้างสรรค์ห้วงโซ่แห่งคุณค่า (4.24) ลำดับต่อไปคือ การทราบถึงแหล่งของวัตถุดิบ การเข้าสู่ตลาดเป็นรายแรกๆ การเสนอที่เหนือกว่าคู่แข่ง ความประหยัดเนื่องจากขนาดและการมีพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ ตามลำดับ ดังนั้นสิ่งที่สำคัญมากที่สุด คือ การสร้างสรรค์ห้วงโซ่แห่งคุณค่า ซึ่ง

สามารถสร้างสิ่งที่น่าสนใจ (Offerings) ได้เหนือกว่าคู่แข่งอื่น ซึ่งนำเสนอในตาราง 3

ตาราง 3 ระดับของความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อจุดแข็งด้านการสร้างสรรค์ห่วงโซ่แห่งคุณค่า

จุดแข็งด้านการสร้างสรรค์ห่วงโซ่แห่งคุณค่า	ระดับความสำคัญ	อันดับที่	ความหมาย
การมีวัตถุดิบเป็นของตัวเอง	3.54	5	สูง
การสร้างสรรค์สูตร/ตำรับสเด็ดของตัวเอง	4.54	2	สูงที่สุด
เจ้าของเป็นผู้ที่สามารถปรุงสเด็ดได้ด้วยตัวเอง	4.56	1	สูงที่สุด
ความสามารถที่จะดำเนินธุรกิจโดยเจ้าของและครอบครัว	4.38	3	สูงที่สุด
การมีสเด็ดแฮนด์เมดที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ	4.16	4	สูง
เฉลี่ย	4.24		สูงที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า จุดแข็งของการสร้างสรรค์ห่วงโซ่แห่งคุณค่าของธุรกิจสเด็ดแฮนด์เมดที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ความสามารถของเจ้าของที่จะปรุงสเด็ดได้ด้วยตนเอง ลำดับต่อไป คือ การสร้างสรรค์สูตร/ตำรับสเด็ดของตัวเอง และความสามารถที่จะดำเนินธุรกิจโดยเจ้าของและครอบครัว เหตุผลที่สำคัญก็คือ เจ้าของและครอบครัวสามารถควบคุมกิจกรรมต่างๆ ของห่วงโซ่คุณค่าดังกล่าวได้ ซึ่งทำให้ยากต่อการลอกเลียนแบบ ทำให้สามารถสร้างสรรค์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันได้มากขึ้น

ตาราง 4 ระดับของความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อจุดแข็งทางด้านการทราบแหล่งของวัตถุดิบ

การทราบแหล่งของวัตถุดิบ	ระดับความสำคัญ	อันดับที่	ความหมาย
การทราบแหล่งวัตถุดิบและนำมาใช้	4.36	1	สูงที่สุด
ความสามารถในการหาแหล่งที่สอง (แหล่งสำรอง) ของวัตถุดิบ	4.12	2	สูง
ความสามารถในการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น	3.70	3	สูง
เฉลี่ย	4.06		สูง

จากตาราง 4 พบว่า จุดแข็งที่มีความสำคัญมากที่สุดในการทราบแหล่งของวัตถุดิบคือ การทราบแหล่งวัตถุดิบและนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานทางด้านสเด็ด นอกจากนี้ผู้ประกอบการต้องมีความสามารถในการหาแหล่งที่สอง/แหล่งสำรองของวัตถุดิบ เพื่อสนับสนุน เมื่อเกิดการขาดแคลนจากแหล่งแรกหรือแหล่งหลัก

ตาราง 5 ระดับของความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อจุดแข็งด้านการเข้าตลาดเป็นรายแรกๆ

จุดแข็งของการเข้าตลาดเป็นรายแรกๆ	ระดับความสำคัญ		อันดับที่	ความหมาย
	Mean	S.D.		
การเข้ามาเป็นรายแรกในการดำเนินการธุรกิจสเด็ด	3.86	0.93	1	สูง
เป็นผู้บุกเบิกการเสนอบริการใหม่ๆ ในธุรกิจสเด็ด	3.78	0.89	2	สูง
เฉลี่ย	3.82	0.82		สูง
N	50			

จากตาราง 5 พบว่า จุดแข็งของการเข้าตลาดเป็นรายแรกๆ ในการดำเนินการธุรกิจสเด็ดมีความสำคัญสูง และรองลงมาคือการเป็นผู้บุกเบิกในการเสนอบริการใหม่ ในธุรกิจสเด็ด ซึ่งทำให้ลูกค้าทราบก่อนคู่แข่งรายอื่น

ตาราง 6 ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อจุดแข็งด้านการเสนอที่เหนือกว่าคู่แข่ง

การเสนอที่เหนือกว่าคู่แข่ง	ระดับความสำคัญ		อันดับที่	ความหมาย
	Mean	S.D.		
ใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพสูงกว่าคู่แข่ง	4.18	0.66	1	สูง
มีชนิดของสเด็ดและอาหารอื่นๆ ที่หลากหลายมากกว่าคู่แข่ง	3.66	0.82	3	สูง

ตาราง 6 (ต่อ)

การเสนอที่ เหนือกว่าคู่แข่ง	ระดับความสำคัญ		อันดับ ที่	ความ หมาย
	Mean	S.D.		
มีบรรยากาศใน ร้านภัตตาคารที่ เหนือกว่าคู่แข่ง	3.60	0.83	5	สูง
มีพนักงานที่มี ประสิทธิภาพที่สูง กว่าคู่แข่ง	3.58	0.67	6	สูง
มีกระบวนการ ปรุงที่รวดเร็วกว่า คู่แข่ง	3.62	0.78	4	สูง
มีรสชาติอาหาร และมีบริการที่ เหนือกว่าคู่แข่ง	3.98	0.65	2	สูง
เฉลี่ย	3.77	0.52		สูง
N	50			

ตาราง 6 ชี้ให้เห็นว่า จุดแข็งที่สูงที่สุดจากความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการเสนอที่เหนือกว่าคู่แข่ง คือ การใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพที่สูงกว่าคู่แข่งถัดไป คือ รสชาติของอาหารและบริการที่เหนือกว่าคู่แข่ง การเสนอชนิดของสเต็กและอาหารอื่นๆ ที่หลากหลายมากกว่าคู่แข่ง การมีกระบวนการปรุงที่รวดเร็วกว่าคู่แข่ง การมีบรรยากาศของร้านอาหาร/ภัตตาคารที่เหนือกว่า และการมีพนักงานที่มีประสิทธิภาพมากกว่าคู่แข่ง ตามลำดับ

ตาราง 7 ระดับของความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อจุดแข็งทางด้านความประหยัดเนื่องจากขนาด (Economies of Scale)

ความประหยัด เนื่องจากขนาด	ระดับความสำคัญ		อันดับ ที่	ความ หมาย
	Mean	S.D.		
การซื้อวัตถุดิบที่มี คุณภาพสูง	3.84	0.79	1	สูง
ความคุ้มค่าที่จะจ้าง พนักงาน	3.70	0.84	2	สูง
การใช้ค่าใช้จ่ายใน การดำเนินงาน	3.42	0.70	4	สูง

ตาราง 7 (ต่อ)

ความประหยัด เนื่องจากขนาด	ระดับความสำคัญ		อันดับ ที่	ความ หมาย
	Mean	S.D.		
การใช้ค่าใช้จ่ายใน การตกแต่ง ร้านอาหาร	3.56	0.79	3	สูง
เฉลี่ย	3.63	0.55		สูง
N	50			

ตาราง 7 ชี้ให้เห็นว่า จุดแข็งทางด้านความประหยัดเนื่องจากขนาดที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ การซื้อวัตถุดิบที่มีคุณภาพสูง ลำดับต่อไปคือ ความคุ้มค่าที่จะจ้างพนักงาน การใช้ค่าใช้จ่ายในการตกแต่งและการใช้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตามลำดับ

ตาราง 8 ระดับของความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อจุดแข็งทางการมีพันธมิตร

การมีพันธมิตร เชิงกลยุทธ์	ระดับ ความสำคัญ		อันดับ ที่	ความ หมาย
	Mean	S.D.		
การมีเครือข่าย ประชาสัมพันธ์จาก หน่วยงานรัฐบาล	2.76	0.92	4	ปาน กลาง
การมีเครือข่าย ทางด้านการ เสนอแนะ	3.08	0.94	3	ปาน กลาง
การมีเครือข่าย ทางด้านการ ท่องเที่ยว	3.16	0.87	2	ปาน กลาง
การมีความสัมพันธ์ กับผู้ขายวัตถุดิบ	3.66	0.85	1	สูง
เฉลี่ย	3.16	0.65		ปาน กลาง
N	50			

จากตาราง 8 ชี้ว่า จุดแข็งทางการมีพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ การมีความสัมพันธ์กับผู้ขายวัตถุดิบ เช่น อุปกรณ์ การบริการทางด้านการบำรุงรักษา เนื่องจากธุรกิจสเต็กเป็นธุรกิจที่ลูกค้าไม่สามารถรอคอยเป็นเวลายาวนานได้ จึงจำเป็นที่ต้องมีบุคคลบางบุคคลในการแก้ไข

ปัญหาต่างๆ ในทันทีทันใด เนื่องจากลูกค้าไม่สามารถรออาหารนาน (หลังจากสั่งอาหาร)

ตาราง 9 ระดับของความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อ
ชนิดของความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (กลยุทธ์การ
แข่งขัน)

ชนิดของความ ได้เปรียบเชิง แข่งขัน (กลยุทธ์ การแข่งขัน)	ระดับ ความสำคัญ		อันดับ ที่	ความ หมาย
	Mean	S.D.		
กลยุทธ์ความเป็น ผู้นำทางด้านต้นทุน	3.09	0.87	2	ปาน กลาง
กลยุทธ์การสร้าง ความแตกต่าง	3.50	0.82	1	สูง
เฉลี่ย	3.30	0.54		ปาน กลาง
N	50			

ตาราง 9 ซึ่งให้ประจักษ์ว่า ชนิดของความ
ได้เปรียบเชิงแข่งขัน (กลยุทธ์การแข่งขัน) ที่ม
ีความสำคัญมากที่สุดสำหรับสแต็คเฮาส์ คือกลยุทธ์การ
สร้างความแตกต่าง(Differentiation) ซึ่งอยู่ในระดับที่มี
ความสำคัญสูง และกลยุทธ์ความเป็นผู้นำทางด้าน
ต้นทุน(Cost leadership) ซึ่งอยู่ในระดับที่สำคัญปาน
กลาง ตาราง 1 สนับสนุนว่าคำสั่งซื้อ ที่สามารถขายได้
มากที่สุด ไม่ใช่ราคาต่ำ แต่เป็นการระบุว่าลูกค้าต้องการ
เห็นคุณภาพบางประการสำหรับสแต็ค

ตาราง 10 การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบ
ความแตกต่างในการใช้กลยุทธ์การแข่งขันจำแนก
ตามระดับราคาต่อคำสั่งซื้อ

ชนิดของความ ได้เปรียบเชิง แข่งขัน (กลยุทธ์การ แข่งขัน)	ระดับราคาต่อคำสั่งซื้อ			F	F-Prob
	ไม่ เกิน 200 บาท	201- 400 บาท	มาก กว่า 400 บาท		
กลยุทธ์ความ เป็นผู้นำ ทางด้านต้นทุน	3.50	3.03	2.50	3.59	0.035*
กลยุทธ์การสร้าง ความแตกต่าง	3.04	3.64	3.86	3.67	0.033*

* .05 ระดับของนัยสำคัญ

ตาราง 10 ซึ่งว่า กิจกรรมขายสแต็ค ที่กำหนดราคา
ต่อคำสั่งซื้อแตกต่างกันใช้ชนิดของกลยุทธ์การแข่งขัน
แตกต่างกัน กิจกรรมที่เสนอราคาสูงมีแนวโน้มที่จะใช้กล
ยุทธ์การสร้างความแตกต่าง ในขณะที่กิจกรรมที่เสนอ
ราคาต่ำกว่ามีแนวโน้มที่จะใช้กลยุทธ์ความเป็นผู้นำ
ทางด้านต้นทุน กิจกรรมที่ใช้กลยุทธ์การสร้างความ
แตกต่างสำหรับการศึกษานี้ให้ความสำคัญกับการเสีย
ค่าต้นทุนทางด้านวัตถุดิบสูง ซึ่งอาจเป็นเหตุทำให้เพิ่ม
ราคาขายสูงขึ้น

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า จำนวน
พนักงานมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการ
สร้างสรรค์ห่วงโซ่แห่งคุณค่า จำนวนปีในการ
ดำเนินการมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับกลยุทธ์
การเข้าสู่ตลาดเป็นรายแรกและด้านความประหยัด
เนื่องจากขนาด กิจกรรมที่มีจำนวนปีที่สูงในการ
ดำเนินการสามารถเพิ่มความประหยัดจากขนาดได้มาก
ขึ้น การตกแต่งสแต็คเฮาส์มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญ
กับการเสนอสิ่งที่เหนือกว่าคู่แข่ง จำนวนพนักงาน
ทำเลที่ตั้ง ภูมิหลังทางการศึกษาของผู้ประกอบการไม่มี
ความสัมพันธ์กับการใช้กลยุทธ์การแข่งขัน

สรุป

จุดแข็งที่มีความสำคัญของมวกเหล็ก สแต็คเฮาส์
ในประเทศไทย ซึ่งทำให้เกิดการสร้างสรรค์ความ
ได้เปรียบเชิงแข่งขัน คือ การสร้างสรรค์ห่วงโซ่แห่ง
คุณค่า กิจกรรมที่เจ้าของสามารถปรัปรุงสแต็คได้ด้วยตนเอง
ความสามารถในการดำเนินธุรกิจโดยเจ้าของและ
ครอบครัว การทราบแหล่งของวัตถุดิบและนำมาใช้
ส่วนชนิดของความได้เปรียบเชิงแข่งขันหรือกลยุทธ์
การแข่งขันของมวกเหล็ก สแต็คเฮาส์ ที่ใช้กันส่วนมาก
คือ การสร้างความแตกต่าง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาสามารถเสนอแนะได้ว่า

1. สแต็คเฮาส์ ที่เสนอคุณภาพสูงและราคาสูง
หรืออย่างน้อยราคาปานกลาง มีโอกาสมากกว่าสแต็ค
เฮาส์ ที่เสนอคุณภาพที่ต่ำกว่าและราคาที่ต่ำกว่า เนื่อง
จากสแต็คเฮาส์ไม่ใช่อาหารประจำวันของคนไทย คน

ไทยรับประทานสเต็กแฮร์รี่ในบางครั้ง ซึ่งเป็นเหตุผลที่คนไทยต้องการคุณภาพสเต็กที่สูง

2. ผู้ประกอบการของสเต็กแฮร์รี่ ต้องดำเนินการวิจัยและการพัฒนาด้วยตนเอง เพื่อสร้างสรรค์รสชาติใหม่ๆ ของสเต็ก ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของกิจการ

3. ผู้ประกอบการสเต็กแฮร์รี่ ต้องสามารถที่จะดำเนินธุรกิจด้วยครอบครัวของตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งผู้อื่น ซึ่งทำให้สูญเสียการควบคุมไป

4. ผู้ประกอบการสเต็กแฮร์รี่ ต้องทราบแหล่งของวัตถุดิบและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เอกสารอ้างอิง

Cheva-Isarakul, Boonserm. (2010). Animal Welfare Issues Affecting the Animal Industries: Those Were Biotechnology, Working Paper ANS 201, Faculty of Agriculture, Chiang Mai University.

Creating Competitive Advantage (Investopedia.com)
Retrieved 20th of April 2013

Ehmke, Cole, Strategies for Competitive Advantage, Extension Educator, Department of Agricultural and Applied Economics, University of Wyoming, Retrieved 21st of October 2014.

Cathy, Enz, A. (2008: February). Creating Competitive Advantage by Building Resource Capability, the Case of Outback Steakhouse in Korea, **Cornell Hospitality Quarterly** vol. 49(1): 73-78.

Industrial Business Center (BOC). Retrieved 24th of September 2014 from <http://monney.sanook.com>

Mueller, C. Dennis. (1997). First-Mover Advantages and Path Dependence, **International Journal of Industrial Organization**. Volume 15, Issue 6, Retrieved 29 October 2014.

Pongyeela, Adilla. (2010). **Strategic Management**. Bangkok, Thailand.

Steak, (2009). [online], Retrieved 24th of September 2014 from: <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=427131>

ความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การจัดการกับผลการดำเนินงาน ของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

The Relationship between Managerial Strategies and Performance of International Schools in Thailand

อรุณฉัตร พันธารีย์¹ จริญญา ปานเจริญ² และ อติลล่ำ พงศ์ยี่หล้า³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบกลยุทธ์องค์กรที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) เพื่อบันทึกข้อมูลในกิจกรรมที่ผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมในสถานที่จริง คือ โรงเรียนนานาชาติที่ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนเป็นนิติบุคคลที่เปิดดำเนินการมากกว่า 3 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556-2558 มีจำนวนทั้งสิ้น 68 โรงเรียน และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายลักษณะของตัวแปร ได้แก่ ลักษณะโรงเรียนนานาชาติ กลยุทธ์การแข่งขัน (Competitive Strategy) พันธมิตรเชิงกลยุทธ์ (Strategic Alliances) รูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์ (Organizational Strategic Patterns) และผลการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งการวิจัยนี้ได้ใช้สถิติสหสัมพันธ์ (Correlation) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานทั้งในภาพรวมและในรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: กลยุทธ์การจัดการ ผลการดำเนินงาน
โรงเรียนนานาชาติ

Abstract

This study was carried out to study about Organizational Strategic Patterns related to school performance. The subject of this study included 68 international schools which have been licensed since 2013-2015 and using the methodology of participant observation, the variable can be analyzed to school

types, Competitive Strategies, Strategic Alliances, Organizational Strategic Patterns and School Performance. The instruments used in the study was Descriptive Statistics. The data were analyzed by using Correlation. The results showed that organizational Strategic Patterns related to school performance of International Schools in Thailand significant at .05.

Keywords: Managerial Strategies, Performance, International Schools

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการศึกษาในประเทศไทยมีทั้งสิ้น 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับการศึกษาในระบบนั้นแบ่งออกเป็นสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็นสามระดับ คือ การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา การศึกษาระดับประถมศึกษาและการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยรัฐได้ให้ความสำคัญกับภาคเอกชน ซึ่งมีการบริหารจัดการที่เป็นอิสระและคล่องตัวมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาของเอกชน เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตลอดช่วงชีวิตตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่างๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาว่าประเทศไทยจะต้องเข้า

1,2,3 อาจารย์สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

สู่กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันสูง พลังอำนาจของชาติจะเกิดขึ้นได้ด้วยพลังอำนาจของคนที่มีความรู้เท่าทัน ดังนั้นการศึกษาจึงมีความสำคัญสูงสุดในการสร้างชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545) จะเห็นได้ว่า “โรงเรียนเอกชน” มีคุณูปการกับการศึกษาของประเทศอย่างมาก เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐในการให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งโรงเรียนเอกชนจะต้องดำเนินการลงทุนในการดำเนินงาน ประกอบไปด้วยทุนจากผู้รับใบอนุญาต ทุนจากการบริจาค และทุนสะสมที่ได้มาจากผลการดำเนินงาน สำหรับรายได้หลักของโรงเรียนเอกชนได้แก่ เงินผลประโยชน์จากค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และค่าบริการต่างๆ ของโรงเรียนเอกชน โดยสรุปแล้วโรงเรียนเอกชนต้องลงทุนและหารายได้เองให้เพียงพอกับการดำเนินงานและการเติบโต การที่โรงเรียนเอกชนจะดำเนินการกิจหลักดังกล่าวมาแล้วให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารโรงเรียนโดยเฉพาะธุรกิจโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย ซึ่งกำลังเติบโตอย่างรวดเร็วทำให้การแข่งขันในตลาดธุรกิจด้านศึกษานั้นค่อนข้างสูง อีกทั้งรัฐบาลได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคเอกชนไม่ว่าเอกชนไทยหรือเอกชนต่างชาติเข้ามาลงทุนจัดตั้งสถานศึกษามากขึ้น โดยมีมาตรการสร้างสิ่งจูงใจทางด้านภาษี พร้อมทั้งมีการแก้ไขระเบียบ กฎเกณฑ์ การขออนุญาตจัดตั้งสถานศึกษาให้เกิดความคล่องตัวและสะดวกมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน โดยเฉพาะผู้ปกครองที่มีฐานะทางด้านการเงินมั่นคงและเห็นความสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งต้องการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติซึ่งมีการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นๆ มากกว่าโรงเรียนของรัฐบาล ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ปัจจุบันพบว่าประเทศไทยมีโรงเรียนนานาชาติทั่วประเทศ จำนวน 172 แห่ง อยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร 97 โรงเรียน และต่างจังหวัด 75 โรงเรียน เพิ่มจาก 40 โรงเรียนในช่วงปี พ.ศ. 2534-2535 (กลุ่มงานส่งเสริมธุรกิจบริการ. 2557; สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 2559)

จากการศึกษาความสำเร็จของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย พบว่า กลยุทธ์ที่ก่อให้เกิดความสำเร็จ

ของโรงเรียนนานาชาติส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดที่ว่า ธุรกิจโรงเรียนต้องสามารถบริหารได้เหมือนบริษัทที่เป็นธุรกิจทั่วๆ ไป (Khalifa. 2010) ดังนั้นแนวคิดด้านบริหารธุรกิจจึงได้จุดประกายเพื่อนำมาแก้ปัญหา และใช้เป็นกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาปัจจุบันที่มุ่งสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า (สุวิดา ตันตพระศาสน์. 2549; ชรินทร์ ดอกดวง. 2548) ฉะนั้นการดำเนินธุรกิจของการศึกษาเอกชนในปัจจุบันได้รับอิทธิพลมาจากภาคธุรกิจเอกชน นำมาประยุกต์ใช้เป็นต้นแบบของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติ แต่ยังขาดงานวิจัยที่สะท้อนให้เห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้กลยุทธ์ในรูปแบบต่างๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติ และค้นหามุมมองใหม่ๆ ได้แก่ การสร้างพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ (Strategic Alliances) เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผลในการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งโรงเรียนนานาชาติในปัจจุบันหลายแห่งนิยมสร้างพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ (Strategic Alliances) โดยพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ที่นำมาใช้ในโรงเรียนนานาชาตินั้น ได้แก่ The Import Model คือ การมีจุดหมายที่จะ “นำโลกไปสู่โรงเรียน” โดยการดึงดูดนักเรียน อาจารย์ และบุคลากรต่างชาติ เพื่อเพิ่มศักยภาพความหลากหลายทางความรู้ความสามารถให้กับโรงเรียน และรูปแบบ The Network Model คือรูปแบบเครือข่าย ซึ่งเป็นวิธีที่ได้รับการพัฒนามากที่สุด (Hawawini. 2005) เพื่อความเป็นสากลของธุรกิจโรงเรียนด้วยความพยายามที่จะสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก อีกทั้งงานวิจัยของ Hawawini (2005) สนับสนุนว่าพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ (Strategic Alliances) ก่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายตอบสนองมุมมองนานาชาติ เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ Onzono; & Camona (2007) ที่สนับสนุนการทำงานของแนวคิดพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ (Strategic Alliances) การสร้างความแตกต่าง (Differentiation) ซึ่งก่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันธุรกิจโรงเรียนทำให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และจากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นนี้จึงนำมาสู่ประเด็นการวิจัยที่สำคัญที่ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาตัวแปร พันธมิตรเชิงกลยุทธ์ (Strategic Alliances) โดยทำการศึกษาร่วมกับแนวคิดรูปแบบกลยุทธ์องค์กรของ Mile; & Snow (1978) เป็นวิธีที่องค์กรจัดการเชิงกลยุทธ์จะมีบุคลิกเฉพาะตัวในแง่ของกลยุทธ์ ได้แก่ รูปแบบกลยุทธ์

แสวงหาโอกาส (Prospector) องค์กรมีทำงานในเชิงรุก พยายามใช้โอกาสในการหาสิ่งใหม่ๆ รูปแบบกลยุทธ์ผู้พิทักษ์ปกป้อง (Defenders) คือ องค์กรพยายามรักษาตำแหน่งทางการตลาด รูปแบบกลยุทธ์องค์กรการเป็นผู้วิเคราะห์ (Analyzers) องค์กรทำการวิเคราะห์ข้อมูลและโอกาสทางการตลาดให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางการแข่งขันและรูปแบบกลยุทธ์องค์กรเน้นปฏิบัติโต้ตอบ (Reactor) ในเชิงรับ และผู้วิจัยได้นำมาศึกษาร่วมกับตัวแปรกลยุทธ์การแข่งขันของ Porter (1980) ได้แก่ กลยุทธ์การเป็นผู้นำด้านราคา (Cost Leadership) เน้นการแข่งขันการที่ราคาและกลยุทธ์การสร้างแตกต่าง (Differentiation) โดยเน้นการบริการที่แตกต่างจากคู่แข่ง ซึ่งงานวิจัยของ Richardson (2006) ยืนยันว่าการทำงานร่วมกันของกลยุทธ์ทาง การแข่งขันของ Porter (1980) และรูปแบบกลยุทธ์องค์กรของ Miles & Snow (1978) ทำให้เกิดกลยุทธ์ทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีผู้ทำการศึกษาร่วมกับพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ที่มีความสัมพันธ์กับผลดำเนินงานและโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนนานาชาติ อีกทั้งในประเด็นของความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การแข่งขัน รูปแบบกลยุทธ์องค์กร และพันธมิตรเชิงกลยุทธ์กับผลการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยยังมีจำนวนไม่มากนัก แนวคิดด้านบริหารธุรกิจจึงได้จุดประกายในการนำมาประยุกต์ใช้ในแก้ปัญหา และใช้เป็นกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาปัจจุบันที่มุ่งสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า ซึ่งผลการศึกษาก็จะเป็นการเพิ่มพูนองค์ความรู้เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจด้านการศึกษาหรือโรงเรียนนานาชาติ การแข่งขันทางธุรกิจ รูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์และผลการดำเนินงาน ยังสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เผยแพร่ให้กับผู้ที่สนใจทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมธุรกิจด้านการบริการการศึกษานานาชาติของประเทศไทยอีกทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการจัดการกับผลการ

ดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยนั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลงานวิจัยต่างๆ มาสนับสนุนงานวิจัยเพื่อให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันรวมถึงสามารถพัฒนากรอบแนวคิดและสมมติฐานงานวิจัยให้สมบูรณ์ โดยกลยุทธ์ทางธุรกิจที่จะสร้างความสามารถในการแข่งขันเพื่อให้ธุรกิจอยู่รอดนั้นมีปัจจัยและสภาพแวดล้อมหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในปัจจุบันทำให้การที่จะทำให้อุตสาหกรรมเติบโตและแข่งขันได้นั้นย่อมต้องอาศัยกลยุทธ์อื่นเข้ามาเกื้อหนุนโดยเฉพาะการหาพันธมิตรทางธุรกิจที่กำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน เนื่องจากปัจจุบันการดำเนินธุรกิจเพียงลำพังนั้นย่อมมีความเสี่ยงสูงมาก หากหาพันธมิตรทางธุรกิจเข้ามาร่วมแบ่งปันทักษะ องค์ความรู้ ประสบการณ์รวมถึงข้อมูลกลุ่มลูกค้าหรือซัพพลายเออร์ต่างๆ ย่อมทำให้ธุรกิจสามารถพัฒนาและแข่งขันในตลาดได้ รวมถึงต่างฝ่ายต่างได้ประโยชน์ซึ่งกันและกัน นำมาซึ่งการสร้างผลกำไรให้กับธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การแข่งขันและพันธมิตรเชิงกลยุทธ์จึงมีความเกี่ยวเนื่องและสอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัยของ Mohammed Uddin; & Bilkis Akhter (2011) ได้กล่าวไว้ว่าพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ (Strategic Alliances) เป็นกลยุทธ์ความร่วมมือในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantages) ซึ่งเป็นรูปแบบของกลยุทธ์ในการสร้างร่วมมือโดยพันธมิตรเชิง กลยุทธ์ (Strategic Alliances) สามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันได้ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการร่วมทุน หรือหุ้นส่วน หรือรูปแบบพันธมิตรอื่นๆ ก็ตาม เพราะความร่วมมือกันขององค์กรกับลูกค้า ตัวแทนเอเจนซี่หรือซัพพลายเออร์ก็น่าจะเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยพัฒนากลยุทธ์ต่างๆ ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายได้เปรียบในการแข่งขันทั้งทางตรงและทางอ้อมเพราะต่างฝ่ายต่างได้รับประโยชน์จากการเป็นพันธมิตรกัน ดังนั้น พันธมิตรเชิงกลยุทธ์จึงมีความสัมพันธ์กับกลยุทธ์การที่จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ

ในส่วนของการแข่งขันทางธุรกิจนั้นโรงเรียนนานาชาติย่อมต้องวางแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายนั้นก็คือ ผลกำไร ดังนั้น กลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจที่สำคัญ คือ กลยุทธ์การแข่งขัน เป็นกลยุทธ์ที่ขาดไม่ได้เพราะธุรกิจ

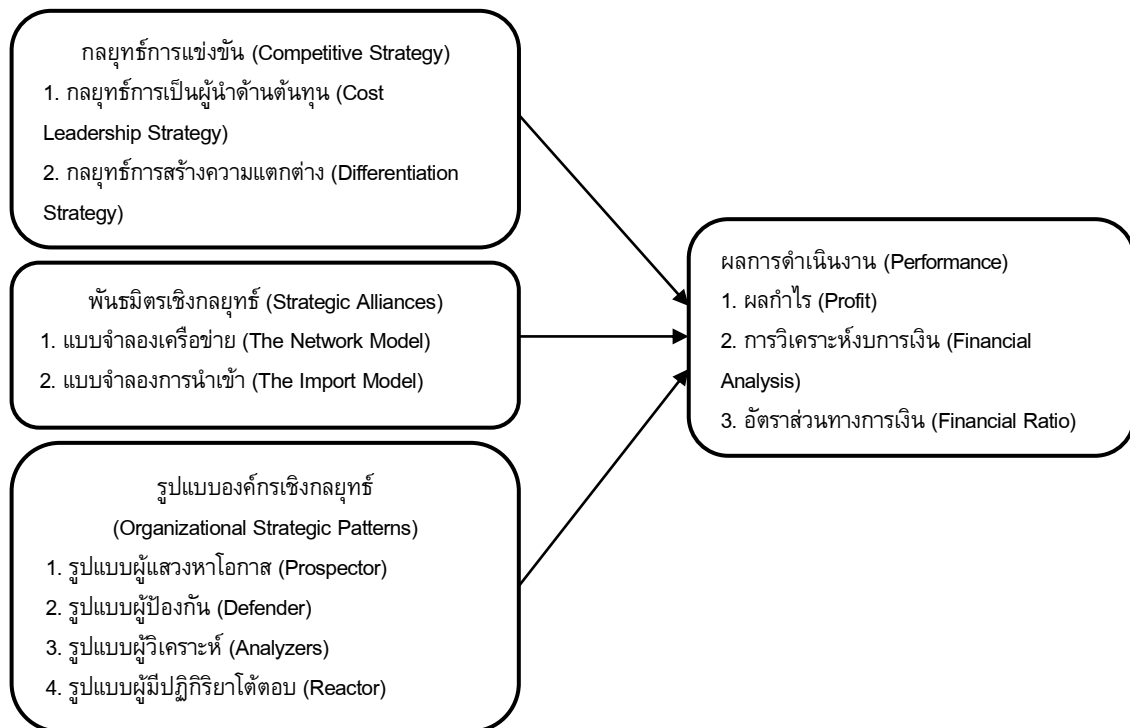
จะดำเนินต่อไปได้ย่อมต้องแข่งขันกันและจะแข่งขันให้เหนือคู่แข่งและได้รับชัยชนะนั้นต้องรู้จักการวิเคราะห์หรือประเมินสภาพเศรษฐกิจโดยวางแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกันกับการแข่งขัน คือ รูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์ โดยรูปแบบนี้ทำให้รู้แนวทางในการดำเนินธุรกิจว่าควรหาแสวงหาโอกาสจากช่องทางใดเพื่อแทรกเข้าไปในตลาดได้เรียกว่า ผู้แสวงหาโอกาส (Prospector) รู้จักการป้องกันทางธุรกิจเมื่อโดนโจมตีเรียกว่ารูปแบบผู้ป้องกัน (Defender) วางแผนและวิเคราะห์ข้อมูลสภาพเศรษฐกิจและคู่แข่งเพื่อนำมาปรับใช้กับธุรกิจให้สามารถแสวงหาผลกำไรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เรียกว่ารูปแบบผู้วิเคราะห์ (Analyzers) และตอบโต้ทางธุรกิจเมื่อมีโอกาสเหมาะสมเรียกว่ารูปแบบผู้มีปฏิกิริยาโต้ตอบ (Reactor) กลยุทธ์เหล่านี้มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันหากวางแผนกลยุทธ์อย่างรอบคอบจะทำให้ธุรกิจสามารถแข่งขันในตลาดได้ บรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จในที่สุด โดยผู้วิจัยได้บททบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัยของ Hao Tan, Rae Weston และ Yiming Tang (2006) ได้กล่าวไว้ในหัวข้อการวิจัยเรื่อง Applying the Miles and Snow's Business Strategy Typology to China's Real Estate Development Industry: A Research Framework ว่าอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์ของประเทศจีนนั้นเมื่อนำทฤษฎีของ Miles and Snow มาใช้ในการวางแผนดำเนินธุรกิจ ได้แก่ รูปแบบผู้แสวงหาโอกาส (Prospector) รูปแบบผู้ป้องกัน (Defender) รูปแบบผู้วิเคราะห์ (Analyzers) และรูปแบบผู้มีปฏิกิริยาโต้ตอบ (Reactor) ซึ่งรูปแบบดังกล่าวมีอิทธิพลและสามารถช่วยให้ธุรกิจมีเจริญก้าวหน้าและพัฒนาขึ้น อีกทั้งยังทำให้เข้าใจถึงการสร้างความได้เปรียบคู่แข่งในตลาด แสวงหาโอกาสในการตอบโต้คู่แข่ง รู้จักการวางแผนวิเคราะห์สถานการณ์ หากกลุ่มเป้าหมายใหม่ทำอย่างไรให้ธุรกิจของตนครองใจตลาดและสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง รู้ถึงความต้องการของผู้บริโภคอย่างแท้จริง ทำให้ธุรกิจสามารถแข่งขันในตลาดได้ บรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จในที่สุด

นอกจากนี้พันธมิตรเชิงกลยุทธ์ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่เป็นที่นิยมมากในปัจจุบันและเป็นทางเลือกสำหรับความหลากหลายทางธุรกิจโดยการสร้างความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากพันธมิตรทางธุรกิจนั้นสามารถเกื้อหนุนกันระหว่างธุรกิจและยังเพิ่มศักยภาพในการบริหาร โดย

เป้าหมายของพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ อาจจะเป็นการเพิ่มของยอดขาย การลดต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน การหาช่องทางเข้าไปในตลาดที่ต้องการได้ง่ายขึ้น การได้เทคโนโลยีหรือความรู้ที่ธุรกิจยังขาดอยู่เข้ามาเสริม การนำนวัตกรรมใหม่ๆ เข้าสู่ตลาด ซึ่งการรวมตัวกันเป็นพันธมิตรทางธุรกิจอาจแสวงหาพันธมิตรธุรกิจที่จะมาร่วมสร้างเสริมธุรกิจได้จากแหล่งต่างๆ ได้ เช่น การร่วมเป็นพันธมิตรธุรกิจซัพพลายเออร์หรือผู้ขายสินค้าหรือวัตถุดิบให้กับธุรกิจเรา การที่สามารถคุยกับซัพพลายเออร์เพื่อให้มาทำธุรกิจในลักษณะร่วมกัน จะทำให้เราสามารถลดต้นทุนสินค้าหรือวัตถุดิบนั้นๆ ได้ทันที เพราะต่างฝ่ายจะได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากการสร้างกำไรได้เพิ่มขึ้นด้วยกัน หรืออาจเป็นการร่วมมือกันที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงกระบวนการผลิตของธุรกิจเราให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือการลดของเสียให้น้อยลง ซึ่งก็ล้วนแต่นำมาซึ่งต้นทุนการผลิตที่ลดลงและสัดส่วนกำไรที่จะเพิ่มมากยิ่งขึ้น ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างพันธมิตรเชิงกลยุทธ์และผลการดำเนินงาน มีความสอดคล้องกัน โดยผู้วิจัยได้บททบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัยของ Matata Muthoka; & Petronilla Oduor (2014) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ (Strategic Alliances) และผลประกอบการของซูเปอร์มาร์เก็ตในประเทศเคนยาว่า ทั้ง 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันโดยพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ (Strategic Alliances) นั้นส่งผลให้ผลการดำเนินงานของซูเปอร์มาร์เก็ตไปในทางที่ดีในด้านผลกำไรและสถานทางการเงิน

ดังนั้นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การจัดการกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลงานวิจัยต่างๆ มาสนับสนุนงานวิจัยเพื่อให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันรวมถึงสามารถพัฒนากรอบแนวคิดและสมมติฐานงานวิจัยให้สมบูรณ์ โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังแผนภาพประกอบ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) เพื่อบันทึกข้อมูลในกิจกรรมที่ผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมในสถานที่จริง คือ โรงเรียนนานาชาติที่ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนเป็นนิติบุคคลที่เปิดดำเนินการกิจการมากกว่า 3 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556-2558 มีจำนวนทั้งสิ้น 68 โรงเรียน จากโรงเรียนนานาชาติทั่วประเทศไทยทั้งหมดจำนวน 172 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งจำนวนตัวอย่างคำนวณโดยการใช้สูตรกรณีทราบประชากรเพื่อคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้คัดแยกประเภทการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติทั้งสิ้น 172 โรงเรียน ออกเป็นหมวดหมู่ ดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนนานาชาติที่ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนเป็นนิติบุคคล มีงบการเงินครบ 3 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556-2558 จำนวน 78 โรงเรียน

2. โรงเรียนนานาชาติที่ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนเป็นบุคคล มีงบการเงินไม่ครบ 3 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556-2558 จำนวน 4 โรงเรียน

3. โรงเรียนนานาชาติที่ผู้ก่อตั้งโดยสมาคม จำนวน 18 โรงเรียน

4. โรงเรียนนานาชาติที่ผู้ก่อตั้งโดยมูลนิธิ จำนวน 12 โรงเรียน

5. โรงเรียนนานาชาติที่ผู้ก่อตั้งโดยสถานทูต จำนวน 6 โรงเรียน

6. โรงเรียนนานาชาติที่กระทรวงการต่างประเทศดูแล จำนวน 2 โรงเรียน

7. โรงเรียนนานาชาติที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดูแล จำนวน 2 โรงเรียน

8. โรงเรียนนานาชาติที่ดำเนินการไม่ครบ 3 ปี จำนวน 29 โรงเรียน

9. โรงเรียนนานาชาติที่เป็นองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร จำนวน 6 โรงเรียน

10. โรงเรียนนานาชาติที่ชำระบัญชีแล้ว จำนวน 8 โรงเรียน

11. โรงเรียนนานาชาติที่ปิดกิจการ จำนวน 7 โรงเรียน

เครื่องมือประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม คือ แบบสังเกตรายการที่กำหนดไว้เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและกลยุทธ์การดำเนินงานของโรงเรียน นอกจากนี้ผู้วิจัยสังเกตจากเว็บไซต์ของโรงเรียนนานาชาติ ข่าวสารโรงเรียนนานาชาติและทำ Check List จากการสังเกตเพื่อใช้ในการสอบถามข้อมูลจากโรงเรียนนานาชาติ ในส่วนของข้อมูลพฤติกรรมดำเนินการรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติ โดยพิจารณาจากงบการเงินที่รวบรวมจากเว็บไซต์กรมพัฒนาธุรกิจการค้า www.dbd.go.th ระหว่างปี พ.ศ. 2556-2558 ได้แก่ งบดุล งบกำไรขาดทุน และอัตราส่วนทางการเงิน

สำหรับการสังเกตแบบมีส่วนร่วมกลยุทธ์การแข่งขัน พันธมิตรเชิงกลยุทธ์ และรูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) บางคำถามตอบได้มากกว่า 1 ข้อ และจะแปลระดับการปฏิบัติเป็นค่าคะแนนตามจำนวนข้อที่ตอบ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การสังเกตแบบมีส่วนร่วม 1) กลยุทธ์การแข่งขัน ได้แก่ กลยุทธ์การเป็นผู้นำด้านต้นทุน และกลยุทธ์การสร้างแตกต่าง 2) พันธมิตรเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ The Network Model และ 3) รูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ รูปแบบผู้แสวงหาโอกาส รูปแบบผู้ป้องกัน และรูปแบบผู้วิเคราะห์ มีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

	เกณฑ์การให้คะแนน	การแปลระดับการปฏิบัติ
มีการปฏิบัติ 1 ข้อ	ให้ 1 คะแนน	น้อยที่สุด
มีการปฏิบัติ 2 ข้อ	ให้ 2 คะแนน	น้อย
มีการปฏิบัติ 3 ข้อ	ให้ 3 คะแนน	ปานกลาง
มีการปฏิบัติ 4 ข้อ	ให้ 4 คะแนน	มาก
มีการปฏิบัติ 5 ข้อ	ให้ 5 คะแนน	มากที่สุด

การสังเกตแบบมีส่วนร่วมพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ The Import Model มีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

	เกณฑ์การให้คะแนน	การแปลระดับการปฏิบัติ
มีการปฏิบัติ 1 ข้อ	ให้ 2.5 คะแนน	ปานกลาง
มีการปฏิบัติ 2 ข้อ	ให้ 5 คะแนน	มากที่สุด

การสังเกตแบบมีส่วนร่วมรูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ รูปแบบผู้มีปฏิกิริยาโต้ตอบมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

	เกณฑ์การให้คะแนน	การแปลระดับการปฏิบัติ
มีการปฏิบัติ 1 ข้อ	ให้ 1.67 คะแนน	น้อย
มีการปฏิบัติ 2 ข้อ	ให้ 3.33 คะแนน	ปานกลาง
มีการปฏิบัติ 3 ข้อ	ให้ 5 คะแนน	มากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติอนุมาน (Inference Statistics) ได้แก่ สหสัมพันธ์ (Correlation) สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยทั่วไปใช้เกณฑ์ดังนี้ (Hinkle. 1998: 118)

ค่า r	ระดับของความสัมพันธ์
.90 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
.70 - .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.50 - .70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.30 - .50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
.00 - .30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

เครื่องหมาย +,- หน้าตัวเลขสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะบอกถึงทิศทางของความสัมพันธ์ โดยที่หาก r มีเครื่องหมาย + หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูงอีกตัวหนึ่งจะมีค่าสูงไปด้วย) และ r มีเครื่องหมาย - หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงกันข้าม (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูง ตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะมีค่าต่ำ)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การแข่งขันกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การแข่งขันกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

ผลการดำเนินงาน	กลยุทธ์การเป็นผู้นำ		กลยุทธ์การสร้าง		ภาพรวม	
	ด้านต้นทุน		ความแตกต่าง			
	r (Sig.)	ระดับความสัมพันธ์	r (Sig.)	ระดับความสัมพันธ์	r (Sig.)	ระดับความสัมพันธ์
สินทรัพย์รวม	0.120 (0.330)	ไม่สัมพันธ์	-0.076 (0.539)	ไม่สัมพันธ์	0.046 (0.707)	ไม่สัมพันธ์
หนี้สินรวม	0.101 (0.412)	ไม่สัมพันธ์	-0.073 (0.552)	ไม่สัมพันธ์	0.035 (0.778)	ไม่สัมพันธ์
ส่วนของผู้ถือหุ้น	0.101 (0.412)	ไม่สัมพันธ์	-0.057 (0.646)	ไม่สัมพันธ์	0.042 (0.731)	ไม่สัมพันธ์
รายได้รวม	0.062 (0.618)	ไม่สัมพันธ์	0.028 (0.824)	ไม่สัมพันธ์	0.055 (0.654)	ไม่สัมพันธ์
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	0.003 (0.982)	ไม่สัมพันธ์	0.038 (0.758)	ไม่สัมพันธ์	0.020 (0.871)	ไม่สัมพันธ์
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	0.034 (0.782)	ไม่สัมพันธ์	0.025 (0.838)	ไม่สัมพันธ์	0.035 (0.774)	ไม่สัมพันธ์
อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้	0.024 (0.844)	ไม่สัมพันธ์	0.003 (0.981)	ไม่สัมพันธ์	0.018 (0.884)	ไม่สัมพันธ์
อัตราหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ	0.060 (0.625)	ไม่สัมพันธ์	0.141 (0.252)	ไม่สัมพันธ์	0.108 (0.379)	ไม่สัมพันธ์
ผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น (ROE)	-0.098 (0.425)	ไม่สัมพันธ์	0.216 (0.077)	ไม่สัมพันธ์	0.035 (0.779)	ไม่สัมพันธ์
ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA)	-0.060 (0.628)	ไม่สัมพันธ์	-0.172 (0.160)	ไม่สัมพันธ์	-0.123 (0.318)	ไม่สัมพันธ์
อัตรากาหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม	0.027 (0.828)	ไม่สัมพันธ์	0.058 (0.641)	ไม่สัมพันธ์	0.046 (0.711)	ไม่สัมพันธ์
อัตราส่วนหนี้สินรวม	0.039 (0.755)	ไม่สัมพันธ์	0.030 (0.808)	ไม่สัมพันธ์	0.041 (0.741)	ไม่สัมพันธ์
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	-0.088 (0.477)	ไม่สัมพันธ์	-0.014 (0.910)	ไม่สัมพันธ์	-0.067 (0.587)	ไม่สัมพันธ์

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า กลยุทธ์การแข่งขันมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทั้งในภาพรวมและในรายด้านอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพันธมิตรเชิงกลยุทธ์กับผลการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพันธมิตรเชิงกลยุทธ์กับผลการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

ผลการดำเนินงาน	The Network Model		The Import Model		ภาพรวม	
	r (Sig.)	ระดับความสัมพันธ์	r (Sig.)	ระดับความสัมพันธ์	r (Sig.)	ระดับความสัมพันธ์
สินทรัพย์รวม	0.114 (0.353)	ไม่สัมพันธ์	0.133 (0.281)	ไม่สัมพันธ์	0.148 (0.220)	ไม่สัมพันธ์
หนี้สินรวม	0.032 (0.794)	ไม่สัมพันธ์	0.041 (0.741)	ไม่สัมพันธ์	0.044 (0.721)	ไม่สัมพันธ์
ส่วนของผู้ถือหุ้น	0.145 (0.239)	ไม่สัมพันธ์	0.165 (0.179)	ไม่สัมพันธ์	0.185 (0.131)	ไม่สัมพันธ์
รายได้รวม	0.219 (0.073)	ไม่สัมพันธ์	0.155 (0.208)	ไม่สัมพันธ์	0.212 (0.083)	ไม่สัมพันธ์
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	0.214 (0.079)	ไม่สัมพันธ์	0.131 (0.288)	ไม่สัมพันธ์	0.192 (0.116)	ไม่สัมพันธ์
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	-0.001 (0.997)	ไม่สัมพันธ์	-0.063 (0.610)	ไม่สัมพันธ์	-0.045 (0.713)	ไม่สัมพันธ์
อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้	-0.130 (0.290)	ไม่สัมพันธ์	-0.044 (0.719)	ไม่สัมพันธ์	-0.092 (0.458)	ไม่สัมพันธ์
อัตราหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ	0.029 (0.813)	ไม่สัมพันธ์	-0.022 (0.857)	ไม่สัมพันธ์	-0.003 (0.983)	ไม่สัมพันธ์
ผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น (ROE)	0.047 (0.701)	ไม่สัมพันธ์	0.076 (0.537)	ไม่สัมพันธ์	0.077 (0.535)	ไม่สัมพันธ์
ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA)	-0.038 (0.756)	ไม่สัมพันธ์	-0.137 (0.267)	ไม่สัมพันธ์	-0.116 (0.347)	ไม่สัมพันธ์
อัตรากาหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม	0.110 (0.372)	ไม่สัมพันธ์	0.038 (0.760)	ไม่สัมพันธ์	0.077 (0.530)	ไม่สัมพันธ์
อัตราส่วนหนี้สินรวม	-0.100 (0.418)	ไม่สัมพันธ์	0.043 (0.725)	ไม่สัมพันธ์	-0.014 (0.907)	ไม่สัมพันธ์
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	-0.002 (0.984)	ไม่สัมพันธ์	0.012 (0.921)	ไม่สัมพันธ์	0.008 (0.951)	ไม่สัมพันธ์

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่าพันธมิตรเชิง กลยุทธ์มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทั้งในภาพรวมและในรายด้านอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์กับผลการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์กับผลการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

ผลการดำเนินงาน	รูปแบบผู้แสวงหาโอกาส		รูปแบบผู้ป้องกัน		รูปแบบผู้วิเคราะห์		รูปแบบผู้มีปฏิกิริยาโต้ตอบ		ภาพรวม	
	r	ระดับ	r	ระดับ	r	ระดับ	r	ระดับ	r	ระดับ
	(Sig.)	ความสัมพันธ์	(Sig.)	ความสัมพันธ์	(Sig.)	ความสัมพันธ์	(Sig.)	ความสัมพันธ์	(Sig.)	ความสัมพันธ์
สินทรัพย์รวม	0.032 (0.792)	ไม่สัมพันธ์	0.306 [*] (0.011)	ต่ำ	0.147 (0.231)	ไม่สัมพันธ์	-0.080 (0.519)	ไม่สัมพันธ์	0.101 (0.411)	ไม่สัมพันธ์
หนี้สินรวม	0.095 (0.440)	ไม่สัมพันธ์	0.180 (0.141)	ไม่สัมพันธ์	-0.038 (0.759)	ไม่สัมพันธ์	-0.010 (0.937)	ไม่สัมพันธ์	0.071 (0.567)	ไม่สัมพันธ์
ส่วนของผู้ถือหุ้น	-0.024 (0.848)	ไม่สัมพันธ์	0.315 ^{**} (0.009)	ต่ำ	0.246 [*] (0.043)	ต่ำมาก	-0.110 (0.372)	ไม่สัมพันธ์	0.096 (0.434)	ไม่สัมพันธ์
รายได้รวม	0.099 (0.423)	ไม่สัมพันธ์	0.388 ^{**} (0.001)	ต่ำ	0.098 (0.427)	ไม่สัมพันธ์	-0.012 (0.922)	ไม่สัมพันธ์	0.169 (0.168)	ไม่สัมพันธ์
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	0.124 (0.316)	ไม่สัมพันธ์	0.320 ^{**} (0.008)	ต่ำมาก	0.136 (0.270)	ไม่สัมพันธ์	-0.081 (0.514)	ไม่สัมพันธ์	0.133 (0.278)	ไม่สัมพันธ์
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	-0.270 [*] (0.026)	ต่ำ	-0.081 (0.511)	ไม่สัมพันธ์	0.011 (0.928)	ไม่สัมพันธ์	0.035 (0.775)	ไม่สัมพันธ์	-0.096 (0.436)	ไม่สัมพันธ์
อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้	-0.035 (0.777)	ไม่สัมพันธ์	-0.115 (0.350)	ไม่สัมพันธ์	-0.094 (0.446)	ไม่สัมพันธ์	-0.033 (0.792)	ไม่สัมพันธ์	-0.088 (0.475)	ไม่สัมพันธ์
อัตราหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ	0.160 (0.191)	ไม่สัมพันธ์	0.073 (0.555)	ไม่สัมพันธ์	-0.135 (0.272)	ไม่สัมพันธ์	-0.043 (0.725)	ไม่สัมพันธ์	0.018 (0.884)	ไม่สัมพันธ์
ผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น (ROE)	0.402 ^{**} (0.001)	ต่ำมาก	0.129 (0.294)	ไม่สัมพันธ์	0.047 (0.701)	ไม่สัมพันธ์	-0.072 (0.557)	ไม่สัมพันธ์	0.153 (0.212)	ไม่สัมพันธ์
ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA)	-0.098 (0.427)	ไม่สัมพันธ์	0.115 (0.352)	ไม่สัมพันธ์	0.033 (0.789)	ไม่สัมพันธ์	-0.051 (0.678)	ไม่สัมพันธ์	-0.017 (0.891)	ไม่สัมพันธ์
อัตรากาไรสุทธิ	0.096 (0.436)	ไม่สัมพันธ์	-0.007 (0.957)	ไม่สัมพันธ์	-0.096 (0.434)	ไม่สัมพันธ์	0.098 (0.428)	ไม่สัมพันธ์	0.054 (0.662)	ไม่สัมพันธ์
อัตราส่วนหนี้สินรวม	0.048 (0.696)	ไม่สัมพันธ์	-0.002 (0.987)	ไม่สัมพันธ์	-0.100 (0.415)	ไม่สัมพันธ์	0.117 (0.343)	ไม่สัมพันธ์	0.047 (0.701)	ไม่สัมพันธ์
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	-0.105 (0.394)	ไม่สัมพันธ์	0.093 (0.452)	ไม่สัมพันธ์	0.058 (0.636)	ไม่สัมพันธ์	0.040 (0.744)	ไม่สัมพันธ์	0.027 (0.825)	ไม่สัมพันธ์

^{**} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, ^{*} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า รูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทั้งในภาพรวมและในรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยรูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์ด้านรูปแบบผู้แสวงหาโอกาสมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น (ROE) และมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงานด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์ด้านรูปแบบผู้ป้องกันมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านสินทรัพย์รวม ส่วนของผู้ถือหุ้น รายได้รวม และกำไรสุทธิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และรูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์ด้านรูปแบบผู้วิเคราะห์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า กลยุทธ์การแข่งขันมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทั้งในภาพรวมและในรายด้านอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะโรงเรียนนานาชาติเป็นธุรกิจเพื่อแสวงหาผลกำไร โดยผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิพลนั้นไม่สามารถเกิดขึ้นได้จากการกำหนดกลยุทธ์การแข่งขันเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องมีวิธีการจัดการวางแผนกลยุทธ์ขององค์กรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับกลยุทธ์ เพื่อกำหนดทิศทางในการดำเนินธุรกิจและเกิดผลกำไรสูงสุด และพบว่า พันธมิตรเชิงกลยุทธ์มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทั้งในภาพรวมและในรายด้านอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะพันธมิตรเชิงกลยุทธ์นั้นเป็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนนานาชาติกับองค์กรใดๆ ก็ตามที่มีข้อตกลงร่วมกันระหว่างธุรกิจทำงานหรือลงทุนร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้วางแผนไว้ เช่น การพัฒนาใหม่ๆ จะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของการแลกเปลี่ยนที่ต่างฝ่ายต่างเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม เพื่อให้บรรลุผลประโยชน์ร่วมกันและยังเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและผลกำไร โดยใช้รูปแบบต่างๆ ซึ่งอาจจะไม่ได้มีผลโดยตรงต่อผลการดำเนินงาน เพียงแต่ช่วยให้การดำเนินงานตามกลยุทธ์ของโรงเรียนนานาชาติเป็นไปด้วยความราบรื่นสอดคล้องกับผลการศึกษาของดวงกมล ศิริรงค์ (2555) ได้ทำการศึกษารูปแบบในการดำเนินธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน ศึกษาเฉพาะ 4 ธุรกิจ เอสเอ็มอี ที่ผ่านเข้ารอบสุดท้ายในรายการ เอสเอ็มอีดีเด่น เพื่อชิงรางวัลสุดยอดเอสเอ็มอี แห่งปี 2554 สรุปได้ว่าการดำเนินธุรกิจแต่ละองค์กรทั้ง 4 องค์กรนั้นไม่มีกลยุทธ์ใดที่เป็นตัวชี้วัดได้ว่าธุรกิจของตนจะประสบความสำเร็จ แต่ละธุรกิจได้เลือกใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับองค์กรของตนเองมาใช้ในการดำเนินธุรกิจจนประสบความสำเร็จ และแก้ปัญหาให้ถูกวิธีทั้งในระยะสั้นและระยะยาวรวมถึงต้องการได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากภาครัฐเพื่อช่วยผลักดันให้ธุรกิจก้าวหน้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า รูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทั้งในภาพรวมและใน

รายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยรูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์ด้านรูปแบบผู้แสวงหาโอกาสมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น และรูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์ด้านรูปแบบผู้ป้องกันมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านสินทรัพย์รวม ทั้งนี้สินรวม ส่วนของผู้ถือหุ้น รายได้รวม และกำไรสุทธิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะรูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์แบบผู้แสวงหาโอกาส (Prospector) นั้นมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจเพื่อแสวงหาผลกำไรและหาข้อได้เปรียบทางธุรกิจโดยเน้นที่โอกาสในกรณีสภาพแวดล้อมผันผวน โดยการฉวยโอกาสคิดค้น พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ ออกสู่ตลาด ขยายตลาดใหม่ ขยายกิจการเพิ่มสาขา โดยไม่มีการรอคอย ซึ่งเป็นรูปแบบองค์กรในลักษณะเชิงรุกที่หากทำมาประยุกต์ใช้กับโรงเรียนนานาชาติแล้วอาจทำให้ผลการดำเนินงานของธุรกิจเพิ่มขึ้น ในขณะที่รูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์ด้านรูปแบบผู้ป้องกันจะเป็นการปกป้องธุรกิจจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันได้และยังคงอยู่ในฐานะเหนือคู่แข่งเป็นเวลานานตราบดีที่ยังไม่มีตลาดใหม่เกิดขึ้น โดยการใช้กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพเพื่อการรักษาตำแหน่งการปกป้องและรักษาความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมการตลาดผลิตภัณฑ์ของตน โดยเน้นการควบคุมและประสิทธิภาพ ซึ่งรูปแบบของการวางแผนเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจขึ้นได้ตลอดเวลาและไม่คาดฝันของโรงเรียนนานาชาตินี้จะมีผลดีต่อผลการดำเนินงานด้านสินทรัพย์รวม ทั้งนี้สินรวม ส่วนของผู้ถือหุ้น รายได้รวม และกำไรสุทธิ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาพร การมิตร์ (2553) พบว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์ และการกำหนดกลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน และรักษาความเป็นผู้นำตลาดในธุรกิจค้าปลีก เครื่องมือพัฒนาตลาด โดยกลยุทธ์ที่เหมาะสมระดับองค์กร คือ กลยุทธ์การเติบโตด้วยการยกระดับธุรกิจเป็นกลยุทธ์การสร้างแตกต่าง ในส่วนของสินค้าและบริการที่มีความหลากหลาย ครบถ้วนและเน้นสร้างความแตกต่างในรูปแบบสาขาส่วนกลยุทธ์การตลาดนั้นเน้นการกำหนดตลาดเป้าหมาย ส่วนรูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์ด้านรูปแบบผู้แสวงหาโอกาสมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงานด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะรูปแบบผู้แสวงหาโอกาส เป็นการดำเนินธุรกิจที่มี

การยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยวิธีการดำเนินธุรกิจในรูปแบบดังกล่าวอาจส่งผลต่ออัตราส่วนทุนหมุนเวียน ซึ่งเป็นอัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียน เป็นการบ่งบอกถึงสภาพคล่องของโรงเรียนนานาชาติในการที่จะชำระหนี้ระยะสั้น นั่นคือ หากโรงเรียนนานาชาติใช้รูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์แบบผู้แสวงหาเพิ่มขึ้นจะทำให้ผลการดำเนินงานด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียนลดลง เช่น หากโรงเรียนนานาชาติต้องการขยายตลาดใหม่โดยการเพิ่มสาขาของโรงเรียนนานาชาติจะมีผลให้อัตราส่วนทุนหมุนเวียนของโรงเรียนนานาชาติลดลงตามไปด้วย ซึ่งอาจทำให้โรงเรียนนานาชาติเกิดปัญหาในการชำระหนี้ระยะสั้นได้

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบในประเด็นที่มีสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้จากข้อค้นพบ โดยกลยุทธ์การจัดการด้านกลยุทธ์การแข่งขัน พบว่าโรงเรียนนานาชาติที่มีบุคลากรทางการศึกษาเพียงพอมีการใช้กลยุทธ์การแข่งขันในภาพรวม และกลยุทธ์การสร้างแตกต่างมากกว่าโรงเรียนนานาชาติที่มีบุคลากรทางการศึกษาไม่เพียงพอ ดังนั้น โรงเรียนนานาชาติจึงควรมีการวางแผนจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์ให้เพียงพอกับการทำงานหรือสอดคล้องกับตัวชี้วัดด้านต่างๆ ของโรงเรียนนานาชาติ เนื่องจากกลยุทธ์การแข่งขันดำเนินการโดยมีเป้าหมายที่จะสร้างผลกำไรเท่าที่จะเป็นไปได้และสามารถเผชิญกับปัญหาอุปสรรคและแก้ปัญหาต่างๆ ได้ อันจะนำไปสู่การสร้างความสำเร็จเติบโตให้กับโรงเรียนนานาชาติได้อย่างยั่งยืน ในส่วนของกลยุทธ์การจัดการด้านพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ พบว่าพันธมิตรเชิงกลยุทธ์มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทั้งในภาพรวมและในรายด้านอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่า โรงเรียนนานาชาติที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจะใช้พันธมิตรเชิงกลยุทธ์ในภาพรวมมากกว่าโรงเรียนนานาชาติที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ซึ่งการใช้พันธมิตรเชิงกลยุทธ์ อาทิ การสร้างพันธมิตรเพื่อก่อตั้งศูนย์ฝึกฟุตบอลเยาวชน (อาคาเดมี่) การสร้างเครือข่ายพันธมิตรกับเว็บไซต์โรงแรมเพื่อกระตุ้นผู้ปกครอง นำเข้าข้อสอบจากประเทศแม่แบบ การรับนักเรียนแลกเปลี่ยน

ชาวต่างชาติเข้ามาเรียน อาจเหมาะกับโรงเรียนนานาชาติที่มีขนาดใหญ่ หรือขนาดใหญ่พิเศษ ดังนั้น โรงเรียนนานาชาติที่มีขนาดกลาง และขนาดเล็ก อาจเน้นการใช้กลยุทธ์การจัดการด้านรูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์ อาทิ รักษามาตรฐานการเรียนการสอนโดยมีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากโรงเรียนแม่แบบในต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ หรือประชาสัมพันธ์ข่าวสารโรงเรียนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและดึงดูดผู้ปกครอง เช่น ชะนาการประกวด มีผลสอบดีเด่น ชะนาการแข่งขันกีฬา เนื่องจากรูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์ด้านรูปแบบผู้ป้องกันยังมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านสินทรัพย์รวม ส่วนของผู้ถือหุ้น รายได้รวม และกำไรสุทธิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งกิจกรรมเหล่านี้ยังมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมกับขนาดของโรงเรียนอีกด้วย และกลยุทธ์การจัดการด้านรูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์ พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ รูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์ด้านรูปแบบผู้แสวงหาโอกาสมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น (ROE) และมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงานด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น หากโรงเรียนนานาชาติให้ผลการดำเนินงานด้านผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น โรงเรียนนานาชาติควรมีการประชาสัมพันธ์จุดเด่นของโรงเรียน และการออกโรดโชว์ไปยังภูมิภาคต่างๆ หรือประเทศเพื่อนบ้าน แต่การปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวอาจมีผลให้ผลการดำเนินงานด้านอัตราส่วนทุนหมุนเวียนลดลง และรูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์ด้านรูปแบบผู้ป้องกันมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านสินทรัพย์รวม ส่วนของผู้ถือหุ้น รายได้รวม และกำไรสุทธิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นโรงเรียนนานาชาติจึงควรใช้รูปแบบองค์กรเชิงกลยุทธ์ด้านรูปแบบผู้ป้องกัน ได้แก่ การรักษามาตรฐานการเรียนการสอนโดยมีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากโรงเรียนแม่แบบในต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนให้อยู่ในระดับผู้นำธุรกิจโรงเรียนนานาชาติอยู่เสมอ เช่น ด้านวิชาการ กีฬา ศิลปะ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารโรงเรียนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและดึงดูดผู้ปกครอง เช่น ชะนาการประกวด มีผลสอบดีเด่น ชะนาการแข่งขันกีฬา การสร้างโรงเรียนให้อยู่ใกล้ที่พักอาศัย สะดวกในการเดินทาง ลดปัญหาการจราจรติดขัด และเลือกใช้บริการ Outsources

แบบครบวงจรในการดูแลเรื่องความปลอดภัย ความสะอาด สุขอนามัย เพื่อลดรายจ่ายค่าพนักงานในช่วงปิดเทอม โดยรูปแบบเหล่านี้จะทำให้ผลการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงสร้างความยั่งยืนต่อไป สำหรับเป็นแนวทางในการทำวิจัยครั้งต่อไป นักวิจัยหรือนักศึกษาคควรทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการกับการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อจะได้ทราบว่ากลยุทธ์การจัดการที่เหมาะสมและส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยนั้นควรใช้กลยุทธ์อย่างไร ทั้งนี้เพื่อยืนยันผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยนี้ให้มีความสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มงานส่งเสริมธุรกิจบริการ. (2557). **ธุรกิจบริการ การศึกษานานาชาติ**. สำนักส่งเสริมธุรกิจบริการและโลจิสติกส์การค้า.
- ดวงกมล ศิริรักษ์. (2555). รูปแบบในการดำเนินธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนศึกษาเฉพาะ 4 ธุรกิจ เอสเอ็มอี ที่ผ่านเข้ารอบสุดท้ายในรายการ เอสเอ็มอีดีเด่น เพื่อชิงรางวัลสุดยอดเอสเอ็มอี แห่งปี 2554. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการจัดการศึกษาเอกชนในทศวรรษหน้า**. กรุงเทพฯ: อรุณสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2559). **รายงานการส่งข้อมูลสารสนเทศ โรงเรียนนานาชาติ**. www.opec.go.th. 12 ธันวาคม.
- สุภาพร การมิตร์. (2553). **การจัดการเชิงกลยุทธ์ และกลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและรักษาความเป็นผู้นำตลาดในธุรกิจค้าปลีกเครื่องมือเครื่องใช้ประจำบ้าน กรณีศึกษา บริษัทโฮมโปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- สุวิดา ดันตประศาสน์. (2549). **กลยุทธ์การตลาดของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Azaddin Salem Khalifa. 2010. "Rethinking The Current Dominant Approach to Business School Strategy". **European Business Review** 22(6): 591-607.
- Gabriel Hawawini. (2005). The Future of Bbusiness Schools. **Journal of Management Development**. 24(9): 770-782.
- Hao Tan, Rae Weston; & Yiming Tang. (2006). **Applying the Miles and Snow's Business Strategy Typology to China's Real Estate Development Industry: A Research Framework**. Auckland, New Zealand: The University of Auckland.
- Matata Muthoka; & Petronilla Oduor. (2014). Effects of Strategic Alliances on Organizational Performance: Supermarkets and Their Alliances in Kenya. **Journal of Business and Management**. 6(34): 75.
- Michael E. Porter. (1980). **Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitor**. New York: Free Press.
- Mohammed Uddin; & Bilkis Akhter. (2011). Strategic Alliance and Competitiveness: Theoretical Framework. **Journal of Arts Science & Commerce**. 11(1): 43.

Raymond E. Mile; & Charles C. Snow. (1978).

Organizational Strategy, Structure, and Process. New York: McGraw-Hill.

Santiago Iniguez de Onzono; & Salvador

Carmona. 2007. "The Changing Business Model of B-schools". **Journal of Management Development.** 26(1): 22-32.

Theodore R. Richardson III. (2006). **Competitive**

Advantage: The Effect of Market Competition on the Formation of Strategy in Small Business School Higher Education. Higher Education Management Presented to the Faculties of the University of Pennsylvania in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Doctor of Education.

คำแนะนำสำหรับการส่งบทความตีพิมพ์

นโยบายและวัตถุประสงค์

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพเป็นวารสารที่พิมพ์เผยแพร่ผลงานวิชาการของคณาจารย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในและนอกสถาบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีเผยแพร่งานวิจัย และบทความทางวิชาการของนักศึกษา คณาจารย์ และนักวิจัย รวมทั้งกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักศึกษา อาจารย์ และนักวิจัย พัฒนาองค์ความรู้ในสาขาต่างๆ อีกทั้งยังเป็นสื่อกลางในการศึกษา ค้นคว้า และเป็นแหล่งวิทยาการความรู้ด้านต่างๆ อันเป็นการเปิดโลกกว้างทางการเรียนรู้ โดยกำหนดเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน

(วันสุดท้ายของการรับบทความ วันที่ 31 ตุลาคม ของทุกปี)

ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

(วันสุดท้ายของการรับบทความ วันที่ 31 เมษายน ของทุกปี)

บทความที่ส่งมาเผยแพร่ ต้องเป็นบทความใหม่ ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร รายงาน หรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น ทุกบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่ได้รับการตีพิมพ์

ประเภทผลงานที่ตีพิมพ์

1. งานวิจัย (Research Papers) เป็นผลงานจากการค้นคว้าทดลองหรือวิจัยทางวิชาการที่ผู้เขียนหรือกลุ่มผู้เขียนได้ค้นคว้าวิจัยด้วยตัวเอง
2. บทความวิชาการ (Articles) ซึ่งอาจแยกเป็นบทความปริทัศน์ (Review Articles) และบทความเทคนิค (Technical Articles) ซึ่งเรียบเรียงจากการตรวจสอบเอกสารวิชาการในสาขานั้นๆ
3. บทความอื่นๆ ที่คณะผู้จัดทำเห็นสมควร เช่นงานแปล รวมถึงจดหมายถึงบรรณาธิการ (Letters to Editor)

การเตรียมต้นฉบับ

ผลงานวิชาการที่รับพิจารณาตีพิมพ์ ต้องพิมพ์บนกระดาษขนาด A4 พิมพ์หน้าเดียว เว้นขอบซ้าย 1.25 นิ้วและขอบขวา 1 นิ้ว ความยาวไม่เกิน 15 หน้า ตัวอักษร BrowalliaUPC หรือ Browallia New ขนาด 14 point จำนวน 1 ชุด และควรแนบไฟล์ข้อมูลที่บันทึกลงแผ่นซีดี (CD-ROM) พิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word หรือโปรแกรมที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป โดยมีส่วนประกอบ ดังนี้

1. ใบสมัครขอส่งบทความลงตีพิมพ์ จำนวน 1 ชุด

2. บทความที่เป็นบทความวิจัย ต้องมีองค์ประกอบเรียงตามลำดับ ดังนี้

2.1 บทคัดย่อ (Abstract) ให้เขียนหน้าหน้าตัวเรื่อง เป็นการสรุปสาระสำคัญของเรื่อง โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ วิธีการและผลสรุป ไม่ควรเกิน 250 คำ หรือร้อยละ 3 ของตัวเรื่อง และให้ระบุคำสำคัญ (Key word) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษท้ายบทคัดย่อ จำนวนไม่เกิน 3 คำ และไม่ควรใช้คำย่อในบทคัดย่อสำหรับบทความที่ต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษ ต้องส่งบทคัดย่อภาษาไทยด้วย

2.2 บทนำ ครอบคลุมความสำคัญ และที่มาของปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการดำเนินการทดลอง

2.4 สรุปและอภิปรายผล

2.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.6 กรณีมีรูปภาพ และกราฟ กรุณาแยกออกจากเนื้อเรื่อง บันทึกเป็นไฟล์ที่มีนามสกุล JPEGs หรือ Tiffs เท่านั้น ถ้าเป็นภาพถ่ายกรุณาส่งภาพต้นฉบับ จะไม่รับภาพประกอบบทความที่เป็นการถ่ายสำเนาจากต้นฉบับและภาพสแกน เนื่องจากจะมีผลต่อคุณภาพในการพิมพ์ และจะลงภาพสีเมื่อจำเป็น เช่น แสดงสีของดอกไม้ เป็นต้น ในกรณีที่เป็นรูปลายเส้นให้วาดโดยใช้หมึกสีดำที่มีเส้นคมชัด หมายเลขรูปภาพ และกราฟ ให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายและรายละเอียดต่างๆ ให้ใช้ตัวอักษร BrowalliaUPC หรือ Browallia New ขนาด 14 point ตัวบาง และอยู่ด้านล่างกึ่งกลางของรูปภาพและกราฟ

2.7 การพิมพ์ตาราง กรุณาแยกออกจากเนื้อเรื่อง หมายเลขตารางให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายรายละเอียดต่างๆ ให้ใช้ตัวอักษร BrowalliaUPC หรือ Browallia New ขนาด 14 point ตัวบาง อยู่ด้านบนชนิดซ้ายของตาราง

2.8 การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลในเนื้อเรื่อง ให้อ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบนาม-ปี (Author – date on text citation) โดยระบุชื่อผู้แต่ง และปีที่พิมพ์ไว้ข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้างอิง รวมทั้งให้มีการอ้างอิงท้ายเล่ม (Reference citation) โดยรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนอ้างอิงที่ปรากฏเฉพาะในบทความเท่านั้น และจัดเรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง

หมายเหตุ: นักศึกษาที่ส่งบทความวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ หรือสารนิพนธ์ จะต้องมีการรับรองจากประธาน หรือกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์หลักให้พิจารณาถึงพิมพ์เผยแพร่

การติดต่อในการจัดส่งบทความ

1. ทางไปรษณีย์: บรรณธิการ วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ 6/999 ซ.พหลโยธิน 52 ถ.พหลโยธิน แขวงคลองถนน เขตสายไหม กทม.10220
2. ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: nbu.journal@northbkk.ac.th หรือ nbu.journal@gmail.com
3. ทางโทรศัพท์ สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย 0-2972-7200 ต่อ 502
4. ผู้สนใจส่งบทความให้ดาวน์โหลดแบบฟอร์ม และใบสมัครได้ที่ <http://www.northbkk.ac.th/journal/>
5. การชำระค่าพิจารณาบทความ ให้โอนเงินเข้าบัญชี ออมทรัพย์ ธนาคารกรุงเทพ สาขาสะพานใหม่-ดอนเมือง เลขที่ 134-5567-992 ชื่อบัญชี “มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ 2”

ใบสมัครส่งบทความลงตีพิมพ์ วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
(การกรอกใบสมัครโปรดใช้วิธีการพิมพ์)

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย):

.....

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ):

.....

ผู้เขียน (ชื่อที่ 1)

ชื่อ- สกุล:

ตำแหน่งและที่อยู่ของหน่วยงาน:

.....

โทรศัพท์ โทรสาร E-mail

ผู้เขียน (ชื่อที่ 2)

ชื่อ- สกุล:

ตำแหน่งและที่อยู่ของหน่วยงาน:

.....

โทรศัพท์ โทรสาร E-mail

ผู้เขียน (ชื่อที่ 3)

ชื่อ- สกุล:

ตำแหน่งและที่อยู่ของหน่วยงาน:

.....

โทรศัพท์ โทรสาร E-mail

ประเภทบทความที่นำเสนอ

- ☐ บทความวิชาการ (Academic article)
- ☐ บทความวิจัย (Research article)
- ☐ บทวิจารณ์หนังสือ (Book review)
- ☐ บทความปริทัศน์ (Review article)

คำรับรองจากผู้เขียน

“ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม (ถ้ามี) ขอรับรองว่า บทความที่เสนอมานี้ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์และไม่ได้อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์อื่นใด ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมยอมรับหลักเกณฑ์การพิจารณาต้นฉบับ ทั้งยินยอมให้กองบรรณาธิการมีสิทธิ์พิจารณาและตรวจแก้ต้นฉบับได้ตามที่เห็นสมควร พร้อมนี้ขอมอบลิขสิทธิ์บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ให้แก่มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ กรณีมีการฟ้องร้องเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์เกี่ยวกับภาพ กราฟ ข้อความส่วนใดส่วนหนึ่ง และ/หรือข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ให้เป็นความรับผิดชอบของข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมแต่เพียงฝ่ายเดียว”

.....ลายมือชื่อ

(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

แบบรับรองการพิจารณาบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

วันที่

เรียน บรรณาธิการวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ตามที่ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว
นักศึกษาระดับ หลักสูตร
ขอส่งบทความวิจัยเรื่อง.....
.....
.....

โดยมี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก มาเพื่อขอ
พิจารณาผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าไม่ได้ ส่งบทความวิจัยเรื่อง
เดียวกันนี้ไปลงตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลงชื่อ
(.....)
นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักของนักศึกษาตามรายชื่อข้างต้นจริง และได้
พิจารณาบทความดังกล่าวแล้ว เห็นสมควรให้ลงพิมพ์ในวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ได้

ลงชื่อ
(.....)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

วันที่ เดือน พ.ศ.

■ Contents

1	■ บทความวิชาการ	
9	■ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	■ รศ.ดร.มนสิข ลิขิตสมบุรณ์
	■ สถิติที่ใช้ในการวิจัยทางการศึกษาที่มีตัวอย่างจำนวนน้อย	■ ดร.ไพฑูรย์ ไพธัสรา
		■ ผศ.ดร.สุนันท์ ศลโกสม
18	■ บทความวิจัย	
30	■ Structural Equation Modelling of Effective Management of The Phrapariyattidhamma Schools In Thailand	■ Dr.Songyasin Chonpatathip
	■ ความสามารถที่เป็นแก่นของมวกเหล็ก สเต็คแฮล์ ในประเทศไทย	■ กตัญญู หิรัญสมบุรณ์
40	■ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดบุรีรัมย์	■ อติลล้า พงศ์ยี่หล้า
		■ ดร.กนกพิชญ์ วิษณุวรนนท์
54	■ ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีความซื่อสัตย์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	■ ผศ.ชัชวาลย์ รอดยิ้ม
		■ ดร.นัชสินภัทร์ เจียมวิจิตร
64	■ ปัจจัยของอินสตาแกรมบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการเล่นแบบของเยาวชน	■ เกตุม สระวรินทร์
76	■ ปัญหาบทบัญญัติการลงโทษจำคุก บิดามารดา หรือ ผู้ปกครองในการฉ้อโกงและผู้เยาว์กระทำความผิดตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558	■ ผศ.ดร.บุญรอด บุญเกิด
88	■ การพัฒนาและหาต้นความสอดคล้องของรูปแบบประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อเสมือนจริง	■ ศ.ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม
99	■ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยายภาคโรงเรียน และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	■ ชยพล เลิศพุทธิพงษ์ศพร
107	■ การสร้างแบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี	■ ผศ.ญาณวัฒน์ พลอยเทศ
116	■ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาของเขต 1 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทประเทศไทย 4.0	■ ดร.สฤตติพล ชุมไพศาล
126	■ รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ	■ ดร.ดวงกมล แก้วแดง
135	■ การประเมินโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	■ ดร.ทรงยศ แก้วมงคล
142	■ ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของเซฟโรงแรมในประเทศไทย	■ ประภัสนร เสาร์ฟ้า
153	■ สมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล	■ ปราการ อนุศาสนนันท์
163	■ แนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จังหวัดนครราชสีมา: กรณีศึกษาอำเภอโนนแดง	■ ดร.สุพร เข้มเฮง
170	■ การบริหารจัดการวัด สู่องค์กรมาตรฐาน	■ ปราณี สรา
180	■ การตรวจสอบโครงสร้างขององค์ประกอบในแบบวัดการรู้เรื่องการประเมินด้วยแบบวัดฉบับสั้นและฉบับยาว	■ ปราณี พุ่มพวง
189	■ การพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางสังคม สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกีฬา	■ ดร.พิบูล เอกวารงการ
198	■ รูปแบบการจัดการคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล	■ ดร.วราวุฒิ์ สักนโซคติ
213	■ รูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวการศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดปทุมธานี	■ ภคพร กระจาดทอง
227	■ ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของมวกเหล็ก สเต็คแฮล์ ในประเทศไทย	■ ผศ.ดร.อติลล้า พงศ์ยี่หล้า
236	■ ความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การจัดการกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย	■ ดร.ศิริเดช คำสุพรหม
		■ วรณศิริ ปรานีธรรม
		■ ดร.วิวัฒน์ ตูจัน
		■ พระครูปลัดศุภกร เพชรศรีชาติ
		■ ผศ.ดร.สุกัญญา ศรีโพธิ์
		■ ศุภมาส ชุมแก้ว
		■ ศาสตรา เพ็ชรสิมวัง
		■ ดร.ณัฐกฤตา งามมีฤทธิ์
		■ ดร.สมพงษ์ ปันพูน
		■ สาธินี ผ่องอักษร
		■ รศ.ดร.เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต
		■ ดร.พีระพงษ์ ลิขิตอมร
		■ สุทัศน์ เดชบุญชร
		■ รศ.ดร.เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต
		■ ดร.พีระพงษ์ ลิขิตอมร
		■ อติลล้า พงศ์ยี่หล้า
		■ กตัญญู หิรัญสมบุรณ์
		■ อรุณจิต พันธ์อารีย์
		■ จริญญา ปานเจริญ
		■ อติลล้า พงศ์ยี่หล้า

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
NORTH BANGKOK UNIVERSITY

■ **วิทยาเขตสะพานใหม่** 6/999 ซ.พหลโยธิน 52 ถ.พหลโยธิน แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพฯ 10220
Tel. 0-2972-7200 Fax. 0-2972-7751

■ **วิทยาเขตรังสิต** 59 ถ.รังสิต-นครนายก (คลอง 3) อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12130
Tel. 0-2533-1000 Fax. 0-2533-1020

www.northbkk.ac.th

